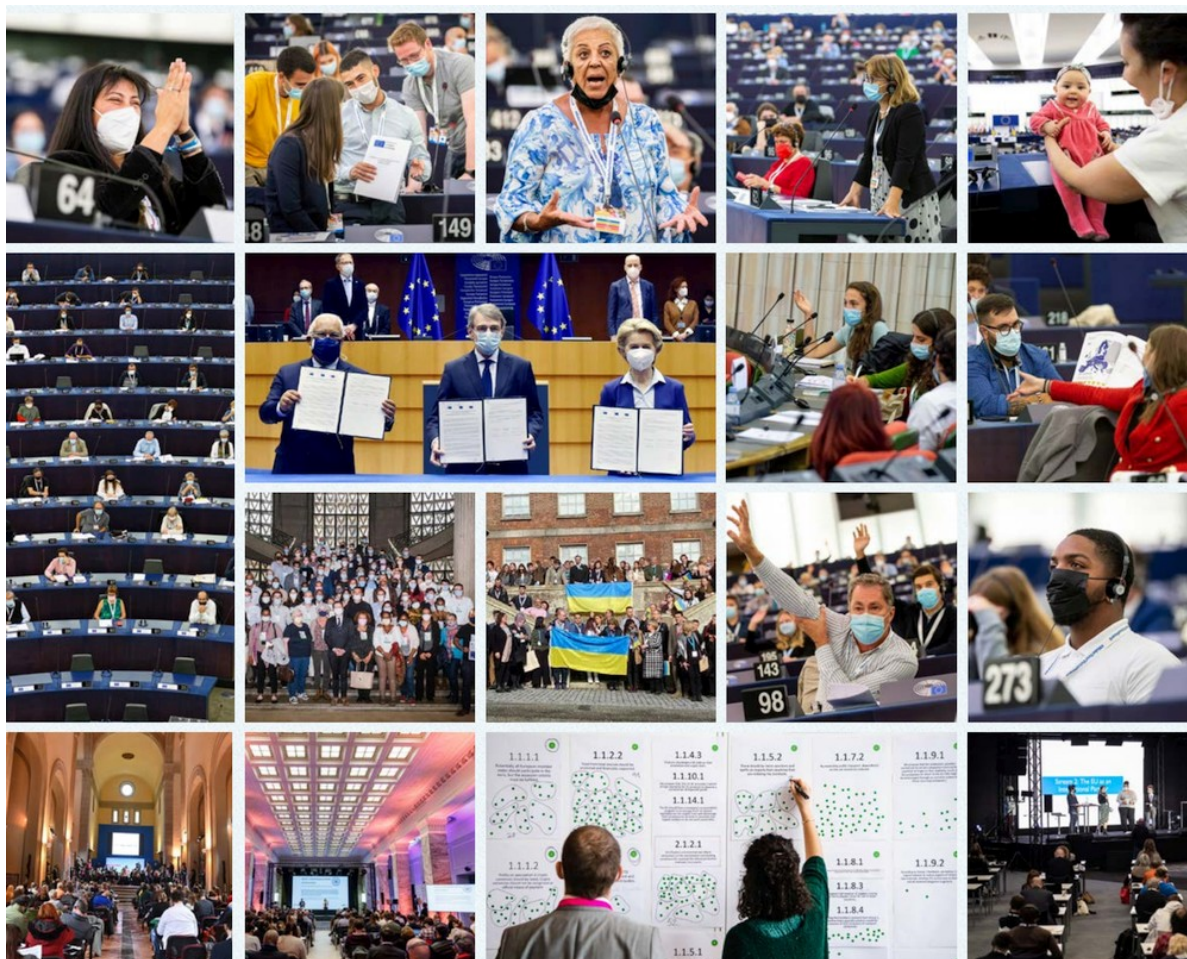


# Odkaz Cna ave nir Európy

## SPRÁVA O ZÁVEREČNÝCH VÝSLEDKOCH

máj 2022



**Budúcnosť je vovašich  
rukách**



Odkaz Cna  
budúcnosť  
Európy

**Vydavateľstvo: Pierre Dieumegard**  
**pre Európu-Demokraciu-Esperanto**



Cieľom tohto „predbežného“ dokumentu je umožniť väčšiemu počtu ľudí v Európskej únii porozumieť dokumentom vypracovaným pre Európsku úniu (a financovaným z ich príspevkov). [Pôvodný dokument vo francúzštine vo formáte pdf](#) bol formátovaný pomocou softvéru Libre Office (tento dokument zmizol z oficiálnej webovej stránky; 26. novembra 2025 [zostáva len anglický dokument](#). Úradné [jazyky Európskej únie sú preložené doutes](#) prostredníctvom <https://webgate.ec.europa.eu/etranslation>.

Túto prácu sme vykonali z dôvodu potreby lepšej viacjazyčnosti v Európskej únii: bez prekladov je veľká časť obyvateľstva vylúčená z diskusie. **Je žiaduce, aby administratíva EÚ prevzala zodpovednosť za preklad dôležitých dokumentov, aby všetci Európania pochopili, o čo ide, a spoločne diskutovali o svojej spoločnej budúcnosti.**

Pre dobrú priamu komunikáciu medzi európskymi občanmi a spoľahlivé preklady by bol medzinárodný esperantský jazyk veľmi užitočný pre svoju jednoduchosť, pravidelnosť a presnosť.

Na internete:

Federácia Eŭropo-Demokratio-Esperanto: <https://e-d-e.org/> (alebo [www.demokratio.eu](http://www.demokratio.eu))

Združenie Europe-Démocratie-Esperanto (Francúzsko): <https://e-d-e.fr/>

Európske dokumenty vo všetkých úradných jazykoch: <http://www.europokune.eu/>

V porovnaní s pôvodným dokumentom existujú určité zmeny (zlepšenia?):

- niektoré pravopisné chyby boli opravené.
- rozloženie bolo harmonizované a všetky strany sú riadne očíslované (pôvodný dokument bol umiestnený vedľa súborov PDF napísaných samostatne, s nezávislým číslovaním).
- vysvetlivky boli transformované na vysvetlivky (v spodnej časti strán).
- dokumenty pôvodne vo forme obrázkov boli transformované do tabuliek, aby boli ľahko preložiteľné.
- samotný dokument bol vypracovaný zo správy vo francúzštine, ktorá bola k dispozícii začiatkom mája 2022. Správa, ktorá je k dispozícii v novembri 2025, pochádza z júna 2022, je len v angličtine a na konci obsahuje tabuľku zodpovedných osôb. Táto tabuľka bola pridaná na koniec dokumentu.

## Obsah

|                                                                                                                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Úvod.....                                                                                                                                                             | 6   |
| I. Architektúra konferencie.....                                                                                                                                      | 7   |
| 1. Spoločné vyhlásenie.....                                                                                                                                           | 8   |
| 2. Rokovací poriadok.....                                                                                                                                             | 9   |
| 3. Podujatia súvisiace s konferenciou.....                                                                                                                            | 9   |
| 4. Zavedenie viacjazyčnej digitálnej platformy.....                                                                                                                   | 9   |
| 5. Európske panelové diskusie občanov.....                                                                                                                            | 10  |
| 6. Národné panelové diskusie občanov.....                                                                                                                             | 10  |
| II. Príspevky občanov na konferenciu.....                                                                                                                             | 11  |
| A. Viacjazyčná digitálna platforma.....                                                                                                                               | 12  |
| B. Občianske panelové diskusie.....                                                                                                                                   | 16  |
| C. Podujatia organizované v rámci konferencie.....                                                                                                                    | 27  |
| III. Plenárne zasadnutie konferencie.....                                                                                                                             | 36  |
| A. Úloha a fungovanie plenárneho zhromaždenia.....                                                                                                                    | 37  |
| B. Pracovné skupiny.....                                                                                                                                              | 37  |
| C. Chronologické zhrnutie.....                                                                                                                                        | 39  |
| IV. Návrhy plenárneho zhromaždenia.....                                                                                                                               | 44  |
| „Zmena klímy a životné prostredie“.....                                                                                                                               | 45  |
| „Zdravie“.....                                                                                                                                                        | 51  |
| Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť.....                                                                                                    | 55  |
| „EÚ vo svete“.....                                                                                                                                                    | 64  |
| Hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť.....                                                                                                                         | 71  |
| „Digitálna transformácia“.....                                                                                                                                        | 76  |
| „Európska demokracia“.....                                                                                                                                            | 82  |
| „Migrácie“.....                                                                                                                                                       | 90  |
| Vzdelávanie, kultúra, mládež a šport.....                                                                                                                             | 94  |
| Záverečné úvahy Výkonnej rady.....                                                                                                                                    | 99  |
| Príloha I – Odporúčania štyroch európskych panelových diskusií občanov.....                                                                                           | 102 |
| Európska panelová diskusia občanov 1: Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť/vzdelávanie, kultúra, mládež a šport/digitálna transformácia..... | 103 |
| Európska panelová diskusia občanov 2: „Európska demokracia; hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť“.....                                                            | 120 |
| Európska panelová diskusia občanov 3: „Zmena klímy a životné prostredie/zdravie“.....                                                                                 | 134 |
| Európska panelová diskusia občanov 4: „EÚ vo svete/migrácia“.....                                                                                                     | 154 |
| II A– Národné panely: Belgicko.....                                                                                                                                   | 168 |

|                                                                                            |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| II B Národné panely: Francúzsko.....                                                       | 182 |
| Úvod.....                                                                                  | 184 |
| Prezentácia hlavných výsledkov.....                                                        | 187 |
| Prezentácia panelov regionálnych konferencií.....                                          | 189 |
| Závazky a metodická zaujatosť.....                                                         | 191 |
| Časť 1: Prezentácia výsledkov regionálnych konferencií o budúcnosti Európy.....            | 196 |
| Druhá časť: Prezentácia výsledkov konzultácie „Slovo pre mládež“.....                      | 207 |
| Záver.....                                                                                 | 210 |
| II C Národné panely: Nemecko.....                                                          | 211 |
| II D Národné panely: Taliansko.....                                                        | 217 |
| 1. Hlavné zásady organizačného procesu panelu.....                                         | 219 |
| 2. Výber účastníkov a spôsob účasti.....                                                   | 220 |
| 3. Organizácia panelu.....                                                                 | 223 |
| 4. Pracovný program.....                                                                   | 223 |
| 5. Odporúčania.....                                                                        | 225 |
| 6. Záverečné hodnotenie účastníkmi.....                                                    | 232 |
| II E Národné panely: Litva.....                                                            | 234 |
| II F Národné panely: Holandsko.....                                                        | 242 |
| III – Odkazy na výsledky vnútroštátnych podujatí.....                                      | 297 |
| IV – Odkaz na správu o viacjazyčnej digitálnej platforme.....                              | 298 |
| V – Spolupredsedia Konferencie o budúcnosti Európy a členovia spoločného sekretariátu..... | 299 |



# Úvod

Predseda Európskeho parlamentu David Sassoli, portugalský predseda vlády António Costa v mene Rady EÚ a predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyenová podpísali 10. marca 2021 spoločné vyhlásenie o Konferencii o budúcnosti Európy. Ich záväzok bol jednoduchý: prostredníctvom cvičenia zameraného na občanov založeného na prístupe zdola nahor, ktorým sa zabezpečí, aby všetci Európania mali možnosť vyjadriť sa k tomu, čo očakávajú od Európskej únie, a aby zohrávali významnejšiu úlohu pri formovaní budúcnosti Únie. Ich úloha bola na druhej strane mimoriadne náročná: mala po prvýkrát zorganizovať nadnárodnú, viacjazyčnú a medziinštitucionálnu realizáciu poradnej demokracie, do ktorej sa zapoja tisíce európskych občanov, ako aj politickí aktéri, sociálni partneri, zástupcovia občianskej spoločnosti a kľúčové zainteresované strany v zmysle článku 16 rokovacieho poriadku konferencie.

Po mesiacoch intenzívnych rokovaní konferencia 9. mája 2022 dokončila svoju prácu a predložila trom inštitúciám EÚ správu o svojom konečnom výsledku vrátane 49 návrhov. Tieto návrhy zodpovedajú očakávaniam európskych občanov v súvislosti s deviatimi témami: silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť, vzdelávanie, kultúra, mládež a šport; digitálna transformácia, európska demokracia, hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť; zmena klímy a životné prostredie; zdravie, EÚ vo svete; a migrácie. Všetky tieto témy sú uvedené v tejto záverečnej správe, ktorej cieľom je poskytnúť aj

prehľad rôznych činností vykonaných v rámci tohto jedinečného procesu, Konferencie o budúcnosti Európy.

Pod vedením troch spolupredsedov (Guy Verhofstadt za Európsky parlament; Ana Paula Zacarias, Gašper Dovžan a Clément Beaune za Radu EÚ; a Dubravka Šuica za Európsku komisiu) a pod vedením výkonnej rady (zloženej za rovnakých podmienok zo zástupcov troch inštitúcií, ako aj pozorovateľov z kľúčových zainteresovaných strán) bola konferencia bezprecedentnou skúsenosťou s nadnárodnou poradnou demokraciou. Takisto preukázala svoj historický význam a dôležitosť v kontexte pandémie COVID-19 a ruskej agresie voči Ukrajine. Výsledkom Konferencie o budúcnosti Európy bolo vytvorenie viacjazyčnej digitálnej platformy pre európskych občanov s cieľom prispieť vo všetkých 24 jazykoch EÚ a zorganizovanie štyroch európskych panelových diskusií občanov, šiestich národných panelových diskusií občanov, tisícov národných a miestnych podujatí a siedmich plenárnych zhromaždení konferencie. Je výsledkom bezprecedentnej ochoty inštitúcií EÚ, členských štátov, ale aj a predovšetkým európskych občanov diskutovať o prioritách Európskej únie a výzvach, ktorým čelí, a prijať nový prístup k európskemu projektu.

Toto je však len začiatok. V súlade so zakladajúcim textom konferencie tieto tri inštitúcie teraz urýchlene zvažia, ako účinne nadviazať na túto správu, pričom každá z nich bude v rámci svojich právomocí a v súlade so zmluvami. V tejto súvislosti je rozhodujúce určenie troch inštitúcií.

# I. Architektúra konferencie

Konferencia o budúcnosti Európy<sup>1</sup> bola novým a inovatívnym procesom, ktorý otvoril nový priestor na diskusiu s občanmi a preskúmal priority a výzvy Európy s cieľom podporiť demokratickú legitimitu európskeho projektu a podporiť dodržiavanie našich spoločných hodnôt a cieľov občanmi. Konferencia bola zameraná na občanov a vychádzala z prístupu zdola nahor s cieľom zabezpečiť, aby Európania mali možnosť vyjadriť sa k tomu, čo očakávajú od Európskej únie. Išlo o spoločnú iniciatívu Európskeho parlamentu, Rady a Európskej komisie, ktoré konali za rovnakých podmienok ako členské štáty Európskej únie.

---

<sup>1</sup> <https://futureu.europa.eu/>

## 1. Spoločné vyhlásenie

Zosnulý predseda Európskeho parlamentu David Sassoli, portugalský predseda vlády António Costa v mene Rady EÚ a predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyen podpísali 10. marca 2021 spoločné vyhlásenie o Konferencii o budúcnosti Európy (ďalej len „spoločné vyhlásenie“), čím pripravili pôdu pre tento bezprecedentný, otvorený a inkluzívny európsky demokratický proces, ktorý stavia občanov do centra pozornosti.

Konferencia podliehala právomoci predsedov troch inštitúcií, ktorí pôsobili ako spoločné predsedníctvo. Spoločnému predsedníctvu pomáhala výkonná rada, ktorej spolupredsedal jeden člen z každej z troch inštitúcií EÚ.

V súlade so spoločným vyhlásením boli zriadené tieto štruktúry:

- výkonná rada, ktorá dohliadala na organizáciu konferencie. Skladá sa zo zástupcov troch inštitúcií EÚ (traja členovia a štyria pozorovatelia), ako aj pozorovateľov z predsedníckej trojky Konferencie orgánov pre záležitosti Spoločenstva (COSAC) národných parlamentov Európskej únie. Výbor regiónov, Európsky hospodársky a sociálny výbor a zástupcovia sociálnych partnerov boli pozvaní ako pozorovatelia;
- spoločný sekretariát zabezpečujúci rovnaké zastúpenie troch inštitúcií, ktoré pomáhali pri práci výkonnej rady. Tím pod vedením troch spolupredsedov z troch inštitúcií dohliadal najmä na organizáciu a prípravu zasadnutí výkonnej rady, plenárnych zhromaždení konferencie a európskych panelových diskusií občanov. V spolupráci s poskytovateľmi služieb bola poverená riadením viacjazyčnej digitálnej platformy a podávaním správ o kľúčových míľnikoch počas celého procesu. Jedinečné zloženie tohto tímu umožnilo neustálu kolegiálnosť práce a zabezpečilo synergie a zvýšenie efektívnosti vo všetkých oblastiach;
- plenárne zasadnutie konferencie (viac informácií pozri v kapitole III), ktoré umožnilo diskusiu o odporúčaniach národných a

európskych panelových diskusií občanov zoskupených podľa tém, a to pri plnom rešpektovaní hodnôt EÚ a charty konferencie<sup>II</sup> a bez vopred stanovených výsledkov diskusií alebo obmedzenia ich rozsahu na vopred vymedzené oblasti politiky. V prípade potreby sa diskutovalo aj o príspevkoch zozbieraných na viacjazyčnej digitálnej platforme. Na prípravu plenárnych rozpráv a návrhov bolo zriadených deväť tematických pracovných skupín.

---

II [https://futureu.europa.eu/uploads/decidim/attachment/file/4595/Conference\\_Charter\\_fr.pdf](https://futureu.europa.eu/uploads/decidim/attachment/file/4595/Conference_Charter_fr.pdf)



## 2. Rokovací poriadok

Výkonná rada 9. mája 2021 schválila rokovací poriadok konferencie vypracovaný v súlade so spoločným vyhlásením o Konferencii o budúcnosti Európy, v ktorom sa stanovujú základy a zásady konferencie.

V rokovacom poriadku sa stanovuje rámec pre prácu rôznych štruktúr konferencie a ich vzájomné pôsobenie.

## 3. Podujatia súvisiace s konferenciou

Podľa spoločného vyhlásenia by každý členský štát alebo inštitúcia EÚ mohli organizovať podujatia pod záštitou konferencie v závislosti od svojich vnútroštátnych alebo inštitucionálnych špecifík a prispieť ku konferencii inými príspevkami (podrobnejšie informácie sú uvedené v kapitole II.C).

Inštitúcie a orgány EÚ, členské štáty, regionálne a miestne orgány, organizovaná občianska spoločnosť, sociálni partneri a občania boli preto vyzvaní, aby organizovali podujatia v partnerstve s občianskou spoločnosťou a zainteresovanými stranami na európskej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni v širokej škále formátov v celej Európe a aby výsledky týchto podujatí zverejňovali na digitálnej platforme. Uskutočnilo sa niekoľko tisíc takýchto podujatí, na ktorých sa zúčastnilo približne 650 000 účastníkov.

## 4. Zavedenie viacjazyčnej digitálnej platformy

Viacjazyčná digitálna platforma (viac informácií pozri v kapitole II.A) bola zriadená s cieľom umožniť občanom podeliť sa o svoje nápady a posilať príspevky online v súlade so spoločným vyhlásením. Bol hlavným centrom pre príspevky a informácie občanov o rôznych častiach konferencie a interaktívnym nástrojom na výmenu nápadov a príspevkov z množstva podujatí organizovaných v rámci konferencie a diskusiu o nich. Platforma bola oficiálne spustená 19. apríla 2021. Na platforme bolo zverejnených viac ako 17 000 nápadov.

Počas konferencie boli vypracované správy o príspevkoch prezentovaných na platforme.

Príspevky získané prostredníctvom platformy zohľadnili európske panelové diskusie občanov, o ktorých sa diskutovalo a diskutovalo na plenárnom zasadnutí konferencie.

## **5. Európske panelové diskusie občanov**

V súlade so spoločným vyhlásením boli európske panelové diskusie občanov organizované na základe hlavných tém konferencie ústredným a mimoriadne inováčnym prvkom konferencie (podrobnejšie informácie sú uvedené v kapitole II.B).

Celkovo 800 náhodne vybraných občanov zastupujúcich sociologickú a geografickú rozmanitosť EÚ zoskupených do štyroch panelových diskusií zložených z 200 občanov sa zišlo na troch poradných zasadnutiach v rámci panelovej diskusie. Európske panelové diskusie občanov poskytli odporúčania, ktoré boli podkladom pre všeobecné rokovania konferencie, najmä na plenárnych zhromaždeniach konferencie.

Spolupredsedia výkonnej rady spoločne stanovili praktické opatrenia na organizáciu európskych panelových diskusií občanov v súlade so spoločným vyhlásením a rokovacím poriadkom a vopred o tom informovali výkonnú radu.

Výkonná rada bola pravidelne informovaná o pokroku pri vytváraní a organizácii európskych panelových diskusií občanov.

## **6. Národné panelové diskusie občanov**

Podľa spoločného vyhlásenia by členské štáty mohli organizovať národné panely. S cieľom podporiť členské štáty, ktoré plánujú organizovať národné panelové diskusie občanov, spolupredsedia schválili usmernenia, ktoré boli 26. mája 2021 postúpené výkonnej rade, aby sa zabezpečilo, že národné panelové diskusie budú organizované podľa rovnakých zásad ako

európske panelové diskusie občanov. Tieto usmernenia zahŕňali zásady dobrej diskusie na základe zásad OECD.<sup>III</sup> Každý členský štát by sa mohol rozhodnúť, či zorganizuje alebo nezorganizuje vnútroštátnu panelovú diskusiu občanov. Spolu šesť členských štátov zorganizovalo jeden (Belgicko, Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Litva a Holandsko).

V súlade so spoločným vyhlásením boli odporúčania národných panelových diskusií občanov predložené a prediskutované na plenárnych zhromaždeniach konferencie spolu s odporúčaniami európskych panelových diskusií občanov.

---

III III OECD, Innovative citizen participation and new democratic institutions (Inováčná účasť občanov a nové demokratické inštitúcie), 2020 – <https://www.oecd.org/gov/open-government/innovative-citizen-participation-new-democratic-institutions-catching-the-deliberative-wave-highlights.pdf>.

## II. Príspevky občanov na konferenciu

## A. Viacjazyčná digitálna platforma

Viacjazyčná digitálna platforma bola spustená 19. apríla 2021 a bola ústredným kontaktným miestom konferencie. Prostredníctvom neho sa na konferencii mohli zúčastniť všetci: všetci občania v EÚ aj mimo nej, občianska spoločnosť, sociálni partneri a rôzne ďalšie zainteresované strany.

Platforma bola vyvinutá špeciálne pre konferenciu s použitím európskeho slobodného softvéru Decidim určeného na účasť občanov. V takom rozsahu a na takej úrovni interaktivity a viacjazyčnosti bol tento úspech prvým, nielen európskym, ale aj globálnym úspechom. Všetky príspevky boli k dispozícii vo všetkých 24 úradných jazykoch EÚ prostredníctvom strojového prekladu. Diskusia sa zamerala na desať tém: „Zmena klímy a životné prostredie“, „Zdravie“, „Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť“, „EÚ vo svete“, „Hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť“, „Digitálna transformácia“, „Európska demokracia“, „Migrácia“, „Vzdelávanie, kultúra, mládež a šport“ a „Iné myšlienky“.

Zúčastniť sa na platforme bolo možné viacerými spôsobmi.

Každý, kto sa chcel podeliť o svoje nápady na jednu z desiatich tém. Bolo tiež možné komentovať myšlienky iných. Platforma tak umožnila skutočnú celoeurópsku diskusiu medzi občanmi.

Účastníci by tiež mohli podporiť nápady a uviesť, že podporili príspevky od iného používateľa.

Ďalším dôležitým spôsobom, ako prispieť ku konferencii, bolo zorganizovať podujatia (virtuálne, prezenčné alebo hybridné), oznámiť ich na platforme, informovať o ich výsledkoch a prepojiť ich s nápadmi. Organizátori [mali na platforme k dispozícii príručky](#) a [informačné materiály](#) s cieľom podporiť participatívnu a inkluzívnu povahu podujatí.

Platforma zohrala zásadnú úlohu pri zabezpečovaní transparentnosti celého procesu prístupu ku konferenčným informáciám pre všetkých. Práve tu mohol každý nájsť informácie o pracovných metódach a samotnej organizácii konferencie, napríklad o samotnom

procesu konferencie (plenárne zasadnutie konferencie a jej pracovné skupiny, [európske panelové diskusie občanov](#), [národné panelové diskusie a podujatia a výkonná rada](#)). Rozpravy plenárneho zasadnutia a jeho pracovných skupín sa vysielali naživo na internete, ako aj schôdze európskych panelových diskusií občanov. Všetky tieto informácie zostanú dostupné na platforme.

Počas celej práce sa platformy vždy, keď to bolo možné, zlepšovali, napríklad pridávaním funkcií alebo vizuálnych médií. Postupom času sa platforma stala prístupnejšou aj pre osoby so zdravotným postihnutím.

Všetky príspevky na platforme boli verejné: prístup k nej mal každý, ako aj k súborom s otvorenými údajmi prepojeným s digitálnou platformou, čím sa zabezpečila úplná transparentnosť. S cieľom uľahčiť zber a analýzu príspevkov Spoločné výskumné centrum Komisie vyvinulo automatizovaný nástroj na analýzu textu a analytickú platformu, ktoré umožnili viacjazyčné tlmočenie a hĺbkovú analýzu obsahu platformy. Analytická platforma je nástroj, ktorý sa ukázal ako nevyhnutný na poskytovanie pravidelných správ o jednotnej úrovni kvality vo všetkých jazykoch. Okrem toho sa v rámci datathonu, ktorý v marci 2022 zorganizovala Európska komisia, podporili nové prístupy k analýze otvoreného súboru údajov a prispelo sa k transparentnosti procesu analýzy údajov.

S cieľom poskytnúť prehľad príspevkov na platforme vypracoval externý poskytovateľ služieb správy, ktoré boli uverejnené na samotnej platforme.

Prvá [priebežná správa](#) bola uverejnená v septembri: týkalo sa príspevkov

predložené do 2. augusta 2021. V polovici októbra 2021 bola uverejnená [druhá priebežná správa](#) o príspevkoch predložených do 7. septembra 2021. Tretia [priebežná správa](#) bola uverejnená v decembri 2021 a vzťahovala sa na príspevky do 3. novembra 2021. Keďže práca na konferencii vstúpila do záverečnej fázy, posledná správa s cieľom inšpirovať prácu plenárnych zhromaždení konferencie bola

uverejnená v polovici marca 2022, pričom sa zohľadnili príspevky prezentované na digitálnej platforme do 20. februára 2022. Tento harmonogram bol jasne oznámený na platforme a inde, čo viedlo k zvýšeniu príspevkov v januári a februári 2022. Príspevky doručené do 9. mája sa budú riešiť v dodatočnej správe. Spolu so správami zo septembra a decembra 2021 a marca 2022 boli sprístupnené aj ďalšie správy o príspevkoch prezentovaných na platforme za jednotlivé členské štáty.

Tieto správy sa zamerali najmä na kvalitatívnu analýzu príspevkov uverejnených na platforme s cieľom poskytnúť všeobecný prehľad o šírke a rozmanitosti nápadov navrhnutých na platforme a prediskutovaných na podujatiach. Na tento účel vykonal výskumný tím manuálnu textovú analýzu a združovanie príspevkov s použitím analytických nástrojov, ktoré poskytlo Spoločné výskumné centrum Komisie. To umožnilo

konferencie vráťane vysokej úrovne záujmu alebo diskusie vyvolanej určitými nápadmi. Správy poskytli aj prehľad sociálno-demografických údajov o účastníkoch. Prispievatelia boli požiadaní, aby poskytli informácie o svojej krajine pobytu, úrovni vzdelania, veku, pohlaví a postavení v zamestnaní; nepovinná povaha týchto informácií však obmedzuje prehľad, ktorý možno vziať do profilu účastníkov. Napríklad 26,9 % všetkých príspevkov pochádzalo od účastníkov, ktorí neuviedli svoju krajinu pobytu.



identifikovať spoločné témy a podkategórie tém, ktoré boli podrobne opísané v rámci každej témy a zhrnuté v koncepčných diagramoch, čo umožnilo ich rýchlu vizualizáciu. S cieľom doplniť tento kvalitatívny prístup kvantitatívnymi prvkami boli v každej zo správ uvedené témy, podtémy alebo nápady, ktoré sa často objavovali, boli k nim vo veľkej miere pripomienkované alebo podporované. Cieľom bolo zohľadniť stav diskusií v rôznych fázach

Od spustenia platformy je témou „Európska demokracia“ téma s najvyšším počtom príspevkov (nápady, komentáre a podujatia). Druhá téma bola "Zmena klímy a životné prostredie". Príspevky uvedené v časti „Iné myšlienky“ sa umiestnili na treťom mieste pred príspevkami „Hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť“ a „Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť“.

Vstupné správy zozbierané na platforme vrátane koncepcných koncepcií významne prispeli k práci európskych panelových diskusií občanov. Na začiatku každého z troch zasadnutí panelových diskusií boli panelovým diskusiám predložené hlavné zistenia správy a koncepcné náčrty, ktoré obsahovali odkazy na úplné správy. Napríklad mnohé nápady, ktoré sa objavili na platforme, možno nájsť v odporúčaní európskych panelových diskusií občanov.

O správach sa diskutovalo aj na plenárnych zasadnutiach konferencie, a to už na plenárnom zasadnutí 23. októbra 2021, ako aj na predchádzajúcich zasadnutiach pracovných skupín. Príspevky platformy preto naďalej obohacovali návrhy vypracované na plenárnom zasadnutí konferencie.

K 20. aprílu 2022 navštívilo viacjazyčnú digitálnu platformu takmer päť miliónov jedinečných návštevníkov, na ktorej bolo aktívnych viac ako 50 000 účastníkov, diskutovalo sa o 17 000 nápadoch a zaznamenalo sa viac ako 6 000 podujatí. Za týmito číslami sú tisíce angažovaných občanov, ktorí zdieľajú a diskutujú o mnohých nápadoch

S cieľom zabezpečiť, aby platforma bola priestorom, v ktorom sa občania zo všetkých sfér života a z celej Európy cítia príjemne a povzbudzovaní k tomu, aby prispeli do diskusie, každá osoba, ktorá platformu používa, musela podpísať [chartu konferencie](#) a pravidlá [účasti](#). Bol zriadený tím moderátorov, ktorý počas konferencie pracuje pod dohľadom spoločného sekretariátu v mene výkonnej rady s cieľom zabezpečiť dodržiavanie charty a pravidiel účasti. Nedošlo k žiadnemu predchádzajúcemu moderovaniu obsahu. Keď bol príspevok skrytý, používateľ dostal správu od tímu moderátorov s vysvetlením prečo. Podrobnosti o zásadách a procese moderovania sú k dispozícii v časti Často kladené [otázky](#) (FAQ) platformy.

Od 19. apríla 2021 do 20. apríla 2022 bolo skrytých 430 nápadov (2,4 %), 312 komentárov (1,4 %) a 396 podujatí (6,0 %). Približne 71 % nápadov bolo skrytých, pretože neobsahovali návrhy, išlo o spam, žiadosti používateľov alebo obsahovali osobné informácie alebo nevhodný súvisiaci obrázok. Približne 17 % skrytých myšlienok boli duplikáty. Iba 11 % skrytých myšlienok bolo skrytých kvôli ich urážlivému obsahu. Prevažná väčšina podujatí (76 %) bola skrytá, pretože boli duplicitné alebo informácie o podujatí boli neúplné, na žiadosť organizátorov alebo preto, že neboli spojené s konferenciou.

Možnosť poskytovať príspevky na platforme zostala otvorená do 9. mája 2022. Po tomto dátume je naplánovaná dodatočná správa s cieľom doplniť zhrnutie všetkých príspevkov prijatých počas konferencie.

| Čo sa deje na Konferencii o budúcnosti Európy?                                                                                               |                     |              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|--------------|
| 52 346                                                                                                                                       | 652 532             | 17671        |
| Účastníci konferencie                                                                                                                        | účastníci podujatia | nápady       |
| 21877                                                                                                                                        | 6465                | 72528        |
| komentáre                                                                                                                                    | podujatia           | schvaľovanie |
| Stav účasti k 20. aprílu 2022 (zdroj: <a href="https://konferencia.o-buducnosti.europa.eu">Konferencia o budúcnosti Európy (europa.eu)</a> ) |                     |              |

a organizujú množstvo originálnych a inovatívnych podujatí v rôznych členských štátoch.

Účasť na platforme sa počas konferencie naďalej zvyšovala, ale zostala nerovnomerná medzi členskými štátmi a sociálno-demografickými profilmi účastníkov. Celkovo

platforma ponúkla inovatívny poradný priestor, ktorý umožnil niekoľkým tisícom občanov a rôznych aktérov z celej Európy aj mimo nej zúčastniť sa na online viacjazyčnej diskusii o

európskych otázkach vo všetkých členských štátoch. Ukázalo sa, že ide o cenný nástroj poradnej demokracie na úrovni EÚ.



## B. Občianske panelové diskusie

### 1. Európske panelové diskusie občanov

Jedným z hlavných pilierov konferencie boli európske panelové diskusie občanov spolu s národnými panelmi, viacjazyčnou digitálnou platformou a plenárnym zasadnutím konferencie. Sú stredobodom Konferencie o budúcnosti Európy a spojili približne 800 občanov zo všetkých oblastí života a zo všetkých regiónov Európskej únie. Hoci sa koncepcia panelových diskusií alebo občianskych zhromaždení používa už desaťročia na komunálnej úrovni a je čoraz viditeľnejšia na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni, celoeurópsky rozmer zostáva v tejto oblasti do veľkej miery nepreskúmaný. Európske panelové diskusie občanov boli prvou nadnárodnou a viacjazyčnou skúsenosťou takéhoto rozsahu a ambícií. Pozoruhodný systém tlmočenia, ktorý sprevádzal tento proces, umožnil vytvoriť inkluzívny, úctivý a účinný dialóg medzi rečníkmi, čím sa zabezpečilo rešpektovanie viacjazyčnosti.

Európske panelové diskusie občanov zorganizovali tri inštitúcie na základe spoločného vyhlásenia, rokovacieho poriadku a modalít stanovených spolupredsedom pod dohľadom výkonnej rady. Podporilo ich konzorcium externých poskytovateľov služieb zložené z rôznych odborníkov v oblasti deliberatívnej demokracie a tím logistickej podpory. Výkonná rada bola priebežne informovaná o práci panelov, poskytla aktualizované praktické opatrenia a podľa potreby upravila predbežný harmonogram zasadnutí európskych panelových diskusií občanov počas procesu.

Účastníci európskych panelových diskusií občanov boli vybraní v lete 2021. Občania EÚ boli náhodne vybraní (kontaktovalo ich najmä telefonicky 27 národných volebných inštitúcií koordinovaných externým poskytovateľom služieb) s cieľom vytvoriť „panely“, ktoré reprezentujú rozmanitosť EÚ, a to na základe piatich kritérií: pohlavie, vek, zemepisný pôvod (štátna príslušnosť, ako aj mestské/vidiecke zázemie), sociálno-ekonomické zázemie a úroveň vzdelania. Počet občanov na členský

štát sa vypočítal podľa zásady zostupnej proporcionality uplatňovanej na zloženie Európskeho parlamentu, pričom sa zohľadnilo, že každý panel musel zahŕňať aspoň jedného občana a jedného občana za každý členský štát. Keďže konferencia venovala osobitnú pozornosť mladým ľuďom, jedna tretina občanov, ktorí tvorili každú panelovú diskusiu, bola vo veku od 16 do 24 rokov. Pre každú skupinu 200 osôb bolo vybraných ďalších 50 občanov, ktorí vytvorili rezervu.

Zorganizovali sa štyri európske panelové diskusie občanov. V prípade každej z nich témy na diskusiu zodpovedali témam identifikovaným na viacjazyčnej digitálnej platforme a boli zoskupené takto:

1. silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť, vzdelávanie, kultúra, mládež a šport; digitálna transformácia;
2. európska demokracia, hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť;
3. zmena klímy a životné prostredie; zdravie;
4. EÚ vo svete; migrácia.

Každá skupina sa stretla počas troch víkendov. Prvá séria zasadnutí sa konala v Štrasburgu, druhá online a tretia v štyroch mestách (Dublin, Florencia, Varšava/Natolin a Maastricht), vo verejných inštitúciách vysokoškolského vzdelávania a s podporou miestnych orgánov.

#### **Prvé zasadnutie PANELS**

Na prvej schôdzi každého panelu sa účastníci osobne stretli v Štrasburgu. Cieľom zasadnutia bolo vymedziť program rokovaní. Občania, ktorí sa zúčastnili na panelových diskusiách, začali tým, že odzrkadľovali a rozvíjali svoju víziu Európy, pričom vychádzali z prázdnej stránky a identifikovali otázky, o ktorých sa má diskutovať, ako súčasť hlavných tém panelovej diskusie. Následne uprednostnili témy, na ktoré sa chceli podrobnejšie zamerať, s cieľom predložiť inštitúciám EÚ konkrétne odporúčania na následné opatrenia. Diskusie a kolektívna práca prebiehali v týchto dvoch formátoch:

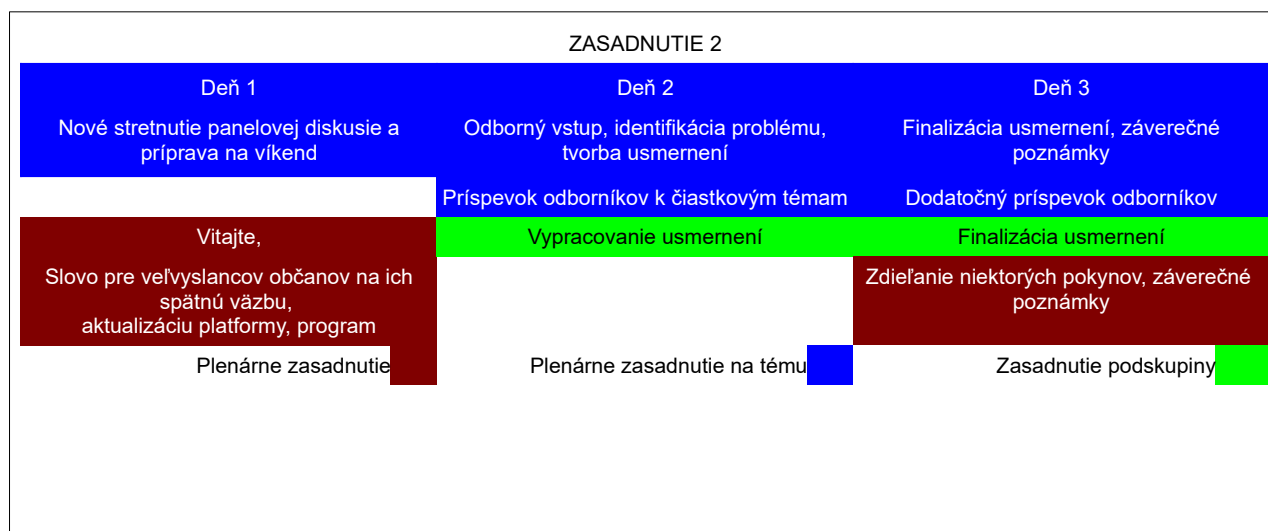
- v podskupinách zložených z 12 až 14 občanov. V každej podskupine sa hovorilo štyrmi až piatimi jazykmi, v ktorých sa občania mohli vyjadrovať vo svojom vlastnom jazyku. Prácu podskupín riadili profesionálni sprostredkovatelia vybraní konzorciom externých poskytovateľov služieb.
- v pléne so všetkými účastníkmi. Plenárne zasadnutia viedli dvaja hlavní moderátori. Prioritné témy vyplývajúce z diskusií boli rozdelené na „osi“ (zodpovedajúce tematickým klastrom) a „podosi“ a slúžili ako základ pre druhé kolo zasadnutí. Na tento účel účastníci dostali podkladové informácie o témach, ako aj relevantné vstupy vrátane analýz a koncepčných schém z prvej predbežnej správy viacjazyčnej digitálnej platformy a z prezentácií externých expertov na vysokej úrovni.

Počas prvých zasadnutí bolo spomedzi dobrovoľníkov vybraných 20 osôb, ktoré boli

občania z celej EÚ mohli zasiahnuť prostredníctvom systému prepojenia a tlmočenia.

V druhom kole zasadnutí občania s podporou odborníkov a overovateľov faktov identifikovali a prediskutovali celý rad konkrétnych otázok a vypracovali usmernenia pre každú tematickú os, ktorú určili počas prvého zasadnutia. Osobitná pozornosť sa venovala rodovej rovnováhe a geografickej rozmanitosti v rámci expertnej skupiny a zabezpečeniu toho, aby každý expert prostredníctvom svojich príspevkov dôkladne informoval občanov tým, že im poskytne fakty a/alebo aktuálny stav diskusie a nebude vyjadrovať osobné názory. Občania dostali aj priebežné správy o viacjazyčnej digitálnej platforme.

To im umožnilo identifikovať otázky súvisiace s témami, ktoré im boli pridelené, a diskutovať o nich, pričom vychádzali z príspevkov odborníkov k riešeným témam a z ich vlastných



požiadané, aby zastupovali každú z panelov na plenárnom zasadnutí; pritom sa zabezpečila veková a rodová rozmanitosť.

## DRUHÁ SÉRIA PANELSOVÝCH ZASADNUTÍ

Európske panelové diskusie občanov pokračovali vo svojej práci tým, že sa v novembri stretávali online. Na tento účel bol zavedený osobitný mechanizmus: v štúdiu v Bruseli sa konalo hlavné moderovanie a plenárne zasadnutia, zatiaľ čo zúčastnení

znalostí a skúseností počas rokovaní, ktoré sa konali počas druhého kola zasadnutí. Problémy boli definované ako problémy, ktoré si vyžadujú riešenia, alebo ako situácie, ktoré si vyžadujú zmenu.

Občania sa potom zaoberali týmito otázkami vypracovaním usmernení, ktoré boli prvým krokom k vypracovaniu odporúčaní, čo bolo cieľom tretieho kola zasadnutí. Občania boli tiež požiadaní, aby odôvodnili tieto usmernenia.

Diskusie a kolektívna práca prebiehali v troch formátoch:

- v podskupinách. Každá z pätnástich podskupín pozostávala z dvanástich až štrnástich občanov. V každej podskupine sa používali štyri až päť jazykov, aby sa občania mohli vyjadrovať vo svojom vlastnom jazyku alebo v jazyku, v ktorom sa cítili pohodlne. Každá podskupina mala profesionálneho sprostredkovateľa z konzorcia externých poskytovateľov služieb.

| ZASADNUTIE 3                                            |                                                      |                                      |
|---------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| Deň 1                                                   | Deň 2                                                | Deň 3                                |
| Opätovné prepojenie, stanovenie priorít a začatie práce | Transformácia usmernení v záverečných odporúčaniach  | Hlasovanie o konečných odporúčaniach |
| Privítanie a ciele víkendu                              | Premena usmernení na odporúčania                     | Hlasovanie o konečných odporúčaniach |
| otvorené fórum, Čítanie usmernení a stanovenie priorít  | Spätná väzba pre iné skupiny, finalizácia odporúčaní |                                      |
| Premena usmernení na odporúčania                        |                                                      |                                      |
| Plenárne zasadnutie                                     | Otvorené fórum                                       | Pracovnápodskupina                   |

- na plenárnom zasadnutí venovanom pracovnému okruhu. Každé plenárne zasadnutie venované pracovnému okruhu spojilo podskupiny pracujúce na rovnakej tematickej osi. Plenárne zasadnutia v pracovnom okruhu moderovali profesionálni sprostredkovatelia, pričom tlmočenie pokrývalo všetky jazyky, ktoré účastníci potrebovali.
- v pléne so všetkými zúčastnenými občanmi, aby predstavili a ukončili zasadnutie. Plenárne zasadnutia viedli dvaja hlavní moderátori konzorcia s tlmočením do 24 úradných jazykov EÚ.

### **Tretie zasadnutie PANELS**

Tretie a posledné kolo panelových diskusií sa uskutočnilo s osobnou účasťou vo vzdelávacích inštitúciách v štyroch členských štátoch.

Vzhľadom na pandémiu COVID-19 a súvisiace opatrenia v Írsku a Holandsku sa na treťom zasadnutí panelov 1 (Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť; vzdelávanie, kultúra, mládež a šport; digitálna transformácia) a 4 (EÚ vo svete; Migrácia) sa musela po konzultácii s vnútroštátnymi orgánmi a pridruženými partnermi odložiť na február 2022.

Diskusie a kolektívna práca prebiehali v týchto formátoch:

- v pléne so všetkými účastníkmi, na začiatku zasadnutia s cieľom predstaviť program a na konci zasadnutia, ako je vysvetlené ďalej. Plenárne zasadnutia viedli dvaja hlavní moderátori poradnej skupiny s tlmočením do 24 úradných jazykov EÚ.
- Občania začali preskúmaním všetkých usmernení vypracovaných panelovou diskusiou počas druhého zasadnutia v rámci „otvoreného fóra“. Každý občan potom uprednostnil maximálne desať usmernení pre každú pracovnú os. Po ukončení tohto procesu stanovovania priorít na úrovni panelovej diskusie sa občania pripojili k podskupine, v ktorej už pracovali počas druhého zasadnutia, a spoločne vzali na vedomie usmernenia svojej skupiny, ktoré zvyšok panelovej diskusie uprednostnil, čo bola príležitosť porovnať túto voľbu s ich vlastným posúdením. Na prípravu odporúčaní dostala každá podskupina orientačný rozsah počtu odporúčaní, ktoré sa majú vypracovať: od jedného do troch, maximálne päť.
- Každá z 15 podskupín pracovala na vypracovaní usmernení s cieľom vypracovať odporúčania. Občania diskutovali o tom, ktoré smery dostali najväčšiu podporu (v poradí podľa priority) a začali proces vypracúvania odporúčaní.

Počas tretieho kola stretnutí sa odborné znalosti a informácie nepriniesli do priamej interakcie s občanmi, ale prostredníctvom osobitne navrhnutého systému, „zdrojov a

informačného miesta“. Tento systém umožnil centralizovať všetky žiadosti o informácie a overovanie faktov na mieste a zasielať podskupinám krátke a faktické odpovede odborníkov a overovateľov faktov. Tento systém bol navrhnutý s cieľom zabezpečiť, aby sa príspevky odborníkov a overovateľov faktov pripravovali v súlade s najvyššími normami kvality a takým spôsobom, aby sa zabránilo neprimeranému vplyvu v tejto fáze procesu. Občania dostali aj priebežné správy o viacjazyčnej digitálnej platforme.

Počas práce v podskupinách sa zorganizovali stretnutia so spätnou väzbou s cieľom pomôcť účastníkom pochopiť prácu vykonanú v iných podskupinách a posilniť ich odporúčania.

O odporúčaniach každej podskupiny sa potom hlasovalo v posledný deň zasadnutia. Pred hlasovaním dostali všetci účastníci dokument obsahujúci všetky návrhy odporúčaní vypracované v predchádzajúci deň, aby si ich mohli prečítať vo svojom vlastnom jazyku (automatický preklad z angličtiny). Každé odporúčanie bolo v pléne prečítané v angličtine, aby si občania mohli vypočítať tlmočenie súčasne. Odporúčania boli účastníkom predložené na hlasovanie prostredníctvom online formulára.

Na základe výsledkov záverečného hlasovania boli odporúčania zoradené takto:

Odporúčania získali 70 % alebo viac odovzdaných hlasov a komisia ich prijala; odporúčania, ktoré nedosiahli túto prahovú hodnotu, sa považovali za neschválené skupinou odborníkov. Celkovo európske panelové diskusie občanov prijali 178 odporúčaní.

Na postup hlasovania dohliadal hlasovací výbor zložený z dvoch občanov, ktorí navrhli plniť túto úlohu.

### **ZÁSTUPCOVIA PANELY EURÓPSKÝCH OBČANOV V PLENÁRII**

Odporúčania prijaté v rámci štyroch európskych panelových diskusií občanov potom predstavilo a prediskutovalo 80 zástupcov európskych panelových diskusií občanov na plenárnom zasadnutí konferencie a v pracovných skupinách 21. a 22. januára 2022 (strany 2 a 3)

a 11. a 12. marca 2022 (strany 1 a 4). 80 zástupcov európskych panelových diskusií občanov (v priemere 70 na mieste a 10 online) potom pokračovalo v propagácii a vysvetľovaní odporúčaní európskych panelových diskusií občanov na troch po sebe nasledujúcich zasadnutiach plenárneho zhromaždenia a pracovných skupín (25. – 26. marca, 8. – 9. apríla a 29. – 30. apríla).

Uskutočňovali aj pravidelné výmeny názorov na zasadnutiach zložky „občania“ (prípravné online zasadnutia a plenárne zasadnutia, na mieste), a to medzi sebou a s 27 zástupcami národných podujatí a/alebo panelových diskusií.

Zástupcovia európskych panelových diskusií občanov sa 23. apríla stretli online so všetkými svojimi partnermi, aby vysvetlili, ako boli odporúčania prediskutované a následne začlenené do návrhov pléna, a aby získali spätnú väzbu od ostatných účastníkov panelovej diskusie. Skupina zložená z členov spoločného sekretariátu a konzorcia podporila občiansku zložku počas plenárneho zasadnutia.

## **TRANSPARENCIA SPRACÚVANIA**

Celý proces prebiehal úplne transparentne. Plenárne zasadnutia európskych panelových diskusií občanov sa vysielali naživo, zatiaľ čo dokumenty vyplývajúce z ich diskusií a rokovaní boli sprístupnené verejnosti na viacjazyčnej digitálnej platforme. Záverečná správa z každého panelového zasadnutia je k dispozícii na platforme spolu s odporúčaniami. Tieto správy obsahujú aj informácie o všetkých odborníkoch, ktorí podporili prácu panelov.

Európske panelové diskusie občanov ako skutočná demokratická inovácia získali veľkú pozornosť vedeckej obce. Výskumní pracovníci sa mohli zúčastňovať na zasadnutiach európskych panelových diskusií občanov a sledovať ich pokrok v súlade s určitými pravidlami, pokiaľ ide o vykonanú prácu a súkromie účastníkov.

### **Panel 1**

#### **Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť; vzdelávanie, kultúra, mládež a šport; digitálna transformácia**

Prvé zasadnutie panelovej diskusie na tému Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť; vzdelávanie, kultúra, mládež a šport; Digitálna transformácia sa uskutočnila od 17. do 19. septembra 2021 v Štrasburgu. Tento panel sa zaoberal budúcnosťou našich hospodárstiev a pracovných miest, najmä po pandémie, s náležitou pozornosťou venovanou súvisiacim otázkam sociálnej spravodlivosti. Zaoberal sa aj príležitosťami a výzvami digitálnej transformácie, ktorá je jednou z najdôležitejších tém na diskusiu v budúcnosti.

Panel diskutoval aj o budúcnosti Európy v oblasti mládeže, športu, kultúry a vzdelávania. Spolupredseda Guy Verhofstadt privítal občanov, ktorí sa zúčastnili na panelovej diskusii. Práca prvého zasadnutia sa skončila schválením piatich pracovných okruhov „Práca v Európe“, „Hospodárstvo pre budúcnosť“, „Spravodlivá spoločnosť“, „Učenie sa v Európe“ a „Bezpečná a etická digitálna transformácia“.

Od 5. do 7. novembra 2021 sa panelová diskusia 1 stretla druhýkrát, tentoraz vo virtuálnom formáte, a pokračovala v rokovaní na prvom zasadnutí. Počas tohto druhého zasadnutia rečníci vypracovali „usmernenia“ s cieľom vypracovať konkrétne odporúčania (na svojom treťom zasadnutí) pre každú z piatich osí, ktoré určili na prvom zasadnutí. Celkovo občania, ktorí sa zúčastnili na paneli 1, vytvorili 142 politických skupín.



Fotografia: Európska panelová diskusia občanov 1

účastníkov panelu 1 na Dublinskom hrade s možnosťou účasti online.

Na základe usmernení, ktoré vypracovali na druhom zasadnutí ako základ svojej práce, občania vypracovali a schválili 48 konečných odporúčaní.

### **Panel 2 Európska demokracia; hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť**

Prvá časť panelovej diskusie na tému Európska demokracia; hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť sa konala od 24. do 26. septembra v Štrasburgu. Panelová diskusia sa zamerala na témy súvisiace s demokraciou, ako sú voľby, účasť mimo volebných období, vnímaná vzdialenosť medzi občanmi a ich volenými zástupcami, sloboda médií a dezinformácie. Zaoberala sa aj otázkami týkajúcimi sa základných práv a hodnôt, právneho štátu a boja proti všetkým formám diskriminácie. Zároveň sa zamerával na vnútornú bezpečnosť EÚ, ako je ochrana Európanov pred teroristickými činmi a inými trestnými činmi. Členov panelu privítal spolupredseda Gašper Dovžan.

Práca tohto prvého zasadnutia sa skončila schválením piatich pracovných okruhov „Zabezpečenie dodržiavania práv a nediskriminácie“, „Ochrana demokracie a právneho štátu“, „Reforma EÚ“, „Budovanie európskej identity“ a „Posilnenie účasti občanov“.

Od 12. do 14. novembra 2021 sa panelová diskusia 2 stretla druhýkrát vo virtuálnom formáte a pokračovala v rokovaní na prvom zasadnutí. Počas tohto druhého zasadnutia



Fotografia: Panelová diskusia 2 európskych občanov

Od 10. do 12. decembra 2021 sa občania, ktorí sa zúčastnili na paneli 2, stretli na záverečnom zasadnutí organizovanom v Európskom univerzitnom inštitúte vo Florencii s možnosťou účasti online. Na základe usmernení, ktoré vypracovali na druhom zasadnutí ako základ svojej práce, občania vypracovali a schválili 39 záverečných odporúčaní.

### **Panel 3 Zmena klímy a životné prostredie; zdravie**

Panelová diskusia na tému „Zmena klímy a životné prostredie; Prvé zasadnutie venované zdraviu sa konalo od 1.<sup>do</sup> 3. októbra v Štrasburgu. Táto panelová diskusia sa zamerala na účinky zmeny klímy, otázky životného prostredia a nové výzvy v oblasti zdravia pre Európsku úniu. Zaoberala sa aj cieľmi a stratégiami EÚ, ako sú poľnohospodárstvo, doprava a mobilita, energetika a prechod na postuhlíkové spoločnosti, výskum, systémy zdravotnej starostlivosti, reakcie na zdravotné krízy, prevencia a zdravý životný štýl. Práca tohto prvého zasadnutia sa skončila schválením piatich pracovných okruhov „Lepší životný štýl“, „Ochrana nášho životného prostredia a zdravia“, „Preorientovanie nášho hospodárstva a spotreby“, „Smerom k udržateľnej spoločnosti“ a „Starostlivosť o všetkých“. Záverečná správa zo zasadnutia je k dispozícii na viacjazyčnej digitálnej platforme.

Od 19. do 21. novembra 2021 sa panelová diskusia 3 stretla druhýkrát, tentoraz vo virtuálnom formáte, aby pokračovala v rokovaní prvého zasadnutia. Počas tohto druhého zasadnutia členovia panelu vypracovali „usmernenia“ na vypracovanie konkrétnych odporúčaní (na svojom treťom zasadnutí) pre každú z piatich osí, ktoré určili na prvom zasadnutí. Celkovo občania, ktorí sa zúčastnili na paneli 3, vytvorili 130 politických skupín.

Od 7. do 9. januára 2022 sa občania panelu 3 s podporou mesta Varšava zišli na záverečnom zasadnutí, ktoré zorganizovali na College of Europe v Natoline a v Paláci kultúry a vedy. Bolo možné zúčastniť sa online. Na základe usmernení, ktoré vypracovali na druhom zasadnutí ako základ svojej práce, občania

vypracovali a schválili 51 konečných odporúčaní.

### **Panel 4 EÚ vo svete; migrácia**



*Fotografia: Panelová diskusia 3 európskych občanov*

Štvrtápanelová diskusia s názvom EÚ vo svete; Migrácia“ sa prvýkrát stretla od 15. do 17. októbra v Štrasburgu, kde účastníci okrem iného diskutovali o úlohe EÚ na medzinárodnej scéne.



Fotografia: Panelová diskusia 4 európskych občanov

Medzi ne patrili ciele a stratégie EÚ v oblasti bezpečnosti, obrany, obchodnej politiky, humanitárnej pomoci a rozvojovej spolupráce, zahraničnej politiky, susedskej politiky EÚ a rozširovania a spôsob, akým by EÚ mala riešiť migráciu. Spolupredsedníčka Dubravka Šuica privítala občanov. Práca na tomto prvom zasadnutí sa skončila schválením piatich pracovných okruhov „Samostačnosť a stabilita“, „EÚ ako medzinárodný partner“, „Silná EÚ v mierovom svete“, „Migrácia z ľudského hľadiska“ a „Zodpovednosť a solidarita v celej EÚ“. Záverečná správa zo zasadnutia je k dispozícii na viacjazyčnej digitálnej platforme.

Od 16. do 28. novembra 2021 sa uskutočnilo druhé online zasadnutie panelu 4 na základe práce vykonanej počas prvého zasadnutia. Počas tohto druhého zasadnutia členovia panelu vypracovali „usmernenia“ na vypracovanie konkrétnych odporúčaní (na svojom treťom zasadnutí) pre každú z piatich osí, ktoré určili na prvom zasadnutí. Celkovo občania, ktorí sa zúčastnili na paneli 4, vytvorili 95 politických skupín.

Od 11. do 13. februára 2022 sa občania panelovej diskusie 4 zišli na záverečnom zasadnutí, ktoré v Maastrichtskom výstavnom a konferenčnom centre (MECC) zorganizovalo štúdio Europa Maastricht v spolupráci s Maastrichtskou univerzitou a Európskym inštitútom verejnej správy (EIPA). Bolo možné zúčastniť sa online.

Na základe usmernení, ktoré vypracovali na druhom zasadnutí ako základ svojej práce, občania vypracovali a schválili 40 konečných odporúčaní.

## 2. Národné panelové diskusie občanov

V súlade so spoločným vyhlásením sa na plenárnom zasadnutí konferencie diskutovalo o odporúčaniach národných a európskych panelových diskusií občanov zoskupených podľa tém. S cieľom podporiť členské štáty, ktoré plánujú organizovať vnútroštátne panelové diskusie občanov, spolupredsedovia schválili usmernenia, ktoré boli 26. mája 2021 postúpené výkonnej rade. Dodržiavali rovnaké zásady ako európske panelové diskusie občanov a zahŕňali zásady dobrej diskusie na základe správy OECD.<sup>IV</sup>

Šesť členských štátov – Belgicko, Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Litva a Holandsko – zorganizovalo národné panelové diskusie občanov v súlade so zásadami stanovenými v týchto usmerneniach. Odporúčania vydané týmito národnými panelovými diskusiami občanov boli prezentované a prediskutované na januárových a marcových plenárnych zasadnutiach, ako aj v plenárnych pracovných skupinách súbežne s odporúčaniami európskych panelových diskusií občanov na rovnaké témy.

### 1) BELGICKO



Fotografia: Belgická panelová diskusia občanov

IV OECD, Innovative citizen participation and new democratic institutions (Inovačná účasť občanov a nové demokratické inštitúcie), 2020 – <https://www.oecd.org/gov/open-government/innovative-citizen-participation-new-democratic-institutions-catching-the-deliberative-wave-highlights.pdf>.

V októbri 2021 sa počas troch víkendov uskutočnila panelová diskusia občanov, na ktorej sa zúčastnilo 50 náhodne vybraných občanov, ktorí zastupujú širokú verejnosť, s cieľom diskutovať o téme európskej demokracie a o tom, ako by sa občania mohli viac zapájať do európskych záležitostí.

Panel sa konal pod záštitou podpredsedníčky belgickej vlády a ministerky zahraničných vecí a európskych záležitostí Sophie Wilmèsovej.

Občania predložili odporúčania týkajúce sa piatich tém, ktoré si zvolili, a to:

- zlepšenie komunikácie o Európskej únii,
- identifikácia dezinformácií o EÚ a boj proti nim;
- panelové diskusie občanov ako nástroj účasti,
- referenda o európskych záležitostiach,
- zlepšiť existujúce participatívne nástroje v Európskej únii.

Výsledkom práce belgickej panelovej diskusie občanov bolo 115 odporúčaní, ktoré vypracovalo, prediskutovalo a hlasovalo 50 náhodne vybraných belgických občanov.

## 2) NEMECKO

V januári 2022 zorganizovalo nemecké ministerstvo zahraničných vecí vnútroštátnu panelovú diskusiu občanov. Na tomto online paneli sa zúčastnilo sto náhodne vybraných občanov, ktorí zastupujú obyvateľstvo.

V dňoch 5. a 8. januára 2022 sa zorganizovalo päť úvodných seminárov online, každý s 20 účastníkmi na tieto témy:

úloha Európy vo svete, klíma a životné prostredie;

právny štát a hodnoty;

silnejšie hospodárstvo a sociálna spravodlivosť.



Fotografia: Nemecká panelová diskusia občanov

100 náhodne vybraných občanov sa 15. 16. januára 2022 stretlo, aby diskutovali o výzvach súvisiacich s týmito otázkami a možných riešeniach, a prijalo svoje odporúčania. Účastníci vypracovali dva konkrétne návrhy pre každú z uvedených tém.

Výsledky boli prezentované 16. januára na záverečnej online konferencii, na ktorej sa zúčastnili Annalena Baerbock, nemecká ministerka zahraničných vecí, a Anna Lührmann, námestníčka ministerky pre Európu a klímu.

## 3) FRANCÚZSKO

Panelové diskusie občanov zorganizovalo vo Francúzsku francúzske ministerstvo pre Európu a zahraničné veci s podporou ministerstva pre vzťahy s parlamentom a účasť občanov.



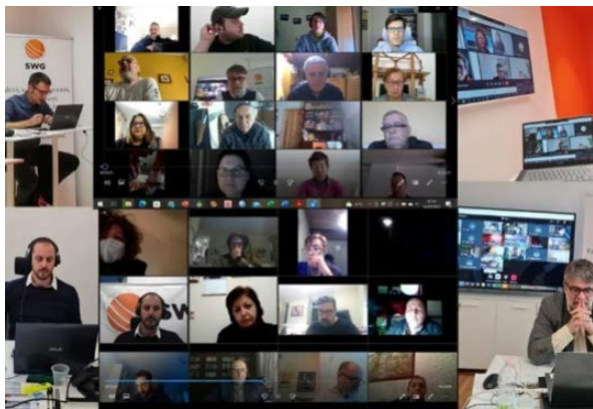
Fotografia: Francúzska panelová diskusia občanov

V septembri a začiatkom októbra 2021 sa vo všetkých francúzskych, metropolitných a zámorských regiónoch zorganizovalo osemnásť panelových diskusií občanov. Na každej panelovej diskusii sa zúčastnilo 30 až 50 náhodne vybraných občanov, ktorí reprezentovali rozmanitosť obyvateľstva regiónov. Celkovo sa do panelových diskusií zapojilo viac ako 700 občanov. Výsledkom práce regionálnych panelov bol zoznam 101 ambícií s 515 pozmeňujúcimi návrhmi a 1 301 konkrétnymi návrhmi.

Celkovo 100 občanov zastupujúcich panelové diskusie sa stretlo 16. 17. októbra 2021 v Paríži na národnej súhrnnej konferencii, aby vypracovali a prijali odporúčania. V rámci tohto procesu bolo identifikovaných celkovo 14 prioritných odporúčaní. Odporúčania týkajúce sa deviatich tém konferencie boli predložené francúzskej vláde vrátane štátneho tajomníka Clémenta Beauna a predstavovali príspevok francúzskej vlády ku konferencii.

#### 4) TALIANSKO

Nezávislá tretia strana zorganizovala v marci 2022 panelovú diskusiu občanov pod dohľadom talianskeho oddelenia pre európske politiky predsedníctva Rady ministrov.



Fotografia: Talianska panelová diskusia občanov

Zúčastnilo sa na ňom 55 náhodne vybraných občanov, ktorí reprezentovali taliansku spoločnosť a jej regióny. Účastníci boli náhodne vybraní, aby sa zabezpečila prítomnosť ľudí rôzneho pohlavia, veku, sociálneho zázemia, miesta bydliska a postavenia v zamestnaní.

Občania sa 11. a 12. marca 2022 stretli online, aby diskutovali o dvoch témach konferencie:

- „Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť“ a
- „Európa vo svete“.

Skupina prijala 12. marca 2022 celkovo 58 odporúčaní vrátane 33 odporúčaní na tému Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť a 25 odporúčaní na tému Globálna Európa. V posledný deň účastníci overili a potvrdili prvý návrh odporúčaní predložených počas prvej fázy práce.

#### 5) LITVA

Nezávislá tretia strana zorganizovala v januári 2022 v mene ministerstva zahraničných vecí vnútroštátnu panelovú diskusiu občanov.



Fotografia: Litovská panelová diskusia občanov

Zúčastnilo sa na ňom 25 náhodne vybraných občanov vo veku od 18 do 65 rokov, ktorí reprezentovali rôzne sociálno-ekonomické skupiny a regióny Litvy.

Dňa 4. januára 2022 sa uskutočnilo online otváracie zasadnutie a občania diskutovali o dvoch témach:

- úloha a právomoci EÚ v oblasti zahraničnej politiky;
- hospodárska úloha EÚ.

Účastníci sa 15. januára 2022 osobne stretli, aby sformulovali hlavné závery svojich diskusií. Dňa 25. januára 2022 prijali 21 odporúčaní na virtuálnom zasadnutí, z ktorých 10 sa zameralo

na úlohu a právomoci EÚ v zahraničnej politike a 11 na hospodársku úlohu EÚ.

## 6) HOLANDSKO

Panelovú diskusiu občanov zorganizovala nezávislá tretia strana, pričom dialógy „Vízie Európy“ sa začali<sup>1</sup> septembra. Boli rozdelené na niekoľko častí.

Online časť, ktorá sa začala<sup>1</sup> septembra 2021, obsahovala dotazník a zjednodušený nástroj na výber, ktorý občanom umožnil vyjadriť svoje preferencie, želania a odporúčania k deviatim témam konferencie. Dotazník bol zaslaný vybranej reprezentatívnej a inkluzívnej skupine 4 000 občanov.

V októbri a novembri 2021 sa zorganizovali hĺbkové diskusie s občanmi online aj offline, najmä s cieľom osloviť mladých ľudí a ťažko dostupné cieľové skupiny.

Boli uverejnené dve správy s názvom Naša vízia pre Európu; stanoviská, nápady a odporúčania („Onze kijk op Europa; meningen, ideeën en aanbevelingen“) a zoskupenie 30 odporúčaní občanov k deviatim témam konferencie.



*Holandská panelová diskusia občanov*



## C. Podujatia organizované v rámci konferencie

### 1. Národné podujatia



Členské štáty prispeli ku konferencii prostredníctvom širokej škály podujatí a iniciatív. Na týchto podujatiach sa zúčastnilo niekoľko tisíc občanov z celej EÚ. Špecializovaná [časť](#) viacjazyčnej digitálnej platformy poskytuje prehľad hlavných činností, ktoré orgány členských štátov zorganizovali alebo podporili. Podujatia predstavili na plenárnych zasadnutiach konferencie 23. októbra 2021 a 25. marca 2022 zástupcovia národných podujatí a/alebo národných panelových diskusií občanov, ale prispeli aj ku konferencii prostredníctvom [správ platformy](#), čím obohatili diskusiu na európskej úrovni.

Hlavným cieľom týchto podujatí a iniciatív bolo vypočuť si občanov a zapojiť ich do diskusií o Európskej únii. Prioritou bolo aj začlenenie a dialóg s občanmi, pričom sa vyvíja úsilie o zapojenie ľudí, ktorí sa zvyčajne nezúčastňujú na diskusiách týkajúcich sa EÚ.

Uskutočnili sa rôzne druhy podujatí, v ktorých sa kombinovali centralizované a decentralizované prístupy, a to aj s rôznymi formami podpory iniciatív zdola nahor. Činnosti a podujatia v členských štátoch organizovali rôzne inštitúcie a aktéri vrátane vnútroštátnych, regionálnych a miestnych orgánov, organizácií občianskej spoločnosti, sociálnych partnerov, združení a občanov. V niektorých prípadoch sa na organizácii podujatí konferencie aktívne podieľali aj mimovládne organizácie, kultúrne inštitúcie, think tanky, univerzity a výskumné ústavy. V mnohých z týchto aktivít a podujatí sa osobitný dôraz kládol na účasť mladšej generácie.

## ***Prehľad hlavných podujatí a iniciatív v členských štátoch:***

### **1 Belgicko**

Federálne a regionálne orgány zorganizovali niekoľko podujatí. Uskutočnilo sa niekoľko diskusií s občanmi, napríklad o EÚ vo svete a o zmene klímy a životnom prostredí. Uskutočnil sa aj štruktúrovaný dialóg s občanmi na tému „Život v pohraničnom regióne“ a hackatón na tému „Vplyv zdravého životného štýlu a zmeny klímy na kvalitu života“ a „prekážky zamestnanosti mladých ľudí“.

Okrem toho sa zorganizovalo podujatie o digitalizácii a udržateľnom hospodárstve a uskutočnila sa séria diskusií medzi mladými ľuďmi a tvorcami politík na tému „Európa vás počúva“.

### **2 Bulharsko**

Bulharské cvičenie sa začalo na slávnostnom ceremoniáli s názvom Ako počuť hlas občanov prostredníctvom Konferencie o budúcnosti Európy?, na ktorom sa zúčastnili verejné orgány a zástupcovia občanov. V rámci organizovaných podujatí sa nadviazal dialóg o demografii a demokracii.

S pomocou centier Europe Direct sa vo veľkých univerzitných mestách uskutočnilo niekoľko miestnych podujatí.

### **3 Česká republika**

Česká republika zorganizovala ústredné diskusie so širokou verejnosťou a informačné podujatia pre príslušné zainteresované strany. Tieto podujatia boli doplnené mládežníckymi podujatiami a podujatiami s medzinárodnou účasťou. Zorganizovalo sa najmä nadnárodné podujatie s nemeckými a českými občanmi. V celej krajine sa uskutočnilo niekoľko regionálnych diskusií, ako aj regionálnych seminárov pre študentov stredných škôl na tému „Rozhodnúť o Európe“.

### **4 Dánsko**

Zorganizovala sa široká a inkluzívna celoštátna diskusia, v ktorej ústrednú úlohu zohrávala občianska spoločnosť a iní mimovládni aktéri. Určený fond verejných finančných prostriedkov

bol pridelený rôznorodej skupine organizácií vrátane mimovládnych organizácií, médií, mládežníckych organizácií, kultúrnych inštitúcií, think-tankov a výskumných ústavov na podporu diskusií a iniciatív zriadených mimovládnymi organizáciami. Uskutočnilo sa viac ako 180 diskusií, z ktorých približne polovica bola osobitne určená mladým ľuďom. Vláda a parlament okrem toho zorganizovali sériu oficiálnych podujatí, ako sú konzultácie a diskusie s občanmi.

### **5 Nemecko**

Na podujatiach v Nemecku sa zúčastnila spolková vláda, Spolkový snem, spolkové štáty a občianska spoločnosť. Okrem podujatí, ktoré zorganizovala spolková vláda, zorganizovalo 16 spolkových krajín Nemecka viac ako 50 regionálnych podujatí a približne 300 podujatí zorganizovala občianska spoločnosť.

Cezhraničné podujatia a dialógy so študentmi a mladými ľuďmi boli ústredným prvkom mnohých iniciatív a postavili mladých ľudí do popredia diskusií s cieľom formovať budúcnosť Európy.

### **6 Estónsko**

Štátna kancelária zorganizovala rôzne podujatia, semináre a diskusie okrem iného v spolupráci so zastúpením Európskej komisie v Estónsku, ministerstvom zahraničných vecí a inými ministerstvami, ako aj s občianskou spoločnosťou a mládežníckymi organizáciami. Uskutočnila sa najmä diskusia pre študentov stredných škôl o kľúčových otázkach súvisiacich so zmenou klímy, energetickou politikou a konferenciou vo všeobecnosti. Začala sa aj diskusia na tému „Estónska diplomacia v záujme dosiahnutia cieľov v oblasti klímy“.

### **7 Írsko**

Ústrednou témou aktivít organizovaných v Írsku bolo začlenenie a dialóg s celým obyvateľstvom, najmä s mladými ľuďmi.

V spolupráci s Európskym hnutím Írska (EMI) bol v rokoch 2021 a 2022 spustený program regionálnej a odvetvovej angažovanosti. Prvá fáza regionálnych stretnutí sa uskutočnila v júni a júli vo forme virtuálnych konzultácií. Druhá fáza regionálnych podujatí mala formu osobných verejných stretnutí na začiatku roka

2022. Od júla prebieha program podujatí pod vedením vlády.

### **8 Grécko**

Za koordináciu národného dialógu bolo zodpovedné ministerstvo zahraničných vecí. Agentúry ústrednej štátnej správy a miestnej samosprávy a občianska spoločnosť boli dôrazne nabádané, aby organizovali diskusie a iné podujatia. Uskutočnili sa napríklad podujatia o euro-stredozemskej spolupráci, západnom Balkáne, demografických výzvach, migrácii a demokracii, na ktorých sa zúčastnili občania a rôzne zainteresované strany.

### **9 Španielsko**

Španielsky rámec zahŕňal šesť podujatí na vnútroštátnej úrovni (napr. konzultácie so španielskymi občanmi o budúcnosti Európy) a približne 20 podujatí na regionálnej úrovni. Zorganizovalo sa aj podujatie s portugalskými a španielskymi občanmi, na ktorom sa diskutovalo o kľúčových témach, ktoré sú zaujímavé pre budúcnosť ich regiónov a pre EÚ. Na regionálnej a miestnej úrovni organizovali orgány podujatia na viaceré témy, ako je cezhraničná spolupráca, vplyv demografických zmien, udržateľná doprava a mobilita, zmena klímy, migrácia a budúcnosť najvzdialenejších regiónov.

### **10 Francúzsko**

Francúzska vláda uskutočnila od mája do júla 2021 rozsiahlu online konzultáciu pre mladých ľudí. Päťdesiat tisíc mladých Francúzov vyjadrilo svoje názory a podporilo 16 hlavných nápadov pre budúcnosť Európy. Výsledky tejto práce boli spolu s výsledkami francúzskej panelovej diskusie občanov zhrnuté v záverečnej správe, ktorá predstavuje príspevok Francúzska ku konferencii. Francúzska vláda tiež vyzvala všetky francúzske zainteresované strany (združenia, miestne orgány, volených úradníkov, zástupcov občianskej spoločnosti), aby organizovali podujatia.

### **11 Chorvátsko**

Bola zriadená pracovná skupina pre koordináciu činností, ktorá zhromaždila nápady a plány na vykonávanie činností na vnútroštátnej úrovni. Ministerstvá, ústredné

štátne úrady, agentúry regionálneho rozvoja, univerzity, mimovládne organizácie a inštitúty organizovali podujatia vo forme konferencií, dialógov a diskusií s občanmi, verejných diskusií a vzdelávacích seminárov s osobitným zameraním na mladých ľudí.

Témy zahŕňajú migráciu, demografiu, klimatickú neutralitu a obehové hospodárstvo. Niektoré podujatia sa zorganizovali s inými členskými štátmi a susednými krajinami mimo EÚ.

### **12 Taliansko**

Bolo zorganizovaných niekoľko podujatí s osobitným zameraním na mladých ľudí s cieľom osloviť čo najviac občanov, a to aj s aktívnou podporou miestnych orgánov. Začala sa mediálna kampaň s cieľom čo najviac propagovať tieto podujatia. Medzi tieto činnosti patrí mládežnícke fórum EÚ – Balkán organizované s mladými ľuďmi zo západného Balkánu, mládežnícke fórum „Med Dialogues“, na ktorom sa zúčastňujú mladí ľudia z južného susedstva, ako aj súťaže pre študentov stredných a vysokých škôl s názvom „Európa je vo vašich rukách“.

### **13 Cyprus**

Zorganizovalo sa niekoľko aktivít zameraných na mládež, do ktorých sa zapojili mnohí aktéri. Uskutočnilo sa úvodné podujatie vrátane diskusie s mladšou generáciou o jej očakávaniach, obavách a vízií pre Európu a Cyprus v EÚ. Uskutočnil sa aj otvorený dialóg o úlohe mladých ľudí v diskusii o Európe a o problémoch, ktorým čelia na vnútroštátnej a európskej úrovni. Uskutočnilo sa aj podujatie, na ktorom sa diskutovalo o budúcnosti európskej bezpečnosti a obrany.

### **14 Lotyšsko**

Zorganizovalo sa niekoľko podujatí vrátane celoštátnej online diskusie so študentmi s názvom Budúcnosť je vo vašich rukách o hospodárskych, sociálnych a bezpečnostných otázkach. S cieľom zhromaždiť údaje o verejnej mienke, pokiaľ ide o názory občanov na budúce priority Európskej únie týkajúce sa všetkých tém konferencie, sa vytvoril vnútroštátny prieskum a diskusie v rámci špecializovanej skupiny. Uskutočnili sa regionálne osobné diskusie s cieľom zvýšiť informovanosť o konferencii medzi ľuďmi vo veku 55 rokov a

viac a uskutočnili sa osobné diskusie so študentmi stredných škôl.

### **15 Litva**

Podujatia sa organizovali najmä decentralizovane a zameriavali sa na rôzne regióny Litvy a mladých ľudí (napr. v kontexte diskusie mládeže v pobaltských štátoch). Uskutočnila sa séria dialógov s občanmi (o demokracii, digitalizácii, zmene klímy atď.), nadnárodných dialógov (napr. s Francúzskom, Írskom a Talianskom) a podujatí občianskej spoločnosti. Okrem toho boli školy vyzvané, aby sa zaoberali budúcnosťou Európy.

### **16 Luxembursko**

Na základe otvoreného, inkluzívneho a transparentného prístupu sa na vnútroštátnej úrovni zorganizovalo niekoľko podujatí. Parlament napríklad zorganizoval niekoľko podujatí v nových formátoch, ako sú bistrové rozhovory. Zorganizoval sa aj hackathon pre študentov a mladých podnikateľov s cieľom diskutovať o digitálnom kompase a priemyselnej stratégii EÚ.

Okrem toho sa uskutočnila trojnárodná výmena medzi nemeckými, francúzskymi a luxemburskými študentmi stredných škôl.

### **17 Maďarsko**

Zorganizovala sa široká škála podujatí v celej spoločnosti (viac ako 800). Medzi inštitucionálne podujatia patria medzinárodné konferencie na vysokej úrovni organizované viacerými ministerstvami (napr. o rozširovaní a digitálnej agende EÚ) a okrúhle stoly so študentmi a mládežníckymi organizáciami (napr. o európskej integrácii). Niekoľko organizácií usporiadalo panelové diskusie na tieto témy: inštitúcie EÚ; silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť, digitálna transformácia, vzdelávanie, kultúra, mládež a šport; hodnoty a práva, právny štát a bezpečnosť; mimovládne organizácie; migrácia; ako aj demografia, rodina, zdravie, zmena klímy a životné prostredie.

### **18 Malta**

Po úvodnom podujatí bol vytvorený národný koordinačný výbor s cieľom propagovať iniciatívu prostredníctvom rôznych

komunikačných kanálov a usmerňovať diskusiu prostredníctvom národných a miestnych podujatí.

Tematické verejné dialógy (napr. o zdraví, európskych hodnotách budúcnosti práce pre spravodlivú spoločnosť), tlačové konferencie, konzultácie s príslušnými zainteresovanými stranami a interaktívne stretnutia s deťmi a študentmi sa konali vo fyzickom alebo hybridnom formáte.

### **19 Holandsko**

V Holandsku sa pozornosť sústredila na organizáciu národnej panelovej diskusie občanov „Vízie Európy – Kijk op Europa“, ktorá sa konala online aj osobne. Vychádzalo sa pritom z dvojfázového prístupu: prvým bolo zhromaždiť myšlienky a názory občanov na to, „čo“, t. j. čo očakávali a chceli; Cieľom druhej fázy bolo potom pochopiť ich základné názory („prečo“ a „ako“) prostredníctvom skupinových dialógov.

### **20 Rakúsko**

Diskusie sa konali v rôznych formátoch na federálnej, regionálnej a miestnej úrovni. „Laboratóriá budúcnosti“ a „dialógy o budúcnosti“ poskytli príležitosť na hĺbkovú výmenu názorov s odborníkmi na vysokej úrovni o rôznych témach a na hľadanie komplexnejších riešení do budúcnosti. Okrem toho bolo zorganizovaných niekoľko podujatí pre predstaviteľov rakúskych mestských a obecných zastupiteľstiev zodpovedných za európske záležitosti. Niekoľko podujatí bolo zameraných priamo na mladých ľudí a študentov.

### **21 Poľsko**

Podujatia sa organizovali najmä decentralizovane. Na regionálnej úrovni regionálne centrá pre medzinárodnú diskusiu zorganizovali verejné podujatia v 16 poľských regiónoch vo fyzickom a virtuálnom formáte. Diskusné témy sa týkali tematických oblastí konferencie, ako je solidarita v čase krízy, poľnohospodárstvo a nové technológie.

Zorganizovala sa aj celoštátna diskusia o klíme, digitalizácii, vnútornom trhu, zdraví, EÚ vo svete a migrácii.

## **22 Portugalsko**

Po prvom podujatí občanov v Lisabone, ktoré odštartovalo účasť občanov na konferencii, sa mnohé podujatia zorganizovali okrem iného v partnerstve s miestnymi orgánmi, univerzitami, školami, sociálnymi partnermi, mládežníckymi organizáciami a miestnymi organizáciami občianskej spoločnosti. Napríklad sa zorganizovalo nadnárodné podujatie so Španielskom, na ktorom sa diskutovalo o kľúčových témach záujmu pre budúcnosť regiónov oboch krajín a EÚ. Okrem toho sa uskutočnili decentralizované vnútroštátne podujatia na rôzne témy, ako je migrácia a medzinárodné partnerstvá, budúcnosť európskej demokracie a digitálna transformácia.

## **23 Rumunsko**

Podujatia organizovala alebo spoluorganizovala najmä administratíva a inštitúty s aktívnou účasťou občianskej spoločnosti a mládežníckych organizácií.

Diskusie sa týkali širokej škály tém, ako je digitálna transformácia, vzdelávanie, zdravie, životné prostredie, udržateľný rozvoj, hospodárstvo, poľnohospodárstvo a strategické partnerstvá EÚ. Podujatia sa konali v hlavnom meste a na miestnej úrovni za účasti všetkých vekových skupín.

## **24 Slovinsko**

Zámerom bolo podnietiť širokú diskusiu, v ktorej zohrávala ústrednú úlohu občianska spoločnosť, a najmä účasť mládeže.

Vláda zorganizovala úvodné podujatie, po ktorom nasledovalo niekoľko iniciatív, ako napríklad Bledské strategické fórum, ktorého hlavnou témou bola budúcnosť Európy s osobitným zameraním na rozšírenie EÚ a západný Balkán. Ďalšie podujatia sa týkali tém, ako je menová politika, klimatická neutralita, mládež a úloha EÚ v multipolárnom medzinárodnom prostredí.

## **25 Slovensko**

Organizované podujatia boli štruktúrované podľa dvoch hlavných pilierov. Prvým pilierom bol projekt WeAreEU zameraný na širokú

verejnú diskusiu so študentmi a verejných konzultácií a vrátane série regionálnych podujatí organizovaných v rámci výstavy WeAreEU Road Show. Druhým pilierom bol Národný konvent o EÚ, ktorý sa zameriaval na odborné príspevky a analýzy na témy, ako je jednotný trh, dezinformácie a populizmus a digitálna a zelená transformácia.

## **26 Fínsko**

Vláda zorganizovala sériu regionálnych konzultácií vrátane podujatia „Konferencia EÚ o najsevernejších krajinách“ na rôzne témy, ako je udržateľný rast, vzdelávanie a právny štát. Vytvoril sa aj prieskum, ktorý má byť podkladom pre diskusiu.

Podujatia zorganizovala vláda v spolupráci s fínskymi mestami, miestnymi orgánmi, univerzitami, mimovládnyimi organizáciami a mládežníckymi organizáciami, ako aj s fínskym parlamentom, Európskym parlamentom a informačnými kanceláriami Európskej komisie vo Fínsku.

## **27 Švédsko**

Podujatia sa organizovali najmä decentralizovane ako spoločný projekt medzi vládou, národným parlamentom, politickými stranami, sociálnymi partnermi, miestnymi a regionálnymi zástupcami, organizáciami občianskej spoločnosti a inými príslušnými spoločenskými aktérmi.

Například švédsky minister pre európske záležitosti diskutoval o budúcnosti Európy so žiakmi z rôznych škôl a zúčastnil sa na stretnutiach na komunálnej úrovni s cieľom diskutovať s občanmi o budúcnosti Európy a demokracii. Digitálne médiá sa využívajú aj na zapojenie sa do dialógov s občanmi, napríklad prostredníctvom stretnutí s otázkami a odpoveďami.

Uvedené opisy nie sú vyčerpávajúce. Viac informácií o vnútroštátnych podujatiach nájdete v osobitnej časti viacjazyčnej digitálnej



platformy.

## 2. Stretnutie mladých Európanov

Európske [podujatie pre mládež \(EYE 2021\)](#) sa konalo 8. 9. októbra 2021 a zišlo sa na ňom 10 000 mladých ľudí online a v Európskom parlamente v Štrasburgu s cieľom formovať a vymieňať si nápady o budúcnosti Európy. Podujatie EYE bolo jedinečnou príležitosťou pre mladých ľudí vo veku 16 – 30 rokov na osobnú a online interakciu, vzájomnú inšpiráciu a výmenu názorov s odborníkmi, aktivistami, influencerami a subjektmi s rozhodovacou právomocou, ktoré sú jadrom európskej demokracie.

Od mája 2021 bolo v spolupráci s celoeurópskymi mládežníckymi organizáciami zozbieraných online viac ako 2 000 návrhov mladých občanov z celej Európskej únie. Okrem toho sa niekoľko zasadnutí, a to online pred podujatím, ako aj počas podujatia EYE v Štrasburgu, zameralo na Konferenciu o budúcnosti Európy. Po podujatí sa v [správe o nápadoch mládeže na Konferenciu o budúcnosti Európy, ktorá bola uverejnená v 23 jazykoch, zhromaždilo 20 hlavných nápadov z tých, ktoré účastníci nastolili, t. j. dva nápady na tému konferencie.](#)

Správu o nápadoch mládeže predložili na plenárnom zasadnutí konferencie 23. októbra mladí účastníci európskych panelových diskusií občanov, ktorí sa zúčastnili aj na podujatí EYE 2021. Všetky zozbierané nápady sú k dispozícii na adrese: [search.youthideas.eu](https://search.youthideas.eu).

## 3. Ďalšie podujatia

Okrem uvedených podujatí sa občania stretli s mnohými ďalšími inštitúciami a zainteresovanými stranami, aby diskutovali o budúcnosti Európy.<sup>v</sup>

Počas Konferencie o budúcnosti Európy ju Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) propagoval a pomáhal svojej rozsiahlej sieti organizácií občianskej spoločnosti v členských štátoch organizovať vnútroštátne konzultácie. Celkovo podporil nasadenie 75 podujatí vrátane 33 na vnútroštátnej úrovni a 42 na centrálnej úrovni. Z týchto podujatí 60 % uverejnilo správy na konferenčnej platforme a len týchto 45 podujatí prilákalo viac ako 7 300 účastníkov. EHSV začal svoju činnosť najmä v júni 2021 významnou konferenciou s názvom [Prinavrátene európskeho projektu občanom a zorganizoval seminár „Spájame EÚ“](#) v Lisabone v novembri 2021 a podujatie na vysokej úrovni



v Bruseli vo februári 2022 [snázvom Spoločne formujeme Európu](#). Výbor tiež podporil využívanie online platformy, kde nahral 60 nových nápadov, a spustil rozsiahlu komunikačnú kampaň v sociálnych médiách s potenciálnym publikom 32 miliónov ľudí len na Twitteri s cieľom propagovať národné podujatia v angličtine a miestnom jazyku a poskytnúť informácie pred každým plenárnym zasadnutím a schôdzou súvisiacou s konferenciou a po nich.

Európsky výbor regiónov (VR) zorganizoval tematické diskusie vo svojich komisiách a na plenárnych zasadnutiach, ako aj 140 podujatí na miestnej, cezhraničnej a medziregionálnej úrovni, na ktorých sa zúčastnilo 10 000 občanov a 200 miestnych politikov. Okrem toho bol v októbri 2021 uverejnený vôbec prvý [prieskum 1,2 milióna miestnych politikov](#) v EÚ27 o ich názoroch na budúcnosť Európy. Okrem toho generálny riaditeľ navrhol [44 nápadov](#) na viacjazyčnej digitálnej platforme. Začiatkom roka 2022 predstavila [nezávislá skupina na vysokej úrovni pre európsku demokraciu](#) nápady, ako zlepšiť demokraciu v EÚ. VR prijal uznesenie obsahujúce návrhy na záverečnú správu z konferencie a na [Európskom samite regiónov a miest v marci 2022 bol schválený 12-bodový manifest vypracovaný v mene miliónov miestnych a regionálnych politikov v EÚ](#). V správe s názvom [Občania, miestni politici a budúcnosť Európy \(marec 2022\)](#) sú zhrnuté všetky činnosti VR v rámci konferencie.

Všetky tri organizácie zamestnávateľov zapojené do sociálneho partnerstva EÚ, [BusinessEurope](#), [SGI Europe](#) a [UEAPME](#), zverejnili svoje priority a príspevky na digitálnej platforme a predstavili ich príslušným pracovným skupinám a plenárnemu zhromaždeniu. Okrem toho všetci propagovali konferenciu, a to interne aj s externými aktérmi, a organizovali podujatia a spolupracovali so zainteresovanými stranami na rôznych fórach. Európska konfederácia odborových zväzov (ETUC) sa zmobilizovala, aby prispela ku konferencii, a zúčastnila sa na plenárnych zasadnutiach a zasadnutiach pracovných skupín. Európska konfederácia odborových zväzov (ETUC) vymedzila návrhy odborových

zväzov na spravodlivejšiu budúcnosť pre Európu a uverejnila ich na online platforme (tieto návrhy patrili medzi najpodporovanejšie). ETUC a jej pridružené organizácie organizovali podujatia a komunikačné činnosti s cieľom prezentovať návrhy odborových zväzov a diskutovať o nich.

Zástupcovia občianskej spoločnosti – [Konvent občianskej spoločnosti pre Konferenciu o budúcnosti Európy](#) a [Európske hnutie International](#) – zorganizovali [množstvo podujatí](#) v celej Európe a boli [aktívni na plenárnej úrovni](#). Občianska spoločnosť zapojila stovky organizácií občianskej spoločnosti do prístupu zdola nahor prostredníctvom [tematických skupín](#) s cieľom vypracovať spoločné a komplexné návrhy v [rôznych oblastiach politiky, na ktoré sa konferencia vzťahuje](#). Nápady sa premietli do konferencie prostredníctvom platformy, pracovných skupín, plenárnych zasadnutí a v priamom kontakte s výkonnou radou, spolupredsedomi a spoločným sekretariátom.

Zastúpenia Európskej komisie v členských štátoch, centrá Europe Direct, európske dokumentačné centrá a styčné kancelárie Európskeho parlamentu aktívne informovali občanov o Konferencii o budúcnosti Európy. Zastúpenia Európskej komisie informovali o 1 400 činnostiach, ktoré pomohli komunikovať a realizovať konferenciu v celej Európe. Zorganizovali alebo sa aktívne zúčastnili na viac ako 850 podujatiach, z ktorých približne 65 % bolo zameraných na mladých ľudí a ženy s cieľom podporiť ich účasť na konferencii vo všeobecnosti. Styčné kancelárie EP zorganizovali viac ako 1 300 propagačných činností vo všetkých členských štátoch.

Tematické semináre o hlavných témach konferencie sa organizovali aj za účasti poslancov EP, občanov, zainteresovaných strán, vnútroštátnych a regionálnych orgánov a médií.

na miestnej úrovni s cieľom zvýšiť dosah konferencie. Európske dokumentačné centrá informovali o viac ako 120 opatreniach súvisiacich s komunikáciou konferencie.

Centrá Europe Direct informovali o viac ako 1000 tematických podujatiach na konferencii a o viac ako 600 propagačných aktivitách vrátane širokej škály mládežníckych skupín a

organizácií. Európske dokumentačné centrá informovali o viac ako 120 opatreniach súvisiacich s komunikáciou konferencie.

### III. Plenárne zasadnutie konferencie

## A. Úloha a fungovanie plenárneho zhromaždenia

Zriadilo sa plenárne zasadnutie konferencie s cieľom diskutovať o odporúčaníach národných a európskych panelových diskusií občanov zoskupených podľa tém a bez toho, aby sa vopred určil výsledok diskusií alebo aby sa ich rozsah obmedzil na vopred vymedzené oblasti politiky.

V prípade potreby sa diskutovalo aj o príspevkoch zozbieraných na viacjazyčnej platforme. Plenárne zhromaždenie malo jedno zloženie: po prvýkrát zahŕňala občanov zastupujúcich európske a vnútroštátne podujatia a panelové diskusie občanov, zástupcov inštitúcií EÚ a jej poradných orgánov, volených zástupcov na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, ako aj zástupcov občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov.

Odporúčania predložili občania a prediskutovali sa s nimi; potom muselo plénum predložiť svoje návrhy výkonnej rade<sup>VI</sup> na základe konsenzu. Plenárne zasadnutie konferencie sa v období od júna 2021 do apríla 2022 uskutočnilo sedemkrát.

Plenárne zasadnutie konferencie sa skladalo zo 108 zástupcov Európskeho parlamentu, 54 zástupcov Rady a troch zástupcov Európskej komisie, ako<sup>VII</sup> aj 108 zástupcov všetkých

národných parlamentov za rovnakých podmienok a občanov.

Zúčastnilo sa aj osemdesiat zástupcov európskych panelových diskusií občanov, z ktorých aspoň jedna tretina bola mladšia ako 25 rokov, predseda Európskeho fóra mládeže a 27 zástupcov<sup>VIII</sup> národných podujatí a/alebo národných panelových diskusií občanov.

Zúčastnilo sa na ňom aj osemnásť zástupcov Výboru regiónov a osemnásť zástupcov Hospodárskeho a sociálneho výboru, šesť volených zástupcov regionálnych orgánov a šesť volených zástupcov miestnych orgánov, dvanásť zástupcov sociálnych partnerov a osem zástupcov občianskej spoločnosti. Vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku bola vyzvaná, aby sa zaoberala medzinárodnou úlohou EÚ.

Prizvaní boli aj zástupcovia kľúčových zainteresovaných strán, ako sú zástupcovia partnerov zo západného Balkánu, Ukrajiny, náboženských, filozofických a nekonfesionálnych skupín.

Plenárnym zasadnutiam spolupredsedia spolupredsedia konferencie. Plenárne zasadnutia konferencie sa konali v budovách Európskeho parlamentu v Štrasburgu. Vzhľadom na platné pravidlá v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia sa prvých päť plenárnych zasadnutí konferencie konalo v hybridnom formáte, zatiaľ čo posledné dve sa konali osobne. Plenárne zasadnutia konferencie sa vysielali naživo a všetky dokumenty zo zasadnutí boli sprístupnené verejnosti na mnohojazyčnej digitálnej platforme.

---

VI Minimálne bolo potrebné dosiahnuť konsenzus medzi zástupcami Európskeho parlamentu, Rady, Európskej komisie a zástupcami národných parlamentov za rovnakých podmienok. Ak sa postavenie zástupcov občanov na vnútroštátnych podujatiach a/alebo európskych alebo vnútroštátnych panelových diskusiách občanov jasne líšilo, toto postavenie by sa malo zahrnúť do tejto správy.

VII Na plenárne zasadnutie boli pozvaní ďalší členovia Európskej komisie, najmä keď sa diskutovalo o otázkach v rámci ich portfólia.

---

VIII Jeden za každý členský štát.

## B. Pracovné skupiny

Spolupredsedia v súlade s rokovacím poriadkom konferencie navrhli plenárnemu zhromaždeniu konferencie, aby sa na základe tém mnohojazyčnej digitálnej platformy zriadilo

deväť tematických pracovných skupín s cieľom poskytnúť vstupy na prípravu diskusií a návrhov plenárneho zasadnutia konferencie v súlade s parametrami spoločného vyhlásenia. V októbri

2021 sa spolupredsedomi dohodli na mandáte pracovných skupín. Rôzne pracovné skupiny sa zaoberali týmito témami: zmena klímy a životné prostredie; zdravie, silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť, EÚ vo svete; hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť; digitálna transformácia, európska demokracia, migrácia, a vzdelávanie, kultúra, mládež a šport.

Pracovné skupiny predstavili svoj príspevok na plenárnom zasadnutí konferencie preskúmaním odporúčaní príslušných vnútroštátnych a európskych panelových diskusií občanov, ako aj príspevkov uverejnených na mnohojazyčnej digitálnej platforme k deviatim témam zhromaždeným v rámci konferencie. Členovia plenárneho zasadnutia konferencie boli rozdelení medzi deväť pracovných skupín takto: dvanásť členov za každú pracovnú skupinu Európskeho parlamentu a národných parlamentov, šesť za Radu, traja za zástupcov národných panelových diskusií občanov alebo národných podujatí, dvaja za Výbor regiónov a dvaja za Hospodársky a sociálny výbor, jeden alebo dvaja za sociálnych partnerov, jeden za občiansku spoločnosť a jeden za volených členov miestnych a regionálnych orgánov, ako aj za zástupcov európskych panelových diskusií občanov. Zástupcovia európskych panelových diskusií občanov sa zúčastnili na práci príslušnej pracovnej skupiny pre svoju panelovú diskusiu. Okrem toho sa prijali osobitné

opatrenia s cieľom umožniť členom kolégia komisárov zúčastňovať sa na činnosti pracovných skupín podľa ich portfólia.

Pracovné skupiny viedli živé diskusie a pracovali na predbežných návrhoch pripravených pod vedením predsedu a hovorcu vybraných spomedzi zástupcov európskych panelových diskusií občanov v pracovnej skupine s pomocou spoločného sekretariátu. Pracovné skupiny mali pracovať na základe konsenzu stanoveného v článku 17 rokovacieho poriadku konferencie. Predseda a hovorca potom predstavili výsledky pracovnej skupiny plénu. Predsedovi pracovnej skupiny pomáhal spoločný sekretariát. Spoločný sekretariát konferencie vypracoval súhrnné správy z každého zasadnutia pracovnej skupiny pod vedením predsedu a po porade s členmi pracovnej skupiny.

Pracovné skupiny sa stretli popri plenárnych zasadnutiach konferencie od októbra 2021 do 8. apríla 2022, ako aj online v decembri 2021. Niektoré pracovné skupiny usporiadali dodatočné stretnutia. Zasadnutia pracovných skupín sa od 20. januára 2022 vysielali naživo cez internet. Ich súhrnné správy boli riadne uverejnené na plenárnom zasadnutí konferencie na mnohojazyčnej digitálnej platforme.

## C. Chronologické zhrnutie

### NEAUGURÁLNE PLENÁRNE ZASADNUTIE KONFERENCIE, 19. júna 2021

Ustanovujúce plenárne zasadnutie konferencie sa konalo 19. júna 2021 v hybridnom formáte.<sup>IX</sup> Členom plenárneho zhromaždenia umožnil vypočuť si prezentáciu a uskutočniť všeobecnú diskusiu o celi konferencie a očakávaniach konferencie. Spolupredsedia zdôraznili bezprecedentný charakter tohto procesu v poradnej demokracii na úrovni EÚ, ktorý posilnil zastupiteľskú demokraciu a postavil občanov do centra tvorby politík v Európskej únii. Spolupredsedia tiež načrtli fungovanie troch pilierov konferencie: viacjazyčná digitálna platforma, európske a národné panelové diskusie občanov a plenárne zhromaždenie.

Členovia plenárneho zasadnutia boli okrem toho informovaní o zámere zriadiť deväť tematických pracovných skupín, ako aj o harmonograme konferencie. V následnej diskusii, do ktorej sa zapojilo viac ako 150 účastníkov, sa diskutovalo o širokej škále tém. Keďže výber účastníkov európskych panelových diskusií občanov ešte nebol dokončený, zúčastnil sa na ňom predseda Európskeho fóra mládeže a 27 zástupcov národných podujatí a/alebo národných panelových diskusií občanov, aby zastupovali zložku občanov.

### **DRUHÉ PLENÁRNE ZASADNUTIE KONFERENCIE, 22. 23. októbra 2021**

Druhé plenárne zasadnutie konferencie sa konalo 22. 23. októbra 2021 v hybridnom formáte a po prvýkrát sa na ňom zúčastnili zástupcovia európskych panelových diskusií občanov. Členovia plenárneho zasadnutia mali príležitosť vypočuť si prezentáciu o súčasnom stave práce štyroch európskych panelových diskusií občanov a usporiadať diskusiu. Okrem toho zástupcovia národných podujatí a panelov mohli prezentovať podujatia organizované na vnútroštátnej úrovni. Plenárnemu zasadnutiu konferencie bola predložená správa o Európskom podujatí pre mládež (EYE);

<sup>IX</sup> Prvé podujatie venované európskym občanom sa uskutočnilo 17. júna 2021 v Lisabone v hybridnom formáte pred ustanovujúcim plenárnym zasadnutím 19. júna s cieľom začať účasť občanov na konferencii.

Obsahovala prehľad 20 konkrétnych nápadov vybraných mladými občanmi, ktorí sa zúčastnili na tomto stretnutí.

V následnej diskusii sa pozornosť sústredila na inovatívny charakter viacjazyčnej digitálnej platformy, ktorá občanom poskytla priestor na vyjadrenie a diskusiu vo všetkých úradných jazykoch EÚ. Táto diskusia vychádzala z druhej predbežnej správy o platforme. Partneri zo západného Balkánu boli pozvaní, aby sa zúčastnili na tomto plenárnom zasadnutí ako kľúčové zainteresované strany.

### **Tretie PLENÁRNE ZASADNUTIE KONFERENCIE, 21. 22. januára 2022**

Tretie plenárne zasadnutie konferencie, ktoré sa konalo 21. 22. januára 2022, bolo prvým zasadnutím venovaným oficiálnej prezentácii odporúčaní európskych panelových diskusií občanov, ako aj súvisiacich národných panelových diskusií občanov. Toto plenárne zasadnutie bolo prvým, ktoré sa uskutočnilo po finalizácii odporúčaní niektorých európskych panelových diskusií občanov, konkrétne: Panely 2 (Európska demokracia; hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť) a 3 (zmena klímy a životné prostredie; zdravie). Plenárne zasadnutie sa konalo v hybridnom formáte za účasti viac ako 400 členov plenárneho zasadnutia konferencie buď na mieste, alebo na diaľku.

Toto plenárne zhromaždenie bolo tiež krátko predtým poznačené smrťou predsedu Európskeho parlamentu Davida Mariu Sassoliho. Spolupredsedia vzdali hold jeho pamiatke na začiatku schôdze. Diskusie na tomto plenárnom zasadnutí boli organizované podľa tém, ktorými sa zaoberali európske panelové diskusie občanov 2 a 3.

Diskusie sa uskutočnili v inovatívnom interaktívnom formáte vrátane momentov venovaných spätnej väzbe občanov, ako aj osobitného systému otázok s modrou kartou, ktorý umožnil spontánnu a živú výmenu názorov na odporúčania občanov.

### **ŠTVRTÉ PLENÁRNE ZASADNUTIE KONFERENCIE, 11. a 12. marca 2022**

Štvrté plenárne zasadnutie konferencie bolo venované aj predloženiu odporúčaní z európskych panelových diskusií občanov, ako aj súvisiacich národných panelových diskusií občanov. Toto plenárne zasadnutie sa uskutočnilo po finalizácii odporúčaní dvoch zostávajúcich európskych panelových diskusií občanov, a to: Panely 1 (Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť; vzdelávanie, kultúra, mládež a šport; digitálna transformácia) a 4 (EÚ vo svete; migrácia).

Rovnako ako na januárovom plenárnom zasadnutí sa rozpravy na tomto plenárnom zasadnutí organizovali podľa tém. Témy, ktorými sa tentoraz zaoberali európske panelové diskusie občanov 1 a 4. Diskusie o odporúčaní občanov opäť viedli k živým a hĺbkovým výmenám podporeným inovatívnym interaktívnym formátom.

#### **PIATE PLENÁRNE ZASADNUTIE KONFERENCIE, 25. 26. marca 2022**

Piate plenárne zhromaždenie vstúpilo do ďalšej fázy konferencie, keď sa začal proces vymedzenia návrhov plenárneho zhromaždenia na základe odporúčaní občanov. Následne členovia plenárneho zasadnutia, ktorí sa pripravili v užšom tematickom rámci pracovných skupín, po prvýkrát diskutovali o deviatich témach konferencie: silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť; vzdelávanie, kultúra, mládež a šport; digitálna transformácia; európska demokracia, hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť; zmena klímy a životné prostredie; zdravie; EÚ vo svete; migrácia. Plenárne zasadnutie tiež poskytlo zástupcom národných podujatí v 27 členských štátoch EÚ príležitosť predstaviť výsledky svojich iniciatív.

#### **Šieste plenárne zhromaždenie konferencie, 8. 9. apríla 2022**

*Na záverečnom plenárnom zasadnutí (29. 30. apríla 2022) 108 občanov, ktorí sú členmi občianskej zložky, predstavilo svoje konečné stanovisko k návrhom pléna. Ich prezentácia bola koncipovaná kolektívne a 17 z nich ju predstavilo vo forme naratívneho prejavu počas záverečnej rozpravy. Nižšie uvedený text je zhrnutím kľúčových posolstiev ich príspevkov.*

\*\*

Začneme poďakovaním Európskemu parlamentu, Rade a Komisii za to, že nám poskytli príležitosť pomôcť formovať budúcnosť Európy. Stretli sme sa s európskymi kolegami z celej EÚ, z rôznych panelov a podujatí,

Na šiestom plenárnom zasadnutí konferencie sa dokončila finalizácia predbežných návrhov plenárneho zasadnutia.

Po ukončení posledných schôdzí tematických pracovných skupín všetci členovia plenárneho zasadnutia prostredníctvom deviatich zásadných diskusií naposledy vyjadrili svoje názory a pripomienky k predbežným návrhom, ktoré pripravili v posledných mesiacoch. Výmena názorov bola pre nich tiež príležitosťou zamyslieť sa nad jedinečným procesom vypracúvania návrhov pléna na základe odporúčaní občanov a nad prácou vykonanou od ich vypracovania. Občania zdôraznili najmä jedinečnú ľudskú skúsenosť a pridanú hodnotu tohto poradného procesu, ktorý ich zjednotil v rámci tohto spoločného projektu. Táto diskusia bola podkladom pre konečné návrhy, ktoré sa majú predložiť na poslednom plenárnom zasadnutí konferencie.

#### **SIEDME PLENÁRNE ZASADNUTIE KONFERENCIE, 29. 30. apríla 2022**

Siedme a záverečné plenárne zhromaždenie Konferencie o budúcnosti Európy bolo dôležitým míľnikom, ktorým sa ukončil proces intenzívnych rokovaní, ktorý trval niekoľko mesiacov a v rámci ktorého bolo vypracovaných 49 návrhov. Plenárne zhromaždenie predložilo a sformulovalo výkonnej rade 49 návrhov na základe konsenzu. Tento konsenzus dosiahli zástupcovia Európskeho parlamentu, Rady, Európskej komisie a národných parlamentov.

Podporu tomuto procesu vyjadrili aj zástupcovia Výboru regiónov a Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, regionálni a miestni volení zástupcovia, ako aj zástupcovia sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti a podporili návrhy.

Občianska zložka predstavila svoje konečné stanovisko k návrhom (pozri kľúčové posolstvá ďalej v texte).

s politickými zástupcami a sociálnymi aktérmi a rozšírili sme si obzory. Vyrastali sme ako Európania. Z tohto dôvodu sme všetci priniesli obeť: boli sme vyňatí z nášho každodenného života, vzali sme si dni voľna a strávili sme deväť víkendov mimo našich rodín pre členov európskych panelových diskusií občanov. Mali sme neuveriteľný a jedinečný zážitok. Pre nás to nebola strata času.

Na ceste boli vzostupy a pády. Nie vždy sme dostali odpoveď na naše otázky. Vieme, že realizácia návrhov si vyžiada určitý čas. Sme však presvedčení, že urobíte všetko, čo je potrebné na dosiahnutie tohto cieľa, z úcty k našej spoločnej práci. Ak sme my, občania, dokázali prekonať naše rozdiely, jazykové bariéry, spolupracovať a pozdvihnúť sa na vašu úroveň, môžete aj vy.

\*\*

Všetci sme prešli dlhú cestu a teraz, keď sa naša práca v pléne skončila, môžeme byť na ňu hrdí. Vidíme 8 prierezových tém, ktoré dávajú jasný a silný mandát pre budúcnosť Európy.

**Po prvé,** Európska únia založená na solidarite, sociálnej spravodlivosti a rovnosti. Hlavným záujmom občanov je nájsť rovnaké podmienky a práva v rôznych oblastiach: zdravotná starostlivosť, sociálne služby, vzdelávanie a celoživotné vzdelávanie, rovnaké príležitosti pre ľudí žijúcich vo vidieckych a mestských oblastiach s prihliadnutím na demografické aspekty. V budúcnosti by už Európania vo všetkých členských štátoch a regiónoch nemali byť diskriminovaní na základe svojho veku, miesta bydliska, štátnej príslušnosti, pohlavia, náboženstva alebo politických preferencií. Mali by im byť ponúknuté dôstojné životné podmienky, mzdy a pracovné podmienky. EÚ musí byť viac než len hospodárskou úniou. Členské štáty musia preukázať väčšiu vzájomnú solidaritu. Sme rodina a v krízových situáciách sa musíme správať ako rodina.

**Po druhé,** EÚ sa musí odvážiť a rýchlo konať, aby sa stala lídrom v oblasti životného prostredia a klímy, urýchlila prechod na zelenú energiu, zlepšila svoju železničnú sieť, podporila udržateľnú dopravu a skutočne obehové hospodárstvo. Nie je čas na plytvanie. EÚ musí byť hnacou silou zmien v mnohých oblastiach politiky: poľnohospodárstvo, biodiverzita, hospodárstvo, energetika, doprava, vzdelávanie, zdravotníctvo, digitálna transformácia a diplomacia v oblasti klímy. Máme na to výskumné kapacity, hospodársku silu a geopolitický vplyv. Ak sa klíma stane prioritou, môžeme dúfať v prosperujúcu budúcnosť.

**Po tretie,** Európa potrebuje demokratickejšiu Úniu. Európski občania milujú EÚ, ale budme úprimní: nie je to vždy jednoduché. Vyzvali ste nás, aby sme vám pomohli, a spýtali ste sa nás: Ako by mala vyzeráť európska demokracia v budúcnosti? Odpovedali sme: My, občania, chceme Európu, v ktorej sa rozhodnutia prijímajú transparentne a včas, v ktorej sa prehodnocuje zásada jednomyseľnosti a do ktorej sa pravidelne a vážne zapájame my, občania.

**Po štvrté,** EÚ potrebuje v niektorých oblastiach väčšiu harmonizáciu a priblížiť sa ako Únia. Vojna klope na naše dvere na východe a vyzýva nás, aby sme boli jednotnejší ako kedykoľvek predtým a dali EÚ viac právomocí v oblasti zahraničných vecí. Táto konferencia môže slúžiť ako základ pre vytvorenie jednotnejšej a politicky súdržnejšej Európy. Všetko vychádza z tohto slova: Únia. Nemôžeme sa takto opísať, ak neuspějeme v spolupráci, ktorú táto konferencia ilustrovala.

**Po piate,** EÚ sa musí stať autonómnejšou a zabezpečiť si svoju globálnu konkurencieschopnosť. Počas tohto procesu sme hovorili o dosiahnutí tohto cieľa v kľúčových strategických odvetviach: poľnohospodárstvo, energetika, priemysel, zdravotníctvo. Musíme sa vyhnúť závislosti od tretích krajín, pokiaľ ide o mnohé citlivé výrobky. Musíme stavať na talente našej pracovnej sily, predchádzať úniku mozgov a poskytovať občanom primeranú odbornú prípravu v oblasti zručností vo všetkých fázach ich života bez ohľadu na to, kde v EÚ žijú. Nemôžeme mať obrovské rozdiely v rámci EÚ a mladých ľudí bez perspektívy v jednej krajine, ktorí sú nútení ísť do inej krajiny.

**Po šieste,** budúcnosť EÚ je založená na jej hodnotách. Tie usmerňovali našu prácu. Keď sme začali, nikto si nevedel predstaviť, že na našom kontinente vypukne vojna. Tento boj za slobodu nás vedie k tomu, že si uvedomujeme šancu žiť v mierovej únii. Za všetkými našimi návrhmi sú vyjadrené tieto hodnoty: humánne a dôstojné prijímanie migrantov, rovnaký prístup k zdraviu, boj proti korupcii, výzva na ochranu prírody a biodiverzity a demokratickejšia Únia.

**Po siedme**, v budúcnosti by sa občania mali cítiť európskejší a lepšie poznať EÚ. Ide o prierezovú otázku, ktorá bola základom práce všetkých panelov. Digitálna transformácia, vzdelávanie, mobilita a výmeny môžu dať zmysel tejto európskej identite, ktorá dopĺňa, ale nespochybňuje našu národnú identitu. Mnohí z nás sa pred touto konferenciou necítili byť Európanmi: objavila sa tu pomaly a navzájom si vymieňala názory. Mali sme šťastie, že sme dostali túto príležitosť, ale mnohí to neurobili. Preto sú informácie, komunikácia a zvyšovanie povedomia také dôležité.

Napokon ôsmou prierezovou témou, ktorá je pre nás mimoriadne dôležitá, je vzdelávanie a posilnenie postavenia občanov vo všeobecnosti. Na túto konferenciu ste sa rozhodli pozvať občanov vo veku od 16 rokov. Sme za to vďační, pretože viac ako kedykoľvek predtým je potrebné posilniť postavenie mladých ľudí. Vysoká miera zdržania sa hlasovania mladých ľudí nám ukazuje, že je potrebné obnoviť prepojenie medzi mládežou a politikou. Musia sa tiež stať hospodársky a sociálne zodpovednými: je stále príliš ťažké vstúpiť na trh práce a uplatňovať svoje sociálne práva. Počas pandémie COVID-19 sa cítili opustení a mnohí stále trpia dôsledkami na ich duševné zdravie. Treba však posilniť postavenie všetkých Európanov, nielen mladých ľudí: prostredníctvom programov mobility a celoživotného vzdelávania musíme rozšíriť obzory všetkých Európanov. Musíme tiež vyškoliť občanov v oblasti demokracie, občianskej účasti a mediálnej gramotnosti. Potrebujeme skutočne holistický prístup.

\*\*

Nikto nevedel, aký bude výsledok. 27 krajín, 24 jazykov, rôzne vekové kategórie. A napriek tomu, keď sme spolupracovali, cítili sme sa prepojení: naše mozgy, naše myšlienky, naše skúsenosti. Nie sme odborníci na EÚ ani na žiadnu z tém konferencie, ale sme odborníci z reálneho života a máme svoje príbehy. Chodíme do práce, žijeme na vidieku a predmestí, pracujeme v noci, študujeme, máme deti, berieme verejnú dopravu. Môžeme stavať na našej rozmanitosti. Dosiahol sa konsenzus o návrhoch medzi štyrmi rôznymi zložkami a v rámci občianskej zložky. Súhlasíme a podporujeme všetky návrhy, ktoré sú teraz vo vašich rukách. Vyjadrujeme rozdielne stanovisko k opatreniu 38.4 tretiemu bodu, pretože nevychádza z európskych alebo národných panelov a nebola dostatočne prediskutovaná v pracovnej skupine pre celok. Z tohto dôvodu sa nevyjadrujeme k podstate alebo relevantnosti tohto opatrenia. V tejto súvislosti vás vyzývame, aby ste tieto návrhy zvážili ako celok, aby ste ich realizovali, a nielen tie, ktoré vám najviac vyhovujú a ktoré sú ľahko uplatniteľné. Urobte to transparentne. Na týchto návrhoch sme pracovali s odhodlaním a vášňou, sme hrdí na našu prácu: rešpektujte ju.

Konferencia o budúcnosti Európy prešla pandemiou a bola svedkom vojny v Európe, čím preukázala svoju plnú solidaritu s ukrajinským ľudom. Tento rok bol pre účastníkov a pre všetkých Európanov zaujímavý. Konferencia však pokračovala vo svojej práci proti vetru a prílivu. V mene občanov konferencie zakončíme tým, že vám pošleme jednoduchý odkaz: cítime sa ako Európania, cítime sa angažovaní a vypočutí v demokratizačnom procese, veríme v EÚ a chceme v ňu naďalej veriť. Takže zo srdca si dobre prečítajte návrhy a v záujme budúcnosti Európy ich zrealizujte.

Zástupcovia zložky Rady v pléne sa zdržali pripomienkovania podstaty návrhov, namiesto toho však podporili a povzbudili činnosť občanov a vzali na vedomie ich odporúčania. Po 9. máji 2022 Rada v rámci svojich právomocí a v súlade so zmluvami určí, ako nadviazať na výsledok konferencie.

Výkonná rada Konferencie o budúcnosti Európy berie na vedomie návrhy plenárneho zhromaždenia a predkladá ich ako konečný výsledok konferencie. Tieto návrhy, ktoré poskytujú usmernenia o budúcnosti Európy, boli získané po takmer roku rokovaní v rámci stanovenom spoločným vyhlásením a rokovacím poriadkom konferencie.



## IV. Návrhy plenárneho zhromaždenia



## „Zmena klímy a životné prostredie“

### 1. Návrh: Poľnohospodárstvo, výroba potravín, biodiverzita a ekosystémy, znečistenie

**Cieľ: Bezpečná, udržateľná, spravodlivá, klimaticky zodpovedná a cenovo dostupná výroba potravín, ktorá rešpektuje zásady udržateľnosti a životného prostredia a chráni biodiverzitu a ekosystémy pri súčasnom zaistení potravinovej bezpečnosti.**

Opatrenia:

1. Zaviesť do popredia pojmy zelené a modré hospodárstvo prostredníctvom podpory efektívneho poľnohospodárstva a rybárstva, ktoré sú šetrné k životnému prostrediu a klíme, v EÚ a na celom svete vrátane ekologického poľnohospodárstva, ako aj iných inovačných a udržateľných foriem poľnohospodárstva, ako je vertikálne poľnohospodárstvo, ktoré umožňujú vyrábať viac s menšími vstupmi a zároveň znižovať emisie a vplyvy na životné prostredie, ale naďalej zabezpečovať produktivitu a potravinovú bezpečnosť (panel 3 – odporúčania 1, 2 a 10; Panel 2 – odporúčanie 4).
2. Presmerovať dotácie a posilniť stimuly pre ekologické a udržateľné poľnohospodárstvo, ktoré dodržiava osobitné environmentálne normy a prispieva k dosiahnutiu globálnych cieľov v oblasti klímy (panel 3 – odporúčania 1 a 12).
3. Uplatňovať zásady obehového hospodárstva na poľnohospodárstvo a podporovať opatrenia na boj proti plytvaniu potravinami (rozprava v pracovnej skupine, viacjazyčná digitálna platforma – MNP).
4. Výrazne znížiť používanie pesticídov a chemických hnojív v súlade s existujúcimi cieľmi a zároveň pokračovať v zaisťovaní potravinovej bezpečnosti a podporovať výskum zameraný na vývoj udržateľnejších alternatív založených na prírode (panel 3 – odporúčanie 10, diskusia pracovnej skupiny).
5. Zaviesť certifikáciu odstraňovania uhlíka založenú na spoľahlivom, spoľahlivom a transparentnom započítavaní uhlíka (plenárna diskusia).
6. Zintenzívniť výskum a inovácie, a to aj v oblasti technologických riešení súvisiacich s udržateľnou výrobou, odolnosťou proti škodcom a precíznym poľnohospodárstvom, ako aj komunikáciu, poradenské systémy a odbornú prípravu poľnohospodárov a poľnohospodárov (panel 3 – odporúčanie 10, rozprava v pracovnej skupine, rozprava v pléne).
7. Odstránenie sociálneho dampingu a podpora spravodlivej zelenej transformácie na lepšie pracovné miesta v odvetví poľnohospodárstva s vysokokvalitnými bezpečnostnými, zdravotnými a pracovnými podmienkami (rozprava v pracovnej skupine).
8. Diskutovať o aspektoch, ako je používanie plastov v poľnohospodárskych fóliách a spôsoby zníženia spotreby vody v poľnohospodárstve (PNM).
9. Odôvodnený chov a výroba mäsa sa zameriavali na dobré životné podmienky zvierat a udržateľnosť prostredníctvom opatrení, ako je jasné označovanie, vysoká kvalita a spoločné normy pre chov a prepravu zvierat, posilnenie prepojenia medzi chovom zvierat a potravinami (panel 3 – odporúčania 16 a 30).

## 2. Návrh: Poľnohospodárstvo, výroba potravín, biodiverzita a ekosystémy, znečistenie

**Cieľ:** Chrániť a obnoviť biodiverzitu, krajinu a oceány a odstrániť znečistenie.

Opatrenia:

1. Vytvoriť, obnoviť, lepšie spravovať a rozširovať chránené oblasti na ochranu biodiverzity (odporúčanie FR, panel 3 – odporúčanie 11).
2. Vytvoriť systém nátlaku a odmeňovania na boj proti znečisťovaniu, v ktorom sa uplatňuje zásada „znečisťovateľ platí“, ktorý by sa mal začleniť aj do daňových opatrení a mal by byť sprevádzaný lepšou informovanosťou a stimulmi (panel 3 – odporúčanie 32, odporúčanie FR, rozprava v pléne).
3. Rozšírenie úlohy obcí pri mestskom plánovaní a výstavbe nových budov priaznivých pre modrú a zelenú infraštruktúru, zabránenie ďalšiemu zástavbe pôdy a jej ukončenie, povinné zelené plochy pre nové stavby na podporu biodiverzity a mestských lesov (panel 3 – odporúčanie 5, panel 1 – odporúčanie 18, odporúčanie FR).
4. Ochrana hmyzu, najmä pôvodných a opelujúcich druhov, a to aj prostredníctvom ochrany pred inváznymi druhmi a lepšieho presadzovania existujúcich pravidiel (panel 1 – odporúčanie 18).
5. Podporovať zalesňovanie a opätovné zalesňovanie vrátane lesov zničených požiarom, uplatňovať zodpovedné obhospodarovanie lesov a podporovať lepšie využívanie dreva ako náhrady za iné materiály. Stanoviť záväzné vnútroštátne ciele pre opätovné zalesňovanie pôvodnými stromami a miestnou flórou vo všetkých členských štátoch EÚ s prihliadnutím na rôzne vnútroštátne situácie a špecifiká (panel 3 – odporúčanie 14, panel 1 – odporúčanie 18).
6. Presadzovať a rozšíriť zákaz jednorazových plastov.
7. Ochrana vodných zdrojov a boj proti znečisteniu riek a oceánov, a to aj prostredníctvom výskumu a boja proti znečisteniu mikroplastmi, a podpora dopravy šetrnej k životnému prostrediu s využitím najlepších dostupných technológií a rozvoj výskumu a financovania EÚ pre alternatívne námorné palivá a technológie (NMP, diskusia pracovnej skupiny).
8. Obmedzenie svetelného znečistenia (rozprava v pracovnej skupine).

### 3. Návrh: Zmena klímy, energetika, doprava

**Cieľ:** Zvýšenie európskej energetickej bezpečnosti a dosiahnutie energetickej nezávislosti Únie pri súčasnom zabezpečení spravodlivej transformácie a poskytnutí dostatočnej udržateľnej a cenovo dostupnej energie Európanom. Boj proti zmene klímy tým, že sa EÚ prisúdi globálna vedúca úloha v politike v oblasti udržateľnej energie a že sa budú dodržiavať globálne ciele v oblasti ochrany klímy.

Opatrenia:

1. Dosiahnuť a podľa možnosti urýchliť zelenú transformáciu, a to aj väčšími investíciami do energie z obnoviteľných zdrojov, s cieľom znížiť vonkajšiu energetickú závislosť a zároveň uznať úlohu miestnych a regionálnych samospráv pri zelenej transformácii (diskusia v pracovnej skupine).
2. V rámci energetických politík preskúmať geopolitické a bezpečnostné dôsledky všetkých dodávateľov energie z tretích krajín, najmä pokiaľ ide o ľudské práva, ekológiu, dobrú správu vecí verejných a právny štát (diskusia v pracovnej skupine).
3. Zníženie závislosti od dovozu ropy a plynu prostredníctvom projektov energetickej efektívnosti, podpora cenovo dostupnej verejnej dopravy, vysokorýchlostnej siete nákladnej železničnej dopravy a rozšírenie dodávok čistej a obnoviteľnej energie (panel 4 – odporúčanie 2, panel 1 – odporúčanie 10, odporúčania FR a DE).
4. Zlepšiť kvalitu a prepojenosť, udržiavať a transformovať elektrickú infraštruktúru a siete s cieľom zvýšiť bezpečnosť a umožniť prechod na obnoviteľné zdroje energie (panel 1 – odporúčanie 10, diskusia pracovnej skupiny).
5. Investície do technológií výroby energie z obnoviteľných zdrojov, ako je efektívna výroba ekologického vodíka, najmä v ťažko elektrifikovateľných odvetviach (panel 3 – odporúčanie 31, diskusia pracovnej skupiny).
6. Investovať do prieskumu nových zdrojov energie a metód uskladňovania, ktoré sú šetrné k životnému prostrediu, a až do dosiahnutia hmatateľného riešenia dodatočne investovať do existujúcich optimálnych riešení výroby a uskladňovania energie (panel 3 – odporúčania 9 a 31).
7. Zaviesť povinné filtre CO<sub>2</sub> v elektrárnach na fosílna palivá a poskytnúť finančnú podporu členským štátom, ktoré nemajú finančné zdroje na zavedenie filtrov CO<sub>2</sub> (panel 3 – odporúčanie 29).
8. Zabezpečenie spravodlivej transformácie, ochrana pracovníkov a pracovných miest prostredníctvom dostatočného financovania transformácie a ďalšieho výskumu, reforma daňového systému prostredníctvom spravodlivejšieho zdaňovania a opatrení na boj proti daňovým podvodom a zabezpečenie inkluzívneho prístupu k riadeniu pri tvorbe politík na všetkých úrovniach (napr. ambiciózne opatrenia na rekvalifikáciu a zvyšovanie úrovne zručností, silná sociálna ochrana, udržanie verejných služieb v rukách štátu, zachovanie pravidiel bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci) (plenárna diskusia, diskusia pracovnej skupiny, NMP).
9. Zaviesť investičný balík pre technológie a inovácie šetrné ku klíme, ktorý by sa mal financovať prostredníctvom dovozných ciel súvisiacich s klímou a poplatkov za kompenzáciu uhlíka súvisiacich s klímou (odporúčanie delegácie DE).
10. Po prechodnom období by fosílna palivá už nemali dostávať dotácie a nemalo by sa uskutočňovať žiadne financovanie tradičnej plynárenskej infraštruktúry (rozprava v pracovnej skupine).
11. Zvýšiť vedúce postavenie a úlohu a zodpovednosť EÚ pri podpore ambiciózných opatrení v oblasti klímy a spravodlivej transformácie a prispieť k riešeniu strát a škôd na medzinárodnej scéne, kde OSN musí byť v centre činnosti (odporúčanie NL, diskusia pracovnej skupiny).

## 4. Návrh: Zmena klímy, energetika, doprava

**Ciel': Poskytnúť modernú, bezpečnú, ekologickú a kvalitnú infraštruktúru, ktorá zabezpečí prepojenosť, a to aj vo vidieckych a ostrovných oblastiach, a to aj cenovo dostupnou verejnou dopravou.**

Opatrenia:

1. Podporovať verejnú dopravu a rozvíjať efektívnu, spoľahlivú a cenovo dostupnú európsku sieť verejnej dopravy, najmä vo vidieckych a ostrovných oblastiach, prostredníctvom dodatočných stimulov na využívanie verejnej dopravy (panel 3 – odporúčanie 36, panel 4 – odporúčanie 2).
2. Investovanie do vysokorýchlostných nočných vlakov a vymedzenie jednotnej normy ekologickej železničnej technológie v Európe s cieľom poskytnúť dôveryhodnú alternatívu a uľahčiť možnosť výmeny letov na krátke vzdialenosti a odrádzania od nich (diskusia v pracovnej skupine, NMP).
3. Podporovať nákup s prihliadnutím na ich cenovú dostupnosť pre domácnosti a (zdieľané) používanie elektrických vozidiel s dobrou výdržou batérie, ako aj investície do potrebnej nabíjacej infraštruktúry a investície do vývoja iných čistých technológií pre vozidlá, ktoré sa ťažko elektrifikujú (panel 3 – odporúčanie 38).
4. Rozvoj vysokorýchlostného internetu a mobilného pripojenia vo vidieckych a ostrovných oblastiach (panel 3 – odporúčanie 36).
5. Zlepšenie existujúcej dopravnej infraštruktúry z ekologického hľadiska (panel 3 – odporúčanie 37).
6. Vyžadovať programy rozvoja miest pre „ekologickejšie“ mestá s nižšími emisiami, so špecifickými oblasťami bez automobilov v mestách bez poškodenia komerčných oblastí (panel 3 – odporúčanie 6).
7. Zlepšiť cyklistickú infraštruktúru a poskytnúť viac práv a lepšiu právnu ochranu cyklistom a chodcom, najmä v prípade nehody s motorovým vozidlom, zabezpečením bezpečnosti cestnej premávky a poskytovaním odbornej prípravy v oblasti predpisov o cestnej premávke (panel 3 – odporúčanie 4).
8. Regulovať ťažbu kryptomien, ktoré využívajú značné množstvo energie (PNM).

## 5. Návrh: Udržateľná spotreba, balenie a výroba

**Cieľ:** Zlepšiť využívanie materiálov a hospodárenie s nimi v EÚ s cieľom podporiť obehové hospodárstvo, stať sa autonómnejšími a menej závislými. Budovanie obehového hospodárstva prostredníctvom podpory udržateľnej výroby a výrobkov v EÚ. Zabezpečiť, aby všetky výrobky uvádzané na trh EÚ spĺňali spoločné environmentálne normy EÚ.

Opatrenia:

1. Prísnejšie a harmonizované výrobné normy v Únii a transparentný systém označovania všetkých výrobkov predávaných na trhu Únie, pokiaľ ide o ich trvanlivosť/environmentálnu stopu a dlhovekosť, prostredníctvom kódu QR a ekoskóre alebo digitálneho pasu výrobku (panel 3 – odporúčania 8, 13, 20 a 21, panel 1 – odporúčanie 16, panel 4 – odporúčanie 13).
2. Preskúmanie globálnych dodávateľských reťazcov, a to aj v poľnohospodárskej výrobe, s cieľom znížiť závislosť EÚ a skrátiť okruhy.
3. Ďalej predchádzať vzniku odpadu stanovením cieľov prevencie a opätovného použitia a stanovením noriem kvality pre systémy triedenia odpadu (rozprava v pracovnej skupine, odporúčanie FR).
4. Postupné ukončenie neudržateľných foriem obalov, regulácia obalov šetrných k životnému prostrediu a predchádzanie plytvaniu materiálmi v obaloch prostredníctvom finančných stimulov a sankcií, ako aj investícií do hľadania alternatív (panel 3 – odporúčania 15 a 25, panel 1 – odporúčanie 12, panel 4 – odporúčanie 16).
5. Zaviesť európsky systém zálohovania obalov a zdokonalené normy pre kontajnery (panel 3 – odporúčania 22 a 23, PNM).
6. Spustiť vedomostnú platformu EÚ o tom, ako zabezpečiť udržateľné a dlhodobé používanie výrobkov a ako ich „opraviť“, vrátane informácií dostupných od spotrebiteľských združení (panel 3 – odporúčanie 20).
7. Zaviesť opatrenia na boj proti predčasnému alebo predčasnemu zastarávaniu vrátane plánovaného zastarávania, zabezpečiť dlhšie záruky, podporovať právo na opravu a zabezpečiť dostupnosť a prístupnosť kompatibilných náhradných dielov (panel 3 – odporúčanie 20, odporúčanie FR, odporúčanie DE, panel 1 – odporúčanie 14).
8. Vytvoriť trh s druhotnými surovinami s prihliadnutím na povinné miery recyklovaného obsahu podporou zníženého využívania surovín (rozprava v pracovnej skupine).
9. Rýchla implementácia ambiciózneho stratégie v oblasti textilu a vymedzenie mechanizmu, aby spotrebiteľia vedeli, že výrobok spĺňa kritériá udržateľnosti (panel 3 – odporúčanie 28, diskusia pracovnej skupiny).
10. Opatrenia EÚ na umožnenie a povzbudenie spotrebiteľov, aby používali výrobky dlhšie (panel 3 – odporúčanie 20).
11. Posilniť environmentálne normy a presadzovať predpisy o vývoze odpadu do EÚ a tretích krajín (panel 4 – odporúčanie 15, MNP).
12. Zaviesť opatrenia na obmedzenie reklamy výrobkov škodlivých pre životné prostredie zavedením povinného vyhlásenia o odmietnutí zodpovednosti pre výrobky, ktoré sú obzvlášť škodlivé pre životné prostredie (panel 3 – odporúčanie 22).
13. Zaviesť prísnejšie výrobné normy a spravodlivé pracovné podmienky v celom výrobnom a hodnotovom reťazci (panel 3 – odporúčanie 21).

## 6. Návrh: Informácie, povedomie, dialóg a životný štýl

**Cieľ:** Podpora vedomostí, zvyšovanie informovanosti, vzdelávanie a dialóg o životnom prostredí, zmene klímy, využívaní energie a udržateľnosti.

Opatrenia:

1. Vytvoriť interaktívnu platformu overenú faktami s cieľom poskytovať rozmanité a pravidelne aktualizované vedecké informácie v oblasti životného prostredia (panel 3 – odporúčanie 33).
2. Podporovať kampane na zvyšovanie povedomia o ekologickosti vrátane dlhodobej európskej kampane za udržateľnú spotrebu a životný štýl (odporúčania DE, NL a FR, panel 3 – odporúčanie 7).
3. Podporovať a uľahčovať dialóg a konzultácie medzi všetkými úrovňami rozhodovania, najmä s mladými ľuďmi a na miestnej úrovni (odporúčania DE, NL a FR, panel 3 – odporúčania 27 a 35, diskusia v pléne).
4. Vymedzenie spoločnej európskej charty zo strany EÚ s podporou členských štátov zameranej na environmentálne otázky a podporu informovanosti všetkých občanov o životnom prostredí (panel 3 – odporúčanie 7).
5. Ponúknuť kurzy odbornej prípravy a učebné materiály pre všetkých s cieľom zlepšiť vedomosti o klíme a udržateľnosti a umožniť celoživotné vzdelávanie o environmentálnych otázkach (panel 1 – odporúčania 15 a 35, panel 3 – odporúčanie 24, diskusia pracovnej skupiny).
6. Začleniť výrobu potravín a ochranu biodiverzity do vzdelávacieho systému vrátane prínosov nespracovaných potravín oproti spracovaným potravinám a podporovať vytváranie školských záhrad a grantov na projekty mestského záhradníctva a vertikálneho poľnohospodárstva (panel 3 – odporúčanie 5, panel 1 – odporúčanie 18). Zvážiť zavedenie povinného predmetu biodiverzity v školách a zvýšiť informovanosť verejnosti o biodiverzite prostredníctvom mediálnych kampaní a „súťaží“ propagovaných v celej EÚ (súťaže miestnych orgánov) (panel 3 – odporúčanie 5, panel 1 – odporúčanie 18).
7. Posilniť úlohu a činnosť Únie v oblasti životného prostredia a vzdelávania rozšírením právomocí Únie v oblasti zmeny klímy a vzdelávania v oblasti životného prostredia a rozšírením rozhodovania kvalifikovanou väčšinou na témy označené ako „európskeho záujmu“, ako je životné prostredie (odporúčania NL a FR).
8. Podporovať rastlinnú stravu z dôvodov ochrany klímy a zachovania životného prostredia (PNM).



„Zdravie“

## 7.Návrh: Zdravé stravovanie a zdravý životný štýl

**Cieľ:** Zabezpečiť, aby všetci Európania mali prístup k vzdelávaniu v oblasti zdravého stravovania a prístup k zdravým a cenovo dostupným potravinám ako základu pre zdravý životný štýl, a to aj prostredníctvom týchto opatrení:

Opatrenia:<sup>1</sup>

1. Stanoviť minimálne normy kvality potravín a výsledovateľnosti, najmä obmedzením používania antibiotík a iných veterinárnych liekov na to, čo je nevyhnutne potrebné na ochranu zdravia a dobrých životných podmienok zvierat, namiesto ich preventívneho používania, a zabezpečiť posilnenie kontrol v tejto súvislosti. [#23, #17]
2. vzdelávať občanov o zdravých návykoch, ktoré si majú osvojiť od útleho veku, a nabádať ich, aby prijímali bezpečné a zdravé rozhodnutia zdaňovaním spracovaných potravín, ktoré sa nespracúvajú, a jednoduchým sprístupňovaním informácií o zdraví potravín; Na tento účel zaviesť celoeurópsky systém hodnotenia spracovaných potravín založený na vedeckých a nezávislých odborných znalostiach, ako aj označovanie používania hormonálnych látok a endokrinných disruptorov pri výrobe potravín. V tejto súvislosti posilniť monitorovanie a presadzovanie existujúcich pravidiel a zvážiť ich posilnenie. [#18, #19, GT]
3. Podporovať dialóg s aktérmi v potravinovom reťazci, od výroby až po predaj, v rámci sociálnej zodpovednosti podnikov za zdravé potraviny. [#19, GT]
4. Podporovať na úrovni Únie poskytovanie zdravých, rozmanitých a cenovo dostupných potravín v zariadeniach verejných služieb, ako sú školské jedálne, nemocnice alebo zariadenia starostlivosti, a to aj prostredníctvom účelového financovania. [#3, plenárne zasadnutie, pracovná skupina]
5. Investovať do výskumu dôsledkov používania antibiotík a účinkov hormonálnych látok a endokrinných disruptorov na ľudské zdravie. [#17, #18]<sup>2</sup>

1 Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: #3, #17, #18, #19

2 # = Odporúčanie európskych panelových diskusií občanov.

## 8. Návrh: Posilnenie systému zdravotnej starostlivosti

**Cieľ:** Posilnenie odolnosti a kvality našich systémov zdravotnej starostlivosti, a to aj prostredníctvom:

Opatrenia:<sup>3</sup>

1. vytvorenie európskeho priestoru pre údaje týkajúce sa zdravia, ktorý by uľahčil výmenu údajov týkajúcich sa zdravia; Individuálne zdravotné záznamy by sa mohli sprístupniť – na dobrovoľnom základe – s použitím individuálneho elektronického zdravotného pasu EÚ v súlade s pravidlami ochrany údajov. [#41, GT]
  2. primerané pracovné podmienky, najmä prostredníctvom intenzívneho sociálneho dialógu, a to aj o mzdách a pracovných podmienkach, a harmonizácia noriem odbornej prípravy a certifikácie zdravotníckych pracovníkov; Mali by sa vypracovať programy vytvárania sietí a výmen, ako je Erasmus pre zdravotnícke školy, ktoré by významne prispeli k rozvoju zručností. S cieľom udržať talenty v Európe a umožniť mladým odborníkom rozšíriť si vedomosti a získať odborné skúsenosti by sa mali zaviesť výmenné programy EÚ, aby sa zabezpečilo, že naše najlepšie biologické mozgy nebudú priťahované do tretích krajín. [#39, GT]
  3. zabezpečenie strategickej autonómie na úrovni Únie s cieľom zabrániť závislosti od tretích krajín [NL2],<sup>4</sup> pokiaľ ide o lieky (najmä účinné látky) a zdravotnícke pomôcky (vrátane surovín); na úrovni EÚ by sa mal vytvoriť najmä zoznam základných a prioritných liekov a liečebných postupov, ale aj inovačných liekov a liečebných postupov (ako sú biotechnologické riešenia), pričom by sa malo vychádzať z existujúcich agentúr EÚ a úradu HERA, aby sa zabezpečila ich dostupnosť pre občanov. Zvážiť organizovanie koordinovaného strategického skladovania v celej EÚ. S cieľom dosiahnuť potrebné koordinované a dlhodobé opatrenia na úrovni Únie zahrnúť zdravie a zdravotnú starostlivosť medzi spoločné právomoci Únie a jej členských štátov zmenou článku 4 ZFEÚ. [#40, #49, plenárne zasadnutie, pracovná skupina]
  4. Pokračovať v rozvoji, koordinácii a financovaní existujúcich programov výskumu a inovácií v oblasti zdravia bez toho, aby boli ohrozené iné programy súvisiace so zdravím, najmä pokiaľ ide o európske referenčné siete, keďže tvoria základ pre rozvoj sietí lekárskej starostlivosti pre vysokošpecializované a komplexné liečebné postupy. [#42, #43, GT]
  5. Investovať do systémov zdravotnej starostlivosti, najmä do verejnej a neziskovej sféry, infraštruktúry a digitálneho zdravotníctva, a zabezpečiť, aby poskytovatelia zdravotnej starostlivosti dodržiavali zásady úplnej prístupnosti, cenovej dostupnosti a kvality služieb, čím sa zabezpečí, aby zdroje neodčerpávali zdravotnícki pracovníci s malým alebo žiadnym zreteľom na verejný záujem. [#51, GT]
  6. Vypracovať dôrazné odporúčania pre členské štáty, aby investovali do účinných, prístupných, cenovo dostupných, vysokokvalitných a odolných systémov zdravotnej starostlivosti, a to aj v kontexte európskeho semestra. Vplyv vojny na Ukrajinu na verejné zdravie poukazuje na potrebu ďalšieho rozvoja odolných systémov zdravotnej starostlivosti a mechanizmov solidarity. [#51, GT]
- 
- 3 Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: #39, #40, #41, #42, #43, NL1, NL2, #51
- 4 Odporúčanie národnej panelovej diskusie občanov

## 9. Návrh: Širšia vízia zdravia

**Ciel': Prijat' holistický prístup k zdraviu tým, že sa bude okrem chorôb a liečby zaoberať aj kultúrou zdravia a prevenciou a podporovať spoločné chápanie problémov, ktorým čelia chorí a zdravotne postihnutí ľudia, v súlade s prístupom „jedno zdravie“, ktorý by sa mal zdôrazniť ako prierezová a základná zásada zahŕňajúca všetky politiky Únie.**

Opatrenia:<sup>5</sup>

1. Zlepšiť chápanie problémov duševného zdravia a spôsobov ich riešenia, a to aj od raného detstva a prostredníctvom včasnej diagnostiky, na základe najlepších postupov zavedených v celej Únii, ktoré by mali byť ľahko dostupné prostredníctvom portálu najlepších postupov v oblasti verejného zdravia. S cieľom zvýšiť informovanosť verejnosti by inštitúcie EÚ a príslušné zainteresované strany mali organizovať podujatia na výmenu najlepších postupov a pomáhať svojim členom šíriť ich vo svojich vlastných volebných obvodoch. Mal by sa vypracovať akčný plán EÚ v oblasti duševného zdravia, ktorý by poskytol dlhodobú stratégiu v oblasti duševného zdravia vrátane výskumu a ktorý by sa zaoberal aj dostupnosťou odborníkov vrátane maloletých osôb a vyhlásením Európskeho roka duševného zdravia v blízkej budúcnosti.
  2. Vypracovať na úrovni EÚ štandardné učebné osnovy o zdravom životnom štýle, ktoré budú zahŕňať aj sexuálnu výchovu. Tento program by mal zahŕňať aj opatrenia zamerané na zdravý životný štýl a ochranu životného prostredia a mal by naznačovať, ako môžu pomôcť predchádzať mnohým chorobám, napríklad cyklistike ako zdravému prostriedku každodenného cestovania. Mala by byť bezplatne k dispozícii členským štátom a školám, ktoré by ju v prípade potreby mohli použiť vo svojich učebných osnovách. Takýto program by riešil stereotypy o chorých alebo zdravotne postihnutých ľuďoch. [Číslo 46, GT]
  3. Vypracovať odbornú prípravu v oblasti prvej pomoci s praktickým prvkom, ktorá by sa ponúkala bezplatne všetkým občanom, a zväziť možnosť pravidelných kurzov ako bežnej praxe pre študentov, ako aj na pracovisku. Minimálny počet defibrilátorov by mal byť dostupný aj na verejných miestach vo všetkých členských štátoch. [#50]
  4. Rozšíriť iniciatívu Týždeň zdravia, ktorá by sa konala v celej EÚ v tom istom týždni a počas ktorej by sa mali riešiť a prediskutovať všetky otázky týkajúce sa zdravia. Zvážte aj iniciatívy Rok zdravia, počnúc Rokom duševného zdravia. [Číslo 44, GT]
  5. Uznávať ako pravidelnú liečbu na daňové účely hormonálnu antikoncepciu používanú zo zdravotných dôvodov, napríklad v prípadoch fibromyalgie a endometriózy, ako aj ženské hygienické výrobky. Zabezpečiť prístup k reprodukčnej liečbe pre všetkých ľudí s problémami s plodnosťou. [Číslo 45, GT]
- 
- 5 Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: #44, #45, #46, #47, #50

## 10. Návrh: Rovnaký prístup k zdravotnej starostlivosti pre všetkých

Cieľ: Zaviesť „právo na zdravie“ zabezpečením rovnakého a všeobecného prístupu k cenovo dostupnej, preventívnej, liečebnej a kvalitnej zdravotnej starostlivosti pre všetkých Európanov.

Opatrenia:<sup>6</sup>

1. Stanoviť spoločné minimálne zdravotné normy na úrovni Únie, ktoré sa budú zaoberať aj prevenciou a dostupnosťou starostlivosti, ako aj blízkosťou starostlivosti, a poskytovať podporu pri zavádzaní takýchto noriem. [#39, GT]
  2. Uznať potrebu plne zohľadniť zásadu subsidiarity a kľúčovú úlohu miestnych, regionálnych a vnútroštátnych aktérov v oblasti zdravia [NL3], zabezpečiť, aby sa opatrenia mohli prijímať na úrovni Únie tam, kde sa lepšie rieši právo na zdravie. Umožniť rýchlejšie a pevnejšie rozhodovanie o kľúčových témach a zlepšiť účinnosť európskeho riadenia pre rozvoj európskej zdravotnej únie (napr. v prípade pandémie alebo zriedkavých chorôb). [#49, FRsouhait11, digitálna platforma]
  3. Posilniť európsku zdravotnú úniu využitím plného potenciálu súčasného rámca a zahrnúť zdravie a zdravotnú starostlivosť medzi spoločné právomoci Únie a jej členských štátov zmenou článku 4 ZFEÚ. [#49, FRsouhait11, digitálna platforma, GT]<sup>7</sup>.
  4. zabezpečiť, aby mal každý prístup k existujúcej liečbe v prvej krajine EÚ, v ktorej je dostupná, na tento účel zlepšiť cezhraničnú spoluprácu, najmä v oblasti zriedkavých chorôb, rakoviny, kardiovaskulárnych chorôb a vysoko špecializovanej liečby, ako sú transplantácie orgánov a liečba závažných popálenín. Mala by sa zriadiť európska sieť pre transplantácie a darcovstvo orgánov pre všetkých európskych pacientov, ktorí potrebujú transplantáciu. [plénium a pracovná skupina]
  5. Zabezpečiť cenovú dostupnosť starostlivosti prostredníctvom zvýšených investícií do zdravotnej starostlivosti, najmä zubnej starostlivosti vrátane profylaxie, a zabezpečiť, aby bola cenovo dostupná zubná starostlivosť dostupná pre všetkých do 15 – 20 rokov. [#48, GT]
  6. Zabezpečiť, aby liečba a lieky v celej EÚ mali rovnakú kvalitu a spravodlivé miestne náklady, a to aj riešením súčasnej fragmentácie vnútorného trhu. [#40, NL3, pracovná skupina, plenárne zasadnutie]
  7. Riešiť zdravotnú neistotu podporou bezplatnej zubnej starostlivosti pre deti, skupiny s nízkymi príjmami a iné zraniteľné skupiny, ako sú osoby so zdravotným postihnutím. Zvážte aj vplyv nekvalitného bývania na zdravie. [#48, GT]
  8. Zohľadniť medzinárodný rozmer zdravia a uznať, že lieky by mali byť všeobecne dostupné, a to aj v najchudobnejších krajinách. [NL2]
- 
- 6 Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: #39, #40, #45, #48, #50, FRchangement8, FRsouhait11, #51
  - 7 Odporúčania holandskej panelovej diskusie občanov sa líšia od odporúčaní európskej panelovej diskusie občanov: uvádza sa v ňom, že zdravie a zdravotná starostlivosť by mali byť v prvom rade vnútroštátnou zodpovednosťou [NL3].



## **Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť**

### **Úvod**

Žijeme vo výnimočných podmienkach a Európska únia bude posudzovaná na základe svojho úsilia vyjsť zo súčasných kríz silnejšia s udržateľnejším, inkluzívnejším, konkurencieschopnejším a odolnejším modelom rastu. Invázia Ruska na Ukrajinu a pandémia COVID-19 zmenili tvár EÚ. Konferencia sa bude musieť zaoberať aj sociálnymi a hospodárskymi dôsledkami tejto vojny v už aj tak veľmi zložitom kontexte po pandémii. Zmena klímy zároveň zostáva hrozbou pre ľudstvo a bude mať dramatický vplyv na hospodárstvo a naše spoločnosti. Z prijatých odporúčaní je zrejmé, že občania požadujú dôraznejšie opatrenia na úrovni EÚ. Nevyriešené nadnárodné výzvy, ako sú nerovnosti, konkurencieschopnosť, zdravie, zmena klímy, migrácia, digitalizácia alebo spravodlivé zdaňovanie, si vyžadujú vhodné európske riešenia. Z odporúčaní a diskusií tiež jasne vyplýva, že potrebujeme komplexnú stratégiu na zabezpečenie väčšieho blahobytu európskych občanov v rôznych aspektoch ich života. Niektoré prvky tejto stratégie sú obsiahnuté v existujúcich politikách a možno ich dosiahnuť plným využitím existujúceho inštitucionálneho rámca na európskej a vnútroštátnej úrovni; iné si budú vyžadovať nové politiky a v niektorých prípadoch zmeny zmluvy. Nové politiky a zmeny zmluvy by sa však mali vnímať ako prostriedky na zlepšenie blahobytu, a nie ako ciele samy osebe. Na základe obnovenej spoločenskej zmluvy je možné a potrebné nanovo vymedziť Úniu tak, aby sa zabezpečila jej strategická autonómia, udržateľný rast, lepšie životné a pracovné podmienky a ľudský pokrok bez toho, aby sa vyčerpali alebo zničili zdroje našej planéty. Cieľom týchto odporúčaní je dosiahnuť tieto ciele. Nižšie uvedené návrhy by sa mali vykladať so zreteľom na skutočnosť, že občania v celej Európe prišli s rôznymi názormi a odporúčaniami. Práve táto rozmanitosť názorov je jednou z jedinečných silných stránok Európy.

## 11. Návrh: Udržateľný rast a inovácie

**Cieľ:** Navrhujeme, aby EÚ podporovala prechod na model udržateľného a odolného rastu, pričom zohľadní zelenú a digitálnu transformáciu so silným sociálnym rozmerom v rámci európskeho semestra a posilní postavenie občanov, odborových zväzov a podnikov.

**Konvenčné makroekonomické ukazovatele a HDP by sa mohli doplniť novými ukazovateľmi s cieľom reagovať na nové európske priority, ako je Európska zelená dohoda alebo Európsky pilier sociálnych práv, a lepšie odrážať zelenú a digitálnu transformáciu, ako aj blahobyt ľudí. To by sa mohlo dosiahnuť prostredníctvom týchto opatrení:**

Opatrenia:<sup>8</sup>

1. Podporovať ekologickéjšie výrobné procesy spoločností, pomáhať spoločnostiam nájsť najlepšie riešenia a poskytovať pozitívne a negatívne stimuly. (ECP 11 a 12) a zvýšiť miestnu výrobu a spotrebu (diskusie).
2. Pracovať na udržateľnejšom a obehovom hospodárstve riešením problému plánovaného zastarávania a zabezpečením práva na opravu (ECP 14).
3. Preskúmať správu hospodárskych záležitostí EÚ a európsky semester s cieľom zabezpečiť, aby zelená a digitálna transformácia, sociálna spravodlivosť a sociálny pokrok išli ruka v ruke s hospodárskou konkurencieschopnosťou bez toho, aby sa ignorovala hospodárska a fiškálna povaha európskeho semestra. Okrem toho je potrebné lepšie zapojiť sociálnych partnerov a miestne a regionálne samosprávy do vykonávania európskeho semestra s cieľom zlepšiť jeho uplatňovanie a zodpovednosť (online platforma, diskusie).
4. Bojovať proti používaniu jednorazových plastových obalov/kontajnerov (PCE 12).
5. Rozšíriť využívanie európskych technológií a urobiť z nich životaschopnú alternatívu k zahraničným technológiám (diskusie).
6. Podporovať výskum nových materiálov a technológií, ako aj inovatívne využívanie existujúcich materiálov, pričom sa zabráni duplicite výskumného úsilia (ECP 9, NL 1).
7. Riešiť otázku udržateľnosti, cenovej dostupnosti a prístupnosti energie s prihliadnutím na energetickú chudobu a závislosť od tretích krajín zvýšením podielu energie vyrobenej udržateľným spôsobom (ECP 10, LT 3, IT 1.1).
8. Zvyšovať informovanosť podnikov a občanov s cieľom osvojiť si udržateľnejšie správanie a zabezpečiť spravodlivú transformáciu na základe sociálneho dialógu a kvalitných pracovných miest (ECP 12 a online platforma).
9. Zahnúť ambiciózne sociálne, pracovné a zdravotné normy vrátane bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci do nových obchodných dohôd EÚ. (LT8)
- 8 Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: Európska panelová diskusia občanov 1: 9, 10, 11, 12, 14; Holandsko: 1; Taliansko: 1.1; Litva: 3, 8.

## 12. Návrh: Posilnenie konkurencieschopnosti EÚ a ďalšie prehĺbenie jednotného trhu

Cieľ: Navrhujeme posilniť konkurencieschopnosť a odolnosť hospodárstva EÚ, jednotného trhu a priemyslu a riešiť strategické závislosti. V EÚ musíme podporovať podnikateľskú kultúru, v rámci ktorej sa podporujú a môžu prosperovať inovačné spoločnosti všetkých veľkostí, najmä mikropodniky, malé a stredné podniky a startupy, s cieľom prispieť k odolnejším a súdržnejším spoločnostiam. Silné a fungujúce trhové hospodárstvo je potrebné na uľahčenie vízie sociálnejšej Európy. To by sa mohlo dosiahnuť prostredníctvom týchto opatrení:

Opatrenia:<sup>9</sup>

1. Vypracovať jasnú víziu európskeho hospodárstva a využiť silné stránky, kvalitu a rozmanitosť Európy pri zohľadnení hospodárskych a iných rozdielov medzi členskými štátmi a podporovať spoluprácu a hospodársku súťaž medzi spoločnosťami. (NL 1 aamp; 2)
2. Konsolidovať kroky, ktoré sa podnikli v súvislosti s jednotnou menou a prepojením platobných systémov a telekomunikácií. (IT 4.a.2)
3. Znížiť šandardizáciu výrobkov a uznať miestne a regionálne špecifiká z hľadiska kultúry a výroby (rešpektovanie výrobných tradícií). (IT 2.2)
4. Posilniť vzostupnú sociálnu a hospodársku konvergenciu na jednotnom trhu dokončením existujúcich iniciatív, ako je banková únia a únia kapitálových trhov, a realizáciou výhľadovej reformy našej hospodárskej a menovej únie (diskusie).
5. Podporovať politiky zamerané na silnú priemyselnú základňu a inovácie v oblasti kľúčových podporných technológií, ako aj výhľadovú politiku v oblasti klímy spolu s priemyselnou konkurencieschopnosťou so silným sociálnym rozmerom založenou na sociálnom dialógu a dobre fungujúcich pracovnoprávných vzťahoch (diskusie).
6. Vo všetkých nových iniciatívach venovať osobitnú pozornosť MSP, ktoré sú oporou nášho hospodárstva. Zásada „najskôr myslieť na malých“ sa musí dodržiavať vo všetkých legislatívnych návrhoch EÚ a test vplyvu na MSP by sa mal posilniť v posúdeniach vplyvu Komisie v súlade s jasnými zásadami a pri plnom rešpektovaní sociálnych a environmentálnych noriem a práv spotrebiteľov (diskusie).
7. Zabezpečiť účasť MSP na žiadostiach o financovanie, verejných súťažiach a sieťach s čo najmenším administratívnym úsilím. Prístup k financovaniu pre MSP s vysokorizikovými inovačnými projektmi by mali ďalej rozvíjať subjekty, ako je Európska rada pre inováciu a Európska investičná banka (diskusie).
8. vytvoriť lepší rámec pre výskum a inovácie, investície do inovácií s cieľom rozvíjať udržateľnejšie obchodné modely bohaté na biodiverzitu (ECP 10, 11 a 14), zamerať sa na technológie a inovácie ako hnacie sily rastu. (IT 1.3)
9. Podporovať kolektívnu hospodársku výkonnosť prostredníctvom autonómneho a konkurencieschopného priemyslu. (FR3)
10. Identifikovať a rozvíjať strategické odvetvia vrátane kozmického priestoru, robotiky a umelej inteligencie. (FR 3 a amp; 9)
11. Investície do hospodárstva cestovného ruchu a kultúry, ako aj ocenenie mnohých malých destinácií v Európe. (IT 1.2)
12. Zabezpečiť bezpečnosť dodávok diverzifikáciou zdrojov vstupov/surovín a zvýšením výroby základného tovaru v Európe, ako sú zdravotníctvo, potraviny, energetika, obrana a doprava. (FR 9, LT 1, IT 1.4)
13. Podporovať digitalizáciu európskych podnikov, napríklad prostredníctvom osobitnej hodnotiacej tabuľky, ktorá podnikom umožní porovnať ich stupeň digitalizácie s celkovým cieľom zvýšiť ich konkurencieschopnosť. (DE 2.1)

14. Podpora digitálnej súdržnosti s cieľom prispieť k hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, ako sa vymedzuje v Zmluve o fungovaní Európskej únie (diskusie).
  15. Posilniť cezhraničnú spoluprácu s cieľom posilniť súdržnosť a odolnosť v rámci regiónov a mimo nich podporou európskeho cezhraničného mechanizmu a podobných nástrojov (diskusie).
  16. Posilniť a podporovať príležitosti na cezhraničnú odbornú prípravu s cieľom zlepšiť zručnosti európskej pracovnej sily a zvýšiť konkurencieschopnosť a zároveň posilniť zručnosti občanov v hospodárskej oblasti. (DE 2.2, LT7). podporovať výmeny medzi pracovníkmi v Európe prostredníctvom Európskeho centra zamestnanosti, (IT 6.1) povzbudzovať mladých ľudí, aby študovali vedecké predmety. (IT 1.5)
  17. Znížiť byrokráciu (povolenia, certifikácie) tam, kde to nie je nevyhnutné. (IT 2.1)
  18. Boj proti falšovaniu a nekalej hospodárskej súťaži. (IT 2.4)
  19. Zabezpečiť väčšiu účasť startupov a MSP na inovačných projektoch, pretože sa tým posilní ich inovačná sila, konkurencieschopnosť a vytváranie sietí (online platforma, diskusie).
  20. Prioritou by mala zostať konsolidácia a ochrana jednotného trhu; opatreniami a iniciatívami prijatými na vnútroštátnej úrovni a na úrovni Únie by nemal byť dotknutý jednotný trh a mali by prispievať k voľnému pohybu osôb, tovaru, služieb a kapitálu (diskusie).
  21. Nové politické iniciatívy EÚ by mali podliehať „kontrole konkurencieschopnosti“ s cieľom analyzovať ich vplyv na podniky a ich podnikateľské prostredie (náklady na hospodársku činnosť, inovačnú kapacitu, medzinárodnú konkurencieschopnosť, rovnaké podmienky atď.). Takéto monitorovanie musí byť v súlade s Parížskou dohodou a cieľmi udržateľného rozvoja vrátane rodovej rovnosti a nesmie ním byť dotknutá ochrana ľudských, sociálnych a pracovných práv a normy v oblasti životného prostredia a ochrany spotrebiteľa. Na tento účel tiež navrhujeme vytvorenie európskeho poradného orgánu pre konkurencieschopnosť s cieľom monitorovať, ako sa vykonáva monitorovanie konkurencieschopnosti, a najmä posúdiť kumulatívne účinky právnych predpisov, ako aj predložiť návrhy na zlepšenie vhodných rámcových podmienok pre konkurencieschopnosť spoločností EÚ. Tento orgán by mal do svojho riadenia zapojiť organizovanú občiansku spoločnosť a sociálnych partnerov; (diskusie)
- 
- 9 Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: Európska panelová diskusia občanov 1: 10, 11 & 14; Nemecko: 2.1, 2.2; Holandsko: 1, 2; Francúzsko: 3, 9; Taliansko: 1,2, 1,3, 1,4, 1,5, 2,1, 2,2, 2,4, 4.a.2, 6,1; Litva: 1, 7.

### 13. Návrh: Inkluzívne trhy práce

**Cieľ:** Navrhujeme zlepšiť fungovanie trhov práce s cieľom zabezpečiť spravodlivejšie pracovné podmienky a podporovať rodovú rovnosť a zamestnanosť, najmä pre mladých ľudí a zraniteľné skupiny. EÚ, členské štáty a sociálni partneri musia pracovať na odstránení chudoby pracujúcich, posilnení práv pracovníkov platforiem, zákaze neplatených stáží a zabezpečení spravodlivej mobility pracovnej sily v EÚ. Musíme podporovať sociálny dialóg a kolektívne vyjednávanie. Musíme zabezpečiť úplné vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv vrátane jeho príslušných hlavných cieľov do roku 2030 na európskej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni v oblastiach „rovnakých príležitostí a prístupu na trh práce“ a „spravodlivých pracovných podmienok“ a zároveň rešpektovať právomoci a zásady subsidiarity a proporcionality a do zmlúv zahrnúť protokol o sociálnom pokroku. Prítom by sa mali rešpektovať národné tradície a autonómia sociálnych partnerov a mala by sa zabezpečiť spolupráca s občianskou spoločnosťou. To by sa mohlo dosiahnuť prostredníctvom týchto opatrení:

Opatrenia:<sup>10</sup>

1. Zabezpečiť, aby zákonné minimálne mzdy zaručovali každému pracovníkovi dôstojnú a podobnú kvalitu života vo všetkých členských štátoch. Mali by sa vymedziť jasné kritériá (napr. životné náklady, inflácia, úroveň nad hranicou chudoby, priemerná a mediánová mzda na vnútroštátnej úrovni), ktoré by sa mali zohľadniť pri stanovovaní úrovne minimálnych miezd. Zákonné úrovne minimálnej mzdy by sa mali pravidelne preskúmať na základe týchto kritérií, aby sa zabezpečila ich primeranosť. Osobitná pozornosť by sa mala venovať účinnému vykonávaniu týchto pravidiel a monitorovaniu a sledovaniu zlepšovania životnej úrovne. Zároveň by sa malo posilniť a podporiť kolektívne vyjednávanie v celej EÚ (ECP 1 a 30; DE 4.2; online platforma).
2. Zhodnotiť a ďalej posilniť vykonávanie smernice o pracovnom čase (smernica 2003/88/ES) a iných príslušných právnych predpisov, ktoré zabezpečujú zdravú rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom, a zároveň zvážiť nové vnútroštátne politiky v tejto oblasti (ECP 2).
3. Zaviesť alebo posilniť existujúce právne predpisy o „inteligentnej práci“ a povzbudiť podniky, aby podporovali tento nový spôsob práce. (ECP 7) EÚ by mala zabezpečiť právo na odpojenie, urobiť viac na riešenie digitálnej priepasti na pracovisku a posúdiť vplyv práce na diaľku na zdravie, pracovný čas a výkonnosť. Je potrebné zabezpečiť spravodlivú digitalizáciu založenú na ľudských právach, lepších pracovných podmienkach a kolektívnom vyjednávaní (diskusie).
4. Začleniť politiky zamestnanosti na úrovni EÚ, kde sú aktívne politiky trhu práce naďalej ústredné a čoraz koordinovanejšie (IT 6.2), zatiaľ čo členské štáty sa zameriavajú na pokračovanie vo svojom reformnom úsilí s cieľom vytvoriť priaznivé podmienky na vytváranie kvalitných pracovných miest (diskusie).
5. Prijíť opatrenia na zabezpečenie plnej ochrany sociálnych práv a ich prednosti pred hospodárskymi slobodami v prípade konfliktu, a to aj zavedením protokolu o sociálnom pokroku do zmlúv (online platforma, diskusie).
6. Zabezpečenie rodovej rovnosti v súlade so stratégiou EÚ pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025. EÚ by mala naďalej merať rodovú rovnosť prostredníctvom indexu rodovej rovnosti (postoje, rozdiely v odmeňovaní, zamestnanosť, vedenie atď.), zabezpečiť každoročné monitorovanie stratégie, byť transparentná, pokiaľ ide o dosiahnuté výsledky, podporovať výmenu odborných znalostí a najlepších postupov a zaviesť možný mechanizmus priamej spätnej väzby od občanov (napr. ombudsmana) (ECP 28; IT 5.a.1). Je potrebné riešiť rozdiely v odmeňovaní žien a mužov a zaviesť kvóty pre pozície vyššieho manažmentu. Podnikateľkám by sa mala poskytnúť väčšia podpora v podnikateľskom prostredí, ako aj ženám v

oblasti vedy, technológie, inžinierstva a matematiky (diskusie).

7. Podporovať zamestnanosť mladých ľudí, okrem iného prostredníctvom finančnej podpory pre podniky, ale aj poskytovaním dodatočnej podpory zamestnávateľom a pracovníkom (NL 4) a podpory mladým podnikateľom a mladým samostatne zárobkovo činným osobám, napríklad prostredníctvom vzdelávacích nástrojov a kurzov (diskusie).
8. Podpora zamestnávania znevýhodnených skupín (NL 4), najmä osôb so zdravotným postihnutím (online platforma).
9. Podporovať zamestnanosť a sociálnu mobilitu, aby ľudia mali všetky príležitosti na sebarealizáciu a sebaurčenie. (IT 5.a.4 a IT 6.1) Mohla by existovať dlhodobá stratégia

na zabezpečenie toho, aby mal každý v našej spoločnosti správne zručnosti na to, aby si našiel prácu a rozvíjal svoj talent, najmä mladšia generácia (diskusie). Je dôležité investovať do zručností prispôbených meniacim sa potrebám trhu práce a podporovať celoživotné vzdelávanie okrem iného prostredníctvom výmenného programu vo všetkých etapách života a zabezpečiť právo na celoživotné vzdelávanie a právo na odbornú prípravu. (FR 6; DE 4.1) Na tento účel je potrebné posilniť spoluprácu medzi podnikmi, odborovými zväzmi a poskytovateľmi služieb odborného vzdelávania a prípravy (diskusie).

- 
- 10 Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: Európska panelová diskusia občanov 1: 1, 2, 7, 28, 30; Nemecko: 4.1, 4.2; Holandsko: 4; Francúzsko: 6; Taliansko: 5.a.1, 5.a.4, 6.1, 6.2.

## 14. Návrh: Silnejšie sociálne politiky

Cieľ: Navrhujeme znížiť nerovnosti, bojovať proti sociálnemu vylúčeniu a chudobe. Musíme zaviesť komplexnú stratégiu boja proti chudobe, ktorá by okrem iného mohla zahŕňať posilnenie záruky pre deti a záruky pre mladých ľudí, zavedenie minimálnych miezd, spoločný európsky rámec pre systémy minimálneho príjmu a dôstojné sociálne bývanie. Musíme zabezpečiť úplné vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv vrátane jeho príslušných hlavných cieľov do roku 2030 na európskej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni v oblastiach „sociálnej ochrany a začlenenia“ a zároveň rešpektovať príslušné právomoci a zásady subsidiarity a proporcionality a do zmlúv zahrnúť protokol o sociálnom pokroku. To by sa mohlo dosiahnuť prostredníctvom týchto opatrení:

Opatrenia:<sup>11</sup>

1. Posilniť právomoci Únie v oblasti sociálnych politík a navrhnúť harmonizované právne predpisy pre celú Úniu na podporu sociálnych politík a zabezpečenie rovnakých práv vrátane zdravia, pričom sa zohľadnia prijaté nariadenia a minimálne požiadavky na celom území. (ECP 19 & 21) EÚ by mohla podporovať a dopĺňať politiky členských štátov okrem iného tým, že navrhne spoločný rámec na zabezpečenie minimálneho príjmu, aby sa na nikoho nezabudlo. Tieto opatrenia by sa mali vykonávať v rámci úplného vykonávania Európskeho piliera sociálnych práv a jeho akčného plánu (diskusie).
2. Nekompromisujte v oblasti sociálnych práv (verejné zdravie, verejné vzdelávanie, pracovné politiky). (IT 4.a.1)
3. Podporovať sociálny a zdravotnícky výskum v EÚ v súlade s prioritnými líniami, ktoré sa považujú za verejný záujem a na ktorých sa dohodli členské štáty, a zabezpečiť primerané financovanie. Čiastočne by sa to dalo dosiahnuť posilnením spolupráce medzi oblasťami odborných znalostí, krajinami a študijnými centrami (univerzity atď.) (ECP 20).
4. Umožniť prístup k zdravotníckym službám všetkým osobám mladším ako 16 rokov v celej EÚ, ak tieto služby nie sú dostupné vo vnútroštátnom kontexte (diskusie).
5. zabezpečiť, aby EÚ spolu so sociálnymi partnermi a národnými vládami podporovala cielený prístup občanov k dôstojnému sociálnemu bývaniu podľa ich osobitných potrieb; finančné úsilie by sa malo rozdeliť medzi súkromných darcov, vlastníkov domov, príjemcov bývania, vlády členských štátov na ústrednej a miestnej úrovni a Európsku úniu (ECP 25).

<sup>11</sup> Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: Európska panelová diskusia občanov 1: 19, 20, 21, 25; Taliansko: 4.a.1.

## 15. Návrh: Demografická transformácia

**Ciel':** navrhujeme riešiť výzvy vyplývajúce z demografickej transformácie, ktorá je rozhodujúcou zložkou celkovej odolnosti Európy, najmä nízkej pôrodnosti a neustáleho starnutia obyvateľstva, zabezpečením podpory ľudí počas celého ich života. Mal by byť komplexným opatrením pre všetky generácie, od detí a mladých ľudí až po rodiny, obyvateľstvo v produktívnom veku, starších ľudí, ktorí sú stále pripravení pracovať, a ľudí na dôchodku alebo ľudí, ktorí potrebujú starostlivosť. To by sa mohlo dosiahnuť prostredníctvom týchto opatrení:

Opatrenia:<sup>12</sup>

1. Zabezpečiť kvalitnú, cenovo dostupnú a prístupnú starostlivosť o deti v celej EÚ, aby matky a otcovia mohli s istotou zosúladiť svoj pracovný a rodinný život. V prípade potreby by to mohlo zahŕňať možnosti starostlivosti o deti na pracovisku alebo v jeho blízkosti. V niektorých členských štátoch je k dispozícii aj starostlivosť o deti v noci, ktorá by mala slúžiť ako príklad. Okrem toho by tieto opatrenia mohli byť sprevádzané podpornými opatreniami, ako sú znížené sadzby DPH na vybavenie potrebné pre deti. Predchádzanie chudobe a sociálnemu vylúčeniu detí má zásadný význam. (ECP 22 a 26) Posilnenie záruky pre deti, zabezpečenie prístupu detí v núdzi k službám, ako je vzdelávanie a starostlivosť o deti, zdravotná starostlivosť, výživa a bývanie, by mohlo byť nástrojom na dosiahnutie tohto cieľa (online platforma, diskusia).
2. Zaviesť osobitnú podporu a ochranu práce pre mladých ľudí. Opatrenia zamerané na obyvateľstvo v produktívnom veku by mali zahŕňať prístup matiek a otcov k informáciám po ich návrate do práce (ECP 22). Posilnenie záruky pre mladých ľudí by mohlo byť nástrojom na zlepšenie prístupu mladých ľudí do 30 rokov ku kvalitnej ponuke zamestnania, ďalšieho vzdelávania, učňovskej prípravy alebo stáže. (diskusia)
3. Podporovať právo na voľný pohyb vzdelávania v rámci Únie, a to aj prostredníctvom vzájomného uznávania diplomov, titulov, kompetencií a kvalifikácií. (diskusia)
4. Zlepšiť právne predpisy a ich vykonávanie s cieľom poskytovať podporu rodinám vo všetkých členských štátoch, napríklad v súvislosti s rodičovskou dovolenkou a príspevkami pri narodení dieťaťa a príspevkami na starostlivosť o dieťa. (ECP 26 a IT 5.a.1) Bývanie zohráva kľúčovú úlohu pri podpore rodín a malo by sa riešiť (online platforma, diskusia).
5. Prijíť opatrenia na zabezpečenie toho, aby všetky rodiny mali rovnaké rodinné práva vo všetkých členských štátoch. To by malo zahŕňať právo na manželstvo a adopciu. (ECP 27)
6. Podporovať pružný vek odchodu do dôchodku s prihliadnutím na osobitnú situáciu starších ľudí. Pri určovaní veku odchodu do dôchodku je potrebné rozlišovať podľa povolania, a preto zohľadniť mimoriadne náročnú prácu, duševnú aj fyzickú. (ECP 21 a IT 5.a.1)
7. Predchádzanie chudobe v starobe zavedením minimálnych dôchodkov. Tieto minimálne úrovne by mali zohľadňovať životnú úroveň, hranicu chudoby a kúpnu silu v dotknutom členskom štáte. (ECP 21)
8. Zabezpečiť primeranú sociálnu pomoc a zdravotnú starostlivosť pre starších ľudí. Pritom je dôležité zaoberať sa komunitnými službami starostlivosti, ako aj rezidenčnou starostlivosťou. Podobne sa v opatreniach musia zohľadniť príjemcovia starostlivosti aj poskytovatelia starostlivosti. (ECP 23)
9. Zabezpečiť udržateľný rozvoj a demografickú odolnosť zaostávajúcich regiónov, aby boli dynamickejšie a atraktívnejšie, a to aj prostredníctvom politiky súdržnosti. (online platforma a diskusia)
10. Prijíť koordinované opatrenia na európskej úrovni na zber údajov rozčlenených podľa faktorov, ako je pohlavie, a analyzovať demografické trendy, vymieňať si najlepšie postupy a poznatky a podporovať členské štáty pri vypracúvaní a vykonávaní

primeraných politík, a to aj zriadením orgánu EÚ špecializovaného na túto oblasť. (online platforma a diskusie).

---

12 Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: Európska panelová diskusia občanov 1: 21, 22, 23, 26, 27; Taliansko: 5.a.1.

## 16. Návrh: Fiškálna a fiškálna politika

**Cieľ:** navrhujeme, aby EÚ podporovala investície orientované na budúcnosť so zameraním na zelenú a digitálnu transformáciu so silným sociálnym a rodovým rozmerom, pričom zohľadní príklady nástroja Next Generation EU a európskeho nástroja dočasnej podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (SURE). EÚ musí zohľadniť sociálny a hospodársky vplyv vojny proti Ukrajine a prepojenie medzi jej správou hospodárskych záležitostí a novým geopolitickým kontextom posilnením vlastného rozpočtu novými vlastnými zdrojmi. Občania chcú, aby sa zdaňovanie odvrátilo od občanov a MSP a zameralo sa na osoby, ktoré sa vyhýbajú daňovým povinnostiam, veľkých znečisťovateľov a digitálnych gigantov, a zároveň chcú, aby EÚ podporovala schopnosť členských štátov a miestnych orgánov financovať sa a využívať finančné prostriedky EÚ. To by sa malo dosiahnuť prostredníctvom týchto opatrení:

Opatrenia:<sup>13</sup>

1. Harmonizovať a koordinovať daňové politiky v rámci členských štátov EÚ s cieľom predchádzať daňovým únikom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam, vyhýbať sa daňovým rajom v rámci EÚ a zamerať sa na premiestnenie v rámci Európy, a to aj zabezpečením toho, aby sa daňové rozhodnutia mohli prijímať kvalifikovanou väčšinou v Rade EÚ. Na druhej strane existujú odporúčania panelových diskusií občanov, že zdaňovanie patrí do právomoci rôznych krajín, ktoré majú svoje vlastné ciele a okolnosti. (ECP 13 a 31, IT 4.b.3, NL 2.3)
2. podporovať spoluprácu medzi členskými štátmi EÚ s cieľom zabezpečiť, aby všetky spoločnosti EÚ platili svoj spravodlivý podiel daní; zaviesť spoločný základ dane z príjmov právnických osôb (CCTB) alebo minimálnu efektívnu sadzbu. (NL 3)
3. Zabezpečiť, aby spoločnosti platili dane tam, kde sa vytvárajú zisky. (ECP 13)
4. Zabezpečiť, aby daňová politika podporovala európsky priemysel a predchádzala strate pracovných miest v Európe. (ECP 13 a 31)
5. Podrobnejšie preskúmať možnosť spoločného prijímania úverov na úrovni EÚ s cieľom vytvoriť priaznivejšie podmienky prijímania úverov a zároveň zachovať zodpovedné fiškálne politiky na úrovni členských štátov. (LT 9)
6. Posilniť monitorovanie čerpania a využívania finančných prostriedkov Únie, a to aj na miestnej a komunálnej úrovni (LT 10).

---

13 Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: Európska panelová diskusia občanov 1: 13, 31; Holandsko: 2.3; Taliansko: 4.b.3, 4.b.6; Litva: 9, 10.



„EÚ vo svete“

## 17. Návrh: Zníženie závislosti EÚ od zahraničných aktérov v strategických odvetviach z hospodárskeho hľadiska

**Cieľ:** Navrhujeme, aby EÚ prijala opatrenia na posilnenie svojej autonómie v kľúčových strategických odvetviach, ako sú poľnohospodárske výrobky, strategický hospodársky tovar, polovodiče, zdravotnícke výrobky, inovačné digitálne a environmentálne technológie a energetika, a to prostredníctvom týchto opatrení:

Opatrenia:

1. Podpora výskumných, vývojových a inovačných činností a spolupráca medzi verejnými a súkromnými partnermi v tejto oblasti.
2. Zachovanie ambiciózneho programu obchodných rokovanií, ktorý môže pomôcť posilniť odolnosť a diverzifikáciu dodávateľských reťazcov, najmä pokiaľ ide o suroviny, a zároveň spravodlivejšie a s viacerými partnermi zdieľať výhody obchodu, čím sa obmedzí naša expozícia a závislosť od malého počtu dodávateľov, ktorí môžu predstavovať riziko.<sup>14</sup>
3. Väčšia odolnosť dodávateľských reťazcov EÚ prostredníctvom podpory investícií do strategických odvetví v EÚ, skladovania kritickej výroby a zariadení a diverzifikácie zdrojov dodávok kritických surovín.
4. Nové investície do dobudovania vnútorného trhu a vytvorenia rovnakých podmienok na atraktívnenie výroby a nákupu týchto položiek v Európskej únii.
5. Podpora, ktorá zabezpečí dostupnosť a cenovú dostupnosť týchto výrobkov pre európskych spotrebiteľov a pomôže znížiť vonkajšiu závislosť, napríklad prostredníctvom štrukturálnych a regionálnych politík, daňových úľav, dotácií,

investícií do infraštruktúry a výskumu, posilnenia konkurencieschopnosti MSP, ako aj vzdelávacích programov na zachovanie príslušných zručností a pracovných miest v Európe, ktoré sú relevantné pre zabezpečenie základných potrieb.<sup>15</sup>

6. Európsky program na podporu malých miestnych výrobcov v strategických odvetviach vo všetkých členských štátoch,<sup>16</sup> ktorý vo väčšej miere využíva programy a finančné nástroje EÚ, ako je InvestEU.
7. Lepšia spolupráca medzi členskými štátmi pri riadení rizík dodávateľského reťazca.<sup>17</sup>

---

14 Na základe diskusií pracovnej skupiny a plenárneho zasadnutia.

15 Pozri odporúčanie 1 ECP4, odporúčanie 2 NKM Nemecko, panel 1 „EÚ vo svete“ a NKM Taliansko, skupina 2, odporúčanie 1, vypracované v pracovnej skupine.

16 Pozri odporúčanie 4 ECP4 a odporúčania 5 a 6 talianskeho národného kontaktného miesta, skupina 2, vypracované v pracovnej skupine.

17 Pozri odporúčania 2 a 3 skupiny 2 digitálnej platformy a národného kontaktného miesta Talianska vypracované v pracovnej skupine, <https://futureu.europa.eu/processes/EUInTheWorld/f/16/proposals/197870?local=en>.

## 18. Návrh: Zníženie závislosti EÚ od zahraničných aktérov v oblasti energetiky

**Cieľ:** Navrhujeme, aby EÚ dosiahla väčšiu autonómiu vo výrobe a dodávkach energie v kontexte prebiehajúcej zelenej transformácie prostredníctvom týchto opatrení:

Opatrenia:

1. Prijatie stratégie na zvýšenie jeho nezávislosti pri výrobe energie. Európsky orgán by mal integrovať existujúce európske energetické agentúry, koordinovať rozvoj energie z obnoviteľných zdrojov a podporovať výmenu poznatkov.<sup>18</sup>
2. Aktívna podpora projektov verejnej dopravy a energetickej efektívnosti, európskej vysokorýchlostnej železničnej siete pre nákladnú dopravu, rozšírenie dodávok čistej a obnoviteľnej energie (vrátane slnečnej a veternej energie), alternatívnych technológií (ako je vodík alebo energetické zhodnocovanie odpadu), ako aj prechod v mestských oblastiach z kultúry jednotlivých automobilov na kultúru verejnej dopravy, spoločného využívania elektrických automobilov a cyklistiky.<sup>19</sup>
3. Zabezpečenie spravodlivej transformácie, podpora najmä zraniteľných občanov, ktorí čelia najväčším výzvam pri prechode na klimatickú neutralitu a ktorí už teraz trpia vyššími cenami energie v dôsledku energetickej závislosti a nedávneho strojnásobenia cien energie.
4. Intenzívnejšia spolupráca pri posudzovaní využívania jadrovej energie v rámci prebiehajúcej zelenej transformácie na energiu z obnoviteľných zdrojov v Európe so zameraním na kolektívne otázky, ktoré by mohla vyriešiť alebo vytvoriť, keďže ju stále využívajú mnohé členské štáty.<sup>20</sup>
5. Spolupráca s medzinárodnými partnermi s cieľom zaviazat' ich k ambicióznejším cieľom v oblasti zmeny klímy na rôznych medzinárodných fórach vrátane skupín G7 a G20.
6. Prepojenie vonkajšieho obchodu s opatreniami politiky v oblasti zmeny klímy (napr. zavedením investičného balíka pre technológie a inovácie šetrné ku klíme vrátane programov financovania).<sup>21</sup>
7. Spoločné nákupy dovážanej energie a partnerstvá v oblasti udržateľnej energie s cieľom znížiť závislosť Európy od dovozu energie, najmä v oblasti plynu a ropy, a rozvíjať domáce zdroje energie EÚ.

18 Pozri odporúčanie 14 ECP4, ktoré vypracovala pracovná skupina.

19 Pozri odporúčanie 2 ECP4 a odporúčanie 4 talianskeho národného kontaktného miesta, skupina 2, vypracované v pracovnej skupine.

20 Pozri odporúčanie 17 ECP4 a odporúčanie 4 talianskeho národného kontaktného miesta, skupina 2, vypracované v pracovnej skupine.

21 Pozri odporúčanie 1 národného kontaktného miesta Nemecko, panel 1 „EÚ vo svete“, ktorý vypracovala pracovná skupina.

## 19. Návrh: Stanovenie noriem v rámci EÚ a mimo nej v obchodných a investičných vzťahoch

**Cieľ:** Navrhujeme, aby EÚ posilnila etický rozmer svojich obchodných a investičných vzťahov tým, že:

Opatrenia:

1. Zachovanie a reforma našej multilaterálnej štruktúry medzinárodného obchodu založenej na pravidlách a partnerstvo s podobne zmýšľajúcimi demokraciami.
2. Účinné a primerané právne predpisy EÚ na zabezpečenie toho, aby sa normy dôstojnej práce v plnej miere uplatňovali v rámci globálnych hodnotových reťazcov, a to aj vo výrobných a dodávateľských procesoch EÚ, a aby dovážaný tovar spĺňal etické normy kvality, normy udržateľného rozvoja a ľudských práv vrátane pracovných a odborových práv, a to ponúkaním certifikácie výrobkov, ktoré sú v súlade s týmito právnymi predpismi EÚ,<sup>22</sup> a zapojením sa do celoeurópskeho dialógu, ktorého cieľom je informovať a vzdelávať o environmentálnych a etických účinkoch strategických zmien v medzinárodnom obchode.
3. Obmedzenia dovozu a predaja výrobkov z krajín, ktoré umožňujú nútenú a detskú prácu, pravidelne aktualizovaná čierna

listina spoločností a zvyšovanie informovanosti spotrebiteľov o detskej práci prostredníctvom informácií uverejnených prostredníctvom oficiálnych kanálov EÚ.<sup>23</sup>

4. Monitorovanie a presadzovanie vykonateľných kapitol o obchode a udržateľnom rozvoji v dohodách EÚ o voľnom obchode vrátane možnosti mechanizmu založeného na sankciách ako poslednej možnosti.
5. Reforma všeobecného systému preferencií EÚ (VSP) tak, aby zahŕňala prísne ustanovenia o podmienenosti a účinné a primerané procesy monitorovania, podávania správ a dialógu s cieľom zlepšiť vplyv, ktorý môže mať VSP na obchod, ľudské práva a rozvoj v partnerských krajinách, s možnosťou zrušenia obchodných preferencií v prípade ich nedodržania.

---

22 Pozri odporúčanie 3 ECP4, ktoré vypracovala pracovná skupina.

23 Pozri odporúčanie 11 ECP4, ktoré vypracovala pracovná skupina.

## 20. Návrh: Stanovenie noriem v rámci EÚ a mimo nej pre politiky v oblasti životného prostredia

**Cieľ:** Navrhujeme, aby EÚ posilnila environmentálny rozmer svojich obchodných vzťahov tým, že:

Opatrenia:

1. Harmonizácia a posilnenie environmentálneho označovania a povinné zobrazovanie európskeho ukazovateľa vplyvu na životné prostredie (ekoscore) na všetkých spotrebiteľských výrobkoch. Ekoskóre by sa vypočítalo na základe emisií z výroby a dopravy a na základe škodlivosti obsahu na základe zoznamu nebezpečných výrobkov. Ekoskóre by mal riadiť a kontrolovať európsky orgán.<sup>24</sup>
2. Prísnejšie environmentálne normy pre vývoz odpadu, ako aj prísnejšie kontroly a sankcie na zastavenie nezákonného vývozu. EÚ by mala nabádať členské štáty, aby recyklovali svoj vlastný odpad a využívali ho na výrobu energie.<sup>25</sup>
3. Stanovenie cieľa na odstránenie znečisťujúcich obalov podporou menej znečisťujúcich obalov alebo obalov šetrnejších k životnému prostrediu<sup>26</sup> a budovaním partnerstiev s rozvojovými krajinami, podporou ich infraštruktúry a zväzovaním vzájomne prospešných obchodných dohôd s cieľom pomôcť im pri prechode na ekologické zdroje energie.<sup>27</sup>
4. možnosť odmeniť krajiny s vysokými normami udržateľnosti tým, že sa im ponúkne dodatočný prístup na trh EÚ pre ich udržateľný tovar a služby, a to buď jednostranne prostredníctvom všeobecného systému preferencií VSP+, bilaterálne prostredníctvom dojednaných obchodných dohôd, alebo multilaterálne prostredníctvom iniciatív v rámci Svetovej obchodnej organizácie.

24 Pozri odporúčanie 13 ECP4, ktoré vypracovala pracovná skupina.

25 Pozri odporúčanie 15 ECP4, ktoré vypracovala pracovná skupina.

26 Pozri odporúčanie 16 ECP4, ktoré vypracovala pracovná skupina.

27 Pozri odporúčanie 12 ECP4, ktoré vypracovala pracovná skupina.

## 21. Návrh: Rozhodovanie a súdržnosť v EÚ

**Cieľ:** Navrhujeme, aby EÚ zlepšila svoju schopnosť prijímať rýchle a účinné rozhodnutia v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP) tým, že bude vystupovať jednotne a konať ako skutočný globálny aktér s cieľom ukázať pozitívnu úlohu vo svete a dosiahnuť zmenu v reakcii na akúkoľvek krízu vrátane:

Opatrenia:

1. Zabezpečiť, aby sa záležitosti, ktoré sa v súčasnosti prijímajú jednotne, najmä pokiaľ ide o SZBP, zvyčajne prijímali kvalifikovanou väčšinou.<sup>28</sup>
2. Založením spolupráce v oblasti bezpečnostnej a obrannej politiky na nedávno schválenom Strategickom kompase a využívaním Európskeho mierového nástroja.<sup>29</sup>
3. Posilnenie úlohy vysokého predstaviteľa s cieľom zabezpečiť, aby EÚ vystupovala jednotne.<sup>30</sup>
4. Dohodnúť sa na silnej vízii a spoločnej stratégii na upevnenie jednoty a rozhodovacej kapacity EÚ s cieľom pripraviť Úniu na ďalšie rozšírenia.<sup>31</sup>
5. Urýchlením ratifikácie nedávno uzavretých obchodných dohôd bez toho, aby sa upustilo od riadnej kontroly a diskusie.

28 Pozri odporúčanie 21 ECP4, ktoré vypracovala pracovná skupina.

---

29 Pozri digitálnu platformu vyvinutú v rámci pracovnej skupiny.

30 Pozri digitálnu platformu vyvinutú v rámci pracovnej skupiny.

---

31 Pozri odporúčanie 26 ECP4, ktoré vypracovala pracovná skupina.

## 22. Návrh: Transparentnosť EÚ a jej vzťahy s občanmi

**Ciel': Navrhujeme, aby EÚ, najmä prostredníctvom svojich opatrení na medzinárodnej úrovni vrátane obchodných rokovaní, zlepšila svoju prístupnosť pre občanov zlepšením informovanosti, vzdelávania, účasti občanov a transparentnosti svojej činnosti, a to najmä:**

Opatrenia:

1. Posilnenie väzieb s občanmi a miestnymi inštitúciami s cieľom zlepšiť transparentnosť, osloviť občanov a lepšie s nimi komunikovať a nadväzovať s nimi kontakty v súvislosti s konkrétnymi iniciatívami EÚ na medzinárodnej úrovni.<sup>32</sup>
2. Väčšia účasť občanov na medzinárodnej politike EÚ a podujatiach s priamou účasťou občanov, ako je Konferencia o budúcnosti Európy, organizovaných na vnútroštátnej, miestnej a európskej úrovni<sup>33</sup> a s aktívnou účasťou organizovanej občianskej spoločnosti.<sup>34</sup>
3. Plná podpora všetkých príslušných zainteresovaných strán občanom, ktorí sa rozhodnú zapojiť do organizácií organizovanej občianskej spoločnosti, ako to bolo v prípade pandémie COVID-19 a Ukrajiny.
4. pridelenie osobitného rozpočtu na rozvoj vzdelávacích programov o fungovaní EÚ a

jej hodnotách, ktorý by mohol navrhnuť členským štátom, ktoré si to želajú, aby ich mohli začleniť do svojich učebných osnov (základné, stredné a univerzitné). Okrem toho by sa prostredníctvom programu Erasmus mohol študentom, ktorí chcú študovať v inej európskej krajine, ponúknuť osobitný kurz o EÚ a o tom, ako funguje. Študenti, ktorí si zvolia tento kurz, budú mať prednosť pri využívaní týchto programov Erasmus.

5. zlepšenie mediálnej stratégie EÚ zvýšením viditeľnosti sociálnych médií a aktívnou propagáciou ich obsahu, podpora inovácií zlepšením prístupnosti prítomnosti EÚ v sociálnych médiách.<sup>35</sup>

---

32 Pozri odporúčanie 18 ECP4, ktoré vypracovala pracovná skupina.

33 Pozri odporúčanie 19 ECP4, ktoré vypracovala pracovná skupina.

34 Pozri odporúčanie 19 ECP4, ktoré vypracovala pracovná skupina.

35 Pozri odporúčanie 25 ECP4.

## 23. Návrh: EÚ ako globálny líder v oblasti mieru a bezpečnosti

**Cieľ:** Navrhujeme, aby EÚ naďalej podporovala dialóg a zabezpečovala mier a medzinárodný poriadok založený na pravidlách, posilňovala multilateralizmus a stávala na dlhodobých mierových iniciatívach EÚ, ktoré prispeli k udeleniu Nobelovej ceny v roku 2012, a zároveň posilňovala svoju spoločnú bezpečnosť prostredníctvom týchto opatrení:

Opatrenia:<sup>36 37</sup>

1. Spoločné ozbrojené sily používané na účely sebaobrany a určené na predchádzanie akejkoľvek agresívnej vojenskej akcii akéhokoľvek druhu, ktoré sú schopné poskytovať pomoc v čase krízy vrátane prírodných katastrof. Mimo európskych hraníc by mohli byť nasadené za výnimočných okolností, pokiaľ možno na základe právneho mandátu Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, a teda v súlade s medzinárodným právom,<sup>38</sup> bez toho, aby konkurovali NATO alebo ho zdvojovali a rešpektovali rôzne národné vzťahy s NATO; v tejto súvislosti by sa malo vykonať posúdenie vzťahov EÚ s NATO v kontexte diskusie o strategickej autonómii EÚ.
2. Vedúca úloha pri vytváraní globálneho bezpečnostného poriadku po vojne na Ukrajine na základe nedávno prijatého Strategického kompasu EÚ.
3. ochrana jej strategického výskumu a spôsobilostí v prioritných odvetviach, ako je vesmírny sektor, kybernetická bezpečnosť, zdravotnícky sektor a životné prostredie.<sup>39</sup>
4. Posilnenie operačných kapacít potrebných na zabezpečenie účinnosti doložky o vzájomnej pomoci ustanovenej v článku 42 ods. 7 Zmluvy o Európskej únii, ktorou sa zabezpečuje primeraná ochrana EÚ pre každý členský štát napadnutý treťou krajinou.
5. Úvahy o tom, ako objektívne a fakticky bojovať proti dezinformáciám a propagande.

36 Na základe diskusií pracovnej skupiny a plenárneho zasadnutia.

37 Pozri zmenu 2 francúzskej národnej skupiny/podujatí.

38 Pozri odporúčanie 20 ECP4 a odporúčanie 7 talianskeho národného kontaktného miesta, skupina 2, vypracované v pracovnej skupine.

39 Pozri zmenu 2 francúzskej národnej panelovej diskusie občanov.

## 24. Návrh: EÚ ako globálny líder v budovaní vzťahov

**Cieľ:** Navrhujeme, aby EÚ vo svojich vzťahoch s tretími krajinami:

Opatrenia:

1. Väčšie využívať jej kolektívnu politickú a hospodársku váhu, vystupovať jednotne a konať jednotne bez toho, aby niektoré členské štáty rozdelili Úniu neprimeranými bilaterálnymi intervenciami.<sup>40</sup>
2. Posilňuje svoju schopnosť sankcionovať štáty, vlády, subjekty, skupiny alebo organizácie, ako aj jednotlivcov, ktorí nedodržiavajú jej základné zásady, dohody a zákony, a zabezpečuje rýchle vykonávanie a presadzovanie existujúcich sankcií. Sankcie uložené tretím krajinám by mali byť primerané opatreniam, ktoré ich podnietili, účinné a mali by sa uplatňovať včas.<sup>41</sup>
3. Podporuje udržateľný obchod založený na pravidlách a zároveň otvára nové obchodné a investičné príležitosti pre európske podniky. Hoci sú dvojstranné obchodné a investičné dohody nevyhnutné na podporu európskej konkurencieschopnosti, na zabezpečenie rovnakých podmienok sú potrebné normy a pravidlá. EÚ musí zostať aktívnym a spoľahlivým partnerom pri rokovaniach, uzatváraní a vykonávaní obchodných dohôd, v ktorých sa stanovujú aj vysoké normy udržateľnosti.
4. Uzatvára kľúčové dohody o medzinárodnej spolupráci zastupovaním EÚ, a nie jednotlivých krajín.<sup>42</sup>

5. Reformovať obchodnú a investičnú politiku EÚ s cieľom oživiť globálny multilateralizmus, a to s cieľom vytvárať dôstojné pracovné miesta a chrániť základné ľudské práva vrátane pracovných a odborových práv, chrániť životné prostredie a biodiverzitu, ako aj dodržiavať Parížsku dohodu o zmene klímy, zabezpečiť kvalitné verejné služby a posilniť európsku priemyselnú základňu. EÚ by mala prispieť k oživeniu globálneho multilateralizmu prostredníctvom hĺbkovej reformy založenej na demokracii a mieri, solidarite a dodržiavaní ľudských, sociálnych a environmentálnych práv, ako aj posilnenej úlohy MOP.
6. Zahŕňa boj proti obchodovaniu s ľuďmi a neregulárnemu prisťahovalectvu, ako aj spoluprácu pri možných návratových operáciách v rámci dohôd o spolupráci a investíciách s tretími krajinami.
7. Vytvoriť partnerstvá s rozvojovými krajinami na podporu ich infraštruktúry a zväziť vzájomne prospešné obchodné dohody s cieľom pomôcť im pri prechode na ekologické zdroje energie.<sup>43</sup>
8. Rozvíja účinnejšiu a jednotnejšiu politiku voči autokratickým a hybridným režimom a rozvíja partnerstvá s organizáciami občianskej spoločnosti v týchto krajinách.
9. Zvyšuje zdroje pre volebné pozorovateľské misie EÚ.
10. ponúka kandidátskym a potenciálnym kandidátskym krajinám dôveryhodnú perspektívu prístúpenia s cieľom podporiť mier a stabilitu v Európe a priniesť prosperitu miliónom Európanov.<sup>44</sup>

---

40 Pozri odporúčanie 24 ECP4 a odporúčanie 7 talianskeho národného kontaktného miesta, skupina 2, vypracované v pracovnej skupine.

41 Pozri odporúčanie 22 ECP4, ktoré vypracovala pracovná skupina.

42 Pozri odporúčanie 1 holandskej národnej panelovej diskusie občanov „EÚ vo svete“, ktoré vypracovala pracovná skupina.

43 Pozri digitálnu platformu a rozpravy v pléne, ktoré vypracovala pracovná skupina.

44 Pozri digitálnu platformu vyvinutú v rámci pracovnej skupiny.

POZNÁMKA: Viacerí členovia pracovnej skupiny sa domnievajú, že najmä návrhy „Zníženie závislosti EÚ od zahraničných aktérov v oblasti energetiky“ a „Transparentnosť EÚ a jej vzťahy s občanmi“ patria do pôsobnosti iných pracovných skupín. Niektorí členovia chceli okrem hlasovania kvalifikovanou väčšinou poukázať aj na alternatívy k jednomyseľnosti v Rade, ako sú variabilná geometria, výnimky a posilnená spolupráca. Niektorí členovia pracovnej skupiny argumentovali za používanie pojmu „udržateľný“ namiesto pojmu „etika“ v návrhu „Vymedzenie noriem v rámci EÚ a mimo nej v obchodných a investičných vzťahoch“. Názory na to, či by si prístúpenie nových členských štátov malo naďalej vyžadovať jednomyseľný súhlas všetkých súčasných členských štátov, sa rôznia. Objavili sa rôzne názory, pokiaľ ide o žiaduci stupeň zriadenia spoločných ozbrojených síl. Dvaja členovia poukázali na perspektívu írskej jednoty v prípade, že Severné Írsko bude hlasovať v súlade s ustanoveniami Veľkopiatskej dohody, a na potrebu, aby bola EÚ na takúto možnosť pripravená.



## Hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť

### 25. Návrh: Právny štát, demokratické hodnoty a európska identita

**Cieľ:** Systematicky presadzovať zásady právneho štátu vo všetkých členských štátoch vrátane:

Opatrenia:<sup>45</sup>

1. Zabezpečiť, aby hodnoty a zásady zakotvené v zmluvách EÚ a v Charte základných práv Európskej únie boli nespochybniteľné a nezvratné a aby predstavovali nevyhnutnú podmienku členstva a prístupu k Únii. hodnoty EÚ sa musia plne rešpektovať vo všetkých členských štátoch; mali by tiež pôsobiť ako medzinárodná norma a prítlačný pól prostredníctvom diplomacie a dialógu. Rozšírenie Únie by nemalo oslabiť *acquis* Únie, pokiaľ ide o základné hodnoty a práva občanov.<sup>46</sup>
2. Tým, že sa európske hodnoty stanú pre občanov EÚ hmatateľnou realitou, najmä prostredníctvom interaktívnejšej a priamejšej účasti. Na tento účel by sa malo posilniť európske občianstvo, napríklad prostredníctvom postavenia občana Únie s osobitnými právami a slobodami občanov, ako aj postavenia európskych cezhraničných združení a neziskových organizácií. Podobne by sa európske hodnoty mali podporovať prostredníctvom „integračného súboru nástrojov“ so vzdelávacími materiálmi a informačnými materiálmi pre občanov. Napokon by sa mala vytvoriť európska verejná sféra spájajúca audiovizuálne a online médiá prostredníctvom nových investícií EÚ, zlepšenia existujúcich mediálnych platforiem a zvýšenej podpory viac ako 500 miestnym európskym styčným kanceláriám.<sup>47</sup>
3. Je dôležité, aby Charta základných práv Európskej únie bola všeobecne uplatniteľná. Okrem toho by sa mali organizovať výročné konferencie o právnom štáte (v nadväznosti na správu Komisie o právnom štáte), na ktorých by sa zišli delegácie zo všetkých členských štátov zložené z občanov, úradníkov, poslancov, miestnych orgánov, sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti, ktoré by boli vybrané náhodným a rôznorodým spôsobom. Takisto je potrebná väčšia podpora organizácií vrátane organizácií občianskej spoločnosti, ktoré presadzujú právny štát v praxi.<sup>48</sup>
4. Účinným vykonávaním nariadenia o podmienosti, posúdením rozsahu pôsobnosti nariadenia o podmienosti a iných nástrojov právneho štátu, ako aj zvážením rozšírenia ich rozsahu pôsobnosti na nové oblasti bez ohľadu na ich význam pre rozpočet EÚ. Na sankcionovanie porušovania zásad právneho štátu by sa mali zvážiť všetky potrebné právne možnosti vrátane zmien zmluvy.<sup>49</sup>
5. Podpora vzdelávacích a mediálnych programov, ktoré stavajú hodnoty EÚ do centra procesu integrácie migrantov a podporujú interakciu medzi občanmi EÚ a migrantmi s cieľom umožniť ich úspešnú integráciu do spoločností EÚ a zvýšiť informovanosť občanov EÚ o otázkach súvisiacich s migráciou.<sup>50</sup>

45 Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: európska panelová diskusia občanov 2 (ECP 2) 10, 11, 14, 30; Belgická národná panelová diskusia občanov: 1.3.1, 1.4.2, 1.4.3; Nemecké národné kontaktné miesto: 5.1, 5.2; Holandské národné kontaktné miesto: 1.2.

46 Odporúčanie EPO2 č. 14. Odporúčania 1.3.1, 1.4.2 a 1.4.3 belgického národného kontaktného miesta a 1.2 holandského národného

kontaktného miesta.

- 47 Odporúčanie EPO2 č. 11. Odporúčania 5.1 a 5.2 nemeckého národného kontaktného miesta. Diskusia v pracovnej skupine.

## 26. Návrh: Ochrana údajov

**Ciel': Zabezpečiť politiku spracúvania údajov, ktorá bude viac zameraná na ochranu občanov, a to najmä:**

Opatrenia:<sup>51</sup>

1. Úplné vykonávanie a preskúmanie existujúcich právnych predpisov o ochrane údajov s cieľom posúdiť potrebu posilnených mechanizmov presadzovania pre subjekty spracúvajúce osobné údaje, ktoré v súčasnosti patria do právomoci nezávislých vnútroštátnych orgánov pre ochranu údajov pri dodržiavaní zásady subsidiarity. Tieto subjekty by mali byť sankcionované prísnejšie ako pri súčasnom uplatňovaní pravidiel, a to úmerne k ich ročnému obratu (až do 4 %) alebo dokonca zákazom ich činností, a mali by podliehať nezávislému ročnému auditu.<sup>52 53</sup>
2. Priznaním väčšieho účinku zásade špecificky navrhutej alebo štandardnej ochrany súkromia, napríklad posúdením a vypracovaním formulárov súhlasu s údajmi, ktoré sú ľahko zrozumiteľné, stručné a intuitívne a jasne uvádzajú, čo je potrebné a čo nie. Používatelia musia mať možnosť udeliť alebo odvolať svoj súhlas so spracovaním údajov jednoduchým, rýchlym a trvalým spôsobom.<sup>54 55</sup>
3. Hodnotenie a zavedenie jasnejších a ochranných pravidiel spracúvania údajov týkajúcich sa maloletých, podľa možnosti vo všeobecnom nariadení EÚ o ochrane údajov, a to aj vytvorením osobitnej kategórie citlivých údajov maloletých osôb a harmonizáciou minimálneho veku súhlasu v

48 Odporúčanie EPO2 č. 11. Diskusia v pracovnej skupine. Diskusia v pléne.

49 Odporúčanie EPO2 č. 10.

50 Odporúčanie EPO2 č. 30.

rámci členských štátov. Hoci väčšina vykonávania pravidiel v oblasti ochrany súkromia a zvyšovania informovanosti by mala zostať v právomoci členských štátov, a to aj prostredníctvom zvýšených investícií a zdrojov na vnútroštátnej úrovni, Únia by tiež mala zohrávať dôležitejšiu úlohu, napríklad vytváraním európskych kompetencií v oblasti občianskeho vzdelávania v oblasti ochrany údajov.<sup>56</sup>

4. Zlepšenie súladu s kritériami oprávnenosti pre európske a vnútroštátne orgány pre ochranu údajov, pokiaľ ide o kvalifikáciu a vhodnosť, s cieľom zabezpečiť maximálnu nezávislosť ich členov.<sup>57 58</sup>

51 Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: ECP2: 7, 8, 9; Holandské národné kontaktné miesto: 1.3, 4.3.

52 Odporúčanie EPO2 č. 7. Diskusia v pracovnej skupine.

53 O tejto otázke rokovala aj pracovná skupina pre digitálnu transformáciu.

54 Odporúčanie EPO2 č. 9.

55 O tejto otázke rokovala aj pracovná skupina pre digitálnu transformáciu.

56 Odporúčanie EPO2 č. 8. Odporúčania 1.3 a 4.3 holandského národného kontaktného miesta.

57 Odporúčania EPO2 č. 7 a 8.

58 O tejto otázke rokovala aj pracovná skupina pre digitálnu transformáciu.

## 27. Návrh: Médiá, falošné správy, dezinformácie, overovanie faktov, kybernetická bezpečnosť

**Ciel': Boj proti dezinformáciám prostredníctvom zvýšenej podpory nezávislosti a plurality médií, ako aj mediálnej gramotnosti, najmä:**

Opatrenia:<sup>59</sup>

1. Zavedením právnych predpisov na riešenie hrozieb pre nezávislosť médií prostredníctvom minimálnych noriem platných v celej Únii vrátane revízie obchodného modelu médií s cieľom zabezpečiť integritu a nezávislosť európskeho mediálneho trhu.<sup>60</sup>
2. Dôsledným uplatňovaním pravidiel hospodárskej súťaže EÚ v mediálnom sektore s cieľom zabrániť vzniku veľkých mediálnych monopolov a zabezpečiť pluralitu a nezávislosť médií od neželaného zasahovania z politickej, obchodnej a/alebo zahraničnej sféry. Mala by sa podporovať aj kvalitná žurnalistika s uznávanými a vysokými normami etiky a samoregulácie.<sup>61</sup>
3. Zriadenie orgánu EÚ na boj proti cieľovým dezinformáciám a zasahovaniu, zlepšenie situačnej informovanosti a posilnenie organizácií na overovanie faktov a nezávislých médií. Mali by sa aktívnejšie podporovať a propagovať aj „núdzové čísla“ a stránky, ako je Europe Direct, ktoré občanom a vnútroštátnym médiám umožňujú požadovať a získavať overené informácie o stratégiách a politikách EÚ.<sup>62</sup>  
<sup>63</sup>
4. Podpora mediálnej gramotnosti a zvyšovanie informovanosti občanov o dezinformáciách a neúmyselnom šírení infoxu, a to aj prostredníctvom povinného školského vzdelávania. Členské štáty by sa tiež mali nabádať, aby na tento účel vyčlenili primerané ľudské a finančné zdroje.<sup>64</sup>
5. Vychádzajúc z existujúcich iniciatív, ako je Kódex postupov proti šíreniu dezinformácií a Európske stredisko pre monitorovanie digitálnych médií (EDMO), uložiť online platformám povinnosť zverejňovať jasné informácie o algoritmoch, ktoré používajú (so súhlasom používateľa alebo bez neho), a o rizikách dezinformácií, ktorým sú používatelia vystavení, a zároveň chrániť právo na slobodu prejavu a právo na súkromie.<sup>65</sup> <sup>66</sup>

59 Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: ECP2: 5, 12, 13, 17, 28; Belgické národné kontaktné miesto: 1.5.1, 2.1.1 až 2.4.3; Holandské národné kontaktné miesto: 3.1.

60 Odporúčanie EPO2 č. 5. Odporúčanie 2.1.1 belgického národného kontaktného miesta. Odporúčanie 3.1 holandského národného kontaktného miesta.

61 Odporúčanie ECP2 č. 12. Odporúčanie 2.1.4 belgického národného kontaktného miesta.

62 Odporúčania ECP2 č. 17 a 28. Odporúčania 1.5.1, 2.1.3, 2.2.1 a 2.2.2 belgického národného kontaktného miesta.

63 O tejto otázke rokovala aj pracovná skupina pre digitálnu transformáciu.

64 Odporúčania EPO2 č. 5 a 28. Odporúčania 2.3.2 a 2.3.3 belgického národného kontaktného miesta.

65 Odporúčanie EPO2 č. 28. Odporúčania 2.3.1, 2.4.1 a 2.4.2 belgického národného kontaktného miesta.

66 O tejto otázke rokovala aj pracovná skupina pre digitálnu transformáciu.

## 28. Návrh: Médiá, falošné správy, dezinformácie, overovanie faktov, kybernetická bezpečnosť (bis)

**Cieľ:** Posilnenie úlohy EÚ v boji proti kybernetickým hrozbám, najmä:

Opatrenia:

1. Posilnenie Agentúry Európskej únie pre kybernetickú bezpečnosť (ENISA) s cieľom lepšie chrániť jednotlivcov, organizácie a inštitúcie pred narušeniami kybernetickej bezpečnosti a využívaním umelej inteligencie na účely trestnej činnosti. Zároveň by sa mala zachovať dôvernosť a ochrana osobných údajov.<sup>67 68</sup>
2. Zlepšenie koordinácie vnútroštátnych orgánov pre kybernetickú bezpečnosť a

vynaloženie ďalšieho úsilia na zabezpečenie účinného vykonávania pravidiel Únie na vnútroštátnej úrovni.<sup>69 70</sup>

67 Odporúčanie EPO2 č. 13.

68 O tejto otázke rokovala aj pracovná skupina pre digitálnu transformáciu.

69 Odporúčanie EPO2 č. 13.

70 O tejto otázke rokovala aj pracovná skupina pre digitálnu transformáciu.

## 29. Návrh: Boj proti diskriminácii, rovnosť a kvalita života

**Cieľ:** Prijat' opatrenia na harmonizáciu životných podmienok v celej únii a zlepšenie sociálno-ekonomickej kvality života jej občanov, najmä prostredníctvom:

Opatrenia:<sup>71</sup>

1. vypracovanie transparentných ukazovateľov kvality života vrátane hospodárskych a sociálnych kritérií a kritérií právneho štátu po konzultácii s odborníkmi a sociálnymi partnermi s cieľom stanoviť jasný a realistický harmonogram zvyšovania sociálnych noriem a vytvorenia spoločnej sociálno-ekonomickej štruktúry Únie, a to aj prostredníctvom vykonávania Európskeho piliera sociálnych práv. Tieto opatrenia by sa mali začleniť do rámca správy hospodárskych záležitostí a procesu európskeho semestra.<sup>72 73</sup>
2. Zvyšovanie a uľahčovanie priamych verejných investícií do zdravotníctva, vzdelávania, fyzickej infraštruktúry a starostlivosti o starších ľudí a osoby so zdravotným postihnutím. Dodatočné investície by sa mali zamerať aj na zabezpečenie uspokojivej rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom občanov. Takéto investície by sa mali realizovať úplne transparentným spôsobom, ktorý umožní monitorovanie celého procesu.<sup>74</sup>
3. Podporou zdaňovania veľkých spoločností, bojom proti prístupu k daňovým rajom a zrušením ich existencie v EÚ s cieľom

zvýšiť verejné investície do prioritných oblastí, ako je vzdelávanie (štipendiá, Erasmus) a výskum. Boj proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam na úrovni EÚ by mal byť aj prostriedkom na získavanie finančných prostriedkov na iniciatívy financované z verejných zdrojov.<sup>75 76</sup>

4. Stanovenie celoeurópskych kritérií na boj proti diskriminácii na trhu práce a podpora zamestnávania osôb, ktoré sú vo všeobecnosti najviac postihnuté diskrimináciou (vrátane mladých ľudí, starších ľudí, žien a príslušníkov menšín), zo strany súkromných spoločností, a to aj prostredníctvom dotácií a v druhom kroku prostredníctvom dočasných kvót. Sociálni partneri by mali byť do tohto úsilia úzko zapojení. Diskriminácia mimo trhu práce by mala byť tiež zakázaná zákonom a mala by sa podporovať rovnosť.<sup>77</sup>

5. Zabezpečenie vytvárania a uľahčovania cenovo dostupných verejných a súkromných materských škôl a bezplatnej starostlivosti o deti pre osoby v núdzi.<sup>78</sup>

71 Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: ECP2: 1, 2, 21, 22, 23; Holandské

národné kontaktné miesto: 1.1.

72 Odporúčanie ECP2 č. 22. Diskusia v pracovnej skupine.

73 Touto otázkou sa zaoberala aj pracovná skupina pre silnejšie hospodárstvo, sociálnu spravodlivosť a zamestnanosť.

74 Odporúčanie EPO2 č. 21. Odporúčanie 1.1 holandského národného kontaktného miesta.

75 Odporúčanie EPO2 č. 23.

76 Touto otázkou sa zaoberala aj pracovná skupina pre silnejšie hospodárstvo, sociálnu spravodlivosť a zamestnanosť.

77 Odporúčanie ECP2 č. 1. Diskusia v pracovnej skupine.

78 Odporúčanie EPO2 č. 2. Diskusia v pracovnej skupine.

### 30. Návrh: Práva zvierat, poľnohospodárstvo

**Ciel': Prijat' rozhodné opatrenia na podporu a zabezpečenie ekologickejšieho poľnohospodárstva šetrného ku klíme, a to najmä:**

Opatrenia:<sup>79</sup>

1. Stanovením podrobných, merateľných a časovo ohraničených minimálnych kritérií na ochranu hospodárskych zvierat s cieľom zabezpečiť prísnejšie normy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat v súlade so zavedením cieľov udržateľnosti a na základe integrovaného prístupu k potravinovému systému.<sup>80 81</sup>

2. Zavedením finančných sankcií za negatívne účinky spôsobené poľnohospodárskou činnosťou (napr. emisie skleníkových plynov, používanie pesticídov, nadmerná spotreba vody, diaľková doprava atď.) podľa ich vplyvu na životné prostredie. Na tomto základe by sa mali posudzovať aj poľnohospodárske výrobky dovážané do Únie, a to aj prostredníctvom ciel, aby sa odstránila akákoľvek konkurenčná výhoda vyplývajúca z nižších environmentálnych noriem.<sup>82</sup>

3. Znížením dotácií na masovú poľnohospodársku výrobu tam, kde neprispievak udržateľnej transformácii, a presmerovaním týchto zdrojov na podporu environmentálne udržateľného poľnohospodárstva pri súčasnom zabezpečení cenovej dostupnosti potravinových výrobkov.<sup>83 84</sup>

79 Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: ECP2: 3, 4, 6.

80 Odporúčanie EPO2 č. 3.

81 Touto otázkou sa zaoberala aj pracovná skupina pre zmenu klímy a životné prostredie.

82 Odporúčanie ECP2 č. 4.

83 Odporúčanie EPO2 č. 6.

84 Touto otázkou sa zaoberala aj pracovná skupina pre zmenu klímy a životné prostredie.



## „Digitálna transformácia“

Európa musí byť v celosvetovom popredí a stanoviť normy pre digitálnu transformáciu a musí načrtnúť európsku cestu k etickej, transparentnej a bezpečnej spoločnosti zameranej na človeka. Európa musí zaujať ambiciózny prístup a v plnej miere využívať príležitosti, ktoré ponúka digitalizácia, a zároveň riadiť riziká a výzvy, ktoré prináša. Digitalizácia sa týka všetkých oblastí našej spoločnosti a musí sa systematicky zohľadňovať. V tejto súvislosti sa odkázalo na Európske vyhlásenie o digitálnych právach a zásadách v digitálnom desaťročí a navrhlo sa zväziť možný budúci vývoj digitálnej listiny práv.

Ruská agresia na Ukrajine len potvrdzuje mnohé prvky, ktorými sa návrhy zaoberajú, ako je potreba digitálnej suverenity, zvýšená pozornosť venovaná kybernetickej obrane a ochrana pred dezinformáciami. Dokazuje tiež, že súčasné konflikty majú dôsledky v digitálnej oblasti a vyvolávajú nové otázky, ako sú dlhodobé dôsledky zneužitia osobných informácií a nezákonné používanie týchto údajov v budúcnosti.

## 31. Návrh: Prístup k digitálnej infraštruktúre

Cieľ: Rovnaký prístup k internetu je základným právom každého európskeho občana. Navrhujeme, aby mal každý v Európe účinný prístup k internetu a digitálnym službám a aby sa posilnila suverenita digitálnej infraštruktúry EÚ uplatňovaním týchto opatrení:

Opatrenia:<sup>85</sup>

1. Investície do vysokokvalitných a inovatívnych európskych digitálnych infraštruktúr (vrátane rozvoja sietí 5G a 6G v Európe) (odporúčania 40 a 47 ECP 1 a 1 holandského národného kontaktného miesta).
2. Zabezpečiť rýchly, cenovo dostupný, bezpečný a stabilný prístup k internetu v celej Únii vrátane roamingu, pričom prioritou bude vytvorenie internetového pripojenia v „bielych/mŕtvych oblastiach“, vo vidieckych oblastiach a v odľahlých a okrajových oblastiach s cieľom riešiť digitálnu priepasť medzi členskými štátmi a v rámci nich a zabezpečiť, aby sa na nikoho nezabudlo (odporúčania 17 a 47 ECP 1 a 1 holandského národného kontaktného miesta).
3. Pokrok v zavádzaní digitálnej a elektrickej infraštruktúry vo verejných a súkromných priestoroch, ktoré umožňujú používanie elektrických a autonómnych vozidiel (rozprava v pracovnej skupine).<sup>86</sup>
4. Prijatť opatrenia na zabezpečenie spravodlivej a otvorenej hospodárskej súťaže a zabrániť monopolom, závislosti od dodávateľov, koncentracii údajov a závislosti od tretích krajín, pokiaľ ide o infraštruktúru a služby; Zlepšenie trhov z pohľadu spotrebiteľa (odporúčanie ECP 1 č. 17).
5. Urobiť z detí, rodín, starších ľudí a zraniteľných skupín prioritu, pokiaľ ide o prístup k internetu a IT vybaveniu vrátane prístupu k vzdelávaniu, verejným službám a zdravotnej starostlivosti (odporúčanie ECP1 č. 17 a diskusia pracovnej skupiny).
6. Zlepšiť úplný digitálny prístup občanov a podnikov k základným verejným a súkromným službám, napr. administratívnym postupom, a zabezpečiť prístup ku všetkým takýmto službám a ich podporu, napr. prostredníctvom podporných

služieb (diskusia v pracovnej skupine, viacjazyčná digitálna platforma).

7. Harmonizovať vysokokvalitné digitálne normy a zlepšiť bezpečnú mobilitu údajov s cieľom uľahčiť cezhraničnú interoperabilitu (diskusia v pracovnej skupine, viacjazyčná digitálna platforma).
8. Zamyslieť sa nad environmentálnymi vplyvmi digitálnej infraštruktúry a digitalizácie s

cieľom zabezpečiť udržateľnosť digitálnej transformácie a prechod na zelenú digitálnu spoločnosť (diskusia v pracovnej skupine, viacjazyčná digitálna platforma).

- 85 Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: Európska panelová diskusia občanov 1 (ECP 1): 17, 40, 47; Holandská národná panelová diskusia občanov č. 1.
- 86 Pokiaľ ide o infraštruktúru pre elektrické vozidlá, pozri odkaz na odporúčanie 38 ECP3.

## 32. Návrh: Digitálne znalosti a zručnosti, ktoré posilňujú postavenie ľudí

**Cieľ:** Navrhujeme, aby EÚ zabezpečila, že všetci európski občania budú môcť využívať výhody digitalizácie tým, že im umožní získať potrebné digitálne zručnosti a príležitosti, a to vykonávaním týchto opatrení:

Opatrenia:<sup>87</sup>

1. Zabezpečiť prístup k odbornej príprave a vzdelávaniu, a to aj na školskej, formálnej a neformálnej úrovni, k digitálnym zručnostiam a poznatkom počas celého života, vychádzajúc z existujúcich iniciatív na európskej úrovni, s osobitným dôrazom na začlenenie osôb patriacich k zraniteľným skupinám a starších ľudí, ako aj na posilnenie digitálnych zručností detí spôsobom, ktorý je zlučiteľný s ich dobrým rozvojom, a na riešenie digitálnych nerovností vrátane digitálnej rodovej priepasti (odporúčanie EPO 8 1, talianske odporúčanie 5.2 o národných kontaktných miestach a diskusia pracovnej skupiny).
2. Zabezpečiť inteligentné využívanie internetu nabádaním členských štátov, aby zaviedli odbornú prípravu v oblasti digitálnych zručností pre všetky vekové skupiny s harmonizovanými programami a obsahom na európskej úrovni, napríklad v oblasti internetových rizík a príležitostí, online práv používateľov a netikety (odporúčanie ECP 1 47 a diskusia pracovnej skupiny).
3. Prijatť všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby digitalizácia spoločnosti nevyklúčovala starších ľudí a aby im bola dostupná technológia, a to podporou programov a iniciatív v tejto oblasti, ako sú kurzy prispôbosené ich

potrebám. Zároveň by sa malo zabezpečiť, aby základné služby boli prístupné aj osobne a nedigitálnym spôsobom (odporúčania EPO 1 34 a 47).

4. Zaviesť európsku certifikáciu digitálnych zručností v školách, ktorá pripraví mladých ľudí na budúci trh práce (odporúčanie 8 ECP 1).
5. Vykonávať koordinované iniciatívy v oblasti odbornej prípravy na úrovni EÚ s cieľom rekvalifikovať a zvyšovať úroveň zručností pracovníkov, aby si udržali konkurencieschopnosť na trhu práce, pričom sa zohľadnia aj a predovšetkým zručnosti a kvalifikácie potrebné v malých a stredných podnikoch, ako aj s cieľom vyškoliť digitálnych špecialistov (odporúčanie ECP 1 č. 8 a diskusia pracovnej skupiny).
6. Podporovať existujúce digitálne platformy, ktoré spájajú občanov so zamestnávateľmi a pomáhajú im nájsť si prácu v EÚ, ako je EURES (odporúčanie ECP 1 č. 8).
7. Zvýšiť investície a úsilie na podporu digitalizácie vzdelávania vrátane vysokoškolského vzdelávania (diskusia v pracovnej skupine/viacjazyčnej digitálnej platforme).

- 87 Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: Európska panelová diskusia občanov 1

### **33. Návrh: Bezpečná a dôveryhodná digitálna spoločnosť – kybernetická bezpečnosť a dezinformácie**

**Cieľ:** Navrhujeme, aby EÚ v záujme vytvorenia bezpečnej, odolnej a dôveryhodnej digitálnej spoločnosti zabezpečila účinné a rýchle vykonávanie existujúcich právnych predpisov a mala viac právomocí na posilnenie kybernetickej bezpečnosti, boj proti nezákonnému obsahu a počítačovej kriminalite, boj proti kybernetickým hrozbám zo strany neštátnych subjektov a autoritárskych štátov a riešenie ich dôsledkov, ako aj na boj proti dezinformáciám, a to uplatňovaním týchto opatrení:

Opatrenia:<sup>88</sup>

1. Posilniť kapacitu Europolu/Európskeho centra boja proti počítačovej kriminalite, pokiaľ ide o finančné a ľudské zdroje, umožniť proaktívnejší prístup k boju proti počítačovej kriminalite a posilniť spoločné európske spôsobilosti v oblasti kybernetickej obrany proti rozsiahlym útokom, a to aj lepšou spoluprácou (odporúčanie ECP 39 1, litovské odporúčanie NCP 2.6 a holandské odporúčanie NCP 1 a diskusia pracovnej skupiny).
2. Prijatť potrebné opatrenia na prípravu na rozsiahle útoky a narušenia služieb a na ich rýchle prekonanie, napríklad zabezpečením odolnej infraštruktúry a alternatívnych komunikačných kanálov (diskusia v pracovnej skupine).
3. Zabezpečiť podobné sankcie a ich rýchle a účinné presadzovanie v členských štátoch v prípade počítačovej kriminality prostredníctvom lepšej koordinácie miestnych, regionálnych a vnútroštátnych centier a orgánov kybernetickej bezpečnosti (odporúčanie EPO 1 č. 39).
4. Zlepšenie digitálnych znalostí a kritického myslenia ako prostriedku na boj proti dezinformáciám, online hrozbám a nenávisťným prejavom, ako aj falošným rozhraniam a preferenčným cenám (diskusia v pracovnej skupine).
5. Boj proti dezinformáciám prijatím právnych predpisov a usmernení, ktorými sa zabezpečí, aby online platformy a spoločnosti prevádzkujúce sociálne médiá riešili svoju zraniteľnosť voči dezinformáciám a uplatňovali opatrenia v oblasti transparentnosti, napríklad vrátane algoritmov založených na umelej inteligencii, ktoré môžu zdôrazniť spoľahlivosť informácií na sociálnych médiách a nových médiách tým, že používateľovi poskytnú overené zdroje informácií. Ak sa používajú algoritmy, za konečnú kontrolu v rozhodovacích procesoch by mali byť zodpovední ľudia (odporúčanie ECP1 č. 46 a diskusia pracovnej skupiny).
6. Podporovať digitálne platformy, ktoré prispievajú k pluralite médií a poskytujú zdroje a iniciatívy na posúdenie spoľahlivosti a nestrannosti informácií z tradičných médií (televízia, tlač, rádio) a iných médií pri plnom dodržiavaní zásady slobody médií a na poskytovanie informácií občanom o kvalite informácií (odporúčanie ECP 1 46).

---

88 Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: Odporúčania č. 39 a 46 európskej panelovej diskusie občanov č. 1 (ECP 1) a odporúčania č. 2.6 národnej panelovej diskusie občanov Litvy a č. 1 národného panelového diskusie občanov Holandska.

## 34. Návrh: Bezpečná a dôveryhodná digitálna spoločnosť – ochrana údajov

**Cieľ:** Podporujeme dátovú suverenitu ľudí, lepšiu informovanosť a účinnejšie vykonávanie a presadzovanie existujúcich pravidiel ochrany údajov s cieľom posilniť kontrolu ľudí nad ich údajmi a obmedziť zneužívanie údajov uplatňovaním týchto opatrení:

Opatrenia:<sup>89</sup>

1. Lepšie vysvetliť pravidlá ochrany údajov (GDPR), zvýšiť transparentnosť a zlepšiť komunikáciu vypracovaním hlavných zásad pre texty s informovaným súhlasom, ktoré používajú jednoduchý, jasný a zrozumiteľný jazyk pre všetkých, vrátane vizuálnejšej prezentácie súhlasu s použitím údajov spolu s informačnou kampaňou, ako aj zabezpečiť, aby prevádzkovatelia údajov mali potrebné zručnosti a poskytovali poradenstvo tým, ktorí potrebujú pomoc (odporúčania 42 a 45 ECP 1 a 2 holandského národného kontaktného miesta).
2. Zabezpečiť presadzovanie súčasného zákazu štandardného súhlasu s opakovaným použitím alebo ďalším predajom údajov (odporúčanie ECP 1 42).
3. Zabezpečiť, aby sa žiadostiam používateľov o definitívne vymazanie údajov vyhovel v stanovenej lehote (odporúčanie ECP 1 42).
4. Poskytnúť používateľom jasné a stručné informácie o tom, ako a kto budú údaje používať (ECP 1 odporúčanie 42)
5. Zabezpečiť, aby spoločnosti z krajín mimo EÚ dodržiavali pravidlá EÚ v oblasti ochrany údajov (odporúčania ECP 1 42 a 43).
6. Podpora vytvorenia certifikačného systému na úrovni Únie, ktorý by prístupným, jasným a jednoduchým spôsobom osvedčoval súlad so všeobecným nariadením o ochrane údajov, bol viditeľný na webových sídlach a platformách a mal by ho vydávať nezávislý certifikačný orgán na európskej úrovni. Nemalo by to predstavovať neprimeranú záťaž pre malé a stredné podniky (odporúčanie ECP1 č. 44 a diskusia pracovnej skupiny).
7. Zabezpečiť účinnú a včasnú pomoc občanom, ktorí sa stretnú s ťažkosťami pri namietaní proti spracovaniu ich údajov alebo pri odvolaní ich súhlasu. Na tento účel je na európskej úrovni potrebné lepšie vymedziť rušivé správanie a vypracovať hlavné zásady a mechanizmy, ktoré občanom umožnia namietat proti spracúvaniu ich údajov a dosiahnuť ich vymazanie, ako aj identifikovať a sankcionovať podvodníkov (odporúčanie ECP 1 43 a diskusia pracovnej skupiny).
8. Stanoviť sankcie vrátane pokuty úmernej obratu spoločností a obmedzeniam ich činností, napr. dočasné alebo definitívne zákazy nežiaduceho spracúvania údajov, a pomôcť európskemu dozornému úradníkovi pre ochranu údajov a národným agentúram zabezpečiť ich vykonávanie (odporúčania ECP 1 42 a 43 a diskusia pracovnej skupiny).

<sup>89</sup> Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: Odporúčania 42, 43, 44 a 45 európskej panelovej diskusie občanov 1 (ECP 1) a odporúčanie 2 národnej panelovej diskusie občanov Holandska.

## 35. Návrh: Digitálne inovácie na posilnenie sociálneho a udržateľného hospodárstva

**Cieľ:** Navrhujeme, aby EÚ podporovala opatrenia v oblasti digitalizácie, ktoré spravodlivým a udržateľným spôsobom posilňujú hospodárstvo a jednotný trh, zvyšujú konkurencieschopnosť Európy v oblasti technológií a inovácií, zlepšujú jednotný digitálny trh pre podniky všetkých veľkostí a stavajú Európu do globálneho popredia digitálnej transformácie a digitalizácie zameranej na človeka, a to uplatňovaním týchto opatrení:

Opatrenia:<sup>90</sup>

1. Zaviesť alebo posilniť existujúce právne predpisy o „mobilnej práci (zameranej na človeka)“, pričom sa zohľadní jej vplyv na fyzické a duševné zdravie pracovníkov, napríklad zabezpečením práva na odpojenie sa. Prístup „zameraný na človeka“ predpokladá zásadu „kontroly človekom“ (odporúčanie EPO 1 7 a diskusia pracovnej skupiny).<sup>91</sup>
2. Na úrovni EÚ prijať právne predpisy s cieľom motivovať spoločnosti, aby boli sociálne zodpovedné, a zachovať kvalitné „mobilné pracovné miesta“ v Európe, čím sa zabráni premiestneniu týchto pracovných miest do krajín s nižšími nákladmi. Stimuly môžu mať finančnú povahu a/alebo ovplyvniť imidž spoločnosti a mali by zohľadňovať medzinárodne uznávané environmentálne a sociálne kritériá a kritériá v oblasti správy a riadenia (ESG). Na tento účel by EÚ mala zriadiť pracovnú skupinu zloženú z odborníkov zo všetkých zainteresovaných strán s cieľom preskúmať a posilniť tieto právne predpisy (odporúčanie EPO 1 č. 7).
3. zabezpečiť ľudskú kontrolu nad rozhodovacími procesmi využívajúcimi umelú inteligenciu na pracovisku a transparentnosť použitých algoritmov, zohľadniť škodlivé účinky neobmedzeného digitálneho dohľadu na pracovisku; informovanie pracovníkov a konzultácie s nimi pred zavedením digitálnych technológií, ktoré ovplyvňujú pracovné podmienky; zabezpečiť, aby nové formy zamestnania, ako je práca pre platformy, boli v súlade s právami pracovníkov a ponúkali primerané pracovné podmienky (rozprava v pracovnej skupine).
4. Prijať iniciatívy na podporu práce na diaľku, napríklad vytvorením kancelárskych priestorov s prístupom k rýchlemu a spoľahlivému internetovému pripojeniu, organizovaním digitálnej odbornej prípravy a poskytovaním zdrojov na ergonomické vybavenie na prácu z domu (odporúčanie ECP 1 17 a diskusia pracovnej skupiny).
5. Vytvoriť verejne prístupnú digitálnu hodnotiacu tabuľku, ktorá vytvorí systém hodnotenia, v ktorom sa znázorní a porovná súčasná úroveň digitalizácie podnikov EÚ (nemecké národné kontaktné miesto).
6. Budovanie silného a konkurencieschopného digitálneho hospodárstva a spravodlivé spoločné využívanie prínosov digitálnej transformácie v celej Európe zameraním sa na technológie a inovácie ako hnacie sily rastu, podporou špičkového výskumu orientovaného na transformáciu, ako aj poskytnutím priestoru pre inovačné ekosystémy vo všetkých regiónoch zlepšením prevádzkového prostredia pre MSP a startupy a spravodlivým prístupom k financovaniu a odstránením právnej alebo inej záťaže, ktorá bráni cezhraničným činnostiam (odporúčanie talianskeho národného kontaktného miesta 1.3, diskusia pracovnej skupiny a viacjazyčná digitálna platforma). budovanie dátovej infraštruktúry založenej na európskych hodnotách, uplatňovať zásady „najskôr digitálne“ a „jednotný prenos informácií“ a uľahčovať digitálny a bezpečný prístup k údajom pre inovácie a podniky; podpora digitalizácie verejných služieb (diskusia v pracovnej skupine a viacjazyčná digitálna platforma). Naplno využiť potenciál dôveryhodného a zodpovedného využívania umelej inteligencie a využiť potenciál technológie blockchainu a cloudových služieb vymedzením záruk a noriem, ktoré zabezpečia transparentnosť a interoperabilitu, vytvoria dôveru, uľahčia používanie a vylúčia diskriminačné alebo neobjektívne algoritmy (diskusia v pracovnej skupine a na viacjazyčnej digitálnej platforme).
9. Podporovať systém FOSS, jeho využívanie vo vzdelávaní a odbornej príprave a bezplatný prístup k výskumu a softvéru financovanému z verejných zdrojov (diskusia pracovnej skupiny a viacjazyčná digitálna platforma).
10. Zaviesť spoločnú európsku digitálnu identitu s cieľom uľahčiť cezhraničné digitálne transakcie a služby prostredníctvom rámca európskych noriem a hlavných zásad, ktoré poskytujú potrebné záruky (diskusia v pracovnej skupine a viacjazyčnej digitálnej platforme).

11. Posúdiť, či by bolo možné digitalizovať informácie o spotrebiteľských a potravinových výrobkoch prostredníctvom štandardizovanej európskej aplikácie, ktorá by umožnila prístup k informáciám používateľsky ústretovejším spôsobom a poskytla by dodatočné informácie o

výrobkoch a výrobnom reťazci (odporúčanie ECP 1 16).

- 90 Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: Európska panelová diskusia občanov č. 1 (ECP 1) č. 7, 16 a 17 a národné panelové diskusie občanov Nemecka a Talianska č. 1.3.
- 91 Bude sa diskutovať v súvislosti s návrhmi pracovnej skupiny pre silnejšie hospodárstvo.



## „Európska demokracia“

### 36. Návrh: Informácie pre občanov, účasť a mládež

**Cieľ:** zvýšenie účasti občanov a zapojenia mládeže do demokracie na úrovni EÚ s cieľom vytvoriť „plnú občiansku skúsenosť“ pre Európanov; zabezpečiť, aby sa zohľadnili ich názory, a to aj mimo volebných období, a aby ich účasť bola skutočná. Preto je potrebné určiť, ktorá forma účasti je pre každú tému najvhodnejšia, napríklad:

1. Vytvorením nových mechanizmov účasti občanov a zefektívnením existujúcich mechanizmov v súlade s európskym *acquis* pri súčasnom zlepšení komunikácie o všetkých týchto mechanizmoch. V ideálnom prípade by sa všetky informácie o participatívnych priestoroch mali zhrnúť<sup>92</sup> na komplexnej oficiálnej webovej stránke s rôznymi funkciami.<sup>93</sup> Mal by sa vytvoriť mechanizmus na monitorovanie politických a legislatívnych iniciatív vyplývajúcich z procesov participatívnej demokracie.<sup>94</sup> Všetky participatívne mechanizmy by mali osloviť celú populáciu s cieľom osloviť rôzne cieľové skupiny. Pozornosť by sa mala venovať obsahu, témam a zručnostiam moderátorov. Takéto mechanizmy by mali byť založené na analýze účinkov predmetných opatrení, najmä na ženy a zraniteľné osoby.<sup>95</sup>
2. Zvýšenie frekvencie online a offline interakcií medzi inštitúciami EÚ a občanmi rôznymi prostriedkami s cieľom zabezpečiť, aby sa občania mohli zúčastňovať na procese tvorby politik EÚ, vyjadrovať svoje názory a získavať spätnú väzbu, a vypracovanie charty o účasti občanov pre úradníkov EÚ.<sup>96</sup>
3. Navrhnuť používateľsky ústretovú digitálnu platformu, na ktorej by sa občania – a najmä mladí ľudia – mohli podeliť o svoje nápady, klásť otázky zástupcom európskych inštitúcií a vyjadrovať svoje názory na dôležité európske otázky, ako aj na legislatívne návrhy. Takisto by sa mala stanoviť možnosť organizovať online prieskumy na tejto platforme.<sup>97</sup>
4. Zlepšenie a harmonizácia existujúcich mechanizmov na európskej, vnútroštátnej a miestnej úrovni s cieľom zvýšiť ich bezpečnosť, prístupnosť, viditeľnosť a inkluzívnosť.<sup>98</sup>
5. Zapojením organizácií občianskej spoločnosti, regionálnych a miestnych orgánov a existujúcich orgánov, ako je Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) a Výbor regiónov (VR),<sup>99</sup> do procesov účasti občanov.<sup>100</sup>
6. Vytvorením systému predstaviteľov miestnych zastupiteľstiev EÚ s cieľom priblížiť európske inštitúcie európskym občanom.<sup>101</sup>
7. Pravidelným zvolávaním zhromaždení občanov na právne záväznom základe práva EÚ. Účastníci sa vyberú žrebovaním podľa kritérií reprezentatívnosti a účasť sa bude dôrazne podporovať. V prípade potreby odborníci poskytnú členom zhromaždenia relevantné informácie pre ich rokovania. Ak inštitúcie nezohľadnia závery týchto zhromaždení, musia svoje rozhodnutie odôvodniť.<sup>102</sup> Je dôležité, aby volení zástupcovia pred prijatím politických rozhodnutí konzultovali s občanmi a občianskou spoločnosťou a zohľadnili ich príspevky. Európska únia je založená na zastupiteľskej demokracii: Vo voľbách do Európskeho parlamentu občania vysielajú svojim zástupcom jasný odkaz a nepriamo hovoria o politikách EÚ.<sup>103</sup>
8. poskytovanie posilnenej štrukturálnej finančnej alebo inej podpory občianskej

spoločnosti, najmä mládeži, a miestnym orgánom pri zriaďovaní miestnych rád mládeže;<sup>104</sup> zapojenie občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov by mohlo byť plnohodnotným pilierom akčného plánu pre európsku demokraciu a občianskej spoločnosti by sa mohla venovať osobitná stratégia.<sup>105</sup>

9. zavedenie „kontroly mládeže“ právnych predpisov, ktorá by zahŕňala posúdenie vplyvu a mechanizmus konzultácií so zástupcami mládeže, ak by právne predpisy mohli mať vplyv na mladých ľudí.<sup>106</sup>

10. posilnením spolupráce medzi zákonodarcami EÚ a organizáciami občianskej spoločnosti s cieľom využiť ich väzby medzi subjektmi s rozhodovacou právomocou a občanmi.<sup>107</sup>

11. Zhrnutie bodov týkajúcich sa účasti občanov na Európskej charte príspevku občanov k európskym záležitostiam.

---

92 Zmeny a doplnenia č. 3A a 3B pracovnej skupiny.

93 odporúčania 32 a 37 európskej panelovej diskusie občanov 2 (ECP 2); Národné panely BE, FR a NL.

94 Národný panel FR.

95 Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 8 pracovnej skupiny, stručnejšie znenie.

96 Odporúčanie EPO č. 29 2.

97 odporúčania EPO2 č. 19 a 32; Národné panely BE a FR a zástupca DK pre národné podujatia.

98 Národný panel BE.

99 Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 7B pracovnej skupiny.

100 Národný panel BE.

101 Záverečná správa spoločnosti Kantar, s. 85.

102 Odporúčanie EPO2 č. 39; č. 3 národného panelu BE.

103 Pozmeňovací návrh pracovnej skupiny č. 10A, stručnejšie znenie.

104 Zástupca DK pre vnútroštátne podujatia.

105 Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 54C pracovnej skupiny.

106 Zástupca DK pre vnútroštátne podujatia.

107 Zástupca DK pre vnútroštátne podujatia.

### 37. Návrh: Informácie pre občanov, účasť a mládež a)

**Cieľ:** zvýšenie zrozumiteľnosti a prístupnosti Európskej únie, posilnenie spoločnej európskej identity, najmä:

1. <sup>108</sup>Zabezpečenie minimálneho množstva výučby o Európskej únii, najmä o jej demokratických procesoch, bez zanedbávania histórie európskej integrácie

a európskeho občianstva. Ľudia všetkých vekových kategórií by mali mať možnosť využívať takéto programy, ktoré by mali byť navrhnuté atraktívnym a vekovo

primeraným spôsobom, napríklad vypracovaním osobitných učebných osnov a učebných materiálov pre deti, školy<sup>109</sup> a organizácie občianskej spoločnosti pôsobiace v oblasti neformálneho vzdelávania.<sup>110</sup>

2. Zabezpečením inkluzívneho prístupu všetkých občanov k spoľahlivým informáciám o Únii. Európske inštitúcie by mali používať prístupnejší jazyk a vyhýbať sa používaniu byrokratického žargónu vo svojej komunikácii pri zachovaní kvality a technickej úrovne poskytovaných informácií a prispôbiť informácie rôznym komunikačným kanálom a profilom príjemcov.<sup>111</sup> Mali by zväžiť napríklad vytvorenie mobilnej aplikácie prezentujúcej informácie o politikách Únie v zrozumiteľnom jazyku.<sup>112</sup> Osobitné úsilie by sa malo vynaložiť na oslovenie mladých ľudí na sociálnych médiách, ale aj prostredníctvom mládežníckych hnutí a rôznych „veľvyslancov“ (organizácií a jednotlivcov), ktorí vysvetľujú<sup>113</sup> európsky projekt.<sup>114</sup>
3. Zvýšiť využívanie umelej inteligencie a technológií strojového prekladu na prekonanie jazykovej<sup>115</sup> bariéry a<sup>116</sup> zabezpečiť, aby boli všetky digitálne nástroje prístupné osobám so zdravotným postihnutím<sup>117</sup> a ľahko použiteľné.
4. Obrana a podpora slobody, plurality a nezávislosti médií a nabádanie médií vrátane verejnoprávnych vysielateľov, verejných spravodajských agentúr a európskych médií, aby pravidelnejšie pokrývali európske záležitosti a zároveň rešpektovali ich slobodu a nezávislosť, aby bolo takéto spravodajstvo pravidelné a komplexné vo všetkých členských štátoch EÚ,<sup>118</sup> zintenzívnenie úsilia v boji proti dezinformáciám a zahraničnému zasahovaniu a ochrana novinárov.<sup>119</sup>
5. Priblížiť Európu občanom posilnením miestnych kontaktných<sup>120</sup> miest a špecializovaných centier (ďalej len „Domy Európy“), ktoré by občanom poskytovali zdroje, informácie a poradenstvo o európskych otázkach, vypočuli si ich obavy

a diskutovali so združeniami s cieľom pomôcť vrátiť názory občanov späť na európsku úroveň.<sup>121</sup>

6. Podniknutím ďalších krokov na posilnenie spoločnej identity Európanov, napríklad prostredníctvom fondu EÚ, ktorý by podporoval online a offline interakcie (ako sú výmenné programy, panely alebo stretnutia) rôznej dĺžky medzi občanmi EÚ, organizovaním európskych športových podujatí, vytváraním spoločných tímov alebo tým, že by sa 9. máj (Deň Európy) stal ďalším štátnym sviatkom<sup>122</sup> pre všetkých európskych občanov.<sup>123</sup>

---

108Pozmeňovací návrh pracovnej skupiny č. 15A, kompromisné znenie.

109odporúčania EPO2 č. 24, 36 a 38; BE národný panel.

110Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 16C pracovnej skupiny.

111 Odporúčanie EPO2 č. 33; Národné panely BE, FR a NL.

112Odporúčanie EPO č. 26 2.

113Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 17 pracovnej skupiny.

114Národný panel BE.

115Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 18A pracovnej skupiny.

116Odporúčanie EPO2 č. 25.

117Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 18B pracovnej skupiny.

118Odporúčanie EPO2 č. 31; Národné panely BE a NL.

119Pozmeňujúce a doplňujúce návrhy pracovnej skupiny č. 19A, prepracovanie s cieľom vytvoriť primeranejší text.

120Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 21 pracovnej skupiny, kompromis.

121Národné panely BE a FR.

122 Pozmeňujúci a doplnujúci návrh č. 23B  
pracovnej skupiny.

123 Odporúčanie EPO2 č. 27; BE národný panel.

### 38. Návrh: Demokracia a voľby

Cieľ: Posilnenie európskej demokracie posilnením jej základov, povzbudením občanov k účasti na európskych voľbách, podporou nadnárodných diskusií o európskych otázkach a zabezpečením silného prepojenia medzi občanmi a ich volenými zástupcami, najmä prostredníctvom:

1. Zabezpečenie ochrany európskych hodnôt zakotvených v zmluvách vrátane právneho štátu a silného sociálneho modelu,<sup>124</sup> ktoré tvoria jadro európskej demokracie. Vo vzťahoch so zvyškom sveta by EÚ mala uprednostňovať spoločné demokratické hodnoty v pohraničných krajinách. Až po dosiahnutí tohto cieľa sa bude môcť prostredníctvom diplomacie a dialógu stať veľvyslankyňou nášho demokratického modelu v krajinách, ktoré majú kapacity a vôľu ho dosiahnuť.<sup>125</sup>
2. Zavedením možnosti výnimočne zvolať referendum v celej Únii z iniciatívy Európskeho parlamentu, ak sa ukáže, že téma je mimoriadne dôležitá pre všetkých európskych občanov.<sup>126</sup>
3. Zmenou volebného zákona Európskej únie s cieľom harmonizovať podmienky volieb do Európskeho parlamentu (vek volebnej väčšiny, dátum volieb, požiadavky na volebné obvody, kandidátov, politické strany a ich financovanie), ako aj prechodom na celoeurópske alebo nadnárodné zoznamy<sup>x</sup> zahŕňajúce kandidátov z rôznych členských štátov po zohľadnení<sup>127</sup> názorov občanov členských štátov na túto otázku.<sup>128</sup>
- Niektorí poslanci Európskeho parlamentu by mali byť volení na celoeurópskych zoznamoch, zatiaľ čo iní by sa vyberali na úrovni členských štátov.<sup>129</sup>
- Reforma by sa mala zamerať aj na uľahčenie digitálnych spôsobov hlasovania<sup>130</sup> a zabezpečenie skutočného práva osôb so zdravotným postihnutím voliť.<sup>131</sup>
4. Posilnením väzieb medzi občanmi a ich volenými zástupcami pri zohľadnení

vnútroštátnych špecifik: občania chcú mať pocit, že poslanci Európskeho parlamentu a poslanci národných parlamentov sú im blízki, a riešiť svoje obavy konkrétnymi opatreniami.<sup>132</sup> Je to univerzálny problém a ľudia všetkých vekových kategórií by sa mali zapojiť.<sup>133</sup>

- Európski občania by mali mať väčšiu váhu pri voľbe predsedu Komisie. To by sa mohlo dosiahnuť prostredníctvom priamej voľby predsedu Komisie<sup>134</sup> alebo prostredníctvom systému vedúcich kandidátov.<sup>xi</sup>
- Európsky parlament by mal mať právo legislatívnej iniciatívy navrhovať témy<sup>135</sup> na

XI Pozícia Parlamentu: vedúci predstaviteľ európskej politickej strany s najvyšším počtom hlasov vo voľbách do Európskeho parlamentu a podporou väčšiny poslancov Európskeho parlamentu by mal byť zvolený za predsedu Európskej komisie. V prípade, že sa neobjaví žiadna koalícia väčšina, pozícia by sa mala vrátiť na ďalšiu hornú časť zoznamu. Na tento účel by európske politické strany mohli nominovať kandidátov na predsedníctvo Komisie. Paulo Rangel: na posilnenie procesu navrhovania hlavných kandidátov by sa mali úlohy Európskeho parlamentu a Európskej rady zvrátiť, čo by znamenalo zmeny zmluvy: predsedu Komisie navrhne Parlament a schváli Európska rada. MNP (záverečná správa z Kantaru: „skupina príspevkov sa zaoberá voľbou predsedu Komisie a vymenovaním komisárov vrátane systému vedúcich kandidátov.“) EYE, s. 23: Kandidáti na predsedu Komisie by nemali byť volení v rámci zákulisných rokovaní medzi víťaznými stranami. Mali by sme uplatniť systém hlavných kandidátov, v rámci ktorého každá strana pred volebnou kampaňou oznámi kandidáta, ktorý bude predsedom Komisie, ak táto strana získa väčšinu. Aktívnou účasťou na kampani a priamou komunikáciou s európskymi občanmi by budúci predseda mohol byť bližšie k nim“; diskusia v pracovnej skupine.

X Zástupcovia Európskej komisie vysvetlili, že bude potrebné prechodné obdobie, aby sa zabránilo príliš náhlemu vývoju.

diskusiu a potom prijímať texty potrebné na nadviazanie na odporúčania vyplývajúce z rokovaní.<sup>136</sup>

- Európsky parlament by mal rozhodovať o rozpočte EÚ, ako to robia parlamenty na vnútroštátnej úrovni.<sup>XII137</sup>
  - Politické strany, organizácie občianskej spoločnosti a odborové zväzy by mali byť dynamickejšie a prístupnejšie, aby sa občania viac zapájali do európskej demokracie a investovali do nej.<sup>138</sup> Podporilo by sa tým aj začlenenie európskych otázok do verejných diskusií organizovaných politickými stranami, organizáciami občianskej spoločnosti a sociálnymi partnermi, či už pred voľbami do Európskeho parlamentu, alebo vzhľadom na celoštátne, regionálne alebo miestne voľby.<sup>139</sup>
5. Demokracia je stelesnená v inštitúciách a spoločnosti vo všeobecnosti, a to aj na pracovisku prostredníctvom sociálnych partnerov.<sup>140</sup>

---

XII Rada sa domnieva, že tento návrh nie je založený na odporúčaní občanov. Preto nie je v súlade s dohodnutou metodikou. Pozri aj pozíciu občianskej zložky vyjadrenú na strane 42.

124Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 25C  
pracovnej skupiny.

125Odporúčanie EPO č. 14.

126Odporúčanie EPO č. 18. Pozn.: Zástupcovia občanov vysvetlili, že tento mechanizmus by sa mal navrhnuť a používať opatrne.

127Pozmeňujúce a doplňujúce návrhy č. 28E, 28G a 28H pracovnej skupiny.

128Odporúčanie ECP2 č. 16; NL národný panel č. 20, rozdelený na nadnárodné zoznamy.

129Na základe odporúčania ECP2 č. 16; diskusia v pracovnej skupine.

130Odporúčanie EPO2 č. 19 a viacjazyčná digitálna platforma (MDP).

131EHSV.

132Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 32B  
pracovnej skupiny.

133Odporúčanie EPO2 č. 36; Národné panely delegácií BE a FR.

134národný panel FR („Voľba predsedu Európskej komisie vo všeobecných voľbách“); MNP (záverečná správa z Kantaru: skupina

---

príspevkov sa zaoberá priamou voľbou predsedu Komisie občanmi).

135Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 34C  
pracovnej skupiny.

136BE národný panel (3.2), FR národný panel (11) MNP (Kantarova záverečná správa: „Pokiaľ ide o Európsky parlament, prispievatelia najčastejšie žiadajú, aby mu bola udelená skutočná právomoc legislatívnej iniciatívy“).

137MNP (záverečná správa z Kantaru: „Pokiaľ ide o Európsky parlament, (...) existujú aj žiadosti o udelenie rozpočtových právomocí Parlamentu“).

138MNP (záverečná správa z Kantaru: „Podľa iného príspevku by strany mali byť prístupnejšie pre ľudí z rôznych kultúrnych alebo sociálno-ekonomických prostredí“).

139VR v pracovnej skupine.

140Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 38 pracovnej skupiny, kompromisné znenie.

## 39. Návrh: Rozhodovací proces EÚ

**Ciel': Zlepšiť rozhodovací proces Únie s cieľom zabezpečiť jej schopnosť konať, pričom sa zohľadnia záujmy každého členského štátu a zabezpečiť sa transparentný a zrozumiteľný proces pre občanov, a to najmä:**

1. Preskúmanie pravidiel rozhodovania a hlasovania v európskych inštitúciách. Otázka jednomyseľného hlasovania si zasluhuje osobitnú pozornosť, pretože veľmi sťažuje dosiahnutie dohody. Mala by sa zabezpečiť spravodlivosť pri vážení hlasov, aby sa chránili záujmy malých krajín.<sup>141</sup>
- Všetky rozhodnutia, ktoré sa v súčasnosti prijímajú jednomyseľne, by sa v budúcnosti mali prijímať kvalifikovanou väčšinou. Jedinou výnimkou by malo byť prijatie nových členských štátov do Európskej únie a zmena základných zásad Únie zakotvených v článku 2 Zmluvy o Európskej únii a v Charte základných práv Európskej únie.<sup>142</sup>
2. Zabezpečením transparentnosti v rozhodovacom procese, umožnením, aby nezávislí pozorovatelia občanov pozorne monitorovali tento proces, uplatňovaním širšieho práva na prístup k dokumentom<sup>143</sup> a nadviazaním užších väzieb a posilneného dialógu medzi občanmi a európskymi inštitúciami na tomto základe.<sup>144</sup>
- EÚ musí zlepšiť transparentnosť svojho rozhodovacieho procesu a inštitúcií. Napríklad zasadnutia Rady a Európskeho parlamentu vrátane hlasovaní by sa mali šíriť online rovnakým spôsobom. To by umožnilo zainteresovaným občanom monitorovať tvorbu politík EÚ a brať tvorcov politík na zodpovednosť.<sup>145</sup> Posilniť by sa mali aj vyšetrovacie právomoci Európskeho parlamentu.<sup>146</sup> Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 44A pracovnej skupiny.
- Rozhodovací proces EÚ by sa mal ďalej rozvíjať, aby sa doň zapojilo viac národných, regionálnych a miestnych zástupcov, sociálnych partnerov a organizácií občianskej spoločnosti.<sup>147</sup> Mala by sa posilniť medziparlamentná spolupráca a dialóg. Európsky parlament by mal tiež užšie zapojiť národné parlamenty do európskeho legislatívneho postupu, napríklad ich pozývaním na vypočutia.<sup>148</sup> Okrem toho by bolo užitočné výraznejšie zapojiť orgány na nižšej ako celoštátnej úrovni a VR, aby sa lepšie zohľadnili ich skúsenosti s vykonávaním právnych predpisov EÚ.<sup>149</sup>
3. Zvážením zmeny názvu európskych inštitúcií s cieľom objasniť funkciu a úlohu každého z nich v rozhodovacom procese EÚ v očiach občanov.<sup>150</sup>
- Rozhodovací proces Únie by mal byť založený na jasnejšej a zrozumiteľnejšej štruktúre, ktorá pripomína vnútroštátne systémy<sup>151</sup> a výslovne naznačuje rozdelenie právomocí medzi európske inštitúcie a členské štáty.<sup>152</sup>
- Napríklad Rada Európskej únie by sa mohla premenovať na „Senát Únie“ a Európska komisia by sa mohla premenovať na „Výkonnú komisiu Únie“.<sup>153</sup>
4. Posilnením schopnosti Únie dosahovať výsledky v kľúčových oblastiach.<sup>154</sup>
5. Zabezpečenie existencie mechanizmov sociálneho dialógu a konzultácií s občanmi vo všetkých fázach rozhodovacieho procesu EÚ, od posúdenia vplyvu až po návrh a vykonávanie opatrení.<sup>155</sup>
6. Reforma fungovania Európskej únie, a to aj prostredníctvom užšieho zapojenia sociálnych partnerov a organizácií

občianskej spoločnosti. Je potrebné posilniť existujúce štruktúry, aby rozhodovací proces lepšie odrážal potreby a očakávania európskych občanov, ktorí sú stredobodom európskej demokracie. V tejto súvislosti musí mať EHSV k dispozícii prostriedky na to, aby mohol zohrávať dôležitejšiu inštitucionálnu úlohu ako garant a sprostredkovateľ činností participatívnej demokracie, ako je štruktúrovaný dialóg s organizáciami občianskej spoločnosti a panelovými diskusiami občanov. Dynamická občianska spoločnosť má zásadný význam pre demokratický život Únie.<sup>156</sup>

7. Opätovným otvorením diskusie o ústave, ak je to relevantné, s cieľom jasne vymedziť naše hodnoty. Ústava by mohla priniesť väčšiu jasnosť, mobilizovať občanov a dohodnúť sa na pravidlách rozhodovacieho procesu.<sup>157</sup>

141Odporúčanie EPO č. 20 2.

142Odporúčanie EPO č. 21 4.

143Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 43 pracovnej skupiny.

144Odporúčanie EPO2 č. 34; NL národný panel.

145diskusia pracovnej skupiny na základe odporúčania EPO2 č. 34; NL národný panel; MNP (záverečná správa z Kantaru: „Podporuje

sa aj väčšia transparentnosť a účasť občanov na rozhodovacom procese EÚ“.

146Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 44A pracovnej skupiny.

147diskusia pracovnej skupiny (prezentácia národných parlamentov a VR).

148Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 45C pracovnej skupiny.

149Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 46B pracovnej skupiny.

150Odporúčanie EPO2 č. 15.

151diskusia pracovnej skupiny na základe potreby vyjadrenej v odporúčaní EPO2 č. 15 „objasniť funkcie európskych inštitúcií“; MNP (záverečná správa z Kantaru: „Existujú aj [...] návrhy na prehlbenie dvojkomorovej legislatívnej právomoci v EÚ.“)

152Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 48B pracovnej skupiny.

153Odporúčanie EPO2 č. 15.

154Diskusia v pracovnej skupine.

155Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 52A pracovnej skupiny.

156EHSV, kompromisné znenie.

157Odporúčanie EPO 35, francúzsky národný panel a pracovná skupina kombinované pozmeňujúce a doplňujúce návrhy 51C a 51D.

## 40. Návrh: Subsidiarita

1. Aktívna subsidiarita a viacúrovňové riadenie sú základnými zásadami, ak má Európska únia fungovať demokraticky a zodpovedne;<sup>158</sup>

2. EÚ musí preskúmať mechanizmus, prostredníctvom ktorého národné parlamenty skúmajú, či európske legislatívne návrhy zasahujú alebo nezasahujú do vnútroštátnych právomocí; národné parlamenty by mali mať možnosť navrhovať európskym inštitúciám legislatívne iniciatívy. Tieto mechanizmy by sa mali rozšíriť na všetky regionálne parlamenty s legislatívnymi právomocami.<sup>159</sup>

3. VR by sa mal zreformovať, aby sa otvorili primerané kanály na dialóg s regiónmi, mestami a obcami. Mala by zohrávať

dôležitejšiu úlohu<sup>160</sup> v inštitucionálnej štruktúre, pokiaľ ide o témy s územnými dôsledkami.<sup>161</sup>

4. Systematické používanie spoločnej definície subsidiarity, ktorú by schválili všetky európske inštitúcie, by mohlo jasnejšie vymedziť, na akej úrovni (európskej, vnútroštátnej alebo regionálnej) by sa mali prijímať rozhodnutia.<sup>162</sup>
5. Sociálni partneri a organizácie občianskej spoločnosti, ktoré sú kľúčové pre európsku demokraciu, by mali byť lepšie zapojení do rozhodovacieho procesu. Živá spoločnosť je nevyhnutná pre demokratický život Únie.<sup>163</sup>

6. Vyzývame inštitúcie EÚ, aby vykonali závery tejto pracovnej skupiny a zabezpečili ich účinnosť. Mohlo by sa to uskutočniť prostredníctvom existujúcich ustanovení Lisabonskej zmluvy a v prípade potreby prostredníctvom výzvy na začatie európskeho konventu.<sup>164</sup>

158Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 53D pracovnej skupiny.

159diskusia v pracovnej skupine; národných parlamentov.

---

160diskusia v pracovnej skupine; VR a EHSV, Záverečná správa spoločnosti Kantar, s. 85.

161Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 58B pracovnej skupiny.

162Pozmeňujúci a doplňujúci návrh č. 59B pracovnej skupiny.

163diskusia v pracovnej skupine; sociálnych partnerov a iných členov.

164Pozmeňovací návrh pracovnej skupiny č. 63A, kompromisné znenie.



## „Migrácie“

### 41. Návrh: Legálna migrácia

**Cieľ: Posilnenie úlohy EÚ v oblasti legálnej migrácie**

Opatrenia:<sup>165</sup>

1. Spustiť komunikačnú kampaň na európskej úrovni s cieľom zlepšiť informovanosť európskych občanov o sieti EURES (Európska sieť služieb zamestnanosti), imigračnom portáli EÚ a Európskom nástroji na profilovanie zručností pre štátnych príslušníkov tretích krajín a ich častejšie využívanie spoločnosťami EÚ pri náboře (odporúčanie 6).
2. Vytvoriť európsky subjekt pre prístup migrantov na trh práce EÚ alebo, ak to nie je možné, rozšíriť právomoci Európskej siete služieb zamestnanosti (EURES), napr. zlepšiť projekty v rámci partnerstva zameraného na talenty (odporúčanie 7 a diskusia pracovnej skupiny) s možnosťou uspokojiť ponuku zručností a dopyt po nich online v krajine odchodu na základe hodnotiacich kritérií (odporúčanie 9 a diskusia pracovnej skupiny). EÚ by mala nabádať členské štáty, aby zjednodušili proces prijímania a integrácie legálnych migrantov a ich prístup na trh práce EÚ zlepšením interoperability medzi rôznymi dotknutými správnymi orgánmi (diskusia v pracovnej skupine).
3. Zlepšiť fungovanie a vykonávanie smernice o modrej karte s cieľom prilákať zručnosti, ktoré hospodárstvo EÚ potrebuje (odporúčanie 7 a diskusia v pracovnej skupine), s náležitým ohľadom na riziko úniku mozgov (podľa opatrenia 1 návrhu 42).
4. Podporovať vzostupnú konvergenciu pracovných podmienok harmonickým spôsobom v celej únii s cieľom riešiť nerovnosti v pracovných podmienkach, zabezpečiť účinnú európsku politiku migrácie pracovnej sily a chrániť práva pracovníkov. V tejto súvislosti posilniť úlohu odborových zväzov na vnútroštátnej a nadnárodnej úrovni (odporúčanie 28 a diskusia pracovnej skupiny) v spolupráci s organizáciami zamestnávateľov (plenárna diskusia).
5. Zintenzívniť úsilie o informovanie a vzdelávanie občanov členských štátov o otázkach migrácie a integrácie (odporúčanie 30, odporúčanie 9 panelu LT a diskusia v pracovnej skupine).

<sup>165</sup>Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: Európska panelová diskusia občanov č. 4 (ECP 4) č. 6, 7, 9, 28 a 30, Litva č. 9.

## 42. Návrh: Neregulárna migrácia

**Cieľ:** Posilnenie úlohy EÚ v boji proti všetkým formám neregulárnej migrácie a posilnenie ochrany vonkajších hraníc EÚ pri súčasnom dodržiavaní ľudských práv

Opatrenia:<sup>166</sup>

1. Aktívne sa zúčastňovať, napríklad prostredníctvom dohôd o partnerstve, na hospodárskom a sociálnom rozvoji krajín mimo Európskej únie, z ktorých prichádza významný prílev migrantov, s cieľom riešiť základné príčiny migrácie vrátane zmeny klímy. Tieto opatrenia by mali byť transparentné a mali by priniesť hmatateľné výsledky s merateľnými účinkami, ktoré by sa mali jasne oznámiť občanom EÚ (odporúčanie 27, odporúčanie NL 3 a diskusia pracovnej skupiny).
2. Zabezpečiť ochranu všetkých vonkajších hraníc zlepšením transparentnosti a

zodpovednosti agentúry Frontex a posilnením jej úlohy (odporúčanie 8 a diskusia pracovnej skupiny) a prispôbiť právne predpisy EÚ tak, aby lepšie riešili súčasné výzvy neregulárnej migrácie, ako je obchodovanie s ľuďmi, obchodovanie s ľuďmi, sexuálne vykorisťovanie, hybridné útoky páchané štátmi, ktoré zneužívajú migrantov, a porušovanie ľudských práv (odporúčanie LT 10 a diskusia pracovnej skupiny).

---

<sup>166</sup>Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: Európska panelová diskusia občanov č. 4 (ECP 4) č. 8 a 27, Litva č. 10, Holandsko č. 3.

## 43. Návrh: Neregulárna migrácia (a)

**Cieľ:** Jednotné uplatňovanie spoločných pravidiel vo všetkých členských štátoch, pokiaľ ide o prvé prijatie migrantov

Opatrenia:<sup>167</sup>

1. Vypracovať celoeurópske opatrenia na zaistenie bezpečnosti a zdravia všetkých migrantov, najmä tehotných žien, detí, maloletých osôb bez sprievodu a všetkých zraniteľných osôb (odporúčania 10 a 38 a diskusia v pracovnej skupine).
2. Zvýšiť finančnú, logistickú a operačnú podporu EÚ, a to aj miestnym orgánom,

regionálnym rozhodovacím orgánom a organizáciám občianskej spoločnosti, na riadenie prvého prijatia, ktoré môže viesť k integrácii utečencov alebo legálnych migrantov v EÚ a repatriácii neregulárnych migrantov (odporúčanie 35 a diskusia v pracovnej skupine).

---

<sup>167</sup>Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: Európska panelová diskusia občanov č. 4 (ECP 4) č. 10, 35 a 38.

## 44. Návrh: Azyl, integrácia

**Cieľ: Posilnenie úlohy Únie a reforma európskeho azylového systému na základe zásad solidarity a spravodlivého rozdelenia zodpovednosti**

Opatrenia:<sup>168</sup>

1. Prijatť spoločné pravidlá Únie týkajúce sa postupov posudzovania žiadostí o medzinárodnú ochranu v členských štátoch, ktoré sa budú uplatňovať jednotne na všetkých žiadateľov o azyl. Tieto postupy by mali rešpektovať ľudskú dôstojnosť a medzinárodné právo (odporúčanie 29, odporúčania IT 3.8 a 4.4, s. 15 a diskusia v pracovnej skupine). Keďže do prijímania žiadateľov o azyl sú zapojení rôzni aktéri na vnútroštátnej úrovni, EÚ by mala nabádať členské štáty, aby tento proces zjednodušili a urýchlili zlepšením interoperability medzi rôznymi dotknutými správnymi orgánmi a aby zriadili jednotný úrad (jednotné kontaktné miesto alebo jednotné kontaktné miesto) pre žiadateľov o azyl s cieľom zefektívniť vnútroštátne administratívne postupy (odporúčanie 37 a diskusia v pracovnej skupine).
2. preskúmať dublinský systém s cieľom zabezpečiť solidaritu a spravodlivé rozdelenie zodpovednosti vrátane rozdelenia migrantov medzi členské štáty, mohli by sa zväžiť aj iné formy podpory (odporúčania 33, 36, 37, 40; Odporúčanie LT č. 2; odporúčania IT 3.8 (s. 15) a NL 2, diskusia v pracovnej skupine a diskusia v pléne).
3. Posilniť minimálne normy pre prijímanie žiadateľov o azyl stanovené v smernici 2013/33/EÚ prostredníctvom prísnejších legislatívnych opatrení na zlepšenie prijímacích zariadení a ubytovania (odporúčanie EPO č. 31, odporúčanie IT č. 5.6, s. 11 a diskusia v pracovnej skupine).
4. Osobitná pozornosť by sa mala venovať tehotným ženám, deťom vrátane maloletých osôb bez sprievodu (odporúčanie 38 a diskusia v pracovnej skupine).
5. Posilniť a zvýšiť finančné a ľudské zdroje a riadiace kapacity Agentúry Európskej únie pre azyl na koordináciu a riadenie premiestňovania žiadateľov o azyl v rámci členských štátov EÚ s cieľom dosiahnuť spravodlivé rozdelenie (odporúčania 36 a 37, odporúčanie LT 3 a diskusia pracovnej skupiny).

<sup>168</sup>Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: Európska panelová diskusia občanov č. 4 (ECP 4) č.<sup>29</sup>, 31, 33, 36, 37, 38, 39 a 40, Taliansko č.<sup>3,8</sup>, 4.4 (s. 15) a 5.6 (s. 11), Litva č.<sup>2</sup> a 3, Holandsko č. 1 a 2.

## 45. Návrh: Azyl, integrácia(bis)

### Cieľ: Zlepšenie integračných politík vo všetkých členských štátoch

Opatrenia:<sup>169</sup>

1. EÚ zabezpečuje, a to aj za účasti miestnych a regionálnych orgánov a príspevkov organizácií občianskej spoločnosti, aby sa všetci žiadatelia o azyl a utečenci zúčastňovali na jazykových a integračných kurzoch a činnostiach, ako aj na odbornej príprave počas skúmania ich žiadosti o pobyt (odporúčanie 32, odporúčanie FR č.

13, diskusia v pracovnej skupine a diskusia v pléne).

2. Žiadatelia o azyl so správnou kvalifikáciou by mali mať prístup na trh práce, ak je to možné, s cieľom posilniť svoju autonómiu, v celej EÚ (odporúčanie 7 a diskusia v pracovnej skupine).

---

<sup>169</sup>Odporúčania občanov, z ktorých návrh vychádza najmä: Európska panelová diskusia občanov č. 4 (ECP 4) č. 7 a 32, Francúzsko č. 13.



## Vzdelávanie, kultúra, mládež a šport

### 46. Návrh: Vzdelávanie

**Cieľ:** EÚ a jej členské štáty by sa mali usilovať o inkluzívny európsky vzdelávací priestor do roku 2025, v ktorom budú mať všetci občania rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a celoživotnému vzdelávaniu vrátane ľudí žijúcich vo vidieckych a odľahlých oblastiach. Na tento účel by Európska únia a jej členské štáty mali najmä:

Opatrenia:

1. Koordinovať úroveň všetkých rôznych vzdelávacích programov v Európskej únii akceptovaním národného, regionálneho a miestneho obsahu a vytvárať užšie prepojenia medzi vzdelávacími systémami, a to aj prostredníctvom rovnocennosti diplomov.<sup>170</sup> Certifikovaný minimálny štandard vzdelávania v základných predmetoch by sa mal prijať už na základnej škole<sup>171</sup> 171. V oblasti vzdelávania by sa mali stanoviť spoločné právomoci, aspoň pokiaľ ide o občiansku výchovu, a výkon tejto právomoci Úniou nemôže brániť členským štátom vo výkone ich vlastných právomocí. Diplomy a odborná príprava by sa mali validovať a vzájomne uznávať vo všetkých členských štátoch EÚ.<sup>172</sup> EÚ by mala využívať aj uznávanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa<sup>173</sup> a mládežníckych organizácií, ktoré ho ponúkajú, ako aj študijné pobyty v zahraničí.
2. Rozvíjať nadčasové vzdelávanie a celoživotné vzdelávanie v Európe – v súlade s právom na odbornú prípravu na pracovisku pre všetkých – so zameraním na tieto aspekty:
  - Občianske vzdelávanie o demokratických procesoch, ako aj hodnotách EÚ a európskej histórii.<sup>174</sup> Mal by sa vytvoriť spoločný modul, ktorý by sa vyučoval vo všetkých členských štátoch. Mali by sa zlepšiť aj znalosti o ekonomike, aby bolo možné lepšie pochopiť proces európskej integrácie.<sup>175</sup>
  - Digitálne zručnosti.<sup>176</sup>
  - STIAM<sup>177</sup>
  - Podnikanie a výskum.
  - Rozvoj kritického myslenia. Mala by sa zlepšiť mediálna gramotnosť, aby sa zaistila bezpečnosť na internete a aby občania vo všetkých členských štátoch mohli nezávisle posúdiť, či sú informácie dôveryhodné alebo nie, a identifikovať falošné správy a zároveň využívať príležitosti, ktoré ponúka internet. Takéto vzdelávanie by malo zahŕňať organizovanie osobitných kurzov na úrovni základného vzdelávania a malo by sa ponúkať v iných verejných priestoroch občanom všetkých vekových kategórií pod záštitou špecializovaného orgánu na úrovni Únie s využitím osvedčených postupov, ktoré existujú vo všetkých členských štátoch. EÚ by mala zabezpečiť, aby sa finančné prostriedky osobitne vyčlenené na tieto činnosti použili na zamýšľaný účel.<sup>178</sup>
  - začlenenie mäkkých zručností do všetkých kurzov do školských osnov. „Netechnické zručnosti“ sú: vzájomné počúvanie, dialóg, odolnosť, porozumenie, rešpekt a ocenenie druhých, kritické myslenie, sebaučenie, ako aj zvedavosť a orientácia na výsledky;<sup>179</sup> – Poskytnúť každému príležitosť dozvedieť sa viac o environmentálnej udržateľnosti a jej väzbách na zdravie. Biodiverzita by mala byť v škole povinným predmetom. V škole by sa mala začať konkrétnymi témami, ktoré sa zaoberajú všetkými environmentálnymi otázkami, a mala by zahŕňať exkurzie s cieľom prezentovať relevantné príklady z reálneho života, a to všetko s pomocou

programu financovania.<sup>180</sup>

– Boj proti šikanovaniu v školách a rasizmu.

3. Podporovať odbornú prípravu učiteľov<sup>181</sup> s cieľom poučiť sa z najlepších postupov a využívať aktuálne inovačné a kreatívne vyučovacie techniky, ktoré odrážajú vývoj vyučovacích metód vrátane praktických činností, a to aj na základe poznatkov získaných z pandémie COVID-19 a iných druhov kríz, ako aj podporovať príležitosti na mobilitu.<sup>182</sup>
4. S cieľom uspokojiť vzdelávacie potreby všetkých detí a rodín uprednostniť prístup k vybaveniu a efektívnemu širokopásmovému pripojeniu.<sup>183</sup>
5. Vytvoriť informačnú platformu na výmenu poznatkov a skúseností na úrovni Únie, a to výmenou informácií o nadnárodných kurzoch vzdelávania a odbornej prípravy v Únii, prezentáciou príkladov osvedčených postupov a poskytnutím príležitosti občanom prezentovať nové nápady na cezhraničné výmeny. Mala by ponúkať vzdelávacie materiály o zmene klímy, environmentálnych otázkach a digitalizácii a poskytovať informácie o existujúcich špecializovaných fórach o kľúčových témach.<sup>184</sup> - Mohlo by to byť sprevádzané programom financovania na podporu používania a využívania informácií platformy.

170Francúzske národné kontaktné miesto, zmena 6.

171Odporúčanie EPO č. 37 1.

172Odporúčanie EPO č. 3. Francúzske národné kontaktné miesto, zmena 6.

173Odporúčanie EPO č. 41 1.

174Aspekt, o ktorom podrobnejšie rokovala pracovná skupina pre európsku demokraciu. Pozri odporúčanie 24 ECP2, odporúčania 1.1, 1.2 a 2.12 belgického národného kontaktného miesta a odporúčanie talianskeho národného kontaktného miesta týkajúce sa „politik začleňovania“.

175Odporúčanie talianskeho národného kontaktného miesta o „politikách začleňovania“.

176Aspekt, o ktorom podrobnejšie diskutovala pracovná skupina pre digitálnu transformáciu. Pozri odporúčania 8 a 34 ECP 1.

177Odporúčanie talianskeho národného kontaktného miesta „Podpora mladých ľudí, aby študovali vedecké predmety“.

178Odporúčania ECP č. 33 a 48 1. Aspekt, ktorým sa zaoberala aj pracovná skupina pre digitálnu transformáciu. Pozri odporúčanie 47 ECP1 o zdravom používaní internetu.

179Odporúčanie EPO č. 5 1.

180Odporúčania EPO 15 a 18 1.

181Odporúčanie talianskeho národného kontaktného miesta „Globálna Európa“

182Odporúčania<sup>18</sup> a 41 ECP1 a odporúčanie talianskeho národného kontaktného miesta o investíciách do odbornej prípravy škôliteľov.

183Odporúčanie ECP1 č. 17 bolo v plnom rozsahu adresované pracovnej skupine pre digitálnu oblasť.

184Odporúčanie EPO č. 15 1. Odporúčanie nemeckého národného kontaktného miesta o „informačnej platforme na výmenu poznatkov a skúseností v celej EÚ“.

## 47. Návrh: Otázky týkajúce sa európskej mládeže

**Cieľ:** EÚ a jej členské štáty sa musia zamerať na osobitné potreby mladých ľudí vo všetkých príslušných politikách vrátane regionálnej politiky EÚ s cieľom poskytnúť im čo najlepšie podmienky na štúdium a prácu a začatie nezávislého života a zároveň ich zapojiť do demokratického života a rozhodovacích procesov, a to aj na európskej úrovni. **Mládežnícke organizácie zohrávajú kľúčovú úlohu. Na dosiahnutie tohto cieľa navrhujeme:**

Opatrenia:

1. Poskytnúť mladým ľuďom viac príležitostí na účasť a zastúpenie v demokratických a rozhodovacích procesoch na všetkých

úrovniah a podporovať existujúce programy v tejto oblasti, a to aj organizovaním panelových diskusií občanov s deťmi (napr. vo veku 10 – 16 rokov) v školách. Európski zástupcovia by sa mohli

- stretnúť so školopovinnými deťmi vo svojich školách s cieľom posilniť blízkosť a pochopenie Európy občanmi od útleho veku.<sup>185</sup> Na to, aby sa všetky politické rozhodnutia EÚ analyzovali z pohľadu mládeže, by sa mal na európskej úrovni vypracovať „mládežnícky test“, aby sa zabezpečilo, že každý nový politický a legislatívny návrh bude podliehať posúdeniu vplyvu zameranému na mládež vrátane konzultácie s mládežou.
2. Malo by sa prediskutovať a zvážiť udelenie volebného práva vo voľbách do Európskeho parlamentu od veku 16 rokov spolu s posilnením občianstva a vzdelávania v EÚ. Vnútroštátne politické strany by mali takisto zabezpečiť, aby boli mladší kandidáti zapísaní do svojich zoznamov kandidátov na voľby do Európskeho parlamentu.<sup>186</sup>
  3. Lepšie pripraviť mladých ľudí na pracovný život, poskytnúť študentom stredných škôl (od 12 rokov) príležitosť zúčastniť sa na kvalitných pozorovateľských návštevách v ziskových a neziskových organizáciách v úzkej spolupráci medzi školami, miestnymi orgánmi a príslušnými organizáciami a podnikmi.<sup>187</sup> Tieto návštevy by sa mali vnímať ako súčasť širšieho procesu profesijného poradenstva vo formálnom vzdelávaní s cieľom umožniť mladým ľuďom prvý kontakt so svetom práce, aby mohli usmerňovať svoje kariérne rozhodnutia a/alebo zvážiť možnosť stať sa podnikateľom.
  4. Viac finančných prostriedkov EÚ v rámci nástroja NextGenerationEU by sa malo vyčleniť aj na vykonávanie posilnenej európskej záruky pre mladých ľudí vrátane väčšej angažovanosti, zvyšovania informovanosti, zlepšovania kvality dodávok, financovania a opatrení všetkých členských štátov a príslušných úrovní príslušných orgánov. Keďže mládežnícke organizácie dokážu lepšie identifikovať potreby mladých ľudí, národné vlády by mali s týmito organizáciami spolupracovať prostredníctvom úzkeho dialógu s cieľom zabezpečiť čo najúčinnejšie vykonávanie záruky pre mladých ľudí.
  5. Zabezpečiť, aby stáže a pracovné miesta pre mladých ľudí spĺňali normy kvality, najmä pokiaľ ide o odmeňovanie, a to ukončením minimálnych miezd pre mladých ľudí a akýchkoľvek iných diskriminačných ustanovení pracovného práva špecifických pre mladých ľudí, ako aj zákazom neplatených stáží na trhu práce a mimo formálneho vzdelávania prostredníctvom právneho nástroja.<sup>188</sup>
  6. Zabezpečiť primeranú životnú úroveň mladých ľudí vrátane prístupu k sociálnej ochrane a bývaniu. Mladí ľudia by mali mať prístup k rovnakej úrovni sociálnej ochrany ako iné vekové skupiny. Mal by sa uľahčiť aj prístup mladých ľudí k cenovo dostupnému bývaniu, a to aj prostredníctvom financovania z prostriedkov EÚ.<sup>189</sup>
  7. Sú potrebné osobitné opatrenia na zabránenie úniku mozgov z určitých regiónov a krajín v rámci Únie z dôvodu nedostatočných príležitostí pre mladých ľudí a zároveň na zatraktívnenie Európy, aby sa zabránilo úniku európskych talentov a pracovnej sily do tretích krajín s cieľom zabrániť narušeniu územnej súdržnosti, najmä pokiaľ ide o regióny, ktoré čelia výraznej strate mladých talentov, a to aj prostredníctvom financovania EÚ.<sup>190</sup>
  8. V prípade vážnej krízy (napr. zdravotnej krízy, vojny) by sa mali pripraviť dobre navrhnuté plány s podrobnými scenármi, ktoré by sa mali pružne zaviesť s cieľom minimalizovať vplyv na vzdelávanie, odbornú prípravu, prechod na trh práce a duševnú pohodu mladých ľudí.<sup>191</sup>

<sup>185</sup>Odporúčanie 6.1 belgického národného kontaktného miesta. Francúzske národné kontaktné miesto, zmena 7.

<sup>186</sup>Odporúčanie 7.2 belgického národného kontaktného miesta.

<sup>187</sup>Odporúčanie ECP č. 4 1.

<sup>188</sup>Návrh na doplnenie odporúčania 1 a 30 ECP1, ktorými sa zaoberá pracovná skupina pre silnejšie hospodárstvo, sociálnu spravodlivosť a zamestnanosť.

189Návrh na doplnenie odporúčania EPO1 č. 25, na ktoré sa vzťahuje pracovná skupina pre silnejšie hospodárstvo, sociálnu spravodlivosť a zamestnanosť.

190Odporúčanie EPO č. 28 4. Holandské národné kontaktné miesto („Naša vízia pre kultúru, mládež a šport“), odporúčanie 1. Francúzske národné kontaktné miesto, zmena 6.

191Odporúčanie EPO 6 1.

## 48. Návrh: Kultúra a výmeny

**Cieľ: S cieľom posilniť kultúru výmeny a podporiť európsku identitu a rozmanitosť v rôznych oblastiach by členské štáty mali s podporou Európskej únie:**

Opatrenia:<sup>192</sup>

1. Podporovať európske výmeny v rôznych oblastiach, fyzicky aj digitálne, vrátane vzdelávacích výmen, twinningu, cestovania a profesijnej mobility (najmä pre učiteľov a miestnych volených zástupcov). Takéto výmeny by mali byť prístupné všetkým vo všetkých členských štátoch bez ohľadu na vek, úroveň vzdelania, pôvod a finančné prostriedky.<sup>193</sup> Na tento účel by Únia mala najmä posilniť existujúce výmenné programy a programy mobility na úrovni Únie, ako sú Európsky zbor solidarity, Erasmus+ a DiscoverEU, zabezpečiť širšiu a diverzifikovanú účasť na týchto programoch a zväziť doplnenie nových prvkov, ako je dodatočný cieľ občianskej služby podporovaný dobrovoľníckou činnosťou (pre Európsky zbor solidarity) a „preukazy o prístupe ku kultúre“ (pre DiscoverEU). Miestne a regionálne orgány musia pod záštitou Výboru regiónov zohrávať v tejto oblasti vedúcu úlohu.
2. Podporovať viacjazyčnosť ako vstupnú bránu do iných kultúr už od útleho veku. Regionálne a menšinové jazyky potrebujú dodatočnú ochranu, pričom sa zohľadní Dohovor Rady Európy o menšinových jazykoch a Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín. EÚ by mala zväziť zriadenie inštitúcie na podporu jazykovej rozmanitosti na európskej úrovni. Od základnej školy by deti mali byť povinné získať zručnosti v inom aktívnom jazyku EÚ, než je ich vlastný, na najvyššej možnej úrovni. S cieľom uľahčiť schopnosť európskych občanov komunikovať so širšími skupinami iných Európanov a ako faktor európskej súdržnosti by členské štáty mali podporovať učenie sa jazyka členských

štátov EÚ priamo hraničiacich s pohraničnými regiónmi a získanie certifikovanej úrovne angličtiny.<sup>194</sup>

3. Vytvárať príležitosti na spoločné využívanie európskych kultúr, zbližovanie ľudí a podporu spoločnej európskej identity, napríklad prostredníctvom podujatí a zhromaždení, do ktorých sú zapojené všetky cieľové skupiny a ktoré sa konajú na rôznych miestach. Medzi príklady patrí organizácia Svetových dní umenia,<sup>195</sup> európska výstava so vzdelávacími podujatiami alebo transformácia Dňa Európy (9. mája) na oficiálny európsky deň voľna pre všetkých občanov EÚ.<sup>196</sup>
4. Ochrana európskeho kultúrneho dedičstva a európskej kultúry, a<sup>197</sup>to aj uznaním miestnych a regionálnych kultúrnych a výrobných špecifik,<sup>198</sup>prostredníctvom nových iniciatív na jeho zachovanie a oslavu, prostredníctvom mobility na podporu výmeny kultúrneho dedičstva a prostredníctvom podpory existujúcich opatrení, ako je Kreatívna Európa, Nový európsky Bauhaus, twinningové programy miest a Európske hlavné mestá kultúry, v súlade s cieľmi udržateľného rozvoja.
5. Prijatť opatrenia na zabezpečenie dostatočnej ochrany pracovníkov v oblasti kultúry na úrovni EÚ, najmä v prípade akejkolvek budúcej krízy, a to prijatím právneho štatútu na európskej úrovni.

192Holandské národné kontaktné miesto („Naša vízia kultúry, mládeže a športu“), odporúčanie 2.

193Odporúčanie EPO č. 36 1. Francúzske národné kontaktné miesto, zmena 6. Odporúčania 2.10 a

---

2.11 belgického národného kontaktného miesta. Nemecké národné kontaktné miesto, „Creating more exchange opportunities for students in Europe“ (Vytváranie väčšieho počtu výmenných príležitostí pre študentov v Európe). Holandské národné kontaktné miesto (Naša vízia pre kultúru, mládež a šport), odporúčania 1 a 3. Talianske národné kontaktné miesto, odporúčanie „Vystupovať ako sútok medzi Východom a Západom, podporovať kultúrne výmeny a spoločné kultúrne iniciatívy“.

194 Odporúčania EPO č. 32 a 38 1. Holandské národné kontaktné miesto („Naša vízia kultúry, mládeže a športu“), odporúčanie 3.

## 49. Návrh: Šport

**Cieľ: Šport je pre naše spoločnosti nevyhnutný – na presadzovanie našich hodnôt, vedenie zdravého životného štýlu a veku, podporu kultúry výmeny a oslavu rozmanitosti európskeho dedičstva. Z tohto dôvodu by sa členské štáty mali s podporou Európskej únie zamerať na:**

Opatrenia:

1. Zdôrazňovať hodnoty, najmä rodovú rovnosť, rovnosť a začlenenie, ktoré sa môžu konkrétne odraziť v športe počas celej vzdelávacej dráhy.
2. Zvyšovanie informovanosti o zdravotných prínosoch športu a fyzickej aktivity.<sup>199</sup>
3. Začleniť športové aktivity do výmenných programov a programov mobility na úrovni EÚ<sup>200</sup> 200.
4. Zlepšiť zameranie nielen na profesionálne a komerčné športy, ale aj na miestne a tradičné športy, ktoré sú svedkami európskej kultúrnej rozmanitosti, s cieľom propagovať kultúrne dedičstvo a

---

195 Odporúčanie talianskeho národného kontaktného miesta „Globálna Európa“

196 Francúzske národné kontaktné miesto, zmena 7. Odporúčania<sup>2.5</sup>. 6.1 a 8.7 belgického národného kontaktného miesta. Talianske národné kontaktné miesto, odporúčanie o posilnení európskych kultúrnych hodnôt a charakteristík a regionálnych špecifík.

197 Holandské národné kontaktné miesto („Naša vízia kultúry, mládeže a športu“), odporúčanie 2.

198 Odporúčanie talianskeho národného kontaktného miesta „Prekročenie výrobného modelu minulého storočia“

podporovať športových šampiónov v neprofesionálnom prostredí.

5. Zároveň podporovať propagáciu európskej identity organizovaním väčšieho počtu medzeurópskych športových podujatí, vytváraním športových tímov EÚ alebo vystavovaním európskych vlajok alebo symbolov na európskych športových podujatiach.
6. Viac investovať do komunikácie, napríklad do Európskeho týždňa športu, aby občania v celej EÚ mohli spoločne využívať špičkové príležitosti.

---

199 Odporúčanie EPO č. 29 1.

200 Odporúčanie EPO č. 36 1.

# Záverečné úvahy Výkonnej rady

Hlavným cieľom Konferencie o budúcnosti Európy bolo zabezpečiť, aby bola Európska únia pripravená čeliť súčasným a budúcim výzvam tým, že poskytne občanom príležitosť vyjadriť svoje obavy a ambície a spolu so zástupcami troch inštitúcií, národných parlamentov a iných zainteresovaných strán poskytne usmernenia do budúcnosti. Na dosiahnutie tohto cieľa musela byť konferencia zameraná na občanov na základe prístupu zdola nahor, ktorý je schopný vytvoriť nový priestor na diskusiu o prioritách Európy a vypracovať prehľad toho, čo občania očakávajú od Európskej únie.

Konferencia bola skutočne schopná zohrať túto úlohu. Európski občania zo všetkých sfér života a z celej EÚ sa zúčastnili na konferencii a sformulovali odporúčania panelových diskusií občanov, ako aj návrhy týkajúce sa budúcnosti Európy v spolupráci s následným plenárnym zhromaždením zloženým z členov Európskeho parlamentu, Rady a Európskej komisie, ako aj zástupcov všetkých národných parlamentov, Výboru regiónov, regionálnych a miestnych volených zástupcov, Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti a ďalších kľúčových zainteresovaných strán. Nástroje a metodika vyvinuté pre tento proces predstavujú jedinečný súbor zdrojov, ktoré by mohli slúžiť ako základ pre budúce cvičenia týkajúce sa účasti občanov a poradnej demokracie na úrovni EÚ.

Vďaka množstvu podujatí a diskusií v celej EÚ, interaktívnej viacjazyčnej digitálnej platforme,

európskym a vnútroštátnym panelovým diskusiám občanov a plenárnemu zasadnutiu konferencie teraz konferencia predložila záverečnú správu vrátane prehľadu práce vykonanej udržateľným spôsobom počas tohto roka, ako aj návrhy, ktoré predložilo plenárne zhromaždenie pre budúcnosť Európy. Z týchto návrhov je veľmi jasné, že EÚ musí konať, aby uspela v zelenej a digitálnej transformácii, posilnila odolnosť Európy a jej sociálnu zmluvu a zároveň napravila nerovnosti a zabezpečila, aby Európska únia bola spravodlivým, udržateľným, inovačným a konkurencieschopným hospodárstvom, v ktorom sa na nikoho nezabudne.

Geopolitický vývoj počas konferencie, a najmä ruská útočná vojna proti Ukrajine, takisto ukázali, že EÚ sa musí stať asertívnejšou a zohrávať vedúcu úlohu na globálnej scéne pri presadzovaní svojich hodnôt a noriem v čoraz turbulentnejšom svete.

Konferencia poskytla jasné usmernenia v týchto oblastiach a tri inštitúcie EÚ teraz musia zvážiť, ako riešiť vyjadrené obavy, ambície a nápady. Ďalším krokom v tomto procese je vypracovanie konkrétnych opatrení EÚ na základe výsledkov konferencie, ktoré sú zahrnuté v tejto záverečnej správe. Inštitúcie EÚ preto teraz preskúmajú túto správu a následné opatrenia v rámci svojich právomocí a v súlade so zmluvami. Nadväzujúce podujatie sa uskutoční na jeseň 2022 s cieľom informovať občanov o tom, ako inštitúcie splnia svoj záväzok zabezpečiť, aby boli vypočutí a držali budúcnosť Európy vo svojich rukách.



# Príloha I – Odporúčania štyroch európskych panelových diskusií občanov



## Konferencia na tému budúcnosť Európy

Európska panelová diskusia občanov 1: Silnejšie  
hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a  
zamestnanosť/vzdelávanie, kultúra, mládež a  
šport/digitálna transformácia

Odporúčania

## **Európska panelová diskusia občanov 1: Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť/vzdelávanie, kultúra, mládež a šport/digitálna transformácia**

### **ODPORÚČANIA PRIJATÉ PANELOM (ktoré sa predložia PLENÁRNEMU NÁVRHU)**

#### **Os 1: Práca v Európe**

##### ***Podos 1.1 Trh práce***

1. Odporúčame zaviesť minimálnu mzdu, aby sa zabezpečila podobná kvalita života vo všetkých členských štátoch. Sme si vedomí prebiehajúceho úsilia podľa smernice EÚ COM(2020) 682 o harmonizáciu spôsobu života. Minimálna mzda musí zaručiť minimálny čistý príjem, aby sa dosiahol základný cieľ: Všetci tí, ktorí to potrebujú, by mali mať vyšší príjem. Minimálna mzda by mala zohľadňovať tieto aspekty:

- EÚ by mala zabezpečiť jeho účinné vykonávanie, keďže nie všetky členské štáty v súčasnosti uplatňujú ochranu pracovníkov správne;
- osobitná pozornosť by sa mala venovať monitorovaniu zlepšovania životnej úrovne;
- minimálna mzda musí zohľadňovať kúpnu silu v rôznych krajinách. Na prispôsobenie sa zmenám životných nákladov (napr. s cieľom zohľadniť infláciu) je potrebný postup pravidelného preskúmania.

Predkladáme toto odporúčanie, pretože minimálna mzda posilňuje sociálnu spravodlivosť na trhu práce a zlepšuje konkrétne životné podmienky pracovníkov vo všetkých členských štátoch, čo je obzvlášť dôležité v kontexte rýchlo sa meniaceho pracovného prostredia, napríklad v dôsledku prechodu na digitálne technológie.

2. Už existuje legislatívny akt EÚ (smernica EÚ 2003/88/ES o pracovnom čase), ale nestačí na zabezpečenie zdravej rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom. Ako prvý krok odporúčame preskúmať existujúci rámec, aby sa zabezpečilo jeho prispôsobenie súčasným okolnostiam. Po druhé, EÚ by mala zaviesť prísnejší monitorovací mechanizmus na zabezpečenie jeho vykonávania vo všetkých členských štátoch. Osobitná pozornosť by sa mala venovať rôznym odvetviam s rôznou úrovňou stresu a záťaže, a to z psychologického aj fyzického hľadiska. Ostatné odvetvia však zároveň závisia od väčšej flexibility svojich zamestnancov pri prispôbovaní sa osobitným potrebám spoločností.

Toto odporúčanie predkladáme z dôvodu dôležitosti lepšej rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom. Lepšia rovnováha medzi pracovným a súkromným životom posilňuje sociálnu súdržnosť a pomáha vytvárať rovnaké podmienky pre pracovníkov. Okrem toho má pozitívny vplyv na individuálnu pohodu pracovníkov.

##### ***Podos 1.2 Mládež a zamestnanosť***

**3. Odporúčame harmonizovať úroveň všetkých rôznych vzdelávacích programov v EÚ a akceptovať vnútroštátny obsah. Preto odporúčame, aby sa všetky odborné tituly validovali a vzájomne uznávali vo všetkých členských štátoch EÚ.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože chceme uľahčiť mobilitu európskej pracovnej sily a znížiť administratívnu záťaž.

**4. Odporúčame poskytnúť študentom stredných škôl (vo veku od 12 rokov) prehľad o ich budúcom trhu práce tým, že im poskytneme možnosť zúčastniť sa na rôznych kvalitných pozorovacích návštevách v ziskových a neziskových organizáciách. Navrhujeme povzbudiť spoločnosti, aby prijímali študentov na pozorovacie stáže tým, že im poskytneme granty. V odľahlých oblastiach s nedostatkom príležitostí musia miestne školy, verejné orgány, organizácie a podniky úzko spolupracovať s cieľom zabezpečiť, aby boli k dispozícii aj tieto pozorovateľské návštevy.**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože chceme, aby mladí ľudia mohli získať predstavu o rôznych príležitostiach, ktoré ponúka trh práce, aby si mohli lepšie vybrať svoje vzdelanie a svoju profesionálnu budúcnosť a pochopiť význam výberu správneho vzdelávania. Naučilo by ich to aj pocitu zodpovednosti a úcty k trhu práce a pomohlo by im začleniť sa do trhu práce, čo by prinieslo výhody pre všetkých.

**5. Odporúčame začleniť prax mäkkých zručností do všetkých kurzov učebných osnov. Medzi netechnické zručnosti patria: vzájomné počúvanie, dialóg, odolnosť, porozumenie, rešpekt a uznanie druhých, kritické myslenie, samovzdelávanie, ako aj zotrvanie v zvedavosti a orientácia na výsledky. Učitelia by mali byť vyškolení v oblasti prenosu týchto zručností úzkou spoluprácou so sociálnymi pracovníkmi a/alebo psychológmi. Ďalšie návrhy na vykonávanie: organizovanie výmenných programov žiakov medzi školami, účasť na medziškolských športových a kultúrnych podujatiach atď.**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože mäkké zručnosti sú nevyhnutné základné zručnosti, ktoré sa v digitálnom veku strácajú a ktoré naši mladí ľudia budú vo svojom budúcom živote absolútne potrebovať. Preto trváme na začlenení týchto zručností do školských osnov s cieľom pomôcť mladým ľuďom byť odolní a vyhnúť sa duševným problémom, s ktorými sa môžu stretnúť vo svojom budúcom živote, alebo ich prekonať. Sociálne zručnosti posilňujú ľudské vzťahy, a tým pomáhajú ľuďom nájsť si miesto v spoločnosti.

**6. Odporúčame, aby sa v prípade vážnej krízy (zdravotnej krízy, vojny atď.) pripravili dobre navrhnuté plány s podrobnými scenármi na pružné zavedenie s cieľom minimalizovať vplyv na vzdelávanie, odbornú prípravu a duševnú pohodu našich mladých ľudí atď. Vplyvom rozumieme: zvýšenie nákladov na vzdelávanie alebo odbornú prípravu, povinné predĺženie štúdia, nemožnosť vykonávať stáže, nárast problémov s duševným zdravím. Tieto plány sa musia vykonávať tak, aby sa minimalizoval vplyv na mladých ľudí a ich prechod na trh práce.**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože mladí ľudia sa v čase krízy nachádzajú vo veľmi zraniteľnej situácii.

### ***Podos 1.3 Digitálna transformácia pri práci***

**7. Odporúčame, aby EÚ zaviedla alebo posilnila existujúce právne predpisy o „inteligentnej práci“, t. j. práci online a na diaľku, napríklad doma alebo z iného online prepojeného miesta. Odporúčame tiež, aby EÚ prijala právne predpisy s cieľom povzbudiť spoločnosti, aby boli sociálne zodpovedné, a zachovať kvalitné mobilné pracovné miesta v EÚ. Stimuly môžu mať finančnú povahu a/alebo ovplyvniť imidž spoločnosti a mali by zohľadňovať medzinárodne uznávané environmentálne a sociálne kritériá a kritériá v oblasti správy a riadenia (ESG). Na tento účel by EÚ mala zriadiť pracovnú skupinu zloženú z odborníkov zo všetkých zainteresovaných strán s cieľom preskúmať a posilniť tieto právne predpisy.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože musíme podporovať kvalitné mobilné pracovné miesta a zabrániť ich premiestňovaniu do tretích krajín s nižšími nákladmi. Pandémia COVID-19 a globálne hospodárske trendy zvyšujú naliehavosť ochrany pracovných miest v EÚ a regulácie mobilnej práce.

**8. Odporúčame, aby EÚ zaručila právo na digitálnu odbornú prípravu pre všetkých občanov EÚ. Digitálne zručnosti mladých ľudí by sa mohli posilniť najmä zavedením osvedčenia EÚ v školách, ktoré by ich pripravilo na budúci trh práce. Odporúčame tiež osobitnú odbornú prípravu na úrovni EÚ zameranú na rekvalifikáciu a zvyšovanie úrovne zručností pracovníkov, aby zostali konkurencieschopní na trhu práce. Napokon odporúčame, aby EÚ zvyšovala informovanosť o existujúcich digitálnych platformách, ktoré spájajú občanov so zamestnávateľmi a pomáhajú im nájsť si prácu v EÚ, ako je EURES.**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože certifikované digitálne zručnosti sú nevyhnutné na prístup na trh práce a na to, aby sa pracovníci mohli rekvalifikovať a zostať konkurencieschopní.

## **Os 2 Ekonomika orientovaná na budúcnosť**

### ***Podos 2.1 Inovácie a konkurencieschopnosť Európy***

**9. Odporúčame, aby EÚ vytvorila investičné príležitosti v oblasti výskumu a inovácií pre rôzne subjekty (univerzity, spoločnosti, výskumné ústavy atď.) s cieľom rozvíjať:**

- nové, udržateľnejšie a biodiverzifikované materiály, ktoré nahradia tie, ktoré sa v súčasnosti používajú,
- inovatívne využívanie existujúcich materiálov (založené okrem iného na recyklácii a najmodernejších technikách s najnižšou environmentálnou stopou).

**Odporúčame, aby to bol trvalý a dlhodobý záväzok EÚ (aspoň do roku 2050).**

Toto odporúčanie dávame preto, lebo žijeme na planéte s obmedzenými zdrojmi. Ak chceme mať budúcnosť, musíme chrániť klímu a hľadať alternatívy priaznivé pre planétu. Chceme tiež, aby sa EÚ stala vedúcim aktérom v tejto oblasti so silnou konkurenčnou výhodou na medzinárodnej scéne. Cieľom odporúčania je dosiahnuť inovatívne výsledky, ktoré možno vo veľkej miere uplatňovať a vykonávať v rôznych oblastiach a krajinách. Takisto by to malo pozitívny vplyv na hospodárstvo a trh práce prostredníctvom vytvárania nových pracovných príležitostí v oblasti udržateľných inovácií. Mohlo by to prispieť k boju proti sociálnej nespravodlivosti, keďže súčasné výrobné prostriedky založené na vykorisťovaní by boli nahradené inými, etickejšími.

**10. Odporúčame, aby EÚ prijala trvalý dlhodobý záväzok výrazne zvýšiť svoj podiel energie vyrobenej udržateľným spôsobom s využitím širokej škály obnoviteľných zdrojov s najnižšou environmentálnou stopou (na základe posúdenia celkového životného cyklu). Okrem toho by EÚ mala investovať do zlepšovania a udržiavania kvality elektrickej infraštruktúry a rozvodnej siete. Odporúčame tiež, aby sa prístup k energii a jej cenová dostupnosť uznali za základné právo občanov.**

Toto odporúčanie predkladáme z nasledujúcich dôvodov:

- diverzifikáciou zdrojov energie (vrátane slnečnej, veternej, vodíkovej, morskej vody alebo akejkoľvek inej budúcej udržateľnej metódy) by sa EÚ stala energeticky nezávislejšou;
- znížili by sa tým náklady na elektrickú energiu pre občanov EÚ,
- vytvorí pracovné miesta a reštrukturalizuje trh s energiou (najmä v regiónoch, ktoré boli doteraz závislé od fosílnych palív),
- mohla by podporiť vedecký rozvoj inovačných techník dodávok energie;
- Kvalita elektrickej infraštruktúry a rozvodnej siete je rovnako dôležitá ako zdroje energie, pretože umožňuje hladkú, efektívnu a cenovo dostupnú distribúciu a prenos energie.

**11. Odporúčame, aby EÚ aktívne podporovala ekologickejšie výrobné procesy dotovaním alebo iným odmeňovaním spoločností, ktoré investujú do znižovania environmentálnych nákladov svojej výroby. Vyzývame tiež na úsilie o rekultiváciu postindustriálnych lokalít a vytvorenie chránených zelených oblastí okolo existujúcich lokalít. Od spoločností by sa malo vyžadovať, aby aspoň čiastočne financovali toto úsilie zo svojich vlastných zdrojov.**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože výrobné procesy sú dôležitou súčasťou dodávateľského reťazca. Ich šetrnejší prístup k životnému prostrediu by mohol výrazne znížiť náš vplyv na klímu. Sme presvedčení, že spoločnosti a priemyselné odvetvia by mali niesť zodpovednosť za spôsob výroby svojich výrobkov (vrátane opätovnej výsadby a opatrení na ochranu životného prostredia). Ekologizácia výrobných procesov takisto pripravuje spoločnosti na budúcnosť a posilňuje ich odolnosť (ktorá chráni pracovné miesta).

## ***Podos 2.2 Udržateľné hospodárstvo/podos 2.3 Zdaňovanie***

**12. Odporúčame opustiť plastové obaly a zovšeobecniť opakovane použiteľné obaly. Spotrebiteľom a podnikom by sa mali poskytnúť stimuly, aby nákup voľne ložených výrobkov nebol pre spotrebiteľa drahší ako nákup balených výrobkov. Spoločnosti, ktoré**

**prispievajú k tejto transformácii, by mali využívať daňové výhody a iné by mali platiť viac daní. Výrobky, ktoré nemožno opätovne použiť, by mali byť recyklovateľné a/alebo biologicky rozložiteľné. Je potrebné zriadiť verejnú inštitúciu alebo inštitúciu dohľadu zodpovednú za monitorovanie, stanovenie pravidiel a ich šírenie všetkým. Odporúča sa vzdelávať a komunikovať o týchto opatreniach, a to aj prostredníctvom sociálnych médií, s cieľom osloviť podniky aj spotrebiteľov, aby sa z dlhodobého hľadiska zmenilo ich správanie. Spoločnosti (napr. stavebné spoločnosti) by sa mali podporovať a pomáhať im pri hľadaní najlepších riešení pre ich odpad.**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože za svoje činy musíme niesť zodpovednosť všetci. Preto je potrebné prehodnotiť všetky výrobné procesy. Recyklácia vyžaduje veľa zdrojov (voda, energia), a preto nemôže byť jediným riešením, a preto ponúkame predávať výrobky vo veľkom. Recyklácia by sa mala používať len na ľahko recyklovateľné materiály a z fínskeho príkladu sme sa naučili, že je možné recyklovať vo veľkom rozsahu.

**13. Odporúčame rovnaké zdaňovanie v celej Európe a harmonizáciu daňovej politiky v celej EÚ. Harmonizácia v tejto oblasti by mala ponechať jednotlivým členským štátom priestor na stanovenie vlastných pravidiel a zároveň zabrániť daňovým únikom. Skoncuje so škodlivými daňovými praktikami a daňovou konkurenciou. Dane by sa mali vyberať z obchodných transakcií, ak sa uskutočňujú: Ak spoločnosť predáva v krajine, musela by v tejto krajine platiť dane. Cieľom týchto nových pravidiel by bolo zabrániť premiestňovaniu a zabezpečiť, aby sa výroba a transakcie uskutočňovali medzi európskymi krajinami.**

Predkladáme toto odporúčanie s cieľom chrániť a rozvíjať zamestnanosť a hospodársku činnosť v Európe spôsobom, ktorý je spravodlivý voči všetkým členským štátom. Týmto spôsobom bude mať Európa spoločné chápanie daňového systému a absurdná monopolná situácia veľmi veľkých spoločností, ktoré neplatia dostatočné dane v porovnaní s menšími spoločnosťami, bude ukončená. Okrem toho sa finančné zdroje presmerujú tam, kde sa uskutočňujú komerčné činnosti.

**14. Odporúčame odstrániť naprogramovaný systém zastarávania zo všetkých elektronických zariadení. Zmena by sa mala uskutočniť na individuálnej aj komerčnej úrovni, aby sa zabezpečilo, že zariadenia sa môžu dlhodobo opravovať a modernizovať a môžu sa dlhodobo uchovávať. Odporúčame propagovať renovované zariadenia. V nariadení by sa malo od spoločností vyžadovať, aby zaručili právo na opravu vrátane modernizácie a aktualizácií softvéru, ako aj na recykláciu všetkých zariadení z dlhodobého hľadiska. Odporúča sa tiež, aby každá spoločnosť používala štandardné konektory.**

Robíme toto odporúčanie, pretože v modernom svete majú výrobky tendenciu trvať dva roky a naším želaním je, aby mali oveľa dlhšiu životnosť, asi 10 rokov. Tento návrh bude mať pozitívny vplyv na zmenu klímy a ekológiu. Znížia sa tým aj náklady pre spotrebiteľov a spotrebiteľský prístup.

**15. Odporúčame pomôcť každému dozvedieť sa viac o našom životnom prostredí a jeho prepojení s individuálnym zdravým prostredníctvom vzdelávania. Vzdelávacie cesty pomôžu každému definovať svoje vlastné osobné stratégie na integráciu týchto tém do svojho každodenného života. Toto vzdelávanie by sa malo začať v škole so špecifickými predmetmi zaoberajúcimi sa všetkými ekologickými otázkami a mali by sme sa naďalej vzdelávať**

počas celého nášho života (napríklad v práci). Pomôže znížiť odpad, chrániť životné prostredie a ľudské zdravie a podporiť miestnu spotrebu zdravých nespracovaných výrobkov od miestnych výrobcov. Tí, ktorí nerobia nič, aby znížili svoj odpad, budú musieť absolvovať bezplatné školenie v tejto oblasti. S cieľom prispôsobiť spôsob života musia byť ceny spravodlivé tak pre výrobcu, ako aj pre spotrebiteľa. Preto navrhujeme, aby malí miestni výrobcovia šetrní k životnému prostrediu využívali oslobodenie od dane.

Predkladáme toto odporúčanie, pretože veríme, že mnohí ľudia sa ešte necítia znepokojení týmito otázkami. Preto sa v tejto oblasti musí zaviesť vzdelávanie pre všetkých. Okrem toho, miestne a zdravé výrobky majú tendenciu byť cenovo nedostupné pre mnoho ľudí. Musíme zabezpečiť, aby boli miestne výrobky dostupnejšie pre všetkých.

#### ***Podos 2.4 Poľnohospodárstvo/podos 2.5 Digitálna infraštruktúra***

**16. Odporúčame zaviesť spoločný európsky systém označovania spotrebiteľov a výživovej hodnoty, ktorý bude ľahko zrozumiteľný (napr. uvádzanie alergénov, krajiny pôvodu atď.); odporúčame transparentnosť prebiehajúcich procesov povoľovania a digitalizáciu informácií o výrobkoch prostredníctvom štandardizovanej európskej aplikácie, ktorá by umožnila používateľsky ústretovejší prístup k informáciám a poskytla dodatočné informácie o výrobkoch a výrobnom reťazci. Vidíme tiež potrebu skutočne nezávislého orgánu, ktorý reguluje potravinové normy v celej EÚ a má legislatívne právomoci na presadzovanie sankcií.**

Predkladáme tieto odporúčania, pretože všetci občania EÚ by mali mať možnosť spoľahnúť sa na rovnakú kvalitu potravinových výrobkov. Integrita potravinových výrobkov je nevyhnutná na zaistenie bezpečnosti občanov. Tieto odporúčania boli sformulované s cieľom harmonizovaným spôsobom zlepšiť kontrolu povoľovacích postupov a transparentnosť výroby potravín.

**17. Odporúčame, aby infraštruktúru vlastnil štát, aby sa zabránilo vzniku monopolov v odvetví telekomunikácií a internetových služieb. Prístup na internet by mal byť právom; Prioritou by malo byť zavedenie internetového pripojenia do „bielych zón/mŕtvych zón“ (zón bez prístupu na internet). Pokiaľ ide o prístup k internetu a počítačovému vybaveniu, deti a rodiny sú prioritou, najmä pokiaľ ide o vzdelávanie a najmä v čase pandémie. Je potrebná iniciatíva na podporu práce na diaľku, napríklad vytvorením kancelárskych priestorov s prístupom k rýchlemu a spoľahlivému internetovému pripojeniu alebo organizovaním digitálnej odbornej prípravy.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože musíme zabezpečiť, aby sa digitálna transformácia uskutočnila spravodlivým spôsobom. Prístup na internet má zásadný význam pre demokraciu a je právom všetkých európskych občanov.

**18. Odporúčame rešpektovať miestny hmyz a chrániť ho pred inváznymi druhmi. Navrhujeme tiež podporovať a obhajovať povinnosť poskytovať zelené plochy v nových urbanizačných projektoch. Žiadame, aby sa biodiverzita stala povinným predmetom v školách a predmetom školských aktivít, napríklad praktických aktivít. Je dôležité zvýšiť**

**informovanosť verejnosti o biodiverzite prostredníctvom mediálnych kampaní, ako aj „súťaží“ propagovaných v celej EÚ (súťaže na miestnej úrovni). Odporúčame stanoviť záväzné vnútroštátne ciele vo všetkých členských štátoch EÚ pre opätovné zalesňovanie pôvodnými stromami a opätovné zavedenie miestnej flóry.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože biodiverzita má zásadný význam pre životné prostredie, kvalitu života a boj proti zmene klímy.

## **Os 3 Spravodlivá spoločnosť**

### ***Podos 3.1 Sociálne zabezpečenie***

**19. Odporúčame podporovať rovnaké práva a harmonizované sociálne politiky vrátane politík v oblasti zdravia v celej EÚ s prihliadnutím na prijaté nariadenia a minimálne požiadavky na celom území.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože medzi členskými štátmi existujú veľké rozdiely, pokiaľ ide o sociálne politiky, ktoré je potrebné zmenšiť, aby sa zabezpečil dôstojný život pre všetkých občanov a aby sa zraniteľným osobám poskytla potrebná starostlivosť a podpora z rôznych dôvodov (zdravie, vek, sexuálna orientácia atď.).

**20. Odporúčame podporovať sociálny a zdravotnícky výskum v EÚ v súlade s prioritnými líniami, ktoré sa považujú za verejný záujem a ktoré schválili členské štáty, a s primeraným financovaním. Musíme posilniť spoluprácu medzi odbornými oblasťami, krajinami, študijnými centrami (univerzity atď.).**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože existuje mnoho oblastí, v ktorých musíme rozvíjať a prehĺbovať naše vedomosti. Skúsenosti s pandémiou nám poskytujú príklad, že výskum je nevyhnutný na zlepšenie života, že spolupráca medzi verejným a súkromným sektorom a medzi vládami je nevyhnutná a že je potrebná finančná podpora.

**21. Odporúčame, aby EÚ mala väčšie právomoci v oblasti sociálnych politík s cieľom harmonizovať minimálne pravidlá a dôchodkové dávky v celej EÚ a zaviesť nové pravidlá na základe hĺbkovej diagnózy. Minimálny dôchodok musí byť nad hranicou chudoby v krajine. Vek odchodu do dôchodku by sa mal líšiť v závislosti od kategórií povolání a v prípade duševne a fyzicky náročných povolání by mal byť nižší. Zároveň by sa malo zaručiť právo na prácu pre starších ľudí, ktorí chcú naďalej pracovať na dobrovoľnom základe.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože stredná dĺžka života sa zvyšuje a miera pôrodnosti klesá. Európske obyvateľstvo starne, a preto musíme prijať dodatočné opatrenia, aby sme zabránili riziku marginalizácie starších ľudí a zaručili im dôstojný život.

**22. Odporúčame prijať súbor opatrení na podporu zvýšenia pôrodnosti a zabezpečenie vhodných riešení v oblasti starostlivosti o deti. Takéto opatrenia by mali okrem iného zahŕňať cenovo dostupné a prístupné služby starostlivosti o deti (na pracovisku, v noci, zníženie DPH na vybavenie detí), bývanie, stabilitu pracovných miest, podporu v materstve, osobitnú podporu a ochranu práce pre mladých ľudí a rodičov, ako aj podporu pre matky a otcov vo forme prístupu k vedomostiam po návrate do práce.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože EÚ sa vyznačuje nízkou pôrodnosťou, ktorá tiež prispieva k starnutiu európskeho obyvateľstva a vyžaduje si okamžité opatrenia. Cieľom navrhovaného balíka je zabezpečiť, aby mladé rodiny mali potrebnú stabilitu na starostlivosť o deti.

**23. Odporúčame zaručiť sociálnu pomoc a zdravotnú starostlivosť pre starších ľudí doma a v zariadeniach opatrovateľskej starostlivosti. Takisto je potrebné zlepšiť podporu pre tých, ktorí sa starajú o (blízko) starších ľudí.**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože stredná dĺžka života sa zvyšuje a miera pôrodnosti klesá; európske obyvateľstvo starne, a preto musíme prijať dodatočné opatrenia, aby sme zabránili riziku marginalizácie starších ľudí a zaručili im dôstojný život.

**24. Odporúčame, aby EÚ podporovala paliatívnu starostlivosť a asistovanú smrť [eutanáziu] podľa konkrétneho súboru pravidiel a predpisov.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože by znížilo bolesť pacientov a rodín a zabezpečilo dôstojný koniec života.

### ***Podod 3.2 Rovnosť práv***

**25. Odporúčame, aby EÚ podporovala cielený prístup občanov k dôstojnému sociálnemu bývaniu podľa ich osobitných potrieb. Finančné úsilie by sa malo rozdeliť medzi súkromných darcov, vlastníkov domov, príjemcov bývania, vlády členských štátov na ústrednej a miestnej úrovni a Európsku úniu. Cieľom by malo byť uľahčenie výstavby/opravy existujúceho fondu sociálneho bývania, a to aj prostredníctvom využívania družstevných združení, prenájmu a kúpy. Pomoc by sa mala poskytovať na základe jasných kritérií (napr. maximálna plocha/osoba, ktorá sa má dotovať, príjem príjemcov atď.).**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože zlepšením prístupu k bývaniu by sa zabezpečilo, že občania EÚ budú mať hmatateľné rovnaké práva a prispeje sa k zmierneniu sociálneho napätia. Hlavnou úlohou EÚ je dohliadať na podporný mechanizmus; Vnútroštátne a miestne orgány by mali urobiť viac na riešenie problémov s bývaním.

**26. Odporúčame, aby EÚ zlepšila reguláciu a jednotné vykonávanie podporných opatrení pre rodiny s deťmi vo všetkých členských štátoch. Takéto opatrenia zahŕňajú najmä:**

**predĺženie trvania rodičovskej dovolenky, výška príspevku pri narodení dieťaťa a výška príspevku na starostlivosť o dieťa.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože sa domnievame, že tieto opatrenia by zmiernili demografický problém, ktorému EÚ čelí. Zlepšila by sa tým aj rodová rovnosť medzi rodičmi.

**27. Odporúčame, aby EÚ prijala opatrenia na zabezpečenie toho, aby všetky rodiny mali rovnaké rodinné práva vo všetkých členských štátoch. Tieto práva zahŕňajú právo na manželstvo a adopciu.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože sme presvedčení, že všetci občania Únie by mali mať rovnaké práva vrátane rodinných práv. Rodina je základnou formou sociálnej organizácie. Šťastná rodina prispieva k zdravej spoločnosti. Cieľom odporúčania je zabezpečiť, aby všetci občania požívali práva rodiny bez ohľadu na pohlavie, dospelosť, etnickú príslušnosť alebo fyzické zdravie.

### ***Podos 3.3 Vlastné imanie/podos 3.4 Prístup k športu***

**28. Odporúčame, aby sa stratégia EÚ pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025 dôrazne podporovala a aby sa jej venovala vysoká priorita ako naliehavej otázke, ktorú členské štáty účinne riešia. EÚ by mala a) vymedziť ukazovatele (ponuky, rozdiely v odmeňovaní, zamestnanosť, vedúce postavenie atď.), každoročne monitorovať stratégiu a byť transparentná, pokiaľ ide o dosiahnuté výsledky; a b) zriadiť funkciu ombudsmana s cieľom získať priamu spätnú väzbu od občanov.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože sa domnievame, že situácia v oblasti rodovej rovnosti v EÚ nie je ani zďaleka uspokojivá. Na európskej úrovni by mala existovať harmónia, pokiaľ ide o rodovú rovnosť a občianske práva, aby sa dosiahli ciele rodovej rovnosti vo všetkých krajinách, a nielen v tých, v ktorých je kompromis silnejší. Zaviazali sme sa k prítomnosti a prínosu žien na mocenských pozíciách a vo všetkých druhoch povolanií, aby sme mali rozmanitú a naplňajúcu Európsku úniu. Ženy sú v mnohých situáciách znevýhodnené (aj keď sú dobre vzdelané/majú vysokoškolské vzdelanie alebo iné privilégiá), takže takáto stratégia je absolútne nevyhnutná.

**29. Odporúčame, aby EÚ podporovala a zvyšovala informovanosť verejnosti o športe a pohybovej aktivite vo všetkých členských štátoch z dôvodu ich prínosu pre zdravie. Šport a pohybová aktivita by mali byť zahrnuté do sociálnych politík, politík v oblasti duševného a fyzického zdravia, ako aj do politík v oblasti vzdelávania a práce (t. j. podpora predpisovania športu a/alebo pohybovej aktivity lekármi a v prípade, že sa tak deje, zabezpečenie prístupu k športovým zariadeniam; 1 hodina práce/týždeň pri fyzickej aktivite atď.).**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože ide o dlhodobú investíciu. Investovaním do športu a fyzickej aktivity sa znižujú náklady a zaťaženie zdravotníckych služieb. Napríklad šport a fyzická aktivita ako zdravotná intervencia by skrátili trvanie liečby a zefektívniť by ju. Táto stratégia sa už úspešne realizuje v niektorých krajinách, napríklad v Nemecku. Šport je spôsob, ako budovať hodnoty, ako je záväzok, úsilie, sebaúcta, rešpekt alebo priateľstvo. Sedavý životný štýl je bežnejší

ako u predchádzajúcich generácií, okrem iného v dôsledku väčšieho počtu pracovných miest v kancelárii a/alebo zmien vo voľnočasových návykoch.

**30. Odporúčame, aby EÚ uložila každému členskému štátu povinnosť mať minimálnu mzdu, ktorá je vymedzená podľa životných nákladov na jeho území a považuje sa za spravodlivú mzdu umožňujúcu minimálne životné podmienky nad hranicou chudoby. Každý členský štát musí na to nadviazať.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože je nespravodlivé, aby sme neboli schopní dosiahnuť koniec mesiaca, keď pracujeme. Spravodlivé mzdy by mali prispievať k sociálnej kvalite života. Nespravodlivé mzdy majú pre štáty vysoké náklady (bezpečnosť, daňové úniky, vyššie sociálne náklady atď.).

**31. Odporúčame daňovú harmonizáciu v členských štátoch na úrovni EÚ (s cieľom vyhnúť sa daňovým rajom v EÚ a bojovať proti premiestňovaniu v rámci Európy), ako aj daňový stimul na odrádzanie od premiestňovania pracovných miest mimo Európy.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože nás znepokojuje vplyv premiestnenia pracovných miest mimo Európy a domnievame sa, že by to zabránilo daňovej konkurencii medzi členskými štátmi EÚ.

## Os 4 Vzdelávanie v Európe

### *Podos 4.1 Európska identita/podos 4.2 Digitálne vzdelávanie*

**32. Odporúčame podporovať viacjazyčnosť už od útleho veku, napríklad v materských školách. Od základnej školy by malo byť povinné, aby deti dosiahli úroveň C1 v inom aktívnom jazyku EÚ, ako je ich vlastný.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože viacjazyčnosť je nástrojom, ktorý spája občanov a most k iným kultúram tým, že sprístupňuje iné krajiny a ich kultúry. Posilňuje európsku identitu a medzikultúrne výmeny. Je dôležité spoznať iné kultúry v kontexte Európskej únie. Schopnosť konverzovať na dobrej úrovni v dvoch jazykoch by preto pomohla vytvoriť spoločnú európsku identitu a porozumieť iným európskym kultúram. EÚ musí úzko spolupracovať so vzdelávacími inštitúciami, aby dosiahla dobré výsledky vo vzdelávaní. Takisto je potrebné vytvoriť osobitný program (napr. digitálne platformy, rozšírené programy Erasmus+ atď.) výlučne na podporu viacjazyčnosti. Súčasné európske školy môžu v tejto súvislosti slúžiť ako vzor. EÚ by mala vytvoriť viac takýchto škôl a aktívne ich podporovať.

**33. Odporúčame, aby EÚ zvýšila informovanosť mladých ľudí o nebezpečenstvách internetu a digitalizácie vytvorením povinného predmetu v základnom vzdelávaní. EÚ by mala vyvinúť nástroje a vytvoriť spoločné priestory odbornej prípravy pre mladých ľudí, aby sa mohli spoločne učiť.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože súčasné iniciatívy alebo programy v tejto oblasti nie sú dostatočné. Okrem toho mnohí občania EÚ nevedia o existujúcich iniciatívach EÚ v týchto oblastiach. Deti si dostatočne neuvedomujú nebezpečenstvá internetu, a preto by sme mali urobiť oveľa viac na zvýšenie informovanosti mladšej generácie.

**34. Odporúčame, aby EÚ pracovala na sprístupnení technológií starším ľuďom prostredníctvom podpory programov a iniciatív, napríklad vo forme kurzov prispôbených ich potrebám. EÚ by mala zaručiť právo na používanie digitálnych technológií pre tých, ktorí ich chcú, a ponúknuť alternatívy pre tých, ktorí ich nechcú.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože EÚ by mala zabezpečiť, aby sa starší ľudia mohli zúčastňovať na digitálnom svete a aby nikto nebol diskriminovaný. Pre generácie, ktoré majú menej skúseností s používaním určitých technológií, by sa mali zaviesť zjednodušené nástroje s cieľom integrovať ich do dnešného sveta. Odporúčame, aby sa existujúce iniciatívy lepšie propagovali, aby o nich občania vedeli. Starší ľudia by nemali byť v EÚ diskriminovaní, pokiaľ ide o používanie IT nástrojov. (Ako doplnok to znamená, že občania by mali mať možnosť žiť svoj život bez toho, aby museli prejsť cez internetovú sieť). EÚ by mala organizovať a poskytovať starším ľuďom trvalú bezplatnú pomoc s cieľom uľahčiť prístup k digitálnym nástrojom.

#### ***Podos 4.3 Kultúrna výmena/podos 4.4 Environmentálna výchova***

**35. Odporúčame, aby EÚ vytvorila platformu, na ktorej budú na vzdelávacie účely k dispozícii vzdelávacie materiály o zmene klímy, udržateľnosti a environmentálnych otázkach. Takéto informácie by mali byť založené na faktoch, overené odborníkmi a prispôbené každému členskému štátu. Platforma:**

- mali by zahŕňať poučenie pre rôzne cieľové skupiny, napríklad pre ľudí žijúcich v mestských alebo vidieckych oblastiach, všetky vekové skupiny a všetky úrovne predchádzajúcich znalostí;
- mala by byť dostupná všetkým členským štátom a ľahko prístupná;
- mal by do svojho vykonávania zahrnúť plán propagácie, do ktorého by sa mali zapojiť dotknuté spoločnosti;
- mohli by sa sprístupniť spolu s programom financovania na podporu využívania a vykonávania informácií dostupných na platforme. Z týchto finančných prostriedkov by sa mali podporovať aj návštevy v teréne s cieľom predstaviť konkrétne príklady.

Toto odporúčanie predkladáme, pretože ľudia všetkých vekových kategórií musia mať prístup k informáciám založeným na dôkazoch o tom, ako riešiť zmenu klímy, udržateľnosť a environmentálne otázky. Dôležité pojmy, ako je ekologická stopa, musia pochopiť všetci, najmä mladí ľudia, pretože to, čo sa učíme ako deti, nás sprevádza počas celého nášho života. Tieto témy sú zložité a dezinformácie sú rozšírené. Potrebujeme spoľahlivý zdroj a EÚ má dôveryhodnosť a zdroje na prevzatie tejto úlohy. Je to dôležité aj preto, že úroveň znalostí a prístupu k dôveryhodným informáciám sa v jednotlivých členských štátoch líši.

**36. Odporúčame, aby EÚ uprednostnila zabezpečenie toho, aby boli výmenné programy prístupné pre všetkých (vekové skupiny, členské štáty, úroveň vzdelania a finančná kapacita) a aby umožňovali stáže alebo výmeny medzi sektormi, krajinami, vzdelávacími inštitúciami, mestami a podnikmi. EÚ by mala byť zodpovedná za začatie, sprostredkovanie a financovanie kultúrnych a sociálnych výmen v celej EÚ, a to fyzických aj digitálnych. EÚ musí tieto iniciatívy aktívne podporovať a zamerať sa na tých, ktorí ešte nepoznajú kultúrne a sociálne výmenné programy. Konferencia o budúcnosti Európy, na ktorú boli náhodne vybraní občania, je dokonalým príkladom európskej výmeny. Chceme viac iniciatív tohto druhu, ale chceme aj iniciatívy menšieho rozsahu, ako aj výmeny v oblasti športu, hudby, (sociálnych) stáží atď.**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože je dôležité vytvoriť pocit spolupatričnosti a súdržnosti a podporovať toleranciu k našej nádhornej rozmanitosti a rôznym perspektívam, ako aj rozvoj individuálnych zručností. Tento proces bude rozvíjať priateľstvá, vzájomné porozumenie a kritické myslenie. Radi by sme podporili zapojenie všetkých členov našich komunít, dokonca aj tých, ktorí sa doteraz na takýchto iniciatívach nezúčastnili.

#### ***Podos 4.5 Kvalita, financie a prístup k vzdelávaniu/podos 4.6 Harmonizácia vzdelávania***

**37. Odporúčame, aby všetky členské štáty vymedzili a prijali minimálny štandard certifikovaného vzdelávania v základných predmetoch od základnej školy. Cieľom je zabezpečiť, aby všetci občania mali rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu, ktoré zaručuje rovnosť a rovnosť.**

Toto odporúčanie predkladáme z nasledujúcich dôvodov:

- Existencia minimálnej normy by posilnila dôveru rodičov, učiteľov a študentov v ich vzdelávacie systémy a zároveň by ponechala priestor pre iniciatívu a rozmanitosť.
- Ak sa naše odporúčanie vykoná, posilní a posilní spoločnú európsku identitu, podporí súdržnosť, jednotu a pocit spolupatričnosti.
- Vykonávanie tohto odporúčania by posilnilo spoluprácu a výmeny medzi školami v celej EÚ, čo by zlepšilo vzťahy medzi pedagogickými pracovníkmi a žiakmi a výrazne uľahčilo výmenné programy.

**38. Odporúčame, aby sa angličtina vyučovala podľa overiteľnej normy ako základný predmet na základných školách vo všetkých členských štátoch EÚ s cieľom uľahčiť a posilniť schopnosť európskych občanov efektívne komunikovať.**

Toto odporúčanie predkladáme z nasledujúcich dôvodov:

- to by umožnilo väčšiu jednotu a rovnosť posilnením schopnosti občanov navzájom komunikovať a podporilo by to silnejšiu spoločnú európsku identitu;
- tým by sa rozšíril trh práce a zvýšila jeho flexibilita a prístupnosť, čím by sa občanom poskytla dôvera v prácu a komunikáciu vo všetkých ostatných členských štátoch, ktoré ponúkajú viac osobných a pracovných príležitostí.

- takýto prístup by umožnil šírenie spoločného európskeho jazyka vo veľmi krátkom čase;
- používanie spoločného jazyka urýchľuje výmenu informácií, čo by bolo prospešné pre spoluprácu, spoločnú reakciu na krízu, humanitárnu pomoc a zbližovanie medzi Európanmi.

## Os 5 Etická a bezpečná digitálna transformácia

### ***Podos 5.1 Demokratická digitálna transformácia/podos 5.2 Kybernetická bezpečnosť***

**39. Odporúčame, aby EÚ mala viac právomocí na boj proti nezákonnému obsahu a počítačovej kriminalite. Odporúčame budovanie kapacít Europolu/Európskeho centra boja proti počítačovej kriminalite vrátane:**

- zvýšenie finančných zdrojov a personálneho obsadenia
- zabezpečenie podobných sankcií v každej krajine • zabezpečenie rýchlej a účinnej kontroly zákonnosti

Toto odporúčanie predkladáme s cieľom zaručiť slobodu na internete a zároveň zabezpečiť, aby diskriminácia, zneužívanie a obťažovanie boli potrestané. Podporujeme myšlienku európskeho verejného orgánu, pretože nechceme ponechať reguláciu online platforiem len na súkromné spoločnosti. Online platformy musia prevziať zodpovednosť za distribuovaný obsah, ale chceme zabezpečiť, aby nemali prednosť ich záujmy. Regulácia obsahu a stíhanie zodpovedných osôb musia byť rýchle a účinné, aby mali odrádzajúci účinok aj na zlomyseľné osoby.

**40. Odporúčame, aby EÚ investovala do inovatívnej a vysokokvalitnej digitálnej infraštruktúry (napríklad 5G, ktorá sa v Európe vyvíja) s cieľom zabezpečiť autonómiu Európy a zabrániť závislosti od tretích krajín alebo súkromných spoločností. EÚ by mala venovať osobitnú pozornosť aj investíciám vo svojich zaostávajúcich regiónoch.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože digitálne infraštruktúry zohrávajú zásadnú úlohu v európskom hospodárstve, ako aj v každodennom živote Európanov, čo uľahčujú. Európa preto potrebuje vysokokvalitnú digitálnu infraštruktúru. Ak Európa závisí od tretích strán, môže byť zraniteľná voči negatívnym vplyvom súkromných spoločností alebo zahraničných krajín. Európa by preto mala investovať do digitálnej infraštruktúry s cieľom zlepšiť svoju autonómiu. Takisto je dôležité zabezpečiť digitálne začlenenie tým, že sa zabezpečí, aby investície využívali menej digitálne rozvinuté regióny.

**41. Odporúčame, aby EÚ podporovala vzdelávanie o falošných správach, dezinformáciách a online bezpečnosti v európskych školách. Mala by vychádzať z príkladov osvedčených postupov z celej EÚ. EÚ by mala zriadiť špecializovanú organizáciu na podporu tejto práce a poskytovanie odporúčaní vzdelávacím systémom. Mala by tiež podporovať neformálne vzdelávanie, ako aj inovatívne a kreatívne vyučovacie techniky (napr. participatívne hry).**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože zavedenie kurzov o online bezpečnosti a kultúre digitálnej bezpečnosti (boj proti online podvodom, falošným správam atď.) v škole je dôležité, aby sa každému poskytli nástroje na ochranu pred online hrozbami. Je dôležité zamerať sa na mladých ľudí, ktorí sú vo veľkej miere vystavení týmto druhom hroziab. Školy môžu takisto komunikovať s rodičmi s cieľom propagovať osvedčené postupy. Tieto kurzy sa môžu inšpirovať príkladmi osvedčených postupov v Európe (napr. vo Fínsku) a zároveň sa prispôbiť potrebám každej krajiny.

### ***Podos 5.3 Ochrana údajov***

**42. Odporúčame ďalej obmedziť zneužívanie údajov „dátovými gigantmi“ zlepšením súladu so všeobecným nariadením o ochrane údajov (všeobecné nariadenie o ochrane údajov), vytvorením štandardizovanejších mechanizmov v celej EÚ a zabezpečením toho, aby toto nariadenie dodržiavali aj spoločnosti z krajín mimo EÚ pôsobiace v EÚ. Takéto zlepšenie by malo poskytnúť jasné a stručné vysvetlenie podmienok používania údajov, aby sa predišlo nejednoznačnosti a poskytnutiu dodatočných informácií o tom, ako a kto údaje použije, a aby sa zabránilo tomu, že štandardnou možnosťou bude súhlas s opakovaným použitím a ďalším predajom údajov. Mala by zabezpečiť, aby sa údaje natrvalo vymazali, keď o to občan požiada. Takisto by sa ním mala zvýšiť konzistentnosť presadzovania práva, pokiaľ ide o profilovanie osôb na základe ich online činností. Navrhujeme dva druhy sankcií: pokutu úmernú obratu podniku a obmedzeniam činností podniku.**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože transparentnosť je v súčasnosti veľmi obmedzená, pokiaľ ide o druh zhromaždených údajov, spôsob ich spracovania a totožnosť tých, ktorým sa predávajú. Musíme ešte viac obmedziť zneužívanie moci dátovými gigantmi a zabezpečiť, aby občania dali informovaný súhlas so spracovaním svojich údajov.

**43. Odporúčame vytvoriť nezávislú celoeurópsku agentúru, ktorá by jasne definovala rušivé správanie (napr. spam) a vypracovala usmernenia o tom, ako môžu občania namietat' proti spracovaniu svojich údajov a dosiahnuť ich vymazanie, najmä od tretích strán. Táto agentúra musí mať mandát na identifikáciu a sankcionovanie podvodníkov a organizácií, ktoré nedodržiavajú pravidlá. Mala by sa zamerať na zabezpečenie dodržiavania pravidiel EÚ subjektmi usadenými mimo EÚ, ktoré tam však pôsobia. Financovali by ho inštitúcie EÚ a pozostával by zo spoločnej rady nezávislých orgánov (t. j. odborníkov z akademickej obce a subjektov zastupujúcich odborníkov). Mal by mať rotujúce praesidium. Navrhujeme dva druhy sankcií: pokutu úmernú obratu podnikov a obmedzeniam činností podnikov.**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože neexistuje centrálna agentúra so silným mandátom, ktorá by mohla pomôcť občanom, najmä ak majú problém a potrebujú pomoc, poradenstvo alebo podporu. Neexistujú jasné a záväzné pravidlá, ktoré musia spoločnosti dodržiavať. Sankcie sa buď nepresadzujú, alebo majú zanedbateľný vplyv na podniky.

**44. Odporúčame vytvoriť certifikačný systém EÚ, ktorý by transparentným spôsobom certifikoval súlad so všeobecným nariadením o ochrane údajov a zabezpečil, aby sa informácie o ochrane údajov poskytovali prístupným, jasným a jednoduchým spôsobom.**

**Tento certifikát by bol povinný a viditeľný na webových sídlach a platformách. Mal by ho vydať nezávislý certifikačný orgán na európskej úrovni, existujúci alebo zriadený na tento účel, ktorý by nebol prepojený s národnými vládami ani so súkromným sektorom.**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože v súčasnosti existuje len malá alebo žiadna transparentnosť, pokiaľ ide o to, ako jednotlivé spoločnosti chránia údaje, a používatelia/zákazníci sa nemôžu informovane rozhodnúť.

**45. Odporúčame lepšie vysvetliť GDPR (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) a zlepšiť komunikáciu o ňom vytvorením štandardného textu o súlade, ktorý používa jednoduchý a jasný jazyk, ktorému každý rozumie. Tento text by mal predstavovať kľúčové posolstvo a/alebo základné zásady. Postup súhlasu by mal byť vizuálnejší (napríklad žiadosť o výslovné povolenie na prístup k telefónu prostredníctvom aplikácie). Mala by ju sprevádzať informačná kampaň (najmä televízia) a systematicky povinné kurzy (aspoň pre tých, ktorí pracujú s údajmi) a poradenstvo pre tých, ktorí potrebujú pomoc.**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože v súčasnosti je znenie všeobecného nariadenia o ochrane údajov príliš vágne a príliš technické a množstvo informácií je ohromujúce a nie je prístupné pre všetkých. Komunikácia takisto nie je v jednotlivých krajinách podobná a často nezahŕňa rôzne skupiny, najmä starších ľudí a ľudí narodených pred digitalizáciou.

#### ***Podod 5.4 Digitálna transformácia a zdravie***

**46. Odporúčame, aby EÚ riešila problém „falošných informácií“ dvoma spôsobmi:**

- právne predpisy umožňujúce spoločnostiam pôsobiacim v oblasti sociálnych médií zaviesť algoritmy strojového učenia, ktoré môžu zdôrazniť spoľahlivosť informácií na sociálnych médiách a nových médiách a poskytnúť používateľovi overené zdroje informácií. Odporúčame, aby experti kontrolovali algoritmy s cieľom zabezpečiť ich riadne fungovanie;
- vytvorenie digitálnej platformy na priradenie hodnotenia informáciám z tradičných médií (napr. televízia, tlač, rozhlas) bez ohľadu na politické a hospodárske záujmy a na informovanie občanov o kvalite informácií bez použitia akejkoľvek formy cenzúry. Platforma by mala podliehať verejnej kontrole a najvyšším normám transparentnosti a EÚ by mala zabezpečiť, aby sa finančné prostriedky, ktoré jej boli pridelené, použili na zamýšľaný účel.

Predkladáme toto odporúčanie, pretože ide o rôzne druhy médií, a domnievame sa, že sankcie alebo odstránenie obsahu by mohli viesť k cenzúre a oslabiť slobodu prejavu a slobodu tlače. Odporúčame, aby odborníci skontrolovali a kontrolovali správne fungovanie algoritmu, aby sa zabezpečilo, že funguje správne. Napokon odporúčame, aby bola platforma apolitická a nezávislá, aby sa zabezpečila transparentnosť a sloboda prejavu. Okrem toho, keďže nie je možné úplne sa zbaviť falošných správ, sprístupnenie týchto nástrojov občanom pomôže znížiť ich vplyv v Európe.

**47. Odporúčame, aby EÚ vykonala rôzne opatrenia na zabezpečenie zdravého používania internetu:**

- po prvé, EÚ musí riešiť nedostatok infraštruktúry a vybavenia, ktoré občanom bránia v prístupe na internet;
- Po druhé, odporúčame, aby EÚ nabádala členské štáty, aby zaviedli odbornú prípravu na internete a jej riziká pre všetky vekové skupiny. Mohlo by sa to dosiahnuť zavedením kurzov v školách pre deti a mladých ľudí a vytvorením rôznych učebných osnov a učebných osnov pre dospelých a starších občanov. Obsah týchto kurzov by mala určiť na európskej úrovni skupina nezávislých odborníkov.
- Na záver vyzývame EÚ, aby prijala všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby digitalizácia spoločnosti nevylučovala starších ľudí, a aby zabezpečila, že základné služby budú prístupné aj osobne.
- EÚ by mala zabezpečiť, aby sa finančné prostriedky osobitne pridelené na tieto činnosti použili na zamýšľaný účel.

Toto odporúčanie predkladáme z dôvodu nedostatočnej infraštruktúry a vybavenia (napr. zariadení) na niektorých miestach v Európe a potreby zabezpečiť pripojenie pred vzdelávaním občanov, pretože vieme, že prístup k internetu je v určitých regiónoch a pre určité profily obmedzený. Odporúčame organizovať kurzy, ktoré pomôžu deťom získať digitálnu gramotnosť, poskytovať ďalšie programy, ktoré pomôžu starším ľuďom prejsť na digitalizáciu, a podniknúť kroky na ich uistenie, že digitálna transformácia neoslabuje práva starších ľudí.

**48. Odporúčame, aby EÚ podporovala vzdelávanie občanov v každom členskom štáte s cieľom posilniť kritické myslenie, skepticizmus a overovanie faktov a naučiť ich nezávisle posudzovať, či sú informácie spoľahlivé alebo nie. Toto vzdelávanie by malo zahŕňať organizovanie osobitných kurzov na úrovni základného vzdelávania a malo by sa ponúkať na iných verejných priestranstvách občanom všetkých vekových kategórií, ktorí ho chcú využívať. EÚ by mala zabezpečiť, aby sa finančné prostriedky osobitne pridelené na tieto činnosti použili na zamýšľaný účel.**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože si myslíme, že nie je možné úplne sa zbaviť nepravdivých informácií. Táto odborná príprava pomôže občanom rozpoznať ich samých. V dôsledku toho sa zníži vplyv nepravdivých informácií na spoločnosť a na samotných občanov. Občanom by to tiež poskytlo väčšie možnosti konať namiesto toho, aby sa spoliehali na spoľahlivé informácie od inštitúcií.

## **Príloha: ĎALŠIE ODPORÚČANIA PRESKÚMANÉ PANELOM, KTORÝ NEBOL PRIJATÝ**

### ***Os 3 Spravodlivá spoločnosť***

Podos 3.2 Rovnosť práv

**Odporúčame, aby EÚ zaviedla mechanizmus na monitorovanie a presadzovanie práv menšín (napr. portál alebo úrad, kde by ľudia mohli podávať sťažnosti).**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože veríme, že každý jednotlivec môže vyjadriť svoj názor a má právo vyhľadať a prijať pomoc. Takýto úrad je potrebný na zníženie napätia medzi menšinami a väčšinou.

Podos 3.3 Vlastné imanie/podos 3.4 Prístup k športu

**Odporúčame, aby EÚ zvyšovala informovanosť o fyzickej aktivite prostredníctvom „modelovania úloh“ so zapojením verejných činiteľov (napr. podujatia organizované Parlamentom by mali zahŕňať určitú formu fyzickej aktivity alebo pohybu na niekoľko sekúnd, ako je strečing, chôdza alebo skákanie).**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože mobilizácia verejných činiteľov na fyzickú aktivitu zvýši informovanosť verejnosti.

## ***Os 5 Etická a bezpečná digitálna transformácia***

Podos 5.3 Ochrana údajov

**Odporúčame vytvoriť webový identifikátor, ktorý bude uchovávať osobné a citlivé údaje, ale sprístupní ich len orgánom a polícii. Online platformy a predajcovia budú používať online kód priradený k tomuto webovému identifikátoru a údaje potrebné na danú činnosť. Štandardné nastavenie zdieľania údajov pomocou tohto identifikátora by malo byť bez súhlasu. Údaje by sa mali oznamovať len priamo dotknutým stranám, a nie tretej strane. Ak sa údaje oznamujú tretej strane, občan by mal mať možnosť jednoducho namietat'. Údaje by mali byť k dispozícii len na obmedzený čas alebo na konkrétnu transakciu. Povolenie na používanie údajov by malo byť časovo obmedzené alebo by sa v ňom malo jasne vymedziť, čo môžu spoločnosti s údajmi robiť.**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože v súčasnosti môžu spoločnosti zhromažďovať všetky údaje vrátane osobných údajov a citlivých údajov a používať ich na mnohé účely bez toho, aby zverejňovali, ako a prečo presne. Operátori preto získavajú viac informácií, než v skutočnosti potrebujú na to, aby nám mohli poskytovať služby, a potom môžu bez nášho súhlasu ďalej predávať alebo opätovne používať iné údaje. Zároveň sa tým zabezpečí zodpovednosť používateľov internetu a zároveň sa zachová ich relatívna anonymita.

## **Európska panelová diskusia občanov 2: „Európska demokracia; hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť“**

ODPORÚČANIA PRIJATÉ PANELOM (predložia sa v pléne)

### **Os 1: Zaručenie práv a nediskriminácie**

#### ***Podos 1.1 Nediskriminácia / Podos 1.2 Rodová rovnosť***

**1. „Odporúčame, aby EÚ zahrnula kritériá boja proti diskriminácii na trhu práce (kvóty pre mladých ľudí, starších ľudí, ženy, menšiny). Ak spoločnosti splnia tieto kritériá, dostanú dotácie alebo daňové úľavy.“**

Odporúčame, aby boli zamestnanci lepšie informovaní o týchto problémoch:

- nadnárodné a vnútroštátne inštitúcie (napr. odborové zväzy),
- mechanizmy na zabezpečenie toho, aby spoločnosti dodržiavali existujúce pravidlá nediskriminácie na pracovisku;
- kvalifikačné programy pre sociálne skupiny, ktoré čelia diskriminácii na trhu práce (mladí ľudia, starší ľudia, ženy, menšiny).

**Odporúčame prijať dvojfázový právny predpis EÚ. Po prvé, mali by sa poskytovať dotácie na prijímanie zamestnancov z určitých kategórií, ktorí môžu byť diskriminovaní. Po druhé, v legislatívnom akte by sa malo vyžadovať, aby zamestnávateľia zamestnávali tieto skupiny počas minimálneho obdobia.“**

Únia je skutočne zodpovedná za zachovanie rovnováhy medzi záujmami voľného trhu a ochranou zraniteľných skupín, ktoré je potrebné právne chrániť. Heterogénne skupiny sú pre spoločnosti žiaduce, pretože ponúkajú rôzne kvalifikácie. Dotácie poskytujú spoločnostiam dodatočný stimul.

**2. „Odporúčame, aby EÚ vytvorila systém stimulov, ktorý uľahčí vytváranie cenovo dostupných materských škôl a detských ihrísk vo veľkých a malých podnikoch. Spoločné zariadenia sú tiež životaschopným riešením pre malé podniky, aby mohli využívať dotáciu.“**

**Odporúčame, aby EÚ uložila spoločnostiam povinnosť zakladať materské školy úmerne k počtu zamestnancov.“**

Toto opatrenie odporúčame, pretože zosúladenie rodinného a pracovného života zlepšuje pracovný výkon, znižuje nezamestnanosť a umožňuje rodičom, najmä ženám, pokračovať v kariére. Navrhované riešenie zamerané na sociálny rozmer zaručuje bezpečnosť detí a znižuje úzkosť rodičov.

### ***Podos 1.3: Ochrana ľudských práv a práv prírody a zvierat***

**3. „Odporúčame zachovať dobré životné podmienky zvierat a udržateľnosť chovu zmenou smernice 98/58/ES o ochrane zvierat chovaných na hospodárske účely. Je potrebné vymedziť podrobnejšie minimálne kritériá. Musia byť presné, merateľné a časovo obmedzené. Minimálne kritériá sa musia stanoviť tak, aby viedli k vyšším normám v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a zároveň umožnili prechod na udržateľnú klímu a životné prostredie a ekologické poľnohospodárstvo.“**

Ako občania sa domnievame, že je dôležité, aby sa v rámci Únie harmonizovali prísnejšie minimálne normy v oblasti chovu hospodárskych zvierat. Uznávame, že transformácia by mohla predstavovať výzvy v niektorých dotovaných poľnohospodárskych odvetviach a pre tých, ktorí prechádzajú na ekologické a udržateľné poľnohospodárstvo. Domnievame sa však, že je veľmi dôležité zabezpečiť, aby sa tento prechod uskutočnil.

**4. „Odporúčame podporovať poľnohospodárstvo šetrnejšie k životnému prostrediu a klíme v Európe a na celom svete, napríklad zdaňovaním všetkých negatívnych emisií, pesticídov a extrémneho využívania vody na základe ich vplyvu na životné prostredie. Clá na všetky poľnohospodárske výrobky dovážané do Únie musia umožniť odstránenie konkurenčných výhod tretích krajín, ktoré nespĺňajú rovnaké normy ako Únia. Na podporu poľnohospodárstva šetrného k zvieratám odporúčame zdaňovať emisie spôsobené diaľkovou prepravou zvierat.“**

Vytvorením takéhoto systému sa domnievame, že je možné podporiť prechod na poľnohospodárstvo šetrné ku klíme a životnému prostrediu.

**5. „Hoci sa v poslednom čase šíri veľa falošných správ, odporúčame podporovať nezávislejšie, objektívnejšie a vyváženejšie mediálne pokrytie tým, že: 1. vypracovať smernicu EÚ, v ktorej sa stanovia minimálne normy pre nezávislosť médií; 2. podporovať na úrovni Únie rozvoj mediálnych zručností pre každého občana.“**

Únia musí vypracovať smernicu, ktorá zaručí nezávislosť médií a slobodu prejavu.

**6. „Odporúčame zastaviť dotovanie masovej poľnohospodárskej výroby, ak nevedie k prechodu na klimatické, ekologické a udržateľné poľnohospodárstvo. Namiesto toho odporúčame presmerovať granty na podporu udržateľnej transformácie.“**

Namiesto dotovania odvetvia masového poľnohospodárstva by sa dotácie mali presmerovať na poľnohospodárske podniky, ktoré sú v procese transformácie, aby dodržiavali nové minimálne normy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat.

### ***Podos 1.4 Právo na súkromie***

**7. „Odporúčame, aby subjekty, ktoré spracúvajú osobné údaje, boli autorizované na úrovni Únie. Tieto subjekty budú musieť podliehať aj každoročnému externému a nezávislému auditu ochrany údajov. Tieto subjekty budú sankcionované za porušenie ochrany údajov úmerne k ich ročnému obratu, a to prísnejším spôsobom ako podľa súčasného nariadenia. Povoľenie by sa malo odobrať po dvoch po sebe nasledujúcich porušeníach a okamžite po závažnom porušení.“**

Takéto opatrenia odporúčame, pretože súčasné nariadenia (GDPR) nie sú dostatočné a subjekty musia byť lepšie kontrolované a sankcionované, aby sa zabezpečilo, že neporušujú práva na ochranu údajov a súkromia.

**8. „Odporúčame posilniť právomoci EÚ v týchto oblastiach: 1) vzdelávanie v oblasti ochrany údajov, 2) informovanosť o ochrane údajov a 3) ochrana osobných údajov maloletých. Odporúčame objasniť a posilniť pravidlá týkajúce sa spracúvania údajov maloletých v rámci všeobecného nariadenia o ochrane údajov vrátane pravidiel týkajúcich sa súhlasu, overovania veku a kontroly zákonnými opatrovníkmi. Odporúčame tiež, aby sa do všeobecného nariadenia o ochrane údajov zaviedla osobitná kategória pre citlivé údaje maloletých (napr. záznamy v registri trestov, zdravotné informácie, nahota), aby boli maloletí chránení pred akoukoľvek formou zneužívania a diskriminácie.“**

Toto odporúčanie je potrebné, pretože maloletí sú obzvlášť zraniteľní voči porušovaniu ochrany údajov a súkromia a v súčasnosti si všeobecná populácia (najmä maloletí, učitelia a zákonní zástupcovia) nie je dostatočne vedomá ochrany údajov. Všetci sa musia naučiť, ako používať online a offline dátové služby a ako chrániť právo detí na súkromie. Okrem toho zákonní zástupcovia môžu často súhlasiť so spracovaním údajov o deťoch bez toho, aby boli plne informovaní alebo informovaní, a deti môžu sfaľšovať súhlas rodičov. Toto odporúčanie je napokon potrebné, pretože v celej EÚ neexistuje žiadna skutočná kampaň na zvyšovanie informovanosti o ochrane údajov zameraná najmä na maloleté osoby, zákonných zástupcov a učiteľov, hoci takáto kampaň je nevyhnutná.

**9. „Odporúčame zaviesť štandardizované zásady ochrany osobných údajov a ľahko pochopiteľné, stručné a intuitívne formuláre súhlasu, v ktorých sa jasne uvedie, aké spracovanie údajov je nevyhnutne potrebné a čo je voliteľné. Odporúčame, aby odvolanie súhlasu bolo jednoduché, rýchle a trvalé. Odporúčame zakázať subjektom, aby obmedzili svoje služby viac, ako je potrebné, ak nebol udelený súhlas s nepovinným spracovaním údajov.“**

Toto opatrenie odporúčame, pretože súčasné pravidlá EÚ nie sú dostatočne presné, odvolanie súhlasu je dlhé, dočasné a zložité a subjekty nemajú záujem ponúkať svoje služby občanom, ktorí sa dovoľávajú svojho práva na ochranu údajov.

## **Os 2: Ochrana demokracie a právneho štátu**

## ***Podos 2.1 Ochrana právneho štátu***

**10. „Odporúčame, aby sa nariadenie o podmienenosti (2020/2092 prijaté 16. decembra 2020) zmenilo tak, aby sa uplatňovalo na všetky porušenia zásad právneho štátu, a nie len na porušenia, ktoré majú vplyv na rozpočet EÚ.“**

Nariadenie o podmienenosti umožňuje pozastaviť vyplácanie finančných prostriedkov EÚ členským štátom, ktoré porušujú zásady právneho štátu. V súčasnom znení sa však uplatňuje len na porušenia, ktoré majú alebo pravdepodobne budú mať vplyv na rozpočet Únie. Okrem toho súčasné znenie nariadenia o podmienenosti chráni rozpočet EÚ a inštitúcie EÚ, a nie občanov dotknutých členskými štátmi. Preto odporúčame zmeniť súčasné znenie nariadenia tak, aby sa vzťahovalo na všetky porušenia zásad právneho štátu.

**11. „Odporúčame, aby EÚ po uverejnení výročnej správy o právnom štáte (mechanizmus Komisie na monitorovanie dodržiavania zásad právneho štátu členskými štátmi) zorganizovala výročné konferencie o právnom štáte. Členské štáty by mali byť povinné vyslať na konferenciu sociálne rôznorodé národné delegácie vrátane občanov aj úradníkov.“**

Táto konferencia by podporila dialóg medzi občanmi EÚ o otázkach právneho štátu, ako aj dialóg medzi občanmi a odborníkmi, ktorí vypracúvajú výročnú správu o právnom štáte. Veríme, že v atmosfére vzájomného uznávania a zdieľania budú účastníci schopní priniesť najlepšie postupy a nápady späť do svojich domovských krajín. Konferencia by okrem toho zvýšila informovanosť a pochopenie zásady právneho štátu a záverov a procesu, z ktorých vychádza výročná správa o právnom štáte. Takisto by pritiahla pozornosť médií a umožnila občanom podeliť sa o svoje skúsenosti a porovnať ich so zisteniami správy.

## ***Podos 2.2 Ochrana a posilňovanie demokracie/podos 2.4 Médiá a dezinformácie***

**12. „Odporúčame, aby EÚ prísnejšie presadzovala svoje pravidlá hospodárskej súťaže v mediálnom sektore s cieľom zabezpečiť ochranu plurality médií vo všetkých členských štátoch. EÚ by mala zabrániť veľkým mediálnym monopolom a politickým menovaniam do mediálnych rád. Odporúčame tiež, aby budúci akt EÚ o slobode médií obsahoval pravidlá, ktoré zabránia politikom vlastniť mediálny obsah alebo mať naň silný vplyv.“**

Odporúčame toto opatrenie, pretože uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže EÚ podporuje pluralitné mediálne prostredie, v ktorom majú občania na výber. Keďže Komisia v súčasnosti pripravuje právne predpisy (o slobode médií) na zabezpečenie integrity mediálneho trhu EÚ, malo by sa tiež zabezpečiť, aby médiá neboli vlastnené alebo ovplyvňované politikmi.

## ***Podos 2.3 Bezpečnosť***

**13. „Odporúčame, aby inštitúcie EÚ zohrávali významnejšiu úlohu so všetkými nástrojmi, ktoré majú k dispozícii, vrátane národných centier kybernetickej bezpečnosti a Agentúry Európskej únie pre kybernetickú bezpečnosť (ENISA), s cieľom chrániť občanov, organizácie a inštitúcie pred novými hrozbami vyplývajúcimi z narušenia kybernetickej bezpečnosti a využívania umelej inteligencie na účely trestnej činnosti. Odporúčame tiež, aby sa smernice pochádzajúce z Európy a jej agentúr riadne vykonávali a šírili vo všetkých členských štátoch.“**

Odporúčame toto opatrenie, pretože občania sa cítia bezmocní a nevedia, čo Európska únia robí v boji proti týmto hrozbám. Odporúčame toto opatrenie, pretože tieto hrozby predstavujú vážny problém národnej a európskej bezpečnosti. Odporúčame toto opatrenie, pretože Európa by mala byť skutočnou hnacou silou inovácií v tejto oblasti.

**14. „Odporúčame, aby Únia vo svojich vzťahoch s vonkajšími krajinami najprv posilnila demokratické hodnoty spoločné pre jej hranice. Až po dosiahnutí tohto cieľa odporúčame, aby sa Únia stala veľvyslancom nášho demokratického modelu v tých krajinách, ktoré sú ochotné a ochotné uplatňovať tento model prostredníctvom diplomacie a dialógu.“**

Odporúčame toto opatrenie, pretože predtým, ako sa pozrieme von, musíme sa pozrieť dovnútra. Pretože Európa môže a musí pomôcť členským štátom posilniť ich demokracie. Pretože sa chránime aj tým, že ideme príkladom a podporujeme úsilie vonkajších krajín o demokraciu.

## **Os 3: Reforma Európskej únie**

### ***Podos 3.1 Inštitucionálna reforma***

**15. „Odporúčame zmeniť názvy inštitúcií EÚ s cieľom objasniť ich funkcie. Napríklad Rada Európskej únie by sa mohla nazývať Senát Európskej únie. Európska komisia by sa mohla nazývať výkonnou komisiou Európskej únie.**

Odporúčame toto opatrenie, pretože v súčasnosti je pre občanov ťažké pochopiť úlohy a funkcie každej inštitúcie EÚ. Ich mená neodrážajú ich funkcie. Od občanov nemožno očakávať, že budú rozlišovať medzi Radou Európskej únie, Európskou radou a Radou Európy. Je dôležité vyhnúť sa prekryvaniu.

**16. „Odporúčame prijatie volebného zákona pre Európsky parlament, ktorým sa harmonizujú volebné podmienky (vek volebného práva, dátum volieb, požiadavky na volebné obvody, kandidátov, politické strany a ich financovanie). Európski občania by mali mať právo voliť rôzne strany na úrovni EÚ, z ktorých každá je zložená z kandidátov z viacerých členských štátov. Počas dostatočného prechodného obdobia mohli občania stále voliť národné a nadnárodné strany.“**

Odporúčame toto opatrenie, pretože Únia musí rozvíjať pocit jednoty, ktorý by sa mohol dosiahnuť prostredníctvom skutočne jednotných volieb do Európskeho parlamentu. Tieto spoločné voľby umožnia posilniť postavenie poslancov Európskeho parlamentu a zamerať volebnú kampaň na spoločné európske témy.

### ***Podos 3.2 Rozhodovanie***

**17. „Odporúčame vytvoriť online platformu, kde by občania mohli nájsť a požiadať o overené informácie. Platforma by mala byť jasne spojená s inštitúciami Únie, štruktúrovaná podľa tém a ľahko dostupná (napr. poskytnutím horúcej linky). Občania by mali mať možnosť klásť kritické otázky odborníkom (napr. akademickým pracovníkom, novinárom) a získať faktické odpovede zo zdrojov.“**

Otvorený prístup k faktickým informáciám má pre našu spoločnosť mimoriadny význam, aby boli občania dobre informovaní a chránení pred falošnými správami a dezinformáciami. Potrebujeme dôveryhodný a nezávislý zdroj informácií, ktorý nie je ovplyvnený politickými, hospodárskymi a národnými záujmami. Platforma môže okrem toho vytvoriť most (t. j. priamy vzťah) medzi občanmi a Úniou.

**18. „Odporúčame, aby sa vo výnimočných prípadoch konalo celoeurópske referendum o otázkach, ktoré sú mimoriadne dôležité pre všetkých európskych občanov. Referendum by mal začať Európsky parlament a malo by byť právne záväzné.“**

Občania EÚ by mali mať priamejší vplyv na dôležité rozhodnutia o otázkach EÚ. Referendá by sa však mali konať len za výnimočných okolností, pretože vzhľadom na ich vysoké náklady by ich nebolo možné organizovať pravidelne. Uvedomujeme si, že toto odporúčanie si môže vyžadovať zmenu a doplnenie zmluvy a prispôsobenie národných ústav.

**19. „Odporúčame vytvoriť multifunkčnú digitálnu platformu, prostredníctvom ktorej môžu občania voliť v online voľbách a prieskumoch verejnej mienky. Občania by mali mať možnosť motivovať svoje hlasovanie o dôležitých otázkach a legislatívnych návrhoch európskych inštitúcií. Táto platforma by mala byť bezpečná, široko prístupná a veľmi viditeľná pre každého občana.“**

Cieľom tejto platformy je zvýšiť účasť na európskej politike a uľahčiť občanom prístup ku konzultáciám a hlasovaniu. Existujúce nástroje a procesy nie sú dostatočne viditeľné, a preto potrebujeme nový integrovaný nástroj pre tieto rôzne funkcie. Väčšia účasť vedie k lepším rozhodnutiam, väčšej dôvere medzi európskymi občanmi a lepšiemu fungovaniu Únie vo všeobecnosti.

**20. „Odporúčame, aby sa systémy hlasovania v inštitúciách EÚ prehodnotili a zamerali sa na otázku jednomyseľného hlasovania. „Váženie“ hlasov by sa malo vypočítavať spravodlivo, aby sa chránili záujmy malých krajín.“**

Jednomyseľné hlasovanie je dôležitou výzvou pre rozhodovanie v Únii. Vzhľadom na veľký počet členských štátov je veľmi ťažké dosiahnuť dohodu. V prípade potreby by sa európske zmluvy mali zmeniť a doplniť tak, aby riešili otázku jednomyseľnosti.

### ***Podos 3.3 Užšia integrácia***

**21. „Odporúčame, aby Únia uskutočnila verejné investície, ktoré povedú k vytvoreniu vhodných pracovných miest a k zlepšeniu a harmonizácii kvality života v celej Únii, medzi členskými štátmi a v rámci členských štátov (t. j. na regionálnej úrovni). Je potrebné zabezpečiť dohľad, transparentnosť a účinnú komunikáciu s občanmi pri realizácii verejných investícií a umožniť občanom monitorovať celý investičný proces. V záujme lepšej kvality života by sa mali investovať do oblastí, ako je vzdelávanie, zdravotníctvo, bývanie, fyzická infraštruktúra, starostlivosť o starších ľudí a osoby so zdravotným postihnutím, pričom by sa mali zohľadniť potreby každého členského štátu. Dodatočné investície by sa mali zamerať na dosiahnutie správnej rovnováhy medzi vhodným pracovným a osobným životom s cieľom umožniť zdravý životný štýl.“**

Odporúčame toto opatrenie, pretože harmonizácia životnej úrovne v Únii zlepší hospodársky pokrok v celej Únii, čo povedie k zjednotenej Európskej únii. Je základným ukazovateľom ďalšej integrácie Únie. Hoci niektoré z týchto mechanizmov sú už zavedené, domnievame sa, že stále existuje priestor na zlepšenie.

**22. „Odporúčame vytvoriť spoločný základ založený na súbore hospodárskych ukazovateľov a ukazovateľov kvality života pre všetky členské štáty s cieľom ponúknuť rovnaké príležitosti a postaviť všetkých na rovnakú úroveň, aby sa dosiahla spoločná hospodárska štruktúra. Je dôležité, aby sa tento spoločný základ stanovil podľa jasného a realistického harmonogramu stanoveného inštitúciami na odporúčanie odborníkov. Forma takejto spoločnej hospodárskej štruktúry by sa mala prekonzultovať aj s odborníkmi. Je tiež dôležité, aby sa ukazovatele, na ktorých je tento spoločný základ založený, ďalej definovali s pomocou odborníkov.“**

Odporúčame toto opatrenie, pretože ak budeme mať spravodlivú Úniu, budeme mať jednotnejšiu Európu. Ak chceme byť spravodliví, musíme ponúknuť rovnaké príležitosti a spoločný základ pre celú Úniu. Spoločnú hospodársku štruktúru bude možné dosiahnuť až po vytvorení spoločného základu.

**23. „Odporúčame zdaňovať veľké spoločnosti a príjmy podnikov s cieľom prispieť k verejným investíciám a využívať zdaňovanie na investovanie do vzdelávania a rozvoja každej krajiny (výskum a vývoj, štipendiá – Erasmus atď.). Takisto je dôležité zabezpečiť zrušenie daňových rajov v Únii.“**

Odporúčame toto opatrenie, pretože pomôže predchádzať daňovým únikom a vytváraniu daňových rajov a podporí dodržiavanie predpisov.

## Os 4: Budovanie európskej identity

### *Podos 4.1 Vzdelávanie pre demokraciu*

**24. Odporúčame zabezpečiť, aby vzdelávanie v oblasti demokracie v EÚ zlepšilo a dosiahlo minimálnu úroveň vedomostí vo všetkých členských štátoch. Takéto vzdelávanie by malo okrem iného zahŕňať demokratické procesy a všeobecné informácie o Únii, ktoré by sa mali vyučovať vo všetkých členských štátoch Únie. Mal by sa obohatiť o súbor rôznych koncepcií zameraných na výučbu demokratického procesu, ktoré by mali byť atraktívne a primerané veku.“**

Toto odporúčanie a jeho dôvody sú dôležité, pretože ak sa bude vykonávať, povedie k harmonickejšiemu a demokratickejšiemu životu v Únii. Odôvodnenia sú tieto: mladí ľudia by sa vzdelávali v demokratických procesoch; takéto vzdelávanie by mohlo obmedziť populizmus a dezinformácie vo verejnej diskusii; mohlo by to znížiť diskrimináciu; a napokon by to umožnilo vzdelávať a mobilizovať občanov v prospech demokracie nad rámec ich obvyčajnej povinnosti voliť.

**25. „Odporúčame, aby sa existujúce a vznikajúce prekladateľské technológie, ako je umelá inteligencia, ďalej rozvíjali, zlepšovali a sprístupňovali s cieľom znížiť jazykové bariéry a posilniť spoločnú identitu a demokraciu v Únii.“**

Toto odporúčanie a jeho dôvody sú dôležité, pretože ak sa bude vykonávať, prispeje k budovaniu spoločnej európskej identity zlepšením komunikácie medzi občanmi všetkých členských štátov.

**26. „Odporúčame, aby sa overiteľné informácie ľahko a zrozumiteľne sprístupnili občanom prostredníctvom aplikácie pre mobilné zariadenia s cieľom zlepšiť transparentnosť, verejnú diskusiu a demokraciu. Táto aplikácia by sa mohla použiť na šírenie informácií napríklad o právnych predpisoch, diskusiách v rámci Únie, zmenách zmlúv atď.“**

Toto odporúčanie a jeho dôvody sú dôležité, pretože ak sa bude vykonávať, uľahčí komunikáciu, pretože umožní informovanejšiu diskusiu medzi občanmi rôznych členských štátov prostredníctvom aplikácie, ktorá by mohla mať mnoho rôznych funkcií. Táto aplikácia by mala byť navrhnutá tak, aby bola pravdepodobne zaujímavá pre všetkých a bola schopná zvýšiť zvedavosť a sprístupniť a zatraktívniť technické informácie. Žiadosť by sa mala považovať za doplnkový zdroj, ktorý šíri informácie oficiálne overené priamo Úniou s cieľom zlepšiť dôveru a transparentnosť vo verejnej diskusii a prispieť k budovaniu spoločnej európskej identity.

### *Podos 4.2 Európske hodnoty a identita*

**27. „Odporúčame, aby EÚ vytvorila osobitný fond na krátkodobé a dlhodobé online a offline interakcie (t. j. výmenné programy, panely, stretnutia) medzi občanmi EÚ s cieľom posilniť európsku identitu. Účastníci by mali zastupovať spoločnosť v Únii a mali by byť vyberaní**

**najmä zo skupín vybraných cieleným spôsobom na základe rôznych kritérií, konkrétne demografických, sociálno-ekonomických a profesijných kritérií. Ciele tohto fondu musia byť jasne stanovené, aby sa podporila európska identita, a tento fond sa musí pravidelne hodnotiť.“**

Odporúčame toto opatrenie, pretože tento typ interakcie umožňuje občanom vymieňať si nápady a dlhšie výmeny im umožňujú pochopiť rôzne kultúry a vymieňať si skúsenosti vrátane odborných postupov. Je potrebný fond EÚ, pretože je dôležité, aby sa na ňom mohol zúčastniť každý vrátane tých, ktorí sa na ňom zvyčajne nezúčastňujú.

**28. „Odporúčame, aby EÚ urýchlene investovala do boja proti dezinformáciám a podporovala existujúce organizácie a iniciatívy, ako je Kódex postupov proti šíreniu dezinformácií a Európske stredisko pre monitorovanie digitálnych médií, ako aj porovnateľné iniciatívy v členských štátoch. Mohli by sa zaviesť rôzne protiopatrenia: overovanie faktov, zvyšovanie informovanosti o dezinformáciách, tvorba ľahko dostupných štatistík, ukladanie primeraných sankcií na základe právneho rámca pre tých, ktorí šíria dezinformácie, a boj proti zdrojom dezinformácií.“**

Toto odporúčanie je dôležité, pretože dezinformácie a dezinformácie v Únii aj mimo nej majú za následok vznik konfliktov medzi občanmi Únie, polarizáciu spoločnosti, ohrozenie demokracie a poškodenie hospodárstva. Vzhľadom na zložitosť tejto témy sú potrebné značné ľudské a finančné zdroje.

**29. „Odporúčame 1) zvýšiť frekvenciu online a offline interakcií medzi EÚ a jej občanmi (t. j. priamo viesť rozhovory s občanmi o otázkach EÚ a vytvoriť ľahko použiteľnú platformu s cieľom zabezpečiť, aby každý občan mohol komunikovať s inštitúciami a vedúcimi predstaviteľmi EÚ) a 2) zabezpečiť, aby sa občania mohli zúčastňovať na procese tvorby politík EÚ, vyjadrovať svoje názory a získavať spätnú väzbu, a odporúčame vytvoriť chartu alebo kódex správania alebo usmernenia pre vedúcich predstaviteľov EÚ. Mali by existovať rôzne spôsoby interakcie, aby sa do nej mohol zapojiť každý občan.“**

Odporúčame toto opatrenie, pretože existuje niekoľko spôsobov, ako sa spojiť s európskymi inštitúciami (online platformy, zastupiteľské orgány), ale nie sú známe, účinné a transparentné. Prístupnosť sa v jednotlivých krajinách značne líši. Častejšie a lepšie interakcie povedú k pocitu spoluzodpovednosti za európske občianstvo.

**30. „Odporúčame, aby európska identita a hodnoty (t. j. právny štát, demokracia a solidarita) mali v procese integrácie migrantov osobitné miesto. Možno uvažovať o rôznych opatreniach, ako je vytvorenie programov alebo podpora už existujúcich (miestnych) programov s cieľom podporiť sociálnu interakciu medzi migrantmi a občanmi EÚ alebo účasť podnikov na programoch na podporu integrácie migrantov. Zároveň by sa mali spustiť podobné programy na zvýšenie informovanosti občanov Únie o otázkach súvisiacich s migráciou.“**

Toto odporúčanie je dôležité, pretože programy sociálnej interakcie môžu pomôcť migrantom v ich novom živote a umožniť nemigrantom lepšie pochopiť každodenný život migrantov. Ak migranti žijú

v getách, nie je možné ich integrovať do spoločnosti ani na vnútroštátnej úrovni, ani na úrovni EÚ. Je potrebná spoločná politika, pretože keď migranti vstúpia na územie Únie, môžu ísť do všetkých krajín Únie. Mali by sa podporovať miestne iniciatívy, keďže miestne samosprávy budú využívať finančné prostriedky účinnejšie ako na vnútroštátnej úrovni.

#### ***Podos 4.3 Informácie o EÚ***

**31. „Odporúčame, aby EÚ viac informovala európskych občanov. Na tento účel by Únia mala použiť všetky potrebné prostriedky a zároveň rešpektovať slobodu a nezávislosť médií. Mala by poskytovať médiám zdroje, ako aj všeobecné a spoľahlivé informácie o činnostiach a politikách Únie. Únia by mala zabezpečiť, aby vnútroštátne a európske médiá šírili informácie vo všetkých členských štátoch rovnako, a zabezpečiť, aby členské štáty nabádali verejnoprávnych vysielateľov a verejné tlačové agentúry, aby sa zaoberali európskymi otázkami.“**

Odporúčame toto opatrenie, pretože podľa našich osobných skúseností a údajov Eurobarometra je väčšina európskych občanov informovaná tradičnými médiami (tlačou, rozhlasom a televíziou) a tieto kanály v súčasnosti ponúkajú veľmi málo informácií o Únii. Média vrátane verejnoprávnych médií plnia funkciu verejnej služby. V záujme plnenia tejto funkcie je preto nevyhnutné zaoberať sa európskymi otázkami, ktoré sa týkajú európskeho obyvateľstva. Odporúčame, aby informácie o Únii šírené v rôznych členských štátoch boli rovnaké s cieľom podporiť integráciu, a odporúčame vyhnúť sa rozdielnym informáciám o rôznych otázkach v každej krajine. Je pohodlnejšie a lacnejšie používať už existujúce mediálne kanály ako vytvoriť nový kanál pre rovnaký výsledok. Existujúce kanály majú tiež tú výhodu, že sú už občanom známe. Žiadny občan by si nemal vyberať medzi rôznymi kanálmi, aby mal prístup k rôznemu obsahu (vnútroštátnemu alebo európskemu).

**32. „Odporúčame, aby EÚ vytvorila a podporovala viacjazyčné online fóra a offline stretnutia, ktoré občanom umožnia začať diskusiu so zástupcami EÚ bez ohľadu na tému a geografický rozsah nastolenej otázky. Odpovede na otázky položené na týchto online fórach a offline stretnutiach by sa mali poskytovať v krátkom, presne vymedzenom časovom rámci. Všetky informácie týkajúce sa týchto priestorov by mali byť centralizované na integrovanej oficiálnej webovej stránke s rôznymi funkciami, ako je priestor na často kladené otázky, možnosť vymieňať si nápady, návrhy alebo obavy s inými občanmi a mechanizmus na označenie tých, ktorí dostávajú najväčšiu podporu. Prístup na túto stránku by mal byť v každom prípade jednoduchý a mal by sa používať nebyrokratický jazyk.“**

Odporúčame toto opatrenie, pretože je to spôsob, ako vytvoriť priame prepojenie medzi európskymi občanmi a európskymi zástupcami s cieľom diskutovať a spolupracovať, poskytnúť občanom jednoduchý prístup k informáciám o Únii a upozorniť ich na už dostupné informácie. To vytvorí transparentnejšiu a otvorenejšiu Úniu a pomôže občanom podeliť sa o svoje problémy a myšlienky a získať politické odpovede a riešenia a umožní občanom zapájať sa a vymieňať si názory a skúsenosti s ostatnými občanmi.

**33. „Odporúčame, aby inštitúcie a zástupcovia EÚ používali prístupnejší jazyk a vyhýbali sa používaniu byrokratických výrazov vo svojej komunikácii pri zachovaní kvality a technickej**

úrovne poskytovaných informácií.  by tiež mala prispôbiť informácie, ktoré poskytuje občanom prostredníctvom rôznych komunikačných kanálov a rôzneho publika (napr. noviny, televízia, sociálne médiá). Únia by mala vyvinúť osobitné úsilie na prispôbenie komunikácie digitálnym médiám s cieľom zvýšiť svoju schopnosť osloviť mladých ľudí.“

Odporúčame toto opatrenie, pretože zrozumiteľné informácie umožnia Únii osloviť viac európskych občanov, a nielen tých, ktorí sa angažujú. Vďaka novým moderným nástrojom zameraným na konkrétne cieľové skupiny budú mať občania lepšie pochopenie pre činnosti a politiky EÚ, najmä pre mladých ľudí, ktorí sa necítia byť blízki EÚ alebo k nej nepripútaní.

## Os 5: Posilnenie účasti občanov

### *Podos 5.1 Účasť občanov*

**34. „Odporúčame, aby boli nezávislí pozorovatelia občanov prítomní vo všetkých rozhodovacích procesoch EÚ. Malo by existovať stále fórum alebo orgán zástupcov občanov, ktorý by bol zodpovedný za šírenie užitočných a dôležitých informácií všetkým občanom Únie, ktorí sú takto vymedzení. Títo občania by spolupracovali so všetkými ostatnými európskymi občanmi v rámci prístupu zhora nadol/zdola nahor, ktorý by ďalej rozvíjal dialóg medzi občanmi a inštitúciami EÚ.“**

Občania si zjavne zaslúžia byť informovaní o všetkých otázkach a je dôležité zabezpečiť, aby politici nemohli pred občanmi skrývať určité otázky, ktoré by radšej ignorovali. Takýmto opatrením by sa preklenula priepasť medzi občanmi a volenými zástupcami vytvorením nových spôsobov dôvery.

**35. „Odporúčame, aby Únia znovu otvorila diskusiu o ústave Európy s cieľom vypracovať ústavu inšpirovanú občanmi Únie. Občania by mali mať možnosť hlasovať za vypracovanie takejto ústavy. S cieľom vyhnúť sa akémukoľvek konfliktu s členskými štátmi by sa hodnoty ľudských práv a demokracie mali prioritne začleniť do tejto ústavy. Pri vypracovaní takejto ústavy by sa malo zohľadniť predchádzajúce úsilie, ktoré nikdy nevedlo k vypracovaniu ústavy.“**

Pretože táto ústava by zapojila mladých ľudí do politiky na úrovni Únie a zmarila by sily nacionalizmu, ktoré získavajú pôdu pod nohami. Pretože by poskytovala spoločnú definíciu toho, čo je demokracia v Európe, a uplatňovala by sa rovnako vo všetkých členských štátoch. Pretože Únia zdieľa spoločné hodnoty v oblasti demokracie a ľudských práv. Občania by tak mali možnosť zapojiť sa do rozhodovacieho procesu a viac sa stotožniť s Úniou tým, že sa na ňom zúčastnia.

**36. „Odporúčame, aby politici niesli väčšiu zodpovednosť za spôsob, akým zastupujú občanov, ktorí ich zvolili. Najmä mladí ľudia sú osobitne oddelení od politiky a neberú sa vážne, keď sa zúčastňujú. Ale nezaujem je univerzálny problém a ľudia všetkých vekových kategórií by sa mali viac angažovať ako teraz.“**

Definíciu demokracie treba aktualizovať. Musíme si uvedomiť, čo je to demokracia. Pretože mladí ľudia majú dosť a sú rozčarovaní z politikov, považujú ich za elity, ktoré nezdediajú ich názory. Preto musíme občanov viac mobilizovať, a to originálnym a atraktívnym spôsobom. Vzdelávací systém, sociálne médiá a všetky ostatné formy médií by mohli plniť túto úlohu počas celého životného cyklu a vo všetkých jazykoch.

### ***Podod 5.2 Účasť občanov***

**37. „Odporúčame, aby sa EÚ priblížila občanom asertívnejším spôsobom. Na dosiahnutie tohto cieľa by sa členské štáty mali zapojiť do podpory účasti občanov v Únii. Únia by mala podporovať využívanie mechanizmov účasti občanov vytváraním komerčných a reklamných kampaní. Národné a miestne samosprávy by mali byť povinné zapojiť sa do tohto procesu. Únia by mala zabezpečiť účinnosť platforiem participatívnej demokracie.“**

Odporúčame to, pretože existujúcu platformu treba posilniť a zefektívniť: občania musia Únii poskytovať viac spätnej väzby a naopak. V rámci Únie nie je dostatok diskusií, a to ani medzi občanmi, ani medzi vládami. Pretože občania nepredkladajú petície, buď preto, že nevedia, že mechanizmus existuje, alebo preto, že neveria, že takéto petície môžu byť úspešné.

**38. „Odporúčame, aby EÚ vytvorila a realizovala programy pre školy o tom, čo sa v EÚ robí v súvislosti s mechanizmami účasti. Takéto programy by sa mali začleniť do školských osnov o európskom občianstve a etike s obsahom primeraným veku. Mali by existovať aj programy pre dospelých. Programy celoživotného vzdelávania by sa mali sprístupniť občanom s cieľom zvýšiť ich znalosti o príležitostiach na účasť občanov v Únii.“**

Toto opatrenie odporúčame, pretože je dôležité pre budúcnosť našich detí. Občania chcú vedieť, ako vyjadriť svoj názor. Je dôležité, aby poznali presné mechanizmy a spôsob, akým ich možno použiť, aby Únia počula ich hlas. Je dôležité, aby všetci európski občania mali rovnaké postavenie. Ako európski občania musíme vedieť, ako uplatňovať svoje práva. Ako európski občania máme právo poznať tieto informácie.

### ***Podod 5.3 Účasť občanov***

**39. „Odporúčame, aby Únia zorganizovala zhromaždenia občanov. Dôrazne odporúčame, aby sa zaviedli na základe právne záväzného a záväzného zákona alebo nariadenia. Tieto zhromaždenia občanov by sa mali konať každých 12 až 18 mesiacov. Účasť občanov by nemala byť povinná, ale mala by sa podporovať, pričom by sa mala organizovať na základe obmedzených mandátov. Účastníci musia byť vybraní náhodne podľa kritérií reprezentatívnosti. Nesmú zastupovať organizácie žiadneho druhu a nesmú byť prizvaní k účasti z dôvodu ich profesionálnej funkcie, keď sú členmi zhromaždenia. V prípade potreby poskytnú podporu odborníci, aby členovia zhromaždenia mali dostatok informácií na rokovanie. Rozhodovanie bude v rukách občanov. Únia musí zabezpečiť, aby sa politici angažovali v rozhodnutiach, ktoré prijímajú občania v občianskych zhromaždeniach. Ak sa**

**návrhy občanov ignorujú alebo výslovne zamietnu, európske inštitúcie ich musia zohľadniť a uviesť dôvody, prečo sa toto rozhodnutie prijalo.“**

Odporúčame zriadenie občianskych zhromaždení, pretože chceme, aby sa občania cítili bližšie k európskym inštitúciám a priamo prispievali k rozhodovaniu, a to ruka v ruke s politikmi, aby sa posilnil pocit spolupatričnosti a priama účinnosť. Okrem toho chceme, aby sa politické strany zodpovedali občanom, a to aj v súvislosti s ich volebnými programami.

## **Príloha: OSTATNÉ ODPORÚČANIA PRESKÚMANÉ PANELOM, ale neprijaté**

### ***Os 1: Zaručenie práv a nediskriminácie***

Podos 1.1 Nediskriminácia / Podos 1.2 Rodová rovnosť

**„Odporúčame, aby EÚ aktívne zapájala menšiny do tvorby politík týkajúcich sa kľúčových aspektov štátnych inštitúcií (napr. polície a mimovládnych organizácií). Odporúčame, aby Únia zriadila poradnú radu priamo volenú menšinami. Mala by sa skladať najmä zo zástupcov menšín a zahŕňať zástupcov mimovládnych organizácií. Mala by mať vzdelávaciu úlohu pri zvyšovaní povedomia štátnych zamestnancov o potrebách menšín. Tento orgán by mal mať právo veta v otázkach menšín.“**

Odporúčame toto opatrenie, pretože hlasy menšín nie sú dostatočne vypočuté. Mali by sa vyjadrovať vo vlastnom mene, samostatne a na profesionálnej úrovni; Preto sme spojili zastúpenie prostredníctvom hlasovania a odborných znalostí.

### ***Os 2: Ochrana demokracie a právneho štátu***

Podos 2.2 Ochrana a posilňovanie demokracie/podos 2.4 Médiá a dezinformácie

**„Odporúčame vytvorenie monitorovacej agentúry pre audiovizuálne, tlačené a digitálne médiá na európskej úrovni. Táto agentúra by mala overiť, či národné médiá pri tvorbe svojho obsahu dodržiavajú nestranný a objektívny proces. S cieľom zabrániť dezinformáciám by agentúra mala zabezpečiť systém hodnotenia spoľahlivosti vnútroštátnych médií. Tento systém hodnotenia by mal byť pre občanov ľahko zrozumiteľný.“**

Odporúčame toto opatrenie, pretože potrebujeme posúdenie médií a ich spoľahlivosti, ale aj rozmanitosti médií v krajinách Únie. Európska agentúra by bola najobjektívnejším orgánom na vykonávanie takéhoto posolania. Okrem toho takýto systém hodnotenia umožňuje občanom prijímať informované rozhodnutia a nabáda médiá, aby poskytovali spoľahlivé informácie. Ak sa ratingový

systém ukáže ako nedostatočný na zabezpečenie spoľahlivosti médií, agentúra by mala byť tiež oprávnená ukladať sankcie.

## **Os 5: Posilnenie účasti občanov**

### ***Podos 5.1 Účasť občanov***

**„Odporúčame vytvoriť zastupiteľský orgán občanov, ktorý by diskutoval o rozhodovacom procese a významne k nemu prispieval – vždy, keď sa na úrovni EÚ rozhodne o kľúčovej otázke pre európskych občanov (v závislosti od rozhodnutia občanov – prípadne prostredníctvom prieskumu). Mala by to byť heterogénna skupina približne 100 občanov zo všetkých krajín EÚ, v ktorej je každá krajina rovnako zastúpená. Mala by to byť rotujúca skupina, ktorej členovia sa pravidelne nahrádzajú.“**

Pretože je dôležité vyhnúť sa problémom, ako je korupcia, ktoré by mohli vyplývať zo stáleho zastupiteľského orgánu, a je nevyhnutné, aby takýto orgán mal rovnaké zastúpenie všetkých krajín, aby sa zabránilo nespravodlivej rozhodovacej právomoci. Pretože tento spôsob prevádzky by zabránil problémom súvisiacim s inštaláciou alebo neustálym používaním vzdialených technológií.

## **Európska panelová diskusia občanov 3: „Zmena klímy a životné prostredie/zdravie“**

ODPORÚČANIA PRIJATÉ PANELOM (ktoré sa predložia PLENÁRNEMU NÁVRHU)

### **Os 1: Lepší životný štýl**

#### ***Podos 1.1 Zdravý životný štýl***

**1. Odporúčame, aby EÚ poskytovala dotácie na ekologické poľnohospodárstvo vrátane stimulov na ekologické pesticídy s cieľom zvýšiť cenovú dostupnosť ekologických výrobkov. Okrem toho musí EÚ podporovať vzdelávanie poľnohospodárov v oblasti ekologického a udržateľného poľnohospodárstva a malo by sa zabrániť monokultúrnemu poľnohospodárstvu. Malé ekologické poľnohospodárske podniky, neintenzívne poľnohospodárske podniky a poľnohospodárske podniky s krátkymi dodávateľskými reťazcami by sa mali podporovať, aby boli konkurencieschopnejšie.**

Dotovanie produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby by ich urobilo cenovo dostupnejšími. Mali by sme pomôcť supermarketom s kratšími dodávateľskými reťazcami a malým poľnohospodárom s možnosťami predávať svoje výrobky. Tým sa rozširuje prístup k čerstvým produktom. Na druhej strane nízke ceny neekologických výrobkov neodrážajú ujmu, ktorú spôsobujú.

**2. Odporúčame, aby sa inovácie vo vertikálnom poľnohospodárstve financovali z investícií EÚ.**

Vertikálne poľnohospodárstvo nám umožňuje šetriť pôdu, ktorá by sa namiesto toho mohla využiť na lesné hospodárstvo. To tiež nevyžaduje pesticídy, čo nám umožňuje produkovať viac organických potravín. Okrem toho nie je ovplyvnená nepriaznivými poveternostnými podmienkami, ktoré sú čoraz bežnejšie v dôsledku zmeny klímy, a skracuje dodávateľské reťazce.

**3. EÚ by mala stanoviť minimálne normy pre kvalitu potravín, výsledovateľnosť potravín a spotrebu sezónnych výrobkov v školských jedálňach. Zdravé prísady do školských jedální by sa preto mali dotovať, aby sa študentom poskytli cenovo dostupné a vysokokvalitné potraviny.**

Od útleho veku získavame návyky, ktoré formujú náš postoj k zdraviu; V škole by sa mali podporovať dobré návyky a študenti by ich mohli replikovať doma. Je to aj otázka sociálnej spravodlivosti: Každý žiak v EÚ by mal mať právo na kvalitné potraviny v škole.

**4. Odporúčame investovať do nových cyklistických trás a zlepšiť existujúce trasy, aby bola cyklistika bezpečná a atraktívna, a zabezpečiť, aby všetky vekové skupiny v Európe mohli využívať odbornú prípravu v oblasti pravidiel cestnej premávky, najmä pre používateľov elektronických bicyklov a ľudí bez vodičského preukazu. Od výrobcov elektrických bicyklov by sa malo vyžadovať, aby poskytovali informácie o používaní elektrického bicykla a rizikách, ktoré sú s ním spojené. V prípade nehody vozidla by sa cyklistom mala poskytnúť právna ochrana (pozri holandské právne predpisy). Sme za oblasti bez áut v mestách (bez poškodenia komerčných oblastí). Vo všeobecnosti odporúčame uprednostniť cyklistov a chodcov pred motorovými vozidlami a poskytnúť im dodatočné práva pri súčasnom zaistení bezpečnosti cestnej premávky a dodržiavania pravidiel cestnej premávky.**

Tieto odporúčania sú dôležité, pretože cyklistika prináša výhody z hľadiska individuálneho a verejného zdravia, kvality ovzdušia, hladiny hluku, klímy a dopravy v centrách miest. Cyklisti a chodci sa musia cítiť bezpečne vzhľadom na riziká spojené so zvýšeným používaním elektrických bicyklov. Niekedy cyklotrasy chýbajú alebo sú v zlom stave.

**5. Odporúčame začleniť výrobu potravín do verejného vzdelávania. Odporúčame dotovať a podporovať vytváranie záhrad v školách, ak je to možné, a mestské záhradnícke projekty vo verejných a súkromných priestoroch. Rámce mestského plánovania musia integrovať potrebu priestoru, vody a podpornej infraštruktúry. Napríklad staré parkoviská by sa mohli využívať na ekologizačné projekty, vertikálne záhradnícke projekty by sa mohli realizovať na budovách alebo získanie stavebných povolení by mohlo byť podmienené integráciou zelených plôch. Odporúčame výmenu inovačných postupov a najlepších postupov medzi členskými štátmi.**

Záhradnícke projekty podporujú odolnosť miest a ich obyvateľov a spájajú ľudí rôzneho veku a sociálnych skupín. Šírenie zelených plôch zlepšuje kvalitu života, kvalitu ovzdušia, duševné a fyzické zdravie a životné prostredie.

## ***Podos 1.2 Environmentálna výchova***

**6. Odporúčame, aby EÚ prijala smernicu, v ktorej sa bude vyžadovať, aby programy rozvoja miest spĺňali osobitné environmentálne požiadavky s cieľom dosiahnuť ekologickejšie mestá. Táto smernica by sa mala vzťahovať na súkromný a verejný majetok a priestory vrátane novostavieb. Musí stanoviť minimálne normy, aby sa zabezpečilo, že budovy a priestory budú čo najzelenšie. Prídavné meno „zelená“ sa tu vzťahuje na využívanie obnoviteľných zdrojov energie, zníženú spotrebu energie, nízke úrovne emisií CO<sub>2</sub> a začlenenie zariadení do architektonických projektov.**

Ekologickejšie mestá aktívne prispievajú k znižovaniu účinkov zmeny klímy, a najmä emisií CO<sub>2</sub> a ozónu, ktoré majú negatívny vplyv na zdravie občanov. Investície do ekologickejších miest

prispievajú k udržateľnému rozvoju komunit, ktorý prináša dlhodobé hospodárske a sociálne výhody.

**7. Odporúčame, aby EÚ s podporou členských štátov vypracovala, prijala a vykonávala spoločnú európsku chartu zameranú na environmentálne otázky v ich komplexnosti. Charta poskytne členským štátom rámec na organizovanie pravidelných informačných a vzdelávacích kampaní šírených na všetkých dostupných mediálnych kanáloch a na novom informačnom portáli vytvorenom na tento účel. Tieto kampane by sa mali organizovať v celej EÚ a na všetkých úrovniach s cieľom zvýšiť informovanosť všetkých občanov o životnom prostredí.**

Nedostatočná koordinácia medzi členskými štátmi brzdí účinnosť existujúcich kampaní a spomaľuje úsilie o riešenie globálnej výzvy, ktorú predstavuje zmena klímy. Spoločná charta podporí synergie medzi akčnými plánmi členských štátov a zabezpečí účinnejšie úsilie. Okrem toho zabezpečí, aby sa občanom poskytovali konzistentné a jednotné informácie o vplyve ich každodenných činností, ako je výber spôsobu dopravy a spracovanie odpadu.

## **Os 2: Ochrana životného prostredia a nášho zdravia**

### ***Podos 2.1 Zdravé prírodné prostredie***

**8. Odporúčame jednotný systém ekoskóre, ktorý zobrazuje celkovú environmentálnu stopu každého dostupného výrobku zakúpeného v EÚ. Výrobky z tretích krajín musia byť v súlade s týmto systémom environmentálneho skóre transparentným spôsobom. Tento systém by mal byť založený na jasných klasifikačných kritériách uplatniteľných na samotné výrobky a mal by používať napríklad kód QR, ktorý poskytuje podrobnejšie informácie o výrobku.**

Tieto informácie o životnom cykle výrobkov majú zásadný význam pre všetkých občanov EÚ, aby posilnili postavenie spotrebiteľov pri nakupovaní. To umožní občanom EÚ prijímať zodpovedné rozhodnutia, ktoré prispievajú k ochrane ich životného prostredia.

**9. Odporúčame, aby sa vynaložilo viac investícií na preskúmanie nových zdrojov energie šetrných k životnému prostrediu a aby sa do zavedenia týchto nových zdrojov uskutočnili dodatočné investície do existujúcich optimálnych riešení výroby energie. Odporúčame tiež transparentne informovať a vzdelávať európskych občanov o konkrétnych zdrojoch energie. Dôrazne odporúčame zohľadniť všetky ekologické a sociálne vplyvy procesu výroby energie pre súčasné a budúce generácie.**

Čelíme veľmi vysokým úrovniam emisií uhlíka a iných toxických látok z výroby energie, ktoré zhoršujú klímu a kvalitu ovzdušia. Na dosiahnutie súladu s usmerneniami EÚ, odporúčaniami zo správ IPCC a cieľmi COP26 musíme posilniť výskum a investície s cieľom dosiahnuť klimaticky neutrálnu výrobu energie.

## ***Podos 2.2 Ochrana našej biodiverzity***

**10. Odporúčame drasticky znížiť používanie chemických pesticídov a hnojív vo všetkých typoch poľnohospodárstva zabezpečením uplatňovania prísnejších spoločných noriem, urýchlením výskumu prírodných alternatív a podporou prijímania nových riešení vrátane odbornej prípravy poľnohospodárov.**

Hoci sa dosiahol pokrok v oblasti hnojív a alternatívnych pesticídov, väčšina z nich ešte nie je použiteľná vo veľkých poľnohospodárskych podnikoch. Preto je potrebné vyvinúť trvalejšie úsilie na vývoj nových riešení. Výskum by sa mal podporovať prostredníctvom verejných výdavkov a prísnejších noriem pre používanie pesticídov a hnojív. Výsledky výskumu sa musia rýchlo šíriť na úrovni EÚ.

**11. Odporúčame rozšírenie chránených oblastí na ochranu biodiverzity (cicavce, vtáky, hmyz a rastliny) a posilnenie právneho štátu, pokiaľ ide o ľudský zásah v týchto oblastiach. Chránené oblasti sa budú považovať nielen za ostrovy, ale aj za kontinuum s ekologickejšími mestskými oblasťami v súlade s harmonizovanými normami EÚ.**

Biodiverzita veľmi trpí odlesňovaním. Vytvorenie chránených oblastí je jedným z hlavných spôsobov ochrany suchozemskej biodiverzity. Je však ťažké zachovať chránené oblasti v blízkosti znečistených miest alebo zabrániť ľudskému zasahovaniu, keď okolité oblasti ponechávajú malý priestor pre prírodu. Potrebujeme zelené obytné oblasti a integrovať ich do okolitej prírody.

**12. Odporúčame presmerovať všeobecné dotácie v prospech poľnohospodárstva najmä na projekty súvisiace s rozvojom udržateľného poľnohospodárstva, ktoré zahŕňajú rešpektovanie prírody a pracovníkov. Prijemcovia by mali dodržiavať jasné environmentálne normy a mali by byť dôsledne monitorovaní.**

Domnievame sa, že by sa malo podporovať len udržateľné poľnohospodárstvo, čo znamená prerozdelenie finančných prostriedkov, ktoré sa v súčasnosti používajú na všeobecné dotácie. Okrem toho je možné zvýšiť efektívnosť použitých finančných prostriedkov zameraním sa skôr na transformačné projekty a inovačné riešenia než na ročné platby. Malo by sa zabezpečiť lepšie monitorovanie ekologického vplyvu poľnohospodárskych činností a projektov. Ľudské práva pracovníkov sa musia tiež považovať za neoddeliteľnú súčasť udržateľnosti.

**13. Odporúčame, aby EÚ zabezpečila spravodlivú hospodársku súťaž v oblasti poľnohospodárskych výrobkov šetrných k životnému prostrediu stanovením prísnejších noriem pre výrobky z EÚ aj dovážané výrobky, čím sa zabezpečí ich vysledovateľnosť, označovanie a kontrola kvality.**

Nižšia produktivita udržateľných poľnohospodárskych výrobkov oslabuje ich nákladovú konkurencieschopnosť. Dovážané výrobky by mali spĺňať rovnaké prísne normy, pokiaľ ide o ekologický vplyv ich výroby. Naše orgány by mali byť schopné zaručiť vysledovateľnosť dovážaných poľnohospodárskych výrobkov.

**14. Odporúčame rýchle a masívne opätovné zalesňovanie a zalesňovanie v EÚ prostredníctvom optimalizovaného využívania pôdy. Osobitná pozornosť by sa mala venovať opätovnému zalesňovaniu vyťažených alebo zničených lesov a zalesňovaniu oblastí s degradovanou pôdou. Mali by sa podporovať nové a zodpovednejšie riešenia na lepšie využívanie dreva, napríklad nahradenie plastov a iných chemických materiálov, dosiahnutie vyššej energetickej účinnosti z biomasy a recyklácia výrobkov z dreva.**

Opätovné zalesňovanie má jednoznačne pozitívny vplyv na životné prostredie a biodiverzitu vo všeobecnosti. Zároveň musíme používať menej dreva na vykurovanie, ale viac na to, aby sme ho premenili na výrobky s vysokou pridanou hodnotou; napríklad na nahradenie plastov je nevyhnutné použiť drevo.

### ***Podos 2.3 Bezpečné a zdravé potraviny***

**15. Odporúčame rýchle a postupné odstraňovanie neudržateľných obalov používaných na potraviny vrátane plastových obalov a obalov na báze iných materiálov, ktoré nie sú biologicky rozložiteľné. Na tento účel navrhujeme ponúknuť finančné stimuly spoločnostiam, ktoré prechádzajú na plne biologicky rozložiteľné formy obalov, investovať do hľadania alternatív a zaviesť sankcie pre spoločnosti, ktoré nepoužívajú biologicky rozložiteľné obaly.**

Plastový odpad, najmä mikroplasty, je čoraz hojnejší a pomaly sa zhoršuje. Spotreba plastov poškodzuje kvalitu a bezpečnosť potravín a zároveň predstavuje riziko pre zdravie ľudí a zvierat. Okrem toho existujúce právne predpisy EÚ na zníženie množstva biologicky nerozložiteľných obalov nie sú dostatočné.

**16. Odporúčame postupné upúšťanie od intenzívneho chovu vrátane ukončenia ponížujúcich životných podmienok zvierat. Navrhujeme stanoviť spoločné normy pre hospodárske zvieratá (napr. maximálny počet zvierat, vhodný vonkajší priestor) a viac investovať do neintenzívnych metód (rozsiahle a udržateľné poľnohospodárstvo) tým, že sa poľnohospodárom ponúknu finančné stimuly a odborná príprava na podporu tohto rozvoja.**

Postupné ukončenie intenzívneho poľnohospodárstva zníži mieru znečistenia životného prostredia a posilní ochranu prírody. Okrem toho postupné ukončenie intenzívneho chovu hospodárskych zvierat zníži množstvo liekov potrebných na boj proti chorobám zvierat a zlepší kvalitu našej stravy. Intenzívne poľnohospodárstvo takisto nerešpektuje dobré životné podmienky zvierat, ale existujú udržateľnejšie formy poľnohospodárstva, ako je extenzívne poľnohospodárstvo; je potrebné poskytnúť poľnohospodárom dotácie, ktoré im pomôžu napredovať týmto smerom.

**17. Odporúčame posilniť kontroly zákazu zbytočného používania antibiotík a iných veterinárnych liekov v krmných doplnkových látkach: Urobme z tejto iniciatívy realitu! Navrhujeme, aby sa používanie antibiotík pri chove hospodárskych zvierat povolilo len vtedy, ak je to absolútne nevyhnutné na ochranu zdravia a dobrých životných podmienok zvierat, a nie preventívnym spôsobom. Okrem toho je potrebné viac investovať do hľadania**

**účinnějších antibiotík, vývoja alternatív a zároveň stavať na prebiehajúcom výskume v tejto oblasti.**

Odolnosť ľudí voči antibiotikám sa znižuje konzumáciou potravín pochádzajúcich zo zvierat, ktorým boli antibiotiká podávané. Okrem toho trvá určitý čas, kým sa vyvinú vhodné alternatívy k existujúcim antibiotikám a zabezpečí sa, aby boli poľnohospodári informovaní a ochotní ich používať. Uznávame, že existujú európske smernice o antibiotikách; neboli však implementované rovnakým spôsobom vo všetkých členských štátoch. Napokon, veterinárne lieky sa zneužívajú na dopingové účely; prísnejšie právne predpisy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat preto zlepšia dobré životné podmienky zvierat a zlepšia kvalitu života zvierat.

**18. Odporúčame, aby sa v právnych predpisoch EÚ vyžadovalo vyhlásenie o používaní hormonálnych látok a endokrinných disruptorov pri výrobe potravín s cieľom špecifikovať typ, množstvo a expozíciu konečného výrobku. Etikety, na ktorých sú jasne uvedené prítomné látky a dôvody ich použitia, musia byť uvedené na obale všetkých príslušných potravinových výrobkov. Okrem toho by sa mal urýchliť výskum účinkov hormonálnych látok a endokrinných disruptorov na ľudské zdravie.**

V súčasnosti je vysledovateľnosť potravinových výrobkov nedostatočná, najmä pokiaľ ide o hormonálne látky a endokrinné disruptory. Sme presvedčení, že transparentnosť vo výrobe potravín je nevyhnutná na splnenie povinnosti zodpovedať sa. Na druhej strane by spotrebitelia mali mať možnosť poznať úplné zloženie potravín, ktoré konzumujú, a slobodne si vybrať, čo jedia. Okrem toho neexistuje dostatočný výskum o vplyve (a potenciálnych rizikách) konzumácie potravinových výrobkov obsahujúcich hormonálne látky a endokrinné disruptory na ľudí.

**19. Odporúčame odradiť od konzumácie spracovaných potravín uplatňovaním daní na nezdravé potraviny a investovaním získaných finančných prostriedkov do zdravých potravín. Navrhujeme vytvoriť celoeurópsky systém hodnotenia zdravých potravín založený na najlepších postupoch v členských štátoch a umiestňovať etikety na potraviny s cieľom informovať spotrebiteľov o ich účinkoch na zdravie.**

Získané finančné prostriedky sa tak môžu použiť na rozvoj opatrení na zvyšovanie informovanosti a propagačných kampaní, na uprednostňovanie zdravého stravovania v sektore vzdelávania a na zabezpečenie toho, aby boli nezdravé potraviny menej viditeľné v supermarketoch. Investície do zdravých potravín takisto prispievajú k zlepšeniu celkového zdravia obyvateľstva a v dôsledku toho k zníženiu úrovne verejných výdavkov potrebných na riešenie zdravotných problémov vyplývajúcich zo zlej výživy. Okrem toho veríme, že dane a dotácie povzbudia podniky, aby vyrábali zdravšie potraviny.

## **Os 3: preorientovať naše hospodárstvo a spotrebu**

### ***Podos 3.1 Regulácia nadvýroby a nadmernej spotreby***

**20. Odporúčame, aby EÚ prijala viac opatrení s cieľom umožniť spotrebiteľom používať výrobky dlhšie a aby ich k tomu nabádala. EÚ by mala bojovať proti plánovanému zastarávaniu predĺžením záruky na výrobok a stanovením maximálnej ceny náhradných dielov po uplynutí záručnej lehoty. Všetky členské štáty by mali zaviesť zníženie dane pre opravárenské služby, ako je to vo Švédsku. Od výrobcov by sa malo vyžadovať, aby uviedli očakávanú životnosť svojich výrobkov. EÚ by mala poskytovať informácie o tom, ako opätovne používať a opravovať výrobky, prostredníctvom webového sídla a vzdelávacích opatrení.**

Naša odpadová spoločnosť nie je udržateľná, pretože produkuje príliš veľa odpadu. Realizáciou navrhovaných opatrení sa posunieme smerom k spoločnosti, v ktorej sa výrobky opätovne používajú a opravujú, ktorých počet sa zníži, čím sa zníži nadmerná spotreba.

**21. Odporúčame, aby EÚ uplatňovala prísnejšie environmentálne normy a zabezpečila spravodlivé pracovné podmienky v celom výrobnom reťazci. Výrobné normy EÚ by mali byť udržateľnejšie a harmonizovanejšie vo všetkých členských štátoch a mali by sa uplatňovať na dovážaný tovar. Tieto normy musia mať aj sociálny charakter vrátane dôstojného príjmu pracovníkov a uspokojivých pracovných podmienok v továrňach. Malo by to mať dôsledky pre tovar, ktorý nie je v súlade s týmito normami.**

Je dôležité zaviesť environmentálne a sociálne homogénne výrobné normy v Európe, aby sa zabezpečilo, že všetky ponúkané výrobky sa vyrábajú udržateľným spôsobom. Tieto opatrenia sú kľúčom k preorientovaniu nášho hospodárstva a k zmene obchodných modelov výroby.

**22. Odporúčame, aby EÚ a členské štáty zaviedli opatrenia na obmedzenie reklamy na výrobky, ktoré poškodzujú životné prostredie. Výrobky s nízkou trvanlivosťou by mali podliehať povinnej doložke o zodpovednosti vo všetkých formách reklamy, z ktorej vyplýva, že sú škodlivé pre životné prostredie. EÚ by mala zakázať reklamu na výrobky, ktoré nie sú vôbec udržateľné.**

Reklama podporuje spotrebu; Nemali by sa podporovať výrobky, ktoré poškodzujú životné prostredie. Spotrebiteľia tak budú mať menšiu pravdepodobnosť, že si kúpia výrobky škodlivé pre životné prostredie.

**23. Odporúčame, aby EÚ jednotne v celej EÚ zriadila a rozvíjala infraštruktúru zálohových systémov pre všetky primárne obaly vyrobené zo skla, plastov, hliníka atď. Výrobcovia by mali, ak je to možné, opätovne použiť vratné obaly ich sterilizáciou, a nie jednoduchou recykláciou materiálu. Okrem obalov na potraviny a nápoje by sa zariadenie malo vzťahovať aj na iné typy fliaš a nádob, ako sú napríklad fľaše na šampóny.**

V súčasnosti spotrebiteľia vyhadzujú príliš veľa obalov, znečisťujú a ničia naše ekosystémy. Systémy vratných záloh pomáhajú znižovať množstvo odpadu tým, že povzbudzujú občanov, aby si obaly vracali späť namiesto toho, aby ich vyhadzovali. S vývojom tohto zariadenia budeme používať menej zdrojov; množstvo vzniknutého odpadu sa zníži.

### ***Podos 3.2 Znižovanie odpadu***

**24. Odporúčame podporovať intenzívnejšie vykonávanie politík obehového hospodárstva na európskej úrovni so zameraním na podniky aj občanov vo forme finančných stimulov pre tých, ktorí ich dodržiavajú.**

Mnohí ľudia skončia nezamestnaní, ak výrobné spoločnosti znížia svoju pracovnú silu alebo dokonca skončia v stave zastavenia platieb/uzavretia. Rekvalifikačné opatrenia pre nezamestnaných podporia postupy šetrné k životnému prostrediu a zároveň obmedzia nezamestnanosť a podporia modernizáciu diverzifikovaného hospodárstva.

**25. Odporúčame, aby EÚ regulovala používanie environmentálne bezpečných obalov (t. j. obalov vyrobených z biologicky rozložiteľných alebo recyklovateľných alebo udržateľnejších materiálov, ak je to možné) a/alebo používanie menej objemných obalov, a to aj s QR kódom poskytujúcim relevantné informácie pre proces recyklácie a/alebo likvidácie po použití.**

Výsledkom tohto odporúčania bude menej obalov, menej odpadu a následne menej znečistenia; životné prostredie bude preto čistejšie a v konečnom dôsledku bude uhlíková stopa nižšia. Zníži sa aj daňové zaťaženie výrobcov.

### ***Podos 3.3 Spravodlivé výroby, rovnaký prístup a spravodlivá spotreba***

**26. Odporúčame, aby Európska únia vytvorila právny rámec s cieľom zabezpečiť, aby všetci európski spotrebitelia mali cenovo dostupný a lepší prístup ku kvalitným miestnym potravinovým výrobkom.**

V súčasnosti totiž na úrovni EÚ neexistuje spoločný výklad toho, čo by sa malo považovať za miestne a vysokokvalitné potraviny. Túto medzeru treba vyplniť.

Dovoz výrobkov nízkej kvality má priamy negatívny vplyv na životné prostredie. V boji proti zmene klímy musíme riešiť všetky jej príčiny vrátane dovozu nekvalitných výrobkov: je potrebné znížiť prepravnú vzdialenosť a podporovať sezónne výrobky.

Toto odporúčanie je sľubné, pretože by sa mohlo vzťahovať aj na nepotravinové výrobky.

**27. Odporúčame, aby Európska únia prostredníctvom programov financovania podporovala výskum a vývoj s cieľom zabezpečiť, aby boli na európskom trhu dostupné udržateľnejšie a cenovo dostupnejšie výrobky. Európska únia musí takisto organizovať konzultácie s občanmi na všetkých úrovniach rozhodovania, a to aj na miestnej úrovni, s cieľom určiť ich potreby v oblasti udržateľných výrobkov.**

Domnievame sa, že výskum udržateľných výrobkov je nedostatočný a je naliehavo potrebné vyčleniť viac finančných zdrojov na výskum, aby Európania mohli mať prístup k cenovo dostupnejším udržateľným výrobkom.

Občania musia byť zapojení do rozhodovacieho procesu. Program pre akcie v oblasti výskumu a inovácií sa musí vypracovať spoločne s občanmi. Mali by byť informovaní o následných opatreniach a výsledkoch.

**28. Odporúčame, aby Európska únia vytvorila regulačný mechanizmus pre módne výrobky vstupujúce na spoločný trh. Tento mechanizmus by bol navrhnutý tak, aby podporoval lepšiu spotrebu prostredníctvom ukazovateľa, ktorým sa zabezpečí, že výrobok spĺňa kritériá udržateľnosti.**

Módny sektor, ktorý produkuje príliš veľa tovaru nízkej kvality za európskymi hranicami, neuplatňuje etické normy a neprijíma udržateľné správanie.

Musíme nájsť spravodlivý mechanizmus, ktorý spotrebiteľom umožní lepšie spotrebúvať. Je však dôležité nezvyšovať dane, čo by malo negatívne dôsledky pre spotrebiteľov tým, že by sa znížila ich kúpna sila.

Spotrebiteľia by mali vedieť, za akých podmienok sa výrobky, ktoré kupujú, vyrábajú a či spĺňajú udržateľné normy kvality.

## **Os 4: smerom k udržateľnej spoločnosti**

### ***Podos 4.1 Obnoviteľná energia, teraz***

**29. Odporúčame, aby EÚ počas prechodného obdobia prijala opatrenia na zavedenie povinných filtrov CO<sub>2</sub>, najmä pre uhoľné elektrárne, pokiaľ sa budeme naďalej spoliehať na konvenčnú energiu. Okrem toho odporúčame, aby EÚ poskytla finančnú podporu členským štátom, ktoré nemajú finančné zdroje na zavedenie filtrov CO<sub>2</sub>. Podpora je podmienená dodržiavaním politik EÚ v oblasti klímy súvisiacich s Parížskou dohodou, Zelenou dohodou a akýmkoľvek novými právnymi predpismi v oblasti klímy.**

**Ide o konkrétny krok, ktorý treba podniknúť súbežne s pokračujúcimi investíciami do výskumu bezpečnosti výroby energie, ktorého cieľom je pomôcť členským štátom EÚ postupne dosiahnuť spoločné ciele v oblasti znižovania emisií CO<sub>2</sub>.**

Vieme, že používanie konvenčných palív vedie k emisiám skleníkových plynov a členské štáty EÚ musia znížiť využívanie tohto druhu energie, aby boli v súlade s Parížskou dohodou. Keďže emisie CO<sub>2</sub> nemožno okamžite zastaviť a stále sme závislí od uhlia, musíme prijať opatrenia v krátkodobom a strednodobom horizonte.

Znižovanie emisií CO<sub>2</sub> je v spoločnom záujme všetkých občanov v rámci EÚ aj mimo nej; EÚ ako inštitúcia má svoje vlastné povinnosti a inštitúcia vydáva odporúčania a umožňuje nájsť riešenia, pretože členské štáty nemôžu dosiahnuť ciele samy.

**30. Odporúčame obmedziť intenzívny priemyselný chov hospodárskych zvierat s cieľom znížiť produkciu metánu a znečistenie vody. Na tento účel EÚ reviduje svoju spoločnú poľnohospodársku politiku s cieľom nasmerovať svoje dotácie na udržateľné a miestne poľnohospodárstvo, a to aj prostredníctvom systému označovania, ktorý spotrebiteľom umožní rozpoznať udržateľné mäsové výrobky. Takisto nabádame EÚ, aby investovala do spôsobov opätovného použitia odpadu zo živočíšnej výroby a iných priemyselných odvetví.**

Populácia rastie, čo bude mať za následok zvýšenie dopytu po mäse v budúcnosti. Preto je potrebné znížiť spotrebu mäsa.

Keďže metán produkuje skleníkové plyny, domnievame sa, že je prirodzené začať znižovaním emisií z hospodárskych zvierat.

Všetci vieme, že by sa malo konzumovať menej mäsa, a preto by sa mal počet hovädzieho dobytku zodpovedajúcim spôsobom znížiť.

**31. Hoci výroba ekologického vodíka je nákladný proces, keďže na získanie 25 % vodíka je potrebných 75 % energie, tento druh energie má mnoho pozitívnych aspektov. Najlepším riešením môže byť výroba energie bez emisií CO<sub>2</sub> spolu s vývojom ekologického vodíka. Na výrobu ekologického vodíka by sa mala využívať veterná energia a EÚ by mala viac investovať a zvýšiť výrobu veternej energie a uskladňovať ju pre budúce potreby.**

Zelený vodík je flexibilný a v prípade potreby sa môže skladovať na použitie. Nespôsobuje znečistenie CO<sub>2</sub>.

#### ***Podos 4.2 Podpora zmeny***

**32. Odporúčame, aby EÚ zaviedla systém nátlaku a odmeňovania na boj proti znečisteniu vrátane vody, pôdy, ovzdušia a žiarenia. Pokuty sa musia uložiť znečisťovateľom spolu s povinnou podporou špecializovanej organizácie, ktorá je osobitne určená na pomoc subjektom pri odstraňovaní znečistenia a obnove ekosystému. Táto špecializovaná organizácia by mala zohrávať vedúcu úlohu pri prevencii a kontrole úrovne znečistenia.**

Pretože je dôležité zamerať sa na zodpovednosť znečisťovateľov a povzbudiť subjekty, aby znížili znečistenie tým, že sa zamerajú na nulové znečistenie. Je nevyhnutné mať zdravú planétu, pretože priamo súvisí s naším blahobytom a našou budúcou existenciou.

**33. Odporúčame, aby EÚ zriadila osobitné webové sídlo/platformu overenú viacerými odborníkmi s rôznymi a pravidelne aktualizovanými vedeckými informáciami o životnom prostredí, ktoré budú ľahko dostupné a transparentné pre všetkých občanov. Táto webová stránka/platforma bude spojená s fórom, na ktorom môžu občania a odborníci komunikovať. Dôrazne tiež odporúčame spustiť mediálnu kampaň na propagáciu tohto webového sídla/platformy (napr. prostredníctvom sociálnych médií, ako sú YouTube, TikTok a LinkedIn).**

Všetci občania potrebujú nezávislé, vedecky podložené zdroje informácií na pochopenie výziev zmeny klímy (jej dôsledkov a toho, čo je potrebné urobiť na jej zvrátenie), ako aj na riešenie falošných správ. Mediálna kampaň ich informuje o existencii tejto platformy/webovej stránky. Je tiež dôležité, aby informácie poskytované na webovom sídle/platforme boli zrozumiteľné pre všetkých občanov a aby tí, ktorí chcú túto tému prehĺbiť, mali prístup k zdrojovým materiálom.

**34. Odporúčame, aby EÚ znížila množstvo dovážaného tovaru, ktorý nespĺňa normy EÚ týkajúce sa environmentálnej stopy.**

Tým zabezpečujeme, aby tovar dovážaný do EÚ mal ekologickejšiu stopu. Cieľom je znížiť znečistenie na celom svete. Je tiež dôležité predložiť krajinám normy, ktoré musia spĺňať, ak chcú vyvážať tovar do EÚ.

**35. Odporúčame, aby EÚ podporovala, presadzovala a uľahčovala dialóg o zmene klímy medzi všetkými úrovňami rozhodovania, od veľmi miestnej (občanov) až po globálnu (národnú, medzinárodnú a medzikontinentálnu) úroveň, s cieľom riešiť obavy všetkých zúčastnených strán.**

Pretože dialóg a konsenzus sú najlepším spôsobom riešenia problémov súvisiacich so zmenou klímy: ak si strany navzájom rozumejú, existuje väčšia ochota nájsť spoločnú reč.

***Podos 4.3 Doprava šetrná k životnému prostrediu***

**36. Odporúčame, aby EÚ finančne podporovala európske členské štáty s cieľom zlepšiť prepojenosť vidieckych oblastí. To si vyžaduje rozvoj európskej siete verejnej dopravy založenej na dostupných cenách (s uprednostnením železníc) a stimuloch na využívanie verejnej dopravy. Na tento účel by sa vo vidieckych oblastiach malo v krátkom a realistickom časovom rámci rozvíjať aj internetové pripojenie.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože medzi vidieckymi a mestskými oblasťami neexistuje rovnaký prístup k verejnej doprave a internetovému pripojeniu. Posilnil by sa spoločný európsky projekt, pretože všetci občania by mali pocit, že majú rovnaké práva. Posilnenie siete verejnej dopravy a internetového pripojenia by povzbudilo ľudí, aby sa presťahovali do vidieckych oblastí. Týmto procesom by sa znížilo znečistenie, keďže v preplnených mestách by žilo menej ľudí.

**37. Odporúčame zlepšiť existujúcu dopravnú infraštruktúru, ktorá sa prestala využívať alebo ktorú ešte možno zlepšiť z ekologického hľadiska (vybudovanie elektrických vlakov). Tento proces sa musí vykonávať bez toho, aby boli dotknuté environmentálne chránené oblasti.**

Zlepšením existujúcej infraštruktúry by sa zabránilo mŕňaniu príliš veľkého množstva zdrojov a poškodeniu chránených oblastí, ktoré sú dôležité pre ochranu biodiverzity. Rozšírenie železničnej

infraštruktúry by viedlo k zníženiu emisií CO<sub>2</sub> a podporilo by mobilitu obyvateľstva z mestských do vidieckych oblastí.

**38. Odporúčame, aby EÚ podporovala nákup elektrických vozidiel s dobrými normami životnosti batérií. Na tento účel by EÚ mohla poskytnúť stimuly všetkým členským štátom a zlepšiť elektrickú infraštruktúru. EÚ by zároveň mala investovať do vývoja ďalších čistých technológií, ako sú biopalivá a vodík pre vozidlá, ktoré sa ťažko elektrifikujú, ako sú lode a nákladné vozidlá.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože elektrina je najrýchlejším spôsobom znižovania emisií vozidiel spolu s inými zdrojmi energie, ako je vodík a biopalivá. Najrýchlejším, najúspornejším a najrealizovateľnejším riešením je elektrická energia, po ktorej nasledujú biopalivá. Z dlhodobého hľadiska by mal ekologický vodík zohrávať doplnkovú úlohu pri zahrnutí druhov dopravy, ktoré nemožno elektrifikovať.

## **Os 5 Starostlivosť pre všetkých**

### ***Podos 5.1 Posilnenie systému zdravotnej starostlivosti***

**39. Odporúčame, aby Európska únia zabezpečila spoločné zdravotné normy, ale aby sa zasadzovala aj za dôstojné minimálne mzdy, maximálny pracovný čas a rovnaké normy odbornej prípravy pre rovnaké kvalifikácie zdravotníckych pracovníkov v celej Európskej únii.**

Ak nebudeme mať spoločné normy v oblasti zdravotnej starostlivosti, platov a odbornej prípravy zdravotníckych pracovníkov, rozdiely medzi členskými štátmi by mohli viesť k nevyváženej situácii v celej Európskej únii. Štandardizácia zdravotnej starostlivosti by mohla prispieť k silnejšiemu, efektívnejšiemu a odolnejšiemu systému (príklad krízy spôsobenej ochorením COVID-19 týkajúcej sa stability našich systémov). Uľahčilo by to aj výmenu poznatkov a informácií v sektore zdravotníckych pracovníkov.

**40. Odporúčame, aby Európska únia zabezpečila rovnakú kvalitu liečby v celej EÚ a spravodlivé miestne náklady. To by sa mohlo zabezpečiť napríklad rozšírením právomocí Európskej agentúry pre lieky (EMA) alebo vytvorením novej európskej špecializovanej agentúry pre obstarávanie, ktorá by mala právomoc rokovať o primeranejších cenách liekov pre všetky členské štáty a získať ich. Riziko monopolov vo farmaceutickom priemysle sa musí obmedziť na minimum.**

Rovnosť lekárskeho ošetrovania a liečby zaručuje rovnaké práva v oblasti zdravia pre všetkých európskych občanov v rámci EÚ. Zvýšená nákupná kapacita zabezpečuje lepšie nákupné podmienky. To by však nemalo viesť k monopolným štruktúram a farmaceutickému lobizmu. Riadenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19 je dobrým príkladom spoločného riadenia zdravia Európskou úniou ako celkom.

**41. Odporúčame vytvoriť európsku databázu zdravotnej starostlivosti, v ktorej by boli zdravotné záznamy prístupné v prípade núdze alebo choroby. Účasť by mala byť dobrovoľná a mala by sa zabezpečiť ochrana osobných údajov.**

Prístup k údajom a ich využívanie umožňujú rýchlo reagovať v prípadoch ohrozenia života. Pirátstvo alebo zneužívanie sú hlavnými hrozbami pre takýto európsky databázový systém zdravotnej starostlivosti, a preto je potrebné zabezpečiť údaje, pričom účasť zostáva dobrovoľná, a samozrejme predchádzať hrozbám súvisiacim s bezpečnosťou.

**42. Odporúčame, aby Európska únia naďalej rozvíjala a synchronizovala existujúce programy výskumu a inovácií v oblasti zdravia, ako je to v prípade existujúceho programu Horizont Európa. Výsledky štúdií by mali byť voľne dostupné vo všetkých členských štátoch.**

Vedecká spolupráca na úrovni EÚ by mohla obohatiť vedecké kapacity a poznatky jednotlivých výskumných pracovníkov. Výmena poznatkov by napríklad mohla viesť k včasnej diagnostike a lepšej liečbe s cieľom znížiť výskyt závažných a život ohrozujúcich chorôb v celej Európe. Podporila by sa tým aj európska sebestačnosť v oblasti liekov a vybavenia.

**43. Odporúčame, aby Európska únia zvýšila svoj rozpočet na spoločné výskumné a inovačné projekty v oblasti zdravia (bez rozpočtových škrtov v iných programoch EÚ týkajúcich sa zdravia). Posilnili by sa tým aj európske vedecké a výskumné inštitúcie ako celok.**

Výskum a investície v oblasti zdravia z dlhodobého hľadiska posilnia preventívnu medicínu a znížia náklady súvisiace so zdravím. Viac finančných prostriedkov by mohlo zabrániť úniku mozgov z Európy do iných rozvinutých krajín s vyššími rozpočtami na výskum a vývoj v oblasti zdravia. Toto financovanie by nemalo pochádzať z existujúcich finančných zdrojov na zdravotnú starostlivosť.

## ***Podos 5.2 Širšia vízia zdravia***

**44. Odporúčame zriadiť týždeň zdravia ako iniciatívu EÚ vo všetkých členských štátoch v tom istom týždni, ktorá bude venovaná všetkým zdravotným problémom so zameraním na duševné zdravie. Počas tohto týždňa sa budú spoločne pokrývať a propagovať všetky hlavné témy súvisiace s duševným zdravím, ako aj ďalšie už existujúce iniciatívy, ako sú iniciatívy v oblasti duševného zdravia v Európe.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože všetci európski občania sa musia cítiť prijatí a začlenení, najmä ak majú problémy s duševným zdravím. Okrem toho je potrebné štandardizovať a zlepšiť informovanosť o problémoch duševného zdravia, ako aj predchádzať súvisiacim sociálnym problémom, ako je diskriminácia. Okrem toho, keďže problémy s duševným zdravím sa s pandémiou zvýšili a pravdepodobne budú pokračovať, táto iniciatíva je o to dôležitejšia.

**45. Odporúčame, aby sa ženské hygienické výrobky prestali považovať za luxusné výrobky z hľadiska zdaňovania, pretože sú základnými výrobkami. Odporúčame tiež, aby hormonálna antikoncepcia používaná zo zdravotných dôvodov, ako je fibromyalgia a endometrióza, bola zdanená ako pravidelná lekárska starostlivosť. Odporúčame tiež, aby Európska únia podporovala harmonizáciu liečby asistovanej reprodukcie pre všetky ženy (slobodné alebo vydaté) vo všetkých členských štátoch.**

V niektorých európskych krajinách sa ženské hygienické výrobky zdaňujú ako luxusné výrobky, čo je nespravodlivé. Niektoré hormonálne kontraceptíva sa používajú na lekárske účely, a preto by mali byť zodpovedajúcim spôsobom zdanené. Pretože reprodukčná liečba žien, ako je oplodnenie in vitro a metódy zmrazovania vajíčok, má v rôznych členských štátoch rôzne podmienky oprávnenosti a Európska únia sa musí usilovať o ich harmonizáciu.

**46. Odporúčame, aby Európska únia zaujala pevné stanovisko a nabádala všetky členské štáty, aby v prípade potreby zahrnuli do svojich školských osnov otázky týkajúce sa duševného zdravia a sexuálnej výchovy. S cieľom pomôcť členským štátom prijať tieto otázky do školských osnov by Európska únia mala vypracovať a sprístupniť štandardné učebné osnovy o duševnom zdraví a sexuálnych otázkach.**

Je potrebné obmedziť diskrimináciu a tabu v súvislosti s problémami duševného zdravia. Treba sa vyhnúť aj dezinformáciám a nevedeckým prístupom. Okrem toho je sexuálna výchova základom zdravého života a komunity a pomáha predchádzať problémom, ako sú tehotenstvá dospievajúcich.

**47. Odporúčame, aby Európska únia vytvorila lepší systém komunikácie o všetkých svojich iniciatívach v oblasti duševného zdravia, konkrétne o portáli verejného zdravia o osvedčených postupoch, v rámci členských štátov a pre všetkých občanov. Poslanci Európskeho parlamentu by si mohli navzájom predstaviť tieto najlepšie postupy, aby boli lepšie známe vo všetkých členských štátoch.**

Občania nie sú dobre informovaní o iniciatívach EÚ a výmena najlepších postupov nám umožňuje učiť sa jeden od druhého.

### ***Podos 5.3 Rovnaký prístup k zdravotnej starostlivosti pre všetkých***

**48. Odporúčame, aby EÚ stanovila a presadzovala minimálne normy pre kvalitnú zubnú starostlivosť vrátane prevencie pre všetky členské štáty EÚ. Deti, nízkopříjmové skupiny a iné zraniteľné skupiny by mali mať možnosť využívať bezplatnú zubnú starostlivosť. V priebehu 15 – 20 rokov by EÚ mala zabezpečiť, aby bola dostupná cenovo dostupná zubná starostlivosť pre všetkých.**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože zubná starostlivosť v súčasnosti nie je pre mnohých ľudí žijúcich v EÚ cenovo dostupná. Nedostatok zubnej starostlivosti a zubnej prevencie ovplyvňuje ich

zdravie a životné vyhliadky. EÚ by mala začať stanovením minimálnej normy pre zubnú starostlivosť a požadovať bezplatnú zubnú starostlivosť pre deti a skupiny s nízkymi príjmami. V konečnom dôsledku by mal mať každý nárok na kvalitnú zubnú starostlivosť.

**49. Odporúčame zahrnúť zdravie a zdravotnú starostlivosť do spoločných právomocí EÚ a jej členských štátov. S cieľom zahrnúť túto novú spoločnú právomoc je potrebné zmeniť článok 4 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože Európska únia v súčasnosti nemá dostatočné právomoci na prijímanie právnych predpisov v oblasti zdravotnej starostlivosti. Pandémia COVID-19 poukázala na potrebu zvýšenej prítomnosti EÚ v politikách v oblasti zdravia. Táto zmena zmluvy umožní EÚ urobiť viac pre zabezpečenie zdravotnej starostlivosti pre všetkých občanov EÚ a uverejniť záväzné nariadenia a rozhodnutia.

**50. Odporúčame, aby EÚ ponúkala bezplatné kurzy o poskytovaní prvej pomoci všetkým občanom EÚ. EÚ by mohla zvážiť zavedenie povinných kurzov pre študentov a na pracovisku (vo verejnom aj súkromnom sektore). Tieto kurzy musia byť tiež praktické, opakujúce sa a primerané veku. Minimálny počet defibrilátorov by mal byť dostupný aj na verejných miestach vo všetkých členských štátoch EÚ.**

Odporúčame to, pretože mnohí ľudia v Európskej únii nie sú pripravení konať, keď osoba potrebuje pomoc, a pretože nie sú oboznámení s technikami prvej pomoci. To je dôvod, prečo mnoho životov je stratených. Na niektorých verejných miestach nie sú k dispozícii žiadne defibrilátory.

**51. Odporúčame, aby Európska únia zabezpečila, že súkromní poskytovatelia zdravotnej starostlivosti nebudú nespravodlivo využívať verejné finančné prostriedky a nebudú čerpať zdroje zo systémov verejného zdravotníctva. Európska únia by mala členským štátom dôrazne odporučiť, aby zvýšili financovanie verejnej zdravotnej starostlivosti.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože Európska únia a jej členské štáty majú povinnosť zaručiť všetkým svojim občanom prístup k zdravotnej starostlivosti. Okrem toho silnejší systém verejného zdravotníctva znamená aj lepšiu pripravenosť na budúce pandémie.

## **Príloha: ĎALŠIE ODPORÚČANIA PRESKÚMANÉ PANELOM, KTORÝ NEBOI PRIJATÝ**

### ***Os 1: Lepší životný štýl***

#### **Podod 1.1 Zdravý životný štýl**

**Odporúčame, aby EÚ vydala odporúčanie pre všetky členské štáty o najlepších postupoch pri zákaze alebo obmedzení reklamy na alkohol a tabak vo všetkých formách médií a pre všetky vekové skupiny, ale s osobitným zameraním na mladé publikum. EÚ by mala presadzovať právne predpisy obmedzujúce predaj týchto výrobkov maloletým osobám. Všetky členské štáty by mali zabezpečiť vykonávanie právnych ustanovení o fajčení na verejných priestranstvách, najmä v školách, so sankciami a vytvoriť vyhradené priestory pre fajčiarov.**

Životný štýl, ktorý poškodzuje zdravie, sa nemôže objaviť v reklame a mal by byť menej viditeľný vo verejnom živote. Okrem toho, keďže alkohol a tabak patria medzi najčastejšie používané škodlivé látky, toto odporúčanie zabráni ich zneužívaniu.

**Odporúčame, aby EÚ nabádala členské štáty, aby do vnútroštátnych školských osnov zahrnuli kurzy s cieľom naučiť sa variť udržateľným, zdravým a chutným spôsobom. Na tento účel môže EÚ sprístupniť príručky o zdravom varení online aj v tlačenej podobe. Mladí ľudia by mali byť oslovení aktívnou reklamou v tradičných a sociálnych médiách. Mali by sme tiež vzdelávať rodičov, aby sa naučili, ako najlepšie používať jedlo na osvojenie si zdravého životného štýlu. Výskum v tejto oblasti by sa mal podporovať a obohacovať.**

Kurzy varenia a výživy v škole by zlepšili zdravie mladých ľudí a odrádzali od konzumácie rýchleho občerstvenia. Vzdelávanie mladých ľudí by im umožnilo vysvetliť rodičom, čo sa naučili. Okrem toho, vzdelávanie rodičov o zdravom životnom štýle by im umožnilo ísť príkladom pre svoje deti.

**Odporúčame zintenzívniť verejnú kampaň Európskej komisie za zdravý životný štýl HealthyLifestyle4All, ako aj pozitívny vplyv sociálnej činnosti prostredníctvom konkrétnych príkladov a komplexnej stratégie. Mali by sa vymedziť informačné kampane pre dobre štruktúrované cieľové skupiny a pre každú z týchto skupín by sa mali zvoliť vhodné komunikačné prostriedky. Okrem toho je dôležité vytvoriť systémy odmeňovania a stimulov na podporu pozitívneho správania. Kampane by mali zahŕňať vplyvné osobnosti, celebrity alebo orgány. Musia zdôrazniť dvojaký prínos pre zdravie, životné prostredie a klímu. Okrem toho by vo všetkých členských štátoch mali byť k dispozícii dotácie na podporu bezplatnej verejnej športovej infraštruktúry.**

Zdravší životný štýl má pozitívny vplyv na systém zdravotnej starostlivosti, pretože znižuje zdravotné problémy. Fyzické zdravie ovplyvňuje duševné zdravie a šťastie. Súčasnú kampane nie sú dostatočne známe. Sú efektívnejšie a motivujúcejšie, keď sú zapojené osobnosti a influenceri.

**Odporúčame informačnú kampaň o zdravom stravovaní a výžive. EÚ by mala podporovať prijatie vyššej dane z mäsa a cukru v členských štátoch. Mala by preskúmať možnosti rozlíšenia zdravých potravín od potravín škodlivých pre zdravie a uplatňovať na ne diferencovanú DPH. Odporúčame, aby sa na výrobkoch, ktoré sú veľmi škodlivé pre zdravie (napríklad tabakové výrobky), umiestnili veľmi jasné varovné značky. Okrem toho odporúčame celoeurópsky systém hodnotenia výživovej hodnoty, ktorý poskytuje relevantné informácie a QR kód, ktorý spotrebiteľom umožňuje prijímať informovanejšie rozhodnutia. Preskúmať príležitosti na to, aby sa zdravé potraviny stali lacnejšími ako nezdravé potraviny, a zvýšiť stimuly pre poľnohospodárov, aby vyrábali zdravé výrobky.**

Zdravá strava je základom zdravého života. Je potrebné zasiahnuť tak na strane výrobcov, ako aj na strane spotrebiteľov. Výroba zdravých výrobkov má tiež pozitívny vplyv na životné prostredie a môže pomôcť podporiť miestnych poľnohospodárov. Ak sa zvýši produkcia zdravých potravín, ceny klesnú a dopyt sa zvýši.

## Podos 1.2 Environmentálna výchova

**Odporúčame, aby EÚ vytvorila mechanizmus financovania na podporu začlenenia dlhodobého environmentálneho vzdelávacieho programu do vnútroštátnych vzdelávacích systémov pre deti na základných a stredných školách. Tento mechanizmus financovania by mal zahŕňať financovanie rodičov, ktorí potrebujú finančnú pomoc.**

Súčasný vzdelávací systém neobsahuje dostatok praktických prvkov na uľahčenie priamej a hlbkej interakcie medzi deťmi a životným prostredím. Existujúce programy navrhnuté z krátkodobého hľadiska sú rôznorodé a nepodporujú potrebnú zmenu postoja. Rodičia by mali byť podporovaní, aby sa zabezpečilo, že z programu budú mať rovnaký prospech všetky deti a že žiadne z nich nebude vylúčené z finančných dôvodov.

## ***Os 2: Ochrana životného prostredia a nášho zdravia***

### Podos 2.1 Zdravé prírodné prostredie

**Odporúčame okamžite zaviesť najvyššiu možnú normu kvality vody v celej EÚ. Na úsporu vody navrhujeme systém odmeňovania založený na cenách vody s cieľom podporiť a povzbudiť nižšiu spotrebu, napríklad: 1) vytvorením dynamického systému, ktorý odrádza spotrebiteľa od prekročenia priemernej spotreby vody (napr. 10 % zvýšenie spotreby vody vedie k 11 % zvýšeniu ceny), 2) vytvorením systému trhu s kvótami pre vodu znečistenú výrobnými spoločnosťami, ktorý by bol podobný už existujúcemu trhu s povoleniami na emisie uhlíka.**

Toto odporúčanie je odôvodnené skutočnosťou, že zvýšenie cien podnecuje všetkých používateľov, aby prijímali informovanejšie rozhodnutia. Vzhľadom na odlišnú realitu krajín EÚ a s cieľom vybudovať sociálne spravodlivý systém môžeme podporiť chudobnejších ľudí v ich hospodárení s vodou prostredníctvom spoločných investícií do infraštruktúry a výskumu v oblasti zásobovania vodou.

## ***Os 3: preorientovať naše hospodárstvo a spotrebu***

### Podos 3.1 Regulácia nadvýroby a nadmernej spotreby

**Odporúčame, aby EÚ uložila pokuty spoločnostiam, ktoré odstraňujú nepredané výrobky vyrobené nadprodukciou.**

V niektorých prípadoch spoločnosti považujú za nákladovo efektívnejšie zbaviť sa nepredaného tovaru namiesto jeho recyklácie alebo opätovného použitia. Preto je dôležité odrádzať od nadprodukcie uložením pokút, aby táto prax už nebola pre výrobcov zisková.

### Podod 3.2 Znižovanie odpadu

**Odporúčame, aby EÚ navrhla a vykonávala politiku odpadového hospodárstva pre domácnosti a občanov, pričom by upriamila pozornosť na skutočné množstvo odpadu, ktorý produkujú, a zahrnula potrebné opatrenia na zvýšenie informovanosti občanov o prínosoch znižovania vzniku odpadu a triedeného zberu odpadu. Opatrenia zamerané na sociálne znevýhodnené rodiny (napr. mladé rodiny s deťmi, staršie osoby atď.) by sa takisto mali vykonávať v súlade so zásadou „na nikoho nezabudnúť“.**

Cieľom takejto politiky je vytvoriť jednotný prístup k nakladaniu s odpadom v domácnostiach; takisto uľahčuje ochranu životného prostredia prostredníctvom znižovania odpadu, ďalej stimuluje obehové hospodárstvo a zvyšuje efektívnosť zberu odpadu. V neposlednom rade zvyšuje povedomie a posilňuje zmysel pre environmentálnu zodpovednosť.

**Odporúčame, aby EÚ podporovala slobodnú hospodársku súťaž a súkromný sektor, aby aktívnejšie prispieval k spracovaniu odpadu vrátane odpadových vôd a k činnostiam recyklácie a zhodnocovania odpadu.**

EÚ je primeranou úrovňou na vykonávanie tohto odporúčania, keďže dopĺňa rámcovú smernicu o odpade a akčný plán pre obehové hospodárstvo. Vykonávanie odporúčania okrem toho posilní inovatívne riešenia odpadového hospodárstva, zlepší kvalitu odpadového hospodárstva a zvýši objem spracovaného odpadu, keďže na týchto činnostiach sa bude zúčastňovať viac spoločností.

### Podod 3.3 Spravodlivé výrobky, rovnaký prístup a spravodlivá spotreba

**Odporúčame premiestniť priemyselné odvetvia do Európskej únie s cieľom poskytovať vysokokvalitné výrobky spravodlivého obchodu a ovplyvniť otázky klímy.**

Európska únia má know-how, ktoré je potrebné propagovať na jej vlastnom trhu.

V dôsledku premiestnenia priemyselných odvetví mimo EÚ, najmä do Ázie, sa premiestňujú aj niektoré odborné zručnosti. Toto odporúčanie zahŕňa odbornú prípravu európskych pracovníkov. Zdôrazňujeme, že je potrebné zabrániť premiestňovaniu medzi rôznymi členskými štátmi, aby sa zabránilo nekalej hospodárskej súťaži.

Všimli sme si, že masívne premiestňovanie priemyselných odvetví na celom svete má vplyv na európske priemyselné odvetvia. Miestna výroba preto zlepšuje zdravie občanov a životné prostredie.

## **Os 4: smerom k udržateľnej spoločnosti**

### Podos 4.3 Doprava šetrná k životnému prostrediu

**Odporúčame, aby veľké mestá dostali pokutu alebo dotácie na základe environmentálnych vlastností a znečistenia ich verejnej dopravy (elektrické vozidlá, ekologická verejná doprava, vytvorenie peších zón, podpora používania bicyklov atď.). Najmä pokuty alebo dotácie uplatniteľné na miestne orgány mesta by sa mali určovať na základe zmien ekologickej dopravy v porovnaní s východiskovou situáciou v danom meste. Európska únia by mala prostredníctvom svojich právnych predpisov vymedziť ukazovatele výkonnosti pre opatrenia v oblasti znečistenia a určiť primerané zníženie. V tejto súvislosti by sa mal zohľadniť východiskový bod každého mesta.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože mestá boli postihnuté znečistením ovzdušia, ktoré spôsobilo zdravotné problémy. Rozvoj ekologickej dopravy by zlepšil životy a zdravie ľudí a znížil skleníkový efekt. Dotácie a sankcie sú účinnými opatreniami na podporu zmien a uľahčenie prispôsobenia sa rôznym situáciám, ktoré existujú v rôznych mestách.

**Odporúčame, aby právne predpisy EÚ obmedzili a regulovali používanie letov na krátke vzdialenosti a výletných lodí. Ľuďom by sa mali ponúknuť alternatívy dopravy šetrné k životnému prostrediu. Jednou z týchto alternatív by mala byť normalizácia železníc s cieľom prepojiť európske hlavné mestá. Odporúčame tiež, aby EÚ poskytla dotácie na to, aby sa preprava tovaru stala šetrnejšou k životnému prostrediu vrátane prepravy vlakom a loďou (na krátke cesty).**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože krátke cesty sú príliš časté, znečisťujúce a ľahko sa nahrádzajú. Obmedzením výletných lodí by sa znížilo znečistenie morí (hlavný environmentálny problém), ako aj negatívne vplyvy na pobrežné mestá. Preto musíme zaviesť cenovo dostupnejšie alternatívy k riešeniam, ktoré viac znečisťujú životné prostredie. Jednotný rozchod koľají by zlepšil železničné spojenia medzi európskymi hlavnými mestami.

## **Os 5: Starostlivosť o všetkých**

### Podos 5.2 Širšia vízia zdravia

**Odporúčame, aby Európska únia v súlade so svojím programom  HealthyLife4All podporovala aj iniciatívy, ako sú športové spoločenské podujatia, športové aktivity v škole, dvojročné olympiády otvorené pre všetky vekové kategórie a šport [nie pre odborníkov]. Odporúčame tiež vyvinúť bezplatnú európsku športovú aplikáciu na podporu kolektívnych športových aktivít. Táto aplikácia by mala pomôcť ľuďom stretnúť sa prostredníctvom športu. Okrem toho by sa tieto iniciatívy mali vo veľkej miere propagovať a šíriť.**

V záujme zlepšenia zdravia európskeho obyvateľstva musí Európska únia podporovať šport a zdravý životný štýl. Okrem toho si obyvateľstvo veľmi často neuvedomuje vzťah medzi športom a zdravým životným štýlom. Aplikácia je dôležitá, pretože ľudia sú ochotnejší športovať, ak to robia spoločne.

## **Európska panelová diskusia občanov 4: „EÚ vo svete/migrácia“**

ODPORÚČANIA PRIJATÉ PANELOM (ktoré sa majú predložiť na PLENÁRNE ZASADNUTIE)

### **Os 1: Sebestačnosť a stabilita**

#### ***Podos 1.1 – Autonómia EÚ***

**1. Odporúčame, aby sa strategické európske výrobné výrobky (ako sú poľnohospodárske výrobky, polovodiče, zdravotnícke výrobky alebo inovačné digitálne a environmentálne technológie) ďalej podporovali a finančne podporovali, aby boli dostupné a prístupné európskym spotrebiteľom a aby sa minimalizovala závislosť od mimoeurópskych dodávateľov. Takáto podpora by mohla mať okrem iného podobu štrukturálnych a regionálnych opatrení, podpory zachovania priemyselných odvetví a dodávateľských reťazcov v rámci Únie, daňových výdav, dotácií, aktívnej politiky MSP alebo vzdelávacích programov na zabezpečenie príslušných kvalifikácií a pracovných miest v Európe. Aktívna priemyselná politika by však mala byť selektívna a mala by sa zameriavať na inovatívne výrobky alebo výrobky, ktoré sú nevyhnutné na zaručenie základných tovarov a služieb.**

Odporúčame tieto opatrenia, pretože Európa je príliš závislá od mimoeurópskych dodávateľov v kľúčových oblastiach, ktoré môžu spôsobiť diplomatické konflikty a viesť k nedostatku základných alebo strategicky dôležitých výrobkov alebo služieb. Keďže výrobné náklady sú v Únii vo všeobecnosti vyššie ako inde vo svete, politika aktívneho povzbudzovania a podpory týchto výrobkov umožní Európanom nakupovať konkurencieschopné európske výrobky a bude k tomu nabádaná. Táto politika tiež posilní európsku konkurencieschopnosť a pomôže zachovať priemyselné odvetvia budúcnosti a pracovné miesta v Európe. Okrem toho väčšia regionalizácia výroby zníži náklady na dopravu a zabráni zhoršovaniu životného prostredia.

**2. Odporúčame, aby Únia znížila svoju závislosť od dovozu ropy a plynu. Malo by sa to dosiahnuť aktívnou podporou projektov verejnej dopravy a energetickej efektívnosti, európskej vysokorýchlostnej železničnej nákladnej siete, rozšírenia dodávok čistej a obnoviteľnej energie (vrátane slnečnej a veternej energie), ako aj alternatívnych technológií (ako je vodík alebo energetické zhodnocovanie odpadu). Európska únia by tiež mala podporovať zmenu myslenia a prechod od súkromných automobilov k verejnej doprave, spolujazde elektrickými vozidlami a cyklistike.**

Tieto opatrenia odporúčame, pretože vytvárajú situáciu, ktorá podporuje autonómiu Európy znížením jej vonkajšej závislosti a dosiahnutím ambiciózných cieľov v oblasti klímy a znižovania emisií CO<sub>2</sub>. Umožnia tiež Európe stať sa významným aktérom v oblasti technológií budúcnosti, posilniť svoje hospodárstvo a vytvárať pracovné miesta.

**3. Odporúčame, aby sa na úrovni EÚ prijal právny predpis s cieľom zabezpečiť, aby všetky výrobné a dodávateľské procesy EÚ a dovážaný tovar spĺňali európske normy kvality, etiky a udržateľnosti, ako aj všetky uplatniteľné normy EÚ v oblasti ľudských práv, a aby výrobky, ktoré spĺňajú tieto kritériá, boli certifikované.**

Tieto opatrenia odporúčame, pretože spotrebiteľom a obchodníkom poskytujú jednoduchý prístup k informáciám o výrobkoch, ktoré kupujú alebo predávajú. Ak to chcete urobiť, jednoducho sa obráťte na certifikačný systém. Certifikácia tiež znižuje rozdiel medzi lacnými a drahými výrobkami dostupnými na trhu. Lacné výrobky nebudú spĺňať požadované kritériá, a preto sa nebudú môcť prezentovať ako výrobky dobrej kvality. Splnením certifikačných kritérií sa bude chrániť životné prostredie, šetria sa zdroje a podporí sa zodpovedná spotreba.

**4. Odporúčame vykonávanie európskeho programu na podporu malých miestnych výrobcov v strategických odvetviach vo všetkých členských štátoch. Títo výrobcovia by mali prospech z odborného vzdelávania, finančnej podpory prostredníctvom subvencií a (ak sú v Únii dostupné suroviny) stimulu vyrábať viac oprávneného tovaru na úkor dovozu.**

Tieto opatrenia odporúčame, pretože podporou výrobcov v strategických odvetviach nachádzajúcich sa v Únii môže Únia v týchto odvetviach získať hospodársku nezávislosť. To môže len podporiť posilnenie celého výrobného procesu, a tým podporiť inovácie. Výsledkom bude udržateľnejšia výroba surovín v Únii, ktorá zníži náklady na dopravu a ochráni životné prostredie.

**5. Odporúčame, aby sa uplatňovanie ľudských práv na európskej úrovni zlepšilo takto: zvýšiť informovanosť krajín, ktoré v požadovanom rozsahu nedodržiavajú Európsky dohovor o ľudských právach (EDLP) alebo Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd; Zabezpečiť prísne monitorovanie miery dodržiavania ľudských práv v rôznych členských štátoch koordinované Európskou úniou a porovnávacím prehľadom v oblasti justície a zabezpečiť ich prísne dodržiavanie prostredníctvom rôznych foriem sankcií.**

Odporúčame tieto opatrenia, pretože ľudské práva už členské štáty akceptovali pri ratifikácii Európskeho dohovoru o ľudských právach, ale teraz je potrebné zlepšiť ich akceptáciu v každom členskom štáte, aby boli ľudské práva v týchto členských štátoch známe a aktívne uplatňované.

**6. Odporúčame začať preskúmanie a intenzívnu komunikačnú kampaň na európskej úrovni s cieľom zabezpečiť, aby európski občania lepšie poznali EURES (európsku sieť služieb zamestnanosti), portál EÚ pre prísťahovalectvo a európsky nástroj na profilovanie zručností štátnych príslušníkov tretích krajín a aby ich spoločnosti EÚ častejšie využívali na zverejňovanie a propagovanie svojich voľných pracovných miest.**

Odporúčame nevytvárať novú online platformu na uverejňovanie voľných pracovných miest pre mladých Európanov. Na európskej úrovni už existuje viac ako dosť takýchto iniciatív. Sme presvedčení, že na zvýšenie informovanosti o existujúcej pracovnej sile a pracovných príležitostiach na európskej úrovni je lepšie zlepšiť to, čo už existuje.

## **Podos 1.2 – Hranice**

**7. Odporúčame vytvoriť mechanizmus EÚ pre migráciu pracovnej sily založený na skutočných potrebách európskych trhov práce. Mal by existovať jednotný systém uznávania odborných a akademických kvalifikácií, ktorý existuje v rámci Európskej únie a v tretích krajinách. Mali by existovať ponuky odbornej kvalifikácie, ako aj ponuky kultúrnej a jazykovej integrácie pre kvalifikovaných migrantov. Žiadatelia o azyl so správnou kvalifikáciou by mali mať prístup na trh práce. Mala by existovať integrovaná agentúra, ktorej základom by mohla byť európska sieť služieb zamestnanosti.**

Odporúčame tieto opatrenia, pretože Európa potrebuje kvalifikovanú pracovnú silu v určitých odvetviach, v ktorých nie je možné v plnej miere pokryť dopyt pracovníkov EÚ. V súčasnosti neexistuje dostatok realizovateľných spôsobov, ako legálne požiadať o pracovné povolenie v EÚ. Európsky systém uznávania odborných a akademických kvalifikácií uľahčí uspokojovanie týchto potrieb a zjednoduší migráciu pracovnej sily v rámci Únie a prisťahovalectvo pracovníkov z krajín mimo Únie. Dopyt po pracovnej sile by sa tak mohol lepšie uspokojiť a nelegálne prisťahovalectvo by sa mohlo lepšie riadiť. Otvorenie mechanizmu prisťahovalectva za prácou žiadateľom o azyl by urýchlilo ich integráciu do európskych ekonomík a spoločností.

**8. Odporúčame, aby Európska únia posilnila svoje právne predpisy s cieľom poskytnúť agentúre Frontex viac právomocí a nezávislosti. Bude tak môcť zasiahnuť vo všetkých členských štátoch s cieľom zabezpečiť ochranu všetkých vonkajších hraníc Únie. Únia by však mala vykonávať audity organizačných procesov agentúry Frontex, keďže agentúra Frontex musí fungovať úplne transparentne, aby sa zabránilo akémukoľvek zneužitiu.**

Odporúčame tieto opatrenia, pretože podľa nášho názoru je neprijateľné, aby bol agentúre Frontex odopretý prístup k hraniciam, najmä ak dochádza k porušovaniu ľudských práv. Chceme zabezpečiť, aby agentúra Frontex uplatňovala právne predpisy EÚ. Samotná agentúra Frontex musí podliehať kontrolám a inšpekciám, aby sa zabránilo nevhodnému správaniu v rámci agentúry.

**9. Odporúčame, aby Európska únia zorganizovala, najmä pre ekonomických migrantov, možnosť výberu občanov v krajine pôvodu (na základe ich preukázaných zručností, zázemia atď.) s cieľom určiť, kto by mohol prísť do Únie pracovať podľa potrieb hospodárstva a voľných pracovných miest hostiteľskej krajiny. Tieto výberové kritériá musia byť verejné a prístupné pre všetkých. Na tento účel by sa mala zriadiť Európska (online) imigračná agentúra.**

Odporúčame tieto opatrenia, pretože týmto spôsobom by už nebolo potrebné nelegálne prekračovať hranice. Tok osôb vstupujúcich do EÚ by sa kontroloval, čím by sa znížil tlak na hraniciach a zároveň by sa uľahčilo uspokojovanie pracovných potrieb hostiteľských krajín.

**10. Odporúčame, aby Európska únia zabezpečila, aby politika a zariadenia prijímania boli rovnaké na všetkých hraniciach, rešpektovali ľudské práva a zaručili bezpečnosť a zdravie všetkých migrantov (vrátane napríklad tehotných žien a detí).**

Odporúčame tieto opatrenia, pretože prikladáme veľký význam rovnakému zaobchádzaniu s migrantmi na všetkých hraniciach. Chceme zabrániť tomu, aby migranti zostali na hraniciach príliš dlho a aby boli členské štáty preťažené prílevom migrantov. Členské štáty musia byť dobre vybavené na to, aby im vyhovovali.

## **Os 2: EÚ ako medzinárodný partner**

### ***Podos 2.1 – Obchod a vzťahy z etického hľadiska***

**11. Odporúčame, aby EÚ zaviedla obmedzenia na dovoz výrobkov z krajín, ktoré umožňujú detskú prácu. Na tento účel by sa mala vypracovať čierna listina spoločností, ktorá by sa mala pravidelne aktualizovať vzhľadom na vývoj situácie. Odporúčame tiež, aby sa deťom, ktoré prestanú pracovať, zaručil postupný prístup k vzdelávaniu a aby boli spotrebiteľia informovaní o detskej práci prostredníctvom informácií oficiálne šírených Európskou úniou, napríklad prostredníctvom kampaní alebo rozprávania príbehov.**

Tieto opatrenia odporúčame, pretože sme presvedčení, že existuje súvislosť medzi nedostatkom školskej dochádzky a detskou prácou. Týmto odporúčaním chceme zvýšiť informovanosť spotrebiteľov a znížiť dopyt po výrobkoch vyrábaných deťmi, aby táto prax nakoniec zanikla.

**12. Odporúčame, aby Európska únia nadviazala partnerstvá s rozvojovými krajinami s cieľom podporiť ich infraštruktúru a vymieňať si odborné znalosti výmenou za vzájomne prospešné obchodné dohody, ktoré by ich sprevádzali pri prechode na ekologické zdroje energie.**

Odporúčame tieto opatrenia na uľahčenie prechodu rozvojových krajín na obnoviteľné zdroje energie prostredníctvom obchodných partnerstiev a diplomatických dohôd. Európska únia a rozvojové krajiny by tak rozvíjali dobré dlhodobé vzťahy, ktoré by pomohli v boji proti zmene klímy.

**13. Odporúčame, aby Európska únia vyžadovala zobrazenie európskeho ukazovateľa vplyvu na životné prostredie (ekoskóre) na všetkých spotrebiteľských výrobkoch. Ekoskóre by sa vypočítalo na základe emisií z výroby a dopravy a na základe škodlivosti obsahu na základe zoznamu nebezpečných výrobkov. Ekoskóre by mal riadiť a kontrolovať európsky orgán.**

Odporúčame tieto opatrenia, aby boli európski spotrebiteľia lepšie informovaní o environmentálnej stope výrobkov, ktoré kupujú. Ecoscore by uľahčilo označovanie toho, aký je výrobok šetrný k životnému prostrediu, a to prostredníctvom spoločného rozsahu v celej Európe. Ekoskóre by malo mať na zadnej strane výrobku kód QR, aby bolo možné nahliadnuť do dodatočných informácií o jeho environmentálnej stope.

### ***Podos 2.2 – Medzinárodné opatrenia v oblasti klímy***

**14. Odporúčame, aby Európska únia prijala stratégiu na zvýšenie svojej nezávislosti pri výrobe energie. Európsky orgán združujúci európske inštitúcie, ktoré sú v súčasnosti zodpovedné za energetiku, by mal koordinovať rozvoj obnoviteľných zdrojov energie podľa potrieb, kapacít a zdrojov členských štátov a zároveň rešpektovať ich zvrchovanosť. Inštitúcie by podporovali vzájomnú výmenu poznatkov s cieľom realizovať túto stratégiu.**

Odporúčame tieto opatrenia, pretože naša súčasná závislosť nás robí zraniteľnými v prípade politického napätia s krajinami, z ktorých dovážame energiu. V súčasnosti to vidíme v kríze s elektrickou energiou. Takáto koordinácia by však mala rešpektovať zvrchovanosť každej krajiny.

**15. Odporúčame sprísniť environmentálne normy pre vývoz odpadu v rámci EÚ aj mimo nej, ako aj prísnejšie kontroly a sankcie na zastavenie nezákonného vývozu. EÚ by mala nabádať členské štáty, aby ďalej recyklovali svoj vlastný odpad a využívali ho na výrobu energie.**

Odporúčame tieto opatrenia, aby krajiny, ktoré zneškodňujú svoj odpad na úkor iných krajín, ukončili škody na životnom prostredí, najmä ak úplne nedodržiavajú environmentálne normy.

**16. Odporúčame, aby EÚ rozhodnejšie podporovala prebiehajúcu zelenú transformáciu s cieľom odstrániť znečisťujúce obaly. Malo by sa to dosiahnuť podporovaním znižovania objemu obalov alebo podporovaním obalov šetrnejších k životnému prostrediu. Aby sa malé podniky mohli prispôsobiť, mali by dostať podporu a úpravy.**

Tieto opatrenia odporúčame, pretože musíme znížiť využívanie prírodných zdrojov, najmä surovín z krajín mimo Únie. Musíme tiež znížiť škody, ktoré Európania spôsobujú našej planéte a jej klíme. Je nevyhnutné lepšie podporovať malé podniky, aby sa mohli prispôsobiť bez toho, aby museli zvyšovať svoje ceny.

**17. Odporúčame, aby krajiny Európskej únie spoločne vážnejšie zvážili otázku jadrovej energie. Na posúdenie využívania jadrovej energie a jej úlohy pri prechode Európy na zelenú energiu je potrebná väčšia spolupráca.**

Odporúčame tieto opatrenia, pretože jadrovú otázku nemôže vyriešiť krajina izolovane. V súčasnosti je v polovici členských štátov viac ako 100 reaktorov a nové reaktory sú vo výstavbe. Keďže máme spoločnú elektrizačnú sústavu, nízkouhlíková elektrická energia, ktorú vyrábajú, je prínosom pre všetkých Európanov a zvyšuje energetickú autonómiu nášho kontinentu. Okrem toho by opustenie jadrového odpadu alebo havária ovplyvnili viaceré krajiny. Bez ohľadu na to, či sa rozhodne o využívaní jadrovej energie alebo nie, Európania o tom musia diskutovať spoločne a vymedziť konvergentnejšie stratégie pri rešpektovaní národnej suverenity.

### ***Podos 2.3 – Podpora európskych hodnôt***

**18. EÚ by mala byť bližšie k občanom. Odporúčame, aby EÚ rozvíjala a posilňovala väzby s občanmi a miestnymi inštitúciami, ako sú miestne orgány, školy a obce. Cieľom je zlepšiť transparentnosť, osloviť občanov, viac ich informovať o konkrétnych iniciatívach EÚ a lepšie informovať o všeobecných informáciách EÚ.**

Odporúčame tieto opatrenia, pretože súčasné informácie o EÚ nie sú dostatočne dostupné pre všetky sociálne skupiny a nemajú vplyv na bežných občanov. Často sú nudné, ťažko pochopiteľné a nepriateľské. Táto situácia sa musí zmeniť, ak majú mať občania jasnú predstavu o činnosti a úlohe EÚ. Na pritiahnutie verejného záujmu musia byť informácie o EÚ ľahko vyhľadateľné, motivujúce, zaujímavé a napísané v bežnom jazyku. Tu sú naše návrhy: organizovanie návštev európskych politikov v školách, rozhlasové kampane vo forme podcastov, listov, novinových článkov, reklamných autobusov a sociálnych médií, miestnych občianskych zhromaždení a vytvorenie osobitnej pracovnej skupiny na zlepšenie komunikácie EÚ. Tieto opatrenia umožnia občanom získať informácie o EÚ, ktoré vnútroštátne médiá nefiltrujú.

**19. Odporúčame väčšiu účasť občanov na politikách EÚ. Navrhujeme zorganizovať podujatia s priamou účasťou občanov v súlade s Konferenciou o budúcnosti Európy. Mali by sa organizovať na vnútroštátnej, miestnej a európskej úrovni. EÚ by mala vypracovať ucelenú stratégiu a centralizované usmernenia pre tieto podujatia.**

Odporúčame tieto opatrenia, pretože tieto cvičenia participatívnej demokracie poskytnú správne informácie o EÚ a zlepšia kvalitu politík EÚ. Podujatia by sa mali organizovať tak, aby podporovali základné hodnoty Únie – demokraciu a účasť občanov. Tieto podujatia by politikom poskytli príležitosť dokázať občanom, že je pre nich dôležité, aby boli občania informovaní o aktuálnych udalostiach a aby boli zapojení do ich vymedzenia. Centralizované usmernenia zabezpečia konzistentnosť a jednotnosť národných a miestnych konferencií.

## **Os 3: Silná EÚ v mierovom svete**

### ***Podos 3.1 – Bezpečnosť a obrana***

**20. Odporúčame, aby sa budúce „spoločné ozbrojené sily Európskej únie“ využívali predovšetkým na obranné účely. Akákoľvek agresívna vojenská akcia je vylúčená. V Európe by to umožnilo poskytnúť pomoc v prípade krízy, najmä v prípade prírodnej katastrofy. Mimo európskych hraníc by to umožnilo nasadenie zdrojov na územiach s výnimočnými okolnosťami, a to výlučne v rámci právneho mandátu Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, a teda v súlade s medzinárodným právom.**

Ak by sa toto odporúčanie vykonalo, umožnilo by Európskej únii, aby sa na medzinárodnej scéne považovala za dôveryhodného, zodpovedného, silného a mierového partnera. Jeho zvýšená schopnosť reagovať na krízové situácie doma aj v zahraničí by preto mala pomôcť chrániť jeho základné hodnoty.

### ***Podos 3.2 – Rozhodovanie a zahraničná politika EÚ***

**21. Odporúčame, aby sa o všetkých oblastiach, v ktorých sa rozhodnutia prijímajú jednomyseľne, teraz rozhodovalo kvalifikovanou väčšinou. Jedinou výnimkou by malo byť prijatie nových členských štátov do Únie a zmena základných zásad Únie zakotvených v článku 2 Lisabonskej zmluvy a v Charte základných práv Európskej únie.**

Posilnilo by to postavenie EÚ vo svete tým, že by vystupovala jednotne voči tretím krajinám, a uľahčilo by to jej schopnosť reagovať vo všeobecnosti, a najmä jej reakciu na krízu.

**22. Odporúčame, aby Európska únia posilnila svoju schopnosť ukladať sankcie členským štátom, vládam, subjektom, skupinám alebo organizáciám, ako aj jednotlivcom, ktorí nedodržiavajú jej základné zásady, dohody a zákony. Je nevyhnutné, aby sa existujúce sankcie urýchlene vykonávali a účinne presadzovali. Sankcie uložené tretím krajinám by mali byť primerané opatreniam, ktoré ich podnietili, účinné a mali by sa uplatňovať včas.**

Aby bola EÚ dôveryhodná a spoľahlivá, musí uvaliť sankcie na tých, ktorí porušujú jej zásady. Tieto sankcie by sa mali uplatňovať účinne a rýchlo a mali by podliehať kontrolám.

### ***Podos 3.3 – Susedné krajiny a rozšírenie***

**23. Odporúčame, aby Európska únia vyčlenila osobitný rozpočet na rozvoj vzdelávacích programov zameraných na fungovanie EÚ a jej hodnôt. Tieto programy sa potom ponúknu tým členským štátom, ktoré si to želajú, aby ich začlenili do svojich školských osnov (základné a stredoškolské vzdelávanie a univerzity). Okrem toho by sa študentom, ktorí chcú študovať v inej európskej krajine, mohol prostredníctvom programu Erasmus ponúknuť osobitný kurz o EÚ a jej fungovaní. Študenti, ktorí si zvolia tento kurz, budú mať prednosť pri využívaní týchto programov Erasmus.**

Odporúčame tieto opatrenia na zvýšenie pocitu príslušnosti k EÚ. Týmto spôsobom sa občania lepšie stotožnia s Úniou a budú odovzdávať jej hodnoty. Okrem toho sa týmito opatreniami zlepši transparentnosť fungovania EÚ a výhod jej účasti, ako aj boj proti protieurópskym hnutiam. Tieto opatrenia by mali odradiť členské štáty od odchodu z EÚ.

**24. Odporúčame, aby EÚ vo svojich vzťahoch s inými krajinami viac využívala svoju politickú a hospodársku váhu s cieľom zabrániť tomu, aby niektoré členské štáty čelili dvojstranným hospodárskym, politickým a sociálnym tlakom.**

Tieto opatrenia odporúčame z troch dôvodov. Po prvé, posilnia pocit jednoty v rámci EÚ. Po druhé, jednostranná reakcia bude jasnou, silnou a rýchlou reakciou, aby sa zabránilo akémukoľvek zastrašovaniu alebo represiiám zo strany tretích krajín voči členským štátom EÚ. Napokon posilnia bezpečnosť Únie a zabezpečia, aby sa žiadny členský štát necítil opustený alebo ignorovaný. Dvojstranné reakcie rozdeľujú EÚ a sú slabinou, ktorú tretie krajiny používajú proti nám.

**25. Odporúčame, aby EÚ zlepšila svoju komunikačnú stratégiu. Na jednej strane by EÚ mala zvýšiť svoju viditeľnosť v sociálnych médiách a aktívne propagovať svoj obsah. Na druhej strane by mala naďalej organizovať výročné konferencie, ako je Konferencia o budúcnosti Európy. Odporúčame tiež, aby naďalej podporovala inovácie prostredníctvom podpory prístupnej európskej sociálnej siete.**

Tieto návrhy by oslovili nielen mladých ľudí, ale zvýšili by aj záujem a účasť európskych občanov prostredníctvom atraktívnejšieho a účinnejšieho komunikačného nástroja. Organizovanie podujatí, ako je Konferencia o budúcnosti Európy, by malo občanom umožniť väčšie zapojenie do rozhodovacieho procesu a zabezpečiť, aby bol ich hlas vypočutý.

**26. Odporúčame, aby členské štáty pred ďalším rozšírením Únie prijali silnú víziu a spoločnú stratégiu na harmonizáciu a upevnenie európskej identity a jednoty.**

Domnievame sa, že je nevyhnutné posilniť EÚ a vzťahy medzi členskými štátmi pred zvážením integrácie iných krajín. Čím viac členských štátov bude v EÚ, tým zložitejšie bude rozhodovanie; Preto je dôležité opätovne preskúmať jednomyselné hlasovanie v rozhodovacích procesoch.

## **Os 4: Migrácia z ľudského hľadiska**

### ***Podos 4.1 – Riešenie príčin vyst'ahovalectva***

**27. Odporúčame, aby sa Európska únia aktívne podieľala na hospodárskom rozvoji tretích krajín a krajín, z ktorých pochádzajú najväčšie toky migrantov. S pomocou príslušných orgánov (miestnych mimovládnych organizácií a miestnych politikov, odborných terénnych pracovníkov atď.) by EÚ mala hľadať spôsoby, ako pokojne a účinne zasiahnuť v krajinách, z ktorých pochádzajú najväčšie toky migrantov a ktoré prijali spôsoby spolupráce. Tieto intervencie by mali mať hmatateľné a merateľné účinky, ktoré by sa mali jasne zdôrazniť, aby európski občania porozumeli politike rozvojovej pomoci Únie. Opatrenia rozvojovej pomoci EÚ by sa preto mali viac zviditeľniť.**

Aj keď EÚ pracuje na medzinárodnom rozvoji, musí pokračovať vo svojej práci a investovať do transparentnosti a viditeľnosti svojej medzinárodnej rozvojovej politiky.

**28. Odporúčame vytvoriť spoločný európsky rámec pre harmonizáciu pracovných podmienok v celej Únii (minimálna mzda, pracovný čas atď.). EÚ by sa mala usilovať o vytvorenie spoločných základných pracovných noriem s cieľom zabrániť občanom v tom, aby opustili svoje krajiny a hľadali lepšie pracovné podmienky inde. V rámci týchto noriem by EÚ mala posilniť úlohu odborových zväzov na nadnárodnej úrovni, čím by uznala, že vnútorná ekonomická migrácia (migrácia občanov EÚ) je vážnym problémom.**

Toto odporúčanie vychádza zo zistenia, že veľký počet ľudí v rámci EÚ migruje z ekonomických dôvodov z dôvodu rozdielov v pracovných podmienkach medzi členskými štátmi. Podporujeme voľný pohyb občanov, ale domnievame sa, že migrácia občanov EÚ medzi rôznymi členskými štátmi, ak nie je žiaduca, je spôsobená hospodárskymi dôvodmi. Preto je dôležité vytvoriť spoločný pracovný rámec.

#### ***Podos 4.2 – Ľudské hľadiská***

**29. Odporúčame vykonávanie spoločnej migračnej politiky založenej na zásade solidarity. Chceme sa sústrediť na utečenecký problém. Spoločný postup pre všetky členské štáty EÚ by mal byť založený na postupoch, ktoré sa ukázali ako najúčinnnejšie vo všetkých krajinách EÚ. Tento postup by mali aktívne vykonávať vnútroštátne orgány a administratíva EÚ.**

Problém utečencov sa týka všetkých členských štátov. V súčasnosti majú tieto štáty príliš odlišné postupy, čo má negatívny vplyv na utečencov a občanov EÚ. Preto je potrebné prijať koherentný a homogénny prístup.

**30. Odporúčame, aby EÚ zintenzívnila svoje úsilie informovať a vzdelávať občanov členských štátov o otázkach súvisiacich s migráciou. To by sa malo dosiahnuť čo najskorším vzdelávaním detí na začiatku základnej školy o témach, ako je migrácia a integrácia. Ak spojíme toto vzdelávanie v ranom veku s činnosťami mimovládnych a mládežníckych organizácií, ako aj s rozsiahlymi mediálnymi kampaňami, mohli by sme v plnej miere dosiahnuť náš cieľ. Okrem toho by sa mohli použiť mnohé komunikačné médiá: letáky, televízia a sociálne siete.**

Je dôležité ukázať, že migrácia má aj mnoho pozitívnych aspektov, ako je dodatočná pracovná sila. Chceli by sme zdôrazniť význam zvyšovania informovanosti o oboch procesoch, aby občania pochopili dôvody a dôsledky migrácie s cieľom odstrániť stigma, ktorá vyplýva z toho, že sú vnímaní ako migranti.

#### ***Podos 4.3 – Hranice***

**31. Odporúčame, aby sa smernica 2013/33/EÚ o minimálnych normách pre prijímanie žiadateľov o azyl v členských štátoch nahradila záväzným nariadením EÚ, ktoré sa bude uplatňovať jednotne vo všetkých členských štátoch. Prioritou by malo byť zlepšenie prijímacích a ubytovacích zariadení. Odporúčame vytvoriť osobitný monitorovací orgán EÚ na vykonávanie nariadenia.**

Smernica sa v skutočnosti nevykonáva jednotne vo všetkých členských štátoch. Podmienky v utečeneckom tábore Moria by sa nemali duplikovať. Odporúčané nariadenie by sa preto malo vykonávať a malo by zahŕňať povinné sankcie. Monitorujúci subjekt by mal byť spoľahlivý a spoľahlivý.

**32. Odporúčame, aby EÚ zabezpečila, že všetci žiadatelia o azyl a utečenci absolvujú jazykové a integračné kurzy počas posudzovania ich žiadosti o pobyt. Kurzy by mali byť povinné, bezplatné a mali by zahŕňať osobnú asistenciu pri počiatočnej integrácii. Mali by začať do dvoch týždňov od podania žiadosti o pobyt. Mali by sa zaviesť aj stimulačné a sankčné mechanizmy.**

Základným krokom v integrácii je učenie sa jazyka a pochopenie kultúry, histórie a etiky krajiny príchodu. Dĺžka obdobia pred začiatkom počiatočného integračného procesu má negatívny vplyv na sociálnu asimiláciu migrantov. Sankčné mechanizmy môžu pomôcť identifikovať ochotu migrantov integrovať sa.

## **Os 5: Zodpovednosť a solidarita v EÚ**

### ***Podos 5.1 – Rozdelenie migrantov***

**33. Odporúčame nahradiť dublinský systém právne záväznou zmluvou s cieľom zabezpečiť spravodlivé, vyvážené a primerané rozdelenie žiadateľov o azyl v EÚ na základe solidarity a spravodlivosti. V súčasnosti musia utečenci požiadať o azyl v prvom členskom štáte príchodu. Táto zmena systému by mala byť čo najrýchlejšia. Návrh Európskej komisie na nový pakt EÚ o migrácii a azyle z roku 2020 je dobrým začiatkom a mal by mať právnu formu, keďže zahŕňa kvóty na rozdeľovanie utečencov medzi členské štáty EÚ.**

Odporúčame to, pretože súčasný dublinský systém nerešpektuje zásady solidarity a spravodlivosti. Pre členské štáty, ktoré sa nachádzajú v blízkosti vonkajších hraníc EÚ, predstavuje veľkú záťaž, ktorú žiadatelia o azyl prekračujú, aby vstúpili na ich územie. Všetky členské štáty musia prevziať zodpovednosť za riadenie tokov utečencov do EÚ. EÚ je spoločenstvom spoločných hodnôt a musí podľa toho konať.

**34. Odporúčame, aby EÚ pomáhala svojim členským štátom pri vybavovaní žiadostí o azyl rýchlejším tempom a v súlade so spoločnými normami. Okrem toho by sa utečencom malo poskytnúť humanitárne bývanie. S cieľom vyložiť krajiny príchodu a umožniť spracovanie ich žiadostí o azyl inde odporúčame, aby boli utečenci po prvom príchode do EÚ rýchlo a efektívne premiestnení do rôznych členských štátov. Na tento účel je potrebná finančná podpora EÚ a organizačná podpora zo strany Agentúry EÚ pre azyl. Osoby, ktorých žiadosti o azyl boli zamietnuté, musia byť skutočne vrátené do svojej krajiny pôvodu za predpokladu, že ich krajina pôvodu sa považuje za bezpečnú.**

Odporúčame to, pretože azylové konania v súčasnosti trvajú príliš dlho a môžu sa v jednotlivých členských štátoch líšiť. Urýchľovaním azylových konaní utečenci trávajú menej času čakaním na konečné rozhodnutie v dočasných ubytovacích zariadeniach. Žiadatelia o azyl sa môžu integrovať rýchlejšie.

**35. Odporúčame silnú finančnú, logistickú a operačnú podporu EÚ na riadenie prvého prijatia, ktoré môže viesť k integrácii alebo repatriácii neregulárnych migrantov. Príjemcami tejto podpory sú pohraničné štáty EÚ, ktoré znášajú bremeno migračného prílevu.**

Vzhľadom na ich geografickú polohu sú niektoré členské štáty najviac postihnuté prílevom migrantov.

**36. Odporúčame posilniť mandát Agentúry EÚ pre azyl s cieľom dosiahnuť spravodlivé rozdelenie žiadateľov o azyl v rámci členských štátov. Pritom by sa mali zohľadniť potreby týchto žiadateľov o azyl, ako aj logistické a hospodárske kapacity členských štátov a ich potreby na trhu práce.**

Koordinovaná a centrálna riadená distribúcia žiadateľov o azyl, ktorú členské štáty a ich občania považujú za spravodlivú, zabraňuje chaotickým situáciám a sociálnemu napätiu a posilňuje solidaritu medzi členskými štátmi.

### ***Podos 5.2 – Spoločný prístup k azylu***

**37. Odporúčame buď vytvoriť komplexnú európsku inštitúciu, alebo posilniť Agentúru EÚ pre azyl, aby mohla spracúvať žiadosti o azyl pre celú Európsku úniu a rozhodovať na základe jednotných noriem. Táto agentúra by mala byť zodpovedná aj za spravodlivé rozdeľovanie utečencov. Mala by tiež vymedziť bezpečné a nebezpečné krajiny pôvodu a zodpovedať za návrat zamietnutých žiadateľov o azyl.**

Súčasná azylová politika sa vyznačuje nejasnými povinnosťami a rozdielnymi normami v jednotlivých členských štátoch EÚ. Zaobchádzanie s konaniami o azyle preto nie je v jednotlivých členských štátoch rovnaké. Okrem toho Agentúra Európskej únie pre azyl v súčasnosti vykonáva len právomoc vplyvu. Členským štátom môže poskytovať len poradenstvo v otázkach azylu.

**38. Odporúčame bezodkladne zriadiť špecializované azylové centrá pre maloleté osoby bez sprievodu vo všetkých členských štátoch EÚ. Cieľom je čo najskôr prijať maloleté osoby a starať sa o ne podľa ich osobitných potrieb.**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože:

- 1) mnoho maloletých je pravdepodobne traumatizovaných (pretože pochádzajú z konfliktných zón);
- 2) rôzne deti majú rôzne potreby (v závislosti od veku, zdravia atď.);
- (3) ak by sa toto odporúčanie vykonalo, zabezpečilo by sa, aby zraniteľným a traumatizovaným maloletým osobám bola čo najskôr poskytnutá všetka potrebná starostlivosť;
- 4) tieto maloleté osoby sú budúcimi európskymi občanmi, a preto by mali, ak sa s nimi bude primerane zaobchádzať, pozitívne prispievať k budúcnosti Európy.

**39. Odporúčame vytvoriť spoločný, rýchly a transparentný systém na spracovanie žiadostí o azyl. Tento proces by mal zahŕňať minimálne normy a mal by sa uplatňovať rovnakým spôsobom vo všetkých členských štátoch.**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože:

- 1) ak by sa toto odporúčanie vykonalo, spracovanie žiadostí o azyl by bolo rýchlejšie a transparentnejšie;
- 2) pomalosť súčasných postupov vedie k nezákonnosti a kriminalite;
- 3) minimálne normy uvedené v našom odporúčaní by mali zahŕňať dodržiavanie ľudských práv, zdravotných a vzdelávacích potrieb žiadateľov o azyl;
- 4) vykonávanie tohto odporúčania by viedlo k lepšiemu prístupu k zamestnaniu a sebestačnosti, čo by umožnilo pozitívny prínos pre európsku spoločnosť; u žiadateľov o azyl, ktorých postavenie v zamestnaní je legalizované, je menšia pravdepodobnosť, že sa stanú obeťami zneužívania v ich pracovnom prostredí; mohlo by to len podporiť integráciu všetkých zainteresovaných strán;
- 5) Predĺžené pobyty v azylových centrách majú negatívny vplyv na duševné zdravie a pohodu obyvateľov.

**40. Dôrazne odporúčame komplexné preskúmanie všetkých dohôd a právnych predpisov upravujúcich azyl a prísťahovalectvo v Európe. Odporúčame celoeurópsky prístup.**

Toto odporúčanie predkladáme, pretože:

- 1) od roku 2015 sú všetky súčasné dohody neuplatniteľné, nepraktické a neprimerané;
  - 2) EÚ by sa mala považovať za hlavnú "agentúru", ktorá dohliada na všetky ostatné agentúry a mimovládne organizácie, ktorých úlohou je priamo sa zaoberať otázkami azylu;
  - 3) členské štáty, ktoré sú najviac postihnuté touto situáciou, sú tie, ktoré sú vo veľkej miere ponechané na riešenie samotného problému; rozhodnutia „à la carte“ niektorých členských štátov nevytvárajú obraz jednoty;
  - 4) nové ciele právne predpisy by zlepšili budúcnosť všetkých žiadateľov o azyl a posilnili jednotu Európy;
  - 5) nedostatky v súčasných právnych predpisoch spôsobujú konflikty a nedostatočnú harmonizáciu v celej Európe a vedú k zvýšenej neznášanlivosti migrantov medzi európskymi občanmi.
- Prísnejšie a relevantné právne predpisy by znížili trestnú činnosť a zneužívanie súčasného azylového systému.

**Príloha: ĎALŠIE ODPORÚČANIA PREDLOŽENÉ PANELOM, ale neprijaté**

***Os 1: Sebestačnosť a stabilita***

**Podos 1.1 – Autonómia EÚ**

**Na žiadosť rozvojových krajín odporúčame, aby sa intervenčné programy pre hospodársky rozvoj rozvíjali na základe partnerstiev prispôbovaných potrebám každej krajiny a/alebo na základe obchodných dohôd. To si vyžaduje najprv posúdiť hospodársky potenciál príslušných krajín a potom im poskytnúť hospodársku podporu a potrebnú odbornú prípravu.**

To by viedlo k väčšej priemyselnej nezávislosti a zlepšilo celkovú migračnú situáciu vytváraním pracovných miest; to by tiež viedlo k lepším obchodným dohodám v rozvojových krajinách.

## ***Os 2: EÚ ako medzinárodný partner***

### **Podos 2.1 – Etický pohľad na obchodné vzťahy**

**Odporúčame, aby EÚ zaviedla pravidlá vyžadujúce od spoločností, aby vykonávali audit svojho dodávateľského reťazca a pravidelne predkladali úplnú audítorskú správu, ako aj ustanovenia na odmeňovanie alebo obmedzovanie dovozu na základe etických kritérií. Spoločnosti by mali poskytnúť správu o internom a/alebo externom audite v závislosti od svojej veľkosti.**

Je potrebné rozvíjať etický aspekt obchodu s EÚ. To možno dosiahnuť monitorovaním činností spoločností v medzinárodných dodávateľských reťazcoch a nabádaním spoločností, aby sa správali v súlade s etickými kritériami, napríklad pokiaľ ide o nebezpečné výrobky, práva a pracovné podmienky, detskú prácu a ochranu životného prostredia. Toto odporúčanie by sa nevzťahovalo na online produkty zakúpené priamo spotrebiteľom.

## ***Os 3: Silná EÚ v mierovom svete***

### **Podos 3.1 – Bezpečnosť a obrana**

**Odporúčame prehodnotiť súčasnú európsku bezpečnostnú architektúru tak, aby sa stala efektívnejšou a účinnejšou nadnárodnou štruktúrou so zvýšenými kapacitami s cieľom vytvoriť spoločnú armádu Európskej únie. Na tento účel by sa národné ozbrojené sily mali postupne zlúčiť a transformovať. Cieľom je, aby táto fúzia vojenských spôsobilostí v celej Európskej únii podporovala aj európsku integráciu v dlhodobom horizonte. Vytvorenie spoločnej armády Európskej únie by si tiež vyžadovalo novú dohodu o spolupráci s členskými štátmi EÚ a neeurópskymi členmi NATO.**

Ak sa toto odporúčanie vykoná, veríme, že vojenské štruktúry v rámci Európskej únie budú nákladovo efektívnejšie a v prípade potreby budú schopné lepšie reagovať a konať. Tento integrovaný prístup by posilnil schopnosť Európskej únie konať v kritických situáciách rozhodne a koordinovane.

## **Os 4: Emigrácia z ľudského hľadiska**

### **Podos 4.1 – Riešenie príčin vysťahovalectva**

**Odporúčame, aby EÚ zaviedla protokol pre činnosť v očakávaní ďalšej migračnej krízy, ktorou sú klimatickí utečenci. Podľa protokolu musí EÚ rozšíriť definíciu utečencov a žiadateľov o azyl tak, aby zahŕňala aj ľudí postihnutých zmenou klímy. Keďže krajina pôvodu mnohých migrantov sa stane neobývateľnou, protokol musí tiež zabezpečiť, aby sa našli nové spôsoby využitia oblastí postihnutých zmenou klímy s cieľom podporiť ľudí, ktorí tieto oblasti opustili. Napríklad zaplavené oblasti by sa mohli využiť na vytvorenie veterných parkov.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože všetci sme zodpovední za klimatickú krízu. Máme zodpovednosť voči tým, ktorí sú najviac postihnutí. Aj keď nemáme prognózy ani konkrétne údaje o budúch utečencoch, zmena klímy nepochybne ovplyvní milióny ľudí.

### **Podos 4.2 – Ľudské hľadiská**

**Odporúčame okamžité posilnenie a financovanie legálnych a humanitárnych ciest a dopravných prostriedkov, aby sa utečenci mohli pohybovať z krízových oblastí organizovaným spôsobom. Osobitný systém bezpečnosti európskych ciest by mal vytvoriť a regulovať orgán osobitne zriadený na tento účel. Táto agentúra musí byť zriadená v súlade s legislatívnym postupom a musí mať vlastné osobitné právomoci, ako sú vymedzené v jej rokovacom poriadku.**

Obchodovanie s ľuďmi a prevádzachstvo migrantov sú závažné problémy, ktoré treba riešiť. Naše odporúčanie by určite tieto obavy zmiernilo.

### **Podos 4.3 – Hranice**

**Odporúčame, aby európska smernica zabezpečila, že v každej oblasti života v každom členskom štáte nebude žiť viac ako 30 % obyvateľov tretích krajín. Očakáva sa, že tento cieľ sa dosiahne do roku 2030 a členské štáty EÚ musia získať podporu na plnenie tohto cieľa.**

Predkladáme toto odporúčanie, pretože spravodlivejšie geografické rozloženie povedie k lepšiemu prijímaniu migrantov miestnym obyvateľstvom, a tým im umožní lepšiu integráciu. Tento percentuálny podiel vychádza z nedávnej politickej dohody v Dánsku.

## II A– Národné panely: Belgicko



Tunájdete všetky odporúčania 50 občanov panelovej diskusie občanov organizovanej pod záštitou podpredsedníčky vlády a ministerky zahraničných vecí Sophie Wilmèsovej ako príspevok belgickej federálnej vlády ku Konferencii o príchode Európy. Témou tejto panelovej diskusie bolo „Ako viac zapojiť občanov do európskej demokracie“. Hoci si je veľmi dobre vedomá toho, že konferencia má širší rozsah ako len záležitosti EÚ, téma tejto panelovej diskusie objasňuje, prečo sa na EÚ a jej inštitúcie odkazuje toľko explicitne. V prípade potreby sa vo všeobecnosti uvedie odkaz na Európu.

Scieľom zohľadniť všetky príspevky občanov sa v tejto správe uvádzajú všetky odporúčania vrátane tých, ktoré nezískali jednoduchú väčšinu na záverečnom hlasovaní o všetkých odporúčaní. Sú jasne rozpoznateľné vďaka percentu **červenej a tučnej farby**. Inými slovami, niektoré odporúčania sú vo vzájomnom rozpore a dokonca aj počas záverečných diskusií zostali občania v súvislosti s nimi nepresvedčení. Tieto odporúčania sú rozpoznateľné, pretože sú uvedené *kurzívou*. V prípade jediného odporúčania bolo rozdelenie také jasné, že hlasovanie sa skončilo *ex aequo*, čo je vyznačené **oranžovou farbou a tučným písmom**. Občania sa stotožňujú so skutočnosťou, že názory na tieto odporúčania sa líšili. Preto navrhujú, aby orgány Konferencie o budúcnosti Európy a inštitúcie EÚ boli obozretné pri vykonávaní týchto odporúčaní, keďže na základe hlasovania existuje určitá forma rozdelenia.

## 1. Komunikácia

| Problémy                                         | Odporúčania                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Podporované (%) |
|--------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1. Oznámenie o EÚ je neuspokojivé                | 1.1 Navrhujeme, aby sa kurzy o Európskej únii začlenili do učebných osnov už od tretieho stupňa základnej školy. Cieľom je osloviť všetkých občanov a zlepšiť znalosti o Európskej únii.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 88.4%           |
|                                                  | 1.2 Európska únia a najmä Komisia by mali ministerstvám školstva v rôznych členských štátoch sprístupniť vzdelávacie materiály o fungovaní Európy. Okrem vysvetlenia fungovania, zloženia a právomocí inštitúcií by tieto kurzy odbornej prípravy mali poskytnúť aj stručný prehľad histórie európskej integrácie. Osobitná pozornosť by sa mala venovať používaniu jasného a zrozumiteľného a prístupného jazyka, ako aj vzdelávacích nástrojov, ako sú dokumentárne filmy, klipy alebo školské televízne programy, vo všetkých 24 jazykoch. | 95.0%           |
| 2. Európsky projekt je pre občanov naďalej cudzí | 2.1 Navrhujeme, aby európske inštitúcie vo svojom oznámení zabezpečili lepšie vysvetlenie toho, čo patrí do právomoci EÚ, ale aj toho, čo nepatrí do jej právomoci.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 97.6%           |
|                                                  | 2.2 Európska únia by mala do svojho oznámenia zahrnúť známe príklady z každodenného života Európanov. Tieto vysvetlenia by sa mali poskytovať v rámci členských štátov prostredníctvom dohôd medzi európskymi inštitúciami a vnútroštátnymi verejnoprávnymi televíznymi kanálmi s cieľom osloviť široké publikum.                                                                                                                                                                                                                             | 80.5%           |
|                                                  | 2.3 Okrem toho by štátni príslušníci členských štátov mali byť pravidelne informovaní - napríklad prostredníctvom videoklipov - o úlohe Európskej únie v iných členských štátoch. Výhody a nevýhody Európy by sa tak lepšie zviditeľnili v diskusiách o budúcnosti Európy.                                                                                                                                                                                                                                                                    | 85.7%           |
|                                                  | 2.4 V záujme posilnenia európskej identity navrhujeme pravidelne pripomínať a sprístupňovať informácie o tom, aký by bol život Európanov bez EÚ a o jej konkrétnych úspechoch.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 92.7%           |
|                                                  | 2.5 Navrhujeme tiež, aby sa Deň Európy (9. máj) stal európskym štátnym sviatkom pre všetkých občanov EÚ.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 81.4%           |
|                                                  | 2.6 Odporúčame, aby európske inštitúcie venovali ešte väčšiu pozornosť zjednodušovaniu, pochopeniu a sprístupňovaniu informácií o prioritných témach, ktoré sa riešia na európskej úrovni.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 97.6%           |
|                                                  | 2.7 Odporúčame, aby Európska únia poskytla prehľad, v ktorom sa pre každú krajinu uvedú zdroje, ktoré EÚ vyčlenila na každú prioritnú tému. Všetky takéto informácie by mali byť dostupné na webovom sídle Európskej únie.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 93.0%           |
|                                                  | 2.8 Odporúčame, aby Európska únia jasne predstavila                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 90.7%           |

|                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |       |
|-----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
|                                                                             | prebiehajúcu legislatívnu prácu. Všetky takéto informácie by mali byť dostupné na webovom sídle Európskej únie.                                                                                                                                                                                                                             |       |
|                                                                             | 2.9 Chceme, aby boli európske inštitúcie pre Európanov prístupnejšie. Mala by sa uľahčiť ich účasť na rozpravách počas zasadnutí Európskeho parlamentu.                                                                                                                                                                                     | 79.0% |
|                                                                             | 2.10 Odporúčame rozšíriť účasť na programe Erasmus na všetkých študentov bez ohľadu na ich vzdelanie (odborná technika, striedanie). Každý by mal mať možnosť zúčastňovať sa na európskych výmenách.                                                                                                                                        | 79.5% |
|                                                                             | 2.11 Odporúčame umožniť pracujúcemu obyvateľstvu využívať európske výmenné programy bez ohľadu na odvetvie činnosti, a to aj pre miestne podniky. Každý by mal mať možnosť zúčastňovať sa na európskych výmenách.                                                                                                                           | 83.7% |
|                                                                             | 2.12 Odporúčame vytvoriť kurzy európskeho občianstva pre všetkých európskych občanov.                                                                                                                                                                                                                                                       | 83.7% |
| 3. Právne predpisy EÚ sa v členských štátoch neuplatňujú rovnakým spôsobom. | 3.1 Odporúčame, aby EÚ viac využívala priamo uplatniteľné právne predpisy v členských štátoch. Tým by sa znížili rozdiely medzi členskými štátmi pri vykonávaní európskych právnych predpisov, čo oslabuje európsky projekt. Umožnilo by to tiež využiť najdôležitejšie európske úspechy, ako je vnútorný trh, euro a schengenský priestor. | 81.4% |
| 4. Európska demokracia je ohrozená.                                         | 4.1 Odporúčame, aby oznámenie EÚ o európskej demokracii bolo neúnavnou a jednoznačnou pripomienkou toho, čo znamená pre Európanov v Európe.                                                                                                                                                                                                 | 78.0% |
|                                                                             | 4.2 Hodnoty a zásady zmlúv EÚ, ku ktorým členské štáty pristúpili pri pristúpení, sú nezvratné. Ich ochrana musí byť naďalej zabezpečená.                                                                                                                                                                                                   | 81.0% |
|                                                                             | 4.3 Hodnoty a zásady zmlúv chráni Európsky súdny dvor a členské štáty ich nemôžu spochybňovať.                                                                                                                                                                                                                                              | 81.0% |
| 5. Informácie o EÚ nie sú ľahko dostupné a zrozumiteľné                     | 5.1 Odporúčame posilniť overovanie informácií o európskych otázkach. Tieto informácie šírené a overované inštitúciami musia byť ľahko dostupné európskej verejnosti a vnútroštátnym médiám v každom členskom štáte.                                                                                                                         | 83.3% |
| 6. Vnútroštátne médiá často poskytujú negatívny obraz o EÚ                  | 6.1 EÚ musí byť aktívnejšou komunikáciou viac prítomná aj v každodennom živote Európanov. (Napríklad sponzorovaním podujatí, ako sú kultúrne podujatia, ktoré spájajú občanov a robia ich hrdými na to, že sú občanmi EÚ. Podávanie správ a školení by tiež poskytlo Európanom prístup kontextualizovaným informáciám o EÚ).                | 85.7% |
| 7. Občania nevedia, kto ich zastupuje v Európskom parlamente.               | 7.1 Odporúčame, aby sa poslanci lepšie spoznali vo svojej krajine pôvodu, najmä mimo volebných období. Musia byť prístupnejšie. Dôvody ich hlasovania v Európskom parlamente musia byť ľahšie prístupné európskym občanom prostredníctvom webovej stránky Európskej únie.                                                                   | 92.7% |

|                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |       |
|-----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
|                                                                             | 7.2 Odporúčame, aby národné politické strany zabezpečili, že kandidáti budú omladení na zoznamoch predložených vo voľbách do Európskeho parlamentu. Takýto mandát by sa nemal považovať za odmenu za dobrú a lojálnu službu vo vnútroštátnej politike.                                                                                                                                                                                      | 74.4% |
| 8. Komunikácia EÚ je príliš jednotná; nezohľadňuje rozmanitosť obyvateľstva | 8.1 S cieľom osloviť dostatočne široké a rôznorodé publikum odporúčame, aby EÚ zohľadnila prostredníctvom inkluzívnej komunikácie stav vzdelania cieľových osôb a ich možné zdravotné postihnutie už od fázy koncepcie. Okrem toho odporúčame zapojiť do prenosu tohto oznámenia aj jednotlivcov a organizácie (pedagógov ulíc, pracovníkov v susedstve, CPAS, občiansku spoločnosť).                                                       | 73.2% |
|                                                                             | 8.2 S cieľom osloviť pracovnú silu odporúčame viac investovať do využívania existujúcich komunikačných kanálov na pravidelné poskytovanie vhodných informácií o EÚ, napríklad prostredníctvom vysvetľujúcich programov. Okrem toho odporúčame spoliehať sa na veľvyslancov (jednotlivcov aj organizácie), ktorí propagujú projekt EÚ.                                                                                                       | 83.7% |
|                                                                             | 8.3 S cieľom osloviť mladých ľudí a študentov odporúčame, aby sa popri existujúcich kanáloch, ako je vzdelávanie a príslušné mládežnícke hnutia, využívali aj vyslanci, ktorí sa zamerajú najmä na influencerov, ktorí môžu osloviť mladých ľudí prostredníctvom sociálnych médií. Ďalším odporúčaním by bolo zorganizovať celoeurópsku súťaž na vytvorenie kresleného charakteru, ktorý osloví mladých ľudí a pošle im európske posolstvo. | 69.8% |
|                                                                             | 8.4 Pre starších ľudí odporúčame používať rovnaké kanály, aké sa ponúkajú pracujúcemu obyvateľstvu. Okrem toho odporúčame hľadať správnu rovnováhu medzi digitálnou a nedigitálnou komunikáciou (tlač, rádio, osobné podujatia) s cieľom uspokojiť potreby všetkých vrátane tých, ktorí sú v digitálnom prostredí menej pohodlní, ako aj tých, ktorí sú v spoločnosti menej mobilní.                                                        | 85.7% |
|                                                                             | 8.5 Odporúčame, aby sa EÚ prostredníctvom integračných kurzov, ktoré už existujú v mnohých členských štátoch, zaviazala zahrnúť "nových Európanov" (ľudí, ktorí majú prostredníctvom jedného alebo druhého konania o legálnom prisťahovalectve pobyt v EÚ) a aby im umožnila oboznámiť sa s inými tradičnými kanálmi, prostredníctvom ktorých EÚ komunikuje. Nakoniec odporúčame dať miesto aj miestnemu asociatívnemu svetu.               | 76.7% |
|                                                                             | 8.6 Odporúčame tiež vyjsť do ulíc EÚ s inkluzívnou komunikáciou. Mohli by sa napríklad použiť (digitálne) billboardy, ako aj nové komunikačné prostriedky, ako sú kódy QR a tradičné prostriedky.                                                                                                                                                                                                                                           | 62.8% |
|                                                                             | 8.7 Ďalšími odporúčaniami by bolo zviditeľniť EÚ (prostredníctvom malých filmov alebo infografiky), vytvoriť európske športové hnutie na vytvorenie spojenia/pocitu spolupatričnosti a lepšie spoznať európsku hymnu.                                                                                                                                                                                                                       | 68.2% |

## 2. Dezinformácie

| Problémy                                                             | Odporúčania                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Podporované (%) |
|----------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1. V médiách je čoraz viac prítomné riziko dezinformácií             | 1.1 Odporúčame, aby sa model financovania médií, ako aj povinné zverejňovanie tokov príjmov zrevidovali jasným a prístupným spôsobom. Model financovania médií ich skutočne tlačí k senzácii, a preto uverejňujú informácie vytrhnuté z kontextu a transformujú ich na dezinformácie.                                                                                                                                                                                 | 73.8%           |
|                                                                      | 1.2 Odporúčame povinné citovanie zdrojov médiami poskytnutím odkazov na ich overenie. V opačnom prípade musia byť informácie označené ako neoverené.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 90.2%           |
|                                                                      | 1.3 Odporúčame, aby bol európsky regulačný orgán pre boj proti dezinformáciám (pozri bod 2) zodpovedný aj za akreditáciu overovateľov faktov.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 85.4%           |
|                                                                      | 1.4 Odporúčame, aby sa v každom členskom štáte zriadil nezávislý orgán, ktorý by overoval neutralitu médií. Tento orgán by mala financovať a kontrolovať Európska únia.                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 75.6%           |
|                                                                      | 1.5 Odporúčame šíriť informácie o adresách URL oficiálnych webových stránok Európskej únie s cieľom ubezpečiť občanov o pôvode informácií.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 90.2%           |
| 2. Mnohí občania pochybujú o mediálnej neutralite                    | 2.1 Odporúčame vytvorenie európskeho regulačného orgánu na boj proti dezinformáciám. Úlohou tohto regulačného orgánu by bolo najmä stanoviť kritériá označenia neutrality a prípadne zaviesť systém sankcií alebo stimulov spojených s dodržiavaním noriem neutrality. Prípadne by sa mohlo zvážiť dodržiavanie charty etiky. Značka by bola udelená nezávislým vnútroštátnym orgánom a zohľadňovala by opatrenia, ktoré uplatňujú médiá na boj proti dezinformáciám. | 87.5%           |
|                                                                      | 2.2 Odporúčame zriadiť európsku horúcu linku, ktorá by občanom umožnila odsúdiť dezinformácie týkajúce sa európskych kompetencií (politických a hospodárskych).                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 82.1%           |
| 3. Občania si neuvedomujú riziká dezinformácií, ktorým sú vystavení. | 3.1 Odporúčame, aby platformy boli povinné zverejňovať jasné a zrozumiteľné informácie o rizikách dezinformácií, ktorým sú ich používatelia vystavení. Tieto informácie by sa mali automaticky oznámiť hneď po otvorení účtu.                                                                                                                                                                                                                                         | 85.7%           |
|                                                                      | 3.2 Odporúčame povinnú odbornú prípravu v oblasti                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 74.4%           |

|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                              |       |
|-------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
|                                                             | využívania médií od útleho veku a prispôsobenú rôznym úrovniam vzdelávacieho systému.                                                                                                                                                                                        |       |
|                                                             | 3.3 Odporúčame, aby EÚ spustila opakované kampane proti dezinformáciám. Tieto kampane by mohli byť identifikované logom alebo maskotom. Európska únia by mohla prinútiť sociálne siete, aby to sprostredkovali vysielaním spotov.                                            | 87.5% |
| 4. Prostriedky na boj proti dezinformáciám sú nedostatočné. | 4.1 Odporúčame zverejňovať informácie o algoritmoch, ktoré organizujú správy prijaté používateľmi platformy, v jasnom a zrozumiteľnom jazyku.                                                                                                                                | 83.3% |
|                                                             | 4.2 Odporúčame, aby používatelia mohli ľahko zakázať algoritmy, ktoré posilňujú behaviorálne skreslenia. Mohla by sa preskúmať aj povinnosť poskytnúť používateľom prístup k iným zdrojom obhajujúcim rôzne stanoviská k tej istej téme.                                     | 80.0% |
|                                                             | 4.3 Odporúčame, aby EÚ podporila vytvorenie platformy sociálnych médií, ktorá by spĺňala jej vlastné normy neutrality a boja proti dezinformáciám. Prípadne by sa do viacjazyčnej platformy vytvorenej na podporu Konferencie o budúcnosti Európy mohli pridať nové funkcie. | 56.4% |

## 3. panelové diskusie občanov

| Problémy                                                                                                                               | Odporúčania                                                                                                                                                                                                                                                                           | Podporované (%) |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1. Ťažkosti so zabezpečením reprezentatívnosti panelovej diskusie občanov. V konečnom dôsledku je zapojená len malá časť obyvateľstva. | 1.1 Odporúčame sledovať to, čo naznačuje najnovšia vedecká práca o poradnej demokracii, pokiaľ ide o odber vzoriek, vývoj a vedeckú validáciu metódy výberu, aby sa zabezpečila čo najlepšia reprezentatívnosť.                                                                       | 89.7%           |
|                                                                                                                                        | 1.2 Odporúčame, aby bol za rokovacím stolom dostatočný počet ľudí, aby sa zabezpečila rozmanitosť názorov a profilov, okrem iného vrátane ľudí, ktorých sa táto téma priamo týka.                                                                                                     | 90.2%           |
|                                                                                                                                        | 1.3 Odporúčame doplniť kritérium rodičovstva (t. j. má osoba deti alebo nie?) ku kritériám, ktorými sa riadi odber vzoriek, popri tradičnejších kritériách, ako je pohlavie, vek, miesto bydliska alebo úroveň vzdelania.                                                             | 33.3%           |
|                                                                                                                                        | 1.4 Odporúčame stanoviť kvóty na geografickú oblasť, t. j. stanoviť, že európska panelová diskusia občanov by mala pozostávať z X osôb na európsku geografickú oblasť (bude určené), aby bola táto panelová diskusia skutočne kvalifikovaná ako európska a aby sa platne prerokúvala. | 73.2%           |

|                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
|                                                                                                       | 1.5 Odporúčame používať registre obyvateľstva (alebo ich ekvivalenty v závislosti od krajiny) ako primárne databázy na žrebovanie, aby mali všetci rovnakú šancu byť vybraní a aby sa medzi obyvateľmi vzbudil záujem o určitú tému.                                                                                                                                                                                                                                                                    | 70.0% |
|                                                                                                       | 1.6 Odporúčame, aby boli účastníci odškodnení za to, že ocenia svoje investície a prilákajú ľudí, ktorí by sa nezúčastnili, ak by neboli odškodnení.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 87.5% |
|                                                                                                       | 1.7 Odporúčame informovať - celkom minimálne: ani príliš veľa informácií, ani príliš komplikované informácie – najprv účastníci prostredníctvom prezentácií odborníkov, aby sa zabezpečilo, že aj ľudia bez predchádzajúcich znalostí sa budú cítiť pohodlne zúčastňovať na diskusiách.                                                                                                                                                                                                                 | 82.9% |
|                                                                                                       | 1.7.2 Odporúčame, aby bola téma panelovej diskusie občanov oznámená vopred, aby ľudia vedeli, o akej téme sa zaviazali diskutovať.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 78.6% |
|                                                                                                       | 1.8 Odporúčame, aby sa od občanov nevyžadovala účasť.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 97.6% |
|                                                                                                       | 2.1 Odporúčame, aby sa schôdze európskej panelovej diskusie občanov konali v hybridnom formáte (súčasnom/distančnom). Zúčastniť sa môžu aj ľudia, ktorí nemôžu fyzicky cestovať.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 70.0% |
| 2. Ťažkosti s organizáciou panelovej diskusie na európskej úrovni.                                    | 2.2 V záujme uľahčenia prístupu a organizácie odporúčame, aby Európska únia delegovala organizovanie panelových diskusií občanov (o európskych témach) na rôzne úrovne verejnej správy na vnútroštátnej úrovni.                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 69.0% |
|                                                                                                       | 2.3 Odporúčame, aby sa v každej panelovej diskusii organizovanej na európskej úrovni vybrala len jedna téma. Všetci účastníci budú musieť diskutovať o rovnakej téme bez ohľadu na to, odkiaľ v Európe pochádzajú.                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 80.5% |
| 3. Zabrániť tomu, aby bol panel občanov zneužitý na iné ako deklarované účely.                        | 3.1 Odporúčame, aby každý občan mohol predložiť tému na diskusiu a aby toto právo nebolo vyhradené politickému svetu alebo svetu lobistov.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 82.1% |
|                                                                                                       | 3.2 Odporúčame, aby právo iniciatívy patrilo Európskemu parlamentu, aby vymedzil tému, o ktorej sa má diskutovať, a potom prijal texty potrebné na nadviazanie na odporúčania vyplývajúce z rokovaní.                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 63.4% |
| 4. Ťažkosti pri rozhodovaní o tom, ako čo najlepšie zorganizovať proces na lepšie zastúpenie občanov. | 4.1.1 Odporúčame, aby sa spolu s Parlamentom zriadila stála panelová diskusia občanov, ktorá by vykonávala konkrétne úlohy. Bude sa pravidelne obnovovať. Umožnilo by to z dlhodobého hľadiska spojiť občanov a venovať potrebný čas diskusiám. Čas umožňuje zjemniť rozpravy a dosiahnuť konsenzus. Popri tejto stálej panelovej diskusii diskutujú ad hoc panelové diskusie občanov o témach, ktoré si zvolila stála panelová diskusia. Navrhujeme nasledovať model nemecky hovoriaceho spoločenstva. | 54.8% |

|                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
|                                                                                                                                                                                                                                                    | 4.1.2 Odporúčame vytvoriť len jednu alebo viacero nestálych európskych panelových diskusií občanov, ktoré by sa stretli len s cieľom prediskutovať konkrétnu tému na určité časové obdobie.                                                                                                                                                                                             | 58.5% |
|                                                                                                                                                                                                                                                    | 4.2 Odporúčame, aby sa európske panelové diskusie občanov o naliehavých otázkach neorganizovali, pretože na zabezpečenie kvality diskusií je potrebný dostatočný čas.                                                                                                                                                                                                                   | 63.4% |
| 5. Občania, ktorí sa zúčastňujú na iniciatívach participatívnej demokracie v štýle panelových diskusií občanov, príliš často nedostávajú spätnú väzbu o opatreniach nadväzujúcich na ich prácu, a to ani v krátkodobom, ani v dlhodobom horizonte. | 5.1 Odporúčame poskytnúť občanom spätnú väzbu o opatreniach prijatých v nadväznosti na odporúčania vydané v nadväznosti na európske panelové diskusie občanov. Ak sa odporúčania nedodržiavajú, zainteresované európske inštitúcie musia svoje rozhodnutie odôvodniť (napr. nedostatočná právomoc). Na tento účel odporúčame písať pravidelné zhrnutia počas celého panelového procesu. | 97.5% |
|                                                                                                                                                                                                                                                    | 6.1 Odporúčame organizovať panelové diskusie občanov, a to aj s deťmi od útleho veku (napr. vo veku 10 - 16 rokov), aby sa zvýšila ich informovanosť o účasti a diskusií. Môže byť organizovaná na školách.                                                                                                                                                                             | 59.5% |

#### 4. Referendá

| Problémy                                                                                                                | Odporúčania                                                                                                                                                                                                           | Podporované (%) |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
|                                                                                                                         | 0.1 Odporúčame, aby sa referendá o európskych záležitostiach konali na európskej úrovni.                                                                                                                              | 73.3%           |
| 1. Kultúra referenda sa v jednotlivých členských štátoch značne líši                                                    | 1.1 Odporúčame, aby sa zadal výskum o tom, ako vytvoriť spoločnú kultúru referend v Európe.                                                                                                                           | 70.7%           |
|                                                                                                                         | 1.2 Odporúčame, aby sa (nezavislí experti) zaoberali potrebou a možnosťou usporiadať referendum o konkrétnej téme na európskej úrovni.                                                                                | 77.5%           |
| 2. Znenie otázky položenej v referende môže mať negatívny vplyv, pretože môže odpovedať len „áno“ alebo „nie“, čo často | 2.1 Odporúčame zriadiť vedecký výbor, ktorý by zvážil, ako čo najobjektívnejšie položiť otázky, ktoré by boli predmetom európskeho referenda.                                                                         | 87.2%           |
|                                                                                                                         | 2.2 Odporúčame klásť otázky s možnosťou výberu z viacerých odpovedí, ktoré idú nad rámec jednoduchej alternatívy medzi "áno" a "nie", aby sa doplnili nuansy alebo dokonca pripojili podmienky k "áno" a "nie" (t. j. | 65.0%           |

|                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                        |       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| polarizuje diskusie a spoločnosti.                                                           | "áno, ak...", "nie, ak...").                                                                                                                                                                                                                           |       |
|                                                                                              | 2.3 Odporúčame, aby sa pri výpočte väčšiny (jednoduchá väčšina alebo absolútna väčšina) nebrali do úvahy prázdne hlasy. Hlasovania musí byť stále dostatok (kvórum sa musí rešpektovať).                                                               | 75.0% |
| Voľba témy je tiež chýlostivá.                                                               | 2.4.1 Odporúčame, aby sa otázka položená v európskom referende týkala akejkoľvek európskej témy, ktorá patrí do právomoci Európskej únie.                                                                                                              | 87.5% |
|                                                                                              | 2.4.2 Odporúčame vylúčiť témy, ktoré by mohli viesť ku konfliktom medzi členskými štátmi.                                                                                                                                                              | 39.0% |
|                                                                                              | 2.5 Odporúčame klásť aj technické a zložité otázky s jasným znením, pretože ľudia majú možnosť byť dostatočne informovaní.                                                                                                                             | 77.5% |
| 3. Referendum nie je demokratickým nástrojom, ak sa o ňom môže rozhodnúť len politický svet. | 3.1 Odporúčame, aby mal Európsky parlament právo iniciatívy pri organizovaní európskych referend a aby potom mohol realizovať svoj výsledok (Európska komisia a Rada by ho mali nasledovať bez možnosti blokovania).                                   | 67.5% |
|                                                                                              | 3.2 Odporúčame, aby iniciatíva pochádzala aj od samotných občanov (napr. podľa pravidiel podobných tým, ktoré sa uplatňujú na európsku iniciatívu občanov).                                                                                            | 77.5% |
|                                                                                              | 3.3 Odporúčame, aby bol za praktickú organizáciu európskeho referenda zodpovedný neutrálny orgán.                                                                                                                                                      | 75.0% |
| 4. Konzultačný alebo záväzný aspekt referenda musí byť jasne vymedzený.                      | 4.1.1 Odporúčame, aby bol výsledok európskeho referenda záväzný len vtedy, ak sú splnené určité podmienky účasti.                                                                                                                                      | 92.7% |
|                                                                                              | 4.1.2 Odporúčame, aby boli výsledky referenda záväzné len vtedy, ak sa dosiahne určitá väčšina (51/49, 70/30). Tieto podmienky sú stanovené pred každým referendom.                                                                                    | 72.5% |
|                                                                                              | 4.2 Odporúčame, aby bol výsledok európskeho referenda záväzný, ak iniciatívu jeho organizácie prijali občania (ktorí by na tento účel získali niekoľko podpisov), ale orientačný, ak iniciatívu prijala politická inštitúcia.                          | 47.5% |
|                                                                                              | 4.3 Odporúčame, aby sa výsledok európskeho referenda stal záväzným len pre určité témy, ale nie pre tie, pre ktoré by dôsledky hlasovania mohli byť veľmi závažné.                                                                                     | 40.0% |
| 5. Ľudia majú často málo informácií pred hlasovaním v referende. Zároveň je nevyhnutné       | 5.1 Odporúčame, aby bola verejnosť pred akýmkoľvek európskym referendom jasne informovaná o vplyve výsledku hlasovania na jej každodenný život, a to prostredníctvom brožúr, ako je to vo Švajčiarsku, a/alebo prostredníctvom informačných stretnutí. | 97.5% |

|                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| monitorovať poskytnuté informácie, aby sa zabránilo škodlivým vplyvom (domácim alebo zahraničným) na hlasovanie.                                                                                                                    | 5.2 Odporúčame, aby sa pre každé európske referendum zriadil vedecký výbor, ktorý by zabezpečil neutralitu poskytovaných informácií.                                                                                                                                                                                                                                        | 87.2% |
| 6. Hoci referendum vyzýva celé obyvateľstvo, aby hlasovalo priamo (na rozdiel od panelovej diskusie občanov), vždy existuje určité množstvo absencií, ktoré sú viac-menej dôležité.                                                 | 6.1.1 Odporúčame, aby účasť na hlasovaní v európskom referende bola povinná.                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 43.6% |
|                                                                                                                                                                                                                                     | 6.1.2 Odporúčame, aby hlasovanie v európskom referende bolo dobrovoľné.                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 52.5% |
|                                                                                                                                                                                                                                     | 6.2 S cieľom obmedziť absencie odporúčame umožniť elektronické hlasovanie okrem hlasovania v papierovej forme (alebo dokonca okrem iných spôsobov hlasovania, ako je hlasovanie poštou). Elektronické hlasovanie je obzvlášť zaujímavé pre ľudí, ktorí idú na dovolenku, a tiež povzbudzuje ľudí, ktorí majú menší záujem voliť, pretože cestovné obmedzenia už neexistujú. | 90.0% |
| 7. Občania, ktorí sa zúčastňujú na iniciatívach participatívnej demokracie v štýle referenda, príliš často nedostávajú spätnú väzbu o opatreniach nadväzujúcich na ich hlasovanie, a to ani v krátkodobom, ani dlhodobom horizonte. | 7.1 Odporúčame poskytnúť občanom spätnú väzbu o opatreniach, ktoré prijali (alebo neprijali) v nadväznosti na rozhodnutie prijaté občanmi prostredníctvom európskeho referenda.                                                                                                                                                                                             | 92.5% |

## 5. Existujúce nástroje

### 5.1. Voľby do Európskeho parlamentu.

| Problémy                                                                    | Odporúčania                                                                                                                                   | Podporované (%) |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1. V jednotlivých členských štátoch existujú rozdiely v právnych predpisoch | 1.1 Navrhujeme povinné hlasovanie v Európskom parlamente, ale s dostatočnými informáciami pre občanov, aby pochopili dôvody tohto hlasovania. | 50.0%           |
|                                                                             | 1.2 Naším odporúčaním je čo najviac zjednotiť pravidlá volieb do Európskeho parlamentu vo všetkých krajinách vrátane minimálneho veku.        | 87.2%           |
| 2. Vek, pôvod a                                                             | 2.1.1 Navrhujeme, aby boli poslanci Európskeho parlamentu                                                                                     | 82.1%           |

|                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |       |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| pohlavie európskych občanov nie sú dostatočne rôznorodé.                                                                                             | všetkých vekových kategórií a z akéhokoľvek prostredia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |       |
|                                                                                                                                                      | 2.1.2 Navrhujeme, aby sa poslanci Európskeho parlamentu zámerne rozhodli pre európsku kariéru, a to nielen preto, že sú na konci svojej kariéry.                                                                                                                                                                                                                     | 82.5% |
|                                                                                                                                                      | 2.1.3 Navrhujeme zvoliť vyčíslené rozdelenie pohlaví na zoznamoch mechanizmov v zarážke.  musí stanoviť tieto kritériá a skontrolovať, či sú splnené v zložení kvót. Ak kandidát odmietne svoj mandát, jeho miesto zaujme ďalší kandidát v preferenčnom poradí s rovnakým pohlavím. | 82.5% |
|                                                                                                                                                      | 2.1.4 Odporúčame, aby kandidáti na európskych zoznamoch vykonávali svoj mandát, ak sú zvolení.                                                                                                                                                                                                                                                                       | 89.2% |
| 3. Hlasujeme za Európsky parlament a nemáme žiadne slovo v zložení výboru.                                                                           | 3.1 Navrhujeme zmenu zmluvy, na základe ktorej by najväčšia strana v Európskom parlamente mohla vymenovať predsedu Európskej komisie.                                                                                                                                                                                                                                | 48.6% |
|                                                                                                                                                      | 3.2 Odporúčame zvýšiť transparentnosť zloženia Európskej komisie v súlade s určitými základnými pravidlami tak, aby zloženie odrážalo hlas občanov a aby občania vedeli, ako sa výber uskutočnil.                                                                                                                                                                    | 88.9% |
| 4. O kandidátoch nie je veľa informácií, nie je veľa známe o nich a ich programe a politickej frakcii, ktorú budú zastupovať v Európskom parlamente. | 4.1 Navrhujeme, aby sa európski kandidáti prezentovali na miestnej úrovni konkrétnym spôsobom so svojimi cieľmi a programom prostredníctvom rôznych kanálov (komunikácia).                                                                                                                                                                                           | 84.2% |

#### 5.1.2 Európsky ombudsman

| Problémy                                                                                                                                                                      | Odporúčania                                                                                                                                                            | Podporované (%) |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1. Stránka v iných jazykoch ako v angličtine obsahuje iba informácie v angličtine na prvých dvoch stranách. To vytvára prekážku pre občanov, ktorí nie sú zdatní v angličtine | 1.1 Navrhujeme umiestniť informácie na domovskú stránku v jazyku každého občana a ak nie je možné ich preložiť, uverejniť správy v angličtine inde na webovej stránke. | 89.2%           |
| 2. Ombudsman nie je zapojený do sankcie a možného odškodnenia sťažovateľa                                                                                                     | 2.1 Navrhujeme, aby bol ombudsman súčasťou procesu hľadania a vykonávania riešenia/sankcie/kompenzácie a mal možnosť vyjadriť sa k tejto záležitosti.                  | 71.1%           |
| 3. Lehota na potvrdenie registrácie na stránke je                                                                                                                             | 3.1 Navrhujeme okamžitý validačný systém.                                                                                                                              | 47.4%           |

|                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                               |       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| niekedy veľmi dlhá (validačný e-mail). Niekedy trvá 24 hodín a demotivuje občana, ktorý sa pohybuje ďalej.                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                               |       |
| 4. Pri podávaní sťažnosti sa nás pýtajú: Využili ste všetky možné postupy? Občan nie vždy pozná všetky postupy a nemôže odpovedať na otázku.                 | 4.1 Navrhujeme zahrnúť odkaz na jednoduchú prezentáciu/vysvetlenie ostatných postupov                                                                                                                                                                         | 89.5% |
| 5. Miesto mediátora je dobre urobené, ale nie je "značkové" európske, takže to vedie k otázkam pre občanov (som na správnom mieste, je to dôveryhodné? ...). | 5.1 Navrhujeme zrevidovať grafickú chartu lokality a lepšie ju zosúladiť s grafickou chartou EÚ (prvé odporúčanie: zdvihnúť európsku vlajku v hornej časti stránky). Pri prvom kliknutí musí byť jasné, že občan je na webovej stránke ombudsmana inštitúcií. | 78.4% |

## 5.1.3 Verejná konzultácia

| Problémy                                                                                                                                                                                      | Odporúčania                                                                                                                                                                           | Podporované (%) |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1. Webová stránka venovaná konzultácii sa zmenila a občan je v prvom rade odoslaný na zastaranú stránku. Musíte hľadať nájsť adresu nového webu.                                              | 1.1. Navrhujeme najprv odstrániť starú stránku a odkazovať na novú stránku.                                                                                                           | 81.6%           |
| 2. Plán (angličtina) a názory (jazyk občianskeho redaktora) konzultácie sa neprekladajú do jazyka občianskeho čitateľa.                                                                       | 2.1. Dôrazne odporúčame preložiť cestovnú mapu do jazyka občana. Cestovná mapa v angličtine blokuje každého občana, ktorý neovláda angličtinu.                                        | 81.6%           |
|                                                                                                                                                                                               | 2.2. Navrhujeme vložiť kartu / ikonu "automatický preklad" do každej recenzie, ktorá odkazuje na prekladový nástroj s otvoreným zdrojovým kódom, ako je Google Translate alebo Deepl. | 65.8%           |
| 3. Ak chcete získať ďalšie informácie o konzultácii, musíte sa prihlásiť na odber                                                                                                             | 3.1. Navrhujeme odoslať sledovanie procesu automaticky každému, kto reagoval, s možnosťou odhlásenia.                                                                                 | 89.5%           |
| 4. Nevieme, či počet stanovísk v jednom smere ovplyvňuje výbor alebo či sa podobné stanoviská považujú za jedno stanovisko (váha alebo nie). Ak sa počet názorov v určitom zmysle počíta, sme | 4.1. Odporúčame, aby ste o tom na stránke uviedli jasné informácie.                                                                                                                   | 81.6%           |
|                                                                                                                                                                                               | 4.2. Ak má vplyv počet stanovísk v jednom smere, odporúčame vytvoriť systém schopný filtrovať lobistov/aktivistov/veľké spoločnosti atď., aby sa im neprikladala nadmerná váha.       | 60.5%           |

|                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| znepokojení váhou lobistov/aktivistov/veľkých spoločností v konzultáciách a skutočne opatreniami, ktoré EÚ prijala vo vzťahu k občanom a dobrovoľníckemu sektoru. | 4.3. Odporúčame vytvoriť softvér umelej inteligencie, ktorý hodnotí rôzne názory a počíta protichodné alebo priaznivé názory.                                                                                                                                                                                                        | 47.4% |
|                                                                                                                                                                   | 4.4. Navrhujeme zorganizovať kontakty medzi občanmi a združeniami (militantmi): mať miesta, kde by občania mohli prísť vyjadriť svoj názor, a to vo forme „domov Európy“, ktoré by mohli pomôcť šíriť názory občanov na európskej úrovni. Tieto miesta by mali byť umiestnené na rôznych miestach, na miestnej úrovni, premiestnené. | 62.2% |
| 5. Formulár oznámenia nie je jasný: Je tu otvorená otázka a dotazník. Aká je úloha každého dokumentu, čo by sa malo splniť?                                       | 5.1 Objasnenie týchto informácií na stránke.                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 81.6% |
| 6. Existuje príliš veľa úrovní zručností, pokiaľ ide o nástroje                                                                                                   | 6.1 Navrhujeme vytvorenie dispečerského strediska, ktoré by nasmerovalo žiadosti na príslušnú úroveň orgánu.                                                                                                                                                                                                                         | 78.9% |

#### 5.1.4 Európska iniciatíva občanov

| Problémy                                                                                    | Odporúčania                                                                                                                                                                                                                                                                 | Podporované (%) |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1. Občania, ktorí nemajú internet, sú ťažšie dosiahnuteľní.                                 | 1.1 Navrhujeme, aby miestne orgány alebo knižnice, ktoré sú nezávislé od vlády, mohli byť zapojené do šírenia tejto iniciatívy a zberu podpisov. Elektronicky aj na papieri. EÚ by mala túto sieť zhodnotiť podľa jednotlivých krajín a sprístupniť ju iniciujúcim občanom. | 71.1%           |
| 2. Počet krajín, ktoré sa musia zapojiť, je príliš malý na to, aby mali dostatočnú podporu. | 2.1 Navrhujeme zvýšiť počet krajín, z ktorých sa zbierajú podpisy, na 13 krajín s cieľom získať väčšiu podporu pre tento návrh. Počet podpisov sa musí rešpektovať úmerne k počtu obyvateľov.                                                                               | 64.9%           |
| 3. Náklady a úsilie na zber podpisov sú vysoké                                              | 3.1 Navrhujeme, aby sa na podporu týchto iniciatív vyčlenili finančné prostriedky EÚ.                                                                                                                                                                                       | 71.1%           |
|                                                                                             | 3.2 Navrhujeme vytvoriť orgán, ktorý by uľahčil koordináciu medzi jednotlivými krajinami.                                                                                                                                                                                   | 75.7%           |
| 4. Postup je pre občanov zložitý.                                                           | 4.1 Navrhujeme vytvoriť asistenčnú službu, ktorá by pomohla občanom dokončiť tento proces.                                                                                                                                                                                  | 83.8%           |
| 5. Výsledok iniciatívy občanov nie je jasný.                                                | 5.1 Navrhujeme zaviazat' Európsku komisiu, aby prediskutovala a pracovala na nadviazaní na návrh, nielen aby odpovedala a potvrdila jeho prijatie. Ak sa Komisia rozhodne nekonať v súvislosti s návrhom, musí to odôvodniť.                                                | 100.0%          |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |       |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
|  | 5.2 Navrhujeme, aby sa po prijatí európskej iniciatívy občanov zorganizovala konzultácia s občanmi s cieľom požiadať ich o stanovisko k tejto iniciatíve predtým, ako sa k nej bude výbor zaoberať. Tým by sa predišlo len extrémnym názorom/hlasom za iniciatívu a názorom ľudí, ktorí ju nepodpísali. Okrem toho, ak všetci občania vyjadria svoj názor, návrh bude mať väčšiu váhu na úrovni EÚ a nadväzné opatrenia. | 55.3% |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|

### 1.5 Petičné právo

| Problémy                                                                    | Odporúčania                                                                                                                                                                | Podporované (%) |
|-----------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1. Európska komisia má konečné rozhodnutie, o výsledku nie je žiadna istota | 1.1 Navrhujeme, aby sa výbor riadil odporúčaním Európskeho parlamentu.                                                                                                     | 81.1%           |
| 2. Proces a motivácia rozhodnutia sú málo transparentné.                    | 2.1 Navrhujeme, aby osoba predkladajúca petíciu bola pravidelne informovaná o pokroku a rozhodnutiach. V konečnom závere sa musia uviesť aj dôvody, na ktorých sa zakladá. | 94.4%           |
| 3. Pre občanov je ťažké preukázať potrebu nových právnych predpisov.        | 3.1 Naším odporúčaním je, aby sa petícia použila aj ako nástroj na preukázanie potreby nových právnych predpisov.                                                          | 78.4%           |

## II B Národné panely: Francúzsko



Conférence  
sur l'avenir  
de l'Europe

# L'avenir est entre vos mains

Contribution citoyenne à  
la Conférence sur l'avenir  
de l'Europe

Tento dokument je zhrnutím správy o príspevku občanov ku Konferencii o budúcnosti Európy, ktorú zorganizovalo Francúzsko. Úplné znenie správy vo francúzštine je k dispozícii na tomto odkaze:

<https://participation-citoyenne.gouv.fr/sites/default/files/2021-11/20211126%20-%20COFE%20-%20Report%20final.pdf>



WAVESTONE



## Zhrnutie

### II B Národné panely: Francúzsko 197

Úvod 199

Prezentácia hlavných výsledkov 202

Prezentácia panelov regionálnych konferencií 204

Záväzky a metodická zaujatosť 206

Časť 1: Prezentácia výsledkov regionálnych konferencií o budúcnosti Európy 212

Druhá časť: Prezentácia výsledkov konzultácie „Slovo pre mládež“ 223

Záver 227

1. Hlavné zásady procesu organizácie panelu 236

2. Výber účastníkov a spôsob účasti 237

3. Organizácia panelu 240

4. Pracovný program 240

5. Odporúčania 242

Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť 242

Európa vo svete 247

6. Záverečné hodnotenie účastníkmi 249

## Úvod

Konferencia o budúcnosti Európy je bezprecedentným procesom účasti občanov, ktorý umožňuje konzultácie s občanmi 27 členských štátov Európskej únie, aby sastali stredobodom rozhodnutí, ktoré sa prijímajú v nadchádzajúcich rokoch a desaťročiach. Týmto spôsobom sa občania EÚ vyzývajú, aby vyjadrili svoj názor, navrhli zmeny a konkrétne spôsoby činnosti, ktoré Európe umožnia stanoviť si nové ambície a riešiť globálne výzvy, ktorým dnes čelí.

Francúzska vláda podporuje iniciatívy trojice predsedníctiev Konferencie obudúcnosti Európy, najmä nábádaním svojich občanov, aby významne prispeli k online platforme a organizovali podujatia v celom Francúzsku.

Súbežne s týmito európskymi iniciatívami chcela vláda uskutočniť participatívny proces na vnútroštátnej úrovni.

S podporou ministerstva pre vzťahy s parlamentom a účasť občanov (MRPCC) a odborných znalostí Medziministerského centra pre účasť občanov (CIPC) zorganizovalo ministerstvo pre Európu a zahraničné veci (MEAE) občianske cvičenie založené na silných metodických stranách (pozri ďalej „Metodické záväzky a strany“). Pri vykonávaní schémy sa MEAE opieralo o konzorcium služieb zložené z podnikov Roland Berger, Wavestone, Missions Publiques a Harris Interactive. Regionálne prefektúry zohrali kľúčovú úlohu pri organizovaní 18 konferencií v celej krajine.

V rámci tejto konzultácie bola účastníkom položená jediná otázka: „Aké *zmeny chcete pre Európu ako francúzski občania?*“ (pozri prílohu IV „Poverenie na účasť“).

Toto národné cvičenie malo formu 18 regionálnych konferencií v 13 metropolitných regiónoch a 5 francúzskych zámorských regiónoch, ktoré sa konali počas troch víkendov v septembri a októbri 2021 a na ktorých sa zúčastnilo 30 až 50 občanov žrebovaním (spolu 746). Syntéza týchto 18 regionálnych panelov sa potom uskutočnila na národnej konferencii, ktorá sa konala od 15. do 17. októbra 2021 na zasadnutí Hospodárskej, sociálnej a environmentálnej rady (EHSV v Paríži) a na ktorej sa zišlo 98 dobrovoľníkov spomedzi účastníkov regionálnych konferencií.

Okrem toho a s cieľom zdôrazniť názory mladých Francúzov pred Európskym rokom mládeže v roku 2022 zorganizovalo ministerstvo Európy a zahraničných vecí v spolupráci s Make.org online konzultáciu s názvom „Slovo k mládeži“. Viac ako 50 000 mladých ľudí vo veku 15 – 35 rokov vyjadrilo svoje nápady a priority pre Európu v roku 2035.

V tejto správe sa uvádzajú hlavné výsledky dvoch konzultácií, ktoré uskutočnila vláda.

### Metodika konzultácie

Nábor občanov zúčastňujúcich sa na regionálnych konferenciách kombinoval náhodný výber účastníkov žrebovaním ich telefónneho čísla a cieľený výber profilov s cieľom osloviť panel čo najreprezentatívnejší z hľadiska rozmanitosti každého územia.

Počas regionálnych panelových diskusií účastníci vystupovali striedavo v skupinových pracovných časoch podľa tabuľky 6 až 8 občanov sprevádzaných facilitátorom a prezentačnými časmi na plenárnom zasadnutí. Experti boli prítomní pri úvahách, aby odpovedali na otázky občanov a objasnili situáciu a zároveň zabezpečili neutrálne postavenie.

Občania boli najprv vyzvaní, aby diskutovali o svojom súčasnom vnímaní Európy. Potom **v roku 2035, v skupinách a potom v pléne, odovzdali svoje** želania týkajúce sa Európy. Tieto diskusie umožnili identifikovať 3 až 8 prání na región. Pre každé z týchto želaní potom občania sformulovali **zmeny**, ktoré považovali za potrebné na dosiahnutie želanej Európy, a potom ich ilustrovali konkrétnymi návrhmi, ktoré sa majú vykonať. Výsledkom tohto procesu bolo celkovo 515 zmien a 1 301 konkrétnych návrhov na vnútroštátnej úrovni.

Výsledkom každej regionálnej konferencie bolo vypracovanie regionálnej súhrnnej správy pre všetkých účastníkov pred národnou konferenciou.

Na národnej súhrnnej konferencii sa zúčastnilo 98 občanov žrebovaním spomedzi účastníkov 18 regionálnych rečníkov. S cieľom zabezpečiť rozmanitosť národnej panelovej diskusie sa žrebovaním vybralo 6 občanov spomedzi dobrovoľníkov regionálnych konferencií v metropolitnom Francúzsku a na ostrove Réunion a 4 občania na ultramorské konferencie, pričom sa rešpektovala parita a veková rozmanitosť v každom regionálnom žrebovaní (pozri prílohu II).

V rámci prípravy na národnú konferenciu sa analyzovalo a zosúladiť 515 zmien identifikovaných na regionálnych konferenciách, keď sa ich základný zámer zdal podobný alebo blízky, s cieľom vytvoriť 14 skupín nápadov odrážajúcich spoločné želanie Európy (pozri oddiel 6). Týchto 14 želaní pre Európu slúžilo ako základ pre 98 účastníkov národnej konferencie, ktorej poslaním bolo obohatiť prácu vykonávanú v regiónoch a porovnať želania, zmeny a návrhy Európy s pomocou približne 20 odborníkov s cieľom dospieť k zoznamu prioritných zmien. Každá skupina nakoniec vybrala 3 kľúčové zmeny, z ktorých prvá bola predložená na hlasovanie všetkým 98 občanom, čím sa stanovilo konečné poradie 14 prioritných zmien. Súhrnná správa konsoliduje všetku prácu tejto konferencie.

Onlinekonzultácia s názvom Word to Youth (Slovo k mládeži), ktorá sa uskutočnila v spolupráci s Make.org, sa konala od mája do júla 2021. Zúčastnilo sa na ňom viac ako 50 000 účastníkov, ktorí predložili takmer 3 000 návrhov pre Európu. Na základe všetkých reakcií mladých občanov bolo možné identifikovať 35 hlavných nápadov, z ktorých 22 bolo všeobecne uznávaných a 13 bolo medzi účastníkmi kontroverzných (pozri časť 11).

#### Miesto výstupu a povinnosť starostlivosti

Občania predložia túto správu vlade 29. novembra 2021 za prítomnosti francúzskych zvolených členov plenárneho zhromaždenia Konferencie o budúcnosti Európy. Počas francúzskeho predsedníctva Rady Európskej únie (PFUE) bude členom trojice predsedníctiev konferencie.

Na konci národnej súhrnnej konferencie v EHSV a s cieľom splniť vysoké očakávania občanov žrebovaním bol zriadený monitorovací výbor občanov, ktorý zahŕňa právo sledovať účastníkov. Tento výbor zložený z 15 členov – 14 zástupcov regionálnych konferencií a zástupcu konzultácie „Slovom mladým“ – bude zodpovedný za informovanie občanov o budúcnosti ich návrhov. Na každom plenárnom zasadnutí konferencie sa ako zástupca Francúzska zúčastní jeden alebo viacerí členovia monitorovacieho výboru, aby zdôraznili návrhy uvedené v tejto správe a zároveň vypracovali spoločnú pozíciu so všetkými zastúpenými európskymi občanmi.

Všetky dokumenty francúzskej konzultácie budú verejné a prístupné pre všetkých na platforme účasti občanov francúzskeho štátu: mandát účasti, regionálne súhrny, celoštátna syntéza, správa ručiteľa a záverečná správa.

## Prezentácia hlavných výsledkov

(originál je vo forme ilustrácie)



Panorama de la contribution française à la conférence sur l'avenir de l'Europe

Les citoyens tirés au sort devaient répondre à la question :  
« En tant que citoyens français, quels changements souhaitez-vous pour l'Europe ? »

### TOP 10 DES CHANGEMENTS PRIORITAIRES POUR L'EUROPE DE 2035



1. Développer la **sobriété énergétique** pour consommer moins en arrêtant le superflu



2. Renforcer la **défense et la sécurité communes** de l'Union européenne



3. Favoriser la **performance économique collective** à travers une industrie autonome, compétitive et valorisée par l'UE



4. Mettre en place un **pouvoir citoyen** à plusieurs échelons : participation, décision, contrôle



5. Tendre vers une **fédération d'États d'Europe** dotée de compétences fortes dans des domaines d'intérêt commun



6. Proposer des **programmes d'échanges** tout au long de la vie

Source : Changements ayant recueilli le plus de votes lors de la conférence nationale sur l'Avenir de l'Europe (15-17 octobre 2021).

### Prehľad príspevku Francúzska ku Konferencii o budúcnosti Európy

Občania vyžrebovaní losovaním museli odpovedať na otázku: „Aké zmeny chcete pre Európu ako francúzski občania?“

Desať najdôležitejších prioritných zmien pre Európu od roku 2035

1. Rozvíjajte **energetickú triezvosť**, aby ste spotrebovali menej tým, že zastavíte nadbytočné

2. Posilnenie obrany a **spoločnej bezpečnosti** Európskej únie

3. Podpora **kolektívnej hospodárskej výkonnosti** prostredníctvom autonómneho, konkurencieschopného priemyslu posilneného EÚ

4. Budovanie občianskej moci na viacerých úrovniach: účasť, rozhodovanie, monitorovanie

5. Snaha o **vytvorenie federácie európskych štátov** so silnými kompetenciami v oblastiach spoločného záujmu

6. Poskytovanie celoživotných výmenných programov

Zdroj: Najviac odhlasované zmeny na Národnej konferencii o budúcnosti Európy (15. – 17. októbra 2021)



7. Partager les cultures européennes par des **manifestations et des événements fédérateurs**



8. Harmoniser la **santé** et la rendre accessible à tous les Européens par une politique commune de santé



9. Développer et piloter au niveau européen les **filières stratégiques** pour assurer notre souveraineté



10. Améliorer la **protection des milieux et des écosystèmes** et créer des **zones protégées** au cœur des zones urbaines, périurbaines et rurales

#### Consultation en ligne « Parole aux jeunes »



Le 9 mai 2021, le secrétaire d'État chargé des Affaires européennes a lancé une consultation « Parole aux Jeunes » menée par Make.org qui s'est déroulée entre mai et juillet 2021.

50 000 jeunes âgés de 15 à 30 ans ont répondu à la question : « Quelles sont vos **priorités pour l'Europe de demain ?** », avec 2 918 propositions déposées.

Les **idées plébiscitées** par les **Jeunes français** dans le cadre de cette consultation en ligne s'intègrent à la contribution citoyenne à la Conférence sur l'avenir de l'Europe (cf. détails dans la 2<sup>e</sup> partie de ce rapport)

7. Zdieľanie európskych kultúr prostredníctvom **zjednocovania podujatí a podujatí**

8. Harmonizácia zdravia a jeho sprístupnenie všetkým Európanom prostredníctvom spoločnej politiky v oblasti zdravia

9. Rozvoj a riadenie strategických **odvetví na európskej úrovni s cieľom zabezpečiť našu suverenitu**

10. Zlepšiť **ochranu životného prostredia a ekosystémov** a vytvoriť **chránené oblasti** v srdci mestských, prímestských a vidieckych oblastí

#### Online konzultácia "Slovo pre mladých ľudí"

Štátny tajomník preeurópske záležitosti začal 9. mája 2021 konzultáciu s názvom Word to Young People (Slovo mladým ľuďom) pod vedením Make.org, ktorá sa uskutočnila od mája do júla 2021.

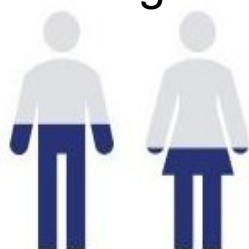
Na otázku odpovedalo 50 000 mladých ľudí vo veku od 15 do 30 rokov: „Aké sú vaše priority pre Európu zajtraška?“ s 2918 predloženými návrhmi.

Nápady, ktoré mladí Francúzi ocenili v tejto online konzultácii, sú súčasťou príspevku občanov ku Konferencii o budúcnosti Európy (podrobnosti pozri v časti 2 tejto správy).

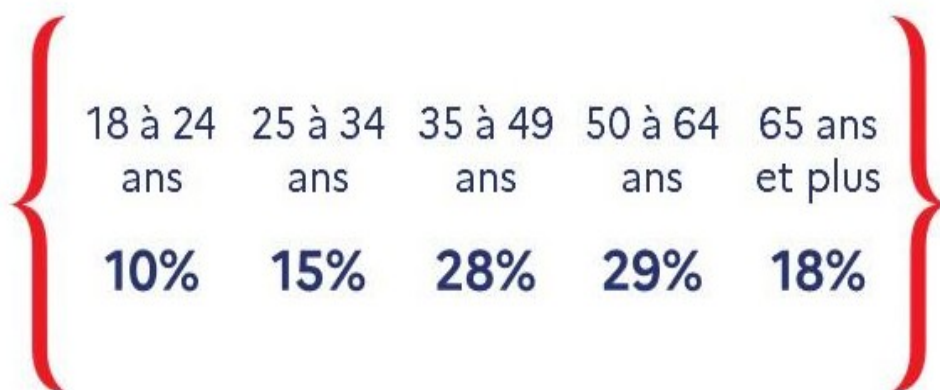
## Prezentácia panelov regionálnych konferencií

# Rozmanitý panel 746 občanov

Prehľad účastníkov 18 regionálnych konferencií



60% 40%



Poľnohospodári a poľnohospodári

Remeselníci – obchodníci – podnikatelia

Vrcholový manažment – slobodné povolania

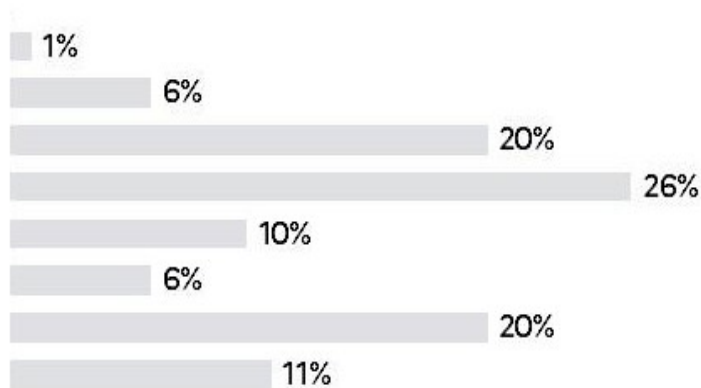
Povolania pre stredne pokročilých

Zamestnanci

Pracovníci

dôchodca

Iné neaktívne osoby

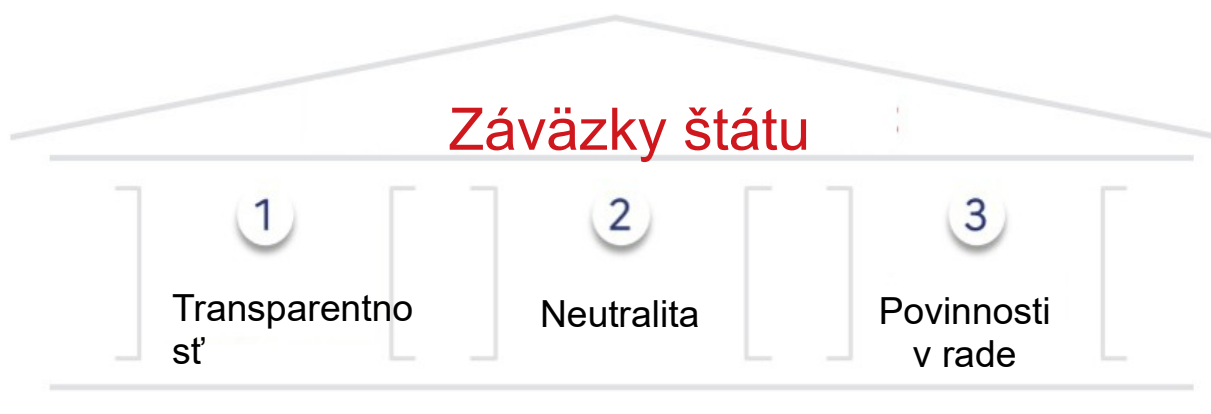


# Konferencie o budúcnosti Európy vo Francúzsku

18 regionálnych konferencií, 13 v metropolitnom Francúzsku a 5 v zámorí



## Závazky a metodická zaujatost'



## Metodické strany

|                                                                                     |                                         |                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   | Territorialisation et proximité         | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Consultations organisées dans 13 régions métropolitaines et 5 régions d'outre-mer</li> <li>- Une consultation nationale de synthèse</li> </ul>                                 |
|  | Diversité des profils et tirage au sort | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tirage au sort par génération aléatoire de numéros de téléphone</li> <li>- Panels représentatifs de la diversité de la population et des points de vue sur l'Europe</li> </ul> |
|  | Transparence de la démarche             | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Supervision par un collège de 3 garants</li> <li>- Publication en ligne de l'ensemble des documents de synthèse</li> </ul>                                                     |
|  | Débat ouvert sans thématique imposée    | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Liberté totale des thèmes traités laissée aux citoyens</li> <li>- Absence de cadrage thématique</li> </ul>                                                                     |
|  | Expertise inversée                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Pas d'apport d'information préalable</li> <li>- Réflexion collective basée sur le vécu et les opinions des citoyens, apport d'expertise sur demande des citoyens</li> </ul>    |
|  | Collégialité et gouvernance agile-      | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Gouvernance hebdomadaire avec l'ensemble des parties prenantes</li> </ul>                                                                                                      |
|  | Devoir de suite                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Mise en place d'un comité de suivi citoyen</li> <li>- Engagement du gouvernement à porter la parole citoyenne dans l'exercice européen</li> </ul>                              |

#### **a. Závazky štátu k participatívnej demokracii**

Francúzska časť Konferencie o budúcnosti Európy je súčasťou záväzkov štátu k participatívnej demokracii, ktoré sú založené na troch zásadách: **transparentnosť, neutralita a povinnosť starostlivosti**.

Neparticipatívny prístup zaväzuje organizátora k prísnej metodike. Metóda účasti občanov musí občanom umožniť, aby sa podieľali na najlepších podmienkach a vyjadrili svoje stanovisko slobodným a odôvodneným spôsobom.

##### **Transparentnosť**

Organizačný tím konferencie je odhodlaný sprístupniť občanom všetky informácie o konzultáciách:

- rámec, v ktorom sa konzultácia uskutočňuje; • záväzky voči občanom,
- ciele konzultácie,
- Výsledky konzultácie.

Metodika Konferencie o budúcnosti Európy bola preto vytvorená s trvalým cieľom zabezpečiť transparentnosť pre občanov. Metodika náboru náhodne vybraných občanov, metodické predsudky a zaobchádzanie s prejavmi občanov boli jasne stanovené. Na konci konferencie dostali účastníci aj e-mail, v ktorom zhrnuli svoju regionálnu konferenciu. Okrem toho sa všetky pracovné a výstupné dokumenty zverejnia na konci systému na platforme pre účasť občanov.<sup>xiii</sup>

---

XIII [www.participation-citoyenne.gouv.fr](http://www.participation-citoyenne.gouv.fr)

## Neutralita

Organizačný tím musí počas konzultácie zabezpečiť, aby zostal neutrálny pri uľahčovaní zasadnutí avypracúvaní zhrnutí, v ktorých sa prezentujú výsledky. Zainteresované strany v systéme – sprostredkovatelia, sprostredkovatelia, odborníci – by nemali vyjadrovať svoj vlastný názor ani sa snažiť viesť diskusiu subjektívnym spôsobom.

Cieľ neutrality sa sledoval vo všetkých fázach prípravy tejto konzultácie, pričom sa zaručil najmä nezaujatý výber účastníkov, úplná sloboda v postupoch a nedostatočný vplyv sponzora alebo zainteresovaných strán na hlas občanov. Tento imperatív neutrality sa zhmotnil objektívnym a transparentným procesom náboru účastníkov, koherentnými metodickými predsudkami (obrátené odborné znalosti, nedostatok tematického rámca diskusií) a osobitnou pozornosťou venovanou postojom rôznych rečníkov (facilitátorov, expertov). Organizačný tím napokon zabezpečil, aby boli všetky vyhlásenia ocenené a aby sa nevykonalo filtrovanie návrhov občanov.

Skupinatroch **ručiteľov, ktorých vymenovali predsedovia národného zhromaždenia, Európskeho parlamentu a vlády**, takisto zabezpečila, aby boli vyjadrené a zohľadnené všetky názory.

## Povinnosti v rade

Občania bez ohľadu na to, či sa zúčastnili na konzultácii alebo nie, majú právo byť informovaní o tom, čo bolo vybrané z ich návrhov a stanoviskách, ktoré z nich vyplývajú, a z akých dôvodov. Tomu sa hovorí **povinnosť konať okamžite**.

Medziministerské centrum pre účasť občanov (CIPC) a medziministerské riaditeľstvo pre verejnú transformáciu (DITP) ho vymedzujú ako záväzok verejného činiteľa s rozhodovacou právomocou poskytnúť občanom jasnú a čitateľnú odpoveď na plánované opatrenia nadväzujúce na konzultáciu. Concretement, povinnosťou následných opatrení je vrátiť sa k občanom, aby im vysvetlili spôsob, akým sa ich príspevky zohľadňujú a majú vplyv na rozhodnutia a postupy administratívy.

Vláda prevzala túto povinnosť v kontexte Konferencie o budúcnosti Európy a na konci národnej konferencie opísanej v ďalšej časti tejto správy oznámila ambiciózny nadväzujúci mechanizmus (pozri „Metodické strany“).

## Metodické prístupy

Tieto tri štátne záväzky boli zohľadnené v metodike konzultácií vo forme **siedmich silných** metodických skreslení.

### 1. Teritorializácia a blízkosť

Celoštátna zložka Konferencie o budúcnosti Európy mala podobu 18 regionálnych konferencií v 13 metropolitných regiónoch a piatich francúzskych zámorských regiónoch, po ktorých nasledovala národná konferencia v Paríži. Výberom organizovania panelových diskusií na miestnej úrovni bol cieľom **zhromaždiť názory čo najbližšie k občanom**. Táto zaujatosť tiež obohatila konzultáciu tým, že ukázala línie konsenzu a nesúhlasu medzi územiami v rôznych témach.

### 2. Rozmanitosť profilov občanov a využívanie žrebovania

Pred týmto procesom bol stanovený náborový cieľ 50 občanov na regionálnu konferenciu s výnimkou ultramarínových konferencií na Martiniku, Mayotte, Guadeloupe a Guyane s 30 až 40 občanmi a konferencie Grand Est, na ktorej sa zúčastnilo aj 5 nemeckých občanov z troch susediacich Landers. Náhodná generácia telefónnych čísel umožnila žrebovať pre občanov pozvaných na účasť na regionálnych konferenciách.

Na to, aby boli občania čerpaní žrebovaním oprávnení, museli mať viac ako 18 rokov a musia mať obvyklý pobyt vo Francúzsku alebo v krajine s trvalým pobytom. Každá regionálna panelová diskusia občanov musela **reprezentovať rozmanitosť regionálneho obyvateľstva** a spájať **rôzne názory na Európu**. Presná metodika prijímania zamestnancov žrebovaním je uvedená v prílohe II.

### 3. Transparentnosť prístupu

Skupina troch ručiteľov, ktorých vymenoval štátny tajomník pre európske záležitosti, predseda národného zhromaždenia a predseda Európskeho parlamentu, sledovala celý proces s cieľom zabezpečiť jeho neutralitu a správnosť. Ručiteľia najmä: skontrolovala úprimnosť náboru náhodne vybraných občanov, vydala odporúčania na výber odborníkov a zabezpečila, aby sa diskusie riadne konali na mieste. Na konci postupu ručiteľia uverejnia svoje stanovisko ku konzultácii. Tento dokument bude uverejnený na platforme pre účasť občanov.

Na platforme pre účasť občanov budú uverejnené aj tieto dokumenty: zhrnutia 18 regionálnych konferencií, súhrnný dokument všetkých zmien vyjadrených na regionálnych konferenciách, zhrnutie národnej konferencie a nakoniec záverečná správa predložená vláde.

### 4. Otvorená diskusia bez vynútených tém

V rámci tejto vnútroštátnej konzultácie bola nastolená jediná otázka pre zúčastnených občanov: „Aké zmeny chcete pre Európu ako francúzski občania?“

Prostredníctvom zavedeného procesu a metodiky si občania mohli sami určiť agendu na stanovenie požadovaných zmien bez toho, aby boli obmedzovaní konkrétnou témou alebo predchádzajúcim normatívnym rámcom.

Cieľom bolo teda umožniť občanom regionálnych konferencií, aby mali úplnú slobodu v témach, ktorými sa chceli zaoberať. Ministerstvo pre Európu a zahraničné veci pre národnú časť Konferencie o budúcnosti Európy sa preto rozhodlo vypracovať doplnkový prístup k európskemu projektu, ktorý je štruktúrovaný na základe deviatich tém: zmena klímy a životné prostredie; zdravie; silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť; EÚ vo svete; hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť; digitálna transformácia; európska demokracia, migrácia; vzdelávanie, kultúra, mládež a šport; iné nápady.<sup>xiv</sup>

Témy výmen regionálnych konferencií teda vymedzili samotní občania, a nie sponzor cvičenia.

### 5. Reverzné odborné znalosti

S cieľom čo najmenej ovplyvniť účastníkov v procese identifikácie ich želaní pre Európu sa rozhodlo neposkytnúť **vopred informácie alebo odborné znalosti (napr. o projekte Európskej únie, jej právomociach alebo fungovaní inštitúcií), ale začať od otázok samotných občanov. Táto metodická zaujatosť je založená na zásade „reverznej expertízy“, podľa ktorej je kolektívna reflexia založená na skúsenostiach a názoroch občanov, ktorí potom vedú rozhovory s odborníkmi s cieľom podporiť ich diskusie a konsolidovať ich pracovné hypotézy.**

Na dosiahnutie tohto cieľa boli mobilizovaní odborníci v rôznych regiónoch (v priemere tri), v neposlednom rade z akademickej obce a informačných centier Europe Direct na príslušných územiach. V sobotu a nedeľu boli prítomní, aby odpovedali na otázky občanov a hovorili len na ich žiadosť. **K dispozícii boli aj overovatelia faktov, ktorí mohli rýchlo overiť faktické otázky občanov.**

Na národnej súhrnnej konferencii v EHSV sa na pracovných skupinách zúčastnilo 19 odborníkov na vysokej úrovni z akademickej obce, think tankov a diplomatických zborov. Títo experti sprevádzali skupinu počas víkendu, čo im umožnilo prehĺbiť zmeny vyjadrené v regiónoch.

### 6. Kolektívnosť a agilné riadenie

Celý proces spoločne vybuďovalo **Ministerstvo Európy a zahraničných vecí (MEAE),**

---

XIV <https://futureu.europa.eu/processes?locale=fr>

s podporou participatívnej stratégie medzirezortného centra pre účasť občanov (CIPC) medzirezortného riaditeľstva pre verejnú transformáciu (DITP) a ministerstva zodpovedného za vzťahy s parlamentom a účasť občanov (MRPC). Schému realizovalo konzorcium pozostávajúce z podnikov Roland Berger, Wavestone, Missions Publiques a Harris Interactive s cieľom riadiť proces, uľahčovať konferencie, žrebovať pre občanov a vypracúvať správy a zhrnutia v spolupráci s regionálnymi prefektúrami pre miestnu organizáciu regionálnych konferencií.

Osobitné **riadenie** bolo vytvorené okolo projektového tímu, ktorému predsedá MEAE aktory spája ICPC, MRPC a konzorcium poskytujúce služby.

## 7. Pokračujúca povinnosť a prepojenie s európskym cvičením

Pri príležitosti národnej konferencie bolo **oznámených niekoľko prvkov nadväzujúcich povinností francúzskych inštitúcií v nadväznosti** na realizáciu Konferencie o budúcnosti Európy:

- **Mje k dispozícii všetkým informáciám** o tomto procese, tomto dokumente a súhrnných správach z regionálnych a národných konferencií transparentným spôsobom a prístupným pre všetkých na novej platforme pre účasť občanov, ktorá bola spustená pri príležitosti návratu vláde;
- zorganizovanie podujatia **s cieľom podať vlád správu o záverečnej správe národnej časti Konferencie o budúcnosti Európy v novembri 2021,**
- Zriadenie **občianskeho monitorovacieho výboru** s cieľom zabezpečiť, aby opatrenia nadväzujúce nazačatie činnosti boli v súlade s predloženými návrhmi. Tento výbor sa bude skladať z 15 občanov vrátane 14 účastníkov regionálnych konferencií a jedného účastníka konzultácie „Slovo pre mládež“;
- predloženie **príspevku Francúzska ku Konferencii o budúcnosti Európy európskym inštitúciám** v januári 2022,

Návrhy francúzskych občanov budú predmetom spoločnej reflexie členských štátov a európskych inštitúcií. Ako krajina, ktorá bude v prvom polroku 2022 predsedáť Rade Európskej únie, bude na Francúzsku, aby pri práci na vymedzení spoločnej pozície na celom kontinente zaujalo hlas svojich občanov.

## Časť 1: Prezentácia výsledkov regionálnych konferencií o budúcnosti Európy

Nakaždej z 18 regionálnych konferencií občania jednotlivo a potom v skupinách vyjadrili svoje želanie pre Európu v roku 2035. V každom regióne sa objavilo 3 až 8 skupín želaní, čo celkovo viedlo k **101 želaným** Európanom v celom Francúzsku. Občania potom sformulovali zmeny, ktoré považovali za potrebné na dosiahnutie želanej Európy, a potom ich ilustrovali konkrétnymi opatreniami. Tento proces priniesol celkovo **515 zmien** a **1 301 konkrétnych opatrení** v celom Francúzsku.

V týždňoch medzi regionálnymi konferenciami a národnou konferenciou projektový tím vykonal prácu na preskupení 515 zmien do koherentných skupín. Všetky zmeny vyjadrené v regiónoch boli podrobené lexikologickej analýze a zbližili sa, keď sa ich základný zámer zdal podobný alebo blízky, aby sa vytvorili pracovné skupiny pre národnú konferenciu so spoločným želaním Európy. Zmeny **zistené** v regiónoch boli napokon zoskupené do 14 rôznych európskych želaní.



**Želania pre Európu 2035**

**Zmeny na dosiahnutie želanej Európy**

**Konkrétne návrhy na vykonanie týchto zmien**

| Otázka pre občanov                | Aké je vaše želanie pre Európu v roku 2035?                                      | Aké zmeny sú potrebné na dosiahnutie tejto želanej Európy?                         | Aké konkrétne návrhy by ste predložili na vykonanie týchto zmien? |
|-----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|
| Výsledky regionálnych konferencií | 101 prianí                                                                       | 515 zmien                                                                          | 1301 konkrétnych návrhov                                          |
|                                   | Objednanie 515 regionálnych zmien v 14 koherentných želaniach organizačného tímu | Zoskupovanie, prioritizácia a detailné zmeny účastníkov počas národnej konferencie |                                                                   |
| Výsledok národnej konferencie     | 14 prianí                                                                        | 80 zmien                                                                           | Kľúčové implementačné kroky a kritériá úspešnosti pre každú zmenu |

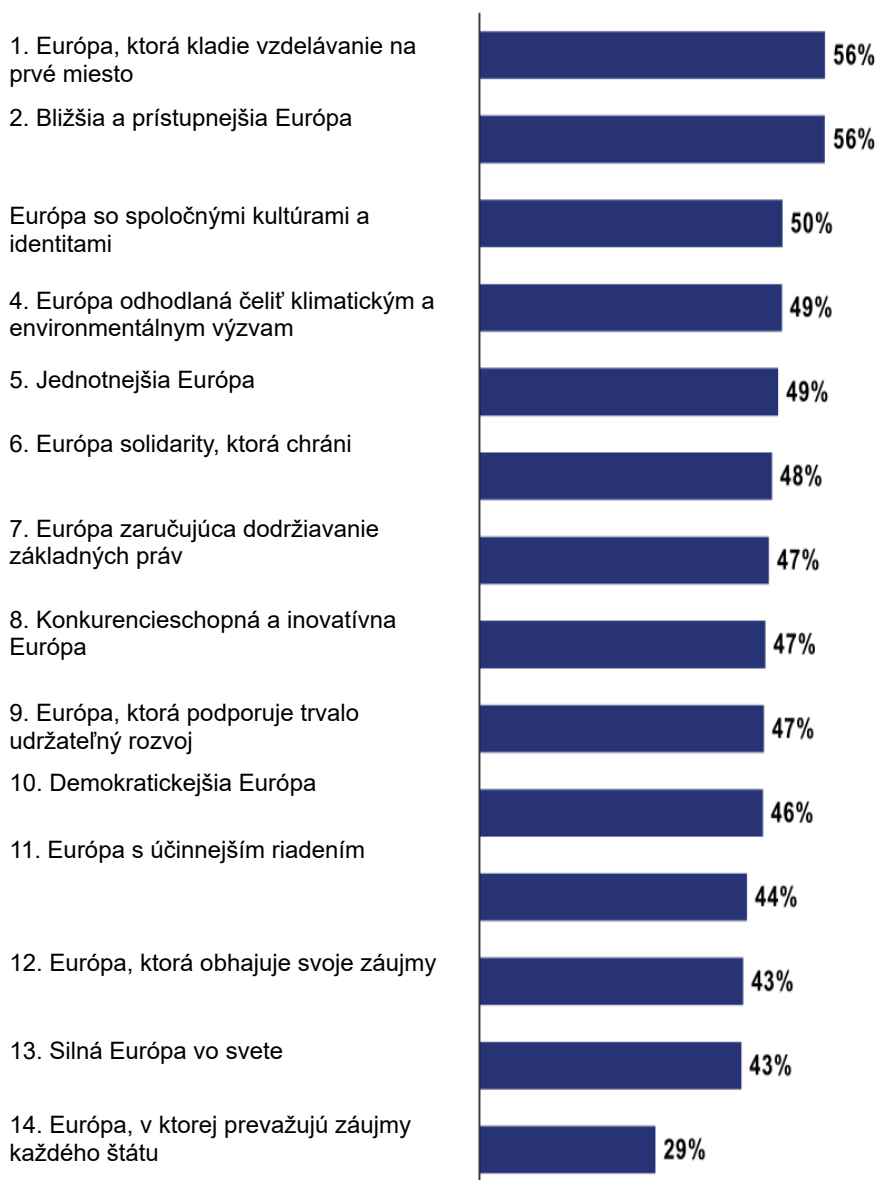
## a. Rebríček 14 želaní Európy

Na konci každej regionálnej konferencie zúčastnení občania hlasovali za to, aby vyjadrili svoju podporu zmenám, ktoré identifikovali rôzne pracovné skupiny.

Na základe zoskupení, ktoré sa uskutočnili pred národnou súhrnnou konferenciou, je možné určiť – vďaka hlasovaniu o zmenách v každom regióne – želania Európy, ktoré boli medzi občanmi najpopulárnejšie. Túžby po „Európe, ktorá kladie vzdelávanie na prvé miesto“ a „Európe, ktorá je bližšia a prístupnejšia“ boli všeobecne uznávané, pričom zmeny podporilo v priemere 56 % občanov na regionálnych konferenciách.

### Poradie želaní Európy podľa miery popularity

Aké zmeny by ste chceli implementovať?



## Prezentácia 14 prioritných zmien vyplývajúcich z národnej konferencie

Na národnej súhrnnej konferencii pracovalo 100 zúčastnených občanov na jednej zo 14 vytvorených skupín želaní. Na konci práce každá skupina vybrala **prioritnú zmenu, ktorá sa má vykonať do roku 2035, aby** reprezentovala jej európsku souhu. Týchto 14 prioritných zmien bolo potom navrhnutých na hlasovanie 100 občanov v posledný deň národnej konferencie. Výsledok tohto hlasovania je uvedený nižšie v zostupnom poradí podľa počtu hlasov získaných za každú zmenu.

Zmena, ktorá získala najviac hlasov od 100 občanov národnej konferencie, bola „Rozvoj energetickej *triezvosti s cieľom znížiť spotrebu zastavením nadbytočných*“.

### 14 kľúčových zmien pre Európu v roku 2035

- (1) Rozvíjajte energetickú triezvosť, aby ste spotrebovali menej mravcov mimo prevádzky
- (2) Posilnenie spoločnej obrany a bezpečnosti Európskej únie
- (3) Podpora kolektívnej hospodárskej výkonnosti prostredníctvom autonómneho, konkurencieschopného priemyslu oceňovaného Európskou úniou
- (4) Zavedenie občianskej moci na viacerých úrovniach: časticipation, rozhodnutie, kontrola
- (5) Snaha o vytvorenie federácie európskych štátov so silnými kompetenciami v oblastiach spoločného záujmu
- (6) Navrhnuť celoživotné výmenné programy
- (7) Spoločné využívanie európskych kultúr prostredníctvom zjednocovania podujatí a podujatí
- (8) Harmonizácia zdravia a jeho prístupnosť všetkým Európanom prostredníctvom spoločnej zdravotnej politiky
- (9) Rozvoj a riadenie strategických odvetví na európskej úrovni s cieľom zabezpečiť našu suverenitu
- (10) Zlepšiť ochranu životného prostredia a ekosystémov a vytvoriť chránené oblasti srdci mestských, prímestských a vidieckych oblastí
- (11) Zriadenie európskych kontaktných miest na územiach s cieľom načúvať občanom a poskytovať im poradenstvo
- (12) Zjednotiť spôsob volieb do Európskeho parlamentu pre 27 štátov a zlepšiť blízkosť občanov nahradením súčasných volieb voľbou jedného poslanca na regionálnej úrovni
- (13) Vymedzenie spoločnej politiky na zlepšenie prijímania a sociálnej a profesionálnej integrácie migrantov (vrátane neregulárnych migrantov)
- (14) Zachovanie osobitných vlastností (označenia potravín, remeselné výrobky, tradície) rôznych európskych regiónov s cieľom vyhnúť sa štandardizácii životného štýlu a zabezpečiť vysledovateľnosť a kvalitu výrobkov

Pre každú prioritnú zmenu občania príslušnej skupiny vymedzili zmenu, navrhli konkrétne opatrenia, ktoré sa majú vykonať na jej vykonanie, a uviedli kritériá jej úspechu do roku 2035.

## **Zmena 1 – Rozvíjať energetickú trpezlivosť s cieľom znížiť spotrebu zastavením nadbytočných**

*Želanie pridruženej Európy: Európa odhodlaná čeliť klimatickým a environmentálnym výzvam*

### **Čo táto zmena znamená?**

*Kľúčové slová: Rozvoj energie z obnoviteľných zdrojov, nižšia spotreba energie*

Cieľom tejto zmeny je podporiť zníženie spotreby energie v Európe a rozvoj obnoviteľných zdrojov energie. Jeho prioritizácia občanmi odráža ich túžbu postaviť Európu a jej obyvateľov **dorozhodného** prístupu ku klimatickým a environmentálnym výzvam.

### **Aké sú kľúčové kroky a kritériá úspechu?**

Táto zmena sa odráža vo vývoji ambiciózných **výskumných programov** zameraných na oblasť energie z obnoviteľných zdrojov a vo **využívaní európskych investičných fondov, ktoré majú priamy podiel v spoločnostiach v tomto odvetví.**

Pre občanov by táto zmena bola úspešná, ak by sa zaviedli **záväzné ciele** na **zníženie** spotreby energie **akľúčové ukazovatele** trpezlivosti, ako je podiel európskeho vozového parku alebo spotreba mäsa. Ambíciou je tiež uspieť pri stanovovaní **odvetvových spotrebných kvót**, ktoré zohľadňujú výkyvy v spotrebe spoločností a rešpektujú dôvernú ich údajov.

## **Cvičenie 2 – Posilnenie spoločnej obrany a bezpečnosti Európskej únie**

*Želanie pridruženej Európy: Silná Európa vo svete*

### **Čo táto zmena znamená?**

*Kľúčové slová: Európska armáda, strategická autonómia*

Táto zmena je reakciou na jednotnú vôľu občanov dosiahnuť autonómiu v oblasti obrany a bezpečnosti v Európe, aby neboli závislí od cudzích mocností.

### **Aké sú kľúčové kroky a kritériá úspechu?**

Úspech tejto zmeny by pre občanov znamenal predovšetkým vymenovanie európskeho **komisára** zodpovedného za obranu a bezpečnosť.

Pokiaľ ide o obranu, vytvorenie **stálej**, reaktívnej a projektovateľnej armády kdekoľvek navonok by Európe umožnilo chrániť svoje hranice a v prípade potreby zasiahnuť na žiadosť tretích krajín.

Pokiaľ ide o bezpečnosť, v očiach občanov by Európa mala zaručiť bezpečnosť **svojich dodávok** a chrániť svoj **strategický výskum** v prioritných odvetviach, ako je poštový sektor, sektor bezpečnosti, zdravotnícky sektor a životné prostredie. Lepšia **ochrana vonkajších hraníc** by tiež mala **pomôcť obmedziť nelegálne prisťahovalectvo a obchodovanie s ľuďmi.**

### **Zmena 3 – Podpora kolektívnej hospodárskej výkonnosti prostredníctvom autonómneho a konkurencieschopného priemyslu, ktorý si Európska únia cení**

*Želanie pridruženej Európy: Európa, ktorá obhajuje svoje záujmy*

#### **Čo táto zmena znamená?**

*Kľúčové slová:*

*Európska preferencia, ochrana know-how, rozvoj európskych šampiónov*

Cieľom tejto zmeny je dosiahnuť tri ciele: posilniť **politiku „európskej preferencie“** v rámci EÚ, zabezpečiť ochranu **základných tovarov a know-how** a vytvoriť **„európskych šampiónov“**.

#### **Aké sú kľúčové kroky a kritériá úspechu?**

Dosiahnutie týchto cieľov si v prvom rade vyžaduje vykonávanie **„európskej preferenčnej“** politiky v rámci verejných súťaží a zavedenie **uhlíkovej** dane na dovoz.

Ochrana know-how by viedla k zvýšenej kontrole zahraničných odkúpení a investícií a k rozvoju **pomoci na premiestnenie**.

Napokon vytvorenie „európskych šampiónov“ znamená podporu európskych **priemyselných aliancií** v strategických odvetviach a zvýšenie verejných investícií do rizikového kapitálu.

Úspech tejto zmeny sa pre občanov prejavil prostredníctvom rozvoja európskych priemyselných aliancií v kľúčových odvetviach, zvýšenia počtu premiestnení podnikov a zlepšenia obchodnej bilancie.

### **Zmena 4 – Budovanie viacúrovňovej občianskej moci: účasť, rozhodovanie, monitorovanie**

*Želanie pridruženej Európy: Demokratickejšia Európa*

#### **Čo táto zmena znamená?**

*Kľúčové slová:* *zvýšenie účasti na voľbách, európsky barometer spokojnosti, zovšeobecnenie konzultácií s občanmi*

Občania navrhujú vytvoriť "úplnú občiansku skúsenosť" pre *Uropejcov* tým, že klamú o ich **zapojení** do všetkých fáz rozhodovacieho procesu. Odráža vôľu občanov **vyjadriť svoj názor** a ovplyvniť verejné politiky, ktoré ovplyvňujú ich každodenný život.

#### **Aké sú kľúčové kroky a kritériá úspechu?**

Hlavným cieľom je, aby občania rozvíjali a udržiavali iniciatívy zamerané na účasť občanov. Na tento účel by sa mohlo zaviesť niekoľko pák: vytvorenie **stálej legislatívnej komory**, začlenenie **právomoci občanov do európskych zmlúv** alebo vytvorenie značky osvedčujúcej zákony, ktoré boli predmetom konzultácií s občanmi.

Úspech tejto zmeny by sa prejavil vo vývoji ukazovateľov, ako je účasť na **volbách**, **záujem** a dôvera vyjadrené v Európskej únii a recirkulácia **európskych webových stránok**. Zdá sa, že úspechom je **aj zvýšenie počtu rozhodnutí prijatých po spoločnej konzultácii s občanmi** a **zvýšené využívanie európskych iniciatív občanov**.

## **Zmena 5 – Snaha o vytvorenie federácie európskych štátov s osilnými právomocami v oblastiach spoločného záujmu**

*Želanie pridruženej Európy: Jednotnejšia Európa*

**Čo táto zmena znamená?**

*Kľúčové slová: inštitucionálne zjednotenie, novozvolený predseda, posilnenie právomocí EÚ*

Táto zmena odráža ambíciu občanov **zjednotiť** európske politické inštitúcie. Zobrazený model je modelom federácie štátov s cieľom posilniť **spoločné alebo výlučné právomoci Európskej únie**, **avšak bez toho, aby smerovala k federálnemu štátu**.

**Aké sú kľúčové kroky a kritériá úspechu?**

Vnútorne by táto zmena mohla zahŕňať rozvoj **občianskej účasti**, vytvorenie európskych **ministerstiev v členských štátoch** a z dlhodobého hľadiska **všeobecné volby predsedu Európskej komisie**.

Navonok by posilnenie európskeho hlasu v zahraničí bolo stelesnené v **jedinom zástupcovi Európy** na medzinárodnej scéne.

Aj tejto federácii štátov by prospel zvýšený **európsky rozpočet** s ambíciou dosiahnuť 10 % HDP (v porovnaní so súčasnými 2 %).

## Zmena 6 – Poskytovanie celoživotných výmenných programov

*Želanie pridruženej Európy: Európa, ktorá stavia vzdelávanie do popredia*

### Čo táto zmena znamená?

*Kľúčové slová: Školské výmeny, Erasmus*

Táto zmena, ktorá je všeobecne uznávaná, odráža v očiach občanov význam stretnutí a skúseností zahraničí ako silného kvasu európskych nálad. Ambíciou je prejsť od „*akademických vedomostí k živému, skúsenému a citlivému prístupu k Európe*“ a pochopiť vzdelávanie v širšom zmysle, ako **aj celoživotné vzdelávanie**.

### Aké sú kľúčové kroky a kritériá úspechu?

Úspech takejto zmeny je spôsobený najmä realizáciou **rozšírenej ponuky mobility**, okrem iného vrátane školských výmen, twinningu, cestovania a profesijnej mobility. Pre občanov musí byť táto ponuka prístupná pre všetkých, najmä pre ľudí s nízkymi zdrojmi alebo so zdravotným postihnutím. Napríklad program Erasmus by sa mohol vzťahovať na všetkých Európanov bez obmedzenia veku alebo zdrojov. Tieto programy si treba predstaviť ako **rôznorodé, inkluzívne a prístupné** so zjednodušenými administratívnymi postupmi.

Okrem mobility sa spomenulaj význam **vytvárania mostov medzi vzdelávacími systémami** (rovnocennosť diplomov atď.) a posilnenia atraktívnosti Európy s cieľom zabrániť úniku talentov do zahraničia.

## Zmena 7 – Spoločné využívanie európskych kultúr prostredníctvom zjednocovania podujatí a podujatí

*Želanie pridruženej Európy: Európa so spoločnými kultúrami a identitami*

### Čo táto zmena znamená?

*Kľúčové slová: Európsky festival, Európsky štátny sviatok, World Expo of Europe*

Cieľom tejto zmeny je vytvoriť **a žiť európskeho ducha** prostredníctvom spoločných skúseností, podujatí a slávnostných podujatí.

### Aké sú kľúčové kroky a kritériá úspechu?

Udalosti, ktoré si občania predstavujú, majú **byť** zábavné, zjednocujúce a populárne, aby ich zdieľalo čo najviac ľudí. Na tento účel by mali zapojiť **všetky cieľové skupiny** (vrátane detí, školského publika, mladých ľudí a študentov programu Erasmus) a konať sa na **rôznych miestach** (dôchodkové domy, školy, orgány verejnej správy, väznice atď.).

Uskutočnila sa najmä podujatia Deux s cieľom zbližiť Európanov: **univerzálna výstava Európy**, ktorá by zastupovala všetky členské štáty, a **prepracovanie Dňa Európy**<sup>9</sup>. mája, ktorý by zahŕňal pedagogické

podujatie, „aby sme nezabudli na mier spojený s Európou a jej hodnotami“. Európski zástupcovia by sa zároveň mohli vo svojich školách stretnúť so školopovinnými deťmi z kontinentu s cieľom posilniť blízkosť a pochopenie Európy pre občanov od útleho veku.

## **Zmena 8 – Harmonizácia zdravia a jeho sprístupnenie všetkým Európanom prostredníctvom spoločnej politiky v oblasti zdravia**

*Želanie pridruženej Európy: Európa solidarity, ktorá chráni*

### **Čo táto zmena znamená?**

*Kľúčové slová: všeobecná zdravotná starostlivosť, harmonizácia starostlivosti, zdravie ako základné právo*

S cieľom zabezpečiť prístup k zdravotnej starostlivosti pre všetkých Európanov a reagovať na „potrebu ochrany a solidarity“ bol jednomyselne navrhnutý **nadnárodný** systém zdravotnej starostlivosti. Bolo by to založené na spravodlivom financovaní medzi členskými štátmi a inšpirované najlepšimi systémami v Únii. Takáto zmena odráža vôľu občanov, aby Európa zohrávala aktívnejšiu úlohu pri ochrane svojich obyvateľov, najmä v oblasti zdravia, kde sa doterajšie opatrenia považujú za príliš plaché.

### **Aké sú kľúčové kroky a kritériá úspechu?**

Scieľom vykonať túto zmenu bola schválená zásada **všeobecného európskeho sociálneho zabezpečenia**. Nebolo však možné rozhodnúť, ako by sa mal tento systém zaviesť. Zatiaľ čo niektorí obhajujú „centralizáciu údajov, ktorá [európskym] zdravotníckym pracovníkom umožní prístup ku všetkým anamnézám pacienta“, iní vnímajú toto opatrenie ako „dodatočné pozbavenie osobnej slobody a kontrolný systém“.

Transparentnosť a harmonizácia **regulačných požiadaviek** v tejto oblasti na celom kontinente a európsky **plán v oblasti zdravia** boli napriek tomu identifikované ako predpoklady akejkoľvek významnej transformácie.

## **Zmena 9 – Rozvoj a pilotné projekty v strategických odvetviach na európskej úrovni s cieľom zabezpečiť našu suverenitu**

*Želanie pridruženej Európy: Konkurencieschopná a inovatívna Európa*

### **Čo táto zmena znamená?**

*Kľúčové slová: rozvoj európskych šampiónov, kontrola zahraničných investícií, digitálna a energetická autonómia*

Pilotné projekty na európskej úrovni v odvetviach, ktoré sa považujú za strategické, ako sú zdravotníctvo, potraviny, energetika, digitalizácia, obrana, doprava alebo materiály, spĺňajú potrebu **suverenity**, ktorú identifikovali občania. Táto lotéria by obmedzila hospodársku súťaž medzi európskymi spoločnosťami, podporila by vznik **kontinentálnych šampiónov** a reindustrializovala by **Európu** prostredníctvom európskej preferencie.

### Aké sú kľúčové kroky a kritériá úspechu?

Vzáujme dosiahnutia tejto suverenity by európsky **orgán** mohol byť poverený riadením týchto odvetví vydávaním povolení na prevzatie európskych spoločností zahraničnými konkurentmi a zabezpečovaním toho, aby dovážané výrobky spĺňali rovnaké normy ako výroba v EÚ. V strednodobom horizonte by sa **30 % až 50 %** európskej spotreby v týchto strategických odvetviach malo vyrábať **na kontinente** a v dlhodobom horizonte až **70 %**. Dodržiavanie týchto kritérií by umožnilo zabezpečiť **sebestačnosť** a vplyv, či dokonca vývoz európskeho priemyselného modelu.

## Zmena 10 – Zlepšiť ochranu životného prostredia a ekosystémov a vytvoriť chránené oblasti v srdci mestských, prímestských a vidieckych oblastí

*Želanie pridruženej Európy: Európa, ktorá podporuje trvalo udržateľný rozvoj*

### Čo táto zmena znamená?

*Kľúčové slová: urbanizácia šetrnejšia k životnému prostrediu, rešpektovanie a ochrana pôdy*

Cieľom je obmedziť **negatívny vplyv urbanizácie na pôdu**. Dôrazné opatrenia by umožnili **obmedziť suché porasty** spojené s deštrukciou pôdy, ako sú zosuvy pôdy, **zlepšiť** kvalitu života v mestských oblastiach, najmä výsadbou stromov.

### Aké sú kľúčové kroky a kritériá úspechu?

Navrhlo sa konať na dvoch úrovniach: po prvé, zvrátiť trend smerom k novým **stavbám** s cieľom znížiť mieru zástavby pôdy a po druhé, **zlepšiť obnovu pôdy** s cieľom „vrátiť prírode to, čo ju ovplyvnilo“.

## Zmena 11 – Zriadenie európskych kontaktných miest na územiach s cieľom počúvať občanov a poskytovať im poradenstvo

*Želanie pridruženej Európy: Bližšia a prístupnejšia Európa*

### Čo táto zmena znamená?

*Kľúčové slová: Domy Európy, miestny európsky referent, lepší prístup k informáciám*

Cieľom tejto zmeny je poskytnúť konkrétne odpovede na nedostatočné **stelesnenie európskeho iónu** v každodennom živote, na ktoré poukázali mnohí účastníci, a pracovať na priblížení Európy jej občanom.

### Aké sú kľúčové kroky a kritériá úspechu?

S cieľom riešiť túto vzdialenosť medzi EÚ a občanmi by sa v každej oblasti mohlo zriadiť špecializované **kontaktné miesto**, ktorého úlohou by bolo počúvať občanov a radiť im. Informácie poskytované týmto sprostredkovaním by mohli mať sociálno-ekonomický charakter, najmä pokiaľ ide o prístup k európskej

pomoci alebo informáciám, napríklad o úlohe lobistov. Poskytnuté informácie by boli určené širokej verejnosti aj odborníkom, najmä s cieľom poradiť MSP a pomôcť vlastníkom projektov získať prístup k finančným prostriedkom EÚ. Z dlhodobého hľadiska by táto zmena mohla viesť k vytvoreniu **miest určených pre Európu**, podobných existujúcim domom v Európe, ale na komunálnej úrovni, čo by umožnilo kvalitnú územnú sieť.

Úspech tejto zmeny by bol úplný, ak by každý občan poznal "akodôkaz" existenciu tohto referenta a tohto miesta zdrojov venovaných Európe, ktoré by priniesli zdroje, počúvanie, informácie a poradenstvo.

## **C12 – Zjednotenie spôsobu voľby do Európskeho parlamentu pre dvadsať šesť členských štátov a zlepšenie blízkosti občanov nahradením súčasných volieb voľbou jedného poslanca na regionálnej úrovni**

*Želanie pridruženej Európy: Európa s účinnejším riadením*

### **Čo táto zmena znamená?**

*Kľúčové slová: inštitucionálna zmena, sledovanie opatrení občanmi počas celého mandátu*

Táto zmena odráža želanie občanov posilniť svoju **blízkosť k voleným zástupcom** a monitorovať ich zvolenie počas celého ich funkčného obdobia. Reaguje na všeobecne rozšírené zistenie o nedostatočnom premietnutí obáv občanov do konkrétnych opatrení volených zástupcov v Európskom parlamente.

### **Aké sú kľúčové kroky a kritériá úspechu?**

Zmena spôsobu volieb by spočívala v **zjednotení** volebného systému na európskej úrovni a prechode z vnútroštátnych volebných obvodov na regionálne, čo by podľa odhadov bolo možné do roku 2035.

## **Cvising 13 – Vymedzenie spoločnej politiky na zlepšenie prijímania asociálnej a profesijnej integrácie migrantov (vrátane neregulárnych migrantov)**

*Želanie pridruženej Európy: Európa zaručujúca dodržiavanie základných práv*

### **Čo táto zmena znamená?**

*Kľúčové slová: Európska rada pre migráciu, ktorá zabezpečuje dôstojné prijímanie v celej Európe*

Cieľom tohto obnovenia je zlepšiť prijímanie migrantov v rámci Európskej únie, čo je problém, ktorý občania jednoducho označili **zanedbateľný**. Vzhľadom na súčasnú situáciu sa zdá, že vytvorenie **spoločnej, zosúladenej a solidárnej prístupovej politiky** je hlavným nástrojom mieru.

### **Aké sú kľúčové kroky a kritériá úspechu?**

Úspech takejto zmeny by viedol k postupnému vykonávaniu spoločnej politiky prijímania migrantov.

Iniciatíva občanov by sa mala predložiť Komisii a v strednodobom horizonte by mala umožniť **prijatie spoločnej normy** určujúcej rámec pre prijímanie a sociálnu integráciu migrantov. Z dlhodobého hľadiska by sa táto norma podporila vytvorením **špecializovaného európskeho úradu** pre prísťahovalectvo a uznaním migračnej politiky ako právomoci Európskej únie.

**Kapitola 14 – Zachovanie osobitných vlastností (označenie potravín, výroba artesanales, tradície) rôznych európskych regiónov s cieľom vyhnúť sa štandardizácii životného štýlu a zabezpečiť výsledovateľnosť a kvalitu výrobkov**

*Souhait z pridruženej Európy: Európa, v ktorej prevažujú záujmy každého štátu*

**Čo táto zmena znamená?**

*Kľúčové slová: Európske značky, ktoré oceňujú rozmanitosť kultúr a tradícií*

Ambíciou tejto zmeny je zachovať rozmanitosť **európskych tradícií a produkcií** vyhnúť sa **štandardizácii životného štýlu**, ktorá sa často označuje ako kritika Európskej únie.

**Aké sú kľúčové kroky a kritériá úspechu?**

Pre občanov je hlavným cieľom zlepšiť **prístupnosť existujúcej databázy**, v ktorej sú uvedené **rôzne európske a vnútroštátne značky**. Na tento účel sa navrhuje vytvorenie webového sídla „tromi kliknutiami“: jedno kliknutie na prístup na stránku, druhé na zobrazenie mapy regiónov Európskej únie a posledné na zobrazenie opisu štítkov každého regiónu.

Úspechom tejto zmeny by bolo zlepšenie komunikácie o existujúcich úspechoch, čo by viedlo k lepším **znalostiam** občanov o rozmanitosti európskych kultúr.

## Druhá časť: Prezentácia výsledkov konzultácie „Slovo pre mládež“

### Dátumy konzultácie

od 9. mája 2021 do 18. júla 2021

### Údaje o účasti

50 008 účastníkov

2 918 návrhov

338 330 hlasov

Konzultácia „Hovoriť s mladými ľuďmi“ sa začala z iniciatívy štátneho sekretariátu preeurópske záležitosti. Táto konzultácia sa uskutočňuje v kontexte Konferencie o budúcnosti Európy, bezprecedentnej participatívnej demokracie pod vedením európskych inštitúcií, ktorej cieľom je umožniť všetkým európskym občanom vyjadriť svoje názory na to, čo očakávajú od Európskej únie. Ponaučenia získané z konzultácie budú podkladom pre prácu Konferencie o budúcnosti Európy a francúzskeho predsedníctva Rady Európskej únie.

### 4 hlavné lekcie

1. Rozsiahla mobilizácia mladých ľudí: Konzultácia sa zúčastnilo viac ako **50 000 mladých francúzskych** občanov na všetkých územiach.

2. **Najdôležitejšie konsenzusy** týkajú európskych politik na boj proti zmene klímy, **premiestnenia** výroby do Európy, revitalizácie **európskej demokracie**, **váhy EÚ vo svete** (hospodárstvo, výskum, ľudské práva, diplomacia).

3. Myšlienka **zdravšieja jednotnejšej Európy** prechádza celým konzultačným procesom a dosahuje konsenzus v niekoľkých bodoch:

Silnejšia Európa z hospodárskeho hľadiska (najmä prostredníctvom premiestnenia) s cieľom čeliť Číne alebo Spojeným štátom

Diplomatická Európa, ktorá má na medzinárodnej scéne väčšiu váhu

Vedúca Európa v boji proti zmene klímy vo svete

Európa, ktorú zjednocuje jej mládež

Európa zjednotená vo výskume a inováciách

4. Mladí ľudia podporili aj **štyri nápady**, ktoré **doplňajú nápady** z panelových diskusií občanov:

– Environmentálne a sociálne zodpovedné európske hospodárstvo

Európa geograficky prepojenejšia železničnou dopravou

Fiškálne spravodlivejšia Európa

Dôrazné opatrenia EÚ v oblasti práv žien

## 22 uznaných a 13 kontroverzných myšlienok v rámci 9 tém Konferencie o budúcnosti Európy

*Uznané myšlienky* sú založené na návrhoch, ktoré v prevažnej miere podporujú účastníci konzultácie. Uznané návrhy majú najväčšiu podporu, využívajú v priemere **79 % „hlasov za“**.

*Kontroverzné myšlienky vychádzajú* z návrhov, o ktorých sa v rámci konzultácií najviac diskutovalo, s rovnováhou medzi hlasmi za a proti. Kontroverzné návrhy sú najdiskutovanejšími návrhmi v rámci konzultácie, pričom sa v priemere využíva **40 % „hlasov za“**, **38% „hlasov proti“**.

Analýza týchto návrhov identifikovala 22 populárnych a 13 kontroverzných myšlienok. Týchto 22 nápadov bolo ocenených a 13 kontroverzných nápadov bolo rozdelených do 9 osí zodpovedajúcich hlavným témam Konferencie o budúcnosti Európy.

## Syntéza populárnych a kontroverzných myšlienok

| Zmena klímy a životné prostredie                                        |                                                      |                                                                                   |                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|
| ● Budovanie silnejšej európskej environmentálnej politiky               | ● Pokrok smerom k udržateľnejšiemu poľnohospodárstvu | ● Silnejšie konanie v záujme ochrany biodiverzity                                 |                                                                 |
| ● Rozvoj železničnej dopravy v EÚ                                       | ● Urýchlenie energetickej transformácie              | ● Obmedziť balenie a zlepšiť nakladanie s odpadom                                 |                                                                 |
| 🌱🌿🍃🌳🌲🌴🌵🌾🌽🌿🌳🌲🌴🌵 environmentálneho povedomia                              | 🌱🌿 Podporovať ekologicky zodpovedné stavebné procesy | 🏠🏠 Investovať viac do jadrovej energie                                            |                                                                 |
| Európska demokracia                                                     |                                                      |                                                                                   |                                                                 |
| 🗨️ Lepšia komunikácia o úlohe a práci EÚ                                | ● Zmena demokratického fungovania Európskej únie     | 🗨️ Boj proti dezinformáciám                                                       |                                                                 |
| 🏠🏠 Urobiť z Európy federáciu                                            | 🏠🏠 Ponechať väčšiu autonómiu členským štátom         | 🏠🏠 Budovanie silnejšej európskej výkonnej moci                                    |                                                                 |
| 🏠🏠 Dať mladým ľuďom miesto v európskych inštitúciách                    |                                                      |                                                                                   |                                                                 |
| Hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť                     |                                                      |                                                                                   |                                                                 |
| ● Premiestnenie výroby do Európy v záujme väčšej autonómie              | 🌱🌿🍃🌳🌲🌴🌵🌾🌽🌿🌳🌲🌴🌵 obchodu                               | ● Boj proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam |                                                                 |
| 🏠🏠 Harmonizácia európskych miezd                                        | 🏠🏠 Zavedenie univerzálneho príjmu                    | 🏠🏠 Európy na antikapitalistický model                                             |                                                                 |
| Vzdelávanie, kultúra, mládež a šport                                    |                                                      | Digitálna transformácia                                                           |                                                                 |
| ● Umožniť mladým ľuďom viac si vymieňať informácie s inými krajinami EÚ | 🏠🏠 Podporovať učenie sa neanglického jazyka          | 🌱🌿🍃🌳🌲🌴🌵🌾🌽🌿🌳🌲🌴🌵 digitálneho a environmentálneho výskumu                            | 🌱🌿🍃🌳🌲🌴🌵🌾🌽🌿🌳🌲🌴🌵 povedomia o digitalizácii a jej nebezpečenstvách |
| 🏠🏠 Zavedenie povinného pobytu mladých ľudí v Európe                     |                                                      | 🏠🏠 Vývoj kryptomien v Európe                                                      |                                                                 |
| Hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť                                |                                                      | Zdravie                                                                           |                                                                 |
| ● Posilnenie činnosti EÚ v oblasti dodržiavania ľudských práv           | 🌱🌿🍃🌳🌲🌴🌵🌾🌽🌿🌳🌲🌴🌵                                       | 🗨️ Investovanie do zdravia                                                        | 🗨️ Zlepšiť kvalitu našich potravinárskych výrobkov              |
| EÚ vo svete                                                             |                                                      | Príťahovalectvo                                                                   |                                                                 |
| ● Umožniť EÚ vážiť na medzinárodnej úrovni                              | 🏠🏠 Vytvorenie európskej ozbrojenej sily              | 🏠🏠 Zníženie alebo sprevádzanie príťahovalectva do Európy                          |                                                                 |

🗨️ Prevládajúca myšlienka ( 10 uznaných návrhov)

🌱🌿 Unikátny nápad (&lt;10 návrhov uznaných)

🏠🏠 Kontroverzná myšlienka ( 3 kontroverzné návrhy)

## Záver

*„V skratke, pre vás bude Európa v roku 2035 musieť byť...“:*



*Odpoveď občanovz národnej konferencie na poslednú otázku:*

„V skratke, pre vás bude Európa v roku 2035 musieť byť...“

## II C Národné panely: Nemecko

### Národná panelová diskusia občanov o budúcnosti Európy v Berlíne

–Odporúčania občanov –

*Nemeckousporiadalo 5., 8., 15. a 16. januára národnú panelovú diskusiu občanov o budúcnosti Európy. Proces výberu občanov nasledoval po stratifikovanom náhodnom výbere účastníkov európskych panelových diskusií občanov. Na účasť bolo pozvaných 12 000 nemeckých občanov; 10 z nich bolo vybraných s prihliadnutím na aktuálne údaje zo sčítania ľudu Spolkovej republiky Nemecko, aby sa zohľadnila rozmanitosť nemeckej spoločnosti a obyvateľstva ako celku. Počas národnej panelovej diskusie občania účastníci diskutovali o piatich témach: EÚ vo svete; silnejšie hospodárstvo, zmena klímy a životné prostredie; sociálna spravodlivosť; Európske hodnoty a právny štát. Následne vypracovali konkrétne odporúčania pre každú z týchto tém, ktoré boli prijaté na záverečnom plenárnom zasadnutí 16. januára: [www.youtube.com/watch?v=cefqmarZXzY](http://www.youtube.com/watch?v=cefqmarZXzY)*

*Panel 1:*

**Prepojenie záujmov zahraničného obchodu s opatreniami politiky v oblasti klímy**

Odporúčame, aby EÚ (najmä Európska komisia) spustila investičný balík pre technológie a inovácie šetrné ku klíme vrátane programov financovania. Tento balík by sa mal financovať z dovozných ciel súvisiacich s klímou, ktoré by sa osobitne prideliť a preniesli ako finančná kompenzácia za škody spôsobené zmenou klímy. V tejto súvislosti by sa pre určité výrobky zaviedol bodový systém posudzovania udržateľnosti. Jasná pozícia EÚ a silná a inovatívna Európa by prispeli k dosiahnutiu globálnych cieľov v oblasti klímy. Pomohlo by to upevniť úlohu Európskej únie ako globálneho priekopníka a zodpovedného modelu, ktorý zaručuje bohatstvo a môže priniesť trvalé zmeny v celosvetovom meradle. Tieto ciele sú pre nás dôležité, pretože EÚ trvalo prispieva k boju proti zmene klímy, ktorá by z dlhodobého hľadiska mohla zohrávať kľúčovú úlohu pri budovaní globálneho mieru.

*Okrúhly stôl 2:*

**Vytvoriť stimuly na začatie výroby v EÚ, najmä pokiaľ ide o komodity**

S cieľom uľahčiť výrobu komodít v EÚ odporúčame urýchliť a standardizovať schvaľovacie postupy, znížiť byrokráciu a poskytovať dotácie spoločnostiam, ktoré majú sídlo v EÚ a/alebo zakladajú výrobné prevádzky v EÚ. EÚ by mala výrazne podporovať energiu z obnoviteľných zdrojov s cieľom znížiť náklady na energiu.

Týmito opatreniami chceme skrátiť dodávateľské reťazce a urobiť ich šetrnejšími ku klíme, pomôcť posilniť EÚ a vytvoriť pracovné miesta, v ktorých sa dodržiavajú ľudské práva.

Tieto ciele sú pre nás dôležité, pretože premiestnením výroby do EÚ by sa EÚ stala autonómnejšou na medzinárodnej úrovni a menej politicky zraniteľnou.

*Panel 1:*

**Digi-Score – bodový systém pre silné digitálne hospodárstvo v celej EÚ**

Navrhujeme zavedenie verejne dostupného digitálneho prehľadu s názvom Digi-Score, ktorý spravuje Európska komisia (GR CNECT). Išlo by o presný systém určovania poradia, v ktorom by sa uvádzala a porovnávala súčasná úroveň digitálnej vyspelosti spoločností z EÚ. Týmto návrhom chceme presadzovať väčšiu digitalizáciu v celej Európe. Spoločnosti s nízkym digitálnym skóre by mali nárok na cieleňú podporu, ktorá by im pomohla dobehnúť zaostávanie.

Ca cieľ sú pre nás dôležité, pretože by pomohli pripraviť pôdu pre zvýšenú produktivitu, efektívnosť apredaj, a tým posilniť úlohu Európy ako základu pre výrobu.

*Okrúhly stôl 2:*

**Informačná platforma na výmenu poznatkov a skúseností v celej EÚ**

Odporúčame, aby EÚ zriadila informačnú platformu na výmenu poznatkov a skúseností na úrovni EÚ. Naším cieľom je vymieňať si informácie o existujúcich nadnárodných činnostiach v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy v EÚ, prezentovať príklady osvedčených postupov a poskytnúť občanom príležitosť prezentovať nové nápady na cezhraničné výmeny. Okrem toho by sa mohli poskytnúť dodatočné informácie o dostupných fórach technických expertov (napr. o energetike, životnom prostredí alebo digitalizácii).

Niesme presvedčení, že je to dôležité, pretože občania potrebujú transparentnosť, pokiaľ ide o cezhraničné činnosti v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré sú k dispozícii. Mali by dostať lepšie usmernenia na úrovni EÚ o existujúcich fórach a platformách.

*Panel 1:*

### **Nariadenie o doživotných zárukách na výrobky**

Odporúčame, aby EÚ prijala právne predpisy, ktorými sa stanoví predĺžená životnosť špecifická pre každý výrobok vyrábaný a predávaný v EÚ, a aby bola v tejto súvislosti transparentná voči spotrebiteľom.

Zdroje sú obmedzené, čo by ušetrilo peniaze a znížilo množstvo odpadu, čo by prospelo životnému prostrediu, klíme a spotrebiteľom.

Týmto spôsobom chceme povzbudiť výrobcov, aby natrh prinášali trvácnejšie a opraviteľné výrobky.

*Okrúhly stôl 2:*

### **Dlhodobá kampaň EÚ za udržateľnú spotrebu a životný štýl**

Odporúčame, aby európsky orgán vrátane pobočiek v krajinách EÚ mal vlastné zdroje a viedol túto kampaň.

Naším cieľom je zabezpečiť, aby sa všetci občania EÚ uznali v spoločnej identite, aby si viac uvedomovali potrebu udržateľnej spotreby a životného štýlu a aby si ich osvojili.

Tieto ciele sú pre nás dôležité, pretože chceme prebudiť vnútornú motiváciu k udržateľnému životnému štýlu.

*Panel 1:*

**Vytvorenie väčšieho počtu výmenných príležitostí pre študentov v Európe**

Odporúčame, aby Európska únia okrem programu Erasmus prijala nariadenie o výmennom programe pre žiakov a študentov vo veku od 14 do 25 rokov bez ohľadu na ich pôvod, pohlavie a úroveň vzdelania. Tento výmenný program musia miestne školy systematicky vykonávať a podporovať. Každý študent by mal mať možnosť zúčastniť sa na výmennom programe kedykoľvek počas svojej školskej dochádzky. Na tento účel by Európska komisia mala predložiť návrh Európskemu parlamentu a Európskej rade.

Naším cieľom je poskytnúť žiakom a študentom bez ohľadu na ich akademické výsledky a finančnú podporu ich rodičov príležitosť zúčastniť sa na výmenných programoch v celej Európe. V školskom veky by sa mala podporovať kultúra európskej výmeny. Predovšetkým je dôležité, aby boli výmenné programy ľahko dostupné a bez byrokracie. Prostredníctvom tohto výmenného programu chceme vytvoriť európsku solidaritu a znížiť jazykové bariéry. V tejto súvislosti treba mať na pamäti rovnosť vo vzdelávaní a účasť na vzdelávaní, aby sa posilnili medzikultúrne a komunikačné zručnosti.

Tieto ciele sú pre nás dôležité, pretože môžu pomôcť pri podpore európskej súdržnosti, posilňovaní rešpektu a spolupráce a odovzdávaní európskych hodnôt od útleho veku, aby sa rozmanitosť Európy mohla vnímať ako príležitosť.

*Okrúhly stôl 2:*

**Stanovenie základného platu špecifického pre zamestnanie**

Odporúčame, aby európsky komisár pre zamestnanosť a sociálne práva predložil Európskemu parlamentu návrh na zavedenie základného platu špecifického pre zamestnanie vo všetkých členských štátoch. Táto základná mzda by mala pozostávať z minimálneho príjmu dostatočného na zabezpečenie živobytia a osobitného príplatku k zamestnaniu.

Naším cieľom je zabezpečiť, aby pracovné výsledky a mzdy boli v rámci EÚ vzájomne porovnateľné, aby sa posilnila sociálna spravodlivosť. Tento cieľ je pre nás dôležitý, pretože by zabezpečil, že trh práce bude rešpektovať základnú zásadu EÚ: porovnateľné životné a pracovné podmienky bez ohľadu na miesto bydliska a povolanie osoby.

*Panel 1:*

**Stelesňovanie európskych hodnôt a ich komunikácia prostredníctvom využívania emócií**

Odporúčame, aby sa európske hodnoty stali konkrétnejšími a aby sa o nich viac hovorilo emocionálne. To by sa mohlo dosiahnuť napríklad prostredníctvom „integračného“ balíka, ktorý by zahŕňal médiá, interaktívne prvky a väčšiu účasť občanov.

Naším cieľom je, aby každý, kto žije v EÚ, poznal spoločné hodnoty aurobil ich vlastnými.

Tento cieľ je pre nás dôležitý, pretože tvorí základ nášho spolužitia v rámci nášhospoločenstva hodnôt. Tieto hodnoty sú príliš málo známe, pretože chýba osobné prepojenie. Musíme vytvoriť toto spojenie.

*Okrúhly stôl 2:*

**„Život v EÚ“**

Odporúčame, aby EÚ vytvorila svoj vlastný televízny vzdelávací informačný program s cieľom zvýšiť informovanosť všetkých občanov EÚ o našich spoločných hodnotách a zabezpečiť jednoduchý a neobmedzený prístup k týmto informáciám pre všetkých. Tieto ciele sú pre nás dôležité, pretože chceme lepšie pochopiť verejnú mienku v každej z krajín EÚ. Týmto spôsobom chceme posilniť spoločný základ a pomôcť spojiť občanov s cieľom podporiť väčšiu solidaritu a vyškoliť ich v oblasti právneho štátu s cieľom zachovať demokraciu.

---

## II D Národné panely: Taliansko

P-kanáľobčanov zodpovedných za formulovanie  
odporúčaní pre Konferenciu o budúcnosti Európy,  
11. 12. marca 2022

### Súhrnná správa

Rím 16. marca 2022



## Obsah

### II D Národné panely: Taliansko 234

1. Hlavné zásady procesu organizácie panelu 236
2. Výber účastníkov a spôsob účasti 237
3. Organizácia panelu 240
4. Pracovný program 240
5. Odporúčania 242

#### Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť 242

1. Prekročenie výrobného modelu minulého storočia 242
2. Generatívne a inkluzívne nariadenia o výrobe 243
3. Meranie rastu z hľadiska šťastia v populácii namiesto množstva produktov 243
4. Väčšia integrácia medzi štátmi 244
5. Politiky začleňovania 245
6. Zamestnanosť 246

#### Európa vo svete 247

1. Posilnenie európskej identity 247
  2. Posilnenie hospodárstva a inštitúcií 247
  3. Spolupráca a partnerstvá 248
  4. Politická a kultúrna referencia 249
6. Záverečné hodnotenie účastníkmi 249

## 1. Hlavné zásady organizačného procesu panelu

Celý proces vykonávania panelovej diskusie bol navrhnutý tak, aby bol v súlade so spolkami uvedenými v usmerneniach pre národné panelové diskusie občanov v kontexte Konferencie o budúcnosti Európy. Konkrétnejšie:

- **Účel:**

Všetci pozvaní na účasť v paneli vyplnili dotazník o účasti, ktorý obsahoval ciele a zámery projektu skonkrétnymi odkazmi na Konferenciu o budúcnosti Európy, diskutované témy a spôsoby účasti.

- **Transparentnosť:**

Všetky dokumenty, v ktorých sa iniciatíva prezentuje, boli účastníkom sprístupnené rôznymi prostriedkami, pričom sa vždy odkazovalo na oficiálnu webovú stránku konferencie. Dokumenty boli zaslané e-mailom všetkým účastníkom.

- **Inkluzívnosť:**

Pozvánka na účasť bola odoslaná rôznymi kanálmi: napr. e-mail **členom komunity SWG** a šírenie odkazu na formulár žiadosti prostredníctvom Twitteru a LinkedInu. Výsledkom bolo celkovo viac ako 400 prístupov k formuláru žiadosti a 245 žiadostí. (Náhodný) výber účastníkov sa uskutočnil tak, aby sa zabezpečila prítomnosť ľudí rôzneho pohlavia, veku, sociálneho pôvodu, miesta bydliska a postavenia v zamestnaní.

- **Reprezentatívnosť:**

Hoci veľkosť vzorky nie je štatisticky reprezentatívna, vzorka bola navrhnutá tak, aby sa dosiahla maximálna heterogenita medzi účastníkmi s cieľom reprodukovať mikrokosmos cieľovej skupiny.

- **Informácie:**

Všetci účastníci dostali širokú škálu informácií o konferencii a témach, o ktorých sa diskutovalo počas panelovej diskusie. Účastníkom boli v úvodnej časti pripomenuté ciele a spôsoby realizácie projektu v súlade so zásadami neutrality a úplnosti. Všetci účastníci mali možnosť požiadať o ďalšie informácie a podrobnosti o podujatí prostredníctvom priamych telefónnych čísel projektových manažérov v rámci **SWG**.

- **Diskusné skupiny:**

Hlavným cieľom celého procesu bolo sformulovať spolutvorivé odporúčania, s ktorými sa účastníci vo veľkej miere stotožnili a ktoré sa majú adresovať Európskej únii. Spôsob, akým bola práca organizovaná a skupiny viedli, vyústil do procesu, ktorý sa zameriaval na zhromažďovanie, spracovanie a syntézu údajov účastníkov, ako aj na ich overovanie a validáciu samotnými skupinami na nasledujúcom pracovnom zasadnutí.

- **Harmonogram:**

Počas pracovných stretnutí sa vytvorila uvoľnená atmosféra, ktorá účastníkom poskytla dostatok času ponoriť sa hlbšie do tém, na ktoré boli pozvaní, aby rokovali, vyjadrili svoje názory a počúvali názory ostatných. Z rovnakého dôvodu sa rozhodlo o rozdelení dvoch hlavných skupín do dvoch podskupín. Okrem toho sa práca rozložila na dva dni, aby sa myšlienky sformulované mohli odpočívať.

- **Následné opatrenia:**

V posledný deň všetky skupiny overili a potvrdili prvý návrh odporúčaní predložených počas prvej fázy práce. Popredložení správy ovýsledku európskej tematickej sekcii predsedníctva Rady ministrov a prijatí príslušného povolenia bola konečná verzia odporúčaní postúpená všetkým účastníkom panelu. Účastníci boli vo všetkých prípadoch vyzvaní, aby pokračovali v sledovaní aktivít konferencie na webovom sídle a prostredníctvom aktualizácií, ktoré budú uverejnené.

- **Integrita:**

Celý pracovný proces nezávisle vykonávala SWG v závislosti od prijatej mision. Oddelenie pre európsku politiku predsedníctva Rady ministrov bolo priebežne informované o rôznych fázach iniciatívy a jej výsledkoch.

- **Ochrana súkromia:**

Súkromie účastníkov je plne zaručené. Na to, aby boli všetci uchádzači oprávnení zúčastniť sa na paneli, museli podpísať formulár informovaného súhlasu, ktorý sa vyžaduje v právnych predpisoch.

- **Hodnotenie:**

Na konci procesu bol všetkým účastníkom zaslaný dotazník s cieľom posúdiť ich skúsenosti. Výsledky sú zhrnuté v tejto správe.

## 2. Výber účastníkov a spôsob účasti

### Výber

Cieľom komunikačnej fázy pred podujatím bolo vybrať aspoň 50 talianskych občanov, ktorí majú záujem o účasť na iniciatíve.

Na tento účel bol vytvorený krátky formulár vlastnej žiadosti vo forme dotazníka, ktorý sa mal vyplniť online na platforme **SWG**, v ktorom mohli všetky zainteresované strany iniciatívy predložiť svoje žiadosti uvedením údajov, ktoré bolo potrebné zahrnúť do skupín, z ktorých boli žiadatelia náhodne vybraní. Nevyhnutnými podmienkami účasti boli: majú pripojenie na internet, zariadenie vybavené mikrofónom a videokamerou a podpisujú chartu konferencie.

Formulár žiadosti bol uverejnený na sociálnych médiách **účtov SWG**. Na tento účel bolo na Twitteri uverejnených šesť príspevkov a jeden na LinkedIn s týmito výsledkami:

| Sociálna sieť                                                                                | Dátumy                                | Počet pohľadov | Prístup k formuláru žiadosti |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|----------------|------------------------------|
|  Twitter  | 6 pracovných miest od 8. do 10. marca | 889            | 31                           |
|  LinkedIn | 1 príspevok na 8. Marec               | 410            | 25                           |

Členovia komunity **SWG** boli zároveň vyzvaní, aby sa prihlásili v súlade so stratégiou pozývania zameranou na zabezpečenie maximálnej reprezentatívnosti talianskeho obyvateľstva, a to nielen z hľadiska sociálnych charakteristík, ale aj z hľadiska myšlienok, kultúrnej orientácie a hodnôt.

Prihlášky je možné podávať od 8. marca o 8.00 hod. do 10. marca 2022 o 16.00 hod. Celkovo sa v rámci procesu vygenerovalo 420 prístupov k formuláru žiadosti a bolo prijatých 225 úplných žiadostí.

Oprávnených bolo celkovo 140 osôb, z ktorých 70 bolo vybraných na základe kritéria zameraného na zabezpečenie vyváženého zastúpenia z hľadiska pohlavia, geografického rozloženia, veku a úrovne

vzdelania.

Vo výberovom konaní pre uchádzačov sa osobitná pozornosť venovala zásade spravodlivej pravdepodobnosti výberu účastníkov spolu s postupmi založenými na náhodnom kritériu.

Náhodnosť výberu bola ústredným prvkom projektu s cieľom zabezpečiť spravodlivosť procesu prístupu. V duchu iniciatívy sa však zdalo dôležité zaviesť stratégiu zameranú nielen na zapojenie čo najväčšieho počtu ľudí, ale aj na zabezpečenie maximálnej rôznorodosti vybraných osôb s cieľom podporiť maximálnu inkluzívnosť.

Stručne povedané, rozdelenie oprávnených osôb bolo takéto:

## Rozdelenie oprávnených uchádzačov

140 

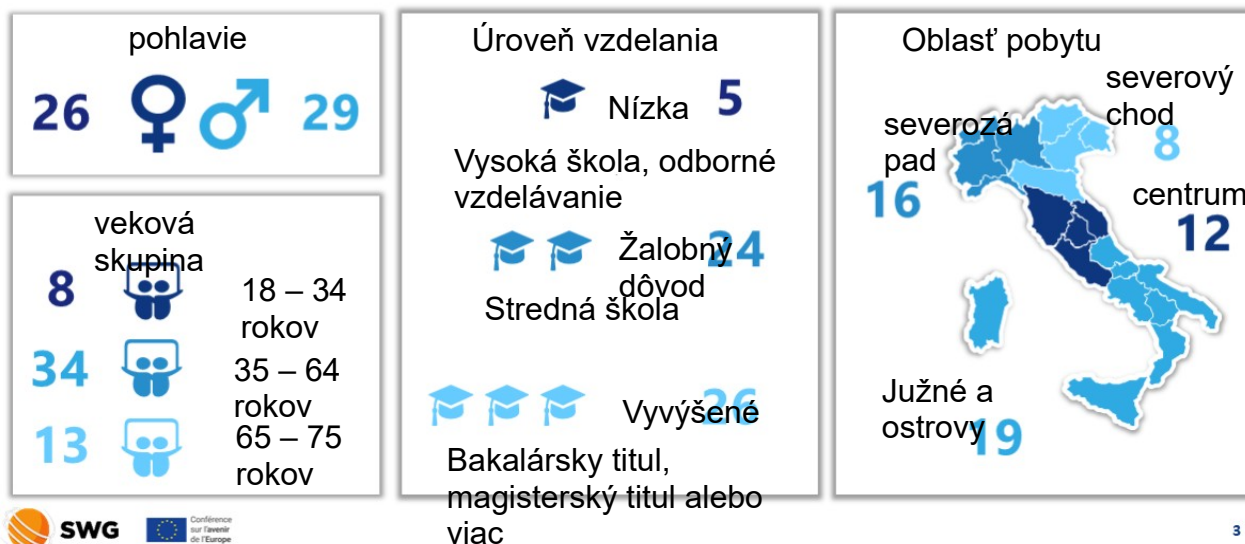


Povýbere 70 uchádzačov v dopoludňajších hodinách podujatia im zatelefonovali, aby potvrdili svoju účasť. Tieto hovory uskutočnilo kontaktné centrum **SWG** pomocou metódy CATI (počítačový telefonický prieskum). Celkovo na konci tejto fázy 59 osôb potvrdilo svoju účasť a bolo zaregistrovaných. **Do panelovej diskusie sa aktívne zapojilo 55 z nich.**

Sociálne a vekové rozdelenie účastníkov panelovej diskusie bolo takéto:

## Distribúcia aktívnych účastníkov

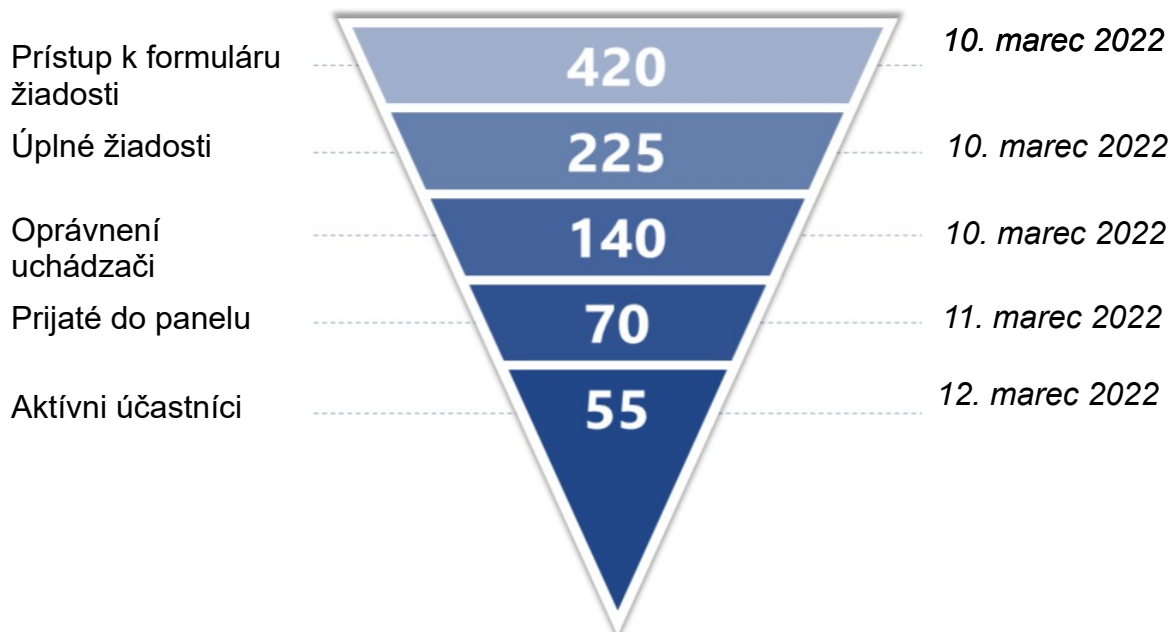
55 



3

Stručne povedané, výsledky jednotlivých fáz výberového konania sú tieto:

## Postup podávania prihlášok



## Komunikačné zariadenia

S cieľom zabezpečiť vysokú úroveň motivácie a účasti od začiatku boli všetkým účastníkom sprístupnené tieto dokumenty:

- **informačné prehľady pre Konferenciu o budúcnosti Európy a národné panely,**
- **Charta Konferencie o budúcnosti Európy,**
- **témy, o ktorých sa bude diskutovať počas panelov,**
- **technické a organizačné informácie potrebné na účasť.**

## 3. Organizácia panelu

S cieľom umožniť maximálnu účasť vrátane osôb so záväzkami týkajúcimi sa onnells professibola panelová diskusia organizovaná počas dvoch po sebe nasledujúcich poľdní vrátane jedného víkendu podľa tohto harmonogramu:

- **piatok 11. marca od 16.00 do 20.00 hod.**
- **sobota 12. marca od 10.00 do 12.00 hod.**

Cieľom tejto voľby bolo na jednej strane uľahčiť účasť pracovníkov na iniciatíve a na druhej strane rozdeliť čas účasti s cieľom podporiť väčšiu pozornosť a účasť, ako aj ďalšie úvahy o predložených témach a návrhoch. Účastníci panelovej diskusie sa pripojili k dvom pracovným stretnutiam prostredníctvom platformy GoToMeeting a boli rozdelení do štyroch skupín (dve pre každú tematickú oblasť), ktoré viedol **moderátor** pracovnej skupiny a zástupcovia osoby zodpovednej za vypracovanie zápisníc z vystúpení. Moderátori moderovali skupiny pomocou dvoch rôznych diskusných okruhov (jeden pre každú tematickú oblasť) s cieľom čo najviac zapojiť všetkých vybraných ľudí a zabezpečiť prístup založený na maximálnom začlenení a neutralite.

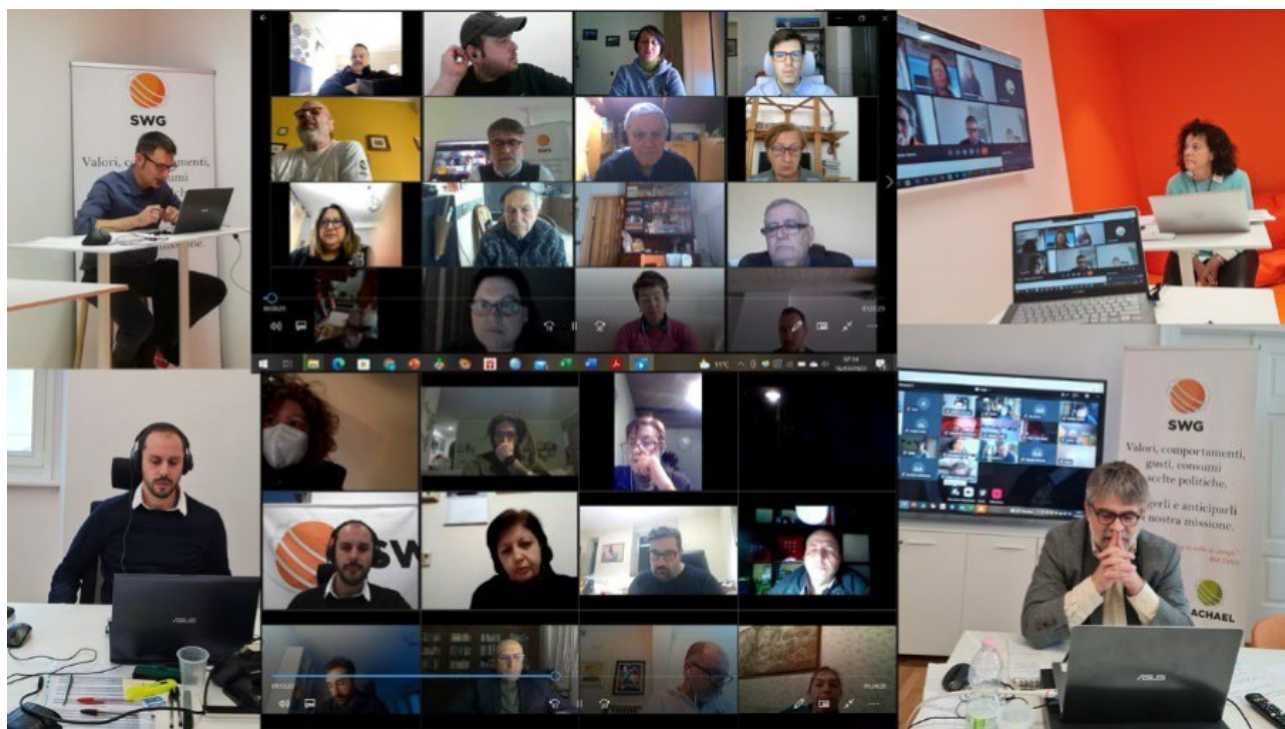
## 4. Pracovný program

### Prvé zasadnutie (piatok 11. marca 2022)

- 15.00 hod. – Otvorenie virtuálnej miestnosti a možnosť, aby sa účastníci pripojili k platforme a skontrolovali riadne fungovanie svojich audio a video systémov.
- 16:00 – Úvod moderátora: vysvetlenie dôvodov iniciatívy a opis štruktúry práce.
- 16.15 – Rozdelenie účastníkov do skupín na základe preferencií uvedených počas fázy podávania prihlášok.
- 16.20 – Začiatok skupinovej diskusie.
- 20:00 – Koniec zasadnutia.

### Druhé zasadnutie (sobota 12. marca 2022)

- 10.00 hod. – Obnovenie práce čítaním výsledkov práce prvého dňa.
- 10.15 hod. – Pokračovanie diskusie, podrobné diskusie a pripomienky účastníkov.
- 12.00 – Ukončenie prác.



## 5. Odporúčania

### Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť

#### 1. Prekročenie výrobného modelu minulého storočia

Panelová diskusia sa domnievala, že najnovšie globálne udalosti (pandémia COVID-19 a konflikt medzi Ruskom a Ukrajinou) zdanlivopoukázali na obmedzenia súčasného európskeho výrobného modelu a zdôraznili potrebu preskúmať prístup, ktorý mnohí označujú za prístup „patriaci do minulého storočia“.

Dôkazo závislosti Európy od dovozu energie a potravín z krajín mimo Európskej únie, ako aj zistenie (počas pandémie), že nie je možné vyrobiť samotné množstvo zdravotníckych pomôcok a vakcín potrebných na boj proti šíreniu vírusu, vyvolali dojem, že náš hospodársky systém trpel štrukturálnymi nedostatkami spojenými s nedostatočnou sebestačnosťou.

Účastníci sa zároveň jasne domnievajú, že silnejšie hospodárstvo schopné vytvárať pracovné miesta v kontexte sociálnej spravodlivosti musí byť schopné získať významné technologické aktíva. Na tento účel je nevyhnutné podporovať vzdelávací systém, ktorý venuje čoraz väčšiu pozornosť predmetom súvisiacim so STEM.

**Technologické inovácie, udržateľná energia, ale aj cestovný ruch a kultúra** sa javia ako tri základné prvky rozvoja európskeho hospodárstva, ktoré majú osobitný dôraz na zachovanie základnej výroby, aby sa zabránilo riziku nadmerného spoliehania sa na tretie krajiny, pokiaľ ide o dodávky základných výrobkov a surovín.

#### ODPORÚČANIA V PRÍRODE

- 1. Prijat' účinné opatrenia v oblasti zmeny klímy a alternatívnej energie.**
- 2. Investujte do hospodárstva cestovného ruchu a kultúry a oceňujte aj mnohé malé destinácie v Európe.**
- 3. Zamerať sa na technológie a inovácie ako hnacie sily rastu.**
- 4. Znížiť závislosť od iných krajín, pokiaľ ide o suroviny, zdroje energie a poľnohospodárstvo.**
- 5. Povzbudzovať mladých ľudí, aby študovali vedecké predmety.**

## 2. Generatívne a inkluzívne nariadenia o výrobe

Aby sme prekročili hospodársku logiku minulého storočia, musíme preskúmať aj pravidlá a postupy, ktorými sa riadia činnosti spoločností. V tomto smere existujú štyri odporúčania, z ktorých všetky reagujú na spoločnú logiku: na jednej strane zjednodušenie pravidiel a na druhej strane zachovanie vysokej úrovne ostražitosti proti protiprávnemu konaniu (najmä pokiaľ ide o falšovanie a nekalú hospodársku súťaž).

Veľká pozornosť sa venuje potrebe hospodárskych pravidiel, ktoré sú primárne generatívne, čo najviac obmedzujú rozhodnutia, ktoré si vyžadujú normalizáciu výrobných procesov (ohrozenie konkrétnych miestnych produkcií s hlbokými kultúrnymi koreňmi), ale aj ničenie poľnohospodárskych výrobkov z dôvodu potreby zachovať vopred stanovené množstvá výroby.

### ODPORÚČANIA V PRÍRODE

1. Znížiť byrokráciu (povolenia, certifikácie).
2. Znížiť štandardizáciu výrobkov a uznať miestne a regionálne špecifiká z hľadiska kultúry a výroby (rešpektovanie výrobných tradícií).
3. Prekročenie logiky kvót v poľnohospodárskej výrobe a následné zničenie nadprodukcie.
4. Boj proti falšovaniu a nekalej hospodárskej súťaži.

## 3. Meranie rastu z hľadiska šťastia v populácii namiesto množstva produktov

Oddanosť výrobnému modelu minulého storočia neznamena len zmenu výrobných metód, ale aj rozvoj novej kultúry, v ktorej sa ukazovatele rastu zameriavajú nielen na množstvo vyrobeného tovaru, ale aj na schopnosť zaručiť občanom cieľ šťastia. V tomto novom hospodárstve nemôže byť tovar stredobodom pozornosti z hľadiska vplyvu a investícií, ale stredobodom pozornosti musia byť ľudia. To znamená prechod od systému ukazovateľov založených na množstve vyrobeného tovaru (HDP) k systému schopnému merať blahobyt vyrobený pre ľudí (BIB – hrubé domáce šťastie).

### ODPORÚČANIE V PRÍRODE

1. Rozvíjať ekonomiku viac zameranú na produkciu šťastia (hrubé domáce šťastie) ako na tovar (hrubý domáci produkt).

#### 4. Väčšia integrácia medzi štátmi

Každému, dokonca aj tým, ktorí sú menej spokojní so súčasnou organizáciou a výsledkami, ktoré doteraz dosiahla Európska únia, je jasné, že únia nestačí a že Európa musí byť schopná vyvíjať sa čoraz silnejšie, pokiaľ ide o súdržnú politickú jednotu, schopnú vyjednávať jedným hlasom vonku a konať vnútorne bez väčšej solidarity. Silnejšia Únia je základným aspektom posilňovania politickej, obchodnej a výrobné sily Európskej únie: homogénnosť základných zákonov a integrovaný a koherentný systém zdaňovania podnikov a občanov, v ktorom sú mzdy a služby občanom zosúladené. Len tak budeme mať Európu, ktorá dokáže zmenšiť sociálne rozdiely a podporiť kvalitu života. Znamená to nevrátiť sa k úspechom dosiahnutým v posledných rokoch a zachovať koncepciu sociálneho štátu, ktorý bol podľa členov panelovej diskusie najpopulárnejšia na svete a najviac znepokojený zabezpečením rovnakých príležitostí a sociálnej spravodlivosti pre svojich občanov.

##### ODPORÚČANIA V PRÍRODE

1. **Nekompromisujte v oblasti sociálnych práv (verejné zdravie, verejné vzdelávanie, pracovné politiky).**
2. **Konsolidovať kroky, ktoré sa podnikli v súvislosti s jednotnou menou a prepojením platobných systémov a telekomunikácií.**

Dnes však všetko, čo sa urobilo v minulosti, už nezdá byť dostatočné a Európa budúcnosti musí urobiť rozhodujúci krok, pokiaľ ide o integráciu medzi členskými štátmi, v súlade s vnútornou víziou, ktorá už nie je založená na hospodárskej súťaži, ale na spolupráci, a zabezpečiť, aby každý európsky občan mohol mať rovnaké systémy záruk a príležitostí vo všetkých členských štátoch Únie.

##### ODPORÚČANIA V PRÍRODE

1. **Prekročte sebeckosť štátov a tendenciu hľadať individuálne výhody na úkor iných.**
2. **Vytvoriť systém, ktorý zabezpečí rovnaké právne predpisy, daňové systémy, clá a povinnosti vo všetkých krajinách.**
3. **Koordinované daňové režimy medzi rôznymi štátmi, najmä pokiaľ ide o podniky (žiadne slobodné pásma alebo nízke zdaňovanie).**
4. **Konzistentné ceny výrobkov a záruka rovnakej kúpnej sily medzi rôznymi štátmi.**
5. **Znížiť mzdové rozdiely medzi rôznymi štátmi a geografickými regiónmi v rámci tej istej krajiny.**
6. **Urobiť verejný dlh viacerých členských štátov spoločnou zodpovednosťou.**

## 5. Politiky začleňovania

Spravodlivá Európa schopná ponúknuť šťastie svojim občanom je inkluzívna Európa, ktorá vždy venuje veľkú pozornosť boju proti nerovnostiam. V odporúčaní sa stanovuje ďalší postup na dosiahnutie dlhodobých cieľov (ako je rodová rovnosť) a stanovujú sa nové požiadavky súvisiace s kultúrnou transformáciou súčasných spoločností (digitálne nerovnosti a právo žiť v zdravom životnom prostredí).

### ODPORÚČANIA V PRÍRODE

- 1. Dosiahnuť úplnú rodovú rovnosť, a to aj posilnením otčovskej rodičovskej dovolenky a zariadení starostlivosti o deti.**
- 2. Riešenie digitálnych nerovností.**
- 3. Zabezpečiť, aby všetci európski občania mohli žiť v zdravom a udržateľnom životnom prostredí.**
- 4. Zabezpečiť príležitosti pre sociálnu mobilitu, a teda mať všetky príležitosti na sebarealizáciu a sebaurčenie.**
- 5. Podpora generáčnej výmeny na všetkých úrovniach.**
- 6. Riadiť prijímanie utečencov a migrantov vyváženým spôsobom medzi rôznymi štátmi.**

Opäť sa zdá, že ústrednou úlohou škôl a vzdelávacích politík je nielen poskytovať mladým ľuďom zručnosti, ktoré potrebujú na vstup na trh práce, ale aj budovať európsku kultúru. Po vybudovaní Európy inštitúcií je nevyhnutné vybudovať Európu národov. V tejto súvislosti sa kladie dôraz na ústredný význam spoločného jazyka s cieľom umožniť dialóg medzi občanmi rôznych krajín a rovnaký prístup k službám. Sen o esperante sa zrútil, odchod Spojeného kráľovstva z Európskej únie vyvolal pochybnosti o možnosti prijať ako spoločný jazyk angličtinu, kľúčový jazyk medzinárodných vzťahov, ako aj v rámci vedeckého a hospodárskeho systému.

### ODPORÚČANIA V PRÍRODE

- 1. Podporovať prijatie spoločného jazyka.**
- 2. Investovať do škôl a vyučovať históriu Európy namiesto každého národa, ako aj vyučovať politickú ekonomiku a občiansku výchovu.**
- 3. Prístup ku kultúre, vzdelávaniu a výmenám medzi študentmi a občanmi rôznych členských štátov.**

Politiky začleňovania zohrávajú kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní prístupu občanov k príležitostiam. V tejto súvislosti účastníci panelu zdôraznili, že Taliansko častonebolo schopné využiť finančné prostriedky EÚ sprístupnené na tento účel. Inklúzia a prístupnosť znamenajú, že európske inštitúciemusia byť bližšie k svojim občanom a tieto koncepcie idú ruka v ruke s väčším množstvom informácií a zvýšeným povedomím o právach, ktoré požívajú európski občania ako takí. Z tohto hľadiska sa objavil význam priameho vzťahu medzi inštitúciami EÚ a občanmi bez toho, aby ho museli nevyhnutne sprostredkovať členské štáty.

### ODPORÚČANIA V PRÍRODE

1. Podporovať využívanie finančných prostriedkov EÚ na znižovanie nerovností.
2. Prístupnosť a blízkosť európskych inštitúcií k občanom.
3. Jasne informovať občanov o ich právach a príležitostiach a podporovať priamy prístup občanov k nim.

### 6. Zamestnanosť

Otázka zamestnanosti sa neustále objavuje ako prierezový prvok a priamy účinokochoty Európskej únie konať na základe jej odporúčaní. Počas diskusie medzi účastníkmi bolo jasné, že otázka zamestnanosti je stredobodom života občanov, ale že ide ruka v ruke s posilňovaním otázok týkajúcich sa hospodárstva a sociálnej spravodlivosti. Európska únia, v ktorej aktívne politiky práce zostávajú ústredným prvkom a čoraz viac sa koordinujú, sa vo veľkej miere očakáva.

### ODPORÚČANIA V PRÍRODE

1. Podporovať obchod medzi pracovníkmi v Európe prostredníctvom Európskeho centra zamestnanosti.
2. mať integrované politiky zamestnanosti na úrovni EÚ.
3. Poskytovať stimuly spoločnostiam, ktoré ponúkajú pracovné miesta.

## Európa vo svete

Nedávne medzinárodné udalosti, a najmä vojna medzi Ruskom a Ukrajinou, mali veľký vplyv na vnímanie úlohy, ktorú bude musieť Európa zohrávať na medzinárodnej úrovni. Zozbierané odporúčania sa zamerali najmä na posilnenie Únie (z hľadiska identity aj ako hospodárskej veľmoci) a jej postavenie ako referenčného modelu a modelu obnovy vo vzťahoch s inými krajinami.



### 1. Posilnenie európskej identity

Na to, aby bola Európska únia uznaná za svojimi hranicami, musí v prvom rade preukázať súdržnosť na úrovni, a to nielen z hospodárskeho a finančného hľadiska, ale aj z hľadiska identity a hodnôt. Identita, ktorá nie je vytvorená homologizáciou, ale oceňovaním miestnych špecifik v rámci spoločných základných hodnôt.

V tejto súvislosti sa zvažilo aj možné rozšírenie obvodu Únie: podľa niektorých členov panelovej diskusie by sa nemala uskutočňovať nediferencovaným spôsobom, ale skôr by sa mala zameriavať na vzájomné uznávanie kultúry a hodnôt, a nie na hospodárske normy.

## ODPORÚČANIA V PRÍRODE

- 1. Posilnenie európskych kultúrnych hodnôt a charakteristík, ako aj regionálnych špecifik.**
- 2. Vytvorenie inštitútu európskej kultúry na podporu kultúry rešpektu a vzájomného obohacovania medzi občanmi rôznych štátov.**
- 3. Nové vymedzenie zásad členstva pre nové kandidátske krajiny s posilnením faktorov, ako sú kultúrna identita a hodnoty.**

### 2. Posilnenie hospodárstva a inštitúcií

Od Európy zajtra sa žiada, aby zohrávala vedúcu úlohu na medzinárodnej úrovni, ktorú možno prevziať len so silnou Úniou nezávislou od iných krajín. Všeobecne sa uznáva, že krajiny EÚ majú nedostatok surovín, zdá sa však nevyhnutné, aby EÚ bola schopná zaručiť väčšiu nezávislosť, pokiaľ ide o dodávky energie, poľnohospodárstvo a technologické výrobky.

To si vyžaduje osobitné investície na dohnanie zaostávania v oblastiach, ako sú technológie (kde sa zdá, že Európska únia v súčasnosti nehrá vedúcu úlohu), ale aj v potravinárskom a energetickom sektore.

Vojna medzi Ruskom a Ukrajinou takisto vrátila do centra diskusie význam integrovanej európskej obrannej politiky s osobitnou identitou a väčšou autonómiou vo vzťahu k NATO bez toho, aby sa spochybnilo jeho

členstvo.

V neposlednom rade z toho vyplývajú konkrétne rozhodnutia do budúcnosti sprevádzané významnými investíciami do vedy a výskumu s cieľom zvýšiť zručnosti mladých Európanov.

### ODPORÚČANIA V PRÍRODE

- 1. Posilnenie vnútornej výrobnnej kapacity: potravinový reťazec (najmä pšenica) a technológia (mikroprocesory).**
- 2. Ocenenie typických regionálnych a európskych produkcií.**
- 3. Posilniť európske priemyselné klastre (napr. oceľ).**
- 4. Posilniť miestnu výrobu energie z ekologického hľadiska (plyn, slnečná energia, veterná energia).**
- 5. Vývoj leteckých a kozmických technológií.**
- 6. Vytvoriť európske vedecké laboratória (Európskavírusová banka).**
- 7. Vytvoriť spoločnú európsku armádu, ktorá by pôsobila v rámci NATO, ale zároveň by prispela k jeho prekročeniu.**
- 8. Investovať do odbornej prípravy školiteľov (európske výmeny učiteľov, Erasmus pre učiteľov).**
- 9. Zvýšiť mobilitu európskych výskumných pracovníkov prostredníctvom rozvoja nových európskych vedeckých inštitúcií.**
- 10. Podporovať vznik inovatívnych začínajúcich podnikov.**

### 3. Spolupráca a partnerstvá

Zajtrajšia vízia Európy nie je víziou pevnosti, ktorá bráni svoje bohatstvo, ale víziou protagonistu, ktorý pozná medzinárodnú scénoschopnú dialógu so všetkými krajinami sveta. Dialóg, ktorý sa začína od obchodnej veľmoci a mal by sa zameriavať na vedúce postavenie v hospodárstve a ktorý možno upevniť vytvorením partnerstiev a projektov veľkého medzinárodného rozsahu.

To všetko so zreteľom na spoluprácu a pozornosť venovanú najzraniteľnejším regiónom sveta, s ad hoc projektmi zameranými na zdôraznenie najchudobnejších krajín, ako aj na kultúrne a hospodárske výmeny s východnými krajinami.

Osobitná pozornosť sa venuje aj téme migrácie s lepšou spoluprácou medzikrajinami a využívaním spoločných postupov na správu žiadostí a osôb.

### ODPORÚČANIA V PRÍRODE

- 1. Zvýšiť vývoz.**
- 2. Podporovať nadnárodné európske turistické trasy.**
- 3. Vytvoriť obchodný systém rokovaní na európskej úrovni (niejednotlivo ako štáty alebo spoločnosti, ale ako Únia) s cieľom získať väčšiu vyjednávaciu silu, ale s obmedzeniami súvisiacimi s dodržiavaním ľudských práv.**
- 4. Vykonávať veľké medzinárodné projekty, ako je Medzinárodná vesmírna stanica.**

**5. Financovať projekty v Afrike zamerané na budovanie škôl a nemocníc bez toho, aby sa zaujal koloniálny postoj, ale so zameraním na rešpektovanie európskych hodnôt a práv.**

**6. Investovať do odbornej prípravy na mieste (najmä pre ženy) v najchudobnejších krajinách.**

**7. Podporovať výmeny technikov a škooliteľov.**

**8. Vytvoriť systém spoločných pravidiel pre prístup migrantov rôznymi procesmi medzi humanitárnou a ekonomickou migráciou a so spravodlivým rozdelením medzi jednotlivé štáty, ale so spoločnými pravidlami (identifikácia a kontrola správania a zamestnania).**

#### **4. Politická a kultúrna referencia**

V uvedenom scenári je Európa vyzvaná, aby poskytla jasnú politickú a kultúrnu referenciu na celosvetovej úrovni z hľadiska práv a etiky a išla príkladom prijímaním rozhodnutí zameraných na zabezpečenie zdravého životného prostredia, dodržiavania ľudských práv a dialógu medzi Východom a Západom.

#### **ODPORÚČANIA V PRÍRODE**

**1. Popredné postavenie zeleného kontinentu, dosiahnutie nulových emisií pred ostatnými a zvýšenie výroby čistej energie (veternej a slnečnej).**

**2. Exportovať technológiu na výrobu tovaru s nulovým vplyvom.**

**3. Pôsobiť ako sŕtok (verejné miesto, agora) medzi východom a západom, podporovať kultúrne výmeny a spoločné kultúrne iniciatívy (ako sú Svetové dni umenia, ktoré sa organizujú striedavo v rôznych európskych hlavných mestách s umeleckým programom, do ktorého sú zapojení západní a východní umelci).**

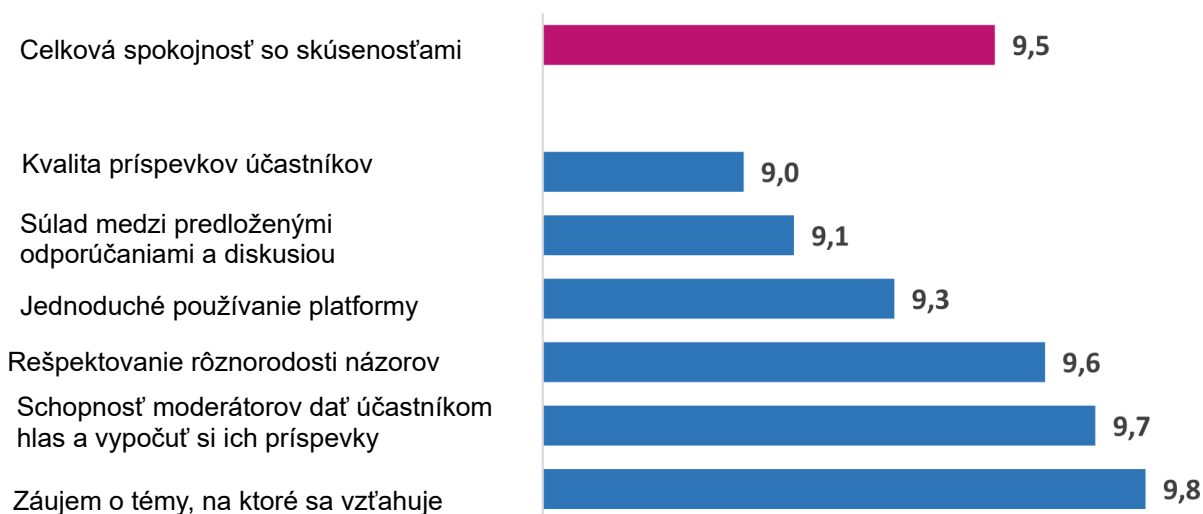
**4. Vytvoriť európsky etický model riadenia migračných procesov, ktorý možno zdieľať na medzinárodnej úrovni.**

#### **6. Záverečné hodnotenie účastníkmi**

Na konci pracovných dní boli všetci účastníci požiadaní, aby vyplnili krátku otázku s cieľom posúdiť svoje skúsenosti. Hodnotiaci dotazník bol zaslaný dva dni po skončení panelovej diskusie s cieľom poskytnúť všetkým účastníkom čas na to, aby sa od tejto skúsenosti odvrátili a mohli reagovať objektívnejšie.

Zozbierané výsledky poukazujú na mimoriadne vysokú úroveň spokojnosti, a to z hľadiska záujmu, ako aj z hľadiska jednoduchej účasti a zmyslu pre počúvanie a začlenenie.

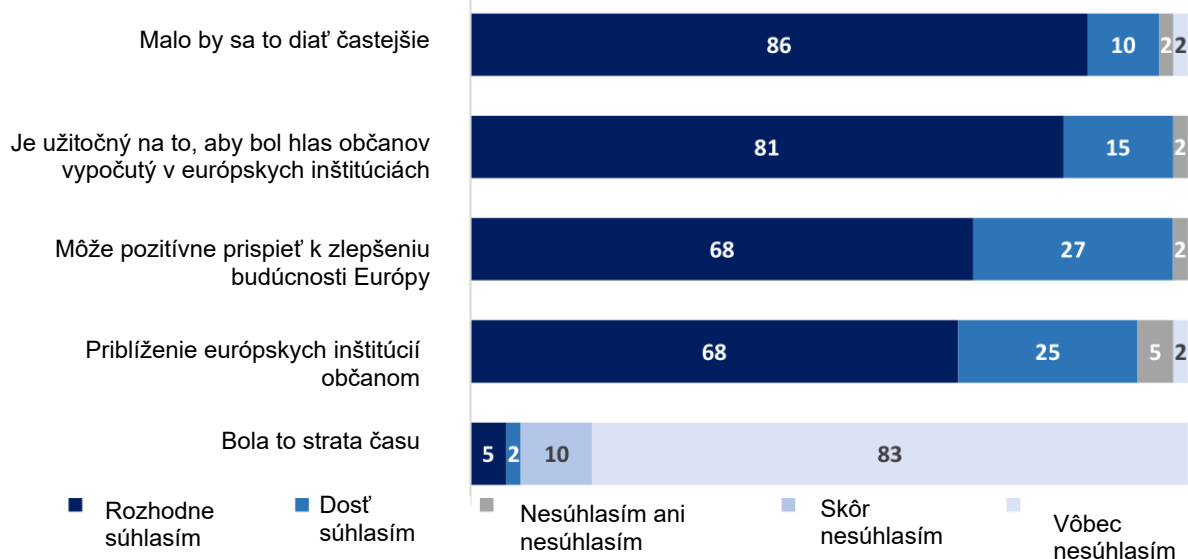
## Spokojnosť s účasťou v paneli



Hoci účastníci spočiatku mali rôzne skúsenosti, zručnosti a motiváciu, cítili sa výrazne zapojení: 98 % respondentov hodnotiaceho dotazníka sa domnievalo, že sa do diskusie aktívne zapojili a pozitívne k nej prispeli.

Vo všeobecnosti sa veľmi výrazne prejavila užitočnosť tejto skúsenosti, ktorá bola vnímaná predovšetkým ako príležitosť na aktívnu účasť a ktorá dávala pocit väčšej blízkosti k európskym inštitúciám. Takmer všetci respondenti preto požiadali, aby sa tento druh iniciatívy v priebehu času opakoval.

## HODNOTENIE ZÁUJMU „TALIANSKÉHO PANELU PRE KONFERENCIA O BUDÚCNOSTI EURÓPY“



Účastníci uviedli, že ak by sa takáto iniciatíva reorganizovala, nielenže by bol ochotní zúčastniť sa, ale odporúčali by aj účasť svojich priateľov.

## II E Národné panely: Litva

### Litovská panelová diskusia občanov o budúcnosti Európy

#### Správa

Táto správa pozostáva zo štyroch častí. V prvej časti sa stručne opisuje priebeh podujatia. V druhej časti sú uvedené odporúčania účastníkov panelovej diskusie občanov týkajúce sa politik EÚ a Litvy. V tretej časti sa uvádza stručná analýza diskusií v rámci skupín a hlavné výsledky fóra. Vo štvrtom sa porovnávajú výsledky panelovej diskusie občanov s výsledkami prieskumov litovských občanov o stave a budúcnosti Európy.

#### 1. Správanie národnej panelovej diskusie občanov

Okrem usmernení na organizáciu národných panelových diskusií občanov v kontexte Konferencie o budúcnosti Európy vypracovala spoločnosť Kantar TNS LT v decembri 2021 na žiadosť ministerstva zahraničných vecí stratifikovanú metodiku náhodného výberu reprezentatívnej vzorky litovského obyvateľstva, na základe ktorej spoločnosť Kantar TNS vybrala 25 litovských občanov vo veku 18 – 65 rokov zastupujúcich rôzne sociálno-ekonomické skupiny a geografické regióny Litvy.<sup>xv</sup>

Vybraní občania boli 4. januára pozvaní na virtuálne úvodné zasadnutie, počas ktorého bola predstavená myšlienka národnej panelovej diskusie občanov a uskutočnili sa výmeny názorov na témy, ktoré sú pre budúcnosť Európy najrelevantnejšie. Na konci podujatia účastníci dostali podkladový dokument s podrobným opisom diskutovaných tém a zdrojov informácií.

Dňa 15. januára sa v rámci európskeho zatykača uskutočnila národná panelová diskusia občanov o budúcnosti Európy, ktorú zorganizovalo Centrum pre východoeurópske štúdie (RESC) a volebný inštitút Kantar TNS LT a na ktorej sa priamo zúčastnilo 25 vybraných občanov.

Účastníci diskutovali o dvoch otázkach týkajúcich sa politik EÚ: **úloha a právomoci EÚ v oblasti zahraničnej politiky**, ako aj hospodárska **úloha EÚ**. Počas tohto podujatia bola každá z týchto otázok predmetom samostatného zasadnutia, na začiatku ktorého odborníci na otázky EÚ Linas Kojala (RESC) a Ramūnas Vilpišauskas (profesor na Vilnskej univerzite) stručne predstavili občanom aktuálne udalosti a otázky týkajúce sa témy zasadnutia. Počas diskusie mohli občania klásť otázky a vyjadriť svoje názory. Po odborných prezentáciách boli účastníci rozdelení do troch menších reprezentatívnych skupín, aby sa zamysleli nad inou otázkou súvisiacou s témou zasadnutia. Riešili sa tieto otázky zahraničnej politiky:

- 1.1. Je potrebná autonómna politika EÚ v oblasti obrany a zahraničných vecí?
- 1.2. Aké by mali byť vzťahy EÚ s jej východoeurópskymi susedmi, severnou Afrikou a Tureckom?
- 1.3. Aká by mala byť migračná politika EÚ?

Zasadnutie o hospodárskej úlohe EÚ viedlo k úvahám o týchto otázkach:

---

XV Vzorka občanov zastupujúcich mestá Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai a Panevėžys a okresy (apskritis) Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys, Alytus, Marijampolė, Tauragė, Telšiai a Utena na základe údajov litovského štatistického úradu (Lietuvos statistikos departamentas).

**2.1.** Malo by dôjsť k väčšiemu prerozdeleniu finančných prostriedkov z rozpočtu EÚ, zospoločného dlhu EÚ?

**2.2.** Mali by sa sociálne normy regulovať na úrovni EÚ?

**2.3.** Ako posilniť hospodárstvo EÚ?

Na koncizasadnutia musela každá skupina sformulovať hlavné závery diskusie, vydať zásadné vyhlásenia alebo konkrétne návrhy k otázkam, ktoré sa týkajú politiky EÚ. Počas diskusie s celou panelovou diskusiou zástupca každej skupiny prezentoval tieto závery ostatným účastníkom. Tí, ktorí boli v iných skupinkách, sa mohli odvážiť klásť otázky a doplniť návrhy svojimi nápadmi. Po prezentáciách a rokovaní občania odovzdali dva hlasy spomedzi týchto záverov, pričom hlasovali za najdôležitejší návrh alebo vyhlásenie o úlohe Litvy pri posilňovaní EÚ a úspechu EÚ aj v celej Európe; a druhý hlas za vyhlásenie alebo návrh, ktorý považujú za najdôležitejší z osobného hľadiska, v ich záujme ako obyvateľov EÚ. Po tomto hlasovaní sa v panelovej diskusii uskutočnila diskusia a poskytli sa aktuálne informácie o hlavných myšlienkach, ktoré vyplynuli z diskusií.

V týždni po podujatí odborníci preskúmali obsah diskusií a odhalili podstatu myšlienok, ktoré navrhli občania. Dňa 25. januára sa uskutočnilo virtuálne súhrnné zasadnutie a občanom boli oznámené odporúčania vyplývajúce z obsahu ich diskusií. Občania dostali príležitosť povedať, či súhlasia s odporúčaniami, doplniť ich o podstatu a vyhodnotiť ich. Všetci účastníci mali túto príležitosť týždeň po súhrnnom zasadnutí zaslaním svojich názorov a pripomienok písomne organizátorom panelu.

## **2. Výsledky národnej panelovej diskusie občanov**

V tejto časti správy sa uvádzajú výsledky panelovej diskusie občanov s odporúčaniami účastníkov pracovných skupín a ich postojmi k úlohe EÚ v zahraničnej politike a hospodárstve.

### **Prvé zasadnutie: úloha a právomoci EÚ v oblasti zahraničnej politiky**

1. Vyzývame EÚ, aby vypracovala účinnejšiu politiku voči Číne. Litva potrebuje rozhodnejšiu podporu, ale mala by tiež lepšie zosúladiť svoju pozíciu s pozíciou EÚ. S cieľom zabezpečiť lepšiu rovnováhu záujmov v rámci EÚ a existenciu len jednej politiky voči Číne, ako aj v iných otázkach zahraničnej politiky, odporúčame zvážiť možnosť zriadenia funkcie ministra zahraničných vecí EÚ.
2. Súhlasíme s tým, aby sa otázka kvót migrantov opäť zaradila do programu na úrovni EÚ.
3. Odporúčame zriadiť špecializovanú komisiu na úrovni EÚ na riešenie otázok migrácie, ktorá by zabezpečila rýchlejšiu reakciu na migračné krízy, ako aj právocľenských štátov vysvetľovať a obhajovať svoje národné záujmy, ktorá by vypracovala a vykonávala spoločné usmernenia pre riadenie migrácie.
4. Odporúčame posilniť hospodárske a humanitárne väzby s krajinami severnej Afriky bez toho, aby sme stratili zo zreteľa politickú realitu, najmä s cieľom znížiť vplyv Číny, Ruska a iných štátov v tomto regióne.
5. Odporúčame posilniť väzby s východnou Európou a podporiť hospodárske opatrenia na osobnej úrovni.
6. Naliehavo žiadame, aby sankcie, ktoré EÚ uplatňuje voči zahraničným aktérom, boli prísnejšie, cielenejšie a zahŕňali dôležité osoby sankcionovaného štátu (napr. politických lídrov).
7. Dôrazne žiadame, aby spoločná zahraničná a bezpečnostná politika EÚ vychádzala zo základnej zásady solidarity medzi rôznymi členskými štátmi EÚ a európskymi regiónmi a spoločnosťami.
8. Odporúčame, aby EÚ prehodnotila svoju politiku otvorenosti voči migrácii, ktorá viedla k bezpečnostným problémom, nárastu kriminality a vytvoreniu komunizmu v spoločnosti.
9. Vyzývame Litvu, aby aktívnejšie hovorila o otázkach migračnej politiky a začala diskusie o otázkach súvisiacich s migráciou.
10. Vyzývame na aktívnu a prísnu politiku EÚ voči štátom, ktoré využívajú migračné toky ako zbraň pri hybridných útokoch: na jednej strane uplatňovaním prísnejších sankcií a na druhej strane spoluprácou s nimi v

záujme zmiernenia napätia.

### **Druhé zasadnutie: hospodárska úloha EÚ**

1. Odporúčame, aby EÚ posilnila bezpečnosť dodávok základného tovaru rôznymi spôsobmi: uprednostňovanie obchodu v rámci EÚ, podpora výroby vyspelých technológií a ďalšia diverzifikácia zdrojov dovozu. Odporúčame tiež preskúmať nové vývozné trhy.
2. Odporúčame preskúmať postupy pri rokovaní o zmluvách o zemnom plyne s ohľadom na krátkodobé a dlhodobé zmluvy. Odporúčame ďalšiu diverzifikáciu zdrojov dodávok energie.
3. Odporúčame, aby sa opatrenia zelenej dohody a ich vykonávanie posudzovali na základe potenciálnych negatívnych sociálno-ekonomických vplyvov. V záujme plnenia cieľov zelenej dohody odporúčame okrem obnoviteľných zdrojov energie aj využívanie jadrovej energie a zemného plynu.
4. Zdôrazňujeme, že je mimoriadne dôležité, aby všetky členské štáty dodržiavali zásadu prednosti práva EÚ. Vyzývame Litvu, aby k tejto otázke zaujala jasné zásadné stanovisko.
5. Odporúčame, aby Litva aktívnejšie využívala najlepšie postupy z krajín EÚ s cieľom dosiahnuť vyššie sociálne normy, hospodársku expanziu a vyvážený a udržateľný rozvoj.
6. Odporúčame venovať väčšiu pozornosť posilneniu kybernetickej bezpečnosti, ako aj ochrane údajov a infraštruktúry.
7. Odporúčame, aby EÚ a členské štáty uprednostňovali rozvoj základných ekonomických znalostí medzi občanmi, vzdelávanie a šírenie informácií.
8. Odporúčame, aby nové obchodné dohody EÚ obsahovali ambiciózne sociálne, pracovné a zdravotné normy. Odporúčame, aby sa na úrovni EÚ vypracovali usmernenia o tom, čo robiť a čo nerobiť pre platformy sociálnych médií, ktoré spravujú osobné údaje a informácie spotrebiteľov.
9. Odporúčame ďalej uvažovať o možnosti spoločného vypožičiavania si prostriedkov na úrovni EÚ s cieľom získať čo najlepšie podmienky vypožičiavania si prostriedkov. Odporúčame tiež vypracovať finančne spoľahlivú a zodpovednú politiku s cieľom znížiť potrebu členských štátov zadlžovať sa.
10. Odporúčame posilniť monitorovanie čerpania a využívania finančných prostriedkov EÚ a pomôcť miestnym orgánom zaviesť skutočnú prax prispôbovania využívania finančných prostriedkov. Pokiaľ môže byť ovplyvnená objektívna situácia príjemcov finančných prostriedkov EÚ, osobitne dôležitá je súvislosť medzi požiadavkami transparentnosti a flexibility.
11. Odporúčame, aby Litva naďalej aktívne podporovala hospodársky rozvoj a investície v regiónoch krajiny.

### **3. Diskusia v národnej panelovej diskusii občanov a analýza výsledkov**

V rámci národnej panelovej diskusie občanov sa diskutovalo o najrelevantnejších aktuálnych otázkach pre Litvu (široko diskutovaných navnútroštátnej úrovni politickej oblasti a v médiách) a o tom, ako ich riešiť. Všeobecné hlasovanie ohlavných záveroch panelovej diskusie ukázalo, že takmer 45 % všetkých hlasov odovzdaných v priebehu dvoch zasadnutí bolo venovaných návrhom týkajúcim sa dvoch tém: vzťahy s Čínou a kontrola migračných tokov (pozri tabuľku nižšie). Téma energetickej politiky sa tiež venovala veľkou pozornosťou. Bola predmetom len jedného návrhu, ale získala takmer 10 % hlasov účastníkov. Výsledok týchto hlasovaní naznačuje, že názory občanov na budúcnosť Európy by mohli byť rozhodujúce pre dnešné politické otázky a správy (na vnútroštátnej úrovni).

| Odporúčanie                                                                              | Hlasovanie |
|------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Prvé zasadnutie: úloha a právomoci EÚ v oblasti zahraničnej politiky</b>              |            |
| 1. Vyzývame EÚ, aby vypracovala účinnejšiu politiku voči Číne. Súčasná podpora pre Litvu | 11 (22,9)  |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|
| nie je dostatočná, ale Litva takisto dostatočne nezosúladiť svoju pozíciu s pozíciou partnerov EÚ. S cieľom zabezpečiť lepšiu rovnováhu záujmov v rámci EÚ a existenciu len jednej politiky voči Číne, ako aj v iných otázkach zahraničnej politiky, odporúčame zvážiť možnosť zriadenia funkcie ministra zahraničných vecí EÚ. | (%) dôležitých pre celú Európu: 8; osobne: 3        |
| 2. Žiadame, aby sa otázka kvót pre migrantov na úrovni EÚ opäť zaradila do programu.                                                                                                                                                                                                                                            | 9 (18,8 %) dôležitých pre celú Európu: 9            |
| 3. Odporúčame zriadiť špecializovanú komisiu na úrovni EÚ na riešenie otázok migrácie, ktorá by zabezpečila rýchlejšiu reakciu na migračné krízy, ako aj právo členských štátov vysvetliť a obhajovať svoje národné záujmy a vypracovať a vykonávať spoločné usmernenia pre riadenie migrácie.                                  | 7 (14,6 %) dôležitých pre celú Európu: 3; osobne: 4 |
| 4. Odporúčame posilniť hospodárske a humanitárne väzby so severoafrickými krajinami bez toho, aby sme stratili zo zreteľa politickú realitu, najmä s cieľom znížiť vplyv Číny, Ruska a ďalších štátov v regióne.                                                                                                                | 6 (12,5 %) dôležitých z osobného hľadiska: 6        |
| 5. Odporúčame posilniť väzby s východnou Európou a uplatňovať hospodárske opatrenia na úrovni ľudí.                                                                                                                                                                                                                             | 5 (10,4 %) osobne dôležitých: 5                     |
| <b>Druhé zasadnutie: hospodárska úloha EÚ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                     |
| 1. Odporúčame, aby EÚ prijala rôzne opatrenia na zvýšenie bezpečnosti dodávok základného tovaru: uprednostňovanie obchodu v rámci EÚ, podpora výroby pokročilých technológií v rámci EÚ a ďalšia diverzifikácia zdrojov dovozu. Odporúčame tiež preskúmať nové vývozné trhy.                                                    | 9 (19,6 %) dôležitých pre celú Európu: 3; osobne: 6 |
| 2. Odporúčame preskúmať postupy rokovaní o zmluvách o zemnom plyne, ktorých cieľom sú krátkodobé aj dlhodobé zmluvy. Odporúčame ďalšiu diverzifikáciu zdrojov dodávok energie.                                                                                                                                                  | 9 (19,6 %) dôležitých pre celú Európu: 9            |
| 3. Odporúčame, aby sa opatrenia zelenej dohody a ich vykonávanie posudzovali s prihliadnutím na potenciálne negatívne sociálno-ekonomické vplyvy. V záujme plnenia cieľov zelenej dohody odporúčame okrem obnoviteľných zdrojov energie aj využívanie jadrovej energie a zemného plynu.                                         | 6 (13 %) dôležitých z osobného hľadiska: 6          |
| 4. Zdôrazňujeme, že je dôležité, aby všetky členské štáty dodržiavali zásadu prednosti práva EÚ. Vyzývame Litvu, aby k tejto otázke zaujala jasné zásadné stanovisko.                                                                                                                                                           | 4 (8,7 %) dôležité pre celú Európu: 2; osobne: 2    |

Okrem toho najdôležitejšie otázky pre občanov, konkrétne vzťahy s Čínou, migrácia alebo energetika, nie sú prechodné: ich uznesenie bude mať zásadný vplyv na dlhodobú budúcnosť Európy. Rovnako nie je problematická ani pravdepodobnosť, že občania, ktorí uvažujú o budúcnosti, uprednostnia to, čo je v súčasnosti dôležité. Keďže budovanie budúcnosti sa dnes začína množstvom malých krokov, vnímanie očakávaní občanov v krátkodobom horizonte je nevyhnutnou podmienkou na to, aby bolo možné zabezpečiť spoľahlivú kontrolu procesov v dlhodobom horizonte a riešenie problémov. Nasledujúca analýza hlavných výsledkov národnej panelovej diskusie občanov je založená práve na tejto pripomienke.

Rezolúcia s najvyšším počtom hlasov (11, takmer 12 %) je rezolúciou, **v ktorej EÚ** potrebuje účinnejšiu politiku voči Číne. Tento všeobecný záver sa týkal viacerých konkrétnych vyhlásení. Po prvé, účastníci zdôraznili, že v tejto fáze nebola podpora EÚ pre Litvu vzhľadom na hospodárske tlaky zo strany Číny dostatočná. Po druhé, zástupcovia skupiny, ktorá oznámila záver, zdôraznili, že samotná Litva by mala vynaložiť väčšie úsilie na zosúladenie svojej politiky voči Číne s politikou partnerov EÚ, najmä preto, že je dôležité, aby EÚ ako celok pokračovala v obchode s Čínou. Po tretie, občania vyjadrili myšlienku, že koordinácia pozícií a rozvoj spoločnej politiky, najmä pokiaľ ide o Čínu, by mohli byť účinnejšie, ak by sa zriadila funkcia ministra zahraničných vecí EÚ. Osem účastníkov vyhlásilo tento záver za mimoriadne dôležitý pre celú Európu a traja ďalší ho vyhlásili za dôležitý pre nich osobne.

Problém vzťahov s Čínou úzko súvisí s dvoma ďalšími návrhmi s veľkým počtom hlasov občanov. Deväť účastníkov hlasovalo za záver, ku ktorému sa dospelo na druhom zasadnutí, že **EÚ musí posilniť bezpečnosť dodávok (traja účastníci to označili za mimoriadne dôležité pre celú Európu a šesť ďalších uviedlo, že je to pre nich osobitne dôležité z hľadiska ich osobnej spôsobilosti)**. Tento záver zahŕňal aj niekoľko aspektov. Po prvé, občania zdôraznili potrebu uprednostniť trhy EÚ so spoľahlivými dodávateľmi a výrobkami s vysokými normami. Po druhé, účastníci zdôraznili potrebu podporovať výrobnú kapacitu vyspelých technológií v samotnej Európe. Po tretie, občania vyjadrili podporu väčšej diverzifikácii zdrojov dovozu. Pri formulovaní týchto odporúčaní sa účastníci diskusie neustále odvolávali na faktor Číny: bezpečnostné hrozby súvisiace s čínskym tovarom, závislosť od čínskych surovín potrebných na výrobu pokročilých technológií, ako aj kopírovanie a krádež čínskych technológií západnými spoločnosťami pôsobiacimi na jeho trhu. Návrh na **rozvoj hospodárskej a humanitárnej spolupráce EÚ so severoafrickými krajinami** získal aj šesť hlasov (dôležité z osobného hľadiska), pretože v tomto regióne je dôležité znížiť vplyv Číny, ako aj Ruska a iných nepriateľských štátov.

Výsledky hlasovania odrážali aj obavy občanov týkajúce sa otázok migrácie. Dva z troch záverov, ktoré získali najviac hlasov v oblasti zahraničnej politiky, boli venované migrácii. Deväť účastníkov hlasovalo za návrh, **aby sa EÚ vrátila k vytvoreniu systému povinných kvót na prijímanie migrantov pre členské štáty (všetci zdôraznili, že tento návrh má pre Európu osobitný význam)**. Účastníci, ktorí dospeli k tomuto záveru, sa zhodli na tom, že vnútroštátne kvóty by mali byť založené na počte obyvateľov a že by sa malo poskytnúť spolufinancovanie EÚ, aby sa uspokojili potreby migrantov pridelených podľa týchto kvót. Sedem členských štátov stále hlasovalo za návrh **zriaďiť stálu technickú komisiu na úrovni EÚ na riešenie migračných problémov, do ktorej by boli vyslaní zástupcovia členských štátov (traja účastníci považovali tento návrh za mimoriadne dôležitý pre celú Európu, štyria ho považovali za dôležitý pre seba)**. Účastníci zdôraznili, že takýto orgán by mohol EÚ umožniť rýchlejšie reagovať na migračné krízy a zároveň zabezpečiť rovnováhu medzi primeraným dodržiavaním všeobecných zásad EÚ a právom členských štátov brániť svoje národné záujmy a bezpečnosť.

Počas diskusie o migračnej politike sa účastníci zaoberali dvoma odlišnými krízami v riadení migračných tokov: v roku 2016 migračnú krízu v Stredozemnom mori a v roku 2021 hybridný útok v Bielorusku proti Litve, Lotyšsku a Poľsku, pri ktorom Minsk využil granty z tokov z Blízkeho východu a Afriky. Viacerí účastníci panelovej diskusie tvrdili, že kríza v roku 2016 sa im zdala vzdialená a nezaujímavá, a to tak pre Litvu ako celok, ako aj pre nich osobne, a nepovažovali návrh na zavedenie systému kvót pre migrantov za vhodný. Podľa účastníkov skúsenosti z hybridného útoku priblížili otázku migrácie vo východnej Európe a prinútili ju pristupovať ku kvótam ako k vhodnému, účinnému a solidárnemu nástroju migračnej politiky. Niektorí účastníci poukázali na to, že uprostred krízy v roku 2021 bolo ťažké rozlišovať medzi utečencami, migrantmi a tými, ktorí

predstavujú hrozbu, medzi tými, ktorí sa ocitli na území krajiny. Všetci účastníci diskusie sa zhodli na tom, že súčasná „otvorená“ migračná politika EÚ dostatočne nezohľadňuje hrozby, ktoré predstavuje migrácia, národné záujmy členských štátov, ich schopnosť integrovať migrantov atď. Občania tiež kritizovali EÚ za jej pomalú alebo nedostatočnú reakciu na potreby Litvy, ako aj za jej odmietnutie financovať výstavbu múru na vonkajších hraniciach.

Stručne povedané, možno povedať, že dva prvky najhorúcejších správ Litvy v roku 2021 – konkrétne vzťahy s Čínou a riadenie migračných tokov – podnecujú litovských občanov, aby požadovali, aby EÚ zintenzívnila svoje zapojenie a mala účinnejšiu spoločnú politiku. Občania sú znepokojení politikou Číny a jej rastúcim vplyvom v Európe a susedstve EÚ. Treba uznať, že hospodársky vplyv Spoločenstva si vyžaduje, aby sa Európa usilovala o primerané a vyvážené politické opatrenia. Podľa názoru občanov je hlavným riešením posilnenie nástrojov spoločnej zahraničnej politiky EÚ, priemyselnej politiky a spolupráce s jej susedmi. Podobne sa občania domnievali, že jediné opatrenie na úrovni EÚ, ako aj možný nový systém migračných kvót, je pravdepodobne najvhodnejším spôsobom, ako uniknúť bezpečnostným hrozbám, ktoré predstavuje migrácia, ako aj rýchlo a účinne kontrolovať migračné toky do Európy. Podľa názoru účastníkov panelu by najlepšou reakciou na rastúci tlak Číny a hybridný útok Bieloruska bolo prehĺbenie a posilnenie spoločnej politiky EÚ.

Toto stanovisko o krízach, o ktorých sa diskutuje, možno porovnať s návrhmi panelovej diskusie o otázkach energetiky a klímy. Na konci roka 2021 sa mnohí litovskí občania museli priamo vyrovnávať s rastúcimi cenami vykurovania a kríza cien energie sa rýchlo ukázala ako jedna z najdôležitejších správ pre Litvu. Obavy týkajúce sa cien energie sa odrazili aj v hlasovaní účastníkov: Deväť občanov dokonca hlasovalo za záver, že táto téma je najdôležitejšia pre celú Európu. Hlavným odporúčaním účastníkov bolo **preskúmať súčasnú prax členských štátov uzatváraním zmlúv o dodávkach energie s rôznymi dodávateľmi a snahou o uzatváranie krátkodobých aj dlhodobých zmlúv**. Inými slovami, občania podporili politiku diverzifikácie zdrojov dodávok energie, ale nepredložili žiadne odporúčania týkajúce sa všeobecných politík EÚ a neodporučili ďalšiu integráciu energetických politík.

Pokiaľ ide o politiku v oblasti klímy, občania odporučili **hodnotenie opatrení Zelenej dohody** s prihliadnutím na očakávaný sociálno-ekonomický vplyv a ich rozsah. Tento návrh získal hlasy šiestich účastníkov, z ktorých každý považoval za dôležité, aby bolo osobné. Niekoľko účastníkov vyjadrilo znepokojenie nad príliš rýchlym tempom „zelenej transformácie“ a tvrdilo, že Litva by mala presnejšie posúdiť, či by politická rétorika poškodila záujmy krajiny a jej občanov. Niektorí účastníci tiež aktualizovali potrebu využívať nielen energiu z obnoviteľných zdrojov, ale aj jadrovú energiu a zemný plyn. Na podporu tohto stanoviska poukázali na rozhodnutie Nemecka pokračovať v používaní zemného plynu, ako aj na potenciál novej generácie takzvaných „modulárnych“ jadrových reaktorov. Pokiaľ ide o politiku v oblasti klímy, panelová diskusia preto uprednostnila politiky členských štátov v súlade s vnútroštátnymi potrebami, a nie ambicióznou spoločnou politikou EÚ v oblasti riadenia klímy.

Vzhľadom na relatívne malý počet účastníkov panelovej diskusie a rozdiely v reakciách občanov (t. j. jednotnosť konania alebo väčšia flexibilita) na rôzne krízy by bolo nesprávne zväžovať súhrnné a všeobecne uplatniteľné opatrenia. Táto dynamika formovania verejnej mienky však môže viesť k návrhu zaujímavých tém pre budúce štúdie verejnej mienky litovských občanov o otázkach integrácie do EÚ, v rámci ktorých by sa mali zohľadniť názory občanov na samostatné politiky EÚ, zmeny v inštitucionálnom usporiadaní a rozdiely.

S cieľom kontextualizovať výsledky vnútroštátnej panelovej diskusie občanovsa v poslednej časti stručne porovnávajú s výsledkami dvoch súčasných prieskumov verejnej mienky, ako aj s priebežnými výsledkami iných prípravných prác na Konferenciiobudúcnosti Európy. Prvá časť tejto správy sa zameriava na [prieskumobarometraEÚ](#) medzi občanmi v októbri a novembri 2020 onadchádzajúcejkonferencii zEurópy; druhý o poslednom [štandardnom prieskume Eurobarometra](#), ktorý sa uskutočnil v lete 2021. Keďženiektoré otázkyv štúdiách boli zamerané na iné politické otázky a očakávania občanov v súvislosti sosamotnou konferenciou, porovnanie s otázkami, o ktorých sa skutočne diskutovalo v panelovej diskusii, je uvedené nižšie. Preskúmanie výsledkov prípravných prác na Konferencii o budúcnosti Európy vychádzalo z predbežnej správy o tejto práci, ktorú vypracovala RESC a ktorá obsahuje vyhlásenia občanov, ktorí sa zúčastnili na práci na rôznych politických otázkach EÚ.

litovskí občania podporujú spoločnú obrannú politiku EÚ viac ako priemer EÚ (90 % oproti 78 %), Litovskí občania podporujú spoločnú migračnú politiku EÚ viac ako priemer EÚ (76 % oproti 71 %; tento rozdiel je v rámci miery chybovosti);

Litovskí občania považujú migráciu za jeden z dvoch hlavných problémov EÚ;

Litovskí občania majú väčší záujem o riešenie problémov na úrovni EÚ (49 % oproti 42 %).

Údaje zo štúdií Eurobarometra by mohli objasniť názory účastníkov EÚ na vzťahy s Čínou a ceny energie: Litovčanov viac ako priemer EÚ znepokojuje narušenie vzťahov medzi krajinami sveta, az toho vyplývajúce rastúce politické napätie (33% oproti 18%). Závery panelu o potrebe ambicióznejšej politiky voči Číne sa takisto prekrývajú s uvedenou pozíciou v prospech rozhodovania na úrovni EÚ a spoločnej obrannej politiky EÚ. Na druhej strane obavy účastníkov panelu týkajúce sa rôznych rozhodnutí o znížení cien energie môžu súvisieť so skutočnosťou, že Litovci sú oveľa viac znepokojení rastúcou infláciou a rastúcimi cenami (53 % oproti 23 %) ako priemer EÚ. Citlivosť na rastúcu infláciu je spôsobená tým, že kontrola zvyšovania cien sa zdá byť dôležitejšia ako vypracúvanie všeobecných politík EÚ alebo iných politických cieľov.

240

Okrem toho z porovnania výsledkov panelovej diskusie občanov s údajmi Eurobarometra vyplýva rozdiel medzi pomerne opatrným názorom účastníkov panelovej diskusie na politiku EÚ na jednej strane a obavami týkajúcimi sa otázok zmeny klímy na strane druhej. Hoci účastníci panelovej diskusie podporili posúdenie toho, či je zelená dohoda príliš ambiciózna a nepoškodí záujmy Litvy, podľa štúdií Eurobarometra Litovčania neustále identifikujú zmenu klímy ako jednu z hlavných výziev pre EÚ. V prieskume z roku 2020 47 % litovských respondentov považovalo klímu za jednu z najdôležitejších výziev pre budúcnosť Európy (v porovnaní s priemerom EÚ na úrovni 45 %); V prieskume z roku 2021 to bolo v prípade 28 % litovských respondentov (v porovnaní s priemerom EÚ na úrovni 25 %). Treba zdôrazniť, že občania, ktorí sa zúčastnili na ďalších prípravných podujatiach Konferencie o budúcnosti Európy, označili politiku v oblasti klímy aj za jednu z oblastí, v ktorých by Litva mala najväčší záujem o výraznejší zásah EÚ. Tento nesúlad možno pravdepodobne vysvetliť motiváciou hlasovania účastníkov panelu: Všetci, ktorí hlasovali za odporúčanie prehodnotiť opatrenia Zelenej dohody, označili túto tému za dôležitú z osobného hľadiska. Inými slovami, osobná opozícia by nebola nezlučiteľná so zistením, že zmena klímy je jednou z najdôležitejších výziev pre politiku EÚ.

## II F Národné panely: Holandsko



### ***Naša vízia Európy***

#### *Názory, nápady a odporúčania*

##### Témy

- Hodnoty a práva, právny štát a bezpečnosť
- Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť
- Európska demokracia
- Digitálna transformácia
- Vzdelávanie, kultúra, mládež a šport

#### **3. decembra 2021**

Tento dokument je prekladom správy s názvom 'Onze kijk op Europa; meningen, ideeën en aanbevelingen' („Naša vízia Európy: Stanoviská, nápady a odporúčania), ktorý bol uverejnený v holandčine 3. decembra 2021 na [www.kijkopeuropa.nl](http://www.kijkopeuropa.nl). Tento preklad je zjednodušenou verziou správy, v ktorej bola pôvodná prezentácia (ilustrácie a iné grafické prvky) upravená na účely prekladu.

## ***Naša vízia pre...***

### ***Zhrnutie správy: všetky odporúčania v skratke***

Prostredníctvom občianskeho dialógu na tému „Vízia Európy“ sme zhromaždili názory a nápady holandských občanov na budúcnosť Európy. V prípade prvých piatich tém to viedlo k nasledujúcim odporúčaniam pre Európsku úniu.

### ***Hodnoty a práva, právny štát a bezpečnosť***

Je dôležité, aby EÚ chránila právny štát. Holanďania sa zároveň domnievajú, žeby sa mala venovať pozornosť rozmanitosti tradícií a kultúr v Európe. Spolupráca v rámci EÚ môže priniesť mnoho výhod v rôznych formách, ale musí priniesť pridanú hodnotu všetkým zainteresovaným stranám. Platí to aj pre zdieľanie bezpečnostných informácií. Vďaka rýchlemu zdieľaniu všetkých informácií je spolupráca neúčinná.

1. Zabezpečiť, aby sa každý mohol cítiť slobodne a bezpečne
2. Rozšíriť EÚ len vtedy, ak prinesie pridanú hodnotu
3. Spolupracovať najmä v boji proti medzinárodnej trestnej činnosti a terorizmu

### ***Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť***

Holanďania sú presvedčení, že existuje veľa príležitostí na posilnenie európskeho hospodárstva. Krajiny sa však nedajú vždy navzájom porovnávať. Najmä daňový systém by mal byť spravodlivejší a jasnejší. A v Európe by sme sa mali viac zamerať na naše silné stránky, ako je kvalita a rozmanitosť. Krajiny EÚ môžu takisto spolupracovať s cieľom zabezpečiť rovnaké príležitosti na európskom trhu práce.

4. Zohľadnenie spoločných črt a rozdielov
5. Väčšie využitie silných stránok Európy
6. Vytvorenie spravodlivého a jasného daňového systému

### ***7. Zabezpečiť, aby sa **ado európskej demokracie*****

mohol zapojiť každý

Holanďania nemusia vedieť všetko o Európskej únii, ale chcú väčšiu transparentnosť a viac informácií. Poznanie názorov iných krajín EÚ môže napríklad prispieť k lepšiemu prehľadu. Okrem toho sa Holanďania domnievajú, že EÚ by sa mala zapájať do dialógu s občanmi častejšie a pokiaľ možno na trvalom základe. V tejto súvislosti je dôležité nielen zohľadniť rôzne záujmy, ale aj prijímať rozhodnutia rýchlejšie ako v súčasnosti.

1. Lepší prehľad o Európe
2. Hľadanie nových spôsobov, ako neustále počúvať občanov
3. Buď transparentnejší a jasnejší, pokiaľ ide o prijaté rozhodnutia
4. Aby bolo možné rýchlejšie rozhodnúť o trnitých otázkach

## **Digitálna transformácia**

Spoločnosť je čoraz viac závislá od internetu a veľké technologické spoločnosti sú čoraz silnejšie. Holanďanov to niekedy veľmi znepokojuje. Preto je užitočné, aby EÚ vypracovala európske pravidlá a normy (týkajúce sa ochrany súkromia). Je však dôležité, aby každý pochopil a uplatňoval tieto pravidlá a normy. Holanďania uprednostňujú podporu a informácie od vnútroštátnych orgánov vo svojom vlastnom jazyku.

1. Zabezpečenie rýchleho, bezpečného a stabilného internetu všade
2. Stanovenie jasných pravidiel a noriem pre internetové spoločnosti
3. Zosúladenie pravidiel ochrany súkromia s praktickým vykonávaním a vysvetleniami

## **Vzdelávanie, kultúra, mládež a šport**

Mladí ľudia študujúci v zahraničí by mali mať možnosť dozvedieť sa od hostiteľskej krajiny viac ako dnes.  krajiny s nižšou úrovňou vedomostí by nemali prísť o všetky svoje talenty a uistiť do zahraničia. Holanďania sa domnievajú, že otázky ako kultúra a zneužívanie v šport by mali byť skôr záležitosťou samotných členských štátov. A považujú za veľmi dôležité mať svoj vlastný národný jazyk. Vo všeobecnosti sa v Európe musí každý človek predovšetkým cítiť slobodný a byť schopný byť sám sebou.

1. Povzbudzovanie študentov, aby inteligentne študovali v zahraničí
2. Prioritné ponechanie záležitostí, ako je kultúra a šport, na členské štáty
3. Zabezpečiť, aby sa Európania navzájom lepšie spoznali a rešpektovali

## Úvod

Dialóg s občanmi „Vízia Európy“, ktorý sa konal od 1. septembra do polovice novembra, umožnil všetkým holandským občanom vyjadriť svoje názory a nápady týkajúce sa budúcnosti Európy. Holandsko predloží Európskej únii (EÚ) odporúčania, ku ktorým dialóg vyústil, ako aj vyjadrené myšlienky a názory. V tejto správe sa zameriavame na prvých päť tém. Ďalšie štyri témy sa budú riešiť v nadchádzajúcej správe začiatkom roka 2022. **Na tému „Vízia Európy“**

Európska únia chce, aby jej občania povedali, čo si myslia o Európe. EÚ preto organizuje Konferenciu o budúcnosti Európy. Názory a myšlienky občanov v celej Európskej únii sa potom premietnu do plánov pre budúcnosť Európy. Holandsko v rámci konferencie zorganizovalo občiansky dialóg „Vízia Európy“ na vnútroštátnej úrovni.

Dialóg o vízii Európy sa začal 1. septembra online zhromažďovaním názorov a nápadov prostredníctvom reprezentatívneho panelového prieskumu. S cieľom prehĺbiť počiatočné výsledky panelového prieskumu a vypracovať konkrétne odporúčania sme zorganizovali online tematické dialógy. Každý, kto sa chcel zúčastniť, tak mohol urobiť. Cestovali sme aj do krajiny na diskusie s mladými ľuďmi a inými (ťažko dosiahnuteľnými) skupinami.

### **Od žiakov, študentov stredných odborných škôl a študentov až po ministra, poľnohospodárov a migrantov**

V októbri a novembri sa uskutočnilo celkovo osem tematických online dialógov, pričom priemerne 30 dialógov na jedno zasadnutie. Zorganizovali sme aj online tematický dialóg a sedem tematických dialógov na miestach rôznymi skupinami holandských občanov. Viedli sme dialóg stureckou komunitou Schiedame a boli sme pozvaní dobrovoľníkmi Nadácie Piëzo v Zoetermeeri. Na konci dialógu bol prítomný aj minister zahraničných vecí Ben Knapen. Minister diskutoval s účastníkmi o dialógu a vyjadrených názoroch na budúcnosť Európy. Nakoniec sme zorganizovali šesť stretnutí s rôznymi skupinami mladých ľudí. Boli sme napríklad privítaní na strednej škole v Helmonde, na strednej odbornej škole v Doetinche a na univerzite v Leidene.

*„Vždy som predkaviarňou vyjadroval svoj názor. Preto som si myslel, že by som sa mal zúčastniť.“*

Účastník tematického dialógu **O**

### **tejto správe**

Na základe myšlienok a názorov, ktoré sme zhromaždili v posledných mesiacoch, sme vypracovali sériu odporúčaní, ktoré holandskí občania predkladajú Európskej únii. Počas diskusií medzi holandskými občanmi sa uskutočnili zaujímavé výmeny názorov a predložili sa inovatívne nápady. Návrhy boli predložené aj prostredníctvom panelu a verejného vyšetovania. Niektoré z týchto myšlienok boli zapracované do tejto správy. Obsah tejto správy je preto hlasom Holandska: Naša vízia Európy.

Keďže medzi európskymi krajinami a občanmi existujú názorové rozdiely, nie vždy sa, samozrejme, zhodneme aj v Holandsku. Tieto názorové rozdiely sú veľmi cenné: Sú dôležitou súčasťou demokracie. Odporúčania vychádzajú z myšlienok a názorov, ktoré najčastejšie vyjadrili účastníci prieskumu Vízia Európy. Opisujeme aj obavy, nápady a pocity, ktoré môžu byť menej rozšírené, ale upútali našu pozornosť počas dialógov a online prieskumu.

*„Bolo pekné, že sme mohli hovoriť v malých skupinách s priaznivcami a oponentmi. Je toveľmi odlišné od spôsobu, akým sa zvyčajne vedú diskusie na sociálnych médiách.“*

Účastník tematického dialógu

Pre Konferenciu o budúcnosti Európy bolo vymedzených deväť tém. Tieto témy sú tiež stredobodom dialógu „Vízia Európy“ s holandskými občanmi. V októbri sme uverejnili priebežnú správu, ktorá poskytuje počiatočný prehľad zistení a ďalších otázok na základe panelového prieskumu. V tejto druhej správe uvádzame stanoviská, nápady a odporúčania k prvým piatim témam v súvislosti s decembrovým plenárnym zasadnutím Konferencie o budúcnosti Európy. Ďalšia správa, ktorá sa bude zaoberať zostávajúcimi štyrmi témami, bude uverejnená v polovici januára.

#### Súčasná správa – december 2021

- Hodnoty a práva, právny štát a bezpečnosť
- Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť
- Európska demokracia
- Digitálna transformácia
- Vzdelávanie, kultúra, mládež a šport

#### Ďalšia správa – január 2022

- Zmena klímy a životné prostredie
- Migrácia
- Zdravie
- EÚ vo svete

#### Ďalšie kroky

- Konferencia o budúcnosti Európy spája myšlienky, názory a odporúčania všetkých občanov EÚ. Stretnutia sa budú venovať nielen výsledkom všetkých dialógov s Cito Yen na vnútroštátnej úrovni, ale aj výsledkom iných iniciatív, ktoré sa začali v rámci konferencie. Existujú napríklad aj európske panelové diskusie občanov a všetci občania EÚ (teda aj holandskí občania) majú prístup k európskej digitálnej platforme.

*„Je dobré, že EÚ preberá túto iniciatívu. Dúfam, že výsledky sa skutočne zohľadnia.“*

Účastník tematického dialógu

- Konferencia sa skončí na jar 2022. Holandsko potom vypracuje záverečnú správu o dialógu s občanmi: súhrn tejto správy a nasledujúcej správy (vrátane ostatných tém). Na konci konferencie sa predsedníctvu konferencie predložia odporúčania: predsedovia Európskeho parlamentu, Rady ministrov a Európskej komisie. Prisľúbili, že preskúmajú spôsoby vykonávania odporúčaní. Pre holandskú vládu sú výsledky tiež cenným príspevkom k tvorbe holandskej európskej politiky.
- Stručne povedané, proces do jari 2022 bude organizovaný takto:

*Chronológia***Vízia Európy**

|                          |                                             |                                                |                                    |                                                    |                                                           |                                                |   |                                                                                                |
|--------------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------------|------------------------------------|----------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|------------------------------------------------|---|------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. septem<br>ber         | 12. októbra                                 | 23. októbra                                    | 15.<br>novembra                    | 18. decembra                                       | 22. januára                                               | 24. apríla                                     |   |                                                                                                |
| Zbieranie nápadov online |                                             |                                                |                                    |                                                    |                                                           |                                                |   |                                                                                                |
|                          | Tematické dialógy                           |                                                |                                    |                                                    |                                                           |                                                |   |                                                                                                |
|                          |                                             | Priebežné<br>výsledky<br>(priebežná<br>správa) |                                    | Priebežná správa o<br>hospodárstve a<br>demokracii | Priebežná<br>správa o<br>klíme a EÚ<br>vo svete           | Záverečná správa<br>„Naša vízia pre<br>Európu“ |   |                                                                                                |
|                          |                                             | ↓                                              |                                    | ↓                                                  | ↓                                                         | ↓                                              |   |                                                                                                |
|                          |                                             | Schôdza<br>konferencie                         |                                    | Schôdza konferencie                                | Schôdza<br>konferencie                                    | Ukončenie<br>konferencie                       | → | Odporúčania pre<br>predsedov<br>• Európsky parlament<br>• Európska komisia<br>• Rada ministrov |
|                          |                                             |                                                |                                    | ^                                                  | ^                                                         | ^                                              |   |                                                                                                |
|                          | Viac názorov a nápadov o budúcnosti Európy: |                                                |                                    |                                                    |                                                           |                                                |   |                                                                                                |
| Dialógy s občanmi        |                                             |                                                | Európske panelové diskusie občanov |                                                    | Európska digitálna platforma (aj pre holandských občanov) |                                                |   |                                                                                                |

*Vysvetlenia pre jednoduché čítanie*

V tejto správe sme preskúmali päť tém. Pre každú tému sme postupne uviedli:

odporúčania založené na všetkých líniiach dialógu s občanmi;

prehľad stanovísk, nápadov a názorov vymenených (online a s fyzickou prítomnosťou) počastematických dialógov a návrhy vyplývajúce z online prieskumu, a to slovami a obrázkami.

Opis metodiky použitej v prieskume sa uvádza na konci tejto správy.

## ***Hodnoty a práva, právny štát a bezpečnosť***

EÚ monitoruje právny štát vo všetkých krajinách EÚ a snaží sa znižovať nerovnosti v rámci EÚ. EÚ chce tiež chrániť všetkých Európanov pred terorizmom a trestnou činnosťou. Na dosiahnutie tohto cieľa EÚ zavádza opatrenia a pravidlá a krajiny EÚ intenzívne spolupracujú.

Aký je na to názor Holandska?

### ***Odporúčania – Naša vízia bezpečnosti a právneho štátu***

6,8% Holanďanov sa domnieva, že bezpečnosť a právny štát sú dôležitou otázkou a že EÚ musí v tejto oblasti zasiahnuť.

#### **1. Zabezpečiť, aby sa každý mohol cítiť slobodne a bezpečne**

78 % obyvateľov Holandska sa domnieva, že je dôležité, aby EÚ chránila právny štát a našezákladné práva a slobody.

Okrem toho kladieme dôraz aj na ochranu práv spotrebiteľov: Prevažná väčšina občanov sa domnieva, že je dobré, že EÚ ukladá výrobcom povinnosť uvádzať rovnaké informácie na etiketách vo všetkých krajinách. Mnohí Holanďania sa však domnievajú, že EÚ musí venovať pozornosť rozdielom v tradíciách a kultúrach (riadenie) v rámci Európy. Čiastočne je to preto, že v opačnom prípade by bolo ťažké účinne spolupracovať. Sme presvedčení, že je mimoriadne dôležité, aby sa každý v Európe cítil slobodne a bezpečne. To zahŕňa strechu nad hlavou, ale aj vzdelanie a starostlivosť. A je to aj o tom vedieť, že výrobky, ktoré sú v európskych obchodoch sú

Vždy v bezpečí.

#### **2. Rozšíriť EÚ len vtedy, ak prinesie pridanú hodnotu**

44 % Holanďanov si nemyslí, že EÚ by sa mala rozšíriť do ďalších krajín. Na druhej strane 25 % je za rozšírenie. Vidíme, že medzi súčasnými členskými štátmi už prebieha veľká diskusia. Mnohí Holanďania veria, že sa musíme najprv zamerať na túto otázku. A ak nové krajiny vstúpia do Únie, musia byť skutočne schopné splniť naše podmienky. Dnes a v budúcnosti. Mnohí Holanďania sa domnievajú, že súčasné členské štáty by mali vidieť aj pridanú hodnotu rozšírenia. Veríme tiež, že existujú ďalšie príležitosti na spoluprácu ako krajina pre bezpečnosť a stabilitu. Niekedy nás napríklad znepokojuje vplyv Ruska na krajiny na východnej hranici EÚ. Je dôležité, aby tomu EÚ venovala pozornosť.

*„Rozširovanie by sa nemalo zameriavať na náklady a prínosy, ale na víziu stability.“*

#### **3. Predbežná spolupráca v boji proti medzinárodnej trestnej činnosti a terorizmu**

6,8% Holanďanov si myslí, že bezpečnostné služby krajín EÚ by si mali vymieňať informácie. Domnievame sa však, že je dôležité, aby sa krajiny mohli aj naďalej sami rozhodnúť, aké informácie chcú poskytnúť alebo nie. Vďaka rýchlemu zdieľaniu všetkých informácií je spolupráca neúčinná. A EÚ je dnes taká veľká, že musíme naďalej kriticky skúmať, kam citlivé informácie prichádzajú alebo pravdepodobne prídu. Chceme mať aj naďalej istotu, že naše súkromie je chránené. Domnievame sa, že má zmysel predovšetkým spolupracovať v boji proti závažnej medzinárodnej trestnej činnosti, ako je počítačová kriminalita, obchodovanie s drogami a terorizmus.

*Ak raz spálite červené svetlo v Holandsku, nie je dôvod, aby to bolo známe v Španielsku.*

## ***Diskusia a nápady online a na mieste***

*„Ak sankcionujete krajinu, ktorá nedodržiava pravidlá, sú to tí najchudobnejší ľudia v tejto krajine, ktorí sú prvými obeťami. Preto si myslím, že je lepšie hovoriť, ako trestať.“*

*„Najprv musíme zabezpečiť stabilitu v súčasnom klube. A až potom premýšľajte o rozširovaní.“*

*„Musíme tiež kriticky preskúmať náš vlastný právny štát. Určite existuje aj jedna alebo druhá porucha.“*

*IDEA: „Stanoviť prísne pravidlá bezúhonnosti pre politikov v celej Európe, aby sa zabránilo ich príliš ľahkému ovplyvňovaniu.“*

*IDEA: „Posilnenie spolupráce medzi políciou a súdnictvom v krajinách EÚ.“*

**Stredná odborná škola Doetinchem: „Tí, ktorí chcú byť súčasťou EÚ, musia dodržiavať pravidlá.“**

Na Graafschap College v Doetincheme približne 20 študentov ošetrovateľstva diskutovalo o tom, čo považujú za najväčšie prínosy EÚ: voľný trh, euro ako spoločná mena a skutočnosť, že ako európska mena sa môže ľahko usadiť a pracovať v iných krajinách EÚ. „A skutočnosť, že krajiny EÚ sa môžu navzájom mutálne podporovať. Únia je sila,“ povedal jeden z prítomných študentov. Poukázalo sa aj na importance pravidiel. Ak ich krajiny nerešpektujú, je často ťažké ich tvrdo potrestať. Podľa študentov by mohlo byť užitočné, ak sa to stane o niečo jednoduchšie. Jeden z nich spomenul aj odstrašujúci účinok. „Ak uložíte prísne sankcie, ostatné krajinyvidia, čo sa môže stať, keď nedodržiavate pravidlá.“

#### **Hindustanis zo Surinamu do Utrechtu: „Niekdychýba dôvera v právny štát“**

Asha Foundation je organizácia dobrovoľníkov Hindustani zo Surinamu v obci Utrecht. Účastníci tematického dialógu diskutovali najmä o význame práv občanov: právo mať strechu nad hlavou, ale napríklad aj právo na nediskrimináciu. Podľa prítomných dobrovoľníkov musia existovať pravidlá, ktoré chránia tieto práva európskych občanov. Nie je vždy jasné, čo je v súčasnosti regulované v Holandsku a čo je regulované na európskej úrovni. V dôsledku toho je niekdych ťažké dôverovať verejným orgánom. Najmä preto, že niekdych existujú určité nedostatky v rámci verejných orgánov. "Môžete povedať, že úrady ma musia obhajovať, ale niekdych sa im podarí zasiať pagaie, ako to bolo v prípade príspevkov," povedal jeden z účastníkov. "EÚ by mala zabezpečiť, aby sa pravidlá skutočne dodržiavali," uviedol ďalší účastník.

## ***Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť***

Malé a stredné podniky sú oporou európskeho hospodárstva. EÚ preto chce, aby krajiny EÚ spolupracovali na plánoch obnovy s cieľom vyjsť z krízy spôsobenej ochorením COVID-19 hospodársky silnejšie. Z dlhodobého hľadiska je cieľom EÚ urobiť európske hospodárstvo zdravším, ekologickejšim a digitálnejším. Aký je na to názor Holandska?

### ***Odporúčania – Naša vízia hospodárstva a zamestnanosti***

**61 % Holanďanov sa domnieva, že hospodárstvo a zamestnanosť sú dôležitou otázkou a že EÚ musí v tejto oblasti zasiahnuť.**

#### **1. Zohľadnenie spoločných črt a rozdielov**

71 % Holanďanov sa domnieva, že EÚ by mala zabezpečiť, aby spoločnosti viac spolupracovali na posilnení európskeho hospodárstva. Len malá časť týchto ľudí si však myslí, že EÚ musí podnikom platiť viac peňazí. V prvom rade sa domnievame, že spolupráca môže byť účinnejšia. Dnes vidíme, že rôzne spoločnosti investujú do tej istej novej technológie, niekedy dokonca aj z verejných prostriedkov. Ak by sme mali európsku víziu hospodárstva, mohli by sme tieto peniaze využiť efektívnejšie. Pritom by sa však mala naďalej venovať osobitná pozornosť rozdielom medzi krajinami.

*„Poľnohospodársky sektor v Holandsku je taký moderný. Nie je vždy možné porovnávať ho s inými krajinami.“*

#### **2. Väčšie využitie silných stránok Európy**

Holanďania sú presvedčení, že existuje veľa príležitostí na posilnenie európskeho hospodárstva, ale že samusia urobiť rozhodnutia. Preto sa domnievame, že EÚ by sa mala zamerať na svoje silné stránky. Napríklad si myslíme, že Európa je dobrá v

oblasti, ako je digitalizácia, udržateľnosť a infraštruktúra. A čo je možno dôležitejšie: Zasadzujeme sa za kvalitu a rozmanitosť. Práve rozmanitosť nášho kontinentu s rôznymi názormi a myšlienkami musíme oveľa viac využívať ako hospodársku výhodu. Vďaka tomu môže Európa vyniknúť napríklad z čínskej ekonomiky.

#### **3. Vytvorenie spravodlivého a jasného daňového systému**

82 % Holanďanov sa domnieva, že krajiny EÚ musia spoločne zabezpečiť, aby všetky spoločnosti v EÚ platili spravodlivé dane. Týka sa to aj veľmi veľkých spoločností. Dnes sa niekedy sťahujú do iných krajín z jednoduchého dôvodu, že tam platia nižšie dane. EÚ by mala bojovať proti tomuto javu, napríklad stanovením minimálnej sadzby pre všetky krajiny. Na druhej strane sa domnievame, že zdaňovanie je právomocou, ktorá patrí krajinám, ktoré majú svoje vlastné ciele a kontext. Domnievame sa, že zdaňovanie je vo všeobecnosti zložitá otázka. Práve z tohto dôvodu by sme chceli lepší daňový systém, ktorý bude spravodlivý a jasný pre všetkých v Európe.

*„Uhorky musia mať všade rovnaký tvar, ale daňové pravidlá sú odlišné. Je to šialené, však?“*

#### **4. Zabezpečte, aby sa mohol zúčastniť každý**

71 % Holanďanov si myslí, že EÚ by mala pomôcť zvýšiť zamestnanosť. V tejto súvislosti sa domnievame, že osobitná pozornosť by sa mala venovať určitým skupinám, ako sú mladí ľudia a ľudia vzdialení od trhu práce. To možno dosiahnuť prostredníctvom pravidiel alebo dotácií pre podniky, ale aj poskytovaním osobitnej podpory zamestnávateľom a pracovníkom. Uvažujeme napríklad o opatreniach na zvyšovanie informovanosti alebo o veľmi praktických otázkach. Je možné, že v niektorých prípadoch sa takáto podpora môže organizovať účinnejšie na úrovni EÚ a v iných prípadoch je skôr úlohou samotných členských štátov. Krajiny EÚ by mali v konečnom dôsledku spolupracovať s cieľom zabezpečiť rovnaké príležitosti na európskom trhu práce.

#### ***Diskusia a nápady online a na mieste***

*„Urýchlenie automatizácie v Európe tak, aby sa tu opäť vyrábala tovar, ktorý v súčasnosti pochádza z Číny.“*

*Revolúciu v bitcoinoch a iných kryptomenách berie vážne. Tí, ktorí sa o to zaujímajú, sa považujú za daňových podvodníkov, zatiaľ čo tento typ technológie blockchain je budúcnosťou.*

*„Akcionári nie sú jedinými aktérmi európskeho hospodárstva. Bez zamestnancov nie je nič možné.“ "Európa musí urobiť viac pre ľudí so zdravotným postihnutím. V súčasnosti je pre nich príliš ťažké nájsť si vhodnú prácu.“*

*Mnohé európske pravidlá sú zložité a pravidelne sa menia. Pre spoločnosti je preto ťažké inovovať.“*

*„V prípade transformačných prác v rámci mojej spoločnosti mohol byť môj miestny dodávateľ nablízku už dlho. Najprv som však musel vyhlásiť európsku výzvu na predkladanie ponúk. Je to hanba.“*

#### **Účastníci online dialógu: „Spoločné premýšľanie o veľkých podnikoch“**

Počas jedného z tematických online dialógov sa rozprúdila diskusia o rastúcej sile veľkých spoločností. Niektorí účastníci by chceli, aby EÚ v tejto súvislosti prijala dôraznejšie opatrenia. Niektoré spoločnosti skutočne niekedy dosahujú značné zisky, z ktorých platia nízke dane vďaka sofistikovaným spoločnostiam. Ostatní účastníci vyzvali, aby sa pozreli na veci vo svojom súbore: Tieto podniky majú vysokú úroveň zamestnanosti a sú prínosom pre národné hospodárstvo. "Nesmieme ich prenasledovať," povedal jeden z nich. Jeden účastník sa domnieval, že je v každom prípade dôležité, aby krajiny EÚ spoločne uvažovali tejto otázke. „Veľké spoločnosti môžu v súčasnosti súťažiť medzi krajinami. Preto musíme ako EÚ predstaviť jednotnejší front.“

#### **Poľnohospodári, ktorí berú do úvahy prírodu: Stanovenie cieľov namiesto kvót**

Boeren Natuur je združenie poľnohospodárskych skupín. Malá skupina členov diskutovala okrem iného o pravidlách EÚ pre poľnohospodárov. Na jednej strane sa domnievajú, že EÚ prináša mnoho pozitívnych vecí, ako napríklad jednoduchosť vývozu do iných krajín. Na druhej strane si myslia, že politiky by mohli byť často ešte explicitnejšie. "Ale každý už pracuje stále viac a viac rovnakým smerom," povedal niekto. Existuje najmä priestor na zlepšenie postupov: často sú stále veľmi administratívne a časovo náročné. Podľa názoru jedného účastníka by predpisy nemali byť príliš podrobné. „Uprednostňujte jasné ciele, napr. čistú vodu. Potom sa môžeme sami rozhodnúť o šírke medzery.“

## ***Európska demokracia***

EÚ povzbudzuje Európanov, aby volili, a chce ich tiež zapojiť do európskeho rozhodovania a politik mimo volebného obdobia. EÚ tiež prijíma iniciatívy na posilnenie demokracie, napr. vypracovaním akčného plánu zameraného na slobodné a spravodlivé voľby a slobodu tlače. Aký je na to názor Holandska?

### ***Odporúčania – Naša vízia európskej demokracie***

**60 % Holanďanov sa domnieva, že európska demokracia je dôležitou otázkou a že EÚ musí v tejto oblasti zasiahnuť.**

#### **1. Lepší prehľad o Európe**

Holanďania poukazujú na to, že Európa sa často objavuje v médiách v prípade krízy. Na druhej strane máme málo informácií o každodenných rozhodnutiach. Ako občania nepotrebujeme vedieť všetko, ale aby sme si mohli vytvoriť dobrý názor, bolo by dobré mať lepší prehľad. Bolo by napríklad zaujímavé častejšie počuť názory iných krajín na EÚ. Média a vzdelávanie môžu v tejto súvislosti zohrávať dôležitú úlohu. Média však musia byť naďalej schopné robiť vlastné rozhodnutia. Pretože Holanďania sa domnievajú, že sloboda tlače je našej demokracii veľmi dôležitá.

*„Väčšinu času počúvame o EÚ len v prípade krízy. Nálada voči Európe je preto naďalej negatívna.“*

#### **2. Hľadanie nových spôsobov, ako neustále počúvať občanov**

51 % Holanďanov si myslí, že EÚ si nie je dostatočne vedomá toho, čo sa deje v spoločnosti. Aby sa to zlepšilo, EÚ by sa mala s občanmi angažovať častejšie a pokiaľ možno na trvalom základe. Mnohí Holanďania preto považujú Konferenciu budúcnosti Európy za dobrú iniciatívu. Referendá môžu byť tiež cenným nástrojom, ale Holanďania majú na to odlišné názory. Pri niektorých témach je niekedy potrebné mať aj špecifické vedomosti. V každom prípade by rozhovory s občanmi nemali byť len formalitou. Myslíme si, že je dôležité, aby sme boli braní vážne.

#### **3. Budte transparentnejší a jasnejší, pokiaľ ide o prijaté rozhodnutia**

Holanďania niekedy považujú Európu za dosť komplikovanú. Nie každý má rovnakú úroveň vedomostí o base. EÚ musí konať vo väčšej miere. Chceme, aby sa EÚ stala transparentnejšou a aby sa zjednodušila jej aktualizácia. V tejto súvislosti zohrávajú úlohu aj holandské orgány. Mnohí Holanďania sa zaujímajú o európske rozhodnutia, ale majú pocit, že oficiálne kanály sú príliš ťažké nájsť alebo príliš zložité. Každý má iné záujmy a potreby. Preto by sme mali mať možnosť vybrať si témy, o ktorých sa chceme dozvedieť viac. Mladí ľudia sa často zaujímajú o Európu, ale málo informácií o nej vidia napríklad na svojich sociálnych sieťach.

*„Zatiaľ čo som bol na dovolenke v Maďarsku, v blízkosti novejšej plantáže som videl veľké znamenie, v ktorom sa uvádza: "Túto výsadbu umožnila EÚ." Aj keď som skeptický voči Európe, stále som sa cítil hrdý.“*

#### **4. Umožnenie rýchlejšieho vyriešenia trnitých problémov**

Holanďania majú problém pochopiť, ako funguje európska demokracia, ale zdá sa im, že rozhodovanie v EÚ je často veľmi pomalé. Vo voľbách do Európskeho parlamentu vidíme spojenectvá medzi národnými stranami. Môžu existovať aj iné spôsoby riešenia európskych záujmov. Približne tretina Holanďanov sa domnieva, že vo voľbách do Európskeho parlamentu by malo byť možné voliť zahraničných kandidátov. Približne rovnaký počet občanov sa domnieva, že by to nemalo byť možné. Najdôležitejšie je, aby sa dostatočne zohľadnili rôzne dotknuté záujmy. A zároveň, že je možné vyriešiť trnité problémy rýchlejšie, ako je to dnes.

*„Vo voľbách by som sa chcel s niekým stotožniť a vedieť, za čím stojí. Nemusí to byť krajan.“*

### **Diskusie a nápady online a na mieste**

*„Odstrániť právo veta krajín. O tom musí rozhodnúť väčšina.“*

*„Pri dôležitých rozhodnutiach zriaďovať cieľové skupiny občanov, možno aj na (polo)povinnom základe, ako je to v prípade porôt v Spojených štátoch.“*

*„Zabezpečiť, aby politici a úradníci EÚ pravidelne cestovali do vnútrozemia“ a nezostali úplne uzavretí vo svojej bruselskej bubline.“*

*IDEA: „Televízne spravodajstvo by v skutočnosti malo Európe venovať niekoľko minút v každom zo svojich vydaní. Aleboby sme mohli spustiť denník alebo týždenník venovaný Európe.“*

*IDEA: „Európski politici sa možno budú musieť častejšie zúčastňovať na televíznych programoch.“*

*„Ako mladý človek som o Európe takmer nič nečítal. Som však zvedavý vedieť viac, ale bez toho, aby som musel vynaložiť príliš veľa úsilia na získanie informácií.“*

### **Mladí členovia Coalitie-Y v Utrechte: diskusia o využívaní referend**

Členovia Coalitie-Y - spolupráca medzi rôznymi mládežníckymi organizáciami - viedli živú diskusiu o využívaní referend. Oponenti spomenuli riziko diskusií, kde je všetko čierne alebo biele, zatiaľ čo témy sú často oveľa zložitejšie. Jeden z účastníkov ďalej uviedol: „Môžeme voliť EÚ a kandidovať. Referendá v skutočnosti podkopávajú túto zásadu.“ Zástancovia referenda uviedli, že považujú za užitočné, aby tvorcovia politík vedeli, čo si občania myslia o konkrétnej téme: to by mohlo pomôcť poskytnúť usmernenie. Referendá by tiež mohli pomôcť zvýšiť celkové povedomie verejnosti o EÚ: aké sú témy programu a aké sú rozhodnutia, ktoré sa majú prijať.

### **Sociálni dobrovoľníci: „Je potrebné lepšie vzájomné porozumenie medzi krajinami.“**

Nadácia Piëzov Zoetermeeri sa skladá z dobrovoľníkov, ktorí sú rôznymi spôsobmi aktívni v oblasti sociálnej účasti. Účastníci tematického dialógu vyjadrili znepokojenie nad prehľbujúcou sa priepasťou, ktorúvidia v Európe. To sú napríklad názory, ktoré majú ľudia LGBTIQ komunitu. Ak krajiny nerozumejú svojim konkrétnym názorom, je ťažké spolupracovať. "Z tohto dôvodu je nevyhnutné naučiť sa byť lepšieznámy," povedal jeden z účastníkov. „Dnes jednoducho nevieme, čo si ľudia myslia v iných krajinách. Nedostatočne chápeme kultúru a kontext našich krajín. Ak však chceme spoločne prijímať dobré rozhodnutia, je to nevyhnutné.“

## **Digitálna transformácia**

Vo virtuálnom svete sú požiadavky na internetové pripojenie, bezpečnosť a ochranu života čorazvyššie. EÚ sa v tejto súvislosti cíti zodpovedná a je odhodlaná zabezpečiť, aby sa v digitálnej spoločnosti na nikoho nezabudlo. EÚ okrem toho investuje do digitálnych riešení spoločenských výziev. Aký je na to názor Holandska?

### **Odporúčania - Náš virtuálny pohľad na svet**

**45% Neerlandais verí, že virtuálny svet je dôležitou témou a že EÚ musí v tejto oblasti zasiahnuť.**

#### **1. Zabezpečenie rýchleho, bezpečného a stabilného internetu všade**

6% Holanďanov sa domnieva, že EÚ by mala zabezpečiť, aby mal každý v Európe prístup krátkemu a bezpečnému internetu. Všetci vidíme, že internet zohráva čoraz dôležitejšiu úlohu v našom živote. Deti sa rodia digitálnym vzdelaním. A komunikácia sa čoraz viac približuje internetu, a to na vnútroštátnej aj medzinárodnej úrovni. Občas sa obávame veľkej závislosti na internete. Mnohí Holanďania sa preto domnievajú, že EÚ má najlepšie predpoklady na to, aby na ňu vyčlenila finančné prostriedky za predpokladu, že sa budú účinne využívať. Ochrana pred online trestnou činnosťou je podľa nášho názoru najdôležitejšou otázkou, ktorou sa treba zaoberať na európskej úrovni. Pozornosť by sa však mala venovať aj boju proti internetovej trestnej činnosti na vnútroštátnej úrovni.

*„Myšlienka kybernetického útoku na náš systém ochrany vody ma robí zraniteľným.“*

#### **2. Stanovenie jasných pravidiel a noriem pre internetové spoločnosti**

75 % Holanďanov sa domnieva, že EÚ by mala zabezpečiť, aby sa online nákupy mohli uskutočňovať s rovnakou úrovňou bezpečnosti vo všetkých krajinách EÚ. Všetci čoraz viac nakupujeme zo zahraničia a týmto spôsobom zdieľame citlivé osobné údaje. Niekedy sa to zdá byť nebezpečné. Je ťažké určiť, ktoré webové stránky sú dôveryhodné. Je dobré, že EÚ vypracúva európske pravidlá a normy v oblasti ochrany súkromia, ktorým môže rozumieť každý. Sila veľkých internetových spoločností je pre nás tiež pravidelným zdrojom obáv. Sme presvedčení, že pri používaní našich údajov je našou zodpovednosťou postupovať opatrne. Domnievame sa však, že EÚ v tom môže zohrávať úlohu. Krajiny EÚ musia spolupracovať, aby zabezpečili, že spoločnosti ako Google a Facebook nebudú mať príliš veľkú moc.

*Tvárou v tvár globálnemu hráčovi, akým je Facebook, smeako malá krajina relatívne chudobní.*

#### **3. Zosúladenie pravidiel ochrany súkromia s praktickým vykonávaním a vysvetleniami**

Po zavedení všeobecného nariadenia o ochrane údajov (GDPR) Holandsko vie, že všetky mzdy musia byť v súlade s rovnakými zákonmi a predpismi o ochrane osobných údajov. Uistujeme vás, že je dobré, že sa na to môžeme spoľahnúť, pretože ochrana súkromia je dôležitou otázkou. Niektorí Holanďania sa vždy domnievajú, že pravidlá ochrany súkromia sú niekedy prehnané alebo nelogické. Okrem toho môže táto legislatíva priniesť podnikateľom veľa práce. Preto sa domnievame, že by sa mala venovať väčšia pozornosť praktickému vykonávaniu právnych predpisov v oblasti ochrany súkromia: podpora a informácie pre občanov aj podniky. Domnievame sa najmä, že členské štáty musia zohrávať určitú úlohu. Problémy alebo otázky týkajúce sa ochrany osobných údajov najlepšie spravujú naše vnútroštátne orgány v našom vlastnom jazyku.

### **Diskusie a nápady online a na mieste**

*IDEA: „Opravte prísnejšie kritériá pre programátorov a spoločnosti zákazomnebezpečných programovacích jazykov.“*

*„Poskytnúť bezplatný európsky antivírusový softvér na vytvorenie európskeho firewallu.“*

*„Keď prekročím hranice do Nemecka, zrazu už nemám na svojom mobilnom telefóne sieť. Ale užby sa to nemalo diať, však?“*

*S našimi iPhonmi môžeme sledovať všetky naše pohyby. Aj my máme svoj podiel zodpovednosti.*

*„Nie je praktické vyplňať v každej krajine iný typ formulára na ochranu osobných údajov.“*

*IDEA: „Mala by sa zriadiť európska kybernetická polícia. Je to jednoznačne niečo pre EÚ.“*

#### **Účastníci online dialógu: „Kvalitný prístup na internet všade je aj v našom vlastnom záujme“**

Počas jedného z tematických online dialógov sa zrodila zaujímavá diskusia o úlohe EÚ vo virtuálnom svete.

Všetky členské štáty sa zhodli na tom, že je dôležité mať dobré internetové pripojenie v celej Európe. Je však na EÚ, aby sa s tým vyrovnala? Viacerí účastníci uviedli, že ide o úlohu, za ktorú sú v prvom rade zodpovedné jednotlivé členské štáty. Ďalší účastník zdôraznil, že stabilný a vysokokvalitný internet v zahraničí je prínosom aj pre Holandsko: „Zarábame miliardy z obchodu s inými krajinami EÚ. Je preto v našom záujme, aby tieto krajiny dobre fungovali.“

#### **Nasledujúce stránky odkazujú na Helmond: „Rovnaké pravidlá a sankcie pre páchatel'ov počítačovej kriminality“**

Na Dr. Knippenberg College v Helmonde študenti vo veku 15 a 16 rokov diskutovali o probléme internetovej kriminality. Pravidelne sa o tom dozvedia v správach. Napríklad, keď došlo k úniku údajov v spoločnosti. Alebo keď sa krajina ako Rusko alebo Čína pokúša ukradnúť údaje. Keďže páchatelia počítačovej kriminality často pracujú cez hranice, spolupráca európskych krajín má zmysel. V tejto súvislosti zvažujú vypracovanie pravidiel, ale aj vymedzenie sankcií. „Ak sa ruskí kybernetickí piráti pokúsia preniknúť do našej krajiny, EÚ musí prijať rôzne opatrenia, aby im zabránila.“

## **Vzdelávanie, kultúra, mládež a šport**

Krajiny EÚ sú priamo zodpovedné za vzdelávanie, kultúru, mládež a šport. EÚ ich v tejto súvislosti môže a bude podporovať, napríklad presadzovaním kvalitného vzdelávania, viacjazyčnosti, ochrany kultúrneho dedičstva a podpory kultúrneho a športového sektora. Aký je na to názor Holandska?

### **Odporúčania - Naša vízia vzdelávania, kultúry, mládeže a športu**

45 % Holanďanov sa domnieva, že vzdelávanie je dôležitou témou a že EÚ musí v tejto oblasti zasiahnuť. V prípade mládeže je to 39 %, v prípade kultúry 23 % a v prípade športu 19 %.

#### **1. Povzbudzovanie študentov, aby inteligentne študovali v zahraničí**

Mnohí Holanďania sa domnievajú, že štúdium v zahraničí má pozitívny vplyv na mladých ľudí. To prispieva k osobnému rozvoju. Okrem toho štúdium v zahraničí môže Európanom pomôcť lepšie si navzájom porozumieť. Môže tiež prispieť k lepšej integrácii. Mnohí Holanďania preto považujú za pozitívne, že existuje program Erasmus, ktorý podporuje štúdium v zahraničí. Sme však tiež presvedčení, že EÚ by sa mala naďalej kriticky zaoberať touto otázkou. V praxi sa napríklad zdá, že zahraniční študenti zostávajú väčšinou medzi sebou a nie vždy sa veľa dozvedia o krajine, v ktorej sa nachádzajú. EÚ musí tiež zabrániť tomu, aby sa krajiny s nižšou úrovňou vedomostí „vyprázdnil“, pretože všetky talenty idú študovať do zahraničia.

*„Vypracovať aj výmenné programy na úrovni stredoškolského odborného vzdelávania.“*

#### **2. Prioritné ponechanie záležitostí, ako je kultúra a šport, na členské štáty**

58 % Holanďanov sa domnieva, že EÚ by mala lepšie chrániť kultúrne dedičstvo v Európe. Myslím napríklad nachrámy v Grécku. Na druhej strane zisťujeme, že miestna kultúra je v prvom rade zodpovednosťou samotných krajín. To isté platí napríklad pre zneužívanie v športe. Považujeme to za dôležitú otázku, ale nie za hlavné poslanie EÚ. Európa si musí nevyhnutne stanoviť priority a na iné otázky sú potrebné značné finančné zdroje. Niekedy môžeme poskytnúť finančný príspevok, ale niekedy môžeme spolupracovať aj inými spôsobmi, napríklad výmenou poznatkov a nápadov.

*„Ochrana kultúry je zodpovednosťou samotných krajín. Ak sa však zanedbá globálne dedičstvo, potom si myslím, že EÚ musí zasiahnuť.“*

#### **3. Zabezpečiť, aby sa Európania navzájom lepšie spoznali a rešpektovali**

Holanďania majú radi, keď iní Európania hovoria dobre anglicky. Uľahčuje nám to, keď sme v zahraničí. Rovnako ako napríklad vtedy, keď chceme komunikovať s migrujúcimi pracovníkmi v Holandsku. Mnohí Holanďania zároveň cítia, že je veľmi dôležité, aby sme naďalej hovorili vlastným jazykom a vážili si ho. Preto chceme, aby sa rešpektovali aj iné rozdiely v rámci Európy. Či už ide o kultúru, vzdelanie alebo šport, každý človek sa musí cítiť slobodný a byť schopný byť sám sebou. Rozdiely môžu niekedy spôsobiť napätie, ale zároveň zbohatnú na európskom kontinente. Mnohí Holanďania sa preto domnievajú, že krajinám by sa mal poskytnúť čas, aby sa oboznámili so svojimi návykmi a nápadmi.

*„Pre mňa je EÚ ako skupina priateľov. Rešpektujeme naše rozdiely a môžem požiadať o pomoc, ak to potrebujem.“*

### **Diskusia a nápady online a na mieste**

IDEA: „Okrem miestnych učebných osnov by sa na všetkých úrovniach vzdelávania mal zaviesť spoločný európsky učebný plán.“

IDEA: Okrem hlavného mesta kultúry by ste si mali každý rok vybrať aj hlavné mesto (alebo krajinu) v oblasti vzdelávania, mládeže a športu.

*„To, čo nás v EÚ spája, je práve skutočnosť, že všetci máme svoju vlastnú národnú kultúru. A preto nemôžeme byť“*

*zhromaždení pod zástavou jedinej kultúry.*

*„Namiesto zdôrazňovania negatívnych vecí je lepšie snažiť sa propagovať šport.“*

*„Som tu integrovaný, platím dane, ale som a zostávam v Latinskej Amerike. Milujem svoj jazyk, hudbu a jedlo. Nie je to o Európe.“*

*„Príliš veľa hovoríme o hospodárstve v Európe. A príliš málo pohody.“*

**Študenti Univerzity v Leidene: „Jazyk je dôležitý, ale musí zostať slobodnou voľbou“**

Na univerzite v Leidene sa študenti histórie medzi sebou rozprávali. Myslia si, že je dôležité, *aby* l'esgens hovoril niekoľkými jazykmi. Znalosť viacerých jazykov je podľa ich názoruskvelá pre osobný rozvoja dobrá pre obchodné a politické vzťahy v rámci EÚ. Domnievajú sa však, že jazyky by sa mali ponúkať v škole a nemali by byť povinné. Podobne sa domnievajú, že druhý jazyk nemusí byť nevyhnutne európskym jazykom. "Ak žijete vo východnej Európe a rozhodnete sa učiť rusky, je to vaše právo," povedal jeden z účastníkov.

**Turecké spoločenstvo****Schiedam: "Zabezpečenie spravodlivých pracovných príležitostí pre všetkých mladých ľudí"** V Nadácii Hakder v Schiedame miestna turecká komunita diskutovala o význame spravodlivých pracovných príležitostí pre všetkých. Všetci účastníci sa zhodli na tom, že EÚ by mala uložiť spoločnostiam povinnosť ponúkať stáže alebo pracovné miesta mladým ľuďom s obmedzenými príležitosťami. Uviedli, že najmä mladí migranti čelia ťažkostiam pri hľadaní stáže alebo zamestnania. „Niekdedy sa ani neodvážia ísť k všeobecnému lekárovi, pretože sa obávajú, že za návštevu budú musieť zaplatiť sami. Nehovoriac o odvahe uchádzať sa o stáž alebo prácu," povedal jeden z účastníkov. „Podniky musia venovať väčšiu pozornosť a EÚ ich k tomu môže povzbudiť.“

## **Opis metodiky použitej v zisťovaní**

Hľadanie vízie Európy pozostáva z rôznych foriem prepojeného dialógu s cieľom zhromaždiť názory a myšlienky holandských občanov o budúcnosti Európy a EÚ. V tejto kapitole sa opisuje metodika použitá na zabezpečenie toho, aby súvisiace formy dialógu boli v súlade s platnými usmerneniami pre vnútroštátne panelové diskusie občanov v kontexte Konferencie o budúcnosti Európy.

**Conception of related forms of dialogue** Používajú sa tieto formy dialógu:

### **4. Panelový prieskum**

Prieskum reprezentatívnej vzorky holandskej populácie.

### **5. Tematické hĺbkové online dialógy**

Vždy sa organizovali dialógy so skupinou holandských občanov s cieľom prehliadnúť závery prvej predbežnej správy „Naša vízia pre Európu“ (8. októbra 2021), ktorá poskytla prvý prehľad výsledkov a doplňujúcich otázok.

### **6. Dialógy s osobitnými skupinami**

Stretnutia s Holanďanmi, ktorí nie sú zvyknutí zúčastňovať sa na (online) prieskumoch a paneloch.

### **7. Dialógy s mladými ľuďmi**

Stretnutia zamerané na najrelevantnejšie európske témy pre mladých ľudí.

### **8. Online verejný prieskum: Dotazník a "Swipen naar de toekomst" (Swiper do budúcnosti)**

Dotazník panelového prieskumu by mohli vyplniť aj všetci Holanďania vrátane tých, ktorí bývajú v zahraničí. Tento dotazník bol k dispozícii od 1. septembra 2021 do 14. novembra 2021. Okrem toho sa v rovnakom období mohla každá holandská osoba zúčastniť na akcii "Swipen naar de toekomst" (Swiper do budúcnosti), online nástroj s 20 afirmáciami.

## **1. Panelový prieskum**

Holandský dialóg s občanmi „Vízia Európy“ sa začal 1. septembra prieskumom medzi viacerými občanmi. V tomto opise metodiky použitej v prieskume stručne vysvetľujeme návrh a realizáciu tohto panelového prieskumu.

### **Cieľová a cieľová populácia**

Kampaň "Vízia Európy" sa začala online dotazníkom o tom, ako Holanďania vidia budúcnosť Európy. Tento dotazník bol predložený reprezentatívnej komisii a je otvorený aj pre všetkých holandských občanov (vrátane tých, ktorí majú pobyt v zahraničí). Vo outre sa každá osoba mohla zúčastniť akcie "Swipen naar de toekomst" (Swiper do budúcnosti), online nástroj predstavujúci 20 afirmácií. Výsledky panelového prieskumu boli podkladom pre niekoľko tematických dialógov organizovaných v nadväznosti na proces dialógu s občanmi o vízii Európy.

Cieľová populácia panelového prieskumu zahŕňa všetkých Holanďanov vo veku 18 rokov a viac, ktorí boli v čase začatia terénnej práce zaregistrovaní ako obyvatelia v registri obyvateľov. Podľa holandského národného štatistického úradu (Centraal Bureau voor de Statistiek – CBS) mala táto cieľová skupina k 1. januáru 2021 14 190 874 osôb. Dolná hranica 18 rokov zodpovedá volebnej väčšine. Nazývame to populácia panelového prieskumu.

### *Práca v teréne*

Panel viac ako 100 000 účastníkov z celej krajiny (certifikované ISO, Research Keurmerk groep, Nederlandse Marktonderzoek Associatie) bol použitý na získanie digitálneho obrazu "priemerného Holanďana". Títo účastníci sa prihlásili do panelu prieskumu, aby pravidelne poskytovali svoje názory na širokú škálu tém. Okrem vlastnej motivácie prispievať sú platení aj za vyplnenie dotazníkov. Z viacerých vedeckých štúdií vyplýva, že respondenti, ktorí dostávajú kompenzáciu za vyplnenie dotazníka, neposkytujú výrazne odlišné odpovede (zdroj: Zhoršuje používanie stimulov na prieskum kvalitu údajov?, Cole, J. S., Sarraf, S. A., Wang, X., 2015).

Práca v teréne sa začala 11. augusta 2021 a skončila 19. septembra 2021. Na implementáciu sa použila len jedna metóda zberu údajov, t. j. internetový prieskum. Členovia panelu prieskumu dostali e-mail s osobným odkazom na online dotazník. Po dvoch týždňoch dostali účastníci panelu pripomienku. Pozvánky na účasť boli zasielané v dávkach a stratifikovaným spôsobom (zabezpečujúcim rovnomerné rozdelenie podskupín), až kým sa nedosiahne potrebný počet respondentov.

### *Odber vzoriek a distribúcia*

Návrh prieskumu vychádza zo zásady, že na prieskume sa musí zúčastniť minimálne 3600 respondentov, aby sa zabezpečila dobrá štatistická spoľahlivosť. Okrem toho toto číslo umožňuje dobré rozdelenie medzi rôznymi všeobecnými charakteristikami obyvateľstva. Nie je len jeden typ Holanďana. Preto sme vopred zabezpečili, aby bola vzorka dobre rozdelená na určitý počet vlastností. Holandsko je relatívne malá krajina, ale názory sa môžu v jednotlivých regiónoch líšiť. Postavenie vo vzťahu k témam a význam, ktorý sa im pripisuje, môže (častočne) určovať región, v ktorom človek žije. Napríklad ľudia vo vidieckych oblastiach môžu chápať tému, akou je bezpečnosť, inak ako ľudia v mestských oblastiach. Z výskumu, ktorý uskutočnil holandský úrad pre sociálne a kultúrne plánovanie, takisto vyplýva, že ľudia s vyššou úrovňou vzdelania sú častejšie podporovateľmi EÚ ako ľudia s nižšou úrovňou vzdelania a že mladí ľudia sú častejšie v prospech EÚ ako starší ľudia (zdroj: Wat willen Nederlanders van de Europese Unie?, Holandský úrad sociálneho a kultúrneho plánovania, Haag, 2019).

Z tohto dôvodu sme proporcionálne rozdelili tieto tri charakteristiky, aby sme zaručili reprezentatívnosť vzorky: 1) pobyt prostredníctvom regiónov COROP, 2) vek a 3) úroveň vzdelania. Distribúcia vzorky bola prezentovaná aj podľa týchto všeobecných charakteristík: pohlavie, pôvod, hlavné zamestnanie, politická orientácia.

Regióny OROPC boli vyvinuté na základe princípu uzlov ("srdce" s oblasťou príťažlivosti alebo funkciou regional), na základe tokov ľudí, ktorí dochádzajú. Niektoré porušenia zásady uzlov boli uznané, aby sa regióny riadili provinčnými hranicami. Po reorganizácii obcí nad rámec limitov COROP sa rozdelenie upravilo (zdroj: Holandský národný štatistický úrad). V rámci regiónov COROP sme zabezpečili dobré rozdelenie medzi vekové skupiny s týmto rozdelením: 18 – 34 rokov, 35 – 54 rokov, 55 – 75 rokov a viac ako 75 rokov.

Napokon sme zabezpečili reprezentatívne rozdelenie úrovni vzdelávania. Vo vzorke zodpovedá nahradenie respondentov rozdeleniu najvyššej úrovne vzdelania na vnútroštátnej úrovni, a to takto:

**Najvyššia úroveň vzdelania**

|                                                                                                                                                                                                         |        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| Nízka: základné vzdelávanie, prípravné odborné vzdelávanie, 1. až 3. ročník vyššieho všeobecného stredoškolského vzdelávania/preduniverzitného vzdelávania, stredoškolské odborné vzdelávanie 1. stupňa | 32,1 % |
| Medziľahlé: vyššie sekundárne všeobecné vyššie sekundárne vzdelávanie/preduniverzitné vzdelávanie, sekundárne odborné vzdelávanie úrovne 2 až 4                                                         | 44,6 % |
| Vysoká: vyššie odborné vzdelávanie alebo vysokoškolské vzdelávanie                                                                                                                                      | 22,9 % |
| neznámy                                                                                                                                                                                                 | 0,4 %  |

**Miera odpovedí**

Do panelového prieskumu sa zapojilo 4 086 ľudí. Cieľ 3 600 úplne vyplnených dotazníkov je preto splnený.

| <b>Reakcie regiónov a veku COROP</b> | <b>18 až 34 rokov</b> | <b>35 až 54 rokov</b> | <b>55 až 75 rokov</b> | <b>nad 75 rokov</b> |
|--------------------------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|---------------------|
| Severne od Drenthe                   | 11                    | 14                    | 17                    | 5                   |
| Juhovýchodne od Drenthe              | 10                    | 12                    | 14                    | 4                   |
| Juhozápadne od Drenthe               | 7                     | 10                    | 11                    | 3                   |
| Flevoland                            | 29                    | 33                    | 28                    | 6                   |
| Severné Frízsko                      | 20                    | 22                    | 25                    | 8                   |
| Juhovýchodné Frízsko                 | 12                    | 13                    | 14                    | 3                   |
| Juhozápadné Frízsko                  | 8                     | 11                    | 11                    | 4                   |
| Achterhoek                           | 22                    | 27                    | 34                    | 11                  |
| Arnhem/Nijmegen                      | 52                    | 53                    | 55                    | 15                  |
| Veluwe                               | 44                    | 48                    | 51                    | 17                  |
| South West Gelderland                | 16                    | 18                    | 20                    | 5                   |
| Grand Delfzijl                       | 2                     | 4                     | 5                     | 1                   |
| Východný Groningen                   | 7                     | 10                    | 12                    | 3                   |
| Zvyšok Groningenu                    | 36                    | 26                    | 28                    | 8                   |
| Centrálny Limburg                    | 13                    | 17                    | 21                    | 7                   |

|                      |    |    |    |    |
|----------------------|----|----|----|----|
| Severný Limburg      | 17 | 20 | 23 | 7  |
| Južný Limburg        | 38 | 40 | 52 | 17 |
| North Brabant Centre | 34 | 35 | 35 | 11 |

| <b>Reakcie regiónov a veku COROP</b> | <b>18 až 34 rokov</b> | <b>35 až 54 rokov</b> | <b>55 až 75 rokov</b> | <b>nad 75 rokov</b> |
|--------------------------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|---------------------|
| Severovýchodný Brabant               | 41                    | 43                    | 51                    | 14                  |
| Západný severný Brabant              | 40                    | 47                    | 49                    | 15                  |
| juhovýchodne od severného Brabantska | 55                    | 56                    | 58                    | 18                  |
| Aglomerácia Haarlem                  | 13                    | 18                    | 18                    | 7                   |
| Alkmaar a okolie                     | 14                    | 19                    | 19                    | 6                   |
| Väčší Amsterdam                      | 116                   | 104                   | 88                    | 23                  |
| Gooi a Vechtstreek                   | 13                    | 21                    | 19                    | 7                   |
| IJmond                               | 12                    | 14                    | 15                    | 4                   |
| North Holland Point                  | 22                    | 27                    | 30                    | 9                   |
| región Zaan                          | 11                    | 13                    | 12                    | 3                   |
| North Overijssel                     | 25                    | 28                    | 25                    | 8                   |
| Twente                               | 41                    | 44                    | 46                    | 14                  |
| juhozápadný Overijssel               | 10                    | 11                    | 12                    | 3                   |
| Utrecht                              | 96                    | 100                   | 89                    | 27                  |
| Zvyšok Zeelandu                      | 16                    | 21                    | 23                    | 8                   |
| Zeeland Flámsko                      | 6                     | 8                     | 9                     | 3                   |
| Aglomerácia Leiden a región žiarovky | 30                    | 31                    | 31                    | 10                  |
| Kategória:Haagske aglomerácie        | 63                    | 70                    | 57                    | 18                  |
| Delft a Westland                     | 19                    | 15                    | 15                    | 4                   |
| Grand Rijnmond                       | 103                   | 107                   | 99                    | 31                  |

|                               |    |    |    |   |
|-------------------------------|----|----|----|---|
| východne od južného Holandska | 22 | 24 | 25 | 8 |
| Juhovýchodné Holandsko        | 24 | 26 | 26 | 9 |

#### Reakcie podľa úrovne vzdelania

|                   |      |      |
|-------------------|------|------|
| Nízka             | 1382 | 34 % |
| Stredne pokročilý | 1747 | 43 % |
| Vysoká            | 915  | 22 % |
| neznámy           | 42   | 1 %  |

#### Spôľahlivosť a reprezentatívnosť

Počet respondentov 4 086 umožňuje robiť pozorovania za celú populáciu s úrovňou spoludôvery 95 % a toleranciou chybovosti 1,53 %. Úroveň spoľahlivosti a chybovosť výsledkov sa určuje podľa veľkosti vzorky. Čím väčšia je vzorka, tým spoľahlivejšie a presnejšie výsledky možno extrapolovať na celú populáciu.

Úroveň spoľahlivosti je definovaná ako 1 (100 %) mínus úroveň významnosti. Je bežné spoliehať sa na úroveň významnosti 5 %. To sa označuje ako 95 % úroveň spoľahlivosti. Inými slovami, ak by sa prieskum zopakoval rovnakým spôsobom a za rovnakých podmienok, výsledky by boli v 95 % prípadov rovnaké.

Presnosť (vyjadrená ako tolerancia chyby) označuje rozsah hodnôt, v rámci ktorých sa nachádza skutočná hodnota v celkovom súbore. Inými slovami: Aký by bol maximálny rozdiel medzi výsledkami sklonu a výsledkami, ktoré by sa získali z celej populácie? Chybovosť 1,53 % znamená, že skutočná hodnota v rámci celkového súboru môže byť o 1,53 % vyššia alebo nižšia ako hodnota vzorky. Ak napríklad prieskum na vzorke jednotlivcov naznačuje, že 50 % respondentov považuje určitú tému za dôležitú, skutočný percentuálny podiel je o 1,53 % vyšší alebo nižší ako 50 %, t. j. medzi 48,47 a 51,53 %. Chybovosť až do 5 % je bežná a všeobecne akceptovaná v kvantitatívnych (štatistických) štúdiách.

Okrem spoľahlivosti je dôležitá reprezentatívnosť vzorky. Keďže pozvánky na účasť boli zasielané v dávkach a stratifikovanej forme, výsledky sú reprezentatívne pre charakteristiky regiónu COROP a vekové skupiny podľa regiónu COROP. Odpovede sú reprezentatívne aj z hľadiska dosiahnutého vzdelania vo vzťahu k najvyššej úrovni vzdelania dosiahnutej na vnútroštátnej úrovni.

#### Iné všeobecné charakteristiky

Účastníkom panelu bolo položených niekoľko ďalších kontextových otázok. Patrí medzi ne pohlavie, postavenie vo vzťahu k EÚ, pôvod, hlavné povolanie a politická strana, za ktorú by osoba hlasovala v prípade volieb.

49 % respondentov sú muži, 50 % ženy a 1 % uprednostňuje neodpovedanie na túto otázku.

51 % respondentov si myslí, že je dobré, že Holandsko je členom EÚ, 13 % si myslí, že je to zlá vec a 36 % je neutrálnych alebo nemá názor.

95 % respondentov sa narodilo v Holandsku. 89 % respondentov uviedlo, že obaja rodičia sa narodili v Holandsku. 5 % sa narodilo dvom rodičom, ktorí sa narodili v zahraničí.

### *Súčasná politická orientácia respondentov*

#### **Strana %**

|                                                                      |      |
|----------------------------------------------------------------------|------|
| VVD (Ľudová strana za slobodu a demokraciu)                          | 14 % |
| PVV (Strana slobody)                                                 | 13 % |
| SP (Socialistická strana)                                            | 8 %  |
| D66 (Demokrati 66)                                                   | 6 %  |
| CDA (Christian Democratic Appeal) (Kresťanská demokratická apelácia) | 6 %  |
| PvdA (Pracovná strana)                                               | 6 %  |
| Partij voor de Dieren (Strana pre zvieratá)                          | 4 %  |
| GroenLinks (Zelená ľavica)                                           | 4 %  |
| ChristenUnie (Kresťanská únia)                                       | 3 %  |
| JA21                                                                 | 3 %  |
| BoerBurgerBeweging (poľnohospodársko-občianske hnutie)               | 2 %  |
| Forum voor Democratie (Fórum pre demokraciu)                         | 2 %  |
| Pakt stability a rastu (reformovaná politická strana)                | 2 %  |
| Volt                                                                 | 2 %  |
| DÁNSKO                                                               | 1 %  |
| Groep Van Haga                                                       | 1 %  |
| BIJ1                                                                 | 1 %  |
| Fractie Den Haan                                                     | 0 %  |
| Iné                                                                  | 2 %  |

|                   |      |
|-------------------|------|
| Biele hlasovanie  | 3 %  |
| Radšej neodpoviem | 13 % |
| Nevolím           | 5 %  |

*Aké je vaše súčasné hlavné zamestnanie?*

| <b>Povolanie</b>                | <b>%</b> |
|---------------------------------|----------|
| Žiaci/študenti                  | 6 %      |
| Zamestnanec na čiastočný úväzok | 16 %     |
| Zamestnanec na plný úväzok      | 31 %     |
| Nezávislý dodávateľ             | 3 %      |
| Domáci                          | 5 %      |
| Uchádzač o zamestnanie          | 2 %      |
| Dobrovoľník                     | 2 %      |
| praceneschopný                  | 6 %      |
| dôchodca                        | 27 %     |
| Iné                             | 1 %      |
| Radšej neodpoviem               | 1 %      |

### *Dotazník*

Dotazníka túto správu pripravila nezávislá externá organizácia na žiadosť ministerstvazahraničných vecí. Dotazník má modulárnu štruktúru a obsahuje tieto bloky otázok v súlade s témami určenými pre Konferenciu o budúcnosti Európy: Dôležité témy a úloha Európy  
Zmena klímy a životné prostredie

Zdravie

Hospodárstvo a zamestnanosť

Úloha Európskej únie vo svete

Bezpečnosť a právny štát

Virtuálny svet

Európska demokracia

Migrácia a utečenci

Vzdelávanie / kultúra / mládež / šport

Počas prípravy dotazníka sa venovala veľká pozornosť kvalite, spoľahlivosti a platnosti otázok. Preto sa hľadala neutrálna a nesmerová formulácia otázok, afirmácií a možností odpovede a overilo sa, že otázky boli formulované v zrozumiteľnom jazyku (úroveň B1).

Dotazník bol podrobený testovaniu kvality prostredníctvom osobných rozhovorov s participantami testami patriacimi do cieľovej skupiny. To nám umožnilo študovať, ako otázky chápu rôzne typy respondentov. Ak sa zdalo, že otázka predstavuje kognitívnu záťaž príliš veľkú (príliš zložitú), bola prispôbená.

## *Analytické metódy*

V tomto prieskume boli použité dve metódy analýzy:

### **Univariačné analýzy**

Opisná štatistika sa používa na opis premenných zisťovania. V tomto prieskume sa používajú frekvencie a priemery.

### **Bivariačné analýzy**

Bivariačné analýzy skúmajú vzťah medzi dvoma premennými, t. j. vzťah medzi dovozom rôznych tém a otázkou, či by EÚ mala zasiahnuť v tejto oblasti, a všeobecnou vekovou charakteristikou. Uskutočnilo sa preskúmanie s cieľom určiť, či rôzne vekové skupiny pripisujú téme rôzny význam a či sa názory líšia, pokiaľ ide o rozsah, v akom ide o témy, do ktorých musí EÚ zasiahnuť.

### *Uverejňovanie informácií a úplnosť*

Táto správa obsahuje (vizuálne) znázornenie výsledkov všetkých otázok položených respondentmi panelu prieskumu. V prípade niektorých otázok mal respondent možnosť poskytnúť „otvorené“ (t. j. vopred neurčené) odpovede. Otvorené odpovede boli potom kategorizované a zahrnuté do publikácie. Nápad, ktoré respondenti uviedli v bezplatných komentároch, sa používajú ako podklad pre rôzne tematické dialógy organizované v nadväznosti na dialóg s občanmi „Vízia Európy“.

### **2. Tematické hĺbkové online dialógy**

Témy, ktoré sú jadrom konferencie o budúcnosti Európy, sa prehĺbili v ôsmich online tematických dialógoch. Účelom týchto dialógov bolo zistiť dôvody vyjadrených názorov, ako aj ich motiváciu a pocity. Aké sú vnímané obavy a príležitosti? Diskusné stretnutia tiež umožnili účastníkom predkladať návrhy a nápady na tieto témy, ako aj nastoľovať otázky, ktoré nie sú súčasťou konferencie, ale napriek tomu sú pre nich dôležité.

Tematické dialógy sa uskutočnili 12. – 14. októbra a 9. – 11. novembra. V októbri sa zorganizovali štyri tematické online dialógy na tému „Hospodárstvo“ a „Demokracia“. V novembri sa zorganizovali štyri online tematické dialógy klíme a EÚ vo svete. Celkovo sa na každom diskusnom stretnutí zúčastnilo 29 ľudí (celkovo 231). Účastníci boli prijatí spomedzi členov panelu (pozri bod 1) a prostredníctvom sociálnych médií.

### **3. Dialógy s osobitnými skupinami**

Okrem niektorých skupín Holanďanov, že sú menej zvyknutí zúčastňovať sa prieskumov a (online) panelov. S cieľom získať reprezentatívny obraz „hlasu Holandska“ bolo dôležité, aby aj títo občania mohli vyjadriť svoje myšlienky a názory. Preto sme v rámci prieskumu Vízia Európy zorganizovali aj niekoľko dialógov na mieste. Názory a nápady, ktoré sme dokázali zhromaždiť, sa použili ako základ (okrem iného) na formulovanie odporúčaní.

### *Cieľové skupiny*

Ťažko dostupné cieľové skupiny nemožno jednoznačne definovať. Štúdie a skúsenosti nám umožňujú vedieť, že Holanďania **snezápadným** pôvodom sú oveľa menej zapojení do prieskumov a diskusií. Keďže ide o dôležitú skupinu (14 % holandských občanov<sup>1</sup>), boli vybraní, aby sa zúčastnili na dialógu Vízia Európy. Rovnaké zdôvodnenie sa použilo aj v prípade **osôb s nízkym vzdelaním**. Je to tiež veľká skupina (2,5 milióna holandských<sup>2</sup>), ktorá sa čiastočne prekrýva so skupinou migrantov (39 %). Napokon sa uskutočnil dialóg so skupinou ľudí, ktorí sa často nenachádzajú v prieskumoch a diskusiách, **ktorí sú k Európe kritickí, ale pre ktorých zohráva dôležitú profesionálnu úlohu**. Vybrali sa podnikatelia v odvetví poľnohospodárstva.

Uvedené skupiny boli oslovené prostredníctvom organizácií, ktorých sú členmi, ako sú organizácie migrantov, záujmové združenia a p-profesijné organizácie. Keďže sme obmedzili počet dialógov na osem, nemohli sme byť úplne "vyčerpávajúci". Výber účastníkov je tak trochu svojvoľný. Pri tomto výbere sme zohľadnili aj nadšenie zúčastniť sa a pomôcť mobilizovať ich základňu, ako aj praktické otázky, ako je dostupnosť na základe dátumu a miesta.

Uskutočnili sa dialógy na mieste s členmi týchto organizácií:

- Nadácia Hakder, komunita Alevi, Schiedam
- Nadácia Asha, hinduistická komunita, Utrecht (dve diskusné stretnutia)
- Piëzo, Organizácia občianskej spoločnosti, Zoetermeer
- Taal doet Meer, organizácia pre ľudí s nízkym vzdelaním, Utrecht
- BoerenNatuur, združenie poľnohospodárskych skupín
- Marokkanen Dialoog Overvecht, marocká komunita, Utrecht
- Ženy za slobodu, organizácia na podporu žien s migrantským pôvodom, Haag

Na týchto diskusných stretnutiach sa zúčastnilo 110 ľudí.

### **4. Dialógy s mladými ľuďmi**

Mladí ľudia sú prioritnou cieľovou skupinou Konferencie o budúcnosti Európy. S cieľom aktívne podporiť ich účasť na dialógu s občanmi „Vízia Európy“ a vyjadriť názory a myšlienky tejto skupiny sa zorganizovalo päť fyzických diskusných stretnutí osobitne pre mladých ľudí. Plánované šieste stretnutie so spoločnosťou J.Eunes sa nemohlo uskutočniť z dôvodu reštriktívnych opatrení súvisiacich s koronavírusom.

Zasadnutia sa konali v týchto inštitúciách:

Asociácia študentov histórie, Univerzita v Leidene

Dr. Knippenberg College, stredoškolské vzdelávanie, Helmond

Coalitie-Y, Platforma mládeže Hospodárskej a sociálnej rady

Graafschap College, odborné stredoškolské vzdelávanie, Doetinchem

CSG Jan Arentsz, stredoškolské vzdelávanie so zameraním na technologické predmety, Alkmaar

Na diskusných stretnutiach sa zúčastnilo 95 mladých ľudí.

### *Použité techniky údržby*

Online tematické dialógy, dialógy s osobitnými skupinami a dialógy s mladými ľuďmi sa viedli pomocou tzv. „sociálnej“ metódy rozhovorov. Táto metóda sa už mnoho rokov používa v Deň dialógu, keď ľudia z celého Holandska komunikujú o otázkach, ktoré sa ich týkajú. V sokratovskej metóde udržiavania moderátor berie do úvahy nasledujúce zásady:

- Nech druhý rozpráva svoj príbeh
- Nereagujte okamžite iným príbehom
- Správajte sa k sebe s rešpektom
- Hovoriť z vlastného uhla pohľadu ("nájdem" namiesto "hovoria")
- Požiadajte o ďalšie vysvetlenia, ak sú vyjadrené názory obmedzené na všeobecné aspekty
- Vyhnite sa úsudkom a analyzujte ich
- Dajte chvíľu ticha, ak ľudia potrebujú na chvíľu premýšľať

Počas dialógov sa používa nasledujúci rytmus: divergencia – konvergencia – divergencia. Princípom je, že sa musíte najprv rozchádzať (vyjadrovať individuálne pocity a názory priamo), než sa môžete zbližiť (hovoriť o možných stopách) a potom sa opäť rozchádzať (napríklad zbierať individuálne odporúčania). Skúsenosti a teória ukazujú, že tento rytmus zaručuje optimálny tok dialógu.

Všetky dialógy viedli profesionálni sprostredkovatelia.

### **5. Online verejný prieskum: Dotazník a "Swipen naar de toekomst" (Swiper do budúcnosti)**

Dotazníkové prieskumy boli otvorené aj pre všetkých Holanďanov vrátane tých, ktorí žijú v zahraničí. Tento questionnaire bol prístupný od 1. septembra 2021 do 14. novembra 2021. Okrem toho sa v rovnakom období mohla každá holandská osoba zúčastniť na akcii "Swipen naar de toekomst" (Swiper do budúcnosti), online nástroj s 20 afirmáciami.

#### ***Odpovede a použitie***

Dotazník vyplnilo celkovo 1 967 účastníkov a nástroj screenscandokončilo 6 968 účastníkov. Dotazník aj nástroj screenscan boli otvorené pre všetkých: pre účasť neexistovali žiadne vhodné podmienky ani výberové kritériá. V dotazníku bolo možné odpovedať na otázky (neexistovali žiadne povinné otázky) s cieľom maximalizovať mieru odpovedí. Účastníci si zvolili možnosť „Nerada by som odpovedala“ oveľa častejšie ako v reprezentatívnom panelovom prieskume.

Všeobecné charakteristiky účastníkov otvoreného dotazníka a nástroja na skenovanie obrazovky sa vo väčšine ohľadov líšia od charakteristík účastníkov reprezentatívneho panelu. Na rozdiel od panelového prieskumu nie sú výsledky otvoreného dotazníka a nástroja na skenovanie obrazovky reprezentatívne. Výsledky otvoreného online prieskumu sa použili na dokončenie panelového prieskumu. Poskytujú prehľad o pocitoch a myšlienkach, ktoré kolujú v Holandsku. Návrhy na zlepšenie uvedené vo vstupných poliach boli použité v časti „Diskusie a nápady online a na mieste“. Nástroj screenscan bol použitý na lepšie pochopenie určitých pocitov, ktoré cirkulujú v Holandsku. Tieto výsledky sa zohľadnili pri vypracúvaní odporúčaní. Vzhľadom na požiadavku reprezentatívnosti sa v tejto správe v obmedzenej miere zohľadnili výsledky online prieskumu.

Túto správu uverejňuje ministerstvo zahraničných vecí. [www.kijkopeuropa.nl](http://www.kijkopeuropa.nl)



Rijksoverheid



Národná vláda Holandska

# Naša vízia Európy

***Správa z januára 2022***

Názory, nápady a odporúčania

## Témy

- Zmena klímy a životné prostredie
- Migrácia
- Zdravie
- EÚ vo svete
- 

- 14. januára 2022
- 

• Tento dokument je prekladom správy "Onze kijk op Europa; meningen, ideeën en aanbevelingen" („Naša vízia Európy: Stanoviská, nápady a odporúčania), ktorá bola uverejnená 14. januára 2022 v holandčine na stránke [www.kijkopeuropa.nl](http://www.kijkopeuropa.nl). Tento preklad je zjednodušenou verziou správy, v ktorej bola pôvodná prezentácia (ilustrácie a iné grafické prvky) upravená na účely prekladu.

## Naša vízia pre...

### Zhrnutie správy: všetky odporúčania v skratke

Prostredníctvom občianskeho dialógu na tému „Vízia Európy“ sme zhromaždili názory a nápady holandských občanov na budúcnosť Európy. Výsledkom boli tieto odporúčania pre Európsku úniu k posledným štyrom témam (z celkového počtu deviatich tém).

### Zmena klímy a životné prostredie

- 1. Výber jasného smerovania európskeho prístupu k zmene klímy**
- 2. Zabezpečiť, aby krajiny a podniky užšie spolupracovali pri hľadaní cielených riešení**
- 3. Vytvorenie systému CO<sub>2</sub>, ktorý bude spravodlivý a funkčný v praxi**
- 4. Jasnejšie a pozitívnejšie komunikovať o klimatickom prístupe**

Holandčania domnievajú, že EÚ musí zohrávať vedúcu úlohu v boji proti zmene klímy. Členské štáty musia mať možnosť prijímať vlastné rozhodnutia, ale napriek tomu musia spolupracovať, aby dosiahli rovnaké ciele. Krajiny EÚ by namiesto toho, aby na seba ukazovali prstami, mali venovať viac energie výmene poznatkov a hľadaniu spoločných riešení. Systém zdaňovania emisií CO<sub>2</sub> môže byť účinný, ale musí byť aj spravodlivý, praktický a jasný. Holandsko sa vo všeobecnosti domnieva, že EÚ by mala účinnejšie a pozitívnejšie komunikovať o klíme.

### Migrácia

- 1. Zabrániť tomu, aby sa diskusie o otázke utečencov stali menej diferencovanými**
- 2. Definovanie toho, čo je spravodlivé a praktické rozdelenie utečencov**
- 3. Využívanie vedomostí a skúseností na pomoc regiónom, z ktorých utečenci pochádzajú**

Holandčania domnievajú, že je dôležité rozlišovať medzi ľuďmi utekajúcimi z nebezpečných oblastí ekonomickými utečencami. Diskusiami o migrácii a integrácii často chýbajú nuansy. Ak sa má dosiahnuť spravodlivé rozdelenie utečencov v Európe, musia sa v rámci EÚ dohodnúť jasné kritériá, ktoré zohľadnia členské štáty aj ľudí, ktorí utiekli. Holandsko napokon navrhuje, aby EÚ podporovala regióny, z ktorých utečenci pochádzajú, a to nielen finančne, ale aj prostredníctvom znalostí.

### Zdravie

- 1. mať lepšiu kontrolu nad riadením pandémie**
- 2. Zabezpečiť dostupnosť cenovo dostupných a spoľahlivých liekov pre všetkých**
- 3. Krajiny sa musia v prvom rade usilovať o zlepšenie svojich systémov zdravotnej starostlivosti a o to, aby boli spravodlivejšie.**

Holandčania domnievajú, že krajiny EÚ musia v boji proti pandémie viac spolupracovať. Spôsob, akým sa rieši kríza spôsobená koronavírusom, niekedy spôsobuje zmätok. Pravidlá by mali byť navzájom konzistentnejšie bez toho, aby museli byť všade rovnaké. Pokiaľ ide o vakcíny alebo lieky, Holandčania chcú, aby ceny zostali čo najnižšie, ale chcú sa spoľahnúť na kvalitnú a zodpovednú výrobu. Okrem toho sa domnievame, že je dôležité, aby veľké spoločnosti nezneužívali svoju moc, a domnievame sa, že zdravotná starostlivosť by mala zostať predovšetkým na vnútroštátnej úrovni.

## Úloha EÚ vo svete

1. Využitie sily EÚ v kľúčových medzinárodných otázkach, najmä
2. V rámci Európy aj mimo nej si radšej zvolíte spoluprácu ako boj.
3. Premyslene ponúknete pomoc v prípade konfliktu

Holandčania domnievajú, že európska spolupráca by sa mala zameriavať najmä na hlavné spoločné záujmy. V tomto zmysle sa musí vnímať aj spolupráca EÚ s tretími krajinami. Okrem zmeny klímy a pandémie koronavírusu to zahŕňa napríklad medzinárodnú bezpečnosť a ochranu európskeho hospodárstva pred nekalými obchodnými praktikami. V rámci Európy aj mimo nej Holanďania uprednostňujú spoluprácu pred bojom. Aj pokiaľ ide o prístup ku konfliktom, vždy je lepšie ich vyriešiť bez použitia násilia.

## Úvod

Dialóg s občanmi „Vízia Európy“, ktorý sa konal od 1. septembra do polovice novembra, umožnil všetkým Holanďanom podeliť sa o svoje názory a nápady týkajúce sa budúcnosti Európy. Holandsko predloží Európskej únii (EÚ) odporúčania, ku ktorým dialóg vyústil, ako aj vyjadrené myšlienky a názory. V tejto správe sa zaoberáme poslednými štyrmi témami (z celkového počtu deviatich). Prvých päť tém sa už riešilo v správe, ktorá bola uverejnená 3. decembra 2021.

### Na tému „Vízia Európy“

Európska únia chce, aby jej občania povedali, čo si myslia o Európe. EÚ preto organizuje Konferenciu o budúcnosti Európy. Názory a myšlienky občanov v celej Európskej únii sa potom premietnu do plánov pre budúcnosť Európy. Holandsko v rámci konferencie zorganizovalo občiansky dialóg „Vízia Európy“ na vnútroštátnej úrovni.

Dialóg o vízii Európy sa začal 1. septembra online zhromažďovaním názorov a nápadov prostredníctvom reprezentatívneho panelového prieskumu. S cieľom prehĺbiť počiatočné výsledky panelového prieskumu a vypracovať konkrétne odporúčania sme zorganizovali online tematické dialógy. Každý, kto sa chcel zúčastniť, tak mohol urobiť. Cestovali sme aj do krajiny na diskusie s mladými ľuďmi a inými (ťažko dosiahnuteľnými) skupinami.

### Od žiakov, študentov stredných odborných škôl a študentov až po ministra, poľnohospodárov a migrantov

V októbri a novembri sa uskutočnilo celkovo osem tematických online dialógov s 30 účastníkmi na jedno stretnutie. Zorganizovali sme aj online tematický dialóg a sedem tematických dialógov na mieste s rôznymi skupinami holandských občanov. Viedli sme dialóg s tureckou komunitou v Schiedame a boli sme pozvaní dobrovoľníkmi Nadácie Piëzo v Zoetermeeri. Pri tejto poslednej príležitosti bol na konci dialógu prítomný aj minister zahraničných vecí Ben Knapen. Minister diskutoval s účastníkmi o dialógu a vyjadrených názoroch na budúcnosť Európy. Nakoniec sme zorganizovali šesť stretnutí s rôznymi skupinami mladých ľudí. Boli sme napríklad privítaní na strednej škole v Helmonde, na strednej odbornej škole v Doetinche a na univerzite v Leidene.

*„Ide o budúcnosť našich detí. Preto si myslím, že je dôležité zúčastniť sa.“*

Účastník tematického dialógu

## O tejto správe

Na základe myšlienok a názorov, ktoré sme zhromaždili v posledných mesiacoch, sme vypracovali sériu odporúčaní, ktoré holandskí občania zasielajú Európskej únii. Počas diskusií medziholandskými občanmi sa uskutočnili zaujímavé výmeny názorov a predložili sa inovatívne nápady a návrhy. Niektoré z týchto myšlienok a návrhov boli zapracované do tejto správy. Obsah tejto správy je preto hlasom Holandska: Naša vízia Európy.

Keďže medzi európskymi krajinami a občanmi existujú názorové rozdiely, nie vždy sa, samozrejme, zhodneme aj v Holandsku. Tieto názorové rozdiely sú veľmi cenné: Sú dôležitou súčasťou demokracie. Odporúčania vychádzajú z myšlienok a názorov, ktoré najčastejšie vyjadrili účastníci prieskumu Vízia Európy. Opisujeme aj obavy, nápady a pocity, ktoré môžu byť menej rozšírené, ale upútali našu pozornosť počas dialógov a online prieskumu.

*„Rád som mohol vyjadriť svoj názor na témy, ktoré považujem za dôležité. A mať pocit, že ma počúvajú.“*

Účastník tematického dialógu

Na Konferencii o budúcnosti Európy bolo určených deväť tém. Tieto témy sú aj jadrom dialógu „Vízia Európy“, ktorý sa vedie s holandskými občanmi. V októbri sme uverejnili priebežnú správu, ktorá poskytuje počiatočný prehľad zistení a ďalších otázok na základe panelového prieskumu. Začiatkom decembra bola uverejnená nová správa, ktorá obsahovala stanoviská, nápady a odporúčania k prvým piatim témam. Táto správa sa zaoberá zostávajúcimi štyrmi témami.

### **Predchádzajúca správa – december 2021**

Hodnoty a práva, právny štát a bezpečnosť

Žiadna silnejšia ekonomika, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť Európska demokracia

Digitálna transformácia

Vzdelávanie, kultúra, mládež a šport

### **Súčasný príspevok – január 2022**

Zmena klímy a životné prostredie

Migrácia

Zdravie

EÚ vo svete

## Ďalšie kroky

Konferencia o budúcnosti Európy spája myšlienky, názory a odporúčania všetkých občanov EÚ. Stretnutia sa budú venovať nielen výsledkom všetkých dialógov s občanmi na vnútroštátnej úrovni, ale aj výsledkom iných iniciatív, ktoré sa začali v rámci konferencie. Existujú napríklad aj európske panelové diskusie občanov a všetci občania EÚ (teda aj holandskí občania) majú prístup k európskej digitálnej platforme.

*„Dúfam, že vedúci predstavitelia EÚ zohľadnia moje názory. A toim pomôže urobiť správne rozhodnutia.*

Účastník tematického dialógu

Konferencia skončí na jar 2022. Holandsko potom vypracuje záverečnú správu o dialógu s občanmi: súhrn tejto a predchádzajúcej správy vrátane odporúčaní ku všetkým deviatim témam. Na konci konferencie sa predsedníctvu konferencie predložia odporúčania: predsedovia Európskeho parlamentu, Rady ministrov a Európskej komisie. Prisľúbili, že preskúmajú spôsoby vykonávania odporúčaní. Pre holandskú vládu sú výsledky tiež cenným príspevkom k tvorbe holandskej európskej politiky.

Stručne povedané, proces do jari 2022 bude organizovaný takto:

## Časová os

### Vízia Európy

|                          |                   |                                       |              |                                              |                                        |                     |                                          |                     |                                                           |                                 |   |                                                                                             |
|--------------------------|-------------------|---------------------------------------|--------------|----------------------------------------------|----------------------------------------|---------------------|------------------------------------------|---------------------|-----------------------------------------------------------|---------------------------------|---|---------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. septembra             | 12. októbra       | 23. októbra                           | 15. novembra | 3. decembra                                  | 14. januára                            | 22. januára         | február                                  | 19. februára        | 12. marec                                                 | 24. apríla                      |   |                                                                                             |
| Zbieranie nápadov online |                   |                                       |              |                                              |                                        |                     |                                          |                     |                                                           |                                 |   |                                                                                             |
|                          | Tematické dialógy |                                       |              |                                              |                                        |                     |                                          |                     |                                                           |                                 |   |                                                                                             |
|                          |                   | Priebežné výsledky (priebežná správa) |              | Priebežná správa o hospodárstve a demokracii | Priebežná správa o klíme a EÚ vo svete |                     | Záverečná správa „Naša vízia pre Európu“ |                     |                                                           |                                 |   |                                                                                             |
|                          |                   | ↓                                     |              |                                              |                                        | ↓                   |                                          | ↓                   | ↓                                                         | ↓                               |   |                                                                                             |
|                          |                   | Schôdza konferencie                   |              |                                              |                                        | Schôdza konferencie |                                          | Schôdza konferencie | (prípadne) konferenčné stretnutie                         | Záverečné podujatie konferencie | → | Odporúčania pre predsedov<br>• Európsky parlament<br>• Európska komisia<br>• Rada ministrov |
|                          |                   |                                       |              |                                              |                                        | Λ                   |                                          | Λ                   |                                                           | Λ                               |   |                                                                                             |
|                          |                   |                                       |              | Viac názorov a nápadov o budúcnosti Európy:  |                                        |                     |                                          |                     |                                                           |                                 |   |                                                                                             |
| Dialógy s občanmi        |                   |                                       |              |                                              | Európske panelové diskusie občanov     |                     |                                          |                     | Európska digitálna platforma (aj pre holandských občanov) |                                 |   |                                                                                             |

## Vysvetlenia pre jednoduché čítanie

V tejto správe sme preskúmali štyri témy. Pre každú tému sme postupne uviedli:

odporúčania založené na všetkých líniiach dialógu s občanmi;

online diskusie a nápady a diskusie na mieste: prehľad stanovísk, nápadov a názorov vymenených (online a s fyzickou prítomnosťou) počas tematických dialógov.

Opis metodiky použitej v prieskume sa uvádza na konci tejto správy.

## Zmena klímy a životné prostredie

### Odporúčania - Naša vízia zmeny klímy a životného prostredia

**71 % Holanďanov sa domnieva, že zmena klímy a životné prostredie súdôležitou otázkou a že EÚ musí v tejto oblasti zasiahnuť.**

**1. 68 % Novozélandčanov sa domnieva, že EÚ musí zohrávať vedúcu úlohu v boji proti zmenke klímy, pričom si zvolili jasné smerovanie európskeho prístupu k zmene klímy.** Klimatické zmeny sú problémom a žiadna krajina ich nedokáže vyriešiť sama. Aj keď Holandsko nemá rovnaký názor na zmenu klímy, sme presvedčení, že EÚ musí mať aj tak jasnejšiu víziu budúcnosti. Napriek zelenej dohode v súčasnosti vidíme, že členské štáty často nie sú zosúladené. Hoci krajiny musia byť schopné naďalej prijímať vlastné rozhodnutia, musia spolupracovať, aby dosiahli rovnaké ciele. Domnievame sa tiež, že ako občania máme aj vlastný podiel zodpovednosti, napríklad pri prispôbovaní našich spotrebiteľských návykov.

*„Holandsko chce upustiť od zemného plynu, zatiaľ čo v Nemecku sa využívanie zemného plynu osobitne podporuje. Niekedy tomu už nerozumieme.“*

### **2. Zabezpečiť, aby krajiny a podniky užšie spolupracovali pri hľadaní cielených riešení**

Pokiaľ ide o zmenu klímy a životné prostredie, Holanďania zisťujú, že krajiny často ukazujú prsty. Dôraz sa často kladie na rozdiely, napríklad medzi chudobnými a bohatými krajinami v rámci EÚ. Alebo medzi vysoko industrializovanými alebo slabo industrializovanými krajinami. Radšej by sme sa snažili dosiahnuť dohody. Podobné spoločnosti v rôznych krajinách by si napríklad mohli vymieňať poznatky a spoločne premýšľať o riešeniach. Ak sa tak stane, chudobnejšie krajiny by mohli byť viac zapojené do prístupu k zmene klímy. Mohli by sa zúčastniť na úvahách a mohli by mať prospech aj zo spoločných riešení.

*„Ďalším krokom v oblasti zmeny klímy nesmú byť preteky, ale spolupráca.“*

### **3. Vytvorenie systému CO<sub>2</sub>, ktorý bude spravodlivý a funkčný v praxi**

Prístup EÚ k zmene klímy venuje veľkú pozornosť znižovaniu emisií CO<sub>2</sub>. Holanďania sa domnievajú, že na tento účel je potrebný lepší systém, ktorý by umožnil spravodlivé zdanenie výrobcov aj spotrebiteľov. Holanďania sa nezhodujú v tom, či krajiny s najväčším počtom obyvateľov majú právo vypúšťať viac CO<sub>2</sub>. Niektoré krajiny majú napríklad veľmi znečisťujúci priemysel. Na druhej strane, iné krajiny majú veľa príležitostí na výrobu zelenej energie. Tieto rozdiely by sa mali zohľadniť. Bez toho, aby sa stal príliš zložitým, pretože systém musí byť zrozumiteľný pre všetkých.

*„Priemyselné krajiny vyvážajú veľa. Musia platiť len daň z emisií CO<sub>2</sub>? Podľa môjho názoru by mal platiť aj spotrebiteľ.“*

**4. Jasnejšie a pozitívnejšie komunikovať o klimatickom prístupe** Néerlandais počúva veľa o zmene klímy a veľa o nej číta. Napriek tomu zostáva pre mnohých ľudí abstraktnou a zložitou témou. Často sa považuje za niečo, čo stojí veľa peňazí, zatiaľ čo prístup k zmene klímy tiež vytvára príležitosti. Uvažujeme napríklad o stimulovaní miestnej výroby potravín a vývoji nových a udržateľných technológií. EÚ by mohla tento aspekt vymedziť častejšie a účinnejšie. Sme tiež presvedčení, že lepším príkladom by mohli byť samotní predsedovia vlád členských štátov. Menej cestovať - napríklad medzi Bruselom a Štrasburgom - a častejšie stretávať sa online by mohlo napríklad pomôcť podporiť udržateľnosť.

*„Udržateľnosť sa stále príliš často považuje za náklady. Mal by sa vnímať ako príležitosť, a nie ako hrozba.“*

### Diskusia a nápady online a na mieste

*„Emisie CO<sub>2</sub> by sme nemali považovať za právo, ale za nepríjemný dôsledok.“*

*„Myslím si, že v Európe trávime viac času rozprávaním o zmene klímy, než prijímaním skutočných opatrení na jej riešenie.“*

*„Prísnejšie pravidlá v oblasti klímy by v konečnom dôsledku mohli byť prospešné aj pre nás. Ako kontinent, ktorý sa zaoberá obchodom, sa musíme snažiť vidieť príležitosti.“*

*„Nemôžeme sa dočkať iných kontinentov. Nemáme čas čakať.“*

IDEA: *„Finančne odmeňovať krajiny, ak preukážu, že ich príroda a biodiverzita sa zväčšujú.“*

IDEA: *„Podpora cestovného ruchu priaznivého pre prírodu v chudobných regiónoch EÚ.“*

*Doetinchem Vocational Secondary School Students (žiaci stredných odborných škôl Doetinchem): „Cestovanie na dlhé vzdialenosti musí zostať prístupné pre všetkých.“*

Tézu, že lety v rámci EÚ by mali byť drahšie, predložili študenti na Graafschap College v Doetincheme. Niektorí študenti súhlasili a verili, že drahšie lístky povzbudia ľudí, aby hľadali lacnejšie alternatívy. Okrem toho sa poukázalo na to, že EÚ by potom mala zabezpečiť, aby ponúkala ekologickejšie možnosti, napríklad lepšie železničné spojenia. Ostatní účastníci uviedli, že nie sú za vyššie ceny leteniek. "Bohatí ľudia sú tí, ktorí dnes cestujú najviac a budú schopní za to ľahko zaplatiť," povedal jeden z účastníkov. „Vysoké ceny nebráni cestovať. Zatiaľ čo vzdialené sviatky sa potom stanú pre "obyčajných" občanov nemožnými.“

*Poľnohospodári šetrní k prírode: „EÚ by mohla prispieť k šíreniu poznatkov o udržateľných riešeniach.“*

BoerenNatuur je združenie skupín poľnohospodárov. Počas tematického dialógu sa rozhovor zameral najmä na tému zmeny klímy a životného prostredia.

Podľa účastníkov sa pravdepodobne zlepšilo uplatňovanie právnych predpisov a nariadení EÚ v jednotlivých krajinách. Dokumentácia o dusíku bola uvedená ako príklad. V právnych predpisoch EÚ sa uvádza len to, že prírodná oblasť sa „nemôže zhoršiť“. V južnej Európe sa však táto koncepcia interpretuje úplne inak ako v Holandsku." Väčšina prítomných sa zhodla na tom, že Európa musí zohrávať vedúcu úlohu v boji proti zmene klímy. A nesmieme byť spokojní s prejavmi, musíme dosiahnuť výsledky. Najmä prostredníctvom zmeny poznatkov, hovoria poľnohospodári. „V poľnohospodárskom sektore pracujeme na riešeníach nadosiahnutí vyššieho poľnohospodárstva. EÚ musí pomôcť rýchlo šíriť poznatky v tejto oblasti.“

## Migrácia (migrácia a utečenci)

Hranice medzi členskými štátmi EÚ sú otvorené. V rámci EÚ preto prebieha spolupráca, napríklad v oblasti riadenia vonkajších hraníc boja proti prevádzkačstvu migrantov. Diskutuje sa aj o spravodlivom rozdelení utečencov medzi jednotlivé členské štáty EÚ. Aký je názor Holandska na túto otázku?

### Odporúčania – Naša vízia migrácie a utečencov

**65 % Holanďanov sa domnieva, že migrácia a utečenci sú dôležitou otázkou a že EÚ musí v tejto oblasti zasiahnuť.**

#### 1. Vyhýbanie sa príliš malým nuansám v diskusiách o otázke utečencov

70 % Holanďanov sa domnieva, že vonkajšie hranice Európy je potrebné lepšie chrániť. 72% z nich sa tiež domnieva, že to znamená poslať viac utečencov späť do nebezpečných krajín. Holanďania sa domnievajú, že by sa mala venovať väčšia pozornosť dôvodom, ktoré vedú ľudí k úteku z neistej krajiny. Tieto dôvody sú niekedy spojené so zmenou klímy, niekedy s vojnami. Tieto súvislosti sa v diskusiách o otázke utečencov často spomínajú len v obmedzenej miere. O pridanej hodnote, ktorú títo utečenci prinášajú do krajiny, sa tiež zriedka diskutuje. Napokon sa domnievame, že EÚ musí jasnejšie rozlišovať medzi ľuďmi pochádzajúcimi z neistých regiónov, ktorí prichádzajú na hranice, a ekonomickými utečencami. Stručne povedané, zisťujeme, že v diskusiách o migrácii a utečencoch vo všeobecnosti chýba kontext a nuansy. Európski politici by mohli túto situáciu napraviť tým, že by išli príkladom.

*„Utečencov musíme naďalej vnímať v prvom rade ako našich blížnych. Lebo takmer nikto neopustí človeka v tiesni.“*

#### 2. Definovanie toho, čo je spravodlivé a praktické rozdelenie utečencov

Európska imigračná služba by mala zabezpečiť spravodlivé rozdelenie utečencov medzi členské štáty EÚ. Holanďania sa tiež domnievajú, že by sa mali stanoviť jasné kritériá na vymedzenie toho, čo je spravodlivé rozdelenie. Dobrý sociálny systém môže napríklad zatriť krajinu pre občanov, ale pre utečencov aj dotknuté osoby sú dôležité aj iné faktory. V Holandsku čelíme nedostatku bývania, zatiaľ čo niektoré krajiny alebo odvetvia jednoducho potrebujú viac migrujúcich pracovníkov. Považujeme za dôležité, aby to EÚ zohľadnila pri rozdeľovaní utečencov. Jasné mechanizmy zabezpečujú nielen transparentnosť, ale aj menej námietok, čo je v konečnom dôsledku v záujme všetkých.

*„Utečenci musia byť schopní vyjadriť svoj talent aj v cieľovej krajine.“*

#### 3. Využívanie vedomostí a skúseností na pomoc utečeneckým regiónom pôvodu

67 % Holanďanov sa domnieva, že EÚ musí urobiť viac, aby pomohla neistým regiónom zastaviť tok utečencov. Uvedomujeme si, že utečenci neopúšťajú svoju krajinu podľa vlastného výberu. Musíme sa preto pozrieť na príčiny, ako sú zmena klímy alebo konflikty, ktoré spôsobujú, že regióny sú nebezpečné alebo neobývateľné. EÚ môže pomôcť utečeneckým regiónom nielen prostredníctvom finančnej podpory, ale aj prostredníctvom znalostí. Napríklad v Holandsku máme silné poľnohospodárske zručnosti. Vďaka moderným poľnohospodárskym technikám môžeme pomôcť iným krajinám lepšie sa vyrovnávať so suchami a salinizáciou. A ľudia, ktorí našli útočisko v Európe, môžu absolvovať odbornú prípravu v európskej krajine a potom si sami pomôcť svojej krajine pôvodu.

## Diskusie a nápady online a na mieste

*„EÚ musí zaviesť rýchlejšie konania o azyle. To poskytne viac priestoru ľuďom, ktorí to naozaj potrebujú.*

*„Poznám veľa mladých ľudí okolo seba, ktorí si chcú kúpiť dom, ale nenachádzajú nič odporné, zatiaľ čo utečencom sa ponúka bývanie. Je pre mňa ťažké to akceptovať.*

*„Zmena klímy bude aj naďalej spôsobovať vysídľovanie. Nemôžeme zastaviť tieto toky, ale pravdepodobne ich môžeme lepšie regulovať.*

*„Bývam v Betuwe. Počas sezóny hrušiek a jabĺk jednoducho potrebujeme veľa migrujúcich pracovníkov.*

*„Nebezpečné regióny nie sú nebezpečné pre nič za nič, verejné orgány sú často nespoľahlivé. Ako môžeme vedieť, kam smeruje naša pomoc a peniaze?*

IDEA: *„Zvážte aj miestne stratégie, ako je účasť občanov na miestnom prijímaní utečencov a financovanie miestnych integračných iniciatív.“*

IDEA: *„Zriaďte minidomy v mestách, v ktorých by utečenci mohli žiť po príchode. Tým by sa zmiernil tlak na trh s bývaním a zvýšila by sa verejná podpora prijímania týchto ľudí.“*

*Dobrovoľníci, ktorí sa sami stali utečencami: „V Európe sa ľudia často od seba vzdávajú.“*

Taal Doet Meer ("Jazyk uľahčuje veci") je dobrovoľná organizácia, ktorá zabezpečuje, aby sa noví obyvatelia Allophone v Utrechte mohli podieľať na spoločnosti. Tematický dialóg s touto organizáciou sa nezameriaval len na migráciu, ale aj a predovšetkým na integráciu. Niekoľko účastníkov prišlo do Holandska ako samotní utečenci, vrátane jedného zo Sýrie. „Po siedmich rokoch sa stále necítim ako Holanďan. Tiež som si nenašiel prácu, aj keď som získal magisterský titul. Poznamenávam, že európske krajiny sa v prvom rade zaujímajú o seba a nie sú veľmi otvorené voči iným krajinám a kultúram.“ Ďalší účastník poznamenal, že Európania často zostávajú od seba vzdialení. „Väčšina ľudí je sama; Všetci zostávajú vo svojom rohu. Myslím si, že sa musíme navzájom porozprávať a môžeme sa od seba učiť.

*Mládež z Národnej rady mládeže: „Ľuďom by sa malo povoliť vstup len vtedy, ak sa o nich dá postarať.“*

V Utrechte diskutovali členovia rôznych pracovných skupín Národnej rady mládeže (CNJ). Účastníci (vo veku 16 – 23 rokov) sa domnievali, že rozdelenie utečencov v Európe by malo zohľadňovať niekoľko aspektov, ako je počet obyvateľov, veľkosť krajiny, prosperita a počet centier pre žiadateľov o azyl. "Utečenci by mali mať povolený vstup do krajiny len vtedy, ak sa s nimi bude môcť riadne zaobchádzať," povedal jeden z nich.

Mladí ľudia sa tiež domnievajú, že ak krajiny nesplnia svoje záväzky týkajúce sa utečencov, musia nastať dôsledky. Musia byť napríklad pokutované. "A utečenci musia mať tiež svoj vlastný názor na to, kam pôjdu," povedal niekto. Napríklad, ak už niekde majú rodinu, nemôžeme ich poslať inde.

## Zdravie

### (zdravotná starostlivosť)

Hoci za zdravotnú starostlivosť sú v prvom rade zodpovedné jednotlivé krajiny, možno ju podporiť a posilniť európskymi politikami, napríklad v reakcii na pandémiu COVID-19 alebo iné (budúce) zdravotné krízy, alebo v rámci partnerského výskumu závažných chorôb. Aký je názor Holandska na túto otázku?

### Odporúčania - Naša vízia zdravotnej starostlivosti

**6,4% Holanďanov sa domnieva, že zdravotná starostlivosť je dôležitou témou a že EÚ musí v tejto oblasti zasiahnuť.**

#### 1. mať lepšiu kontrolu nad riadením pandémie

83 % Holanďanov sa domnieva, že krajiny EÚ musia viac spolupracovať, aby zabránili šíreniu nákazlivej choroby po celom svete. Vírus nepozná hranice. Vidíme to počas súčasnej pandémie. Politiky v EÚ sú niekedy zmätené. Nie je to dobré pre pravidlá. Domnievame sa, že pravidlá zamerané na boj proti šíreniu vírusu v Európe musia byť lepšie koordinované bez toho, aby boli všade rovnaké. Musí existovať priestor pre miestne voľby. Nielen preto, že údaje o kontaminácii sa môžu líšiť, ale aj preto, že v Európe je veľáplodín. Niektoré opatrenia fungujú v niektorých krajinách lepšie ako iné.

*„Žijem v Holandsku, na hranici s Nemeckom. Rôzne opatrenia, ktoré tieto dve krajiny prijali na boj proti koronavírusu, ma privádzajú do šialenstva.“*

#### 2. Zabezpečiť dostupnosť cenovo dostupných a spoľahlivých liekov pre všetkých

71 % Holanďanov sa domnieva, že EÚ musí zabezpečiť, aby tretie krajiny menej potrebovali vývoj, výrobu a dodávky liekov. Ale ak to znamená čakať dlhšie na drogy, názory sú rozdelené. Holanďania sa domnievajú, že výroba a distribúcia liekov je preto zložitou otázkou. Na jednej strane náklady na zdravotnú starostlivosť v Holandsku prudko rastú, preto považujeme za dôležité, aby boli čo najnižšie. Na druhej strane chceme mať dôveru v lieky, aj keď pochádzajú z diaľky. Musia byť nielen kvalitné, ale aj vyrobené udržateľným a eticky zodpovedným spôsobom. Vo všeobecnosti sa domnievame, že dôležité lieky by mali byť dostupné pre všetkých, a to aj v chudobnejších krajinách.

*„Náklady na zdravotnú starostlivosť sú už v súčasnosti nedostupné. Musíme sa preto pokúsiť kúpiť nové lieky za čo najnižšiu cenu.“*

#### 3. Krajiny musia vyvinúť maximálne úsilie na zlepšenie svojich systémov zdravotnej starostlivosti a na to, aby boli spravodlivejšie.

Holanďania sa o zdravotnú starostlivosť veľmi starajú a táto starostlivosť presahuje vplyv pandémie COVID-19. Vieme napríklad o problémoch so štrukturálnymi kapacitami v nemocniciach. Niektoré z Neerlandais nedôverujú účinkom trhových síl v sektore zdravotnej starostlivosti. Chápeme, že farmaceutické spoločnosti potrebujú získať späť svoje investície a že fondy zdravotného poistenia chcú lacnú zdravotnú starostlivosť, ale veľké spoločnosti by nemali zneužívať svoju moc. EÚ by mala v tejto súvislosti prijať pravidlá. Tiež si myslíme, že zdravotná starostlivosť je v prvom rade národnou záležitosťou. Krajiny lepšie vedia, aké sú problémy a priority na miestnej úrovni. Domnievame sa však, že je dôležité, aby sa európske krajiny mohli učiť jeden od druhého s cieľom zlepšiť zdravotnú starostlivosť.

### Diskusia a nápady online a na mieste

*„Pokiaľ ide o dostupnosť liekov v Európe, mohli by sme byť aj o niečo nákladovo efektívnejší. Dnes ich hádzame priveľa.“*

*„Je veľmi dobré, že Nemecko privítalo pacientov s ochorením COVID-19 z Holandska. Bol by som rád, keby sa v Európe prejavila väčšia solidarita tohto druhu.“*

*„Každý, kto žije v EÚ a či je bohatý alebo chudobný, má právo na kvalitnú starostlivosť.“*

*„Pri nákupe liekov sa musia zohľadniť nielen náklady, ale aj etika. Tonapríklad znamená, že by sa nemala využívať detská práca.“*

IDEA: *„Zlepšiť zdravie Európanov tým, že sa zabezpečí, aby boli pod menším stresom. Znížiť napríklad dĺžku pracovného týždňa.“*

IDEA: *„Umožniť mladým ľuďom robiť zdravšie rozhodnutia prostredníctvom serióznych hier s rozšírenou realitou.“*

*Obyvatelia Utrechtu marockého pôvodu: „Zdravie môže prísť za cenu.“*

Nadácia Marokkaans Dialoog Overvecht (MDO) (marocký dialóg v Overvechte) sa venuje účasti marockej komunity v okrese Overvecht v Utrechte. Na tento účel podporuje dialóg v susedstve, a tým bojuje proti nerovnostiam. Účastníctematického dialógu „Vízia Európy“ sa domnievajú, že európska spolupráca je veľmi užitočná. Mnohí sa však domnievajú, že Holandsko je niekedy príliš závislé od iných krajín. Ako príklad sa v tejto súvislosti uviedlo riadenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Podľa účastníkov výsledkom početných konzultácií v rámci Európy bolo, že Holandsko začalo očkovanie proti ochoreniu COVID-19 príliš neskoro. "Možno to bude stáť viac, ak sa Holandsko bude chcieť rozhodnúť viac na vlastnú päsť," povedal. Ale je to o zdraví, môže to stáť trochu viac.

*Dsú študenti Helmondu: Je lepšie učiť sa inteligentne jeden od druhého, než zaujať rovnaký prístup.*

Na Dr. Knippenberg College v Helmonde diskutovali študenti vo veku približne 16 rokov o európskom riadení pandémie COVID-19. Niektorí sa domnievajú, že členské štáty EÚ mali vymedziť vakcinačný program spoločne. Väčšina účastníkov mala pocit, že samotné krajiny mali lepšiu predstavu o tom, čo je potrebné a čo funguje. Preto je podľa ich názoru lepšie rozhodovať o tom, čo je vhodné pre obyvateľstvo. Napríklad lepšie vedia, ktoré odvetvia potrebujú očkovanie ako prvé a ktoré môžu počkať. "Je samozrejme veľmi dobré, aby sa krajiny navzájom konzultovali," povedal jeden zo študentov. „Ak má niekoľko krajín vlastný prístup, môžu pozorovať, čo robia iní, a učiť sa jeden od druhého.“

## Úloha EÚ vo svete

Svet čelí veľkým výzvam. EÚ je presvedčená, že otázky, ako sú zmena klímy a pandémie, možno riešiť len prostredníctvom globálnej spolupráce. EÚ chce v tejto súvislosti vyjadriť svoj názor na svetovej scéne, napríklad spolu s USA a Čínou. Aký je názor Holandska na túto otázku?

### Odporúčania – Naša vízia úlohy EÚ vo svete

**56 % Holanďanov sa domnieva, že úloha EÚ vo svete je dôležitou témou a že EÚ musí v tejto oblasti zasiahnuť.**

#### 1. Využívanie moci EÚ najmä v súvislosti s hlavnými medzinárodnými témami

Skutočnosť, že jeho vytvorenie prispelo k tomu, že Európania žijú v mieri viac ako 75 rokov, mnohí Holanďania považujú za hlavnú pridanú hodnotu EÚ. Holanďania sa tiež domnievajú, že moc EÚ spočíva v spoločnom riadení hlavných medzinárodných výziev. V tejto súvislosti myslíme napríklad na zmenu klímy, pandémiu COVID-19 a utečeneckú krízu. Členské štáty EÚ môžu mať väčší vplyv aj na tretie krajiny kolektívnym uzatváraním medzinárodných dohôd EÚ. Sme presvedčení, že naša krajina je príliš malá na to, aby v týchto oblastiach urobila zmenu sama. To znamená, že Holanďania chcú, aby Holandsko mohlo naďalej prijímať vlastné rozhodnutia založené navlastnej kultúre a záujmoch. Spolupráca v Európe preto musí zabezpečiť predovšetkým účinnosť a právomoc konať.

*„Uzatváranie dohôd o spolupráci v rámci EÚ je jednoduchšie ako uzatváranie dohôd o spolupráci ako v rámci jednej krajiny.“*

#### 2. V rámci Európy aj mimo nej si radšej zvolíte spoluprácu ako boj.

66 % Holanďanov si myslí, že EÚ by mala vytvoriť silnejší blok v porovnaní s inými medzinárodnými blokmi. Stojíme pred oslabením rovnováhy vo svete. Krajiny ako Čína a Rusko neustále rozširujú svoju moc v rôznych oblastiach. Veľmi nás to znepokojuje. EÚ preto musí venovať väčšiu pozornosť napríklad medzinárodnej bezpečnosti a ochrane európskeho hospodárstva pred nekalými obchodnými praktikami. V tejto súvislosti považujeme za dôležité, aby sa členské štáty lepšie a rýchlejšie koordinovali. To nám umožní, aby boli naše hlasy jasnejšie vypočuté. Skutočnosť, že sme silnejší spoločne ako európske krajiny, neznamená, že chceme ísť do konfliktu. Chceme tiež, pokiaľ je to možné, dobrú spoluprácu s tretími krajinami.

*„Zmenšenie vnútorných sporov a konfliktov zvýši prestíž a vplyv EÚ na svetovej scéne.“*

#### 3. Premyslene ponúknite pomoc v prípade konfliktu

V kontexte posilňovania úlohy EÚ na medzinárodnej scéne sa 50 % Holanďanov domnieva, že riešenie konfliktov na celom svete je dôležitou otázkou. Najlepší spôsob, ako reagovať na konflikty, je podľa ich názoru ťažké určiť. Skúsenosti z minulosti ukázali, že vojenská intervencia v krajinách je vždy prospešná. Môže napríklad viesť k neočakávane vysokým nákladom a vytvoriť ďalších utečencov. Vzhľadom na tento miestny vplyv by sa krajiny mali samy rozhodnúť, či sa zúčastnia na vojne. Vo všeobecnosti máme záujem o intenzívnejšiu spoluprácu medzi európskymi armádami: považujeme za dôležité, aby sa Európa dokázala dobre brániť. Vždy však uprednostňujeme riešenie konfliktov bez toho, aby sme sa uchýlili k násiliu.

*„Ked' bol Afganistan evakuovaný, každá krajina konala vo svojom vlastnom rohu. Mohli sme to urobiť lepšie, však?“*

#### **Diskusie a nápady online a na mieste**

*„EÚ musí najprv usporiadať svoje záležitosti pred konfrontáciou s ostatnými.“*

*„Tým, že ako Európania masívne nakupujeme čínske výrobky, podporujeme samotnú Čínu.“*

*„Spojené štáty naďalej zohrávajú veľmi dôležitú úlohu pri obrane Európy.“*

*„Byť členom EÚ znamená aj sedieť za rokovacím stolom. To umožňuje diskutovať o dôležitých rozhodnutiach.“*

*„EÚ sa musí prestať vnímať ako izolovaný subjekt, pretože ním nie je. Je združením európskych členských štátov a ako také by sa malo aj správať.“*

IDEA: *„Rovnako ako na pravidelnej svetovej konferencii o klíme by sa mala konať aj konferencia o ľudských právach.“*

IDEA: *„Zefektívnenie európskych armád, napríklad väčším využívaním kolektívneho nákupu vybavenia.“*

*Holandsko-marocké ženy: „Podpora ľudských práv“.*

"Ženy za slobodu"  holandská nadácia, ktorá bojuje proti núteným manželstvám, sexuálnemu útlaku a finančnému zneužívaniu dievčat a žien s bikultúrnym pôvodom. V spolupráci s touto nadáciou sa uskutočnilo stretnutie so skupinou holandsko-marockých žien. Účastníci sa domnievali, že EÚ je v súčasnosti príliš závislá od Ruska a Číny. "Vidíme, že EÚ sa vo všeobecnosti neodváža nič navrhnúť zo strachu pred sankciami," povedal jeden z nich. Ako príklad sa uvádza výroba liekov, ktorá môže byť často veľmi drahá. "V prípade konfliktu môže Čína vypnúť kohútik a my nebudeme mať nič," povedal jeden z účastníkov. Nastolila sa aj otázka ľudských práv. Všetci sa správame, akoby sme si mysleli, že je to veľmi dôležité, ale zatvárame oči pred tým, čo Čína robí Ujgurom.

*Študenti technázia v Alkmaare: "Žiadna spoločná armáda."*

Počas tematického dialógu študenti technázia Jana Arentza v Alkmaare diskutovali o výhodách a nevýhodách spoločnej európskej armády. Účastníci uviedli, že nie sú podporovateľmi. „Ak sa krajina EÚ háda s treťou krajinou, mali by sme mať možnosť automaticky sa zúčastniť na vojne. Myslím si, že krajiny musia byť schopné rozhodnúť sa samé," povedal niekto. Možnosť tretej svetovej vojny bola odsunutá na vedľajšiu koľaj. Študenti túto možnosť nepovažujú za veľmi veľkú, ale myslia si, že ak sa tam dostaneme, riešenie by sa napriek tomu mohlo rýchlo nájsť. „Armáda môže tiež dobre spolupracovať. Podľa môjho názoru nie je potrebná európska armáda.“

## Metodika použitá v prieskume

Vision de l'Europe dopĺňa rôzne formy úzko súvisiacich dialógov, ktoré umožňujú zhromažďovanie názorov a myšlienok holandských občanov o budúcnosti Európy a EÚ. V tejto kapitole sa opisuje, ako sa tieto úzko súvisiace dialógy vedú v súlade s usmerneniami pre vnútroštátne panelové diskusie občanov v kontexte Konferencie o budúcnosti Európy.

### Štruktúra úzko súvisiacich dialógov

Organizujú sa tieto formy dialógu:

#### 6. Panelový prieskum

Online prieskum reprezentatívnej časti holandského obyvateľstva.

#### 7. Tematické hĺbkové online dialógy

Dialógy, v ktorých výsledky prvej predbežnej správy „Naša vízia pre Európu: stanoviská, nápady a odporúčania“ (8. októbra 2021) sa podrobne prediskutovali so skupinou holandských občanov.

#### 8. Dialógy s osobitnými skupinami

Stretnutia s Holanďanmi, ktorí nie sú zvyknutí zúčastňovať sa na prieskumoch alebo (online) paneloch.

#### 9. Dialógy s mladými ľuďmi

Stretnutia, na ktorých sa diskutuje o európskych témach, ktoré sú pre týchto mladých ľudí najzaujímavejšie.

#### 10. Online verejný prieskum: Dotazník a "Swipen naar de toekomst" (Swiper do budúcnosti)

Dotazník panelového prieskumu by mohli vyplniť aj všetci Holanďania vrátane tých, ktorí žijú v zahraničí. Tento dotazník bol k dispozícii od 1. septembra 2021 do 14. novembra 2021. Okrem toho sa v rovnakom období mohla každá holandská osoba zúčastniť na akcii "Swipen naar de toekomst" (Swiper do budúcnosti), online nástroj s 20 afirmáciami.

## 1. Panelový prieskum

Holandský dialóg s občanmi „Vízia Európy“ sa začal 1. septembra prieskumom medzi viacerými občanmi. V tomto opise metodiky použitej v prieskume stručne vysvetľujeme návrh a realizáciu tohto panelového prieskumu.

### Cieľová a cieľová populácia

Prieskum "Vízia Európy" sa začal online dotazníkom o tom, ako Holanďania vidia budúcnosť Európy. Tento dotazník bol predložený reprezentatívnej komisii a je otvorený aj pre všetkých holandských občanov (vrátane tých, ktorí majú bydlisko v zahraničí). Okrem toho sa každá osoba mohla zúčastniť na akcii "Swipen naar de toekomst" (Swiper do budúcnosti), online nástroj s 20 afirmáciami. Výsledky panelového prieskumu boli podkladom pre niekoľko tematických dialógov organizovaných v nadväznosti na proces dialógu s občanmi o vízii Európy.

Cieľová populácia panelového prieskumu zahŕňa všetkých Holanďanov vo veku 18 rokov a viac, ktorí boli v čase začatia terénnej práce zaregistrovaní ako obyvatelia v registri obyvateľov. Podľa holandského národného štatistického úradu (Centraal Bureau voor de Statistiek – CBS) mala táto cieľová skupina k 1. januáru 2021 14 190 874 osôb. Dolná hranica 18 rokov zodpovedá volebnej väčšine. Nazývame to populácia panelového prieskumu.

## Práca v teréne

Panel viac ako 100 000 účastníkov z celej krajiny (certifikované ISO, Research Keurmerk groep, Nederlandse Marktonderzoek Associatie) bol použitý na získanie digitálneho obrazu "priemerného Holanďana". Títo účastníci sa prihlásili do panelu prieskumu, aby pravidelne poskytovali svoje názory na širokú škálu tém. Okrem vlastnej motivácie prispievať sú platení aj za vyplnenie dotazníkov. Z viacerých vedeckých štúdií vyplýva, že respondenti, ktorí dostávajú kompenzáciu za vyplnenie dotazníka, neposkytujú výrazne odlišné odpovede (zdroj: *Zhoršuje používanie stimulov na prieskum kvalitu údajov?*, Cole, J. S., Sarraf, S. A., Wang, X., 2015).

Práca v teréne sa začala 11. augusta 2021 a skončila 19. septembra 2021. Na implementáciu sa použila len jedna metóda zberu údajov, t. j. internetový prieskum. Členovia panelu prieskumu dostali e-mail s osobným odkazom na online dotazník. Po dvoch týždňoch dostali účastníci panelu pripomienku. Pozvánky na účasť boli zasielané v dávkach a stratifikovaným spôsobom (zabezpečujúcim rovnomerné rozdelenie podskupín), až kým sa nedosiahne potrebný počet respondentov.

## Odber vzoriek a distribúcia

Návrh prieskumu vychádza zo zásady, že na prieskume sa musí zúčastniť minimálne 3600 respondentov, aby sa zabezpečila dobrá štatistická spoľahlivosť. Okrem toho toto číslo umožňuje dobré rozdelenie medzi rôznymi všeobecnými charakteristikami obyvateľstva. Nie je len jeden typ Holanďana. Preto sme vopred zabezpečili, aby bola vzorka dobre rozdelená naurčitý počet vlastností. Holandsko je relatívne malá krajina, ale názory sa môžu v jednotlivých regiónoch líšiť. Postavenie vo vzťahu k témam a význam, ktorý sa im pripisuje, môže (častočne) určovať región, v ktorom človek žije. Napríklad ľudia vo vidieckych oblastiach môžu chápať tému, akou je bezpečnosť, inak ako ľudia v mestských oblastiach. Z výskumu, ktorý uskutočnil holandský úrad pre sociálne a kultúrne plánovanie, takisto vyplýva, že ľudia s vyššou úrovňou vzdelania sú častejšie podporovateľmi EÚ ako ľudia s nižšou úrovňou vzdelania a že mladí ľudia sú častejšie v prospech EÚ ako starší ľudia (zdroj: *Wat willen Nederlanders van de Europese Unie?*, Holandský úrad pre sociálne a kultúrne plánovanie, Haag, 2019).

Z tohto dôvodu sme proporcionálne rozdelili tieto tri charakteristiky, aby sme zaručili reprezentatívnosť vzorky: 1) pobyt prostredníctvom regiónov COROP, 2) vek a 3) úroveň vzdelania. Distribúcia vzorky bola prezentovaná aj podľa týchto všeobecných charakteristík: pohlavie, pôvod, hlavné zamestnanie, politická orientácia.

Regióny OROPC boli vyvinuté na základe princípu uzlov ("srdce" s oblasťou príťažlivosti alebo funkciou regional), na základe tokov ľudí, ktorí dochádzajú. Niektoré porušenia zásady uzlov boli uznané, aby sa regióny riadili provinčnými hranicami. Po reorganizácii obcí nad rámec limitov COROP sa rozdelenie upravilo (zdroj: Holandský národný štatistický úrad). V rámci regiónov COROP sme zabezpečili dobré rozdelenie medzi vekové skupiny s týmto rozdelením: 18 – 34 rokov, 35 – 54 rokov, 55 – 75 rokov a viac ako 75 rokov.

Napokon sme zabezpečili reprezentatívne rozdelenie úrovni vzdelávania. Vo vzorke zodpovedá rozdelenie respondentov rozdeleniu najvyššej úrovne vzdelania na vnútroštátnej úrovni, a to takto:

**Najvyššia úroveň vzdelania**

|                                                                                                                                                                                                         |        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| Nízka: základné vzdelávanie, prípravné odborné vzdelávanie, 1. až 3. ročník vyššieho všeobecného stredoškolského vzdelávania/preduniverzitného vzdelávania, stredoškolské odborné vzdelávanie 1. stupňa | 32,1 % |
| Medziľahlé: vyššie sekundárne všeobecné vyššie sekundárne vzdelávanie/preduniverzitné vzdelávanie, sekundárne odborné vzdelávanie úrovne 2 až 4                                                         | 44,6 % |
| Vysoká: vyššie odborné vzdelávanie alebo vysokoškolské vzdelávanie                                                                                                                                      | 22,9 % |
| neznámy                                                                                                                                                                                                 | 0,4 %  |

**Miera odpovedí**

Do panelového prieskumu sa zapojilo 4 086 ľudí. Cieľ 3 600 úplne vyplnených dotazníkov je preto splnený.

| Reakcie regiónov a veku COROP | 18 až 34 rokov | 35 až 54 rokov | 55 až 75 rokov | nad 75 rokov |
|-------------------------------|----------------|----------------|----------------|--------------|
| Severne od Drenthe            | 11             | 14             | 17             | 5            |
| Juhovýchodne od Drenthe       | 10             | 12             | 14             | 4            |
| Juhozápadne od Drenthe        | 7              | 10             | 11             | 3            |
| Flevoland                     | 29             | 33             | 28             | 6            |
| Severné Frízsko               | 20             | 22             | 25             | 8            |
| Juhovýchodné Frízsko          | 12             | 13             | 14             | 3            |
| Juhozápadné Frízsko           | 8              | 11             | 11             | 4            |
| Achterhoek                    | 22             | 27             | 34             | 11           |
| Arnhem/Nijmegen               | 52             | 53             | 55             | 15           |
| Veluwe                        | 44             | 48             | 51             | 17           |
| South West Gelderland         | 16             | 18             | 20             | 5            |
| Grand Delfzijl                | 2              | 4              | 5              | 1            |
| Východný Groningen            | 7              | 10             | 12             | 3            |
| Zvyšok Groningenu             | 36             | 26             | 28             | 8            |

|                                      |     |     |    |    |
|--------------------------------------|-----|-----|----|----|
| Centrálny Limburg                    | 13  | 17  | 21 | 7  |
| Severný Limburg                      | 17  | 20  | 23 | 7  |
| Južný Limburg                        | 38  | 40  | 52 | 17 |
| North Brabant Centre                 | 34  | 35  | 35 | 11 |
| Severovýchodný Brabant               | 41  | 43  | 51 | 14 |
| Západný severný Brabant              | 40  | 47  | 49 | 15 |
| juhovýchodne od severného Brabantska | 55  | 56  | 58 | 18 |
| Aglomerácia Haarlem                  | 13  | 18  | 18 | 7  |
| Alkmaar a okolie                     | 14  | 19  | 19 | 6  |
| Väčší Amsterdam                      | 116 | 104 | 88 | 23 |
| Gooi a Vechtstreek                   | 13  | 21  | 19 | 7  |
| IJmond                               | 12  | 14  | 15 | 4  |
| North Holland Point                  | 22  | 27  | 30 | 9  |
| región Zaan                          | 11  | 13  | 12 | 3  |
| North Overijssel                     | 25  | 28  | 25 | 8  |
| Twente                               | 41  | 44  | 46 | 14 |
| juhozápadný Overijssel               | 10  | 11  | 12 | 3  |
| Utrecht                              | 96  | 100 | 89 | 27 |
| Zvyšok Zeelandu                      | 16  | 21  | 23 | 8  |
| Zeeland Flámsko                      | 6   | 8   | 9  | 3  |
| Aglomerácia Leiden a región žiarovky | 30  | 31  | 31 | 10 |
| Kategória:Haagske aglomerácie        | 63  | 70  | 57 | 18 |
| Delft a Westland                     | 19  | 15  | 15 | 4  |
| Grand Rijnmond                       | 103 | 107 | 99 | 31 |

|                               |    |    |    |   |
|-------------------------------|----|----|----|---|
| východne od južného Holandska | 22 | 24 | 25 | 8 |
| Juhovýchodné Holandsko        | 24 | 26 | 26 | 9 |

## Reakcie podľa úrovne vzdelania

|                   |      |      |
|-------------------|------|------|
| Nízka             | 1382 | 34 % |
| Stredne pokročilý | 1747 | 43 % |
| Vysoká            | 915  | 22 % |
| neznámy           | 42   | 1 %  |

## Spôľahlivosť a reprezentatívnosť

Počet respondentov 4 086 umožňuje robiť pozorovania za celú populáciu s úrovňou spoludôvery 95 % a toleranciou chybovosti 1,53 %. Úroveň spoľahlivosti a chybovosť výsledkov sa určuje podľa veľkosti vzorky. Čím väčšia je vzorka, tým spoľahlivejšie a presnejšie výsledky možno extrapolovať na celú populáciu.

Úroveň spoľahlivosti je definovaná ako 1 (100 %) mínus úroveň významnosti. Je bežné spoliehať sa na úroveň významnosti 5 %. To sa označuje ako 95 % úroveň spoľahlivosti. Inými slovami, ak by sa prieskum zopakoval rovnakým spôsobom a za rovnakých podmienok, výsledky by boli v 95 % prípadov rovnaké.

Presnosť (vyjadrená ako tolerancia chyby) označuje rozsah hodnôt, v rámci ktorých sa nachádza skutočná hodnota v celkovom súbore. Inými slovami: Aký by bol maximálny rozdiel medzi výsledkami sklonu a výsledkami, ktoré by sa získali z celej populácie? Chybovosť 1,53 % znamená, že skutočná hodnota v rámci celkového súboru môže byť o 1,53 % vyššia alebo nižšia ako hodnota vzorky. Ak napríklad prieskum na vzorke jednotlivcov naznačuje, že 50 % respondentov považuje určitú tému za dôležitú, skutočný percentuálny podiel je o 1,53 % vyšší alebo nižší ako 50 %, t. j. medzi 48,47 a 51,53 %. Chybovosť až do 5 % je bežná a všeobecne akceptovaná v kvantitatívnych (štatistických) štúdiách.

Okrem spoľahlivosti je dôležitá reprezentatívnosť vzorky. Keďže pozvánky na účasť boli zaslané v dávkach a stratifikovanej forme, výsledky sú reprezentatívne, pokiaľ ide o charakteristiky regiónu COROP a vekové skupiny podľa regiónu COROP. Odpovede sú reprezentatívne aj z hľadiska dosiahnutého vzdelania vo vzťahu k najvyššiemu stupňu dosiahnutého vzdelania navnútroštátnej úrovni.

## Iné všeobecné charakteristiky

Účastníkom panelu bolo položených niekoľko ďalších kontextových otázok. Patrí medzi ne pohlavie, postavenie vo vzťahu k EÚ, pôvod, hlavné povolanie a politická strana, za ktorú by osoba hlasovala v prípade volieb.

49 % respondentov sú muži, 50 % ženy a 1 % uprednostňuje neodpovedanie na túto otázku.

51 % respondentov si myslí, že je dobré, že Holandsko je členom EÚ, 13 % si myslí, že je to zlá vec a 36 % je neutrálnych alebo nemá názor.

95 % respondentov sa narodilo v Holandsku. 89 % respondentov uviedlo, že obaja rodičia sa narodili v Holandsku. 5 % sa narodilo dvom rodičom, ktorí sa narodili v zahraničí.



### Súčasná politická orientácia respondentov

| Strana                                                               | %    |
|----------------------------------------------------------------------|------|
| VVD (Ľudová strana za slobodu a demokraciu)                          | 14 % |
| PVV (Strana slobody)                                                 | 13 % |
| SP (Socialistická strana)                                            | 8 %  |
| D66 (Demokrati 66)                                                   | 6 %  |
| CDA (Christian Democratic Appeal) (Kresťanská demokratická apelácia) | 6 %  |
| PvdA (Pracovná strana)                                               | 6 %  |
| Partij voor de Dieren (Strana pre zvieratá)                          | 4 %  |
| GroenLinks (Zelená ľavica)                                           | 4 %  |
| ChristenUnie (Kresťanská únia)                                       | 3 %  |
| JA21                                                                 | 3 %  |
| BoerBurgerBeweging (poľnohospodársko-občianske hnutie)               | 2 %  |
| Forum voor Democratie (Fórum pre demokraciu)                         | 2 %  |
| Pakt stability a rastu (reformovaná politická strana)                | 2 %  |
| Volt                                                                 | 2 %  |
| DÁNSKO                                                               | 1 %  |
| Groep Van Haga                                                       | 1 %  |
| BIJ1                                                                 | 1 %  |
| Fractie Den Haan                                                     | 0 %  |
| Iné                                                                  | 2 %  |
| Biele hlasovanie                                                     | 3 %  |
| Radšej neodpoviem                                                    | 13 % |
| Nevolím                                                              | 5 %  |



### Aké je vaše súčasné hlavné zamestnanie?

| Povolanie                       | %    |
|---------------------------------|------|
| Žiaci/študenti                  | 6 %  |
| Zamestnanec na čiastočný úväzok | 16 % |
| Zamestnanec na plný úväzok      | 31 % |
| Nezávislý dodávateľ             | 3 %  |
| Domáci                          | 5 %  |
| Uchádzač o zamestnanie          | 2 %  |
| Dobrovoľník                     | 2 %  |
| praceneschopný                  | 6 %  |
| dôchodca                        | 27 % |
| Iné                             | 1 %  |
| Radšej neodpoviem               | 1 %  |

### Dotazník

Dotazník a túto správu vypracovala nezávislá externá organizácia na žiadosť ministerstva zahraničných vecí. Dotazník má modulárnu štruktúru a obsahuje tieto bloky otázok v súlade s témami určenými pre Konferenciu o budúcnosti Európy:

- Dôležité témy a úloha Európy
- Zmena klímy a životné prostredie
- Zdravie
- Hospodárstvo a zamestnanosť
- Úloha Európskej únie vo svete
- Bezpečnosť a právny štát
- Virtuálny svet
- Európska demokracia
- Migrácia a utečenci
- Vzdelávanie / kultúra / mládež / šport

Počas prípravy dotazníka sa venovala veľká pozornosť kvalite, spoľahlivosti a platnosti otázok. Preto sa hľadala neutrálna a nesmerová formulácia otázok, afirmácií a možností odpovede a overilo sa, že otázky boli formulované v zrozumiteľnom jazyku (úroveň B1).

Dotazník bol podrobený testovaniu kvality prostredníctvom osobných rozhovorov s participantami testami patriacimi do cieľovej skupiny. To nám umožnilo študovať, ako otázky chápu rôzne typy respondentov. Ak sa zdalo, že otázka predstavuje kognitívnu záťaž príliš veľkú (príliš zložitú), bola prispôbená.

### Analytické metódy

V tomto prieskume boli použité dve metódy analýzy:

#### Univariačné analýzy

Opisná štatistika sa používa na opis premenných zisťovania. V tomto prieskume sa používajú frekvencie a priemery.

#### Bivariačné analýzy

Bivariačné analýzy skúmajú vzťah medzi dvoma premennými, t. j. vzťah medzi dovozom rôznych tém a otázkou, či by EÚ mala zasiahnuť v tejto oblasti, a všeobecnou vekovou charakteristikou. Uskutočnilo sa preskúmanie s cieľom určiť, či rôzne vekové skupiny pripisujú téme rôzny význam a či sa názory líšia, pokiaľ ide o rozsah, v akom ide o témy, do ktorých musí EÚ zasiahnuť.

### Uverejňovanie informácií a úplnosť

Táto správa obsahuje výsledky všetkých otázok položených respondentom v rámci vyšetrovacieho panelu. V prípade niektorých otázok mal respondent možnosť poskytnúť „otvorené“ (t. j. vopred neurčené) odpovede. Otvorené odpovede boli potom kategorizované a zahrnuté do publikácie. Nápad, ktoré respondenti uviedli v bezplatných komentároch, sa používajú ako podklad pre rôzne tematické dialógy organizované v nadväznosti na dialóg s občanmi „Vízia Európy“.

## 2. Tematické hĺbkové online dialógy

Témy, ktoré sú jadrom konferencie o budúcnosti Európy, sa prehľadali v ôsmich online tematických dialógoch. Účelom týchto dialógov bolo zistiť *dôvody vyjadrených názorov*, ako aj ich motiváciu a pocity. Aké sú vnímané obavy a príležitosti? Diskusné stretnutia tiež umožnili účastníkom predkladať návrhy a nápady na tieto témy, ako aj nastoľovať otázky, ktoré nie sú súčasťou konferencie, ale napriek tomu sú pre nich dôležité.

Tematické dialógy sa uskutočnili 12. – 14. októbra a 9. – 11. novembra. V októbri sa zorganizovali štyri tematické online dialógy na tému „Hospodárstvo“ a „Demokracia“.

V novembri sa zorganizovali štyri tematické online dialógy o klíme a EÚ v Monde. Na každom diskusnom stretnutí sa zúčastnilo v priemere 29 ľudí (spolu 231). Účastníci boli prijatí spomedzi členov panelu (pozri bod 1) a prostredníctvom sociálnych médií.

### 3. Dialógy s osobitnými skupinami

On vie od niektorých skupín Holanďanov, že sú menej zvyknutí zúčastňovať sa prieskumov a (online) panelov. S cieľom získať reprezentatívny obraz „hlasu Holandska“ bolo dôležité, aby aj títo občania mohli vyjadriť svoje myšlienky a názory. Preto sme v rámci prieskumu Vízia Európy zorganizovali aj niekoľko dialógov na mieste. Názory a nápady, ktoré sme dokázali zhromaždiť, sa použili ako základ (okrem iného) na formulovanie odporúčaní.

#### Cieľové skupiny

Ťažko dostupné cieľové skupiny nemožno jednoznačne definovať. Štúdie a skúsenosti nám umožňujú vedieť, že Holanďania **s nezápádnym pôvodom** sú oveľa menej zapojení do prieskumov a diskusií. Keďže ide o veľkú skupinu (14 % skupiny Neerlandais<sup>1</sup>), boli vybraní, aby sa zúčastnili na dialógu Vízia Európy. Rovnaké zdôvodnenie sa použilo aj v prípade **osôb s nízkym vzdelaním**. Je to tiež veľká skupina (2,5 milióna holandských levov 2), ktorá sa čiastočne prekrýva so skupinou migrantov (39 %). Napokon sa uskutočnil dialóg so skupinou ľudí, ktorí sa často nenachádzajú v prieskumoch a diskusiách, **ktorí sú k Európe kritickí, ale pre ktorých zohráva dôležitú profesionálnu úlohu**. Vybrali sa podnikatelia v odvetví poľnohospodárstva.

Uvedené skupiny boli oslovené prostredníctvom organizácií, ktorých sú členmi, ako sú organizácie migrantov, záujmové združenia a p-profesijné organizácie. Keďže sme obmedzili počet dialógov na osem, nemohli sme byť úplne "vyčerpávajúci". Výber účastníkov je tak trochu svojvoľný. Pri tomto výbere sme zohľadnili aj nadšenie zúčastniť sa a pomôcť mobilizovať ich základňu, ako aj praktické otázky, ako je dostupnosť na základe dátumu a miesta.

Uskutočnili sa dialógy na mieste s členmi týchto organizácií:

- Nadácia Hakder, komunita Alevi, Schiedam
- Nadácia Asha, hinduistická komunita, Utrecht (dve diskusné stretnutia)
- Piëzo, Organizácia občianskej spoločnosti, Zoetermeer
- Taal doet Meer, organizácia pre ľudí s nízkym vzdelaním, Utrecht
- BoerenNatuur, združenie poľnohospodárskych skupín
- Marokkanen Dialoog Overvecht, marocká komunita, Utrecht
- Ženy za slobodu, organizácia na podporu žien s migrantským pôvodom, Haag

Na týchto diskusných stretnutiach sa zúčastnilo 110 ľudí.

### 4. Dialógy s mladými ľuďmi

Mladí ľudia sú prioritnou cieľovou skupinou Konferencie o budúcnosti Európy. S cieľom podporiť účasť na dialógu s občanmi „Vízia Európy“ a vyjadriť názory a myšlienky tejto skupiny sa zorganizovalo šesť fyzických diskusných stretnutí osobitne pre mladých ľudí.

Zasadnutia sa konali v týchto inštitúciách:

- Asociácia študentov histórie, Univerzita v Leidene
- Dr. Knippenberg College, stredoškolské vzdelávanie, Helmond
- Coalitie-Y, mládežnícka platforma Hospodárskej a sociálnej rady

- Vysoká škola Graafschap, odborné stredoškolské vzdelávanie, Doetinchem
- CSG Jan Arentsz, stredoškolské vzdelávanie zamerané na technologické predmety, Alkmaar
- Národná rada mládeže (zasadnutie sa konalo mimo sídla)

Na diskusných stretnutiach sa zúčastnilo celkovo 110 mladých ľudí.

## Použité techniky údržby

Online tematické dialógy, dialógy s osobitnými skupinami a dialógy s mladými ľuďmi sa viedli pomocou tzv. „sociálnej“ metódy rozhovorov. Táto metóda sa už mnoho rokov používa v Deň dialógu, keď ľudia z celého Holandska komunikujú o otázkach, ktoré sa ich týkajú. V sokratovskej metóde udržiavania moderátor berie do úvahy nasledujúce zásady:

- Nech druhý rozpráva svoj príbeh
- Nereagujte okamžite iným príbehom
- Správajte sa k sebe s rešpektom
- Hovoriť z vlastného uhla pohľadu ("nájdem" namiesto "hovoria")
- Požiadajte o ďalšie vysvetlenia, ak sú vyjadrené názory obmedzené na všeobecné aspekty
- Vyhnite sa úsudkom a analyzujte ich
- Dajte chvíľu ticha, ak ľudia potrebujú na chvíľu premýšľať

Počas dialógov sa používa nasledujúci rytmus: divergencia – konvergencia – divergencia. Princípom je, že sa musíte najprv rozchádzať (vyjadrovať individuálne pocity a názory priamo), než sa môžete zbližiť (hovoriť o možných stopách) a potom sa opäť rozchádzať (napríklad zbierať individuálne odporúčania). Skúsenosti a teória ukazujú, že tento rytmus zaručuje optimálny tok dialógu.

Všetky dialógy viedli profesionálni sprostredkovatelia.

## 5. Online verejný prieskum: Dotazník a "Swipen naar de toekomst" (Swiper do budúcnosti)

Dotazník panelového prieskumu bol otvorený aj pre všetkých Holanďanov vrátane tých, ktorí žijú v zahraničí. Tento dotazník bol k dispozícii od<sup>1</sup> septembra 2021 do 14. novembra 2021. Okrem toho sa v rovnakom období mohla každá holandská osoba zúčastniť na akcii "Swipen naar de toekomst" (Swiper do budúcnosti), online nástroj s 20 afirmáciami.

### Odpovede a použitie

Dotazník vyplnilo celkovo 1 967 účastníkov a nástroj screenscan dokončilo 6 968 účastníkov. Dotazník aj nástroj screenscan boli otvorené pre všetkých: pre účasť neexistovali žiadne vhodné podmienky ani výberové kritériá. V dotazníku bolo možné odpovedať na otázky (neexistovali žiadne povinné otázky) s cieľom maximalizovať mieru odpovedí. Účastníci si zvolili možnosť „Nerada by som odpovedala“ oveľa častejšie ako v reprezentatívnom panelovom prieskume.

Všeobecné charakteristiky účastníkov otvoreného dotazníka a nástroja na skenovanie obrazovky sa vo väčšine ohľadov líšia od charakteristík účastníkov reprezentatívneho panelu. Na rozdiel od panelového prieskumu nie sú výsledky otvoreného dotazníka a nástroja na skenovanie obrazovky reprezentatívne. Výsledky otvoreného online prieskumu sa použili na dokončenie panelového prieskumu. Poskytujú prehľad o pocitoch a myšlienkach, ktoré kolujú v Holandsku. Návrhy na zlepšenie uvedené vo vstupných poliach boli použité v časti „Diskusia a nápady online a na mieste“. Nástroj screenscan bol použitý na lepšie pochopenie určitých pocitov, ktoré cirkulujú v Holandsku. Tieto výsledky sa zohľadnili pri vypracúvaní odporúčaní. Vzhľadom na požiadavku reprezentatívnosti sa v tejto správe v obmedzenej miere zohľadnili výsledky online prieskumu.

Túto správu uverejňuje ministerstvo zahraničných vecí. [www.kijkopeuropa.nl](http://www.kijkopeuropa.nl)

### III – Odkazy na výsledky vnútroštátnych podujatí

- [Belgicko](#)
- [Bulharsko](#)
- [Česká republika](#)
- [Dánsko](#)
- [VLlemagne](#)
- [Estónsko](#)
- [Írsko](#)
- [Grécko](#)
- [Španielsko](#)
- [Francúzsko](#)
- [Chorvátsko](#)
- [Taliansko](#)
- [Cyprus](#)
- [Lotyšsko](#)
- [Litva](#)
- [Luxembursko](#)
- [Maďarsko](#)
- [Malta](#)
- [Holandsko](#)
- [Rakúsko](#)
- [Poľsko](#)
- [Portugalsko](#)
- [Rumunsko](#)
- [Slovinsko](#)
- [Slovensko](#)
- [Fínsko](#)
- [Švédsko](#)

## IV – Odkaz na správu o viacjazyčnej digitálnej platforme

[Viacjazyčná digitálna platforma Konferencie o budúcnosti Európy – správa z februára 2022](#)

## V – Spolupredsedia Konferencie o budúcnosti Európy a členovia spoločného sekretariátu

| Európsky parlament                                    | Rada EÚ                               | Európska komisia                 |
|-------------------------------------------------------|---------------------------------------|----------------------------------|
| <b>Spolupredsedia Konferencie o budúcnosti Európy</b> |                                       |                                  |
| VERHOFSTADT Guy                                       | BEAUNE Clément (január – jún 2022)    | ŠUICA Dubravka                   |
|                                                       | DOVŽAN Gašper (júl – december 2021)   |                                  |
|                                                       | ZACARIAS Ana Paula (marec – jún 2021) |                                  |
| <b>Členovia spoločného sekretariátu</b>               |                                       |                                  |
| MCLAUGHLIN Guillaume (spoluhlava)                     | ARPIO Marta (spolupredseda)           | SCICLUNA Colin (spoluhlava)      |
| CORBETT Richard                                       | ELBELTAGY Dalia                       | BUSIA Clay                       |
| EVSTATIEVA-SHORE Vesela                               | JAANSALU Liis                         | GRASSI Mattia                    |
| HOFKAMP Jelmer                                        | RHLALOU Rebecca                       | GYORFI Izabella                  |
| PIEROT Rémi                                           | RICEPUTI Matteo                       | HOEKE Susanne                    |
| PIORUN Magdalena                                      | STOYANOV Miroslav                     | NOWACZEK Krzysztof               |
| RECHARD Danièle                                       | VAN LAMSWEERDE Marie-Charlotte        | PALOTAI Viktoria                 |
| RUHRMANN Katrin (bývalý spolupredseda)                |                                       | RICARD-NIHOUL Gaëtane            |
| POPTCHEVA Eva-Maria (bývalá členka)                   |                                       | BEREMLIYSKY Anguel (bývalý člen) |



PDF ISBN 978-92-824-8655-9 doi:10.2860/25889 QC-05-22-131-EN-N Print ISBN 978-92-824-8729-7 doi:10.2860/533066 QC-05-22-131-EN-C

© Európska únia, 2022 Autorizované opakované použitie, strednodobá informácia o zdroji.